

Crna Gora

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

IZVJEŠTAJ

MINISTARSTVA RADA I SOCIJALNOG STARANJA O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA ZA 2018. GODINU

Podgorica, mart 2019. godine

S A D R Ź A J

REZIME	3
I. UVOD	7
II. NADLEŽNOST I ORGANIZACIJA RADA	7
III. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE ZA 2018. GODINU	8
IV. REALIZACIJA SREDNJOROČNOG PROGRAMA RADA VLADE ZA 2018.....	8
V. REALIZACIJA OBAVEZA IZ PROGRAMA PRISTUPANJA CRNE GORE EU ZA 2018. GODINU	9
VI. REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE	9
VII. REALIZACIJA PROGRAMA MINISTARSTVA ZA 2018. GODINU	9
VIII. IZVJEŠTAJ O RADU ORGANIZACIONIH JEDINICA	9-36
1. Direktorat za rad	
2. Direktorat za tržište rada i zapošljavanje	
3. Direktorat za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu	
4. Direktorat za socijalno staranje i dječju zaštitu	
5. Direktorat za informatiku i analitičko-statističke poslove	
6. Direktorat za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova	
7. Odjeljenje za unutrašnju reviziju	
8. Kabinet ministra	
9. Služba za pravne, kadrovske i kancelarijske poslove	
10. Služba za finansije	
IX. OCJENA STANJA I PRIJEDLOG MJERA.....	36
X. ZAKLJUČAK.....	37
XI. ORGANIZACIONA STRUKTURA.....	38
PRILOG: Tabelarni prikaz podataka iz oblasti socijalne i dječje zaštite	
XII. IZVJEŠTAJ O RADU UPRAVE ZA ZBRINJAVANJE IZBJEGLICA	
XIII. IZVJEŠTAJ O RADU ZAVODA SA SOCIJALNU I DJEČJU ZAŠTITU	
XIV. IZVJEŠTAJ O RADU ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE	
XV. IZVJEŠTAJ O RADU AGENCIJE ZA MIRNO RJEŠAVANJE RADNIH SPOROVA	
XVI. IZVJEŠTAJ O RADU FONDA RADA	
XVII. IZVJEŠTAJ O RADU FONDA PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA	
XVIII. IZVJEŠTAJ O RADU INSTITUT ZA RAZVOJ I ISTRAŽIVANJA U OBLASTI ZAŠTITE NA RADU	

REZIME

Ovaj izvještaj sadrži prikaz ostvarenih ciljeva postavljenih u programu rada Vlade, programu rada ministarstva i strategijama i programima na osnovu kojih se prati izvršavanje zakona i drugih propisa i sagledava i analizira stanje u oblasti za koju je osnovano Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Ostvarenje ciljeva u izvještajnom periodu, kako je navedeno, doprinijelo je usaglašavanju pravnog sistema iz ove oblasti sa savremenim, demokratskim i međunarodno priznatim standardima.

Takođe, izvještaj za navedeni period sadrži i prikaz mjera i aktivnosti preduzetih za izvršavanje postavljenih ciljeva, prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, predlog mjera za unapređenje stanja u oblasti za koju je Ministarstvo rada i socijalnog staranja osnovano, realizacije zaključaka Vlade, realizovanih aktivnosti u vršenju upravnog nadzora, kao i finansijski izvještaj ministarstva.

Predmetni izvještaj Ministarstva rada i socijalnog staranja, sadrži pregled podataka iz oblasti socijalne i dječje zaštite (aktivnosti ustanova socijalne i dječje zaštite), kao i izvještaj organa koji je bio u sastavu Ministarstva rada i socijalnog staranja do 31.12.2018. godine - Uprave za zbrinjavanje izbjeglica (član 27 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave "Službeni list CG" br. 5/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14, 6/15, 80/15, 35/16, 41/16, 73/16, 3/17, 19/17, 68/17, 87/17 i 28/18). Takođe, sastavni dio predmetnog izvještaja je i izvještaj o radu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Fonda rada, Agencije za mirno rješavanje radnih sporova i Instituta za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u izvještajnom periodu, shodno usvojenom **Programu rada Vlade za 2018. godinu**, realizovalo je **17** od ukupno **26** obaveza. Kada je riječ o realizaciji obaveza koje je ovo ministarstvo imalo u 2018. godini, po **Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji**, realizovano je **13** od planiranih **24**. Kada su u pitanju **zaključci Vlade**, od **51** zaključka koji su se odnosili na Ministarstvo rada i socijalnog staranja, uspješno je realizovano njih **37**, dok **10** zaključaka nije dospjelo za realizaciju.

U izvještajnom periodu na nivou ministarstva intenzivno smo radili na praćenju i unapređenju **radnog zakonodavstva**, sa posebnim akcentom na izradu propisa iz ove oblasti, kroz praćenje i primjenu ratifikovanih konvencija i direktiva. Intenzivirali smo neposrednu saradnju sa Međunarodnom organizacijom rada i drugim međunarodnim organizacijama u cilju sinhronizovanja i dinamiziranja reformskih procesa u ovoj oblasti sa standardima i smjernicama Evropske unije. Takođe, u izvještajnom periodu poseban akcenat stavili smo na aktivnosti u pravcu intenziviranja saradnje sa socijalnim partnerima, a u cilju unapređenja socijalnog dijaloga, te saradnju sa nevladinim sektorom.

U prethodnoj godini fokus našeg rada stavljen je i na kreiranje, praćenje i unapređenje **politike zapošljavanja i tržišta rada**. Poseban akcenat stavili smo na sprovođenju, praćenju, kontroli i izvještavanju nacionalne politike razvoja tržišta rada u skladu sa preporukama i smjernicama Evropske unije. Horizontalna komunikacija u vezi sa uticajem drugih resornih politika na tržište rada i zapošljavanje je takođe bila jedan od prioriteta ovog ministarstva u prethodnoj godini. U vezi sa realizovanim aktivnostima kretanja na tržištu rada, sagledavana kroz ključne indikatore iz anketnih i administrativnih izvora, ukazuju na pozitivna dešavanja u 2018. godini. **Stopa aktivnosti** (populacija starosne dobi 15-64) u trećem kvartalu 2018. godine, **bilježila je rast** u odnosu na treći kvartal 2017. godine. **Stopa zaposlenosti** (15-64) za III kvartal 2018. godine, bila veća za 1 procentni poen u odnosu na isti period 2017. godine. **Stopa nezaposlenosti** (15-64) u trećem kvartalu **niža je za 0,7 p.p.** u odnosu na isti period 2017. godine. Prema administrativnim podacima Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, na dan 31. decembar 2018. godine, na evidenciji nezaposlenih nalazilo se 41.378 lica, što je za 9.884 lica ili 19,28% manje u poređenju sa stanjem na kraju 2017. godine (51.262). **Stopa registrovane nezaposlenosti** tokom 2018. godine, smanjena je za 4,26% u odnosu na 2017. godinu.

Kada je u pitanju **penzijski sistem** u proteklom periodu prioritet Ministarstva rada i socijalnog staranja stavljen je na redovnu isplatu penzija i održavanju likvidnosti Fonda penzijskog i

invalidskog osiguranja. Takođe, kada je ova oblast u pitanju intenzivno smo radili i na kreiranju i utvrđivanju politike penzijskog sistema i oblasti boračke i invalidske zaštite sa vršenjem nadzora nad njenim sprovođenjem. Posebnu pažnju posvetili smo vođenju politike penzijskog sistema u skladu sa međunarodnim standardima sa ciljem da se obezbijedi fiskalna održivost sistema u skladu sa materijalnim mogućnostima Crne Gore. Uspostavljanje dugoročno održivog sistema kojim bi se obezbijedila veća materijalno-socijalna sigurnost korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i oblasti boračke i invalidske zaštite, takođe je bila u fokusu našeg rada.

Rezultati realizovanih aktivnosti u izvještajnom periodu, kada je u pitanju penzijski sistem, ogledaju se prije svega na **povećanju penzija i drugih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja za 2,28%. Prosječna penzija u Crnoj Gori za decembar 2018. godine, iznosila je 283,80 EUR** i veća je nego prosječne penzije u drugim državama u regionu, izuzev Slovenije i Hrvatske koje su države članice Evropske unije. Takođe, **rezultati su vidljivi i kada je u pitanju učešće izvornih prihoda koje je povećano u finansiranju penzijskog sistema sa 74,90% na 75,62% u 2018. godini** (po preliminarnim podacima).

Tokom prethodne godine, konstantne i intenzivne su bile i aktivnosti koje se odnose na ostvarivanje ciljeva socijalne i dječje zaštite, posebno **zaštite djece, mladih lica, odraslih i starih lica, trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život, samohranih roditelja sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život, kao i lica kojima je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite**. Takođe, sa posebnom pažnjom sprovodili smo aktivnosti koje su planirane strateškim dokumentima a koji su od interesa za zaštitu pojedinih vulnerabilnih kategorija stanovništva, te vršili poslove koji se odnose na razvoj usluga socijalne i dječje zaštite. Kada je u pitanju saradnja sa UN agencijama i drugim međunarodnim institucijama, organizacijama civilnog sektora, NVO i organima lokalne samouprave, ista je u prethodnom periodu intenzivirana. **Isplata za oblast socijalne i dječje zaštite vršena je redovno i za ove namjene iz Budžeta Crne Gore u 2018. godini izdvojeno je 76.210.614,46 eura**. Realizacijom aktivnosti i mjera iz ove oblasti, kao i potpunom posvećenošću, doprinijeli smo povećanju kapaciteta smještaja starijih lica, te osnivanju dnevnih centara za djecu sa smetnjama u razvoju i dnevnih boravaka za stara lica.

Sa posebnom pažnjom radili smo na pripremanju prijedloga akcionih planova i programa za unapređenje i razvoj funkcionisanja **informacionog sistema socijalne zaštite**, kao i na uspostavljanju tehnološke i sigurnosne informatičke infrastrukture u organima i ustanovama socijalne zaštite. Analizirali smo informacioni sistem socijalne zaštite, te povezali informacione sisteme, predlaganjem standarda koji će se primjenjivati u razvoju informacionog sistema. Takođe, vršili smo poslove koji se odnose na praćenje i unapređenje projekta socijalnog elektronskog kartona.

Kada su u pitanju **evropske integracije, programiranje i implementacija EU fondova** u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, u prethodnoj godini intenzivno smo radili na praćenju sprovođenja aktivnosti i obaveza Ministarstva iz procesa pridruživanja i pristupanja Evropskoj uniji. Posebno mjesto u vršenju poslova iz oblasti za koje je osnovano Ministarstvo rada i socijalnog staranja zauzela je koordinacija procesa programiranja i pripreme operativnih programa, te podnošenje prijedloga Evropskoj komisiji za izmjenama operativnih programa i upravljanje istim procesom. Jedan od prioriteta bilo je i obavljanje poslova koji se odnose na upravljanje i koordiniranje projektima iz nadležnosti Ministarstva koji se finansiraju iz IPA sredstava.

Zakonom o budžetu za 2018. godinu za finansiranje Ministarstva rada i socijalnog staranja su bila opredijeljena sredstva u iznosu od 98.773.352,74 €. Plan javnih nabavki za 2018. godinu iznosio je 8.899.806,54 €. Iznos od 166.856,00 € je iz sredstava budžeta države (Ministarstvo rada i socijalnog staranja-72.856,00 eura i Uprava za imovinu-94.000.00 €), dok je preostali iznos iz sredstava donacija Razvojne banke Savjeta Evrope.

U 2018. godini, izrađen je **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva rada i socijalnog staranja i Uprave za zbrinjavanje izbjeglica**, broj: 023-16/18-4, koji je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore 08.02.2018. godine.

U **odjeljenju za unutrašnju reviziju**, pojedinačne revizije (4+ad hoc) u potpunosti su izvršene od strane unutrašnjih revizora uz pridržavanje propisanih faza revizorskog procesa.

Godinu za nama obilježio je i veliki broj diplomatskih posjeta i sastanaka na visokom nivou, kojom prilikom su od strane ministra rada i socijalnog staranja, prije svega, ali i od najbližih saradnika prezentovani stavovi o ključnim pitanjima koji su u fokusu rada ovog ministarstva.

U pravcu pravovremenog, potpunog i tačnog **informisanja** crnogorske javnosti o aktivnostima koje smo realizovali u izvještajnom periodu, veliku pažnju posvetili smo prezentovanju informacija putem sajta ovog ministarstva, kao i na društvenim mrežama, te elektronskim i pisanim medijima u Crnoj Gori.

Uprava za zbrinjavanje izbjeglica

Kada su u pitanju nadležnosti Uprave za zbrinjavanje izbjeglica a koje su bile propisane članom 27 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave u izvještajnom periodu Uprava je u saradnji sa centrima za socijalni rad, vršila poslove koji se prije svega odnose na pružanje novčane pomoći strancima koji traže međunarodnu zaštitu, smještaj stranaca kojima je odobren azil ili supsidijarna zaštita i pomoć pri integraciji u društvo, pružanje pomoći u ostvarivanju prava na socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, humanitarnu pomoć, pravnu pomoć, rad, spajanje porodice i drugih zakonom propisanih prava strancima kojima je odobren azil ili supsidijarna zaštita. Takođe, u Upravi su vršeni i poslovi na uspostavljanju saradnje sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbjeglice, drugim međunarodnim organizacijama i institucijama, Crvenim krstom Crne Gore i drugim organizacijama i institucijama koje se bave zaštitom izbjeglica, kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Zavod za socijalnu i dječju zaštitu

Kada je u pitanju obavljanje razvojnih, savjetodavnih, istraživačkih i drugih stručnih poslova u socijalnoj i dječjoj zaštiti, u prošloj godini Zavod za socijalnu i dječju zaštitu, je kao samostalan organ uprave obavljao iste u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Takođe, učestvovao je u izradi, sprovođenju, praćenju i ocjeni efekata primjene strategija, akcionih planova, zakona i drugih propisa koji se odnose na razvoj djelatnosti socijalne i dječje zaštite, te obavljao i druge poslove koji su propisani Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore

Poslovi koje je Zavod obavljao u prethodnom, izvještajnom periodu su poslovi koji su propisani zakonom i Statutom Zavoda, prije svega to su poslovi sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja, posredovanja u zapošljavanju građana Crne Gore u inostranstvu, u skladu sa posebnim zakonom, sprovođenje drugih poslova usmjerenih na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti i drugim propisom.

Pored navedenih poslova Zavod je obavljao i poslove obezbjeđivanja prava iz osiguranja od nezaposlenosti i drugih prava u skladu sa zakonom, vođenje evidencija u oblasti zapošljavanja, istraživanje kretanja na tržištu rada i pripreme analitičke i informativne osnove za utvrđivanje politike zapošljavanja, saradnja sa poslodavcima, obrazovnim ustanovama i drugim pravnim ili fizičkim licima u sprovođenju poslova zapošljavanja, kao i druge poslove u oblasti zapošljavanja, u skladu sa propisima.

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore

U Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore realizovane su aktivnosti koje se odnose na sprovođenje politike razvoja i unapređenja sistema penzijskog i invalidskog osiguranja, utvrđivanje i donošenje programa i planova rada Fonda, obezbjeđivanje uslova za zakonit, efikasan i racionalan rad. Takođe, u izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje se odnose na ostvarivanje saradnje sa drugim institucijama i organizacijama koje se bave sprovođenjem

penzijskog i invalidskog osiguranja, te vršio i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i drugim opštim aktima Fonda.

Fond rada

Fond rada je u izvještajnom periodu obavljao poslove koji se odnose na obezbjeđivanje isplata neisplaćenih potraživanja zaposlenih po osnovu radnog odnosa kod poslodavca usljed stečaja ako potraživanja nijesu isplaćena ili su djelimično isplaćena, vođenje postupka i odlučivanje o ostvarivanju prava zaposlenih iz člana 98 Zakona o radu, kao i druge poslove u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i statutom Fonda.

Agencija za mirno rješavanje radnih sporova

Stručne i administrativne poslove koji se odnose na mirno rješavanje kolektivnih i individualnih sporova je obavljala Agencija za mirno rješavanje radnih sporova u izvještajnom periodu. Imajući u vidu da je jedan od posebnih uslova za izbor miritelja i arbitara da je završio odgovarajući program obuke i stručno usavršavanje za miritelja, odnosno arbitra, iste su u izvještajnom periodu organizovane od strane agencije. U agenciji je o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova vođena evidencija, te vršeni i drugi poslovi koji su joj dati u nadležnost.

Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu

Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu osnovan je Odlukom o osnivanju Instituta za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu. Institut su osnovali Vlada Republike Crne Gore, na sjednici od 7.decembra 2000. godine i Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici od 20. oktobra 2000. godine, donošenjem navedene odluke.

Poslovi koji su dati u nadležnost Institutu su istraživanje, proučavanje i projektovanje odgovarajućih metoda u oblasti zaštite na radu, ostvarivanje bezbjednih uslova rada, očuvanje i unapređenje kvaliteta radne i životne sredine.

I UVOD

Obaveza izrade i dostavljanja Izvještaja o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva rada i socijalnog staranja i organa uprave u sastavu Ministarstva, proizilazi iz obaveza utvrđenih članom 65 Zakona o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 78/18), člana 53 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 87/18 i 02/19) i Programom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu.

Predmetni izvještaj sadrži prikaz ostvarenih ciljeva postavljenih u programu rada Vlade, programu rada ministarstva i strategijama i programima na osnovu kojih se prati izvršavanje zakona i drugih propisa i sagledava i analizira stanje u oblasti za koju je osnovano Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Ostvarenje ciljeva u izvještajnom periodu, kako je navedeno, doprinijelo je usaglašavanju pravnog sistema iz ove oblasti sa savremenim, demokratskim i međunarodno priznatim standardima.

Takođe, izvještaj za navedeni period sadrži i prikaz mjera i aktivnosti preduzetih za izvršavanje postavljenih ciljeva, prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, predlog mjera za unapređenje stanja u oblasti za koju je Ministarstvo rada i socijalnog staranja osnovano, realizacije zaključaka Vlade, realizovanih aktivnosti u vršenju upravnog nadzora, kao i finansijski izvještaj ministarstva.

Predmetni izvještaj Ministarstva rada i socijalnog staranja, sadrži pregled podataka iz oblasti socijalne i dječje zaštite (aktivnosti ustanova socijalne i dječje zaštite), kao i izvještaj organa koji je bio u sastavu Ministarstva rada i socijalnog staranja do 31.12.2018. godine - **Uprave za zbrinjavanje izbjeglica** (član 27 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave "Službeni list CG" br. 5/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14, 6/15, 80/15, 35/16, 41/16, 73/16, 3/17, 19/17, 68/17, 87/17 i 28/18). Takođe, sastavni dio predmetnog izvještaja je i izvještaj o radu **Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Fonda rada, Agencije za mirno rješavanje radnih sporova i Instituta za razvoj i istraživanje u oblasti zaštite na radu.**

II NADLEŽNOST I ORGANIZACIJA RADA

Ministarstvo rada i socijalnog staranja, shodno članu 17 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 87/18 i 02/19), vrši poslove uprave koji se odnose na: pripremu propisa iz oblasti radnih odnosa, zaštite i zdravlja na radu, socijalne i dječje zaštite, penzijskog invalidskog osiguranja, boračke i invalidske zaštite; tržišta rada i zapošljavanje; zarade i druga primanja iz rada i po osnovu rada, zaštitu građana Crne Gore na radu u inostranstvu; vođenje registra Opšteg i granskih kolektivnih ugovora, registra sindikalnih organizacija, registra reprezentativnih sindikata, registra reprezentativnih organizacija udruženja poslodavaca, registra socijalnih savjeta, registra agencija za privremeno ustupanje zaposlenih i knjigu izdatih i oduzetih dozvola za rad agencija za privremeno ustupanje zaposlenih; davanje ovlaštenja za obavljanje poslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu i vođenje registra izdatih ovlaštenja; donošenje programa obrazovanja odraslih i standarda zanimanja; priznavanje profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija; profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom; pripremu predloga za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca (godišnja kvota); priznavanje inostranih sertifikata u neformalnom i informalnom obrazovanju sa vođenjem centralnog registra; zaštitu boraca, vojnih invalida, porodica palih boraca, civilnih invalida rata i članova njihovih porodica; zaštitu lica sa invaliditetom, zaštitu starijih lica, nasilje u porodici, zaštita od nasilja nad djecom; novčanu pomoć strancu koji traži međunarodnu zaštitu i azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom; porodičnu zaštitu; saradnju sa organima lokalne uprave na razvoju usluga za kojima postoji potreba u opštinama; saradnju sa Crvenim krstom Crne Gore, nevladinim organizacijama, agencijama Ujedinjenih nacija i drugim međunarodnim organizacijama; upravni postupak iz nadležnosti ministarstva; izdavanje licenci i vođenje Registra licenciranih pružalaca usluga socijalne i dječje zaštite, upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; međunarodnu saradnju i međunarodne ugovore iz nadležnosti ministarstva; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Takođe, Ministarstvo rada i socijalnog staranja vrši poslove utvrđene propisima iz oblasti rada, tržišta rada i zapošljavanja, penzijskog i invalidskog osiguranja i boračke i invalidske zaštite, socijalnog staranja i dječje zaštite i dr.

Organ uprave u sastavu Ministarstva rada i socijalnog staranja u skladu sa članom 27 pomenute uredbe do 31.12.2018. godine, bila je Uprava za zbrinjavanje izbjeglica.

Organizacionu strukturu Ministarstva rada i socijalnog staranja, prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, čine sljedeće organizacione jedinice:

1. Direktorat za rad

- 1.1. Direkcija za radne odnose;
- 1.2. Direkcija za poslove zaštite i zdravlja na radu.

2. Direktorat za tržište rada i zapošljavanje

- 2.1. Direkcija za tržište rada i zapošljavanje;
- 2.2. Direkcija za stručno obrazovanje odraslih.

3. Direktorat za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu

- 3.1. Direkcija za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu;
- 3.2. Direkcija za drugostepeni upravni postupak.

4. Direktorat za socijalno staranje i dječju zaštitu

- 4.1. Direkcija za socijalnu i dječju zaštitu i nadzor;
- 4.2. Direkcija za zaštitu rizičnih grupa;
- 4.3. Direkcija za razvoj usluga.

5. Direktorat za informatiku i analitičko-statističke poslove

- 5.1. Direkcija za informatiku;
- 5.2. Direkcija za analitičko statističke poslove;

6. Direktorat za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova

- 6.1. Direkcija za evropske integracije;
- 6.2. Direkcija za programiranje i implementaciju EU fondova.

7. Odjeljenje za unutrašnju reviziju

8. Kabinet ministra

9. Služba za pravne, kadrovske i kancelarijske poslove

10. Služba za finansije

Izvan organizacionih jedinica obavljaju se poslovi: državnog sekretara, sekretara Ministarstva i savjetnika ministra.

III REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE ZA 2018. GODINU

Programom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu, utvrđeno je ukupno **28** obaveza Ministarstva rada i socijalnog staranja. Tokom programskog perioda uspješno je realizovano **19 obaveza** koje su bile raspoređene u tematski i normativni dio Programa (**stepen realizacije 67,86 %**). Realizacija ostalih obaveza predviđena je za 2019. godinu.

IV REALIZACIJA SREDNJOROČNOG PROGRAMA RADA VLADE ZA 2018. GODINU

U izvještajnom periodu u kontinuitetu smo realizovali mjere koje su predviđene Srednjoročnim programom rada Vlade 2018-2020, za 2018. godinu, za Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Realizacija mjera imala je za cilj povećanje radne aktivnosti stanovništva, smanjenje nesklada između ponude i tražnje na tržištu rada, stvaranje radne snage koja ima znanja i vještine potrebne tržištu rada, kao i veću mobilnost radnika i unapređenje položaja žena na tržištu rada kroz obezbjeđivanje posebnih mjera podrške za razvoj preduzetništva i samozapošljavanja na nacionalnom i lokalnom nivou. Takođe, realizovane su mjere u cilju daljeg razvoja mreže pružalaca usluga u sistemu socijalne i dječje zaštite, kako bi se na taj način omogućilo da sve ranjive grupe imaju podršku sistema. Kroz obezbjeđenje kvalitetnije usmjerenosti novčanih davanja iz sistema socijalne i dječje zaštite omogućili smo pravovremeno i adekvatno pružanje usluga najranjivijim

kategorijama stanovništva i putem programa aktivacije korisnika MOP-a pružali podršku i osnaživali ih za efikasan izlazak iz stanja socijalne potrebe.

V REALIZACIJA OBAVEZA PO PROGRAMU PRISTUPANJA CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU

U 2018. godini, po Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji, Ministarstvo rada i socijalnog staranja imalo je **24** obaveze u Poglavljima 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, 2 - Sloboda kretanja radnika, 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost, od kojih je **realizovano 13 obaveza (stepen realizacije 54,16 %)**.

Realizacija nerealizovanih obaveza iz 2018. godine, su zakoni i propisi koji proizilaze iz njih. Imajući u vidu da se radi o propisima koji treba da budu usaglašeni sa propisima Evropske unije i za čije je usvajanje na Vladi pored ostalog potrebno pozitivno mišljenje Evropske unije, jedan od razloga kašnjenja realizacije istih je zahtjevna i duga procedura prema Evropskoj komisiji.

V REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE

Obaveza Ministarstva rada i socijalnog staranja, kada je u pitanju realizacija zaključaka Vlade bila je u realizaciji **51 zaključka Vlade**. S tim u vezi, ministarstvo je realizovalo **37 zaključaka, 10 zaključaka nije dospjelo za realizaciju, dok 4 zaključka nisu realizovana (procenat realizacije 92 %)**.

VI REALIZACIJA PROGRAMA RADA MINISTARSTVA ZA 2018. GODINU

Programom rada Ministarstva rada i socijalnog staranja za 2018. godinu, planirana je realizacija **33 aktivnosti**, od čega je **realizovano 26 (stepen realizacije 79%)**.

VIII STANJE U UPRAVNIM OBLASTIMA I IZVJEŠTAJ O RADU ORGANIZACIONIH JEDINICA

1. DIREKTORAT ZA RAD

U skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020, Akcionim planom za postepeno usklađivanje pravne tekovine EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implemetaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje i Programom rada Ministarstva rada i socijalnog staranja za 2018. godinu, Direktorat za rad je realizovao aktivnosti u 2018. godini.

S tim u vezi u izvještajnom periodu u **Direktoratu za rad** u normativnoj djelatnosti pripremljeni su tekstovi sljedećih zakona i podzakonskih akata:

- ✓ **Prijedlog Zakona o reprezentativnosti sindikata** („Službeni list CG”, broj 12/18);
- ✓ **Prijedlog Zakona o Socijalnom savjetu** („Službeni list CG”, broj 44/18);
- ✓ **Prijedlog Zakona o potvrđivanju konvencije Međunarodne organizacije rada o radnim odnosima (javne služba) broj 151** (usvojen na sjednici Skupštine CG dana 26.12.2018. godine ("Službeni list CG-Međunarodni ugovori", br. 01/19);
- ✓ **Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu*** („Službeni list CG”, broj 44/18);
- ✓ **Prijedlog Zakona o radu** (u fazi usaglašavanja sa Evropskom komisijom);
- ✓ **Prijedlog Zakona o Fondu rada** (dostavljeno pozitivno mišljenje od strane Evropske komisije);
- ✓ **Prijedlog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova** (upućen u Evropsku komisiju i Međunarodnu organizaciju rada na davanje mišljenja);

- ✓ **Zakon o zaštiti zaposlenih građana Crne Gore koji se upućuju na rad u inostranstvo*** (upućen u Evropsku komisiju i Međunarodnu organizaciju rada na davanje mišljenja);
- ✓ **Nacrt Zakona o volonterizmu (u fazi izrade);**
- ✓ **Pravilnik o izmjeni Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti hemijskim materijama*** („Službeni list CG“, broj 40/2018);
- ✓ **Pravilnik o izmjenama Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama***, („Službeni list CG“, br. 43/2018);
- ✓ **Pravilnik o uslovima, programu i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova koordinatora za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izrade projekta i koordinatora u fazi izvođenja radova*** („Službeni list CG“ 67/18);
- ✓ **Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu na privremenim i pokretnim gradilištima** (izrada u toku i usvajanje navedenog pravilnika je u skladu sa PPCG-om planirano za I kvartala 2019. godine.

Evropske integracije

Kada su u pitanju evropske integracije, pored navedenih obaveza u normativnom smislu, Direktoratu za rad je u izvještajnom periodu obavljana veoma aktivna i intezivna **međunarodna saradnja** sa međunarodnim organizacijama, prije svega sa Evropskom komisijom, Međunarodnom organizacijom rada (MOR) i Savjetom Evrope.

Međunarodna saradnja

U Direktoratu za rad je u izvještajnom periodu obavljana veoma aktivna i intezivna **međunarodna saradnja** sa međunarodnim organizacijama, prije svega sa Evropskom komisijom, Međunarodnom organizacijom rada (MOR) i Savjetom Evrope.

S tim u vezi, pripremljen je veliki broj informacija, izvještaja, odgovora i izjašnjenja, komentara, od kojih u nastavku navodimo sljedeće:

- ✓ Urađena Submisija sa 106. Međunarodne konferencije rada-Preporuka 205 o zapošljavanju i dostojanstvenom radu radi mira i otpornosti;
- ✓ Informacija o Programu dostojanstvenog rada za 2018-2020;
- ✓ Odgovori i izjašnjenja na član 12. i 13. Izmijenjene Evropske socijalne povelje za 137. Vladin komitet SE;
- ✓ Izvještaj o primjeni potvrđenih konvencija MOR 29, 105, 138, 182, 144, 140, 142, 171 i 185 za 2018. godinu;
- ✓ Informacija o projektu „Unapređenje upravljanja tržištem rada kroz efikasan socijalni dijalog u oblasti radnih reformi“ (EU i MOR);
- ✓ Informacija o statusu Izvještaja o primjeni potvrđenih konvencija i preporuka za 2018. godinu;
- ✓ Rad na 8. izvještaju o primjeni Izmijenjene Evropske socijalne povelje koji se dostavlja Savjetu Evrope;

U periodu izvještavanja nastavljeno je sa kontinuiranim informisanjem reprezentativnih socijalnih partnera o aktivnostima MOR-a, kao i dostavljanje relevantnih dokumenata i propisa.

Poslovi upravnog postupka

U Registar sindikalnih organizacija upisano je 26 novih sindikalnih organizacija, dok je 1 izbrisana. Izdato je 117 potvrda o upisu i o nastalim promjenama kod već upisanih sindikalnih organizacija i poslato 12 obavještenja o dopuni dokumentacije.

U Registar reprezentativnih sindikata za izvještajni period je upisano 8 novih reprezentativnih sindikalnih organizacija, dok je 1 izbrisana. Izdato je 27 potvrda o upisu i o nastalim promjenama kod već upisanih reprezentativnih sindikalnih organizacija.

U izvještajnom periodu registrovane su 2 nove Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, za 2 agencije je obnovljena dozvola za rad zbog promjene adrese poslovanja, dok je jednoj agenciji oduzeta dozvola za rad. Izdato je 14 potvrda o upisu u Registar Agencija za privremeno ustupanje zaposlenih.

Shodno Zakonu o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG“, broj 34/14 i 44/18) i podzakonskim aktima iz ove oblasti donijeto je 15 rješenja o formiranju komisije o ispunjenosti uslova za dobijanje ovlaštenja za obavljanje stručnih poslova iz zaštite na radu, kao i 15 rješenja/ovlaštenja. Takođe, donijeta su 2 rješenja o utvrđivanju ispitnog roka, te isti i sprovedeni. Kada je u pitanju stručni ispit iz oblasti zaštite i zdravlja na radu donijeli smo 101 rješenje o odobravanju polaganja ispita, 101 obavještenje o polaganju stručnog ispita, 2 rješenja o oslobađanju od polaganja stručnog ispita, 76 zapisnika o rezultatima ispita, te je izdato 76 uvjerenja o položenom stručnom ispitu (ispit je ukupno položilo 76 kandidata).

Drugostepeni postupak

U drugostepenom upravnom postupku, Direktorat za rad postupa po žalbama koje su izjavljene na rješenja Fonda rada i rješenja Uprave za inspekcijske poslove (inspektora rada i inspektora zaštite i zdravlja na radu), kao i po tužbama podnijetim Upravnom sudu Crne Gore, davanjem odgovora na tužbu. S tim u vezi, u drugostepenom postupku pokrenuto je 139 postupaka po žalbi, ukupno je riješeno 137, od kojih je 7 žalbi odbačeno, 99 odbijeno, 31 usvojeno, a 2 su prenijete u 2019. godinu. Broj pokrenutih upravnih sporova je 45, od čega je 15 poništenih odluka u upravnom sporu, a 30 odbijenih tužbi.

Ostale aktivnosti:

Kada je u pitanju saradnja sa nevladinim sektorom u izvještajnom periodu izrađena je Sektorska analiza za utvrđivanje prioriteta oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa NVO iz državnog budžeta u 2019. godini.

U izvještajnom periodu članovi Odbora za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata na granskom nivou i nivou Crne Gore održali su 3 sjednice (obrađeno 3 zahtjeva). Takođe, članovi Odbora za praćenje, primjenu i tumačenje Opšteg kolektivnog ugovora održali su 9 sjednica (obrađeno 10 zahtjeva za mišljenje).

U izvještajnom periodu urađeno je 131 zvanično stručno mišljenje iz oblasti radnog zakonodavstva, s napomenom da je veliki broj istih dato putem meila i telefonom. Izrađeno je i 15 informacija vezano za primjenu zakonskih odredbi iz oblasti zaštite i zdravlja na radu. Takođe, urađeno je i 86 odgovora o upućivanju stranaka na nadležnost u skladu sa Zakonom o upravnom postupku.

Kada su u pitanju inicijative za ocjenu ustavnosti urađena su 2 odgovora na iste, te 1 odgovor na zahtjev poslanika.

Nastavljena je saradnja sa Fondom za zdravstveno osiguranje Crne Gore u vezi sa dostavljanjem podataka o povredama na radu, profesionalnim bolestima, bolestima u vezi sa radom.

Predstavnici Direktorata za rad uzeli su učešće na velikom broju konferencija, radionica, sajмова, obuka, seminara, sastanaka, od kojih ističemo sljedeće:

- ✓ Učešće na radionici za izradu novog Programa dostojanstvenog rada za Crnu Goru, kao i radionici „Jačanje kapaciteta inspekcije rada Crne Gore“ u okviru projekta prelaska neformalne u formalnu ekonomiju, u organizaciji MOR;
- ✓ Učešće u radu 107. Međunarodne konferencije rada, Ženeva, kao i učešće u radu 78. Sesije Komiteta za prava djeteta, Ženeva;
- ✓ Prezentacija za član 12 stav 1 IESP za diskusiju za 137. Vladin Komitet Savjeta Evrope i učešće na 137. Vladinom komitetu Savjeta Evrope za Evropsku socijalnu povelju i Evropski zakonik o socijalnoj sigurnosti;

- ✓ Koordinacija za pripremu, realizaciju i učešće u radu međunarodnog Regionalnog projekta Fondacije Fridrih Ebert "Radni odnosi i socijalni dijalog u jugoistočnoj Evropi" na temu nestandardnih oblika zapošljavanja u uslovima globalizacije i digitalizacije;
- ✓ Priprema i učešće u radu 138. Vlado­nog komiteta Savjeta Evrope za Evropsku socijalnu povelju i Evropski zakonik o socijalnoj sigurnosti", diskusija za član 13 stav 1 izmijenjene Evropske socijalne povelje;
- ✓ Studijska posjeta Makedoniji i Holandiji, na temu "Razmjena iskustava i dobre prakse u oblasti zaštite i zdravlja na radu u EU kompanijama";
- ✓ Organizacija panel diskusije povodom svjetskog dana zaštite i zdravlja na radu u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada;
- ✓ Učešće na XII naučno-stručnoj konferenciji sa međunarodnim učešćem „Bezbednost i zaštita zdravlja radnika pri izvođenju građevinskih radova“;
- ✓ Kroz TAIEK projekat realizovana studijska posjeta Ministarstvu rada i socijalne politike i Ministarstvu zdravlja Italije, kao i posjeta relevantnim institucijama Italije za oblast zaštite i zdravlja na radu;
- ✓ Učešće i prezentacija na 41. Međunarodnom sajmu prevencije i reagovanja u vanrednim situacijama i bezbednosti i zdravlja na radu u Beogradu, kao i na sajmu u Istambul Ekspo centar, Republika Turska.
- ✓ Učešće na radionici povodom izrade Regionalne studije i strategije za razvoj zaštite i zdravlja na radu u Ohridu.

2. DIREKTORAT ZA TRŽIŠTE RADA I ZAPOSŁJAVANJE

U skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020 i Programom rada Ministarstva rada i socijalnog staranja za 2018. godinu, Direktor­at za tržište rada i zapošljavanje je realizovao aktivnosti u 2018. godini.

S tim u vezi u izvještajnom periodu u **Direktoratu za tržište rada i zapošljavanje** u normativnoj djelatnosti pripremljeni su tekstovi sljedećih zakona i podzakonskih akata:

- ✓ **Predlog Zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije** ("Sl. list CG", br. 56/2018);
- ✓ **Predlog Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti** (tekst predloga Vlada utvrdila krajem decembra 2018. godine);
- ✓ U izvještajnom periodu intenzivno smo radili na izradi teksta **Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom** koji je Programom rada Vlade Crne Gore planiran za IV kvartal 2018. godine. Nacrt istog je izrađen, te sprovedena javna rasprava koja je završena 24. decembra 2018. godine. Imajući u vidu da ova aktivnost nije u potpunosti realizovana u predviđenom roku, donošenje navedenog Predloga zakona planirali smo za treći kvartal 2019. godine.
- ✓ **Odluka o utvrđivanju liste regulisanih profesija** ("Službeni list Crne Gore", br. 80/18, 04/19);
- ✓ **Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2019. godinu, u IV kvartalu 2018. godine.** („Službeni list CG“, br. 2/19);
- ✓ **Pravilnik o načinu ostvarivanja novčane pomoći za nezaposlena lica** ("Službeni list CG", br. 39/2018).

Kada je u pitanju obaveza donošenja **Uredbe o kriterijumima i postupku za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca**, ista nije realizovana zbog izmjena Zakona o strancima koje utiču na sadržinu ove Uredbe. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima donešen je krajem 2018. godine, te je iz tog razloga donošenje navedene uredbe planirano za I kvartal 2019. godine.

Tematske aktivnosti

Pripremljen je i usvojen Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2017. godinu, u II kvartalu 2018. godine, kao Akcioni plan zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2019. godinu, u IV kvartalu 2018. godine.

Proces evropskih integracija:

Kada su u pitanju evropske integracije, pored navedenih obaveza u normativnom smislu, Direktorat je iz svoje nadležnosti imao posebne aktivnosti, koje su bile vezane za Poglavlja 2 - Slobodno kretanje radnika i Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, kao i za ostala poglavlja za koja su službenici delegirani.

Upravni postupak

U postupcima po žalbama na rješenja Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti („Sl. list CG“, br. 14/10, 45/12, 61/13 i 20/15), Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom (49/08, 73/10 i 39/11), donijet je **221** upravni akt.

U skladu sa Zakonom o nacionalnim stručnim kvalifikacijama („Sl. list CG“, br. 80/08, 14/09 i 40/16), donijeto je **17** rješenja o priznavanju inostranih sertifikata o stečenim nacionalnim stručnim kvalifikacijama;

Sudski postupak

Kada su u pitanju sudski postupci pripremili smo odgovore (8) na tužbe podnesene protiv drugostepenih rješenja Ministarstva rada i socijalnog staranja Upravnom sudu Crne Gore;

Izradili smo izjašnjenje (1) za Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa na dopunski nalaz i mišljenje vještaka ekonomsko finansijske struke, koji se odnose na potraživanja u vezi sa postupkom koji je pokrenut pred Osnovnim sudom u Baru pokrenut po tužbi Agencije za zapošljavanje iz Bara protiv tužene Crne Gore, Ministarstva rada i socijalnog staranja, radi naknade štete.

Projektne aktivnosti:

U okviru projekta ESAP-Platforma zapošljavanja i socijalna pitanja, koji sprovode Regionalni savjet za saradnju (RCC) i Međunarodna organizacija rada (ILO), realizuju se aktivnosti sa ciljem poboljšanja institucija tržišta rada, mobilnosti rada, uslova rada i socijalnog dijaloga na regionalnom nivou. U okviru realizacija aktivnosti u 2018. godini, RCC je u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja **izradio izvještaj Politika zapošljavanja mladih u Crnoj Gori**, koja obuhvata cjelokupne aktivnosti i institucije uključene u sprovođenju politika za zapošljavanje mladih. U decembru 2018. godine, Regionalni savjet za saradnju, na zahtjev i u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja, **izradio je brošuru i flajer za zapošljavanje mladih "Mladi ste i tražite posao?"**. Publikacije sadrže informacije o programima za zapošljavanje mladih u Crnoj Gori, uz poseban fokus na podršku preduzetništvu mladih.

Ostale aktivnosti:

- ✓ U februaru 2018. godine, izrađena je **Analiza mogućnosti izdvajanja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom iz Zavoda za zapošljavanje Crne Gore**, kao samostalnog pravnog lica;
- ✓ Na osnovu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, u decembru 2018. godine, Ministarstvo rada i socijalnog staranja **objavilo je Javni konkurs za izbor izvođača socijalne uključenosti**. Cilj ovog programa je uključivanje lica sa invaliditetom za koja je utvrđeno da su zapošljiva, radi sticanja funkcionalnih i socijalnih vještina. Na konkursu su izabrana dva izvođača programa i to: „MOC Pamark“ i „D.O.O. ZOPT“;
- ✓ U izvještajnom periodu Ministarstvo rada i socijalnog staranja, **izdalo je rješenje o ispunjenosti uslova u pogledu opreme, prostora i kadra za izvođača za profesionalnu rehabilitaciju u Beranama**;
- ✓ **Usvojena Informacija o sprovođenju aktivnosti u vezi sa uspostavljanjem Informacionog sistema tržišta rada**. U cilju daljeg razvoja politika zasnovanih na dokazima, MRSS u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada sprovodi aktivnosti u pogledu uspostavljanja Informacionog sistema tržišta rada, koji za cilj ima prikupljanje

različitih podataka o stanju na tržištu rada, njihovu analizu, kao i informisanje svih učesnika na tržištu rada. Ključni proizvod Informacionog sistema tržišta rada je online platforma koja će biti prvi put kreirana kao izvor objedinjenih relevantnih podataka tržišta rada dostupnih na jednom mjestu;

- ✓ **Usvojena Informacija o otpisu zatezne kamate korisnicima Programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva.**

Službenici Direktorata prisustvovali su obukama, seminarima i treninzima koji su se odnosili na tržište rada i zapošljavanje, usaglašavanje propisa, evropske integracije.

3. DIREKTORAT ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE I BORAČKU I INVALIDSKU ZAŠTITU

Prioritet penzijskog sistema i u proteklom periodu stavljen je na redovnoj isplati penzija i održavanju likvidnosti Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja, koji iz ovog sistema isplaćuje 130.240 korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a za čiju isplatu na mjesečnom nivou treba obezbijediti oko 34,5 miliona eura.

U oblasti boračke i invalidske zaštite akcenat je, takođe, stavljen na redovnu isplatu prava iz ove oblasti za šta se na mjesečnom nivou opredjeljuje oko 500 hiljada eura za 2.678 korisnika.

U izvještajnom periodu u Direktoratu za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu, shodno Programu rada Vlade za 2018. godinu i Programu rada Ministarstva rada i socijalnog staranja za 2018. godinu, u normativnoj djelatnosti pripremljeni su tekstovi sljedećih propisa:

- ✓ **Uredba o utvrđivanju radnih mjesta, odnosno poslova u organima državne uprave na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem** („Službeni list Crne Gore“, broj 23/18);
- ✓ U januaru i julu 2018. godine, donijeta su odluke o usklađivanju mjesečnih novčanih primanja korisnika prava iz boračke i invalidske zaštite u skladu sa zakonom, a usklađivanje je izvršeno na osnovu zvaničnih statističkih podataka i to u procentu koji čini polovinu procenta rasta, odnosno, pada zarada i polovinu procenta rasta, odnosno, pada troškova života. Usklađivanje izvršeno od 1. januara iznosilo je 0,55%, a od 1. jula 0,85%. **(Odluka o usklađivanju mjesečnih novčanih primanja korisnika prava iz boračke i invalidske zaštite - „Službeni list CG“, br. 9/18 i Odluka o usklađivanju mjesečnih novčanih primanja korisnika prava iz boračke i invalidske zaštite - „Službeni list CG“ 60/18).**
- ✓ Programom rada Vlade Crne Gore za IV kvartal 2018. godine, bilo je planirano utvrđivanje **Predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju**. Rad na pomenutom zakonu započet je 2. aprila 2018. godine (raspisivanjem poziva za javne konsultacije), pripremljen je Nacrt Zakona koji je, nakon javne rasprave i kompromisa sa sindikatima, u novembru 2018. godine, upućen nadležnim organima na mišljenje. Na dostavljeni tekst zakona Ministarstvo finansija dalo je negativno mišljenje, te je iz tog razloga utvrđivanje istog odloženo za 2019. godinu.

Proces evropskih integracija

U okviru direktorata pripremani su i prilozi za redovno izvještavanje Evropske komisije o napretku u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i koordinacije socijalnog osiguranja.

Informacije, analize i izvještaji

Pripremljen je Izvještaj o sistemu socijalne sigurnosti za bazu podataka MISSCEO Savjeta Evrope, kojim se pružaju koncizne, ažurirane godišnje informacije o različitim granama socijalne sigurnosti.

Upravni postupak

U oblasti boračke i invalidske zaštite, u **postupku revizije u radu su bila 62 predmeta**. U izvršenoj reviziji data je saglasnost na 60 rješenja, dok su dva (2) rješenja izmijenjena.

U postupku po žalbi u radu je bilo 10 predmeta, od čega je u tri (3) predmetu žalba odbijena dok je u sedam (7) predmeta žalba usvojena.

U izvještajnom periodu **od Upravnog suda dostavljene su četiri(4) presude**, koje su odbijene kao neosnovane. Za isti period **kod Upravnog suda podnijete su dvije (2) tužbe**, koje su u postupku. Podnijeta su **tri (3) zahtjeva za preispitivanje sudske odluke, Vrhovnom sudu crne Gore**, koji su odbijeni kao neosnovani.

Za izvještajni period **na Prvostepenoj ljekarskoj komisiji obrađeno je 40 predmeta**.

Drugostepena ljekarska komisija, koja ujedno vrši i reviziju nalaza i mišljenja Prvostepene ljekarske komisije i postupka po žalbama, **obrađila je 37 upravna predmeta** i dala isto toliko nalaza.

U izvještajnom periodu **za 2.678 korisnika ovih prava iz budžeta države ukupno je isplaćeno 6.003.612,79 eura i to za redovna primanja, povlašćenu vožnju i pogrebne troškove**.

U cilju zaštite materijalnog i socijalnog položaja korisnika boračke i invalidske zaštite za korisnike materijalnog obezbjeđenja boraca obezbijeđeno je subvencioniranje za utrošenu električnu energiju 40% od utrošene električne energije domaćinstva. **Pravo na subvencioniranje koristi 245 korisnika materijalnog obezbjeđenja boraca**.

Tokom 2018. godine u radu Direkcije za drugostepeni upravni postupak bilo je ukupno **2.431 predmeta za rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja (postupak po žalbama i revizija prvostepenih rješenja)**.

U postupku revizije bio je 1.757 predmet. Tokom godine primljeno je 1.742 predmeta, dok je od prethodne godine ostalo 15 predmeta. U izvršenoj reviziji data je saglasnost na 1.696 rješenja, osam (8) rješenja je poništeno i vraćeno na prvostepeni postupak i odlučivanje, a 17 rješenja je izmijenjeno. Ostalo je nezavršeno 36 predmeta.

U postupku po žalbi u radu je bilo 674 predmeta od čega je u izvještajnom periodu primljeno 555 žalbi, dok je od prethodne godine ostalo 119 predmeta. **Riješeno je 605 predmeta**. Žalba je usvojena u 369 predmeta, u 218 predmeta žalba je odbijena, a u 12 predmeta je meritorno odlučeno. Riješeno je šest(6) žalbi zbog ćutanja administracije. Ostalo je 69 neriješenih žalbi.

Za izvještajni period **od Upravnog suda dostavljena je 117 presuda**, od čega je u 64 predmetu tužba odbijena, u osam (8) predmeta postupak obustavljen a u 45 predmeta tužba usvojena, od čega je u pet(5) predmeta žalba ponovo odbijena, dok je u ostalim predmetima poništeno prvostepeno rješenje i predmet vraćen na ponovni prvostepeni postupak i odluku. Za isti period **kod Upravnog suda podnijeto je 120 tužbi**.

U vezi sa upravnim sporom, po članu 153 ZUP-a, donijeta su tri (3)rješenja.

Za isti period **Vrhovni sud je donio 28 presuda**, od čega je u 23 predmeta odbijen zahtjev za preispitivanje presude Upravnog suda, dok je u pet(5) predmeta zahtjev usvojen i ukinute su presude Upravnog suda.

Drugostepena invalidska komisija je u izvještajnom periodu zasijedala 23 puta i tom prilikom **obrađila je 1.130 predmeta**. Izvršen je neposredni pregled kod 197 osiguranika. Ostalo su tri(3) neriješena predmeta, i isti će biti vještačeni tokom 2019. godine.

U postupku po žalbi vještačena su 103 predmeta i izvršen neposredni pregled kod 63 osiguranika. Potvrđena su 93 nalaza i mišljenja Prvostepene invalidske komisije, dok je u 10 predmeta nalaz izmijenjen, na način što je kod tri(3) osiguranika utvrđen potpuni gubitak radne

sposobnosti, kod jednog(1) osiguranika utvrđen djelimični gubitak radne sposobnosti, kod tri(3) osiguranika izmijenjen datum nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti, kod dva(2) lica je utvrđena nesposobnost za samostalan život i rad, dok je u jednom(1) predmetu izmijenjen uzrok nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti, na način što je utvrđeno da je uzrok 100% povreda na radu.

U postupku medicinske revizije obrađena su 1.023 predmeta i izvršen neposredni pregled kod 130 osiguranika. U ovom postupku Komisija je izmijenila devet (9) nalaza Prvostepene invalidske komisije, na način što je našla da kod četiri (4) osiguranika ne postoji potpuni gubitak radne sposobnosti, dok je kod pet (5) osiguranika utvrđeno da liječenje nije završeno. Ostala su tri (3) neriješena predmeta za vještačenje, i isti će biti riješeni tokom 2019. godine.

U postupku **po presudi Upravnog suda, Drugostepena invalidska komisija je obradila četiri (4) predmeta**, i tom prilikom je izvršen neposredni pregled sva četiri (4) osiguranika i kod jednog je utvrđeno da postoji potpuni gubitak radne sposobnosti.

Ostale aktivnosti

- ✓ Kada je u pitanju bilateralna diplomatija realizovali smo značajne aktivnosti u oblasti socijalnog osiguranja:
 - U cilju unapređenja međunarodne bilateralne saradnje u oblasti socijalnog osiguranja, u Podgorici je 2. i 3. oktobra 2018. godine, održan je sastanak na nivou organa za vezu, iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, nadležnih organa Crne Gore i Republike Srbije, vezano za primjenu Sporazuma između Republike Crne Gore i Republike Srbije o socijalnom osiguranju;
 - U Zagrebu je 27. i 28. novembra 2018. godine, održan je sastanak na nivou organa za vezu Crne Gore i Republike Hrvatske, takođe iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.
- ✓ Takođe, u izvještajnom periodu pripremani su odgovori i stručna mišljenja u vezi stanja i primjene propisa iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i boračke i invalidske zaštite, kao i bilateralnih sporazuma o socijalnom osiguranju Vladi, Ustavnom sudu, Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja i drugim institucijama i pojedincima, kao i odgovori na poslanička pitanja poslanika u Skupštini Crne Gore, saopštenja za javnost, i sl.
- ✓ Obavljan je dnevni prijem i komunikacija sa strankama, Fondom PIO i njegovim područnim jedinicama, kao i nadležnim nosiocima i nadležnim organima država sa kojima Crna Gora ima potpisane sporazume o socijalnom osiguranju.
- ✓ Službenici Direktorata redovno su uzimali učešće u radu i izvještavanju komiteta u okviru Savjeta Evrope, kao i u izradi PER-a za Crnu Goru za period 2018-2020.
- ✓ Takođe, predstavnici ovog direktorata uzeli su učešće na sastanku Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku, sastanku Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku, kao i prisustvovali obuci u okviru projekta „Ka EU pravilima o koordinaciji šema socijalne sigurnosti”.
- ✓ Kada je u pitanju stanje penzionog sistema i reformi u penzijskom sistemu u izvještajnom periodu održali smo niz sastanaka sa predstavnicima MMF, Svjetske banke, kreditne agencije „Moody’s i Evropske komisije.

4. DIREKTORAT ZA SOCIJALNO STARANJE I DJEČJU ZAŠTITU

U skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020 i Programom rada Ministarstva rada i socijalnog staranja za 2018. godinu, Direktorat za socijalno staranje i dječju zaštitu je realizovao aktivnosti u 2018. godini.

S tim u vezi, u izvještajnom periodu u Direktoratu za socijalno staranje i dječju zaštitu u normativnoj djelatnosti pripremljeni su tekstovi sljedećih propisa:

- ✓ **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine („Službeni list CG“, broj 31/17).**
- ✓ **Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje usluga, normativima i**

minimalnim standardima usluga za smještaj djece i mladih u ustanovu i malu grupnu zajednicu („Službeni list CG“, broj 18/18);

- ✓ **Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite („Službeni list CG“, broj 38/18);**
- ✓ **Pravilnik o izmjenama Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici („Službeni list CG“, br. 30/15 i 15/18);**
- ✓ **Pravilnik o izmjenama Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica („Službeni list CG“, br. 58/14, 21/16 i 15/18);**
- ✓ **Pravilnik o izmjenama Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja u prihvatilištu – skloništu („Službeni list CG“, br. 26/14, 17/16 i 15/18).**
- ✓ **Odluka o usklađivanju visine osnova za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje i visine materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite („Službeni list CG“, broj 9/18);**
- ✓ **Odluka o usklađivanju visine osnova za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje i visine materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite („Službeni list CG“, broj 60/18);**
- ✓ **Odluka o izmjeni i dopuni odluke o organizovanju Javne ustanove za smještaj djece bez roditeljskog staranja i djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama („Službeni list CG“, br. 05/19 od 22.01.2019). Odluku je donijela Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. decembra 2018. godine.**
- ✓ **Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o osnivanju Javne ustanove za smještaj odraslih lica sa invaliditetom i starih lica „Bijelo Polje“, („Službeni list CG“, br. 06/19 od 30.01.2019). Odluku je donijela Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. decembra 2018. godine.**
- ✓ **Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o osnivanju Javne ustanove za smještaj odraslih lica sa invaliditetom i starih lica „Pljevlja“ („Službeni list Crne Gore“, br. 06/19 od 30.01.2019). Odluku je donijela Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. decembra 2018. godine.**
- ✓ **Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o organizovanju Javne ustanove za smještaj odraslih lica sa invaliditetom i starih lica („Službeni list Crne Gore“, br. 06/19 od 30.01.2019). Odluku je donijela Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. decembra 2018. godine;**
- ✓ **Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o organizovanju Javne ustanove Zavod „Komanski most“ („Službeni list Crne Gore“, br. 06/19 od 30.01.2019). Odluku je donijela Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. decembra 2018. godine.**
- ✓ **Odluka o izmjeni i dopuni odluke o organizovanju Javne ustanove za smještaj djece i mladih sa problemima u ponašanju („Službeni list Crne Gore“, br. 06/19 od 30.01.2019). Odluku je donijela Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. decembra 2018. godine.**

Tematske aktivnosti

U 2018. godini Direktorat je sačinio informacije i donio akcione planove vezane za aktivnosti utvrđene strateškim dokumentima:

- ✓ Izvještaj o sprovođenju Strategije za prevenciju zaštite djece od nasilja sa akcionim planom 2017-2021, za 2017 godinu;
- ✓ Akcioni plan za 2019. godinu za sprovođenje Strategije razvoja socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori za 2019. godinu;
- ✓ Akcioni plan za 2019. godinu za sprovođenje Strategije razvoja socijalne zaštite starijih u Crnoj Gori za 2019. godinu;
- ✓ Izvještaj o sprovođenju akcionog plana za realizaciju Strategije za trajna rješenja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na Kamp Konik, za 2017 godinu;

- ✓ Akcioni plan za implementaciju Strategije za trajna rješenja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na Kamp Konik za 2018 godinu;
- ✓ Strategija za trajna rješenja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na Kamp Konik za period 2018-2019. godinu;
- ✓ Izvještaj o sprovođenju akcionog plana za sprovođenje Strategije za integraciju osoba s invaliditetom u Crnoj Gori za 2017. godinu.
- ✓ Akcioni plan za realizaciju strategije za integraciju osoba s invaliditetom 2018-2019;
- ✓ Informacija o preduzetim mjerama za sprovođenje preporuka Komiteta sadržanih u paragrafima 11 i 19.

Upravni postupak

U drugostepenom postupku u 2018. godini donijeto je 3.018 rješenja i to: u oblasti porodičnih odnosa-20 rješenja; povlastice u saobraćaju-2 rješenja; za pravo na materijalno obezbjeđenje-194 rješenja; za pravo na ličnu invalidninu-301 rješenje; za pravo na dodatak za njegu i pomoć-940 rješenja; za pravo na naknadu zarade za vrijeme porodiškog odsustva-28 rješenja; za pravo na dodatak za djecu-17 rješenja; za pravo po osnovu rođenja troje ili više djece -1508 rješenja; za naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu-6 rješenja; na rješenje/zaključak Uprave za inspekcijske poslove, Odsjek za socijalnu i dječju zaštitu-2 rješenja.

Prvostepena socijalno-ljekarska komisija je u 2018. godini donijela 13.843 nalaza, ocjena i mišljenja za pravo na: dodatak za njegu i pomoć drugog lica-12.072; ličnu invalidninu – 877; i za ocjenu radne sposobnosti u cilju utvrđivanja prava na materijalno obezbjeđenje – 894.

Drugostepena socijalno-ljekarska komisija je u 2018. godini donijela 1.269 nalaza, ocjena i mišljenja za pravo na: dodatak za njegu i pomoć drugog lica-940; ličnu invalidninu – 301; i ocjenu radne sposobnosti u cilju utvrđivanja prava na materijalno obezbjeđenje porodice– 28.

Licenca za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite

Ministarstvo rada i socijalnog staranja u 2018. godini, izdalo je 19 licenci za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite.

Stručni ispit u sistemu socijalne i dječje zaštite

Stručni ispit u sistemu socijalne i dječje zaštite u 2018. godini, položilo je 370 stručnih radnika.

Pregled broja korisnika pojedinih prava iz socijalne i dječje zaštite(decembar 2018.godine):

- materijalno obezbjeđenje koristilo je 9.146 porodica sa 30.594 pojedinca;
- dodatak za djecu koristilo je 14.850 djece;
- ličnu invalidninu koristilo je 2.556 lica;
- dodatak za njegu i pomoć koristilo je 16.391 lica;
- refundacija za porodijska odsustava koristilo je 1.462 korisnika;
- broj korisnika naknade po Odluci Ustavnog suda je 2.412 korisnika;
- porodični smještaj-hraniteljstvo koristilo je 431 korisnika;
- smještaj u ustanovu koristilo je 615 lica;
- smještaj u dnevnom boravku koristilo je 255 lica.

U skladu sa Programom Vlade Crne Gore pravo na subvenciju koristilo je oko 17.500 korisnika subvencije za koje potrebe je u 2018. godini opredijeljeno oko 3 miliona eura.

Kada je u pitanju **integracija lica sa invaliditetom** u izvještajnom periodu kontinuirano smo sprovodili aktivnosti iz Strategije za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori 2016-2020. godine. U izvještajnom periodu donešen je Akcioni plan za period 2018-2019, kao i izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2017. godinu.

Savjet za brigu o licima sa invaliditetom održao je tri sjednice na kojima su učestvovali predstavnici nadležnih institucija, kao i predstavnici civilnog sektora. U toku 2018. godine, na sajtu Ministarstva rada i socijalnog staranja objavljeno je 5 dokumenata u uvećanom fontu.

JU Zavod Komanski most u saradnji sa nadležnim centrima za socijalni rad uputio inicijativu za preispitivanje poslovne sposobnosti za deset (10) korisnika usluge smještaja, sve u cilju izmještanja korisnika i pripreme za život u zajednici. U cilju plana transformacije i pripreme korisnika za stanovanje uz podršku, u periodu od 23-28.04.2018. godine, 15 stručnih radnika, 3 stručna saradnika i 5 saradnika prisustvovalo je obuci Stanovanje uz podršku teorijski i praktični aspekti pružanja usluge, organizovanu od strane Asocijacije za promovisanje inkluzije. Takođe, završen je projekat kada je u pitanju stanovanje uz podršku, dok su u toku pregovori s lokalnom samoupravom za ustupanje zemljišta, gdje će biti objekat namijenjen za tu svrhu.

Kada su u pitanju usluge podrške licima sa invaliditetom, među 1.200 korisnika usluge gerontoprograma, kao 66 korisnika usluge pomoći u kući za stara lica, su i odrasla lica sa intelektualnim invaliditetom.

U toku 2018. godine sačinjena je *Analiza pristupačnosti objekata centara za socijalni rad*, te je shodno tome projektovana odgovarajuća adaptacija objekata i njihovo prilagođavanje prema važećim propisima i standardima, a početak realizacija se očekuje u toku 2019. godine. Takođe, urađena je i *Analiza položaja djece sa smetnjama u razvoju u saradnji sa UNICEF-om*.

Kao jedna od najznačajnijih aktivnosti u toku 2018. godine, a tiče se zaštite lica sa invaliditetom, treba istaći početak realizacije aktivnosti koje se odnose na *jedinstveno tijelo vještačenja invaliditeta*. Naime formirana je radna grupa za vršenje poslova koji se odnose na izradu jedinstvenih kriterijuma za utvrđivanje invaliditeta, a ista grupa je sačinila Situacionu analizu sistema utvrđivanja invaliditeta u Crnoj Gori. Realizacijom ovog projekta biće moguće dobiti i jedinstvenu bazu podataka o licima sa invaliditetom, što je od ključnog značaja.

U izvještajnom periodu na prijedlog Ministarstva rada i socijalnog staranja, Vlada Crne Gore usvojila je *Akcioni plan za 2019. godinu za sprovođenje Strategije razvoja socijalne zaštite starijih za period 2018–2022. godine*. Realizacijom mjera iz akcionog plana biće unaprijeđena socijalna zaštita starijih, s integrisanim uslugama i podrškom radi očuvanja i poboljšanja kvaliteta njihovog života, dok će operativni ciljevi unaprijediti socijalnu odgovornost i integrativni pristup koji omogućava podsticanje socijalne inkluzije, povećanje kvaliteta života i korišćenje kapaciteta starijih za samostalan život, unaprijediti usluge socijalne zaštite starijih i unaprijediti sistem kvaliteta usluga starijih. Realizovane aktivnosti na zaštiti starijih lica date su u okviru projekta "Nastavak reforme sistema socijalne zaštite" i projekata "Razvoj kapaciteta za pružanje usluga socijalne zaštite u Crnoj Gori". Vodile su se aktivnosti na daljem razvoju usluga za starija lica, imajući u vidu izraženi trend starenja crnogorskog stanovništva i probleme koji se po tom osnovu javljaju. U skladu sa tim opredjeljenjem je do kraja 2018. godini u funkciji ukupno 10 dnevnih boravaka (od toga u 2018. godini su otvorena 3 boravka) sa prosječno 20 korisnika. Otvoren je Dom za stara lica u Pljevljima kapaciteta 62 korisnika sa investicijom oko 2.800.000,00 eura. U okviru Doma za stara lica u Bijelom Polju otvoreno je odjeljenje za demenciju i palijativnu njegu, kao i prostorije za radnu i okupacionu terapiju.

U izvještajnom periodu na prijedlog Ministarstva rada i socijalnog staranja, Vlada Crne Gore usvojila je *Akcioni plan za 2019. godinu za sprovođenje Strategije razvoja socijalne i dječje zaštite za period 2018–2022. godine*. Realizacijom mjera iz akcionog plana biće unaprijeđena socijalna korisnika socijalne i dječje zaštite i njihovog osnaživanja za samostalan i produktivan život. Planirano je povećanje broja licenci za obavljanje djelatnosti kojih je do kraja 2018. godine odobreno 19, povećanje broja akreditovanih programa obuke, povećanje broja usluga podrške za život u zajednici. Realizovane aktivnosti su date u okviru projekta "Nastavak reforme sistema socijalne zaštite" i projekata "Razvoj kapaciteta za pružanje usluga socijalne zaštite u Crnoj Gori".

Strategija za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa akcionim planom 2017-2021

U 2018. godini donijet je Izvještaj o sprovođenju Strategije za prevenciju zaštite djece od nasilja sa akcionim planom 2017-2021, za 2017 godinu.

U Izvještaju o sprovođenju Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja za 2018. godinu u dijelu koji se odnosi na Ministarstvo rada i socijalnog staranja, realizovane su sljedeće aktivnosti: u Prijedlog zakona o radu unijete su izmjene u dijelu zabrane zapošljavanja u radu sa djecom lica osuđivanih za djela seksualnog iskorišćavanja i seksualne zloupotrebe djece; donijet je novi Protokol o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja nad ženama i nasilja u porodici; za potrebe Nacionalne dječije telefonske linije, kao nove usluge, pri JU Dječji dom „Mladost“ Bijela, adaptirane su prostorije i nabavljena oprema i uspostavljena usluga „Prihvatište za zaštitu djece od nasilja u porodici“. Zavod za socijalnu i dječju zaštitu započeo istraživanje o procedurama zaštite djece u porodicama u riziku i izdvojene iz porodice.

U 2018. godini u centrima za socijalni rad evidentiran je 501 slučaj nasilja nad djecom i to 232 djevojčice i 269 dječaka. Porodično nasilje evidentirano je u 439 slučajeva a van porodice 62 slučajeva. Svi prijavljeni slučajevi nasilja nad djecom bili su predmet rada stručnih timova centara za socijalni rad.

Strategija za zaštitu od nasilja u porodici 2016-2020. godine donijeta je u 2015.godini. Sa ratifikovanjem Konvencije Savjeta Evrope o suzbijanju i sprječavanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici - „Istanbulske konvencije“ i njenim stupanjem na snagu 1. avgusta 2014.godine Crna Gora je preuzela niz novih obaveza koje se tiču zabrane diskriminacije i sprovođenja principa „nulte tolerancije“ prema nasilju nad ženama i nasilju u porodici kroz djelotvornu i koordiniranu saradnju svih nadležnih organa, institucija i organizacija. Crna Gora je u julu mjesecu (2017) izradila državni izvještaj na osnovu Upitnika o zakonodavnim i drugim mjerama koju je proslijedio GREVIO Komitet Savjeta Evrope imajući u vidu odredbe Istanbulske konvencije. Na osnovu pomenutog Izvještaja i evaluacione posjete GREVIO Komitet je objavio Izvještaj sa preporukama 15. oktobra 2018. godine. Ovaj izvještaj daje procjenu sprovedenih mjera koje su preduzele nacionalne vlasti u Crnoj Gori s obzirom na sve aspekte Konvencije Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Izvještaj sadrži 44 preporuke za brojne institucije na nacionalnom nivou. U izvještaju se ističe ukupni napredak koji su organi u Crnoj Gori ostvarili u izgradnji zakonodavnog, političkog i institucionalnog okvira za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama. Posebno se pozdravlja uvođenje važnih zakona, akcionih planova i strategija koje se bave nekim oblicima nasilja nad ženama, posebno porodičnim nasiljem. Najistaknutiji primjer je Zakon o zaštiti od nasilja u porodici koji je centralni dokument u crnogorskom pristupu borbi protiv porodičnog nasilja. Sa druge strane ovaj izvještaj ukazuje i na niz strukturnih problema koji dovode do nedovoljnog nivoa prevencije i zaštite žrtava nasilja u porodici, kao što su stavovi prema ženama žrtvama porodičnog nasilja, česti pokušaji umanjivanja važnosti nasilja, korišćenje postupaka za mirno rešavanje sporova, odlaganja u postupanju sa slučajevima nasilja u porodici i nevoljnost da se odrede mjere zaštite.

U sklopu programa Podrška anti-diskriminacionim i politikama rodne ravnopravnosti, koje sprovodi UNDP u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, a finansira Evropska unija, izrađen je novi Protokol o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja nad ženama i nasilja u porodici koji je potpisan 28. septembra 2018. godine. U sklopu Protokola biće formirana jedinstvena baza podataka koja će prvo uvezati Upravu policije i Centre za socijalni rad čime bi se ispunila i obaveza iz Akcionog plana za Poglavlje 23. Započeta je i izrada Analize potrebe uspostavljanja najhitnijih servisa za žrtve nasilja u porodici predviđenih Istanbulskom konvencijom.

U centrima za socijalni rad u 2018. godini, prijavljeno je ukupno 1.466 slučajeva nasilja od kojih je u 367 slučajeva dijete kao žrtva nasilja, 804 slučajeva žena kao žrtva nasilja, 228 slučajeva muškarac kao žrtva nasilja i 67 slučajeva staro lice kao žrtva nasilja. Centar daje: savjetodavnu pomoć, pravnu pomoć, psihološku podršku, postavljanje staratelja, procjenu rizika, izrada individualnog programa za žrtvu, određivanje voditelja slučaja, određivanje povjerljivog lica i dr.

Dio realizovanih aktivnosti je dat u okviru projekta "Nastavak reforme sistema socijalne zaštite" i projekata "Razvoj kapaciteta za pružanje usluga socijalne zaštite u Crnoj Gori".

REGIONALNI STAMBENI PROGRAM

Kroz Regionalni stambeni program za Crnu Goru, predviđeno je obezbjeđenje sredstava za rješavanje stambenog pitanja za 6.063 lica (1.177 domaćinstava) koja spadaju u najranjivije kategorije (lica smještena u neformalnim kolektivnim centrima i ugrožena lica u privatnom smještaju, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik).

Regionalni stambeni projekat sprovodi se u više od 13 crnogorskih opština: Berane, Andrijevica, Podgorica, Ulcinj, Nikšić, Budva, Rožaje, Plav, Herceg Novi, Bar, Danilovgrad, Tivati Pljevlja. Ovaj program je značajno doprinio zatvaranju kampa Konik (najveći kolektivni kamp za raseljena lica u Crnoj Gori) kao i ostalih kolektivnih centara za smještaj raseljenih i interno raseljenih lica.

Kroz navedeni program predviđena je: gradnja 907 stambenih jedinica; isporuka građevinskog materijala za 120 stambenih jedinica, gradnja 50 gotovih kuća, 62 smještajne jedinice u Domu starih, u Pljevljima, kupovina stanova u Opštini Herceg Novi sa mogućnošću proširenja projekta I na druge primorske opštine, Rekonstrukcija postojećih Vojnih objekata – Vojni kompleks Trebjesa za potrebe izgradnje doma za stara i odrasla invalidna lica u opštini Nikšić. **Ukupna vrijednost projekta: 27.696 miliona eura, a kontribucija države: 15%, tj. 4.154 miliona eura; potrebna sredstva: 23.542 miliona eura.**

Četiri partnerske zemlje (Crna Gora, Srbija, Bosna i Hercegovina i Hrvatska), uspostavile su veliki broj bilateralnih i regionalnih radnih grupa, uz značajnu podršku UNHCR-a, OEBS-a i drugih međunarodnih organizacija, koje djeluju u skladu sa ugovorenim okvirom. Implementacijom Regionalnog stambenog programa zatvoriće se poglavlje raseljništva na prostoru bivših jugoslovenskih republika.

Značajan doprinos ovog programa ogleda se u uspostavljanju i unapređenju saradnje između partnerskih država iz oblasti penzijsko invalidskog osiguranja, prava po osnovu radnih odnosa, te regulisanja pravnog statusa.

Status odobrenih pod-projekata

MNE 3 "izgradnja Doma za stara i invalidna lica u Pljevljima"- vrijednost projekta 2.812.816 €, od čega su sredstva granta 1.918.000 €. Skupština donatora koja je održana 11. oktobra 2013. godine, odobrila je projekat za finansiranje. Potpisan je Grant sporazum sa Razvojn timer bankom Savjeta Evrope. Izvođenje građevinskih radova počelo je u maju 2016, a svečano otvaranje nove institucije i smještaj korisnika je održano 11. aprila 2018.

MNE 4: "Izgradnja 94 stambene jedinice u opštini Berane"- ukupna vrijednost projekta iznosi 3.990.647,48€, od čega su donatorska sredstva: 3.575.779 €. Potpisan je Grant sporazum sa Razvojn timer bankom Savjeta Evrope. Izgradnjom 94 stambene jedinice u Beranama u potpunosti će se zatvoriti dva kolektivna centara Rudeš I i Rudeš II. Kolektivni centri su sagrađeni prije tri decenije a uslovi stanovanja su neadekvatni. Građevinski radovi na objektu su počeli 15. februara 2017. Kompletan završetak gradnje i priključaka se očekuje početkom marta 2019. godine, a useljenje korisnika je planirano sredinom januara 2019. godine.

MNE 6 "Rekonstrukcija postojećih Vojnih objekata – Vojni kompleks Trebjesa za potrebe izgradnje doma za stara i odrasla invalidna lica u opštini Nikšić"- ukupna vrijednost projekta iznosi 5.178.743,7 €, od čega su donatorska sredstva: 2.317.274,7 €. Ugovor o Grantu sa CEB-om je potpisan 10. avgusta 2018. Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u toku 2017. godine, izvršilo procjenu budućih korisnika i obezbijedilo Glavni građevinski projekat sa revizijom. Krajem 2018. godine raspisan je tender za gradnju.

MNE9 „Izgradnja 96 stanova na Vrelima Ribničkim u Podgrici“, ukupna vrijednost projekta iznosi 4,002,061,06 €, od čega su donatorska sredstva: 3,229,964 €

Ugovor o Grantu sa CEB-om potpisan je 10. avgusta 2018. Izrada glavnog građevinskog projekta je u finalnoj fazi. Raspisivanje tendera za gradnju je planirano u prvoj trećini 2019. Početak

građevinskih radova očekuje se u junu 2019. dok je završetak radova planiran u drugoj polovini 2020. godine.

Na trenutnim projektima ostvarene su uštede u ukupnom iznosu od 1,2 miliona eura, koje mogu biti korištene u cilju rješavanja preostalih potreba u Crnoj Gori. U tom cilju, podnijet je Concept Note za kupovinu dodatnih 18 stanova i gradnju 18 individualnih kuća.

3) Jednak pristup obrazovanju, zdravstvenoj, socijalnoj zaštiti i tržištu rada

- ✓ Broj RE djece koja se uključuju u obrazovni sistem u Crnoj Gori povećava se iz godine u godinu u školskoj 2018/19. godini, upisano 62 djece u prvi razred, ostale razrede redovno pohađa 372 djece u 7 gradskih škola. Obezbijeđeni su uslovi za desegregirano obrazovanje RE djece, i to u šest podgoričkih osnovnih škola: OŠ "Božidar Vuković Podgoričanin", OŠ "Marko Miljanov", OŠ "21. maj", OŠ "Savo Pejanović", OŠ "Vladimir Nazor" i OŠ "Vuk Karadžić".
- ✓ Otvorene su dječije igraonice za 90 djece predškolskog uzrasta realizovane pet puta sedmično kao i Muzičke radionice za predškolke i školarce na Koniku, u Beranama i Nikšiću.
- ✓ Pristup pravima iz oblasti zdravstvene zaštite je omogućen kako na primarnom tako i na sekundarnom nivou a zdravstvene usluge se pružaju u potpunosti kao i državljanima Crne Gore. Radionice Porodičnog centra u okviru kojih Romkinje imaju priliku da više saznaju o prevenciji bolesti i očuvanju zdravlja, na Koniku, u Beranama i Nikšiću realizovane 3 puta sedmično, uz podršku Instituta za javno zdravlje. Pored navedenog, organizovani i preventivni pregledi za žene RE populacije u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava. Povodom obilježavanja Dana Roma, članice Porodičnog centra u saradnji sa NVO Dorra organizovale izložbu ručnih radova u EU info centru.

Raseljena i interno raseljena lica, prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite, ostvaruju shodno Zakonu o socijalnoj i dječijoj zaštiti. Pravilnikom o bližim uslovima za ostvarivanje osnovnih materijalnih davanja iz socijalne i dječije zaštite, prepoznali smo i lica sa statusom I/RL, tražioce azila, lica sa statusom izbjeglice i lica sa odobrenom dodatnom zaštitom kao lica koja imaju pravo na osnovna materijalna davanja iz oblasti socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori.

Shodno Uredbi o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori, pravo na materijalno obezbeđenje porodice u toku 2018. godine ostvarilo je 90 porodica, kao i 18 porodica sa ukupno 45 lica koja se finansiraju od strane UNHCR-a, preko Ministarstva rada i socijalnog staranja. U Domu za stara lica „Grabovac“ u Risnu trenutno boravi 3 lica i to 2 raseljenih lica i 1 interno raseljeno lice a u JU Zavodu „Komanski most“ 1 lice. U novoizgrađenom domu u Pljevljima trenutno su smještena 34 korisnika.

RAD NA PROJEKTIMA

Operativni program ljudskih resursa "2012-2013"

Direktorat za socijalno staranje i dječju zaštitu kao dio Operative strukture za IPA IV komponentu, imao je ulogu Tijela odgovornog za prioritet/mjeru 3 iz OP RLJR 2012-2013 - *Unaprijeđenje socijalne inkluzije/ Podrška većem pristupu tržištu rada licima sa invaliditetom i pripadnicima RE populacije*. Operativni program zvanično zatvoren 31. decembra 2018. godine i realizacija planiranih mjera/aktivnosti iz ove mjere je završena.

Kako je realizacija ugovora o uslugama "Saradnja između Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i Centara za socijalni rad" završena u prethodnoj godini, preostale aktivnosti koje su implemen-tirane u okviru Direktorata podrazumjevale su praćenje realizacije preostalih aktivnosti za 9 grant ugovora u okviru grant šeme „Implementacija treninga i projekata za zapošljavanje osoba sa invaliditetom i pripadnika RE populacije“ i pružanje podrške grant korisnicima kako bi se preostale aktivnosti privele kraju, finalni narativni izvještaji pregledali i odobrili, a finalna plaćanja za iste izvršila prije samog zatvaranja programa. Službenici Direkcije su koordinirali i bili u kon-stantnoj komunikaciji sa korisnicima grantova, ugovaračima, projektnim timovima i pratili real-izaciju projekata u njihovoj nadležnosti. Zaposleni u Direktoratu su, takođe, aktivno učestvovali

tokom procesa zatvaranja programa obezbjeđujući informacije iz svoje mjere ekspertskom timu za sprovođenje ex-post evaluacije OP RLJR 2012-2013 koja je sprovedena na zahtjev Evropske komisije.

Direktorat za socijalno staranje i dječju zaštitu ima ulogu korisničke institucije u IPA II finansijskoj perspektivi (2014-2020). S tim u vezi tokom 2018. godine, službenici Direktorata su aktivno učestvovali na radionicama za izradu programskih dokumenata tzv. Operativno identifikacionih obrazaca u okviru Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015-2017.

Takođe, tokom 2018. godine, Direkcija je kao IPA tijelo bila predmet redovne sistemske revizije koju sprovodi Revizorsko tijelo Crne Gore, kao i praćenja sprovođenja preporuka datih u revizorskim izvještajima koje je Revizorsko tijelo sprovело u periodu 2015-2018, u cilju dobijanja potvrde da li su od strane revidiranog subjekta preduzete aktivnosti u rokovima utvrđenim za njihovu implementaciju.

Grant šema: "Implementacija treninga i projekata za zapošljavanje lica sa invaliditetom i pripadnika RE populacije"

Grant šema ima za cilj pružanje podrške projektima stručnog osposobljavanja, programima socijalne inkluzije i projektima zapošljavanja lica sa invaliditetom i pripadnika RE populacije. Vrijednost poziva je skoro 800,000.00 EUR. Grantovi za koje se moglo aplicirati su vrijednosti od 60.000 do 100.000 EUR i mogu trajati od 6 do 14 mjeseci. Projekti su sprovedeni tokom 2017 i 2018. godine.

Nosioci odabranih projekata su: opština Nikšić, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Eparhija budimsko-nikšićka, NVO Help, Centar za istraživačko novinarstvo, Radio Rožaje, Centar za socijalni rad Bar i Ulcinj, Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik i NVO Mladi romi.

Treba istaći sledeće projekte koji su relizovani a vezani su **za zapošljavanje lica sa invaliditetom:**

- Projekat ARTOS - Prilika za sve - Biskupija Budimlje i Nikšić u iznosu 78.850,44 eura;
- Projekat: Podsticanje obeshrabrenih (EDO) u iznosu od 99.946,56 eura;
- Projekat: Mi brinemo i djelujemo "- Podsticanje socijalne uključenosti i zapošljenja nezaposlenih osoba s invaliditetom iz Bara i Ulcinja u iznosu od 89.298,99 eura.

Projekti koji su relizovani a vezani su za zapošljavanje RAE populacije

- Projekat: „Obuka i zapošljavanje pripadnika RE populacije u općini Nikšić „- u iznosu od 79.701,00;
- Projekat: Priđite tržištu rada u iznosu od 76.517,02 eura;
- Projekat "Socijalna uključenost Roma i Egipćana kroz zapošljavanje" u iznosu od 94.959,18 eura;
- Projekat "Zaposlite RE populaciju i ispričajte cijelu priču" u iznosu od 83,930.00 eura;
- Projekat "Craft RE pozivni centar" u iznosu od 78.390,40 eura;
- Projekat "Ne gubiti šansu - Povećanje zapošljivosti i radnih prava romskih sakupljača otpada 70.109,29.

Ugovori sa devet grant korisnika su potpisani tokom februara mjeseca 2017. godine, dok je sprovođenje istih trajalo do drugog kvartala 2018. godine. Ukupan iznos ugovorenih sredstava za svih devet ugovora je iznosio 1.164.702,88 EUR, od čega je učešće EU bilo oko 639 hiljada eura, nacionalno učešće oko 113 hiljada eura, dok je preostali dio sredstava predstavljao učešće samog korisnika granta. Nakon završetka projekata, provjere izvještaja i verifikacije troškova, jedan ugovor je bio neuspješan u smislu da nije ispunio indikatore i da je većina troškova bila neprihvatljiva, te je pokrenuta procedura povraćaja uplaćenog predfinansiranja od strane Ministarstva finansija.

Projekat "Nastavak reforme sistema socijalne zaštite" i projekat „Razvoj kapaciteta za pružanje usluga socijalne zaštite u Crnoj Gori.“

Kroz projekat "Nastavak reforme sistema socijalne zaštite" koji Ministarstvo rada i socijalnog staranja sprovodi uz tehničku podršku UNDP-a, podržana je usluga „Pomoć u kući za stare“ tokom 2018. godine u 15 opština Crne Gore (sjeverni i centralni region) kroz angažman 120 gerontodomačica za oko 1.200 korisnika. Projekat se realizuje u sljedećim opštinama: Nikšić, Plužine, Danilovgrad, Mojkovac, Pljevlja, Žabljak, Kolašin, Plav, Gusinje, Bijelo Polje, Berane, Andrijevica, Petnjica, Rožaje i Cetinje. Razvijen je informacioni sistem koji se sastoji iz web i android aplikacija koji će doprinijeti poboljšanju kvaliteta pružanja usluge, boljem monitoringu rada gerontodomačica i njihovom efikasnijem pružanju usluge pomoći u kući.

U saradnji sa lokalnom upravom Glavnog grada Podgorica, Crvenim krstom Crne Gore i ostalim partnerima (institucije sa centralnog i lokalnog nivoa, civilni sektor, privatni sektor) podržano je funkcionisanje **Prihvatilišta za beskućnike u Glavnom gradu Podgorici** do juna 2018.godine. Podržan je rad **Prihvatilišta za stare u okviru Doma starih „Grabovac“ Risan** čija je svrha je da omogući ugroženim odraslim i starijim licima usluga prihvatilišta za period od najviše tri mjeseca, u kom periodu će nadležni Centrii za socijalni rad prikupiti potrebnu dokumentaciju neophodnu za buduće trajno rješenje pojedinačnih slučajeva. **Podržano je funkcionisanje tri dnevna boravka za stare u Nikšiću, dva u Danilovgradu i jedan u opštini Mojkovac, dok je usluga dnevnog boravka za stare uspostavljena u opštinama Plav, Bijelo Polje, Rožaje i u Prijestonici Cetinje. Usluga „Nacionalna SOS telefonska linija za žrtve nasilja u porodici“** uspješno je implementirana tokom 2018. godine, a upotpunjena je pružanjem iste na albanskom jeziku kojim je omogućeno pružanje pomoći žrtvama nasilja sa albanskog govornog područja. **Na linije je tokom 2018. godine zaprimljeno ukupno 3.737 poziva. Podržano je uspostavljanje i funkcionisanje prihvatilište-prihvatne stanice za žrtve nasilja u porodici u opštini Herceg Novi** na način što je adaptiran i opremljen stan, u cilju zbrinjavanja žrtava porodičnog nasilja, žena i djeca, kojima je neophodno neodložno izmještanje iz porodice i obezbjeđivanje urgentnog smještaja na sigurnom i bezbjednom mjestu. Pružalac usluge je Centar za socijalni rad Herceg Novi. Takođe, **podržano je uspostavljanje i funkcionisanje prihvatilišta-prihvatne stanice za žrtve nasilja u porodici u Kotor i Podgorica. Pri JU Dječji dom „Mladost“ u Bijeloj podržano je uspostavljanje sljedećih usluga: Nacionalne SOS dječije linije, Prihvatilišta za djecu žrtve nasilja u porodici i dnevnog boravka.**

Uz podršku UNDP-a i UNICEF-a sprovodi se **usluga porodični saradnik**. Pružalac ove usluge je NVO "Porodični centar" Kotor. U 2018. godini u ovu uslugu su uključene 44 porodice i obuhvaćeno je 141 djece od kojih je 23 djece do 3 godine starosti i 16 djece sa smetnjama u razvoju.

U skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti i međunarodno preuzetim obavezama, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u saradnji sa NVO SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić, uz tehničku podršku UNDP-a u septembru 2015. godine, uspostavilo je jedinstvenu, nacionalnu, besplatnu telefonsku SOS liniju za pomoć žrtvama nasilja u porodici koja predstavlja prvi i najvažniji kontakt za podršku žrtvama nasilja. **Nacionalna SOS linija za žrtve nasilja u porodici tokom 2018. godine, zaprimila je 3.737 poziva.** Pruženo je ukupno 4.684 usluge, najviše usluga informisanja 2.353 puta i usluga povjerljivog razgovora 1.402 puta. Za proteklih dvanaest mjeseci realizacije projekta **pozivi su upućivani iz 23 opštine u Crnoj Gori.** Najveći broj poziva tokom prethodnih godinu dana upućen je iz Nikšića 1971 poziva i Podgorice 715 poziva. Za direktan rad na liniji u prethodnih 12 mjeseci bio je zadužen tim od šest (6) zaposlenih, koji čine koordinatorka, četiri konsultantkinje i stručna saradnica – psihološkinja.

Kroz projekat **„Razvoj kapaciteta za pružanje usluga socijalne zaštite u Crnoj Gori“** koji Ministarstvo rada i socijalnog staranja sprovodi uz tehničku podršku UNDP-a, završeni su radovi na adaptaciji i opremanju prostorija za potrebe Dnevnog boravka za stare u Prijestonici Cetinje i dnevnih boravaka za stare u opštinama Plav, Bijelo Polje i Rožaje. Završeni su radovi na izgradnji i opremanju višenamjenskog objekta u opštini Petnjica. Završeni su radovi na adaptaciji i opremanju prostorija za pružanje usluge prihvatne stanice za žrtve nasilja u porodici u

opštinama Herceg Novi, Kotor i Podgorica kao i radovi na adaptaciji i opremanju prostorija u okviru Dječijeg doma „Mladost“ u Bijeloj za potrebe Prihvatilišta za djecu žrtve nasilja u porodici. Završeni radovi na adaptacija odjeljenja za dementne korisnike u okviru Doma za stare u Bijelom Polju.

Šesti i sedmi sastanak Upravnog odbora projekta „Nastavak reforme sistema socijalne zaštite“ održani su martu i decembru 2018. godine. **Upravni odbor je podržao nastavak projekta „Nastavak reforme sistema socijalne zaštite“ i produžetak ugovora između Ministarstva rada i socijalnog staranja i UNDP-a do 31. decembra 2019. godine. Upravni odbor je podržao nastavak projekta „Razvoj kapaciteta za pružanje usluga socijalne zaštite u Crnoj Gori“ i produžetak ugovora između Ministarstva rada i socijalnog staranja i UNDP-a do 31. decembra 2019. godine.**

U prilogu se nalazi tabelarni prikaz podataka iz oblasti socijalne i dječje zaštite.

5. DIREKTORAT ZA INFORMATIKU I ANALITIČKO-STATISTIČKE POSLOVE

U Direktoratu za informatiku i analitičko-statističke poslove u toku 2018. godine, realizovane su planirane aktivnosti u smislu utvrđenih zadataka i nadležnosti ovog direktorata, kako u Direkciji za analitičko-statističke poslove, tako i u Direkciji za informatičke poslove.

U izvještajnom periodu službenici Direkcije za analitičko-statističke poslove, posvećeno su radili na vršenju poslova koji se odnose na izradu finansijskih rješenja, kao i izvještaja i statistika iz oblasti socijalne, dječje i boračke i invalidske zaštite. Takođe, vršeni su poslovi iz oblasti analitike, pripreme informacije i izvještaja u vezi sa finansijskim tokovima koji služe kao osnova u izradi projekcije potrebnih sredstava za finansiranje godišnjih potreba i obaveza iz pomenutih oblasti.

Redovne aktivnosti ove direkcije realizovane su u saradnji sa centrima za socijalni rad i opštinskim sekretarijatima nadležnim za boračku i invalidsku zaštitu.

Podaci o broju korisnika i potrebnim finansijskim iznosima za isplatu 14 materijalnih davanja iz oblasti socijalne i dječje zaštite i boračke i invalidske zaštite, dobijaju se automatskom obradom podataka. U toku 2018 godine obrađeno je **65 rješenja iz oblasti boračke i inavlidske zaštite i 308 rješenja iz oblasti socijalne i dječje zaštite**, kojima je obuhvaćeno 13 centara sa pripadajućim područnim jedinicama , 9 ustanova socijalne i dječje zaštite i 14 dnevnih centara.

Obrada materijalnog davanja iz oblasti boračke i invalidske zaštite vrše se posredstvom ISSS. Tokom 2018 godine, unešeno je **426 promjena** koje se odnose na odjavu korisnika, promjenu adresa, iznosa po novim rješenima i dr. Ono što treba istaći jeste i činjenica da se korisnicima boračke i invalidske zaštite pružila mogućnost **izbora načina isplate naknada**: Korisnici mogu da zadrže stari način isplata posredstvom pošte, **a data je i mogućnost odabira banke** preko koje žele da im se vrši isplata. Po podacima iz mjeseca decembra 46 korisnika je iskoristilo pravo da im primanja budu isplaćena posredstvom banaka.

Ukupan finansijski iznos potrebnih novčanih sredstava za isplatu svih prava iz oblasti socijalne, dječje i boračke i invalidske zaštite koji se sublimira u direkciji za analitičko-statističke poslove u 2018 godini, iznosio je **81.623.197,67 €**, od čega je za **socijalnu i dječju zaštitu dato na realizaciju 75.614.584,88 €**, a za **boračku i invalidsku zaštitu 6.008.612,79 €**. U 2018. godini izvršena je isplata Godišnjeg primanja za nosioce partizanske spomenice iz 1941. godine, u ukupnom iznosu od **3.484,00 €**.

Obrada rješenja, za isplatu jednokratnih pomoći takođe se vrši u okviru ove direkcije. U 2018. godini, u ministarstvu je riješeno 1.326 zahtjeva, dok je 2.966 zahtjeva upućeno centrima za socijalni rad na dalju nadležnost. **Za jednokratne pomoći u 2018. godini**, ukupno je od strane ministarstva i centara za socijalni rad **isplaćeno 596.029,58 € za 7.483 korisnika**.

Informacioni sistem socijalnog staranja u mnogome je unaprijedio rad direktorata, a samim tim i

povećao broj zahtjeva za izvještajima, kako unutar ministarstva, tako i od strane nevladinih organizacija, političkih stranaka i istraživačkog novinarstva.

U izvještajnom periodu u okviru Direktorata pripremljeni su podaci za potrebe odgovora na novinarska pitanja, posjete lokalnim samoupravama, za veliki broj sastanaka, za potrebe predstavljanja rada ovog ministarstva u prethodne dvije godine i sl. Podaci su se odnosili na ukupno obračunata i isplaćena materijalna davanja iz oblasti socijalne, dječje, boračke i invalidske zaštite sa prosječnim brojem korisnika, utrošenim sredstvima pojedinačno po vrsti davanja i ukupno. Takođe, podaci su pripremljeni i za potrebe poslaničkih klubova sa čije strane je pristigao veliki broj zahtjeva za dostavljanjem podataka.

Pored svakodnevnog dostavljanja svih vrsta podataka iz oblasti socijalne i dječje zaštite u vidu mjesečnih i godišnjih rekapitulara u toku godine, pripremili smo i informacije za potrebe Direktorata za socijalnu i dječju zaštitu i Direktorata za evropske integracije, koji su korišćeni za posjete delegacije ministarstva Ženevi, pripreme izvještaja UN Komitetu o pravima djeteta, za potrebe Zapisnika sa VIII sastanka Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku, kao i za potrebe radne grupe koja je u pregovorima za poglavlje 2-Sloboda kretanja radnika. Takođe, izradili smo analizu utrošenih sredstava po budžetskim pozicijama za socijalna davanja u 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 i 10 mjeseci 2018. godine.

Veliki dio aktivnosti u novembru 2018. godine, odnosio se na jako kompleksan zahtjev konsultantske kuće Centar za ekonomsku politiku-Beograd, za potrebe izrade mape puta za prelazak od institucionalnog zbrinjavanja ka zbrinjavanju u zajednici. Za navedene potrebe pripremili smo statističke podatke o broju korisnika dodatka za njegu i pomoć i ličnu invalidninu po zadatim rasponima godina, finansijskim iznosima isplaćenim po ovom osnovu za 2017. godinu po opštinama i na nivou države; dodatka za djecu po rasponima godina i zakonskom osnovu za ostvarivanje ovog prava kao i iznosom sredstava koji je uplaćen u protekloj godini; naknadu roditelju ili staratelju lica koje je korisnik lične invalidnine, na isti način kao i za prethodna davanja, porodični smještaj i ustanove po vrsti ustanova.

Za potrebe Ministarstva javne uprave i Ministarstva finansija, shodno pristiglim zahtjevima dostavili smo podatke koji se odnose na materijalno davanje naknade po osnovu rođenja troje ili više djece 2016-2018. godine; podatke potrebne za izradu procjene fiskalnog uticaja izmjene i dopune Odluke Ustavnog suda o naknadama majkama sa troje ili više djece, kao i podatke koji su potrebni za pripremu Proljećne i Jesenje analize makroekonomskih kretanja i strukturnih reformi 2018.

Jedan od najvećih eksternih korisnika naših podataka je svakako Zavod za statistiku Crne Gore – MONSTAT:

- ✓ Shodno **Godišnjem planu zvanične statistike za 2018.godinu („Sl. list CG“, br. 9/13)**, Zavod za statistiku –MONSTAT, pribavljao je podatke o korisnicima materijalnih davanja, socijalne i dječje zaštite, kao i korisnicima usluga smještaja u ustanovama dječje i socijalne zaštite. Cilj istraživanja jeste prikupljanje podataka o broju korisnika materijalnog obezbjeđenje, lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć dodatka za djecu kao i korisnika u ustanovama socijalne i dječje zaštite za godinu 2017. Kao i svake godine obezbjedili smo podatke u vidu prosječnog broja korisnika i ukupno isplaćenih sredstava po opštinama i ukupno.
- ✓ Druga velika aktivnost u protekloj godini u ovom direktoratu bila je usmjerena na pripremu podataka koji su takođe u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2018. godinu, u cilju realizacije projekta Statistike socijalne zaštite – ESSPROS, za potrebe EUROSTATa. Popunjen je upitnik za 2017. godinu. Upitnik se sastoji iz 4 programa: Socijalna zaštita, dječja zaštita, usluge, boračka i invalidska zaštita. Radi se o veoma kompleksnim finansijskim podacima o svim vrstama davanja iz nadležnosti ministarstva koje obuhvataju centre za socijalni rad, ustanove socijalne i dječje zaštite sa dnevnim centrima i prate djelimično i rad opštinskih sekretarijata jer su oni nadležni za ostvarivanje prava iz boračke i invalidske zaštite.

U izvještajnom periodu nastavljena je saradnja **sa Svjetskom bankom** u vidu obaveze za dostavljanjem podataka na mjesečnom nivou koji se odnose na broj korisnika i iznose isplaćenih sredstava po opštinama i vrstama materijalnih davanja. Obaveza je proistekla iz saradnje koju je svjetska banka imala sa predstavnicima Vlade sa misijom: **Zajam za razvojnu politiku u cilju postizanja otpornosti fiskalnog i finansijskog sektora.**

U prethodnoj godini odrađeni su sledeći finansijski dokumenti:

- Obrazac o realizaciji programskog budžeta – završnog računa za 2017. godinu;
- Planiranje Kapitalnog budžeta za 2019. godinu;
- Budžetski cirkular za pripremu budžetskog zahtjeva za 2019. godinu;
- Planiranje Budžeta za 2019. godinu.

Predstavnici direktorata organizovali su **radionicu sa predstavnicima kompanije S&t-Beograd, čiji je cilj bio testiranje dijela ISSS-BI, poslije izvršene optimizacije.** Radilo se na provjeri statističkih izvještaja, uklanjanju grešaka i tumačenju pojedinih podataka koji su proizvod dijela BI-a, takozvani KPI. Date su određene sugestije za proširenje određenih analiza vezanih za materijalno davanje MO, boračke i dr.

U toku održavanja izbora po izvršenoj isplati materijalnih davanja objavljivali smo podatke o izvršenim isplatama po svakom rješenju uz obavezu brisanja JMB i imena i prezimena i iste dostavljali Agenciji za antikorupciju i Skupštini CG, prateći rokove koji su propisani i dostavljeni od strane Agencije za antikorupciju.

Svakomjesečno za potrebe **sajta** Ministarstva rada i socialnog staranja, dostavljali smo mjesečni rekapitular koji sadrži podatke o broju korisnika sa pripadajućim finansijskim iznosom po opštinama i vrstama materijalnih davanja iz oblasti socijalne i dječje zaštite, a uz to i sintetički prikaz svih tih podataka. Takođe, na sajtu smo postavljali skenirana rješenja o isplati materijalnih troškova centara za socijalni rad i mjesečnih kvota za isplatu jednokratnih pomoći.

U okviru Direkcije za informatiku u 2018-oj godini, pored redovnih aktivnosti, u najvećoj mjeri su realizovane aktivnosti vezane za:

- ✓ administraciju informacionog sistema ISSS – „Socijalni karton“
- ✓ integraciju i administraciju Doma starih „Pljevlja“
- ✓ implementaciji izmjena Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti u dijelu postupaka Ustavni sud naknada ženama i Uplata doprinosa
- ✓ analiza, revizija, dorada i optimizacija postupaka za materijalna davanja
- ✓ testiranje vođenja slučaja i postupaka radi dorade aplikacije
- ✓ analiza, revizija, dorada i optimizacija postupaka za ostala davanja
- ✓ analiza, kreiranje i testiranje postupaka za Troškovi ishrane u predškolskim ustanovama
- ✓ izrada Portala za pregled podataka o materijalnim davanjima po JMB građanina za određeni vremenski period. Portal je namijenjen za korišćenje od strane drugih državnih organa koji imaju zakonsko utemeljenje da koriste predmetne podatke u svojim postupcima
- ✓ rad na uspostavljanju jedinstvene elektronske baze za Nasilje u porodici
- ✓ učešće u izradi Protokola o postupanju u slučajevima nasilja nad ženama i nasilja u porodici.
- ✓

Administracija sistema se odvija u dva pravca: softversko-aplikativni i mrežno-hardverski.

Softversko-aplikativna administracija je bazirana na konstantnoj komunikaciji i koordinaciji aktivnosti na relaciji između centara za socijalni rad i ustanova socijalne i dječje zaštite, sa jedne strane i telekomunikacionim provajderom i softverskom kompanijom koja je izradila sistem, sa druge strane. Podrška centrima za socijalni rad i ustanovama socijalne i dječje zaštite se odvija preko Help desk tiketing alata, kojim se upravlja problemima od njihovog nastajanja do potpunog otklanjanja uz evidenciju svih preduzetih koraka u tom smislu. Osim Help desk-a, koordinacija i komunikacija se obavljaju e-mailom i telefonom, a sve sa ciljem što bržeg otklanjanja nastalih problema. Redovne aktivnosti u tom opsegu su i administriranje korisnika ISSS, dodjeljivanje prava za korišćenje sistema, otvaranje i ažuriranje novih naloga, itd.

Najznačajnije i najzahtjevnije aktivnosti vezane su za obračun materijalnih davanja, ciklično, nekoliko dana u mjesecu, gdje se sravnjavaju iznosi za isplate i u komunikaciji sa centrima za socijalni rad otklanjaju eventualne nepravilnosti, nakon čega se formira završni obračun. Preko ISSS se obračunava 13 prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite i postupak za Boračko invalidsku zaštitu.

Obračun materijalnih davanja u ISSS je rađen za 13 prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite i unos i obračun davanja iz boračko-invalidske zaštite: Naknada po osnovu rođenja troje ili više djece; dodatak za djecu; dodatak za njegu i pomoć; lična invalidnina; troškovi sahrane; materijalno obezbjeđenje; naknada za novorođeno dijete; naknada po osnovu rođenja djeteta; povlastice na putovanje lica sa invaliditetom; naknada roditelju ili staratelju - njegovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine; pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa POP - troškovi prevoza; boračka i invalidska zaštita; ustavni sud – naknada ženama; i uplata doprinosa – naknade majkama.

Kroz ISSS se 2 puta godišnje vrši usklađivanje visine osnova za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite, kao i boračko-invalidske zaštite. Nakon obračuna formiraju se odgovarajući fajlovi koji služe za štampu uputnica i isplatu primanja korisnicima. Ti podaci se elektronskim putem prosleđuju Pošti Crne Gore. Direkcija obavlja mjesečnu komunikaciju sa Hibridnom poštom gdje se vrši štampa uputnica. Istovremeno se kroz Informacioni sistem generišu izvještaji i rekapitulari za tekući obračun (sa podacima o broju korisnika i iznosima po opštinama) i dostavljaju Direkciji za analitičko-statističke poslove koja priprema naloge za isplatu.

Kroz ISSS se svaki mjesec radi:

- import fajlova iz Ministarstva poljoprivrede – Staračke naknade,
- import fajlova za Subvenciju električne energije,
- generisanje i slanje izvještaja o Subvenciji za električnu energiju Elektrodistribuciji i Centrima za socijalni rad.

Povremeno se radi import reona iz Pošte Crne Gore.

Aktivnosti kod Mrežno-hardverske administracije ogledale se kroz dva segmenta.

1. administraciju sistema u zgradi Ministarstva u saradnji sa MIDT-om i
2. održavanje ISSS na udaljenim lokacijama na teritorije cijele Crne Gore.

Administracija sistema se radi u zgradi Ministarstva u saradnji sa Ministarstvom javne uprave i održavanje ISSS na udaljenim lokacijama na teritoriji Crne Gore.

Kod održavanja ISSS sistema na udaljenim lokacijama, u prvoj polovini godine, koristila se komunikacija preko Help deska, e-maila i telefonska komunikacija u cilju što efikasnijeg otklanjanja nastalih problema u radu, a kao posledice više faktora usled složenosti sistema (lokalna serverska infrastruktura, distribuirana serverska infrastruktura drugih institucija, kao i infrastruktura provajdera telekomunikacionih usluga). U visokom procentu rješavanje problema se obavlja iz daljine korišćenjem specijalizovanih softverskih alata.

U izvještajnom periodu započete su aktivnosti na uspostavljanju ISO 27001 standarda za implementaciju Menadžmenta bezbjednosti informacionog sistema socijalnog staranja.

Potpisan je ugovor o outsourcing-u određenih mrežno-hardverskih funkcionalnosti sistema u cilju bržeg efikasnijeg rješavanja problema kada do njih dođe kao i unaprjeđenju sistema administracije i monitoringa cjelokupnog sistema.

Značajna je komunikacija i koordinacija u cilju prebacivanja funkcionisanja servisa sa dosadašnjeg načina implementiranog u ISSS na novorazvijenu platformu MJU – GSB gdje će web servisi eksponirati i konzumirati uniformno za sve državne institucije preko jedne čvorne lokacije.

Direkcija za informatiku u saradnji sa kolegama iz Ministarstva za javnu upravu, u izvještajnom periodu, pružala je stručnu pomoć zaposlenima za rad na Origami-eDMS sistemu.

Tokom 2018. godine, radili smo i na kontinuiranom praćenju rada i pružanju podrške zaposlenima u ustanovama socijalne i dječje zaštite (Dom starih „Grabovac“, Dom starih „Bijelo Polje“, Zavod „Komanski most“, Dječiji dom „Mladost“ i Centar „Ljubović“). U centrima za socijalni rad, pored podrške za materijalna davanja, pružala se kontinuirana podrška u realizaciji usluga socijalne i dječje zaštite - vođenje slučaja sa 33 postupka (od kojih se za postupke starateljstva, hraniteljstva i smještaja u Ustanove, donosi se rješenje kroz sistem), i kontinuirano se radilo na otklanjanju problema i unapređenju sistema. Podrška i pomoć centrima je pružana uglavnom putem telefona i mejlova, ali i putem Help desk-a, dok su problemi kod Ustanova rješavani putem mejla, kao i telefonskim putem. Za uspješno otklanjanje problema od velikog značaja je svakodnevna koordinacija i komunikacija sa S&T.

Kontinuirana pomoć i podrška zaposlenima u Centrima za socijalni rad i zaposlenima u ustanovama prilikom rada u swis-u (24 opštine i Ustanove socijalne i dječje zaštite-Zavod Komanski Most, Dom starih Grabovac Risan, Dom starih Bijelo Polje, Centar Ljubović, Dječiji dom „Mladost“), preko 11.000 mailova, poziva, poruka u 2018. godini. Podrška Centrima za socijalni rad i Ustanovama socijalne i dječje zaštite se odvija preko Help desk-a i ticketing alata (koji se sastoji od 4 dijela: hardverka podrška, upravljanje korisničkim nalogima i ulogama, prijava problema za materijalna davanja, prijava problema za Ustanove i usluge), kojim se upravlja problemima od njihovog nastajanja do potpunog otklanjanja uz evidenciju svih preduzetih koraka u tom smislu: 746 tiketa, preko 5.000 mailova u 2018. godini.

Zbog izmjene Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti odrađena je tzv. paketna obrada rešenja kroz SWIS za Naknada za žene sa troje i više djece-automatska zamjena rešenja u sistemu (analiza, implementacija, ukidanje, zamjena i štampa rešenja kroz sistem i preko Pošte Crne Gore) i distribucija Centrima za socijalni rad. Takođe, iz razloga izmjena navedenog zakona rađeno je na isplati Razlika za Uplatu doprinosa, imajući u vidu da su ispravljeni iznosi po kojima se računaju, zaposleni u centrima su za sve korisnike Uplate Doprinosa morali ručno korigovati iznose kroz izradu rešenja o Razlikama, na osnovu fajla koji je dobijen od partnerske firme SnT, ispravljene su i Liste osnovica - napravljena je nova Lista osnovica sa novim iznosima.

U postupku Subvencije za električnu energiju dostavljali smo svakog mjeseca EPCG izvještaj o potrošačima koji su ostvarili pravo na subvenciju: preko centara za socijalni rad, po osnovu boračko invalidske zaštite i preko Zavoda za zapošljavanje. Konačne spiskove, nakon povratne informacije iz EPCG, Ministarstvo rada i socijalnog staranja dostavlja svim centrima za socijalni rad svakog mjeseca, uz instrukciju da se urade potrebne izmjene pojedinačnih rešenja.

U toku izvještajnog perioda radili smo na povezivanju novootvorenog doma starih u Pljevljima na informacioni sistem, instalacija opreme i konfigurisanje lokalne mreže. Otvaranje DS u Sistemu, unos korisnika i dodjela uloga, testiranje aplikacije Obuka zaposlenih za rad u informacionom sistemu.

Takođe, u fokusu našeg rada bila je i priprema za obračun i isplata troškova smještaja korisnika porodičnog smještaja i porodičnog smještaja - hraniteljstva kroz ISSS. Instalacija servera za Portal za gerontodomačice i implementacija pristupa istom sa Android aplikacije, izrada Uputstva za instalaciju aplikacije za pristup IS za Gerontodomačice.

Testiranje izmjena kod materijalnih davanja, instrukcije svim centrima i ustanovama o novinama u aplikaciji, ubacivanje/izmjena/ukidanje templejta šablona rešenja.

Otvaranje nove područne jedinice Petnjica, prebacivanje dosijea, otvaranje uloga, koordinacija na relaciji Ministarstvo-SNT-Berane-Petnjica, relokacija CSR Petnjica.

Rekonstrukcija Zavoda Komanski most, komunikacija sa MEK u vezi sa infrastrukturom. Instalacija i implementacija Active Directory servisa i uklanjanje radnih stanica CSR i USDZ u saradnji sa firmom 2bi.

6. DIREKTORAT ZA EVROPSKE INTEGRACIJE, PROGRAMIRANJE I IMPLEMENTACIJU EU FONDOVA

U Direktoratu za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova, jednog od organizacionih jedinica Ministarstva rada i socijalnog staranja, tokom 2018. godine, realizovane su planirane aktivnosti iz njegove nadležnosti.

S tim u vezi, u prethodnoj godini Direkcija za evropske integracije koordinirala je nizom aktivnosti:

- ✓ Ažuriranje i priprema I i II priloga Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za period **1. januar 2018. - 20. februar 2019.** za poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika i poglavlje 23 – sloboda kretanja radnika.
- ✓ Objedinjavanje informacija za posebnu sjednicu Vlade - tabelarni prikaz završnih mjerila za Poglavlje 19.
- ✓ Koordinacija radom na projektu „*Ka koordinaciji šema socijalne sigurnosti*“. Dogovorena dalja dinamika rada na projektu koji se finansira iz EU Integration Facility Instrumenta (IPA), a čiji je glavni korisnik Ministarstvo rada i socijalnog staranja. U vezi sa ovim projektom, planirana je izrada Studije izvodljivosti o uticaju Evropske kartice zdravstvenog osiguranja na javne finansije i Studije uticaja slobode kretanja radnika između Crne Gore i država članica Evropske unije. Takođe, planiran je veći broj obuka, kao što su: davanja za slučaj nezaposlenosti, obuke za PR, obuke za IT, obuke iz oblasti socijalne sigurnosti. Projekat se finansira iz instrumenta EU Integration Facility. Projekat je počeo sa realizacijom 22. januara 2018, a sprovodiće se 18 mjeseci odnosno do jula 2019.
- ✓ Učešće u pripremi priloga za VIII sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje, održanog u decembru u Briselu, kao i priprema priloga za IX sastanak Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje iz oblasti obuhvaćenih poglavljima 2, 19 i 23.
- ✓ Koordinacija cjelokupnom organizacijom VIII sastanka Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informaciono društvo i socijalnu politiku koji je održan 17, 18, 19 septembra u Podgorici. Objedinjavanje pisanih priloga iz Poglavlja 2, 19, 25 i 26 .
- ✓ Koordinacija u pogledu dostavljanja informacija za izradu Priloga o završnim mjerilima za Poglavlje 19 i Poglavlje 2.
- ✓ Prikupljanje podataka i ažuriranje tabele za preporuke CPT- Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.
- ✓ Objedinjavanje priloga i učešće na Pododboru za pravdu, slobodu i bezbjednost za Poglavlje 23, koji je održan 26. septembra u Podgorici.
- ✓ Koordinacija u pogledu dostavljanja informacija predstavnicima RCC-a (Savjet za regionalnu saradnju) u cilju izrade Uporednog izvještaja o zapošljavanju mladih i Uporednih izvještaja o samozapošljavanju i licima sa invaliditetom. Organizacija i prisustvovanje sastancima sa predstavnicima relevantnih institucija i konsultantkinjom RCC-a. Učešće u organizaciji i pripremi materijala za *Regionalnu radionicu o programima za zapošljavanje mladih* u Herceg Novom, koju je organizovao Savjet za regionalnu saradnju.
- ✓ Redovno ažuriranje i slanje Evropskoj komisiji tabele o realizaciji obaveza iz Akcionog plana za postepeno usklađivanje pravne tekovine EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje.
- ✓ Organizovanje Konferencije Ministarstva rada i socijalnog staranja povodom Dvije godine rada Vlade. Izrada propratnog materijala i preuzimanje cjelokupne logistike bilo je u nadležnosti Direkcije evropske integracije.
- ✓ Tokom decembra rađeno je na izradi novog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2019-2020. Izrada zakonodavnog i strategijskog okvira, administrativnih kapaciteta i raspoređivanje novih celexa na Portalu evropskih integracija za koje je bilo potrebno odrediti relevantnost i odgovorna lica nosioce. Aktivnosti su rađene za poglavlja 2, 19 i 23.
- ✓ Priprema priloga iz nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja za XI sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora Evropske unije i Crne Gore.

- ✓ Izvještavanje o realizaciji mjera iz Akcionog plana za Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava (P23). Sve informacije o mjerama unijete su na portalu Evropskih integracija.
- ✓ Koordinacija oko dostavljanja odgovora na set dodatnih pitanja u cilju dopune Priloga izvještaju Evropske komisije o CG za Poglavlja 23 i 2.
- ✓ Koordinacija oko slanja tabela usklađenosti Evropskoj komisiji za Zakon o radu, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti i za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije.
- ✓ Direkcija za Evropske integracije na dnevnoj osnovi obavlja niz aktivnosti koje su potrebne za nesmetano odvijanje procesa evropskih integracija iz nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja

OBUKE

- Učešće službenika na međunarodnoj obuci koja se odnosi na zdravstvenu sigurnost i zaštitu radnika (Nju Delhi–Indija), obuci povodom uvođenja novog softvera evropskih integracija, (Podgorica), kao i opštoj obuci povodom koordinacije sistema socijalne sigurnosti u Podgorici;
- Učešće na VI međunarodnoj konferenciji na temu Budućnost prioritetnog područja 9 'Ulaganje u ljude i vještine' sa područja Dunava, Beč – Austrija, kao i na Konferenciji povodom razmjene iskustava pregovaračkog tima Crne Gore sa pregovaračkim timom Srbije u pogledu evropskih integracija, Zlatibor – Srbija, kao i učešće u programu mobilnosti državnih službenika "Think Višegrad", Budimpešta – Mađarska.
- Koordinacija na TAIEX aplikaciji za ekspertsku misiju za EURES (Zavod za zapošljavanje – poglavlje 2), kao i koordinacija na TAIEX aplikaciji za ekspertsku misiju za vaučer sisteme za suzbijanje sirove ekonomije.

Kada je u pitanju upravljanje, sprovođenje i praćenje programa i projekata koji se finansiraju iz sredstava Evropske unije, prvenstveno Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA), iz oblasti zapošljavanja, obrazovanja i socijalne politike, Direkcija za programiranje i implementaciju EU fondova, tokom 2018. godine, u kontinuitetu je sprovodila aktivnosti, a u odnosu na dvije Ipa perspektive, su sljedeće:

❖ IPA I finansijska perspektiva (2007-2014)

- ✓ Izdata godišnja Izjava o jemstvu za 2017. godinu, (31.01.2018. godine), prema Nacionalnom službeniku za ovjeravanje (NAO) u Ministarstvu finansija, kao potvrda djelotvornosti funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole na nivou Operativne strukture za Operativni program „Razvoj ljudskih resursa 2012-2013“ (u daljem tekstu OP RLJR);
- ✓ Pripremljen je Godišnji izvještaj o implementaciji OP RLJR za 2017. godinu, kao i Završni izvještaj o implementaciji OP RLJR (koji obuhvata kompletan period njegove 3-godišnje implementacije). Isti su dostavljeni Generalnom direktoratu za zapošljavanje, socijalna pitanja i inkluziju (Evropska komisija) u skladu sa odredbama i rokovima utvrđenim u Smjernicama za zatvaranje programa;
- ✓ Kontinuirano je vršen prijem i kontrola finalnih narativnih izvještaja grant korisnika iz grant šeme „Mladi, žene i dugoročno nezaposleni na tržištu rada" i "Implementacija treninga i projekata za zapošljavanje osoba sa invaliditetom i pripadnika RE populacije“, a sve u skladu sa obavezom odobravanja istih od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja kao glavne korisničke institucije;
- ✓ Učešće u sprovođenju monitoring posjeta/posjeta na licu mjesta projektima u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja u okviru OP RLJR u saradnji sa službenicima CFCU-a iz Ministarstva finansija kao Ugovornog tijela;
- ✓ Sprovođenje procedure redovnog kvartalnog izvještavanja o nepravilnostima sa nivoa IPA tijela uključenih u OP RLJR 2012-2013 prema Nacionalnom službeniku za ovjeravanje (NAO) u Ministarstvu finansija i redovnog provjeravanja izvještaja o eventualno uočenim nepravilnostima od drugih tijela u strukturi;
- ✓ Kontrole na licu mjesta u ostalim tijelima Operativne strukture zadužene za OP RLJR u cilju provjere funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole na nivou Programa;

- ✓ Izrađen je Akcioni plan za otklanjanje preporuka sprovedene *ex-post* evaluacije OP RLJR, koja je inicirana od strane Evropske komisije, i isti je upućen na dalju nadležnost prema Vladi posredstvom Direktorata za upravljačku strukturu Ministarstva finansija;
- ✓ Direkcija je kao IPA tijelo bila predmet redovne sistemske revizije koju sprovodi Revizorsko tijelo Crne Gore, kao i praćenja sprovođenja preporuka datih u revizorskim izvještajima koje je Revizorsko tijelo sprovelo u periodu 2015-2018, u cilju dobijanja potvrde da li su od strane revidiranog subjekta preduzete aktivnosti u rokovima utvrđenim za njihovu implementaciju;
- ✓ Redovne administrativne kontrole i verifikacije zahtjeva za prenosom EU dijela sredstava sa prpratnom dokumentacijom za finalna plaćanja ugovaračima projekata u okviru OP RLJR i dostavljanje istih Ministarstvu finansija na dalju nadležnost;
- ✓ Od strane generalne direktorice Direktorata, kao rukovodioca OS, inicirana su i održana tri redovna koordinaciona sastanka Operativne strukture, kancelarije Nacionalnog službenika za Ipu, Direktorata za upravljačku stukturu i Revizorskog tijela u cilju praćenja napretka u realizaciji OP RLJR i blagovremene reakcije na otklanjanju eventualnih izazova u sprovođenju projekata;
- ✓ Održavani su redovni sastanci sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, sastanci sa predstavnicima Operativne strukture (Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo nauke, Ministarstvo finansija), kao i redovni interni sastanci unutar Direkcije, odnosno Direktorata;
- ✓ Koordinacija i konstantna komunikacija sa korisničkim institucijama, korisnicima grantova, ugovaračima, projektnim timovima i praćenje realizaciju projekata u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja;
- ✓ Učešće na seminarima, obukama i radionicama iz oblasti koje se odnose na unapređenje znanja iz oblasti programiranja, javnih nabavki po pravilima EU, sprovođenja i praćenja projekata i finansijskog upravljanja, IT sigurnosti, javnog nastupa i prezentovanja, upravljanju rizicima i nepravilnostima.

❖ **IPA II finansijska perspektiva (2014-2020)**

- ✓ U julu 2018. godine, potpisan je Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske unije, za Sektorski operativni program za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015-2017 (u daljem tekstu SOPEES) u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA). Usvajanjem i potpisivanjem Sporazuma stekli su se i formalni uslovi za početak sprovođenja ovog Programa i za korišćenje sredstava u iznosu od 18 miliona €, od čega je 15,3 mil. € doprinos Evropske unije, dok je 2,7 mil. € nacionalno kofinansiranje;
- ✓ Koordinacija na izradi Operativnih identifikacionih obrazaca (OIS) za aktivnosti planirane SOPEES-om, te saradnja sa korisničkim institucijama (ministarstva prosvjete, nauke, finansija, ljudskih i manjinskih prava, Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, Direkcijom za javne radove, kao i relevantnim direktoratima Ministarstva rada i socijalnog staranja) i uz ekspertsku pomoć izrada nacrtu pomenutih programskih dokumenata za sve planirane akcije/aktivnosti koji su odobreni od strane Delegacije EU;
- ✓ U skladu sa procedurama za indirektno upravljanje IPA sredstvima, izvršena je provjera i odobrenje „Trogodišnje liste predviđenih izdataka“ koja sadrži plan sredstava za naredne tri godine (2019, 2020. i 2021. godinu), a koja je dostavljena od strane CFCU-a u Ministarstvu finansija kao implementacione agencije;
- ✓ Priprema tenderske dokumentacije za akcije/aktivnosti koje su u nadležnosti Ministarstva. S tim u vezi, pripremljena je tenderska dokumentacija za sljedeće ugovore iz SOPEES-a: 1) direktni grant Zavodu za zapošljavanje: program podrške samozapošljavanju; 2) ugovor o uslugama: tehnička pomoć za praćenje i evaluaciju AMTR (programa podrške samozapošljavanju); 3) grant šema: program osposobljavanja (za deficitarna zanimanja i pripadnike RE populacije); 4) ugovor o uslugama: dalji razvoj inicijativa za zapošljavanje na lokalnom nivou; 5) ugovor o uslugama: jačanje kapaciteta sistema socijalne i dječje zaštite; 6) grant šema: razvoj i promocija usluga socijalne i dječje zaštite na lokalnom nivou; 7) ugovor o uslugama: tehnička pomoć korisničkim institucijama i potencijalnim aplikantima i grant korisnicima SOPEES-a; 8) ugovor o

uslugama: komunikacija, javnost i vidljivost SOPEES-a; 9) ugovor o nabavci opreme za Operativnu strukturu;

- ✓ Imenovani predstavnici Direkcije su u svojstvu članova evalucione komisije za vrednovanje i ocjenjivanje ponuda tokom 2018. godine učestvovali na sastancima komisija za pokrenute tendere iz SOPEES-a u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja (ugovor o uslugama: dalji razvoj inicijativa za zapošljavanje na lokalnom nivou; ugovor o uslugama: komunikacija, javnost i vidljivost SOPEES-a; ugovor o uslugama: tehnička pomoć korisničkim institucijama i potencijalnim aplikantima i grant korisnicima SOPEES-a);
- ✓ Učešće na dva sastanka Sektorskog monitoring odbora koja su organizovana od strane NIPAK kancelarije i Delegacije EU (21. juna i 28. novembra 2018. godine);
- ✓ Učešće na sastanku IPA monitoring odbora, na kojem su prezentovane informacije koje se odnose na SOPEES u vezi sa statusom i realizacijom akcija/aktivnosti;
- ✓ Od strane generalne direktorice Direktorata, kao visokog programskog službenika za sektor zapošljavanja, obrazovanja i socijalne politike inicirana su i održana tri redovna koordinaciona sastanka Operativne strukture, NIPAK kancelarije, Direkcije za upravljačku strukturu i Revizorskog tijela u cilju praćenja napretka u realizaciji SOPEES-a i blagovremene reakcije na otklanjanju eventualnih izazova u sprovođenju programa;
- ✓ U skladu sa Zaključkom Vlade od 29. marta 2018. godine, Direkcija je na mjesečnom nivou izvještavala o trenutnom statusu u procesu javnog nadmetanja i ugovaranja za sve akcije Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike (SOPEES 2015-2017) Nacionalnog službenika za ovjeravanje u Ministarstvu finansija;
- ✓ Izrađen Komunikacioni akcioni plan za SOPEES koji je odobren od strane Delegacije EU;
- ✓ Učešće i priprema informacija za IPA monitoring odbor u dijelovima koji se odnose na realizaciju SOPEES-a, organizovanog od strane NIPAK kancelarije i Delegacije EU, kao priprema priloga za izvještaj EK o Crnoj Gori za 2018. godinu u dijelu aktivnosti koje su u nadležnosti Direkcije, te priloge za relevantne pododbore;
- ✓ Izrađen je nacrt trilateralnog Sporazuma između MRSS-a, CFCU-a kao Implementacione agencije i ZZZCG kao korisnika direktnog granta u okviru Akcije 1 – Unapređenje tržišta rada i povećanje zapošljivosti iz SOPEES-a 2015-2017;
- ✓ Učešće u radu zajedničkih nadzornih odbora u svojstvu članova (ili zamjena) za programe IPA prekogranične saradnje između Bosne i Hercegovine i Crne Gore, Crne Gore i Kosova, kao i Srbije i Crne Gore;
- ✓ Od strane generalne direktorice Direktorata, kao visokog programskog službenika za sektor zapošljavanja, obrazovanja i socijalne politike inicirana su i održana četiri sastanka Sektorske radne grupe za navedeni sektor u cilju izrade Akcionog dokumenta (AD) koji će se finansirati iz budžeta Ipe 2020, a čija je planirana vrijednost 10,6 mil. Eura. Izrađen je i poslat prvi nacrt Akcionog dokumenta posredstvom Kancelarije za evropske integracije prema Evropskoj komisiji.

7. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

U odjeljenju za unutrašnju reviziju, u izvještajnom periodu, izrađen je i odobren Strateški plan unutrašnje revizije 2019 - 2021. Strateški plan izrađen je na osnovu procjene rizika. Takođe, izrađen je i odobren Godišnji plan unutrašnje revizije za 2019. godinu. Kada su u pitanju poslovi vršenja poslova unutrašnje revizije, unutrašnji revizori su postupali po metodologiji rada unutrašnje revizije (Priručnik za unutrašnju reviziju, decembar 2017, Ministarstvo finansija). U obavljanju pojedinačne revizije u potpunosti su se pridržavali propisanih faza revizorskog procesa, kao i načela i pravila Etičkog Kodeksa unutrašnjih revizora. Ukupan broj planiranih revizija prema godišnjem planu za 2018 bio je 4 + ad hoc revizije. Obavljene su planirane revizije za koje su izrađeni konačni revizorski izvještaji. Naknadno je planirana (ad hoc) 1 revizija u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava (na osnovu potpisanog Sporazuma o preuzimanju poslova unutrašnje revizije između Ministarstva rada i socijalnog staranja i Ministarstva za ljudska i manjinska prava). Sve planirane revizije su izvršene. Konačni revizorski izvještaji po okončanju

svake revizije dostavljeni su rukovodiocu subjekta sa predlogom plana aktivnosti za sprovođenje preporuka.

Na osnovu izvršenih revizija u revizorskim izvještajima dali smo 8 (osam) preporuka. Tokom obavljanja revizije nijesu utvrđeni slučajevi koji mogu biti indikatori na prevaru.

U okviru Programa: Kontinuirano profesionalno usavršavanje, u saradnji sa Ministarstvom finansija – Direktoratom za centralnu harmonizaciju i Upravom za kadrove, održano je 5 obuka. U okviru TAIEX projekta u saradnji sa Ministarstvom prosvjete održana jedna radionica.

Tokom 2018. godine, u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, aktivno je rađeno na ažuriranju Knjige internih procedura, kao i donošenju novih procedura. Imenovana je Radna grupa za ažuriranje Registra rizika.

8. KABINET MINISTRA

Godinu za nama obilježio je veliki broj diplomatskih posjeta i sastanaka na visokom nivou, kojom prilikom su od strane ministra rada i socijalnog staranja, prije svega, ali i od najbližih saradnika prezentovani stavovi o ključnim pitanjima koji su u fokusu rada ovog ministarstva.

U pravcu pravovremenog, potpunog i tačnog **informisanja** crnogorske javnosti o aktivnostima koje smo realizovali u izvještajnom periodu, veliku pažnju posvetili smo prezentovanju informacija putem sajta ovog ministarstva, kao i na društvenim mrežama, te elektronskim i pisanim medijima u Crnoj Gori.

8.1. JAVNE NABAVKE

Ministarstvo rada i socijalnog staranja shodno odredbama člana 38 Zakona o javnim nabavkama, u propisanom roku sačinilo je Plan javnih nabavki za 2018 godinu.

U izvještajnom periodu Ministarstvo je sprovodilo postupak javnih nabavki za svoje potrebe i potrebe Uprave za zbrinjavanje izbjeglica, koji je bio organ u sastavu ovog ministarstva do 31.12.2018 godine - shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG”, br. 87/18 od 31.12.2018).

Planom javnih nabavki Ministarstva rada i socijalnog staranja za 2018 godinu, definisani su predmeti ukupne vrijednosti javne nabavke u iznosu od **8.899.806,54 €**. (ukupna vrijednost za robe iznosi 971.507, 56 €, za radove 7.735.615, 08 i za usluge 192.683,90 €). Iznos od **166.856,00 €** sredstva budžeta države (Ministarstvo rada i socijalnog staranja **72.856,00 eura** i Uprava za imovinu **94.000.00 €**), dok je preostali iznos iz sredstava donacija Razvojne banke Savjeta Evrope.

Na osnovu Okvirnog ugovora zaključenog između Banke za razvoj Savjeta Evrope i Crne Gore o Regionalnom programu stambenog zbrinjavanja od 04.11.2013 godine, Ugovora o donaciji između Banke za razvoj Savjeta Evrope i Crne Gore u vezi sa realizacijom potprojekta Regionalnog programa zbrinjavanja od 07.10.2014 godine, postupke nabavke radova i usluga, koja se finansiraju iz sredstava donacije Razvojne banke Savjeta Evrope opredijeljena su za kupovinu, izgradnju i usluge nadzora gradnje stambenih jedinica u više opština u Crnoj Gori u okviru Regionalnog stambenog projekta, za potrebe Ministarstva rada i socijalnog staranja, sprovodi Ministarstvo održivog razvoja i turizma-Direkcija javnih radova.

U skladu sa članom 15 Zakona o javnim nabavkama, Ministarstvo je u propisanom roku sačinilo i dostavilo Izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila za 2018 godinu.

Izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama („Sl. list CG”, br. 42/17), propisano je da se na nabavke male vrijednosti primjenjuje postupak koji utvrdi naručilac posebnim aktom, uz poštovanje načela javnih nabavki. S tim u vezi, Ministarstvo je donijelo Pravilnik za postupanje prilikom sprovođenja postupka hitne nabavke, kao i Pravilnik za sprovođenje nabavke male vrijednosti i izmjene i dopune ovog Pravilnika. Ovim pravilnikom je određeno da se postupci nab-

avke male vrijednosti sprovode za nabavku roba i usluga procijenjene vrijednosti do 15.000,00 € i za nabavku radova procijenjene vrijednosti do 30.000,00 €. Isti su objavljeni na internet stranici Ministarstva.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je blagovremeno pripremilo i dostavilo Upravi za javne nabavke Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama za 2018. godinu. Ukupni izvršeni godišnji budžet za javne nabavke sa PDV-om u 2018. godini iznosio je 2.667.129,33€.

8.2. SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

U 2018 godini, u oblasti slobodnog pristupa informacijama, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, podnijeto je ukupno **86 zahtjeva, kojima je tražen pristup za 162 informacije**. U postupku odlučivanja po zahtjevima, Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je 59 rješenja, kojima je za 55 informacija zahtjev usvojen, dok je za 60 informacija zahtjev odbijen. U istom periodu donijeto je devet (9) obavještenja, kojima je podnosilac zahtjeva obaviješten o 45 informacija, dok je u dva predmeta, za dvije informacije, odlučeno zaključkom o odbacivanju zahtjeva. Na postupanje po zahtjevima, Ministarstvu rada i socijalnog staranja u navedenom periodu uloženo je ukupno **17 žalbi**. U dva (2) predmeta obustavljen je postupak po žalbi, po nalogu podnosioca zahtjeva, u 14 predmeta Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je usvojila žalbu (predmeti riješeni, Ministarstvo rada i socijalnog staranja postupilo u skladu sa nalogom Agencije), dok je u jednom predmetu postupak po žalbi u toku.

9. SLUŽBA ZA PRAVNE, KADROVSKE I KANCELARIJSKE POSLOVE

Ministarstvo rada i socijalnog staranja, izradilo je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva rada i socijalnog staranja i Uprave za zbrinjavanje izbjeglica, broj: 023-16/18-4. Pravilnik je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore 08.02.2018. godine.

U toku 2018. godine, sprovedena je procedura javnog oglašavanja za popunu radnih mjesta putem javnih oglasa (10 službenika je zasnovalo radni odnos). Raspisana su 3 javna konkursa za popunu radnih mjesta – 2 generalna direktora i direktora Uprave za zbrinjavanje izbjeglica.

Radni odnos u ministarstvu prestala su za 3 službenika (dva službenika sporazumno a jednom službeniku radni odnos je prestao po sili zakona - smrću), dok je 14 službenika Uprave za zbrinjavanje izbjeglica preuzeto od strane Ministarstva unutrašnjih poslova u skladu sa novom Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Slist CG", br. 87/18, 2/19).

Pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova tokom 2018. godine, vođeni su postupci radi isplate potraživanja iz radnog odnosa za 6 službenika Ministarstva rada i socijalnog staranja- Uprave za zbrinjavanje izbjeglica.

10. SLUŽBA ZA FINANSIJE

Zakonom o budžetu za 2018. godinu, za finansiranje Ministarstva rada i socijalnog staranja, opredijeljena su sredstva u iznosu od 98.773.352,74 €. Programi koji

	<u>PROGRAM</u>	<u>BUDŽET</u>
2671	Uprava za zbrinjavanje izbjeglica	186.938,08
2961	Centri za socijalni rad	9.475.983,95
2963	Centar za rehabilitaciju i socijalnu integraciju	400.000,00
2971	Socijalna, boračka i invalidska zaštita	85.716.083,91
3251	Administracija	2.994.346,80
UKUPNO		98.773.352,74

IX. OCJENA STANJA S PRIJEDLOGOM MJERA

U toku 2018. godine, intenzivno smo radili i realizovali veliki broj planiranih aktivnosti u svim oblastima za koje je nadležno Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Poseban akcenat je stavljen na unapređenje propisa iz nadležnosti ovog ministarstva sa propisima Evropske unije i konvencijama Međunarodne organizacije rada, kroz proces usklađivanja. U tom smislu urađeni su prijedlozi velikog broja zakona i podzakonskih akata.

Takođe, tokom 2018. godine, na nivou ministarstva realizovali smo mjere i aktivnosti iz Akcionih planova iz oblasti tržišta rada i zapošljavanja, kao i mjere i aktivnosti iz nadležnosti dječje i socijalne zaštite. Kada su u pitanju podaci koji se odnose na kretanja na tržištu rada, sagledavana kroz ključne indikatore iz anketnih i administrativnih izvora, isti ukazuju na pozitivna dešavanja u 2018. godini. **Prosječna zaposlenost je tokom 2018. godine porasla za 4,3% u odnosu na 2017. godinu, dok je registrovana nezaposlenost na kraju decembra manja za 19,28% u poređenju sa stanjem na kraju 2017. godine.**

U 2018. godini, izvršeno je redovno usklađivanje penzija i drugih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i smanjeno učešće opštih prihoda iz budžeta države u finansiranju penzijskog sistema. Takođe, u januaru i julu 2018. godine, izvršeno je redovno usklađivanje prava iz oblasti boračke i invalidske zaštite, za 0,55% od 1. januara, a od 1. jula 0,85%. Osnovni cilj penzijskog sistema je obezbjeđenje adekvatnosti i održivosti penzijskih davanja. Efekti izvršenih reformi u ovoj oblasti znatno su neutralisani zbog, u prethodnim godinama, propisivanja posebnih uslova penzionisanja za pojedine kategorije osiguranika.

U izvještajnom periodu isplate za oblast socijalne i dječje zaštite vršene su redovno, te je za ove namjene iz Budžeta Crne Gore u 2018. godini, izdvojeno 76.204.614,46 eura (od čega za jednokratnu novčanu pomoć u 2018. godini 596.029,58 eura). Takođe, u izvještajnom periodu uradili smo dosta na povećanju kapaciteta smještaja starijih lica, ali i dalje nedostaju kapaciteti za smještaj različitih kategorija građana (djeca sa smetnjama u razvoju, lica s invaliditetom i stara lica).

U odnosu na prethodni izvještajni period iz 2017. godine u 2018. godini došlo je do povećanja broja korisnika naknade u skladu sa Zakonom o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore, jer su pravo ostvarile i žene koje su radile na određeno vrijeme. Povećanja broja korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć za oko 2.300 korisnika, lične invalidnine za oko 110 korisnika, materijalnog obezbjeđenja za oko 1400 porodica, kao i drugih prava kojima je materijalno obezbjeđenje osnov za ostvarivanje.

Shodno realizaciji niza aktivnosti od strane službenika ovog ministarstva, na zahtjev i sugestije Evropske komisije, doprinijeli smo napredovanju u okviru poglavlja kojim koordinira Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Takođe, intenzivnim sprovođenjem aktivnosti u dijelu upravljanja, sprovođenja i praćenja programa i projekata koji se finansiraju iz sredstava Evropske unije, ostvaren je napredak.

Predlog mjera za naredni period za poboljšanje rada Ministarstva rada i socijalnog staranja, ogledaće se prije svega na realizaciji aktivnosti na usklađivanju propisa Crne Gore iz nadležnosti ovog ministarstva sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Kada je u pitanju predlog mjera za unaprjeđenje zaštite i zdravlja na radu isti će se ogledati kroz razvoj prevencije i stvaranje bezbjednih i zdravih radnih mjesta, kao i promociju zaštite i zdravlja na radu, te jačanju politike koja se bavi zaštitom i zdravljem na radu.

U narednom periodu u fokusu rada, pored primjene novog Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti biće i unapređenje stanja na tržištu rada i zapošljavanja kroz izradu Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2020. godinu, te uspostavljanja Informacionog sistema tržišta rada, kao i realizacija aktivnosti u pravcu nastavka

sprovođenja i praćenja mjera aktivne politike zapošljavanja u cilju uključivanja pojedinih ciljnih grupa u tržište rada.

Predlog mjera za poboljšanje rada Ministarstva rada i socijalnog staranja u dijelu koji se odnosi na oblast socijalne i dječje zaštite ogledaće se prije svega u realizaciji strateških dokumenata iz ove oblasti u skladu sa Akcionim planovima, nastavku aktivnosti na razvoju usluga socijalne i dječje zaštite, te poboljšanju uslova i kvaliteta rada u ustanovama socijalne i dječje zaštite.

Prioritet penzijskog sistema će i u narednom periodu biti stavljen na redovnoj isplati penzija i održavanju likvidnosti Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja. Potrebne su dalje reforme penzijskog sistema u cilju sprječavanja ranog napuštanja tržišta rada i ranog penzionisanja. Takođe, kroz različite programe podrške-subvencije za najugroženije, programe rekreacije i odmora, subvencionisanje nabavke prehrambenih namirnica, nastaviće se sa pomaganjem penzionerima u Crnoj Gori, pri čemu će se voditi računa o likvidnosti Fonda i obezbjeđenju redovnosti u isplati penzijskih davanja.

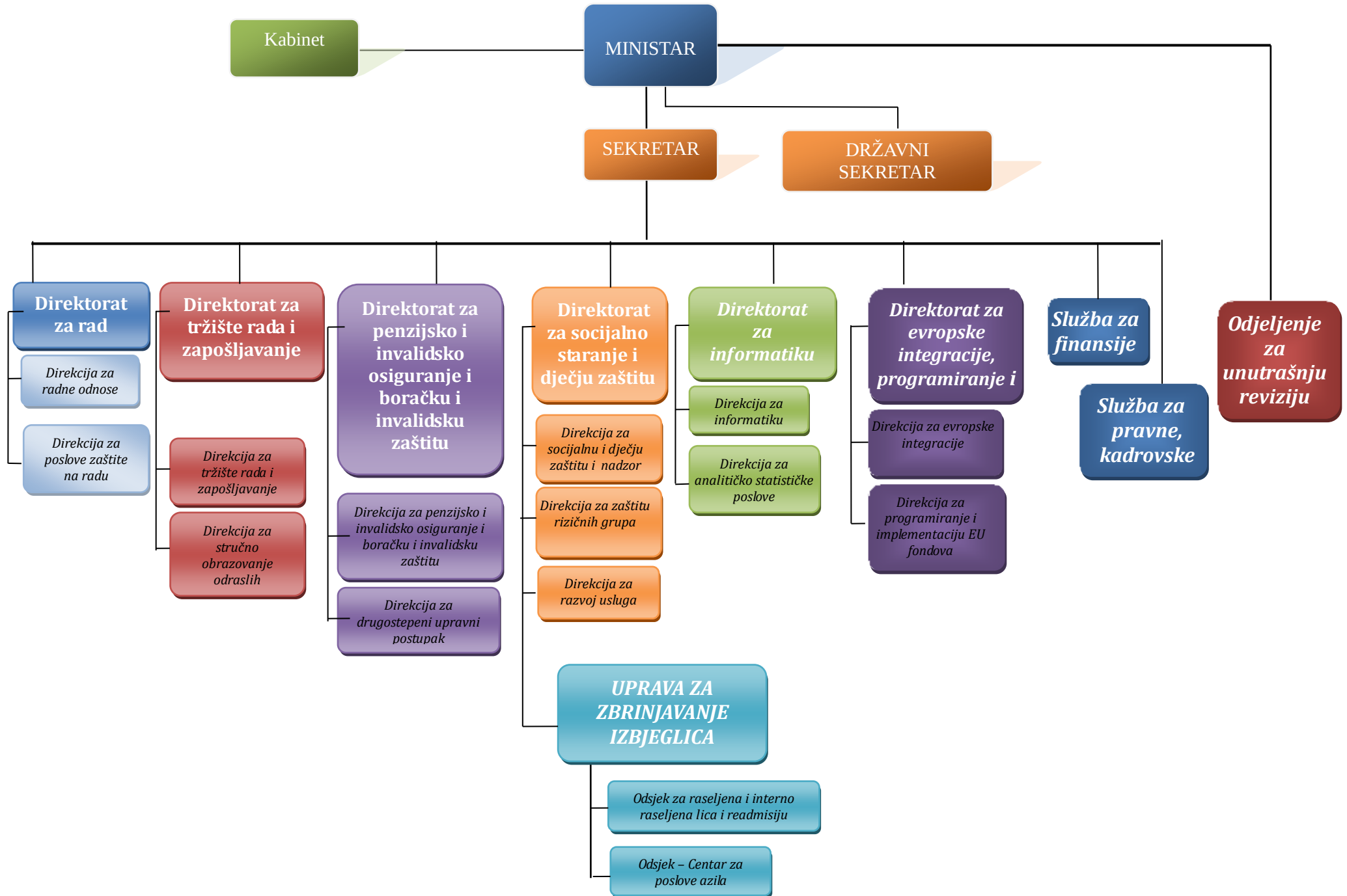
Kada je u pitanju proces evropskih integracija u narednom periodu posebna pažnja biće posvećena radu na Akcionom planu za ispunjenje završnog mjerila za Poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika i intenziviranju aktivnosti na ispunjavanju završnih mjerila iz Poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje.

Nastavićemo sa izradom dokumentacije i pokretanjem preostalih tendera predviđenih Sektorskim operativnim programom za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015-2017 (SOPEES), ugovaranje i realizaciju ugovora, odnosno projekata. Iz ovog Programa, MRSS je direktno nadležno za 11 tenderskih procedura. Dodatno, tokom 2019. godine očekuje se finalizacija i odobrenje Akcionog dokumenta za ovaj sektor čije aktivnosti će se finansirati iz budžeta Ipe za 2020. godinu u iznosu oko 10,6 miliona eura.

X. ZAKLJUČAK

Imajući u vidu informacije i podatke koji su navedeni u predmetnom izvještaju, mišljenja smo da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja, uspješno odgovorilo izazovima u 2018. godini, sagledavanjem i analiziranjem stanja u oblasti za koju je osnovano. Službenici ovog Ministarstva su odgovornim i profesionalnim pristupom radu dali doprinos za izvršavanje postavljenih ciljeva.

XI. ORGANIZACIONA STRUKTURA

PREGLED BROJA KORISNIKA MATERIJALNOG OBEZBJEĐENJA ZA 2018.GODINU

CSR	OPŠTINA	januar		februar		mart		april		maj		jun		jul		avgust		septembar		oktobar		novembar		decembar	
		br. porodic a	broj članova	br. porodic a	broj članova	porodica	članova	porodica	članova	br. porodic a	broj članova	br. porodic a	broj članova	br. porodic a	broj članova	br. porodic a	broj članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova
Podgorica	1.Podgorica	1,671	5,370	1,684	5,406	1,687	5,464	1,691	5,504	1,716	5,601	1,713	5,604	1,708	5,615	1,699	5,620	1,703	5,665	1,705	5,674	1,674	5,508	1,651	5,444
	2.Golubovci	92	276	96	287	95	282	90	267	90	267	88	259	85	251	87	259	83	243	84	241	84	241	86	247
	3.Tuzi	258	945	257	943	260	954	262	946	262	950	259	945	260	948	252	910	250	897	249	888	230	821	227	801
Danilovgrad	1.Danilovgra	167	488	165	485	158	459	162	472	161	475	162	478	154	454	154	454	156	458	152	442	150	435	148	430
Cetinje	1.Cetinje	212	633	210	622	214	638	206	623	204	620	203	611	206	608	203	601	194	572	192	570	195	574	200	585
Nikšić	1.Nikšić	1,376	4,371	1,380	4,406	1,403	4,449	1,420	4,519	1,446	4,608	1,442	4,603	1,439	4,590	1,433	4,596	1,424	4,591	1,430	4,560	1,385	4,402	1,375	4,388
	2.Pluzine	33	68	33	68	33	68	33	68	33	68	33	68	32	65	32	65	32	64	33	67	33	67	31	65
	3.Šavnik	39	80	38	79	39	84	38	83	41	91	41	91	40	90	40	90	41	99	39	94	38	93	37	89
Bar	1.Bar	484	1,609	480	1,593	490	1,610	495	1,624	495	1,625	492	1,623	497	1,630	475	1,566	465	1,539	460	1,522	450	1,497	447	1,496
	2.Ulcinj	201	616	202	620	196	591	193	588	202	614	192	581	185	554	182	539	181	537	177	532	189	576	191	587
Kotor	1.Kotor	46	113	47	111	46	108	45	107	45	111	46	112	49	115	50	119	51	120	49	118	49	114	48	113
	2.Tivat	51	128	50	124	52	128	53	127	55	133	53	126	52	125	50	120	49	118	48	116	49	123	44	109
	3.Budva	44	99	43	95	43	93	44	98	44	100	45	101	44	100	44	103	45	104	45	104	45	105	43	101
H.Novi	1.H.Novi	67	185	68	186	69	183	62	161	58	146	61	144	52	111	50	108	48	104	50	107	53	122	50	110
Berane	1.Berane	1,076	3,676	1,082	3,691	1,085	3,685	1,062	3,635	1,037	3,587	1,006	3,475	947	3,263	884	2,990	773	2,587	743	2,531	750	2,509	744	2,501
	2.Andrij	112	382	115	385	115	386	114	387	113	389	112	383	109	368	109	364	108	362	106	353	104	353	103	351
	3.Petnjica	0	0	0	0	0	0	17	47	39	101	71	222	115	387	183	687	263	983	269	1,007	269	1,010	270	1,013
Plav	1.Plav	310	1,153	310	1,162	319	1,209	321	1,219	327	1,230	333	1,263	331	1,253	332	1,260	333	1,264	329	1,245	327	1,233	326	1,233
	2.Gusinje	146	463	148	473	151	486	153	499	157	507	153	489	154	491	155	498	151	493	159	505	157	491	158	499
Rožaje	1.Rožaje	1,259	5,005	1,274	5,066	1,282	5,133	1,317	5,247	1,341	5,312	1,340	5,314	1,356	5,362	1,374	5,405	1,370	5,402	1,365	5,403	1,341	5,331	1,387	5,435
B.Polje	1.B.Polje	721	2,404	748	2,477	765	2,563	810	2,774	839	2,930	841	2,949	849	2,978	844	2,963	829	2,927	823	2,923	823	2,901	813	2,865
Mojkovac	1.Mojkovac	169	523	162	506	159	488	159	488	160	487	160	485	137	390	156	474	151	455	148	442	150	449	152	462
	2.Kolašin	182	468	185	478	185	486	181	482	183	490	185	498	184	495	184	498	185	505	187	501	187	501	185	503
Pljevlja	1.Pljevlja	409	1,191	423	1,218	424	1,219	418	1,210	409	1,189	398	1,157	396	1,151	398	1,141	397	1,141	392	1,128	390	1,119	387	1,110
	2.Žabljak	40	49	42	52	43	57	43	57	43	57	43	57	43	57	43	57	43	57	43	57	43	57	43	57
	Svega:	9,165	30,295	9,242	30,533	9,313	30,823	9,389	31,232	9,500	31,688	9,472	31,638	9,424	31,451	9,413	31,487	9,325	31,287	9,277	31,130	9,165	30,632	9,146	30,594

PREGLED BROJA KORISNIKA DODATKA ZA DJECU ZA 2018.GODINU

CSR OPŠTINA		januar		februar		mart		april		maj		jun		jul		avgust		septembar		oktobar		novembar		decembar	
		Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece	Br.nosil aca prava	Broj djece
Podgorica	1.Podgorica	1,524	2,908	1,533	2,925	1,538	2,931	1,541	2,939	1,556	2,972	1,543	2,944	1,536	2,944	1,543	2,964	1,550	2,974	1,555	2,985	1,507	2,891	1,503	2,881
	2.Golubovci	90	165	90	165	89	162	89	161	88	159	87	156	84	149	85	151	85	150	83	146	84	147	84	147
	3.Tuzi	206	455	209	460	208	460	204	450	204	449	200	449	202	453	199	440	196	432	194	422	185	402	180	391
Danilovgra	1.Danilovgrad	146	269	143	264	138	255	138	253	141	260	140	261	132	250	131	251	131	252	131	249	129	244	127	239
Cetinje	1.Cetinje	170	295	168	295	169	297	169	297	168	297	166	295	166	297	165	298	163	294	159	287	159	288	160	291
Nikšić	1.Nikšić	1,123	2,101	1,125	2,109	1,134	2,124	1,142	2,146	1,166	2,196	1,163	2,196	1,161	2,187	1,170	2,204	1,168	2,207	1,156	2,186	1,123	2,127	1,131	2,126
	2.Pluzine	17	27	17	27	17	27	17	27	17	27	17	27	16	26	15	25	15	25	16	26	16	26	16	26
	3.Šavnik	15	28	15	28	16	31	16	31	19	34	19	34	18	33	18	33	19	37	18	36	18	36	17	35
Bar	1.Bar	400	798	404	803	409	811	410	813	409	810	402	806	406	815	410	826	395	789	390	779	384	767	385	767
	2.Ulcinj	129	243	131	245	132	254	133	257	136	263	139	265	133	253	127	239	128	242	128	242	128	244	131	250
Kotor	1.Kotor	47	76	47	74	46	72	45	71	47	74	47	75	48	76	51	79	51	79	50	78	48	76	48	76
	2.Tivat	41	64	42	64	44	66	45	67	47	70	45	67	44	66	42	63	41	62	41	62	44	67	42	63
	3.Budva	50	65	51	68	52	68	54	73	55	74	56	75	55	74	55	74	57	77	59	79	60	82	58	80
H.Novi	1.H.Novi	74	114	75	112	75	109	72	100	72	100	68	96	68	95	68	92	66	91	68	94	69	95	71	95
Berane	1.Berane	803	1,633	819	1,672	815	1,667	814	1,667	815	1,667	795	1,624	760	1,541	696	1,392	605	1,211	599	1,194	593	1,185	589	1,174
	2.Andrij.	92	191	96	198	94	186	93	195	94	200	93	197	91	195	90	192	88	190	86	187	85	185	84	186
	3.Petrijica	0	0	0	0	0	0	8	18	16	35	43	95	75	168	142	327	209	463	212	472	211	471	212	474
Plav	1.Plav	222	506	234	534	244	554	249	562	249	559	254	565	257	569	260	576	263	582	260	578	262	577	266	588
	2.Gusinje	90	183	93	187	100	197	101	201	99	197	99	195	98	194	99	198	97	196	99	200	99	198	98	198
Rožaje	1.Rožaje	1,021	2,187	1,055	2,257	1,083	2,321	1,111	2,376	1,127	2,415	1,135	2,436	1,137	2,436	1,149	2,452	1,156	2,468	1,154	2,463	1,158	2,472	1,158	2,471
B.Polje	1.B.Polje	553	1,092	546	1,078	608	1,219	640	1,279	650	1,313	650	1,313	674	1,363	687	1,381	674	1,359	666	1,344	657	1,330	659	1,325
Mojkovac	1.Mojkovac	116	239	114	234	112	226	112	226	109	222	109	221	103	204	110	221	104	210	102	206	103	206	108	215
	2.Kolašin	107	212	102	199	100	196	103	203	105	208	105	207	105	206	103	201	104	204	106	206	108	208	107	207
Pijevlja	1.Pijevlja	340	590	345	600	345	601	342	594	339	586	330	571	326	564	320	548	315	541	308	528	308	529	308	528
	2.Žabljak	10	12	11	13	12	16	12	16	13	17	13	17	13	17	13	17	13	17	13	17	13	17	13	17
Svega:		7,386	14,453	7,465	14,611	7,580	14,850	7,660	15,022	7,741	15,204	7,718	15,187	7,708	15,175	7,748	15,244	7,693	15,152	7,653	15,066	7,551	14,870	7,555	14,850

PREGLED BROJA DJECE SMJEŠTENIH U VRTIĆIMA ZA .2018.GODINU

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	229	13	209	114	186	152	0	199	158	229	226	165
	2.Golubovci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Tuzi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Danilovgrad	1.Danilovgrad	20	27	28	23	28	22	2	4	22	20	21	21
Cetinje	1.Cetinje	40	41	54	50	50	50	25	0	44	45	47	49
Nikšić	1.Nikšić	217	150	191	215	231	219	0	41	139	213	219	228
	2.Pluzine	4	0	3	4	4	4	0	4	2	0	2	2
	3.Šavnik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bar	1.Bar	0	100	91	0	94	0	0	93	75	0	80	83
	2.Ulcinj	0	17	18	0	0	17	0	0	18	0	0	22
Kotor	1.Kotor	1	0	1	0	1	1	0	0	0	3	0	0
	2.Tivat	6	4	4	6	0	6	5	4	0	3	0	0
	3.Budva	18	13	14	15	15	15	15	3	1	13	13	13
H.Novi	1.H.Novi	15	17	17	12	9	10	0	0	8	11	11	12
Berane	1.Berane	0	90	92	92	93	71	0	0	81	80	81	82
	2.Andrij.	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	4
	3.Petnjica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plav	1.Plav	31	32	36	56	51	49	0	0	51	47	47	44
	2.Gusinje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rožaje	1.Rožaje	12	39	43	51	52	52	11	0	52	51	52	43
B.Polje	1.B.Polje	4	0	0	35	43	37	0	0	33	0	55	54
Mojkovac	1.Mojkovac	16	16	16	16	16	16	0	16	11	11	11	11
	2.Kolašin	7	9	11	10	10	9	0	4	14	14	15	15
Pljevlja	1.Pljevlja	29	29	32	32	29	28	28	0	25	26	29	29
	2.Žabljak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Svega:		649	598	861	732	913	759	86	368	734	766	909	877

PREGLED BROJA KORISNIKA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ZA 2018.GODINU

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	1909	202	222	202	203	203	204	205	204	164	165	163
	2.Golubovci	0	0	0	0	15	15	15	15	15	15	13	13
	3.Tuzi	0	0	0	0	20	20	20	20	20	20	20	20
Danilovgrad	1.Danilovgrad	30	30	30	30	39	39	40	40	40	38	39	39
Cetinje	1.Cetinje	147	147	147	145	16	16	17	17	17	18	19	19
Nikšić	1.Nikšić	371	369	370	370	88	90	89	89	89	90	90	90
	2.Pluzine	7	7	7	7	4	4	4	4	4	7	7	7
	3.Šavnik	23	23	23	23	3	3	3	3	3	3	3	3
Bar	1.Bar	92	92	92	92	8	8	8	8	8	8	8	8
	2.Ulcinj	74	74	74	74	15	15	16	16	16	16	17	17
Kotor	1.Kotor	18	18	18	18	22	23	22	22	22	22	22	24
	2.Tivat	18	18	18	18	7	7	7	7	7	7	7	7
	3.Budva	14	14	14	14	9	9	9	9	9	9	7	7
H.Novi	1.H.Novi	144	144	144	144	21	21	22	22	22	21	21	21
Berane	1.Berane	101	101	101	101	36	33	33	32	32	32	32	32
	2.Andriji	28	28	28	28	24	24	24	24	24	22	23	23
	3.Petnjica	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Plav	1.Plav	60	60	60	60	40	38	40	40	40	41	41	41
	2.Gusinje	0	0	0	0	13	14	14	15	15	14	15	15
Rožaje	1.Rožaje	111	111	104	104	106	103	102	102	102	102	102	102
B.Polje	1.B.Polje	275	275	275	275	65	69	70	70	72	73	75	76
Mojkovac	1.Mojkovac	29	29	29	29	7	7	8	8	8	8	9	9
	2.Kolašin	24	24	24	24	26	26	26	25	25	26	24	24
Pljevlja	1.Pljevlja	73	74	74	71	26	26	30	30	30	30	30	31
	2.Žabljak	33	33	33	33	2	2	2	2	2	2	2	2
Svega:		3,581	1,873	1,887	1,862	816	816	826	826	827	789	792	794

PREGLED BROJA KORISNIKA LIČNE INVALIDNINE ZA 2018.GODINU

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj
Podgorica	1.Podgorica	551	556	561	563	563	569	573	574	576	582	590	593
	2.Golubovci	51	51	52	52	52	52	52	52	52	51	51	53
	3.Tuzi	76	77	78	78	78	77	77	77	77	79	79	79
Danilovgrad	1.Danilovgrad	74	74	74	74	75	75	75	74	77	77	76	74
Cetinje	1.Cetinje	92	91	92	92	92	92	93	94	94	99	103	106
Nikšić	1.Nikšić	261	260	266	267	275	278	279	279	278	283	283	283
	2.Pluzine	13	13	12	12	12	12	13	13	12	12	12	12
	3.Šavnik	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Bar	1.Bar	149	148	149	148	147	146	148	148	147	149	149	148
	2.Ulcinj	80	80	83	83	83	83	86	86	86	86	87	87
Kotor	1.Kotor	51	51	53	54	54	55	57	57	57	57	58	58
	2.Tivat	23	23	23	24	24	25	26	26	26	26	26	25
	3.Budva	55	55	56	56	56	57	57	57	58	59	59	59
H.Novi	1.H.Novi	112	112	112	111	111	111	113	113	114	115	118	118
Berane	1.Berane	137	138	138	137	135	134	133	132	132	132	132	132
	2.Andrij.	23	23	24	24	24	24	24	24	24	24	24	23
	3.Petnjica	0	0	0	1	2	3	3	4	4	4	4	4
Plav	1.Plav	53	53	56	56	57	57	56	56	56	56	56	54
	2.Gusinje	19	19	20	20	20	20	20	19	19	19	19	19
Rožaje	1.Rožaje	131	132	132	134	135	135	136	137	138	138	138	138
B.Polje	1.B.Polje	250	260	259	258	258	260	259	261	259	258	260	260
Mojkovac	1.Mojkovac	41	41	41	41	42	42	42	42	42	44	44	43
	2.Kolašin	42	42	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41
Pljevlja	1.Pljevlja	116	122	123	122	123	123	124	125	125	125	125	124
	2.Žabljak	15	15	16	15	15	15	15	15	15	14	14	14
Svega:		2,424	2,445	2,470	2,472	2,483	2,495	2,511	2,515	2,518	2,539	2,557	2,556

PREGLED BROJA KORISNIKA DODATKA ZA NJEGU I POMOĆ ZA 2018.GODINU

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj
Podgorica	1.Podgorica	3,230	3,270	3,317	3348	3,360	3,405	3432	3,353	3,452	3,491	3,568	3,555
	2.Golubovci	537	555	542	548	546	556	558	549	538	572	558	577
	3.Tuzi	316	351	344	363	380	391	389	380	374	405	390	396
Danilovgrad	1.Danilovgrad	408	414	406	423	426	417	396	381	453	456	444	434
Cetinje	1.Cetinje	528	567	579	563	555	532	622	606	588	573	639	668
Nikšić	1.Nikšić	1,604	1,571	1,644	1,631	1,715	1,799	1784	1,743	1,692	1,913	1,885	1,822
	2.Pluzine	89	87	88	88	88	91	92	91	88	91	88	87
	3.Šavnik	52	52	54	55	55	58	57	56	54	59	57	57
Bar	1.Bar	703	680	720	731	711	690	790	781	756	790	794	769
	2.Ulcinj	464	463	501	496	482	466	519	514	501	484	518	507
Kotor	1.Kotor	238	236	240	236	234	254	264	262	253	251	274	280
	2.Tivat	126	123	132	135	132	142	142	140	138	134	143	145
	3.Budva	113	109	120	118	112	125	126	125	124	123	135	134
H.Novi	1.H.Novi	340	331	322	313	304	360	360	354	378	379	387	387
Berane	1.Berane	1,177	1,248	1,261	1,198	1,279	1,282	1252	1,228	1,183	1,124	1,350	1,340
	2.Andrij.	181	184	183	173	193	191	189	185	180	169	198	198
	3.Petnjica	0	0	0	0	9	16	21	23	30	30	50	50
Plav	1.Plav	396	388	383	372	424	414	405	404	396	440	461	459
	2.Gusinje	95	96	94	99	106	103	103	103	99	109	109	108
Rožaje	1.Rožaje	686	675	702	727	703	689	781	782	781	770	749	888
B.Polje	1.B.Polje	1,227	1,213	1,263	1,261	1,251	1,224	1273	1,269	1,237	1,299	1,279	1,279
Mojkovac	1.Mojkovac	400	397	389	375	421	423	417	403	389	452	445	431
	2.Kolašin	221	217	214	209	236	247	247	241	236	262	260	272
Pljevlja	1.Pljevlja	1,137	1,220	1,227	1,182	1,278	1,280	1342	1,337	1,315	1,394	1,390	1,351
	2. Žabljak	155	164	168	166	182	186	191	188	184	198	198	197
Svega:		14,423	14,611	14,893	14,810	15,182	15,341	15,752	15,498	15,419	15,968	16,369	16,391

PREGLED BROJA KORISNIKA ŠTIĆENIKA VAN CRNE GORE ZA 2018.GODINE

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	24	24	24	24	24	24	24	24	24	25	24	24
	2.Golubovci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Tuzi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Danilovgrad	1.Danilovgrad	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Cetinje	1.Cetinje	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nikšić	1.Nikšić	6	4	6	6	6	6	4	6	6	6	4	4
	2.Pluzine	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	3.Savnik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bar	1.Bar	7	4	5	4	5	5	4	5	5	4	5	4
	2.Ulcinj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kotor	1.Kotor	3	3	3	3	3	3	0	3	2	3	3	1
	2.Tivat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Budva	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
H.Novi	1.H.Novi	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6
Berane	1.Berane	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	4	3
	2.Andrij.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	3.Petnjica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plav	1.Plav	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.Gusinje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rožaje	1.Rožaje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.Polje	1.B.Polje	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	6
Mojkovac	1.Mojkovac	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.Kolašin	2	1	2	2	1	2	0	2	2	2	1	2
Pljevlja	1.Pljevlja	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
	2.Žabljak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Svega:		67	60	65	64	64	65	57	66	65	66	65	61

PREGLED BROJA KORISNIKA SMJEŠTAJA U DRUGU PORODICU ZA 2018.GODINU

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	162	163	159	161	162	165	165	167	164	165	163	162
	2.Golubovci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Tuzi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Danilovgrad	1.Danilovgrad	21	21	20	20	20	20	19	19	19	19	19	19
Cetinje	1.Cetinje	11	11	12	12	12	18	18	18	18	18	17	17
Nikšić	1.Nikšić	49	49	50	52	57	58	58	58	58	57	59	58
	2.Pluzine	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2
	3.Šavnik	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3
Bar	1.Bar	30	30	30	30	32	32	32	32	30	30	30	30
	2.Ulcinj	9	9	9	7	8	8	8	8	8	8	8	8
Kotor	1.Kotor	6	6	6	7	7	7	7	7	6	6	6	6
	2.Tivat	1	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3
	3.Budva	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
H.Novi	1.H.Novi	10	10	10	10	10	10	10	10	10	11	11	11
Berane	1.Berane	29	29	29	29	29	31	32	32	29	29	29	29
	2.Andrij.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	3.Petnjica	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Plav	1.Plav	6	6	6	6	8	7	7	7	7	7	7	7
	2.Gusinje	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Rožaje	1.Rožaje	15	15	15	15	15	15	15	16	15	15	15	15
B.Polje	1.B.Polje	20	21	20	22	19	19	18	18	19	19	18	18
Mojkovac	1.Mojkovac	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	6
	2.Kolašin	16	16	16	16	16	16	16	16	14	14	13	12
Pljevlja	1.Pljevlja	9	6	7	7	7	11	11	11	11	7	7	11
	2.Žabljak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Svega:		424	423	421	426	435	449	448	450	438	436	432	431

PREGLED BROJA KORISNIKA TROŠKOVA SAHRANE ZA 2018.GODINE

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	8	4	9	9	7	3	5	8	8	8	3	3
	2.Golubovci	1	0	1	6	2	1	1	1	1	1	1	1
	3.Tuzi	0	1	0	1	1	0	3	2	2	2	2	1
Danilovgrad	1.Danilovgrad	0	1	0	2	2	1	2	0	2	2	1	0
Cetinje	1.Cetinje	1	1	2	0	1	0	1	0	0	0	0	1
Nikšić	1.Nikšić	8	7	4	5	1	4	2	7	7	8	5	3
	2.Pluzine	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2
	3.Šavnik	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Bar	1.Bar	1	5	4	2	0	0	2	2	3	3	3	0
	2.Ulcinj	3	0	3	2	5	3	3	3	2	2	0	3
Kotor	1.Kotor	0	0	2	0	0	0	4	0	2	2	0	0
	2.Tivat	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
	3.Budva	1	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	1
H.Novi	1.H.Novi	1	0	1	0	0	1	2	3	2	1	0	1
Berane	1.Berane	7	5	4	6	7	4	1	3	2	4	5	3
	2.Andrij.	1	0	0	3	1	2	0	0	1	1	3	0
	3.Petnjica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Plav	1.Plav	5	4	2	3	6	1	0	1	4	0	2	0
	2.Gusinje	1	0	0	1	1	0	1	0	2	1	1	0
Rožaje	1.Rožaje	1	2	1	4	1	3	2	4	4	4	3	5
B.Polje	1.B.Polje	2	6	2	13	3	2	3	5	0	11	8	2
Mojkovac	1.Mojkovac	3	0	1	1	1	0	2	1	1	0	1	5
	2.Kolašin	1	2	3	0	3	1	1	3	1	4	0	0
Pljevlja	1.Pljevlja	3	4	8	4	1	4	2	7	4	7	9	3
	2.Žabljak	0	1	1	1	0	2	0	2	2	1	0	0
Svega:		50	43	49	64	44	36	37	52	50	65	49	34

PREGLED BROJA PORODILJA KOJE SE VODE NA EVIDENCIJI ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE U 2018.GODINI

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	940	939	927	922	921	924	914	904	899	927	898	856
	2.Golubovci	91	89	87	86	93	94	91	90	87	92	84	81
	3.Tuzi	151	141	147	143	146	156	157	149	138	131	129	128
Danilovgrad	1.Danilovgrad	100	90	87	86	83	88	89	86	85	84	88	80
Cetinje	1.Cetinje	75	71	67	66	68	63	63	66	63	66	62	61
Nikšić	1.Nikšić	395	387	380	385	384	388	404	405	402	408	407	403
	2.Pluzine	9	12	12	13	12	12	12	11	12	13	10	9
	3.Šavnik	9	9	7	6	7	7	8	8	10	11	10	7
Bar	1.Bar	277	265	247	245	241	238	235	246	247	243	241	233
	2.Ulcinj	135	124	116	130	132	131	128	123	117	117	123	115
Kotor	1.Kotor	107	100	98	96	90	85	83	82	76	68	67	67
	2.Tivat	80	73	73	68	73	72	70	64	65	68	68	69
	3.Budva	71	66	70	72	77	71	71	69	65	66	66	62
H.Novi	1.H.Novi	122	115	112	104	99	96	98	99	94	91	90	83
Berane	1.Berane	260	261	261	257	252	243	235	224	207	194	182	175
	2.Andrij.	38	37	34	33	35	31	28	28	20	23	25	28
	3.Petnjica	0	0	0	1	2	6	6	9	20	20	21	21
Plav	1.Plav	114	114	111	108	109	102	104	100	98	100	93	94
	2.Gusinje	27	26	27	28	28	24	22	22	21	19	21	20
Rožaje	1.Rožaje	292	277	267	266	268	261	252	252	249	273	256	257
B.Polje	1.B.Polje	279	245	283	274	269	251	253	228	205	245	256	254
Mojkovac	1.Mojkovac	46	48	43	42	40	40	40	38	38	37	40	40
	2.Kolašin	39	39	36	35	36	37	36	35	35	34	32	29
Pljevlja	1.Pljevlja	108	107	107	102	100	93	95	98	98	96	90	87
	2.Žabljak	17	17	18	18	17	18	18	18	17	19	20	16
Svega:		3,782	3,652	3,617	3,586	3,582	3,531	3,512	3,454	3,368	3,445	3,379	3,275

PREGLED BROJA PORODILJA KOJE SU U RADNOM ODNOSU U 2018 GODINI

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	1,355	1,219	1,091	949	1,229	1,124	684	1,862	1,145	1,647	1,541	849
	2.Golubovci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Tuzi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Danilovgrad	1.Danilovgrad	34	21	15	36	24	22	16	32	24	44	27	14
Cetinje	1.Cetinje	15	10	15	15	11	19	10	19	21	21	15	12
Nikšić	1.Nikšić	106	71	93	87	105	104	70	153	123	117	130	100
	2.Pluzine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Šavnik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bar	1.Bar	64	59	61	62	82	79	76	83	88	84	74	100
	2.Ulcinj	18	12	18	5	19	27	3	0	27	21	14	18
Kotor	1.Kotor	76	65	54	53	62	59	46	71	63	53	67	34
	2.Tivat	38	43	34	37	35	34	17	46	32	48	46	33
	3.Budva	114	83	91	71	91	78	68	127	78	105	81	75
H.Novi	1.H.Novi	144	89	136	102	101	95	87	134	120	118	105	89
Berane	1.Berane	13	11	13	10	7	8	6	8	13	9	17	11
	2.Andrij.	1	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0
	3.Petnjica	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	1	0
Plav	1.Plav	1	0	1	0	0	0	2	1	0	1	1	1
	2.Gusinje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rožaje	1.Rožaje	13	5	10	10	7	5	4	5	3	3	7	3
B.Polje	1.B.Polje	77	81	97	95	93	97	93	102	99	95	94	95
Mojkovac	1.Mojkovac	6	7	8	8	6	7	6	6	6	7	7	5
	2.Kolašin	11	9	7	9	8	6	3	5	6	4	3	4
Pljevlja	1.Pljevlja	20	27	26	22	25	31	29	25	24	27	18	17
	2.Žabljak	0	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Svega:		2,106	1,815	1,773	1,572	1,907	1,798	1,223	2,682	1,877	2,406	2,251	1,462

PREGLED BROJA KORISNIKA NAKNADE ZA OPREMU ZA NOVOROĐENO DIJETE U 2018.GODINI

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	222	167	165	139	185	171	199	205	176	229	179	110
	2.Golubovci	23	6	8	12	16	11	13	14	9	16	8	12
	3.Tuzi	14	6	16	10	13	20	15	19	15	12	13	7
Danilovgrad	1.Danilovgrad	17	6	9	9	7	18	16	14	15	15	14	7
Cetinje	1.Cetinje	15	8	9	8	13	6	15	15	13	4	10	5
Nikšić	1.Nikšić	57	70	56	53	54	49	57	76	66	53	67	54
	2.Pluzine	0	3	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
	3.Šavnik	2	1	1	0	1	1	1	2	2	1	0	0
Bar	1.Bar	36	27	35	34	30	36	36	51	35	37	35	21
	2.Ulcinj	13	10	15	14	16	15	13	16	22	29	21	12
Kotor	1.Kotor	24	18	27	16	16	10	20	17	14	26	23	15
	2.Tivat	21	19	15	10	23	13	7	12	15	14	13	8
	3.Budva	24	15	26	25	21	14	22	21	18	26	43	16
H.Novi	1.H.Novi	17	26	21	15	15	16	26	24	17	15	37	12
Berane	1.Berane	22	26	29	25	21	20	25	22	27	23	17	15
	2.Andrij.	1	5	2	2	3	5	2	3	2	4	2	5
	3.Petnjica	0	0	0	1	1	2	2	1	4	1	2	1
Plav	1.Plav	12	11	9	8	10	5	10	4	9	14	9	8
	2.Gusinje	3	1	9	3	0	1	0	3	4	1	2	2
Rožaje	1.Rožaje	38	20	24	27	21	29	18	31	20	44	19	23
B.Polje	1.B.Polje	22	54	29	38	37	20	46	28	1	91	36	21
Mojkovac	1.Mojkovac	5	8	4	6	2	6	3	3	8	4	13	3
	2.Kolašin	4	3	6	3	4	7	8	4	6	5	5	2
Pljevlja	1.Pljevlja	15	16	15	8	15	12	15	24	15	16	12	12
	2.Žabljak	6	1	2	0	0	4	2	3	4	8	2	3
Svega:		613	527	533	467	525	492	572	613	519	690	584	375

PREGLED BROJA KORISNIKA NAKNADE PO OSNOVU ROĐENJA TROJE ILI VIŠE DJECE U 2018.GODINI(zaostala primanja)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	1	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.Golubovci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Tuzi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Danilovgrad	1.Danilovgrad	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Cetinje	1.Cetinje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	1
Nikšić	1.Nikšić	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	2.Pluzine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Šavnik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bar	1.Bar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.Ulcinj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kotor	1.Kotor	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
	2.Tivat	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	15	0
	3.Budva	0	0	0	0	0	0	0	0	11	0	43	0
H.Novi	1.H.Novi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0
Berane	1.Berane	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37	4
	2.Andrij.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
	3.Petnjica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plav	1.Plav	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.Gusinje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rožaje	1.Rožaje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.Polje	1.B.Polje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mojkovac	1.Mojkovac	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.Kolašin	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pljevlja	1.Pljevlja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.Žabljak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Svega:		1	5	3	0	0	0	0	0	15	6	119	5

PREGLED BROJA KORISNIKA NAKNADE PO OSNOVU ODLUKE USTAVNOG SUDA OD:19.04.2017 ZA 2018.GODINU

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	605	605	606	608	607	608	605	603	673	677	678	675
	2.Golubovci	52	51	51	52	52	51	50	50	52	52	53	53
	3.Tuzi	27	28	28	28	28	28	28	28	28	30	32	32
Danilovgrad	1.Danilovgrad	97	98	98	97	95	94	94	93	98	99	99	99
Cetinje	1.Cetinje	112	112	112	112	112	110	110	109	116	114	113	112
Nikšić	1.Nikšić	236	235	235	236	235	234	232	230	240	250	253	251
	2.Pluzine	4	4	4	4	4	3	3	3	10	9	9	9
	3.Šavnik	16	16	16	16	16	16	16	16	17	17	17	17
Bar	1.Bar	120	120	120	120	120	119	119	116	134	136	133	131
	2.Ulcinj	46	47	47	47	47	45	45	45	49	51	50	50
Kotor	1.Kotor	95	95	95	94	94	93	93	93	101	103	101	101
	2.Tivat	59	59	59	59	59	57	57	57	65	65	65	65
	3.Budva	81	81	81	81	80	80	76	76	83	83	84	83
H.Novi	1.H.Novi	128	128	129	129	129	129	128	128	144	146	147	146
Berane	1.Berane	84	84	94	95	94	92	91	91	94	96	102	105
	2.Andrij.	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10
	3.Petnjica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plav	1.Plav	23	23	23	23	23	23	23	22	22	24	25	25
	2.Gusinje	6	6	6	6	6	6	6	5	5	6	6	6
Rožaje	1.Rožaje	76	76	77	78	79	79	80	80	82	86	84	84
B.Polje	1.B.Polje	162	168	170	172	171	171	169	169	181	190	201	192
Mojkovac	1.Mojkovac	41	40	40	39	39	38	38	38	41	41	42	42
	2.Kolašin	30	32	32	32	32	32	32	31	31	31	31	31
Pljevlja	1.Pljevlja	56	56	57	57	57	57	57	56	63	64	64	64
	2.Žabljak	27	27	27	27	27	26	26	26	29	29	29	29
Svega:		2,191	2,199	2,216	2,221	2,215	2,200	2,187	2,174	2,367	2,409	2,428	2,412

**PREGLED BROJA KORISNIKA DOPRINOSA ZA PIO (NAKNADA PO OSNOVU ODLUKE USTAVNOG SUDA OD:19.04.2017)
ZA 2018.GODINU**

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	SA RAZLIKAMA
Podgorica	1.Podgorica	965	601	603	604	607	608	605	603	596	592	845	846
	2.Golubovci	90	47	47	47	52	51	50	50	50	50	50	94
	3.Tuzi	49	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	52
Danilovgrad	1.Danilovgrad	99	101	98	119	96	94	94	93	91	90	89	144
Cetinje	1.Cetinje	170	115	123	112	112	111	110	109	109	108	107	193
Nikšić	1.Nikšić	359	237	239	241	236	236	233	231	231	229	226	423
	2.Pluzine	10	4	4	4	4	3	3	3	3	2	2	18
	3.Šavnik	18	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	19
Bar	1.Bar	163	157	121	120	123	119	119	119	116	115	114	230
	2.Ulcinj	42	50	46	45	46	43	44	44	43	44	43	58
Kotor	1.Kotor	112	95	95	94	94	93	93	93	93	92	91	125
	2.Tivat	69	59	59	59	59	57	57	57	56	56	56	77
	3.Budva	102	81	81	81	80	80	76	76	75	75	75	116
H.Novi	1.H.Novi	158	129	130	176	130	129	128	128	128	125	126	241
Berane	1.Berane	84	62	62	62	61	59	58	58	57	56	56	141
	2.Andrij.	16	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	16
	3.Petnjica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plav	1.Plav	24	23	23	23	23	23	23	22	22	21	21	33
	2.Gusinje	6	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	8
Rožaje	1.Rožaje	113	80	167	78	80	79	79	79	79	79	78	78
B.Polje	1.B.Polje	216	164	160	154	154	161	161	153	153	152	151	336
Mojkovac	1.Mojkovac	39	48	47	38	38	36	36	36	36	36	36	68
	2.Kolašin	29	40	32	32	32	32	32	31	31	31	31	57
Pljevlja	1.Pljevlja	60	55	57	57	57	57	57	56	56	54	54	91
	2.Žabljak	31	27	27	27	27	26	26	26	26	26	26	45
Svega:		3,024	2,233	2,279	2,231	2,169	2,155	2,142	2,124	2,108	2,090	2,334	3,509

**PREGLED BROJA KORISNIKA NAKNADE RODITELJU ILI STARATELJU LICA KOJE JE KORISNIK PRAVA NA LIČNU INVALIDNINU
U 2018.GODINI**

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	455	456	460	462	467	470	474	477	478	479	482	488
	2.Golubovci	37	37	38	38	38	38	38	38	38	38	38	38
	3.Tuzi	49	49	49	49	50	48	48	49	49	49	50	50
Danilovgrad	1.Danilovgrad	61	61	61	61	63	63	63	64	64	66	66	65
Cetinje	1.Cetinje	67	67	67	67	67	68	68	69	69	69	71	72
Nikšić	1.Nikšić	219	218	221	224	229	234	234	236	237	239	239	239
	2.Plužine	6	6	6	6	6	7	7	7	7	7	7	7
	3.Šavnik	8	8	8	8	8	8	8	8	7	7	7	7
Bar	1.Bar	124	127	129	129	129	128	130	130	131	132	134	133
	2.Ulcinj	59	59	59	61	61	61	61	63	63	65	66	67
Kotor	1.Kotor	42	42	42	44	44	44	47	47	47	47	47	47
	2.Tivat	23	23	23	23	23	24	25	25	25	25	25	24
	3.Budva	49	49	49	50	50	50	50	50	50	50	50	51
H.Novi	1.H.Novi	98	98	98	97	97	97	97	99	98	101	101	104
Berane	1.Berane	103	104	103	103	102	101	102	102	102	102	102	103
	2.Andrij.	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
	3.Petnjica	0	0	0	0	1	2	2	2	2	2	2	2
Plav	1.Plav	45	46	46	47	47	47	48	48	49	50	50	49
	2.Gusinje	18	18	18	17	17	17	17	16	16	17	17	17
Rožaje	1.Rožaje	108	108	108	108	112	112	113	113	113	113	113	114
B.Polje	1.B.Polje	210	211	212	216	216	216	216	218	218	217	217	218
Mojkovac	1.Mojkovac	41	41	41	41	41	41	42	42	42	42	42	44
	2.Kolašin	31	31	30	30	30	31	31	31	31	31	31	31
Pljevlja	1.Pljevlja	99	99	100	103	102	102	102	103	104	104	103	103
	2.Žabljak	15	15	15	15	15	15	15	15	15	14	14	14
Svega:		1,981	1,987	1,997	2,013	2,029	2,038	2,052	2,066	2,069	2,080	2,088	2,101

**Pregled broja korisnika u ustanovama socijalne i dječje zaštite
za 2018.godinu**

Br.	Ustanove	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	JU Dječji dom "Mladost" -Bijela	85	80	80	81	85	81	79	75	71	72	65	66
2	JU Dom za penzionere i druga stara lica "Grabovac" -Risan	224	224	219	218	215	215	215	217	217	218	215	214
3	JU Zavod" Komanski most"-Podgorica	113	115	115	116	115	114	113	115	114	113	113	112
4	JU centar za djecu i mlade "Ljubović"- Podgorica	18	17	16	17	18	17	19	14	14	13	14	19
5	Ju Resursni centar za sluh i govor "Dr Peruta Ivanović"-Kotor	17	18	22	17	28	21	0	0	28	16	27	14
6	JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje" 1 Jun"	19	19	19	19	19	15	0	0	13	14	14	14
7	Ju resursni centar za djecu mlade Podgorica	5	7	7	7	7	5	0	0	5	5	4	4
8	JU Dom starih Bijelo Polje	151	147	144	142	142	139	130	138	135	140	143	140
9	JU Dom starih Pljevlja	0	0	0	9	9	9	15	19	23	27	31	32
I- UKUPNO:		632	627	622	626	638	616	571	578	620	618	626	615
1	JU dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju TISA	27	27	27	27	29	30	27	27	26	27	26	26
2	JU dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju Nikšić	30	30	30	36	36	36	39	38	39	40	41	41
3	JU Dječji dom" Mladost" -Bijela-dnevni centar	9	9	9	9	10	10	10	10	10	6	13	13
4	JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju Pljevlja	16	16	16	21	21	20	20	21	21	21	21	21
5	Ju Dnevni centar za djecu i mlade sa teškoćama u razvoju "Lipa"-Plav	10	9	9	9	9	9	9	8	8	8	8	7
6	Ju Dnevni centar za djecu i mlade sa teškoćama u razvoju Sirena"-Ulcinj	32	32	33	33	34	34	34	34	29	32	33	33
7	JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u prijestonici Cetinje	17	18	19	19	19	19	19	0	19	18	19	19
8	JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u prijestonici Berane	30	30	30	30	30	30	30	29	29	29	29	30
9	JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju "Mojkovac"	3	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6
10	JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju "Podgorica"	15	16	15	16	16	16	0	16	15	15	18	18
11	Ju dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju - H.Novi	13	12	13	11	11	11	11	6	8	9	9	8
12	Ju dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju - Rožaje	12	12	13	11	11	11	11	11	11	11	11	11
13	Ju Resursni centar za sluh i govor "Dr Peruta Ivanović"-Kotor-dnevni centri	4	4	5	5	5	5	0	0	6	9	9	11
14	smetnjama u razvoju i odraslih lica sa in.- Danilovgrad									9	11	11	11
II UKUPNO(1-8)		218	220	224	233	237	237	216	206	236	242	254	255
UKUPNO I+II		850	847	846	859	875	853	787	784	856	860	880	870

Hraniteljstvo

1. Hraniteljstvo (djeca 0-18 godina)

Broj djece na smještaju na hraniteljstvu za koje je nadležan Vaš centar	UKUPNO	MUŠKO	ŽENSKO	SA SMETNJAMA U RAZVOJU	MLAĐE OD 3 GODINE
Djeca na šrodničkom hraniteljstvu	330	166	158	4	2
Djeca na nesrodničkom hraniteljstvu	63	27	24	3	9

Broj djece na smještaju na hraniteljstvu za koje je nadležan Vaš centar – vrste hraniteljstva	UKUPNO	MUŠKO	ŽENSKO
Broj djece na standardnom hraniteljstvu	370	190	180
Broj djece na hraniteljstvu uz intenzivnu ili dodatnu podršku	6	3	3
Broj djece na urgentnom hraniteljstvu	1		1
Broj djece na povremenom hraniteljstvu			

Broj hraniteljskih porodica za koje je nadležan Vaš centar	UKUPNO
Broj šrodničkih hraniteljskih porodica	231
Broj nesrodničkih hraniteljskih porodica sa djecom na smještaju	33
Broj nesrodničkih hraniteljskih porodica koje su podobne ali nemaju djecu na smještaju	7
Broj nesrodničkih hraniteljskih porodica u postupku sticanja podobnosti	7

Dječji dom "Mladost", Bijela

Podaci o broju djece (na dan 31. decembar 2018.g.) koja borave u ustanovi, po polu, uzrastu, i razvrstano na djecu sa smetnjama u razvoju i bez smetnji u razvoju

	OBA POLA UKUPNO		Muškog pola		Ženskog pola	
	Bez smetnji u razvoju	Sa smetnjama u razvoju	Bez smetnji u razvoju	Sa smetnjama u razvoju	Bez smetnji u razvoju	Sa smetnjama u razvoju
Br. djece <u>uzrasta <3</u>	1				1	
Br. djece <u>uzrasta 3+</u>	40	25	24	12	16	13
UKUPNO, po polu			36		30	
UKUPAN BROJ DJECE	66					

Podaci o broju djece po uzrastu i centrima za socijalni rad iz kojih su djeca (na dan 31. decembar 2018.g.)

	Br. djece <u>uzrasta <3</u>	Br. djece <u>uzrasta 3+</u>
Podgorica		22
Danilovgrad		2
Bijelo Polje		13
Mojkovac		2
Berane		8
Rožaje		2
Plav		3
Pljevlja		/
Nikšić		1
Cetinje		1

Herceg Novi		3
Kotor	1	6
Bar		2
UKUPAN BROJ DJECE po uzrastu	1	66
UKUPAN BROJ DJECE	66	

Broj djece u ustanovi po dobnim grupama (na dan 31. decembar 2018.g.)

Uzrast	Broj djece
0-2	1
3-5	1
6-10	13
11-13	20
14-17 (do 18. rođendana)	29
Preko 18	2
UKUPNO	66

Ukupan broj djece po polu i starosti koja su PRIMLJENA u instituciju tokom 2018.

		Muškog pola	Ženskog pola
Broj novih PRIJEMA	Djeca uzrasta <3		1
	Djeca uzrasta 3+	3	7
Ukupno 2018 po polu		3	8
Ukupno djece:		11	

Ukupan broj djece po polu i starosti koja su NAPUSTILA instituciju tokom 2018.

		Muškog pola	Ženskog pola
Broj OTPUSTA	Djeca uzrasta <3		
	Djeca uzrasta 3+	16	13
Ukupno 2018 po polu		16	13
Ukupno djece:		29	

Broj djece koja je iz Doma otišla na hraniteljstvo: 3

Nasilje nad djecom

Nasilje nad djecom (prijava **centrima za socijalni rad**)

Djeca žrtve nasilja – po mjestu nasilja i po polu		UKUPNO	MUŠKO	ŽENSKO
Nasilje / zlostavljanje	Porodično	439	234	205
	Van porodice	62	35	27
	- Kod vanporodičnog nasilja, koliko je slučajeva bilo nasilje na internetu	5		5

Djeca žrtve nasilja – po uzrastu i po prisustvu smetnji u razvoju		UKUPNO	Mlađa od 10 godina	10-14	15-17	Sa smetnjama u razvoju
Nasilje / zlostavljanje						
Ukupno za porodično i vanporodično nasilje		501	192	210	99	3

Djeca žrtve nasilja – po vrsti nasilja		UKUPNO	MUŠKO	ŽENSKO
Fizičko		88	53	35
Seksualno		10		10
Emocionalno		75	44	31
Zanemarivanje		116	61	55
Dijete svjedok nasilja		239	131	108

Nasilje nad djecom (prijava multidisciplinarnim operativnim timovima za zaštitu od porodičnog nasilja i nasilja nad djecom)

Djeca žrtve nasilja – po mjestu nasilja i po polu		UKUPNO	MUŠKO	ŽENSKO
Nasilje / zlostavljanje	Porodično	73	38	35
	Van porodice	3	1	2
	- Kod vanporodičnog nasilja, koliko je slučajeva bilo nasilje na internetu	3	1	2

Djeca žrtve nasilja – po uzrastu i po prisustvu smetnji u razvoju	UKUPNO	Mlađa od 10 godina	10-14	15-17	Sa smetnjama u razvoju
Nasilje / zlostavljanje					
Ukupno za porodično i vanporodično nasilje	76	25	33	18	1

Djeca žrtve nasilja – po vrsti nasilja	UKUPNO	MUŠKO	ŽENSKO
Fizičko	28	16	12
Seksualno	5		5
Emocionalno	32	14	18
Zanemarivanje	26	16	10
Dijete svjedok nasilja	35	13	22

Djeca sa poremećajem u ponašanju

Centar "Ljubovic" na dan 31.decembar, 2018. godine

Dio za smještaj djece sa problemima u ponašanju

Samo za djecu ispod 18 godina starosti, na dan 31. decembar 2018.

UKUPNO DJECA (0-18)	DJECA PO POLU		UZRAST		SMETNJE U RAZVOJU		UPUĆIVANJE	
	MUŠKOG POLA	ŽENSKOG POLA	MLAĐI OD 12 g	12 g ILI STARIJE	BEZ SMETNJI U RAZVOJU	SA SMETNJAMA	OD STRANE CSR	OD STRANE SUDA
15	13	2	0	15	11	4	8	7

PROTOK	MUŠKOG POLA	ŽENSKOG POLA	UKUPNO
Ukupno prijema 01.01.2018. – 31.12.2018.	13	2	15
Ukupno otpusta 01.01.2018. – 31.12.2018.	7	1	8

Prihvatna stanica

Samo za djecu ispod 18 godina starosti, na dan 31. decembar 2018.

UKUPNO DJECA (0-18)	DJECA PO POLU		UZRAST		SMETNJE U RAZVOJU	
	MUŠKOG POLA	ŽENSKOG POLA	MLAĐI OD 3 g	3 ILI STARIJI	BEZ SMETNJI	SA SMETNJAMA
3	3	0	0	0	0	0

Protok u Prihvatnoj stanici	MUŠKOG POLA	ŽENSKOG POLA	UKUPNO
Ukupno prijema 01.01.2018. – 31.12.2018.	19	6	25
Ukupno otpusta 01.01.2018. – 31.12.2018.	13	4	17

Statistika Centara za socijalni rad za 2018. godinu o prijavljenim slučajevima nasilja u porodici:

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD	DIJETE KAO ŽRTVA NASILJA	ŽENA KAO ŽRTVA NASILJA	MUŠKARAC KAO ŽRTVA NASILJA	STARO LICE KAO ŽRTVA NASILJA	UKUPNO
Podgorica	38	269	100	17	424
Nikšić	32	162	57	2	253
Herceg Novi	72	73	20	13	178
Kotor, Tivat, Budva	55	124	18	5	202
Bar i Ulcinj	19	32	11	6	68
Cetinje	2	0	0	0	2
Danilovgrad	7	6	/	1	14
Mojkovac i Kolašin	11	11	1	3	26
Berane, Andrijevisa i Petnjica	92	34	5	11	142
Pljevlja i Žabljak	5	37	14	2	58
Plav i Gusinje	4	2	/	/	6
Bijelo Polje	27	28	1	2	58
Rožaje	3	26	1	5	35
	367	804	228	67	1466

CENTAR ZA SOCIJANI RAD	FIZIČKO NASILJE	EMOCIONALNO NASILJE	SEKSUALNO NASILJE	EKONOMSKO NASILJE	UKUPNO
Podgorica	147	217	/	85	449
Nikšić	102	122	1	16	241
Herceg Novi	84	130	5	26	245
Kotor, Tivat, Budva	90	109	3	3	205
Bar i Ulcinj	33	28	/	/	61
Cetinje	/	/	/	/	/
Danilovgrad	8	5	/	2	15
Mojkovac i Kolašin	10	14	1	/	25
Berane, Andrijevica i Petnjica	25	57	/	4	86
Pljevlja i Žabljak	20	35	/	3	58
Plav i Gusinje	/	6	/	/	6
Bijelo Polje	30	28	/	/	58
Rožaje	26	3	2	4	35
	575	754	12	143	1484

CENTAR ZA SOCIJANI RAD	SAVJETO DAVNA POMOĆ	PRAVNA POMOĆ	PSIHOLOŠKA PODRŠKA	POSTAVLJA NJE STARATELJA	URAĐENA PROCJENA RIZIKA	IZRADA INDIVIDUALNOG PLANA ZA ŽRTVU	ODREĐIVANJE VODITELJA SLUČAJA	ODREĐIVANJE POVJERLJIVOG LICA	OSTALO
Podgorica	424	90	116	/	302	424	424	/	/
Nikšić	253	11	25	9	232	210	232		
Herceg Novi	178	35	178	2	178	178	178	0	15
Kotor, Tivat, Budva	202	174	198	2	137	100	137	0	78
Bar i Ulcinj	62	11	62	/	62	24	54	/	/
Cetinje	1	/	1	1	1	1	1	/	1
Danilovgrad	14	8	14	/	3	8	10	/	3
Mojkovac i Kolašin	33	5	5	1	13	16	3	/	/
Berane, Andrijevica i Petnjica	113	32	115	1	51	36	103	/	/
Pljevlja i Žabljak	58	45	58	2	58	58	58	/	2
Plav i Gusinje	2	2	2	/	/	/	/	/	/
Bijelo Polje	42	29	21	1	58	58	58	/	18
Rožaje	19	7	6	/	8	3	7	/	/

Zlostavljanje i zanemarivanje

Žrtve nasilja u porodici u 2018. godini

Žrtve	Broj	%
Žene	385	89.74
Djeca	34	7.93
Muškarci	10	2.33
Ukupno	429	100

Vrste pruženih usluga na Nacionalnoj SOS liniji u 2018. godini

Vrsta usluge	Broj
Informisanje	2353
Povjerljivi razgovori /emocionalna podrška	1402
Psihološko savjetovanje	377
Posredovanje prema institucijama i urgentne intervencije	287
Drugo	201
Zahtjev za smještaj u sklonište	47
Upućivanje	17
Ukupno	4684

Subvencije za račune za električnu energiju

Tabela korisnika prava na subvencije za elektricnu energiju sa iznosima subvencija

Mjesec	Broj potrošača	Iznos subvencije
JANUAR	14.111	237.999,29€.
FEBRUAR	14.729	232.918,90€.
MART	15.294	252.179,45€.
APRIL	15.740	238.112,25€.
MAJ	15.920	234.384,03€.
JUN	16.210	233.461,22€.
JUL	16.507	245.160,78€.
AVGUST	16.803	260.086,21€.
SEPTEMBAR	16.960	246.661,68€.
OKTOBAR	17.007	256.029,77€.
NOVEMBAR	17.230	270.418,63€
DECEMBAR	17.537	293.136,51€
UKUPNO:	194.048	3.000.548,72 €

JEDNOKRATNE NOVČANE POMOĆI U 2018. GODINI

R.b.	PO CENTRIMA	Ukupno po centrima	Prosjeak po centrima
1	KOTOR, TIVAT i BUDVA	29,632.00	2,469.33
2	NIKŠIĆ, PLUŽNE i ŠAVNIK	94,137.82	7,844.82
3	BIJELO POLJE	27,930.00	2,327.50
4	MOJKOVAC i KOLAŠIN	18,268.44	1,522.37
5	PODGORICA, GOLUBOVCI i TUZI	214,154.16	17,846.18
6	DANILOVGRAD	13,185.00	1,098.75
7	PLAV i GUSINJE	37,004.00	3,083.67
8	BAR i ULCINJ	33,416.57	2,784.71
9	PLJEVLJA i ŽABljAK	23,112.00	1,926.00
10	ROŽAJE	32,243.61	2,686.97
11	BERANE, ANDRIJEVICA i PETNJICA	40,620.98	3,385.08
12	HERCEG NOVI	8,075.00	672.92
13	CETINJE	24,250.00	2,020.83
UKUPNO :		596,029.58	49,669.13

R.b.	PO OPŠTINAMA	Ukupno po opštinama	Prosjeak po centrima
1	KOTOR	17,632.00	1,469.33
	TIVAT	6,368.00	530.67
	BUDVA	5,632.00	469.33
2	NIKŠIĆ	92,427.82	7,702.32
	PLUŽINE	420.00	35.00
	ŠAVNIK	1,290.00	107.50
3	BIJELO POLJE	27,930.00	2,327.50
4	MOJKOVAC	9,210.00	767.50
	KOLAŠIN	9,058.44	754.87
5	PODGORICA	192,244.16	16,020.35

	GOLUBOVCI	11,880.00	990.00
	TUZI	10,030.00	835.83
6	DANILOVGRAD	13,185.00	1,098.75
7	PLAV	30,959.00	2,579.92
	GUSINJE	6,045.00	503.75
8	BAR	25,350.09	2,112.51
	ULCINJ	8,066.48	672.21
9	PLJEVLJA	19,002.00	1,583.50
	ŽABLJAK	4,110.00	342.50
10	ROŽAJE	32,243.61	2,686.97
11	BERANE	27,490.01	2,290.83
	ANDRIJEVICA	4,430.97	369.25
	PETNJICA	8,700.00	725.00
12	HERCEG NOVI	8,075.00	672.92
13	CETINJE	24,250.00	2,020.83
UKUPNO :		596,029.58	49,669.13

R.b.	PO CENTRIMA	Ukupno po centrima	Prosjek po centrima
1	KOTOR, TIVAT i BUDVA	317	26
2	NIKŠIĆ, PLUŽNE i ŠAVNIK	1177	98
3	BIJELO POLJE	230	19
4	MOJKOVAC i KOLAŠIN	178	15
5	PODGORICA, GOLUBOVCI i TUZI	2467	206
6	DANILOVGRAD	184	15
7	PLAV i GUSINJE	489	41
8	BAR i ULCINJ	442	37
9	PLJEVLJA i ŽABLJAK	302	25
10	ROŽAJE	483	40
11	BERANE, ANDRIJEVICA i PETNJICA	826	69
12	HERCEG NOVI	96	8
13	CETINJE	298	25
UKUPNO :		7489	624

R.b.	PO OPŠTINAMA	Ukupno po opštinama	Prosjek po centrima
1	KOTOR	153	13
	TIVAT	76	6
	BUDVA	88	7
2	NIKŠIĆ	1164	97
	PLUŽINE	5	0
	ŠAVNIK	8	1
3	BIJELO POLJE	230	19
4	MOJKOVAC	100	8
	KOLAŠIN	78	7
5	PODGORICA	2209	184
	GOLUBOVCI	166	14
	TUZI	92	8
6	DANILOVGRAD	184	15
7	PLAV	388	32
	GUSINJE	101	8
8	BAR	351	29
	ULCINI	91	8
9	PLJEVLJA	225	19
	ŽABLJAK	77	6
10	ROŽAJE	483	40
11	BERANE	598	50
	ANDRIJEVICA	85	7
	PETNJICA	143	12
12	HERCEG NOVI	96	8
13	CETINJE	298	25
	UKUPNO	7489	624

Примљено:	20. 02. 2019		
Орг. јед.	Број	Прилог	Вриједност
023-	162	19-1	

IZVJEŠTAJ

O RADU UPRAVE ZA ZBRINJAVANJE IZBJEGLICA ZA 2018.GODINU

I Realizacija nacionalnih i međunarodnih projekata

Sprovođenje aktivnosti predviđenih :

-Akcionim planom za implementaciju Strategije za trajno rješavanje pitanja koja se tiču raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim akcentom na realizaciji Regionalnog stambenog programa;

-Regionalnim programom za trajno rješenje pitanja interno raseljenih lica sa Kosova-Skopski proces (Crna Gora, Srbija, Kosovo, Makedonija).

II Dobrovoljni povratak IRL na Kosovo

Ministarstvo rada i socijalnog staranja –Uprava za zbrinjavanje izbjeglica je sa partnerima UNHCR-om, IOM-om je nastavila proces dobrovoljnog povratka IRL na Kosovo u 2018 godini.

U toku 2018.godine na Kosovo se vratilo 11 lica.

III Integracija

Odlukom Ministarstva rada i socijalnog staranja 2014.godine formirana je komisija za potvrđivanje statusa interno raseljenim licima sa Kosova, koju čine predstavnici MRSS-UZZI, MUP-a, i UNHCR-a.

Zadatak komisije bio da odkloniti razlike u dokumentima interno raseljenim lica sa Kosova ,na osnovu kojih rješavaju svoj pravni status u Crnoj Gori.

U 2018.godini: je podnešeno 18 zahtjeva za izmjenu podataka od kojih su dva riješena pozitivno.

Izdane su 190 potvrda o statusu IRL za dobijanje lične karte za stranca.

Deregistrovano je 39 IRL-a po raznim osnovama.

Na ime jednokratnih novčanih pomoći potrošeno je 12778,44 eura.

Uprava za zbrinjavanje izbjeglica bila je kordinator u izradi Globalnog plana za izbjeglice.

IV Integracija lica sa odobrenom međunarodnom zaštitom(azil)

Poslovi integracije azilanata su se odnosili na obezbjeđivanje smještaja, novčane pomoći, prava na obrazovanje, socijalnu i zdravstvenu zaštitu, spajanje porodice, integraciju u društvo, učenje crnogorskog jezika istorije i kulture, imovinu, isprave kao i pravo na državljanstvo.

Smještaj i novčana pomoć je obezbijeđena za 6 lica koliko ih se obratilo ovom organu.

Započeti su postupci koji treba da rezultiraju organizovanjem seminara od strane licenciranih institucija radi učenja crnogorskog jezika istorije i kulture.

Vršena je izrada raznih informativno – analitičkih izvještaja i drugo.

Tokom izvještajnog perioda kontinuirano su se sprovodile aktivnosti i na realizaciji mjera iz Akcionog plana za poglavlje 24.

V Readmisija -pristup prava

Donešena:

-Rješenja o obrazovanju Operativnog tima i loklnih timova za pružanje pomoći u ostvarivanju prava crnogorskih državljana prilikom povratka u Crnu Goru u skladu sa obavezama utvrđenim ugovorom o readmisiji;

-Informatora za povratnike po readmisiji;

-Uredbe o visini novčane pomoći strancu koji traži međunarodnu zaštitu i azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom ;

Formirano V timova za pomoć pri reintegraciji lica vraćenih po Sporazumu o readmisiji, na istu temu održano je pet sastanaka na sjeveru i na državnom nivou.

VI Saradnja sa domaćim institucijama i međunarodnim organizacijama

Učešće:

-U aktivnostima u sprovođenju Akcionog plana za praćenje realizacije preporuka Evropske komisije a koje se odnose na trajno rješavanje pitanja interno raseljenih lica koje borave u kamp Konik 1.

- U aktivnostima Radne grupe za Poglavlje 24- pravda sloboda i bezbjednost (sistem azila).

Na regionalnoj Konferenciji o trajnim rešenjima za raseljena lica sa Kosova u sklopu Skopske inicijative.

Učešće na sjednici izvršnog komiteta UNHCR-a u Ženevi.

U cilju ostvarivanja pristupima prava IRL lica i lica kojima je odobrena međunarodna zaštita ostvaruje se kontinuirana saradnja sa međunarodnim i lokalnim organizacijama u Crnoj Gori prije svega UNHCR-om, IOM-om, HELP-om, EU institucijama, Crvenim krstom CG, NVO Pravnim centrom i dr.

Uprava za zbrinjavanje izbjeglica je u saradnji sa svojim dugogodišnjim partnerima UNHCR-om, Crvenim krstom, Cenrima za socijalni rad i drugima organizovala nekoliko savjetovanja i sastanaka u cilju inteziviranja saradnje povodom readmisije. Rezultati ovih aktivnosti su već vidljivi a očekuje se da u narednom periodu budu i bolji i da će doći do uzražaja u tekućoj godini.

VII Finansiranje Uprave

Zakonom o budžetu za 2018 godinu, za funkcionisanje Uprave za zbrinjavanje izbjeglica sredstva su odobrena u okviru programa 416012671 Uprava za zbrinjavanje izbjeglica. Za

program Uprave za zbrinjavanje izbjeglica planirana su sredstva za rad u iznosu od 185.77,31 eura od čega je za izvršavanje tekućih aktivnosti utrošeno 165241,66 eura. Sredstva su utrošena u skladu sa planiranim aktivnostima i u skladu sa zakonom o budžetu.

Uprava za zbrinjavanje izbjeglica

Direktor

Željko Šofranac

Crna Gora
ZAVOD ZA SOCIJALNU I DJEČJU ZAŠTITU

Broj 01-72

Podgorica, 5-02 20 19 god.

Crna Gora
Zavod za socijalnu i dječju zaštitu

IZVJEŠTAJ
O RADU ZAVODA ZA SOCIJALNU I DJEČJU ZAŠTITU ZA 2018.
GODINU

Podgorica, februar 2019. godine

Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je organ državne uprave, čija djelatnost je utvrđena članom 121 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Sl.list CG“ br.027/13, 001/15, 042/15, 047/15, 056/16, 066/16, 001/17, 031/17, 042/17 i 050/17) i članom 47 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list Crne Gore“ br. 087/18 od 31.12.2018, 002/19 od 11.01.2019).

Zavod vrši poslove koji se odnose na: savjetodavne, istraživačke i stručne poslove u oblasti socijalne i dječje zaštite; praćenje kvaliteta stručnog rada i usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite; pružanje stručne supervizijske podrške radi unapređenja stručnog rada i usluga socijalne i dječje zaštite; obavljanje poslova licenciranja stručnih radnika i izdavanje licence za rad u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna i dječja zaštita; obavljanje stručnih i organizacionih poslova u postupku akreditacije programa obuke, odnosno programa pružanja usluga kojim se obezbjeđuje stručno usavršavanje stručnim radnicima i stručnim saradnicima i pružaocima usluga; donošenje Etičkog kodeksa za zaposlene u oblasti socijalne i dječje zaštite; istraživanje socijalnih pojava i problema, djelatnosti i efekata socijalne i dječje zaštite, izradu analiza i izvještaja i predlaganje mjera za unaprjeđenje u oblasti socijalne i dječje zaštite; razvijanje sistema kvaliteta u socijalnoj i dječjoj zaštiti, koordiniranje razvoja standarda usluga i predlaganje organu državne uprave nadležnom za poslove socijalnog staranja unapređenje postojećih i uvođenje novih standarda; učestvovanje u izradi, sprovođenju, praćenju i ocjeni efekata primjene strategija, akcionih planova, zakona i drugih propisa koji se odnose na razvoj djelatnosti socijalne i dječje zaštite; organizovanje stručnog usavršavanja stručnih radnika i stručnih saradnika; sačinjavanje i publikovanje monografije, časopisa i zbornika radova, stručnih priručnika, vodiča, informatora, studije i primjera dobre prakse; informisanje stručne i šire javnosti o spovođenju socijalne i dječje zaštite, ukazivanje na potrebe i probleme korisnika, a posebno korisnika iz osjetljivih društvenih grupa; kao i druge poslove u skladu sa navedenim zakonom i uredbom.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji br. 01-790 od 14.09. 2018. godine, utvrđena je organizacija Zavoda prema kojoj su poslovi organizovani u okviru dva odjeljenja i jedne službe: Odjeljenje za razvoj i stručnu

podršku, Odjeljenje za unapređenje kapaciteta stručnih radnika i Služba za opšte poslove i finansije.

Članom 74 Zakona o državnoj upravi („Službeni list Crne Gore“, br. 078/18 od 04.12.2018.g.) propisano je da organ uprave najmanje jednom godišnje podnosi ministarstvu, koje vrši nadzor nad njegovim radom, izvještaj o radu i stanju u oblastima za koje je osnovan.

Izvještaj treba da sadrži podatke o realizaciji ciljeva iz programa rada organa uprave, pregled mjera i aktivnosti preduzetih za izvršavanje postavljenih ciljeva, prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, predlog mjera za unapređenje stanja u oblasti za koju je ministarstvo osnovano, kao i finansijski izvještaj organa uprave.

Takođe je članom 53 stav 2 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave propisano da organ uprave podnosi izvještaj o radu ministarstvu koje nad njegovim radom vrši nadzor, a koji sadrži prikaz realizacije poslova i zadataka iz djelokruga rada utvrđenih navedenom uredbom.

I Odjeljenje za razvoj i stručnu podršku

Programski ciljevi za 2018. godinu:

1. Unaprijeđen sistem zaštite vulnerabilnih grupa kao rezultat istraživanja socijalnih pojava i problema;
2. Unaprijeđen stručni rad i sistem pružanja usluga kroz razvijanje sistema supervizijske podrške;
3. Unaprijeđen sistem socijalne i dječje zaštite kroz učešće Zavoda u izradi sprovođenju, praćenju i ocjeni efekata primjene strategija, akcionih planova, zakona i drugih propisa.

Programski ciljevi i zadaci koji iz njih proizilaze definisani su na osnovu analize potreba, kao i na osnovu zadataka definisanih relevantnim strateškim dokumentima, a u skladu sa nadležnostima Zavoda.

U cilju unapređenja sistema zaštite vulnerabilnih grupa, tokom 2018. godine realizovana su istraživanja koja se odnose na kvalitet pružanja usluga socijalne zaštite, kao i na procedure u postupcima zaštite korisnika. Zavod je kontinuirano sprovodio aktivnosti usmjerene na razvoj supervizijske podrške i to kroz organizovanje sastanaka, učešće na konferencijama slučaja i kroz pružanje neposredne supervizijske podrške.

Programski cilj 1- Unaprijeđen sistem zaštite vulnerabilnih grupa kao rezultat istraživanja socijalnih pojava i problema:

- U skladu sa Akcionim planom za 2018. godinu za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne zaštite za period od 2018. do 2022. godine, u okviru mjere 2.4. (unaprijediti sistem supervizije stručnog rada) izvršena je Analiza funkcionisanja supervizije u centrima za socijalni rad, kao i eksterne supervizijske podrške koju pruža Zavod za socijalnu i dječju zaštitu, što je bio zadatak Zavoda za I kvartal 2018. Analiza je urađena početkom marta.
- Izvještaj o radu centara za socijalni rad kojim se preispituje organizacija, način rada, normativi i standardi centara za socijalni rad urađen je u aprilu 2018. godine. Pored prezentovanja rada centara za socijalni rad, ovaj izvještaj pruža važne informacije koje mogu poslužiti sagledavanju i ocjeni efekata reforme, ispunjenosti pojedinih standarda, kao i definisanju prioriteta u pogledu unapređenja rada u centrima. Cilj ovog izvještaja je informisanje nadležnih institucija, kao i stručne i šire javnosti o stanju u oblasti zaštite korisnika usluga centara za socijalni rad u Crnoj Gori.
- Analiza rada pružalaca usluga dnevnog boravka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju u Crnoj Gori realizovana je tokom jula/avgusta 2018. godine. Analiziran je rad 12 dnevnih centara, njihova organizacija i način funkcionisanja, struktura zaposlenih, broj i profil stručnih radnika kod pružalaca usluga dnevnog boravka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju. Cilj ove analize je prikaz stanja o ustanovama i servisima socijalne i dječije zaštite (dnevnim boravcima) u Crnoj Gori, kao i ispunjenost uslova, normativa i standarda propisanih Pravilnikom o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici. („Službeni list Crne Gore“ br. 030/15, 015/18.)

- Izvještaj o pružaocima usluga za smještaj starijih lica u Crnoj Gori (tri doma za stara lica) koji je realizovan tokom juna/jula 2018. godine, sadrži podatke o funkcionisanju i organizaciji ove tri ustanove, strukturi zaposlenih, profilima stručnih radnika, korisnicima i smještajnim kapacitetima sa ciljem sagledavanje stanja u navedenim ustanovama, shodno Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Pravilniku o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 021/16), kao i Strategiji razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period od 2018. do 2022. godine i Akcionom planu za 2018. godine.
- Analiza- Mapiranje usluga koje pružaju organizacije, preduzetnici, privredna društva i fizička lica s ciljem unapređenja planiranja, identifikacije potreba i prioriteta za održivo finansiranje ovih usluga iz sredstava javnih prihoda, započeta u IV kvartalu 2018. godine. Prikupljeni su podaci iz kojih se vide vrsta usluge, teritorija na kojoj se pruža usluga, broj korisnika, kapacitet pružaoca usluge, finansijski aranžman za pružanje usluge i drugi parametri koji omogućavaju uvid u kvalitet usluge. Takođe je urađena metodologija analize koja će se nastaviti u I kvartalu 2019.godine.

Programski cilj 2- Unaprijeđen stručni rad i sistem pružanja usluga kroz razvijanje sistema supervizijske podrške:

- Pružanje neposredne supervizijske podrške centrima za socijalni rad. U toku 2018. godine ojačani su kapaciteti centara za socijalni rad za pružanje interne supervizije podrške. Nakon urađene analize, po osnovu preporuka i organizovane obuke za stručne radnike koji ispunjavaju uslove za obavljanje poslova supervizije, većina centara je u svoje sistematizacije uvela radno mjesto supervizora, tako da su internu superviziju, gotovo u cjelosti, preuzeli centri za socijalni rad. Zavod je nastavio sa pružanjem neposredne, interne supervizije za dva centra: Cetinje i Danilovgrad. U Centru za socijalni rad Herceg Novi još uvijek nemaju dovoljan broj stručnih radnika da bi samostalno obavljali superviziju;
- Organizovanje sastanaka sa supervizorima iz centara za socijalni rad - od uvođenja supervizije u centru za socijalni rad tematski sastanci sa

supervizorima uvedeni su kao poseban oblik supervizijske podrške i predstavljaju kontinuiranu aktivnost Zavoda;

- Učešće na konferencijama slučaja u centrima za socijalni rad Bar, Podgorica, Kotor i Herceg Novi, kao i u JU Centar za djecu i mlade „Ljubović“.

Programski cilj 3 - Unaprijeđen sistem socijalne i dječje zaštite kroz učešće Zavoda u izradi, sprovođenju, praćenju i ocjeni efekata primjene strategija, akcionih planova, Zakona i drugih propisa:

- učešće u radnoj grupi za izmjenu Pravilnika o licenciranju pružaoca usluga;
- učešće u radnoj grupi za izradu akcionog plana za Strategiju razvoja sistema socijalne i dječje zaštite;
- učešće u radnoj grupi za izradu Strategije za prava djeteta;
- učešće u radnoj grupi za izradu Strategije za starija lica;
- predstavnik Zavoda bio je član dijela Mreže savjetodavnog odbora za projekat „Koalicija protiv vršnjačkog nasilja u crnogorskim školama“ . Cilj ovog projekta je da se doprinese razvoju kapaciteta i davanju odgovora u stvaranju zaštitnih mehanizama od vršnjačkog nasilja za učenike osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori. Projekat se nastavlja i u 2019. godini.

II Odjeljenje za unaprijeđenje kapaciteta stručnih radnika

Programski ciljevi za 2018. godinu:

1. Unaprijeđena znanja i vještine stručnih radnika iz centara za socijalni rad i ustanova socijalne zaštite kroz organizovanje i realizaciju osnovnih programa obuke.
2. Akreditacija nedostajućih, osnovnih i specijalizovanih, programa obuke.
3. Uspostavljen sistem licenciranja stručnih radnika.
4. Unaprijeđeni kapaciteti Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu kroz edukaciju zaposlenih.

5. Unaprijeđen sistem socijalne zaštite kroz organizovanje okruglih stolova, konferencija, izradu publikacija, kao i kroz kontinuirano informisanje stručne i šire javnosti o sprovođenju socijalne i dječje zaštite.

Programski ciljevi Odjeljenja za unapređenje kapaciteta stručnih radnika za 2018. godinu usmjereni su na profesionalno usavršavanje stručnih radnika zaposlenih u sistemu socijalne i dječje zaštite. Profesionalno usavršavanje se, prije svega, omogućava kroz kontinuirano sprovođenje programa obuke koji ispunjavaju odgovarajuće standarde. Zavod je kroz uspostavljanje sistema akreditacije omogućio uvođenje sistema kvaliteta u programe stručnog usavršavanja stručnih radnika.

Programski cilj 1- Unaprijeđena znanja i vještine stručnih radnika iz centara za socijalni rad i ustanova socijalne zaštite kroz organizovanje i realizaciju osnovnih programa obuke

Zavod je tokom čitave godine u kontinuitetu organizovao obuke za stručne radnike, stručne saradnike i saradnike u socijalnoj i dječjoj zaštiti, u skladu sa aktivnostima predviđenim ovim programskim ciljem. Kroz različite obuke, bilo da su organizovane od strane Zavoda ili su ih autori akreditovanih programa sami organizovali, obuhvaćen je veliki broj stručnih radnika, stručnih saradnika i saradnika zaposlenih u centrima za socijalni rad, ustanovama socijalne i dječje zaštite, kao i jedan broj stručnih radnika iz nevladinog sektora ili trenutno nezaposlenih, sa evidencije Biroa rada.

U toku 2018. godine Zavod je, samostalno ili u saradnji sa UNICEF-om, TAIEX-om i Upravom za kadrove, organizovao 13 različitih obuka, od kojih je sedam organizovano u jednom terminu, pet u dva, a jedna u tri termina. Fokus je bio na organizovanju osnovnih obuka, čijim pohađanjem su stručni radnici dobili sertifikat o uspješno završenoj obuci i time stekli uslov za dobijanje licence za rad. Prateći potrebe za stručnim usavršavanjem organizovane su i napredne obuke u cilju jačanja kapaciteta stručnih radnika. Obukama je, u organizaciji Zavoda obuhvaćeno: 243 stručna radnika iz centara za socijalni rad, 10 direktora centara za socijalni rad, 53 stručna radnika, stručna saradnika i saradnika iz ustanova socijalne zaštite, (38 iz domova za stare, od čega njih dva iz privatnih domova za stare, šest iz Centra Ljubović, pet Zavoda Komanski most, četiri Dječjeg doma „Mladost“) 28 stručnih radnika, stručnih saradnika i saradnika iz dnevnih centara.

Obukama su prisustvovali i predstavnici Ministarstva rada i socijalnog staranja, njih četiri, svi zaposleni u Inspekciji socijalne zaštite (četiri) su prolazili kroz pet različitih obuka, kao i predstavnici nevladinog sektora (šest) sudije, advokati, nezaposleni sa evidencije Biroa rada, koji su položili stručni ispit za rad u socijalnoj zaštiti.

Obuke koje je Zavod organizovao u toku 2018. godine:

1. „*Specifičnosti komunikacije sa osobama sa invaliditetom u socijalnom radu*“. Jednodnevna radionica koju su održale načelnica Odjeljenja za razvoj i stručnu podršku Bojana Miletić i samostalna savjetnica Nataša Gospić, kao i izvršni direktor Saveza slijepih Crne Gore Goran Macanović. Obuka je održana u Zavodu za socijalnu i dječju zaštitu. Prisustvovalo je 18 stručnih radnika iz centara za socijalni rad Podgorica, Nikšić, Herceg Novi, Kotor i Danilovgrad.
2. „*Izgradnja kapaciteta stručnih radnika u centrima za socijalni rad o zloupotrebi i seksualnom nasilju na djecom*“, u saradnji sa TAIEX-om (Instrumentom tehničke pomoći i razmjene informacija, kojim upravlja Generalni direktorat za proširenje Evropske komisije) organizovana trodnevna radionica (ekspertska misija) na kojoj su predavači bili Ella Selak Bagarić i Keith O` Reilly. Radionici je prisustvovalo 19 stručnih radnika iz sistema socijalne zaštite (13 iz centara za socijalni rad, dva iz Dječjeg doma „Mladost“ iz Bijele, četiri iz Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu i jedan predstavnik sistema zdravstva, iz Doma zdravlja Nikšić.
3. „*Osnovna obuka za rad u ustanovama za smještaj odraslih i starih lica*“. Ova dvodnevna obuka je organizovana po akreditovanom programu Humanitarne organizacije „Dečje srce“ u dva termina, u Domu starih „Bijelo Polje“ i Domu starih u Pljevljima. Obuci je prisustvovalo 37 učesnika, devet iz JU Dom starih „Bijelo Polje“, sedam iz JU Dom starih „Grabovac“ iz Risna, jedan iz Doma starih „Duga“ iz Danilovgrada, jedan iz Ministarstva rada i socijalnog staranja, jedan iz Inspekcije socijalne i dječje zaštite, jedan iz Udruženja paraplegičara Pljevlja, 13 iz JU Dom starih Pljevlja, dva iz

Dnevnog centra Bijelo Polje i dva iz Nevladine organizacije „Sigurna ženska kuća“.

4. „*Obuka pravnika u socijalnoj i dječjoj zaštiti*“- Autor i realizator ove dvodnevne obuke je Vladan Jovanović, regionalni samostalni konsultant u oblasti socijalne zaštite, porodičnog prava, prava djeteta, medijacije i ljudskih i manjinskih prava. Obuci je prisustvovalo ukupno 19 učesnika, 16 pravnika iz centara za socijalni rad i po jedan iz Dnevnog centra za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju Herceg Novi, Centra za djecu i mlade „Ljubović“ i Zavoda Komanski most.
5. „*Primjena Zakona o upravnom postupku*“- ova jednodnevna obuka je organizovana u saradnji sa Upravom za kadrove, u dva termina. Ukupan broj polaznika obuke je 47 (četiri predstavnika Inspekcije socijalne i dječje zaštite, četiri predstavnika ustanova socijalne zaštite i 39 predstavnika centara za socijalni rad).
6. „*Porodični zakon - izmjene i dopune - Učešće djeteta u postupcima iz porodičnih odnosa*“. Ova dvodnevna obuka organizovana je u saradnji sa UNICEF-om, u dva termina. U svojstvu predavača na seminaru su govorili: sutkinja Vrhovnog suda Crne Gore Vesna Begović, šefica katedre za građanskopravne nauke na Pravnom fakultetu u Nišu prof. Nevena Petrušić, i dječji psihijatar, docent Medicinskog fakulteta u Beogradu dr Milica Pejović Milovančević. Obuci je prisustvovalo 77 učesnika - tri iz Centra za obuku sudija, 15 sudija, pet savjetnika iz stručnih službi suda, 23 voditelja slučaja iz centara za socijalni rad, 19 advokata, jedan predstavnik školstva, jedan predstavnik JU Centra Ljubović, šest lica za podršku i dva predstavnika UNICEF-a, kao i dva predstavnika Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu.
7. „*Odnosi sa javnošću i medijsko predstavljanje*“. Dva dvodnevna specijalizovana seminara, organizovana u dva termina na kojima je predavač bila šef katedre za marketing i odnose s javnošću Fakulteta organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu prof. dr Milica Kostić-Stanković. Seminaru je prisustvovalo ukupno 40 učesnika (četiri predstavnika Ministarstva rada i

socijalnog staranja, pet predstavnika Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, jedan predstavnik Inspekcije socijalne zaštite, 30 predstavnika centara za socijalni rad i ustanova socijalne i dječje zaštite-10 direktora, 13 stručnih radnika iz centara za socijalni rad, sedam stručnih radnika iz ustanova socijalne zaštite).

8. „*Osnovna obuka za pružanje supervizijske podrške*“ - Ova trodnevna obuka je organizovana po akreditovanom programu autorki Nade Šarac, Svetlane Živanić i Ive Branković. Obuci je prisustvovalo 19 učesnika, 16 stručnih radnika iz centara za socijalni rad, po jedan predstavnik iz sistema zdravstva, NVO „Porodičnog centra“ i predstavnik Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu.
9. „*Osnovna obuka za primjenu metoda vođenje slučaja u socijalnoj zaštiti*“. Organizovane su dvije dvodnevne obuke po akreditovanom programu. Autori i realizatori ove obuke su profesor dr Miroslav Brkić, redovni profesor na Univerzitetu u Beogradu, Fakultetu političkih nauka i Sandra Perić, direktorica Komore socijalne zaštite u Srbiji. Obuku su završila ukupno 43 stručna radnika (34 stručna radnika iz centara za socijalni rad, dva iz NVO, dva iz dnevnog centra, jedan iz Centra za djecu i mlade „Ljubović“, jedan iz Zavoda Komanski most i tri nezaposlena sa evidencije Biroa rada koji su položili stručni ispit za rad u socijalnoj zaštiti).
10. „*Primjena zakona o zaštiti podataka o ličnosti*“. Jednodnevna obuka na kojoj su predavači bili predsjednik Savjeta Agencije za zaštitu podataka o ličnosti i slobodan pristup informacijama Muhamed Đokaj i rukovodilac Odsjeka za predmete i prigovore u oblasti zaštite ličnih podataka Mirjana Volkov organizovana je u saradnji sa Upravom za kadrove. Obuci je prisustvovalo 18 učesnika, devet iz centara za socijalni rad, po jedan iz domova za stare Pljevlja i Risan i Zavoda Komanski most, dva iz Doma za stare Bijelo Polje, tri predstavnika Inspekcije socijalne i dječje zaštite i jedan predstavnik Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu.
11. „*Unapređenje vještina voditelja slučaja u radu sa žrtvama nasilja, posebno djece, sa posebnim osvrtom na rodno zasnovano nasilje*“. Ova dvodnevna obuka je organizovana u saradnji sa TAIEX-om. Sprovele su je edukatorke

iz Hrvatske, direktorka Policijske akademije i viši predavač u Policijskoj akademiji u Zagrebu Renata Odeljan, šefica odsjeka za psihologiju, Filozofskog fakulteta u Zagrebu Ninoslava Pećnik i savjetnica u kabinetu Ministarstva demografije, porodice, mladih i socijalne politike Sandra Batlak. Obuci je prisustvovao ukupno 21 učesnik, 14 stručnih radnika iz centara za socijalni rad, jedan stručni radnik iz Centra za djecu i mlade „Ljubović“, jedan predstavnik Inspekcije socijalne i dječje zaštite i pet predstavnika Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu.

12. „*Osnovna obuka za rad u dnevnim centrima za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju*“ – I modul. Ova dvodnevna obuka je organizovana po akreditovanom programu autorki Svetlane Dujović, Slobodanke Roganović i Azre Talić. Obuci su prisustvovala 23 učesnika, stručni radnici, stručni saradnici i saradnici iz dnevnih centara.

13. „Senzibilizacija u radu sa romskom populacijom“. Dvodnevni seminar održan u tri termina, u Podgorici, Bijelom Polju i Budvi. Ukupno obuhvaćeno 47 stručnih radnika iz centara za socijalni rad.

Osim obuka u organizaciji Zavoda stručni radnici iz sistema socijalne i dječje zaštite prisustvovali su i obukama koje su organizovali autori čiji su programi akreditovani u Zavodu. Ovim obukama je obuhvaćeno 65 stručnih radnika iz centara za socijalni rad, 40 stručnih radnika, stručnih saradnika i saradnika iz dnevnih centara, 20 stručnih radnika iz ustanova socijalne zaštite (Dječji dom, „Mladost“-13, Zavod „Komanski most“-dva, Resursni centar - dva, Dom starih-tri) , 39 stručnih radnika, stručnih saradnika i saradnika iz dnevnih centara i 117 iz nevladinih organizacija. Organizovano je sedam različitih obuka, neke u više termina (dvije u tri, a jedna u četiri termina):

1. Strategije suzbijanja vršnjačkog zlostavljanja u domskom okruženju, NVO Juventas.
2. Participacija korisnica sa iskustvom nasilja i procjena rizika u slučajevima nasilja u porodici nad ženama i djecom, NVO SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Nikšić.

3. Osnovna obuka za pružanje usluge pomoć u kući djeci i mladima sa smetnjama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom, NARDOS, Podgorica.
4. Program obuke za pružanje podrške ženama sa iskustvom nasilja u skladu sa principima dužne pažnje, SOS Podgorica.
5. Trening program za zaposlene u oblasti socijalne i dječje zaštite na opšte teme iz oblasti ljudskih prava djece s invaliditetom i osoba s invaliditetom, UMHCG.
6. Program osnovne obuke stručnih radnika/ca, stručnih saradnika/ca i članova multidisciplinarnih timova za prevenciju i suzbijanje dječjih ugovorenih brakova; NVO Centar za romske inicijative.
7. Upotreba asistivne tehnologije u radu sa djecom i mladima sa smetnjama u razvoju u udruženjima i ustanovama socijalne i dječje zaštite, NVO Zračak nade i JU Dnevni centar za djecu i mlade sa smetnjama, Pljevlja.

Predstavnici Zavoda su vršili kontrolu kvaliteta realizacije akreditovanih programa obuke, što je jedna od djelatnosti Zavoda predviđena Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Kontrola se vrši za sve obuke organizovane po programima koje je Zavod akreditovao, bilo da ih Zavod ili autori programa sami organizuju. U svrhu obavljanja ove djelatnosti kreirani su instrumenti koji se koriste prilikom kontrole kvaliteta: tabela opservacije, intervju za učesnike i trenere i upitnik za učesnike. O svakoj kontroli, koristeći navedene instrumente, sačinjava se izvještaj. Izvršena je kontrola devet različitih obuka, šest koje su autori samostalno organizovali i tri obuke koje je Zavod organizovao.

Programski cilj 2- Uspostavljen sistem akreditacije programa obuke

Odjeljenje za unapređenje kapaciteta stručnih radnika je, u okviru ovog programskog cilja u 2018. raspisalo dva javna poziva.

- Prvi poziv, opšti i vremenski neograničen, za akreditaciju programa obuke u oblasti socijalne i dječje zaštite, raspisan je 29.01.2018. godine.

- Drugi poziv, koji je tematski, vremenski ograničen na 60 dana od dana objavljivanja poziva, raspisan je 17.12.2018. godine za akreditaciju programa obuke za obuku lica za pružanje usluge porodičnog smještaja. Po Javnom pozivu raspisanom 29.01.2019. godine prijavljena su 33 programa obuke. Akreditovana su 23 programa, tri programa su odbijena zbog neispunjavanja propisanih standarda, jedan postupak je obustavljen, dok je postupak za rješavanje preostalih šest programa u toku, programi su vraćeni autorima na dopunu i nakon dopune i ispravke nedostataka na koje je ukazala Komisija za akreditaciju odlučivaće se o ispunjenosti standarda za akreditaciju ovih programa obuke.

U toku 2018. godine akreditovani su sledeći programi:

- Osnovna obuka za pružanje usluge pomoć u kući odraslim i starim licima sa invaliditetom, HO „Dečje srce“.
- Strategija suzbijanja vršnjačkog zlostavljanja u domskog okruženju: obuka za stručne radnike Dječjeg doma „Mladost“ u Bijeloj, NVO Juventas.
- Prevencija sindroma sagorijevanja kod profesionalaca u socijalnoj zaštiti, autorki Marine Vukotić, Ivane Koprivice i Tatjane Lazor Obradović.
- Nevidljivi svjedoci i dvostruke žrtve: Veza između nasilja prema ženama i zloupotrebe djece, autorki Tanje Ignjatović i Vanje Macanović.
- Procjena i upravljanje bezbjednosnim rizicima u situacijama nasilja u partnerskim odnosima i u porodici, autorki Tanje Ignjatović i Vanje Macanović.
- Prevladavanje stresa na poslu i prevencija profesionalnog izgaranja, NVO „FONDACIJA INSTITUT ZA SOCIJALNE INOVACIJE“.
- Rano otkrivanje, prepoznavanje prvih simptoma demencije, prevencija i edukacija za pravilan tretman i njegu starijih lica i oboljelih od demencije, Alzheimerove bolesti, NVO „FUTURA“ Podgorica.
- Osnovna obuka za primjenu metoda vođenja slučaja u socijalnoj zaštiti, NVO „Fondacija Institut za socijalne inovacije“.
- Participacija korisnica sa iskustvom nasilja i procjena rizika u slučajevima nasilja u porodici nad ženama i djecom, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić.

- Program osnovne obuke za pružanje supervizijske podrške, autorki Nade Šarac, Ive Branković i Svetlane Živanić.
- Obuka za primenu konkretnih postupaka u radu sa osobama iz autističnog spektra i sa kombinovanim smetnjama, HO „Dečje srce“.
- Ostvarivanje ljudskih prava osoba sa intelektualnim i mentalnim teškoćama, NVO „Fondacija Institut za socijalne inovacije“.
- Program osnovne obuke stručnih radnika-ca, stručnih saradnika-ica i članova-ica multidisciplinarnih timova za prevenciju i suzbijanje dječjih ugovorenih brakova, NVO Centar za romske inicijative.
- Osnovna obuka za pružanje usluge pomoć u kući djeci i mladima sa smetnjama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom, NVO Nacionalna asocijacija roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju Crne Gore – NARDOS.
- Upotreba asistivne tehnologije u radu sa djecom i mladima sa smetnjama u razvoju u udruženjima i ustanovama socijalne i dječje zaštite, Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju „Zračak Nade“ / JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom Pljevlja.
- Otušivanje deteta kao oblik porodičnog nasilja, autora Ane Rajković, Tatjane Stojnov, Dejana Kojića i Igora Andrić.
- Program obuke za pružanje podrške ženama sa iskustvom nasilja u porodici u skladu sa principima dužne pažnje, NVO SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica.
- „Moje vrijednosti i vrline“ - Program za razvoj socijalnih i emocionalnih vještina adolescenata-adolescentkinja, Zavoda za školstvo Crne Gore
- Program podrške porodici, autorki Nade Šarac, Ive Branković i Svetlane Živanić iz Beograda.
- Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje za malu djecu, Fonda za rane intervencije kod djece iz Velike Britanije.
- Trening program za zaposlene u oblasti socijalne i dječje zaštite na opšte teme iz oblasti ljudskih prava djece s invaliditetom i osoba s invaliditetom, Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore.
- Obuka za stručne radnike/ce, stručne saradnike/ce i saradnike/ce o usluzi personalne asistencije - značenje, standardi, uloge, prava i obaveze

korisnika, saradnika, stručnih saradnika/ca i stručnih radnika/ca, Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore.

- Osnovi razumevanja ranog razvoja, razvojnih teškoća i poremećaja, i savetodavnog rada sa decom, adolescentima i roditeljima, autorki Jasminke Šuljagi i Jasne Đuričić.

Zavod je do sada akreditovao ukupno 29 programa obuke za stručne radnike, stručne saradnike i saradnike, šest programa u 2017. i 23 programa u 2018. godini.

Programski cilj 3- : Uspostavljen sistem licenciranja stručnih radnika

Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je krajem 2017. godine započeo postupak licenciranja stručnih radnika. Prve licence za rad uručene su za 12 stručnih radnika 28.12.2017. godine, od kojih četiri za obavljanje osnovnih stručnih poslova, sedam za obavljanje pravnih poslova i jedna za obavljanje poslova radno okupacionog terapeuta.

U toku 2018. godine je izdato 358 licenci za rad, od kojih je 246 za obavljanje osnovnih stručnih poslova, 55 licenci za obavljanje pravnih poslova, 21 licenca za obavljanje specijalizovanih stručnih poslova, pet licenci za obavljanje poslova planiranja i razvoja, 14 licenci za obavljanje poslova vaspitača i 17 licenci za obavljanje poslova radno okupacionog terapeuta.

Licencu za rad je dobilo 335 stručnih radnika jer je jedan broj stručnih radnika (23) dobio dvije licence, uglavnom za osnovne i specijalizovane stručne poslove.

U ustanovama socijalne i dječje zaštite licencu je dobilo 319 stručnih radnika i to: 215 u centrima za socijalni rad, 16 u domovima za stare, 16 u JU Centar „Ljubović“, 17 u JU Dječji dom „Mladost“ Bijela, 16 u JU Zavod „Komanski most“, 37 u dnevnim centrima i dvije u JU Centar za podršku djeci i porodici Bijelo Polje.

U NVO sektoru licencirano je 19 stručnih radnika, 4 licence su izdate licima iz drugih sistema (obrazovanje, zdravstvo) i 36 licenci je izdato profesionalcima koji nijesu u radnom odnosu.

Od uvođenja licenciranja, zaključno sa 2018. godinom, Zavod je izdao ukupno 370 licenci za 347 stručnih radnika.

Programski cilj 4- : Unaprijeđeni kapaciteti Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu kroz edukaciju zaposlenih

Na osnovu izrađenog plana obuka za zaposlene u Zavodu kroz Program stručnog osposobljavanja državnih službenika i namještenika, koji realizuje Uprava za kadrove, zaposleni u Službi za opšte poslove i finansije su u 2018. godini pohađali obuke koje je Uprava za kadrove organizovala na različite teme: „Izrada kadrovskog plana“, „Priprema godišnjeg izvještaja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrola GI-FMC“, „Procedure i standardi u zaštiti zviždača“, „Izrada kadrovskog plana organa državne uprave i službe Vlade, „Monitoring i evaluacija primjene Zakona o upravnom postupku“, „Primjena zakona o upravnom postupku, „Unutrašnje kontrole“.

Zaposleni u Odjeljenju za razvoj i stručnu podršku i Odjeljenju za unapređenje kapaciteta stručnih radnika su pohađali obuke: „Odnosi sa javnošću i medijsko predstavljanje“, „Osnovna obuka za superviziju u centrima za socijalni rad“, „Identifikovanje i bolji pristup novim trendovima u razvoju socijalne i dječje zaštite u EU i upoznavanje sa širim krugom modaliteta za apliciranje na EU fondove“, „IPA projekti“, „Edukacija za trenere patronažnih sestara u okviru projekta „Jačanje patronažne sestre i njena uloga u očuvanju i unapređenju zdravlja djece ranog uzrasta“, „Prezentacija protokola o postupanju sa djecom uključenom u život i rad na ulici i mehanizmima prevencije i sprječavanja prosjačenja djece u okviru koga je realizovan i program obuke stručnih radnika/ca o pojavi, vidovima i mehanizmima prevencije i sprječavanja prosjačenja djece“.

U cilju jačanja kapaciteta i usvajanja novih znanja, samostalni savjetnici su aktivno učestvovali u radu međunarodnih konferencija i događaja:

- prisustvo četvrtoj hrvatskoj konferenciji o superviziji „Supervizija za suvremene prakse“ u Opatiji, u organizaciji Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod pokroviteljstvom Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku i Grada Zagreba.
- prisustvo konferenciji „Hraniteljstvo kao podrška ranom razvoju dece“ u Novom Sadu. Konferenciju je organizovao Centar za porodični smještaj i usvojenje iz Novog Sada.
- Prisustvo internacionalnom treningu: „Finansiranje projekata NVO-a koji se bave mladima u riziku od socijalnog isključivanja“ u Albaniji, Shëngjin, Lezhë. Trening predstavlja dio projekta „Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti“, podržanog od strane Evropske unije, a koji se sprovodi na području Zapadnog Balkana u trajanju od 45 mjeseci, od januara 2016. do oktobra 2019. godine. Projektom koordinira NVO Juventas, a projektni partneri su ARSIS iz Albanije, Asocijacija Margina iz Bosne i Hercegovine, HOPS iz Makedonije, NGO Labyrinth sa Kosova, Prevent iz Srbije i SHL foundation iz Njemačke,
- Prisustvo regionalnoj konferenciji Budućnost države blagostanja na Zapadnom Balkanu (pod neformalnim nazivom Socijalni Davos Zapadnog Balkana), u Beogradu, u organizaciji Centra za socijalnu politiku. Konferencija okuplja ključne aktere iz Zapadnog Balkana i EU na uobličavanju regionalne agende države blagostanja.
- Prisustvo međunarodnoj konferenciji u Rumuniji, u Bukureštu. Tema konferencije bila je razvijanje, planiranje i jačanje socijalnog rada, sa ciljem razmjene iskustava sa kolegama iz Evrope i Centralne Azije. Predstavnici zemalja učesnica konferencije održali su prezentacije na datu temu, a predstavnici Crne Gore su kroz prezentaciju predstavili rezultate reforme sistema socijalne i dječje zaštite od 2011. do 2018. godine.

U toku 2018. godine organizovane su tri studijske posjete sa ciljem razmjene iskustava sa kolegama iz Zavoda, kao i upoznavanje sa programima i uslugama

koje funkcionišu u zemljama u okruženju, a nedovoljno su razvijene ili još uvijek nijesu razvijene u Crnoj Gori:

- Federalnom Ministarstvu rada i socijalne politike, JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić, i JU Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo,
- Zavodu za socialne dejnosti u Skoplju, kada je obavljen razgovor i sa predstavnicima Ministerstvoto na trud i socijalna zaštita i brojnih servisa koji pružaju usluge u socijalnoj zaštiti u Skoplju.
- Ustanovi „Centar za socijalni rad Grada Mostara“.

Programski cilj 4 Unaprijeđen sistem socijalne zaštite kroz organizovanje okruglih stolova, konferencija, izradu publikacija, kao i kroz kontinuirano informisanje stručne i šire javnosti o sprovođenju socijalne i dječje zaštite.

U cilju informisanja šire javnosti o sprovođenju socijalne i dječje zaštite, kao i senzibilisanju javnosti za prepoznavanje potreba osjetljivih kategorija stanovništava Zavod je organizovao:

- prezentaciju Analize nacionalnog plana akcije za djecu za period 2013-2017, sa ciljem predstavljanja ključnih nalaza i preporuka iz Analize. Analizu je predstavio Urban Boljka, viši istraživač, zaposlen u Institutu za socijalnu zaštitu Republike Slovenije, koji je i ujedno i njen autor.
- prezentaciju Analize rada centara za socijalni rad, koju je radio IDEAS. Analiza je urađena za potrebe Ministarstva rada i socijalnog staranja i Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, uz tehničku podršku UNICEFa.

Samostalni savjetnici su prisustvovali mnogobrojnim konferencijama:

- prisustvo nacionalnoj konferenciji „Izazovi u sprovođenju Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti u dijelu obezbjeđivanja standarda socijalnih usluga“, organizovanoj u okviru projekta „Socijalna inkluzija i vladavina prava u procesu EU integracije u Crnoj Gori“, koju sprovode SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica, NVO CAZAS i Udruženje za razvoj

civilnog društva Bijelo Polje, uz podršku i finansiranje Delegacije EU u Crnoj Gori,

- prisustvo završnoj konferenciji projekta „Nama je stalo, mi djelujemo“, u Baru. Projekat „Nama je stalo, mi djelujemo“ posvećen je jačanju socijalne inkluzije i zapošljivosti nezaposlenih lica sa invaliditetom iz opština Bar i Ulcinj. Na konferenciji su predstavljeni ciljevi projekta, sprovedene aktivnosti kao i postignuti rezultati. Projekat je realizovao Centar za socijalni rad za opštine Bar i Ulcinj,
- prisustvo konferenciji „Za snažniji glas djeteta u društvu- Mreza Zlatnih savjetnika Ombudsmana“ u organizaciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore,
- prisustvo konferenciji povodom završetka projekta „Briga o starijima i zdravo starenje u 12 opština Crne Gore“. Konferencija je održana sa ciljem predstavljanja rezultata dugogodišnjeg rada Crvenog krsta u ovoj oblasti,
- prisustvo konferenciji „Integracija i prava osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori“. Konferenciju je organizovala Inicijativa mladih za ljudska prava (članica građanske alijanse), u okviru projekta podržanog od Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću,
- prisustvo konferenciji „Otvorenost institucija izvršne vlasti u regionu i Crnoj Gori“, u organizaciji Centra za demokratsku tranziciju. Na konferenciji su predstavljeni rezultati istraživanja o nivou otvorenosti institucija izvršne vlasti u regionu i Crnoj Gori. Istraživanje je dio regionalnog projekta koji je podržala Evropska Komisija i Nacionalna zadužbina za demokratiju (NED).

Osim konferencija uzeto je učešće na okruglim stolovima, događajima i radionicama, a održani su i mnogobrojni radni sastanci:

- učešće na okruglom stolu „Standardizacija i licenciranje socijalnih grupa“, koji je organizovala crnogorska IRIS mreža, u okviru projekta „IRIS UMREŽAVANJE/Civilno društvo za zaštitu korisnika u sistemu upravljanja migracijama“. Nacionalna konferencija Mreže organizacija pružaoca socijalnih usluga u jugoistočnoj Evropi (IRIS) „Strateško djelovanje u procesu poboljšanja pružanja socijalnih usluga u Crnoj Gori“ imala je za cilj planiranje zajedničkih akcija i saradnje, što će ojačati dosadašnje

međusektorsko partnerstvo a samim tim i uslove za efektivniju uslugu svim osjetljivim kategorijama društva,

- učešće na okruglom stolu „Partnerstvom i saradnjom do unapređenja cjelokupnog položaja djece i omladine sa smetnjama u razvoju“ koji je organizovan sa ciljem predavljanja „Analize sistema procjene prava na socijalna davanja za djecu sa smetnjama u razvoju: Usklađenost sadašnje prakse i zakonodavnog okvira u Crnoj Gori sa preporukama Komiteta za praćenje primjene Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom“. Analiza je urađena u okviru projekta „Partnerstvom i saradnjom do unapređenja cjelokupnog položaja djece i omladine sa smetnjama u razvoju koji sprovodi NVO „Naša inicijativa“ u saradnji sa UNICEF-om i uz finansijsku podršku EU,
- učešće na okruglom stolu na temu „Prezentacija studija slučaja ranih dječjih brakova“ u organizaciji crnogorskog ženskog lobija u okviru projekta „Bolji put za žene žrtve trgovine ljudima“,
- učešće na okruglom stolu o benefitima zapošljavanja osoba sa invaliditetom, u organizaciji Udruženja za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju Nikšić, u okviru projekta grant šema „Od olovke do posla“ koji se realizuje u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore i PU Alfa Ton Lekić iz Podgorice,
- prisustvo događaju-prezentacija rezultata istraživanja i studije „Prevazidimo ugroženost, postignimo održivost - socioekonomski problemi izbjeglica iz bivše Jugoslavije i kako u budućnost“, u organizaciji UNHCR-a u Crnoj Gori,
- prisustvo događaju povodom obilježavanja 5. maja, Evropskog dana samostalnog življenja. Obilježavanje Evropskog dana samostalnog življenja inicirala je Evropska mreža za samostalni život (ENIL), prije pet godina, a ovoj inicijativi se pridružilo i UMHCG koje drugu godinu za redom ovaj događaj organizuje u saradnji s Ministarstvom evropskih poslova, a u okviru projekta „EU4ME“ koji finansira Evropska unija, a sprovodi UNDP,
- prisustvo predavanju na temu „Podizanje nivoa svijesti o značaju i primjeni elektronskih servisa- e Uprava“. Predavanje organizovala Uprava za kadrove u saradnji sa Ministarstvom Javne uprave. Cilj predavanja je da se predstavnicima visoko rukovodnog kadra zaposlenih u državnoj upravi i lokalnoj samupravi ukaže na značaj i mogućnosti koje upotreba

elektronskih servisa donosi kako bi na pravi način mogli primijeniti isto u institucijama kojima rukovode,

- prisustvo događaju predstavljanje programa roditeljstva pod nazivom „Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje za malu djecu“, u organizaciji Vlade Crne Gore i UNICEFa, uz podršku Evropske unije u okviru kampanje „Zaustavimo nasilje“,
- prisustvo radionici povodom predstavljanja rezultata Regionalnog istraživanja o socio-ekonomskom položaju marginaliziranih Roma na Zapadnom Balkanu u organizaciji UNDP-a. Istraživanje je sprovedeno 2017. godine uz podršku Generalnog direktorata Evropske Komisije za susjedsku politiku i pregovore o proširenju (DG NEAR), u saradnji sa Svjetskom Bankom, kao i uz konsultacije sa Agencijom za osnovna ljudska prava Evropske unije i ostalim UN agencijama,
- prisustvo radionici o adolescentnom razvoju. Radionica je posebno dizajnirana za stručno osoblje u sektoru socijalne i dječje zaštite. Organizuje je UNICEF u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja, u okviru trogodišnjeg programa „Osnaživanje i participacija adolescenata u Crnoj Gori“ koji sprovode nacionalni partneri i UNICEF, Nataša Gospić,
- prisustvo prezentaciji Evropskog društvenog istraživanja u Crnoj Gori na Fakultetu političkih nauka Univerziteta Crne Gore, u okviru Otvorenih dana nauke. Na prezentaciji su govorili Branka Žižić, nacionalna koordinatorka za H2020 Ministarstva nauke Crne Gore, Nenad Čelarević, zamjenik direktora Helvetas Srbija, projekat PERFORM, Olivera Komar, nacionalna koordinatorka Evropskog društvenog istraživanja za Crnu Goru, Nemanja Batrićević i Nemanja Stankov, članovi istraživačkog tima; Milena Božović,
- prisustvo radnom sastanku mreže Dignitas, Inicijativa za socijalno uključivanje starijih osoba,
- održan radni sastanak sa predstavnicima Zavoda Komanski most i Ministarstva rada i socijalnog staranja u vezi sa izmještanjem korisnika iz ustanova i razvojem servisa „Stanovanje uz podršku“,
- prisustvo radnom sastanku „Mapiranje polja za međusektorsku saradnju aktera u sistemu zdravstva“. Sastanak je jedna od posljednjih aktivnosti u okviru projekta „HealthUP“ koji je podržala Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, a ima za cilj jačanje partnerskog dijaloga i saradnje između vladinog i nevladinog sektora u oblasti zdravstva. Cilj programa, koji će

naredne dvije godine sprovoditi CAZAS, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica i udruženje Roditelji, je da se dodatno osnaže i ojačaju organizacije civilnog društva kako bi sistem zdravstvene zaštite bio efikasniji i više okrenut potrebama pacijenata,

- prisustvo sastanku Upravnog odnosno Savjetodavnog odbora projekta „Koalicija protiv vršnjačkog nasilja“. Tema sastanka bila je okupljanje Savjetodavnog tima projekta „Koalicija protiv vršnjačkog nasilja u crnogorskim školama“, koji realizuju Udruženje Roditelji, NVO Juventas, Unija srednjoškolaca, Centar za podršku lokalnom i regionalnom razvoju, uz institucionalno partnerstvo sa Ministarstvom prosvjete i uz finansijsku podršku EU,
- prisustvo radnom sastanku sa ekspertom angažovanim za izradu dokumentacije za sprovođenje Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku 2015-2017, u okviru koga postoji posebna akcija koja se odnosi na Unapređenje sistema socijalne inkluzije i socijalne i dječje zaštite,
- prisustvo sastanku radne grupe za izradu Protokola postupanja u slučajevima nasilja u Ministarstvu u rada i socijalnog staranja,
- prisustvo sastanak međuresorske Radne grupe za izradu Brošure za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom u Crnoj Gori, Biljana Raičević,
- sastanak sa predstavnicima UNICEF-a iz Njuorka u vezi sa prikupljanjem administrativnih podataka o djeci koja su u sukobu sa zakonom i djeci žrtvama i svjedocima krivičnih djela,
- posjeta opštinama Bijelo Polje, Nikšić i Risan i ustanovama koje se bave zaštitom starijih osoba (Domovi starih u Bijelom Polju i Risnu, Sekretarijatu za socijalna pitanja CSR Nikšić) u okviru posjete Roze Kornfeld Mate, nezavisne ekspertkinje UN za prava starijih osoba, u organizaciji Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, sektora za poslove - protokola,
- Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je organizovao sastanak koordinatora multidisciplinarnih operativnih timova za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad djecom 11.05.2018. godine, u prostorijama Zavoda. Sastanku su prisustvovali predstavnici Ministarstva rada i socijalnog staranja, predstavnici kancelarije UNICEF-a, predstavnici Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu i koordinatori multidisciplinarnih operativnih timova za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad djecom. Cilj sastanka je bio da se

razmijene iskustva u cilju ujednačavanja i unapređenja rada MOT-a. Takođe, diskutovano je o radu i funkcionisanju timova, kao i o dilemama i problemima sa kojima se tokom rada susrijeću koordinatori MOT-a za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad djecom.

Ostvarena je saradnja sa nevladinim sektorom kroz učešće na njihovim događajima, radnim grupama i upravnim odborima.

Za 2018. godinu izdate su i dvije publikacije: - Priručnik za supervizore „Supervizija u centru za socijalni rad“ i „Analiza funkcionisanja supervizije u centrima za socijalni rad“.

III Služba za opšte poslove i finansije

U službi za opšte poslove i finansije obavljaju se svi poslovi koji se odnose na sprovođenje Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Zakona o budžetu i propisa o finansijskom poslovanju, izradu opštih akata Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, stručni i administrativni poslovi za potrebe Zavoda, saradnja sa Upravom za kadrove u dijelu oglašavanja, selekcije i zapošljavanja, ocjenjivanja i obuka državnih službenika, praćenje i proučavanje propisa koji se odnose na javne nabavke i sprovođenje postupka javnih nabavki; pripremanje predloga informacija i izvještaja na osnovu evidencije zaposlenih, sprovođenje postupka prijavljivanja i odjavljivanja službenika i namještenika kod nadležnih ustanova povodom zasnivanja i prestanka radnog odnosa, izrada finansijskog plana, vođenje poslovnih knjiga, periodičnih obračuna i završnih računa, ovjeravanja tačnosti i punovažnosti plaćanja državnim novcem, izradu finansijskih iskaza i njihovo propisano dostavljanje, knjigovodstvene poslove u skladu sa propisima; administrativno tehnički poslovi, prijem, raspoređivanje, evidentiranje, razvođenje i arhiviranje akata i predmeta kao i drugi poslovi u skladu sa internim procedurama, važećim propisima i potrebama Zavoda. Svi planirani zadaci obavljeni su blagovremeno i ažurno, u skladu sa zakonom i planom i programom rada Zavoda.

Aktivnosti Službe za opšte poslove i finansije tokom 2018. godine su:

- Priprema, planiranje i izvršenje Budžeta;
- Izrada kvartalnih i godišnjih izvještaja i završnog računa;
- Izrada kadrovskog plana za 2018. godinu i Izvještaj o realizaciji plana kadrova za 2017.godinu, koji je blagovremeno dostavljen upravi za kadrove;
- Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika zaključno sa 31. januarom;
- Dostavljanje Izvještaj o radu unutrašnje revizije Ministarstvu finansija - Direktoratu za centralnu harmonizaciju i Ministarstvu rada i socijalnog staranja Odjeljenju unutrašnje revizije;
- Blagajničko poslovanje;
- Urađen Plan javnih nabavki za 2018. godinu i Izvještaj o realizovanim javnim nabavkama za 2017. godinu koji je blagovremeno dostavljen Upravi za javne nabavke;
- Sprovođenje postupka javnih nabavki u skladu sa Planom javnih nabavki Zavoda;
- Izrada novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji sistematizaciji;
- Izrada Plana integriteta i unošenje podataka kroz novoizrađenu aplikaciju ASK;
- Obaveza Zavoda je bila da u 2018. godini sačini Registar za identifikaciju i procjenu rizika u skladu sa Zakonom o Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama („SL. list Crne Gore“ br. 75/18), Registar rizika Zavoda je realizovan kroz donijeti Plan integriteta broj: 01-809 od 27. 9. 2018.godine
- Urađen novi Vodič za pristup informacijama u posjedu Zavoda;
- Postupano po zahtjevima za slobodan pristup informacijama ;
- Redovno ažuriranje podataka kroz CKE i mjesečno izještavanje preko mjesečnog kontrolnog izvještaja Uprave za kadrove ;
- Dostavljanje mjesečnog izvještaja o zaposlenima i zaradama zaposlenih MONSTAT-u ;
- Prati primjenu odredaba Etičkog kodeksa za zaposlene u socijalnoj i dječjoj zaštiti ;

- U prvom kvartalu sproveden postupak oglašavanja za 4 upražnjena radna mjesta u okviru Zavoda;
- Poslovi arhive, dostave pošte i ostali administrativno-tehnički poslovi;
- Godišnji popis osnovnih sredstava, materijala i sitnog inventara i popis blagajne sa stanjem na dan 31.12. 2018. godine;

U 2018. godini, nakon stupanja na snagu novog Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je donio novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji sistematizaciji poslova broj: 01-790 od 14. 9. 2018.godine na koji je Vlada Crne Gore dala saglasnost na sjednici održanoj 8. 11. 2018. godine. Nakon dobijanja saglasnosti za sve zaposlene, u skladu sa novim aktom o sistematizaciji, donijeta su nova rasporedna rješenja kao i rješenja o zaradi. Ista su unijeta u CKE.

Novim pravilnikom je sistematizovano 21 radno mjesto.

Zavod za zapošljavanje

Employment Agency Of Montenegro

ARNE ARNE

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2018. GODINU

Podgorica, januar 2019. godine

SADRŽAJ:

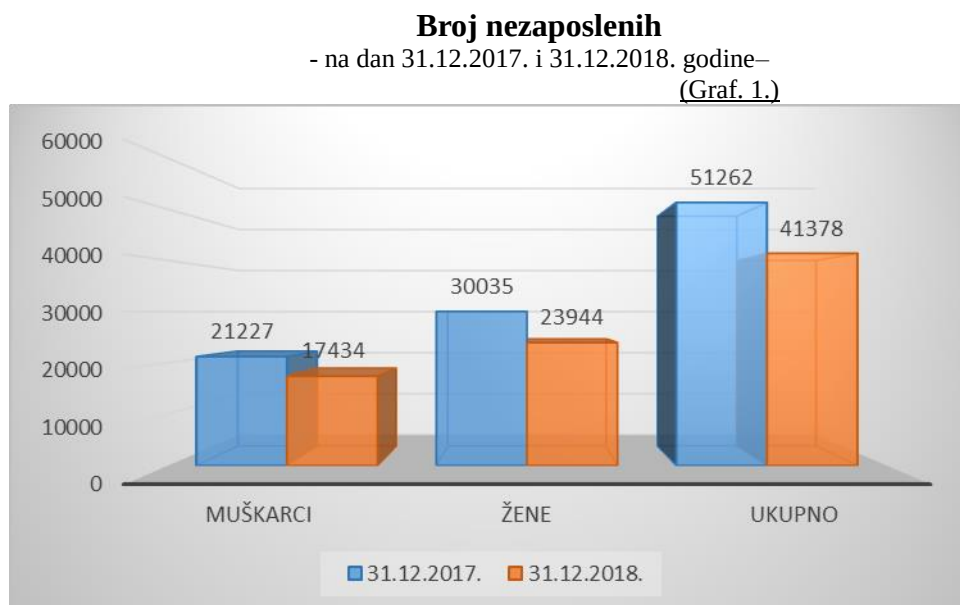
1.	EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH LICA	3
1.1.	Kretanje nezaposlenosti	3
1.2.	Stopa nezaposlenosti	3
1.3.	Kvalifikaciona struktura nezaposlenih	3
1.4.	Regionalna struktura nezaposlenosti	4
1.5.	Struktura nezaposlenih prema dužini traženja zaposlenja	6
1.6.	Starosna struktura nezaposlenih	7
1.7.	Struktura nezaposlenih prema dužini radnog staža	8
1.8.	Novoprijavljeni	9
1.9.	<i>Lica sa invaliditetom</i>	10
1.10.	Oglašavanje slobodnih radnih mjesta	11
1.11.	Zapošljavanje	15
1.12.	Prava iz osiguranja za slučaj nezaposlenosti	16
1.13.	Zapošljavanje i rad stranaca	18
2.	PROGRAMSKE AKTIVNOSTI	20
2.1.	Stručni tretman nezaposlenih	20
2.2.	Programi obrazovanja i osposobljavanja odraslih	21
2.3.	Javni radovi	22
2.4.	Rad sa poslodavcima	23
2.5.	Profesionalna orijentacija	26
2.6.	Program Stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem	29
2.7.	Profesionalna rehabilitacija	31
2.8.	Realizacija programa za RE populaciju	35
2.9.	Druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti	36
2.10.	Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori	39
2.11.	Saradnja Zavoda za zapošljavanje i centara za socijalni rad tokom 2018. godine	42
2.12.	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom	43
2.13.	Zapošljavanje lica sa invaliditetom	45
2.14.	Realizovane aktivnosti u oblasti klasifikacije zanimanja i obrazovanja	48
2.15.	EURES	49
2.16.	Normativno – pravna djelatnost	51
2.17.	Javne nabavke	52
2.18.	Služba za kadrovske i opšte poslove	53
2.19.	Razvoj ljudskih resursa, koordinacija i praćenje procesa rada	55
2.20.	Informacioni sistem	59
2.21.	Odnosi sa javnošću i međunarodna saradnja	60
2.22.	Instrumenti za predpristupnu podršku	67
2.23.	Plan, analiza i statistika	75
3.	PRILOG	77

1. EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH LICA

1.1. Kretanje nezaposlenosti

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje **na dan 31. decembar 2018. godine nalazilo se 41.378 nezaposlenih lica** (od toga je žena 23.944 ili 57,87%).

U odnosu na 31.12.2017. godine (51.262 lica, a od toga 30.035 žena ili 58,59%) broj nezaposlenih je smanjen za 9.884 lica ili za 19,28%.

1.2. Stopa nezaposlenosti

Stopa nezaposlenosti, posmatrana kao odnos broja registrovanih nezaposlenih i aktivnog stanovništva, na dan 31. decembar 2018. godine, je bila **17,83%**. Na isti dan prethodne godine stopa nezaposlenosti je bila 22,09%.

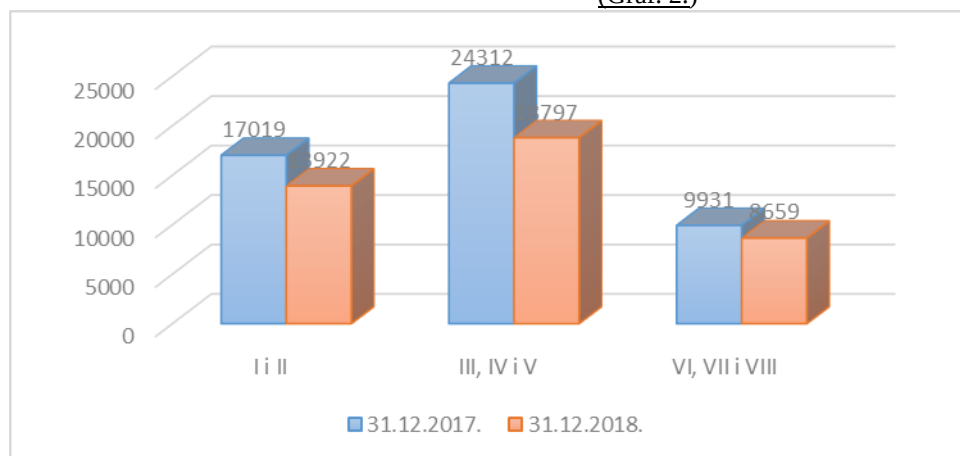
1.3. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih

Na evidenciji Zavoda se nalazi 13.922 lica ili 33,64% sa I i II stepenom obrazovanja (31.12.2017. godine 17.019 lica ili 33,2%). Nezaposlenih sa III, IV i V stepenom obrazovanja ima 18.797 ili 45,43% (31.12.2017. godine 24.312 ili 47,43%), a sa VI, VII i VIII stepenom obrazovanja 8.659 lica ili 20,93% (31.12.2017. godine 9.931 lice ili 19,37%).

Nezaposleni po kvalifikacionoj strukturi

- na dan 31.12.2017. i 31.12.2018. godine –

(Graf. 2.)

1.4. Regionalna struktura nezaposlenosti

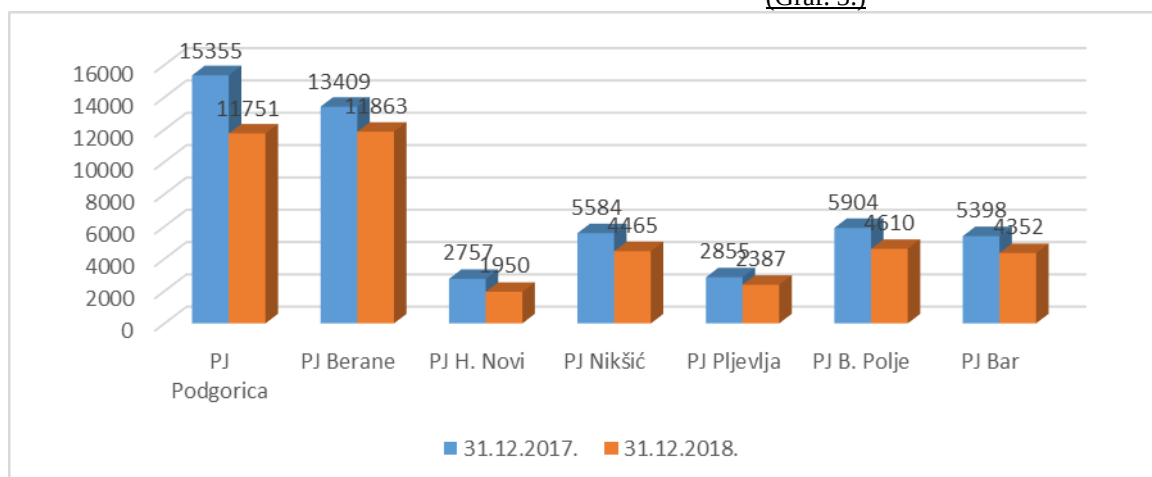
Najviše nezaposlenih, na dan 31. decembar 2018. godine, imali su Područna jedinica Berane, za opštine Berane, Plav, Andrijevica, Rožaje, Gusinje i Petnjica – 11.863 lica ili 28,67% (31.12.2017. godine 13.409 lica ili 26,16%) i Područna jedinica Podgorica, za Podgoricu, Kolašin, Danilovgrad, Cetinje, Tuzi i Golubovce – 11.751 lice ili 28,4% (31.12.2017. godine 15.355 lica ili 29,95%).

Najmanji broj nezaposlenih lica je na području Područne jedinice Herceg Novi, za opštine Herceg Novi, Kotor i Tivat 1.950 ili 4,71% (31.12.2017. godine 2.757 ili 5,38%), Područna jedinica Pljevlja, za opštine Pljevlja i Žabljak 2.387 ili 5,77% (31.12.2017. godine 2.855 ili 5,57%) i Područna jedinica Bar, za opštine Bar, Budva i Ulcinj 4.352 lica ili 10,52% (31.12.2017. godine 5.398 lica ili 10,53%).

Nezaposleni po područnim jedinicama

- na dan 31.12.2017. i 31.12.2018. godine –

(Graf. 3.)

Promjene broja nezaposlenih po područnim jedinicama i biroima rada

- na dan 31.12.2017. i 31.12.2018. godine -

(Tab.1.)

Rb	Područna jedinica/ Biro rada	31.12.2017.	%	31.12.2018.	%	Odnosi 4:2	
						Nom. razlika	Index
	1	2	3	4	5	6	7
1	Podgorica	11732	22,89	7304	17.65	-4428	62.26
2	Golubovci	-	-	676	1.63	-	-
3	Tuzi	-	-	914	2.21	-	-
4	<i>Podgorica, Tuzi, Golubovci</i>	11732	22,89	8894	21.49	-2838	75.81
5	Cetinje	1347	2,63	1074	2.60	-273	79.73
6	Danilovgrad	1457	2,84	982	2.37	-475	67.40
7	Kolašin	819	1,60	801	1.94	-18	97.80
8	PJ Podgorica	15355	29,95	11751	28.40	-3604	76.53
9	Berane	6444	12,57	4519	10.92	-1925	70.13
10	Petnjica	-	-	987	2.39	-	-
11	<i>Berane i Petnjica</i>	6444	12,57	5506	13.31	-938	85.44
12	Andrijevica	1044	2,04	877	2.12	-167	84.00
13	Plav	2201	4,29	1727	4.17	-474	78.46
14	Gusinje	-	-	600	1.45	-	-
15	<i>Plav i Gusinje</i>	2201	4,29	2327	5.62	126	105.72
16	Rožaje	3720	7,26	3153	7.62	-567	84.76
17	PJ Berane	13409	26,16	11863	28.67	-1546	88.47
18	Herceg Novi	1323	2.58	842	2.03	-481	63.64
19	Kotor	650	1.27	532	1.29	-118	81.85
20	Tivat	784	1.53	576	1.39	-208	73.47
21	PJ Herceg Novi	2757	5.38	1950	4.71	-807	70.73
22	Nikšić	5254	10.25	4202	10.16	-1052	79.98
23	Šavnik	116	0.23	86	0.21	-30	74.14
24	Plužine	214	0.42	177	0.43	-37	82.71
25	PJ Nikšić	5584	10.89	4465	10.79	-1119	79.96
26	Pljevlja	2649	5.17	2274	5.50	-375	85.84
27	Žabljak	206	0.40	113	0.27	-93	54.85
28	PJ Pljevlja	2855	5.57	2387	5.77	-468	83.61
29	Bijelo Polje	5026	9.80	3992	9.65	-1034	79.43
30	Mojkovac	878	1.71	618	1.49	-260	70.39
31	PJ Bijelo Polje	5904	11.52	4610	11.14	-1294	78.08
32	Bar	2863	5.59	2270	5.49	-593	79.29
33	Budva	1021	1.99	801	1.94	-220	78.45
34	Ulcinj	1514	2.95	1281	3.10	-233	84.61
35	PJ Bar	5398	10.53	4352	10.52	-1046	80.62
36	CRNA GORA	51262	100	41378	100	-9884	80.72

1.5. Struktura nezaposlenih prema dužini traženja zaposlenja

Zaposlenje preko jedne godine traži 24.370 lica ili 58,89% od ukupnog broja nezaposlenih na

evidenciji Zavoda (na dan 31.12.2017. godine 23.418 lica ili 45,68%), **preko tri godine** 7.229 lica ili 17,47% nezaposlenih (31.12.2017. godine 6.653 lica ili 12,98%), **a preko 5 godina** 3.558 ili 8,6% (31.12.2017. godine 4.027 ili 7,86%).

Nezaposleni prema dužini traženja zaposlenja
-na dan 31.12.2017. i 31.12.2018. godine –

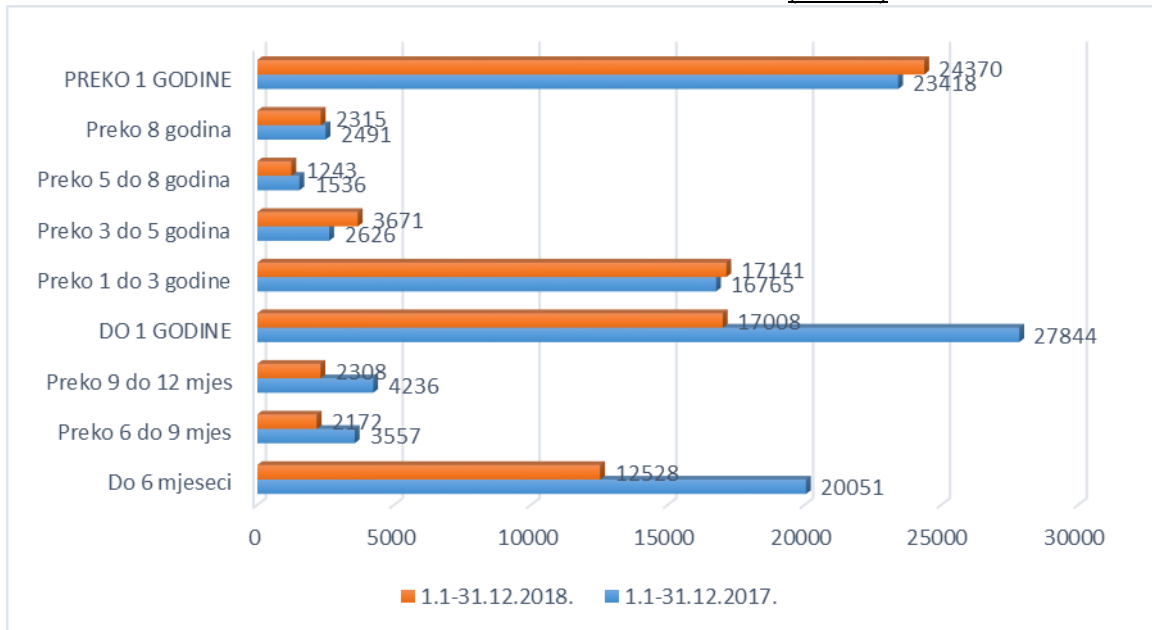
(Tab.2.)

Rb	Dužina traženja zaposlenja	31.12.2017. godine			31.12.2018. godine			Odnosi 5:2	
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Nom.raz.	Indeks
		2	3	4	5	6	7	8	9
1	Do 6 mjeseci	20051	13675	6376	12528	7219	5309	-7523	62.48
2	Preko 6 do 9 mjes	3557	1823	1734	2172	1308	864	-1385	61.06
3	Preko 9 do 12 mjes	4236	2315	1921	2308	1385	923	-1928	54.49
4	DO 1 GODINE	27844	17813	10031	17008	9912	7096	-10836	61.08
5	Preko 1 do 3 godine	16765	9650	7115	17141	10974	6167	376	102.24
6	Preko 3 do 5 godina	2626	1263	1363	3671	1823	1848	1045	139.79
7	Preko 5 do 8 godina	1536	639	897	1243	595	648	-293	80.92
8	Preko 8 godina	2491	670	1821	2315	640	1675	-176	92.93
9	PREKO 1 GODINE	23418	12222	11196	24370	14032	10338	952	104.07
10	Ukupno:	51262	30035	21227	41378	23944	17434	-9884	80.72

Nezaposleni prema dužini traženja zaposlenja

- na dan 31.12.2017. i 31.12.2018. godine –

(Graf. 4.)

1.6. Starosna struktura nezaposlenih lica

Lica starosti do 25 godina ima 5.362 ili 12,96% (31.12.2017. godine 7.188 ili 14,02%) od ukupnog broja nezaposlenih, a preko 50 godina 12.698 ili 30,69% (na dan 31.12.2017. godine 14.458 ili 28,2%).

Nezaposleni prema godinama starosti

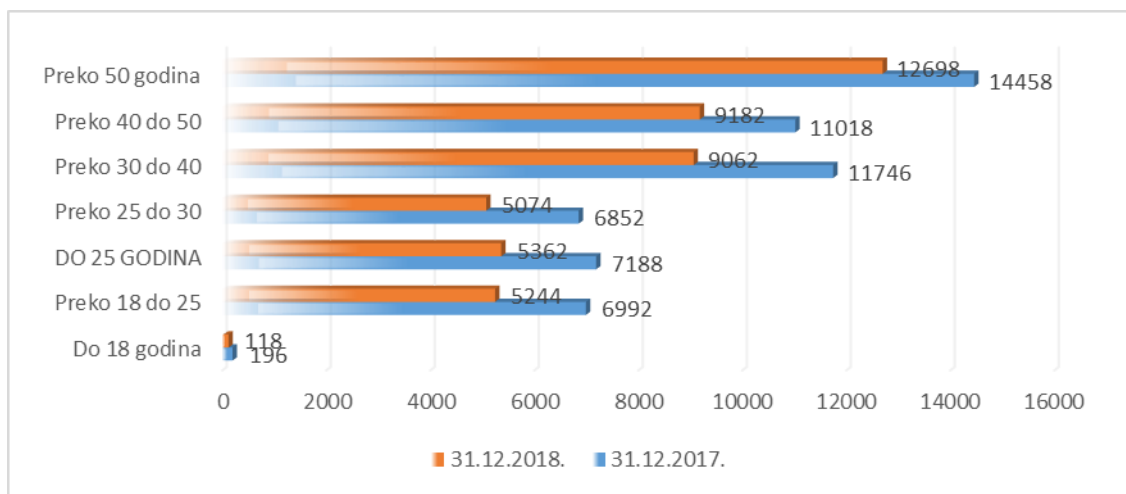
(Tab.3.)

Rb	Starosna grupa	31.12.2017. godine			31.12.2018. godine			Odnosi 5:2	
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6		8	9
1	Do 18 godina	196	118	78	118	56	62	-78	60.20
2	Preko 18 do 25	6992	4047	2945	5244	2990	2254	-1748	75.00
3	DO 25 GODINA	7188	4165	3023	5362	3046	2316	-1826	74.60
4	Preko 25 do 30	6852	4195	2657	5074	3023	2051	-1778	74.05
5	Preko 30 do 40	11746	7231	4515	9062	5543	3519	-2684	77.15
6	Preko 40 do 50	11018	6719	4299	9182	5576	3606	-1836	83.34
7	Preko 50 godina	14458	7725	6733	12698	6756	5942	-1760	87.83
8	Ukupno:	51262	30035	21227	41378	23944	17434	-9884	80.72

Nezaposleni prema godinama starosti

- na dan 31.12.2017. i 31.12.2018. godine -

(Graf. 5.)

1.7. Struktura nezaposlenih prema dužini radnog staža

Prvi put traži zaposlenje, odnosno nema evidentiranog radnog staža 17.128 lica ili 41,39% (na dan 31.12.2017. godine 21.147 lica ili 41,25%). Radni staž posjeduje 24.250 lica ili 58,61% (na dan 31.12.2017. godine 30.115 lica ili 58,75%).

Nezaposleni prema dužini radnog staža

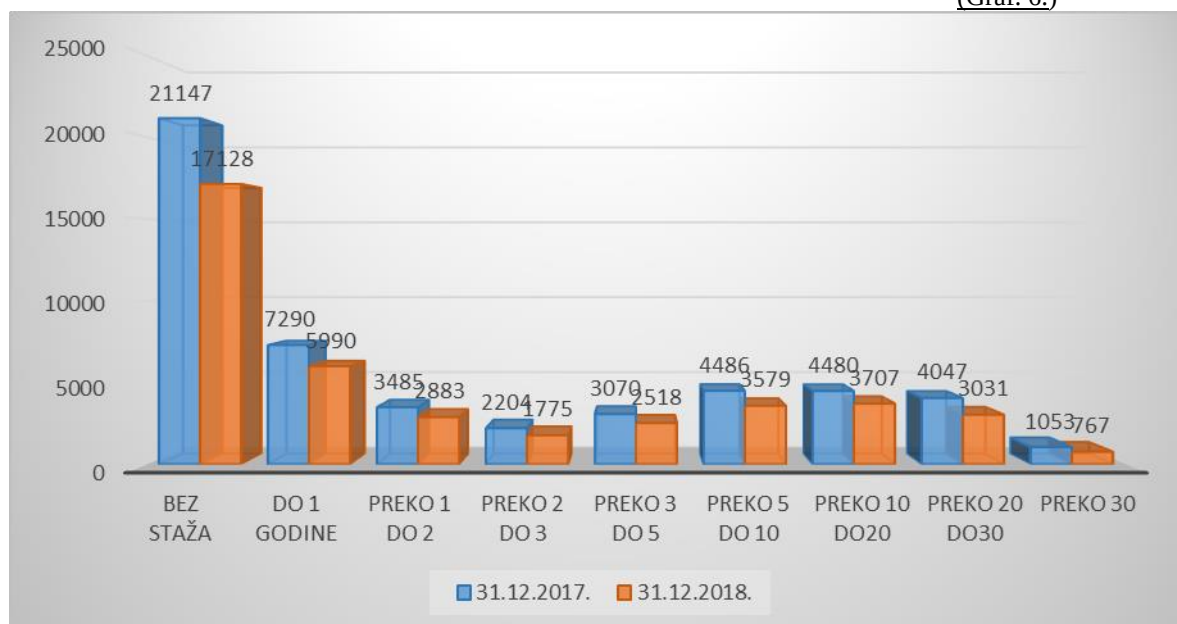
(Tab.4.)

Rb	Radni staž	31.12.2017. godine			31.12.2018. godine			Odnosi 5:2	
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Bez staža	21147	13471	7676	17128	10803	6325	-4019	80.99
2	Do 1 godine	7290	4372	2918	5990	3552	2438	-1300	82.17
3	Preko 1 do 2	3485	2174	1311	2883	1704	1179	-602	82.73
4	Preko 2 do 3	2204	1376	828	1775	1118	657	-429	80.54
5	Preko 3 do 5	3070	1949	1121	2518	1562	956	-552	82.02
6	Preko 5 do 10	4486	2636	1850	3579	2096	1483	-907	79.78
7	Preko 10 do 20	4480	2182	2298	3707	1811	1896	-773	82.75
8	Preko 20 do 30	4047	1481	2566	3031	1035	1996	-1016	74.89
9	Preko 30	1053	394	659	767	263	504	-286	72.84
10	Sa stažom	30115	16564	13551	24250	13141	11109	-5865	80.52
11	Ukupno:	51262	30035	21227	41378	23944	17434	-9884	80.72

Nezaposleni prema dužini radnog staža

- na dan 31.12.2017. i 31.12.2018. godine -

(Graf. 6.)

1.8. Novoprijavljeni

U 2018. godini **na evidenciju Zavoda za zapošljavanje se prijavilo 34.034 lica**. Od navedenog broja, broj lica koja se prvi put prijavljuju je 5.786 ili 17%, dok se 28.248 lica ili 83% već prijavljivalo na evidenciju Zavoda. U odnosu na 2017. godinu prijavljeno je 10.923 lica manje ili 24,3% (u 2017. godini – 44.957 novoprijavljenih).

Pregled novoprijavljenih

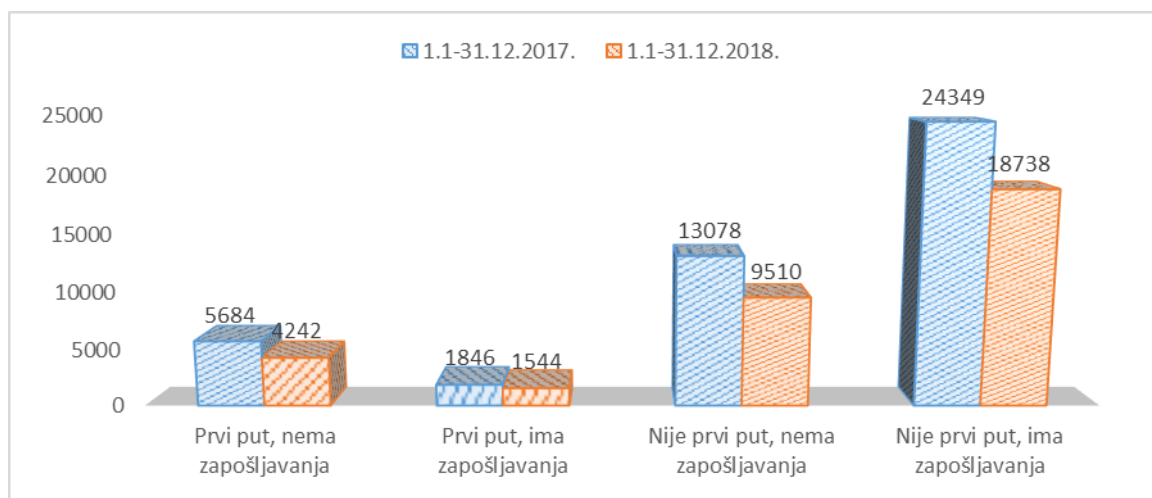
(Tab.5.)

R b	Novoprijavljeni	1.1 – 31.12.2017.			1.1 – 31.12.2018.			Odnosi 5:2	
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Prvi put, nema zap	5684	2920	2764	4242	2119	2123	-1442	74.63
2	Prvi put, ima zap	1846	901	945	1544	827	717	-302	83.64
3	Nije prvi put, nema zap	13078	8639	4439	9510	5849	3661	-3568	72.72
4	Nije prvi put, ima zap	24349	14547	9802	18738	10639	8099	-5611	76.96
5	UKUPNO:	44957	27007	17950	34034	19434	14600	-10923	75.70

Novoprijavljeni

- u 2017. i 2018. godini -

(Graf. 7.)

Najviše novoprijavljenih lica bilo je u Podgorici (7.970 ili 23,42%), Nikšiću (3.097 ili 9,05%) i Bijelom Polju (2.743 ili 8,06%). Najviše novoprijavljenih je u starosnoj dobi od 18 do 25 godina (7.144 ili 25,56%) i od 25 do 30 godina i (6.413 ili 19,36%).

Posmatrano prema razlozima prestanka radnog odnosa, najviše novoprijavljenih je onih kojima je radni odnos prestao zbog isteka rada na određeno radno vrijeme (10.399 ili 71,63% od novoprijavljenih sa radnim stažom), zatim zbog zaključenog sporazuma s poslodavcem o prestanku radnog odnosa (918 ili 6,32%) i zbog isplaćene otpremnine zapošljenom za čijim je radom prestala potreba (725 lica ili 5%).

1.9. Lica sa invaliditetom

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, na dan 31.12.2018. godine, nalazilo se 8.222 lica sa invaliditetom, od čega je 4.477 ili 54,45% žena.

Najviše lica sa invaliditetom je registrovano u Birou rada Berane 2.179 ili 26,5% (od čega je 1.161 žena ili 53,28%), zatim u Birou rada Rožaje 1.103 ili 13,42% (od čega je 689 žena ili 62,47%) i u Birou rada Bijelo Polje 711 ili 8,65% (od čega je 361 žena ili 50,77%)

Posmatrano prema stepenima stručne spreme, najviše lica sa invaliditetom je bez zanimanja i stručne spreme 3.674 ili 44,38%, zatim sa III stepenom stručne spreme 1.952 ili 23,74% i IV stepenom 1.753 ili 21,32%.

Najviše lica sa invaliditetom je po rješenju komisije za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda 6.818 ili 82,52%, invalida rada II i III kategorije 765 ili 9,26% i kategorisane omladine 580 ili 7,04%.

Posmatrano prema godinama starosti najviše lica sa invaliditetom je u starosnoj grupi preko 50 godina – 4.890 lica ili 59,47% i od 40 do 50 godina starosti – 1.933 lica ili 25,51%.

1.10 Oglašavanje slobodnih radnih mjesta

U 2018. godini **oglašeno je 29.366 slobodnih radnih mjesta** kroz 15.806 prijava o slobodnim radnim mjestima. U odnosu na 2017. godinu, prijavljeno je 1.949 ili 6,22% manje slobodnih radnih mjesta.

Od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta 2.148 ili 7,31% je radni odnos na **neodređeno** vrijeme, 20.384 ili 69,41% je radni odnos na **određeno** vrijeme, 228 ili 0,78% su **pripravnici**, 6.498 ili 22,13% su **sezonski poslovi** i 108 ili 0,37% su ostale vrste radnog odnosa (pripravnik–volonter, dopunski rad, privremeni i povremeni poslovi, privremeno radno angažovanje, zapošljavanja invalida).

Posmatrano prema **vrsti radnog mjesta** 12.882 ili 43,86% su **novootvorena** radna mjesta, a 16.484 ili 56,14% su **upražnjena** radna mjesta. Od ukupno oglašanih slobodnih radnih mjesta 29.138 ili 99,22% su **potrebe za radnicima**, a 228 ili 0,78% su iskazane **potrebe za pripravicima**.

Oglašena slobodna radna mjesta

- prema kvalifikacionoj strukturi -

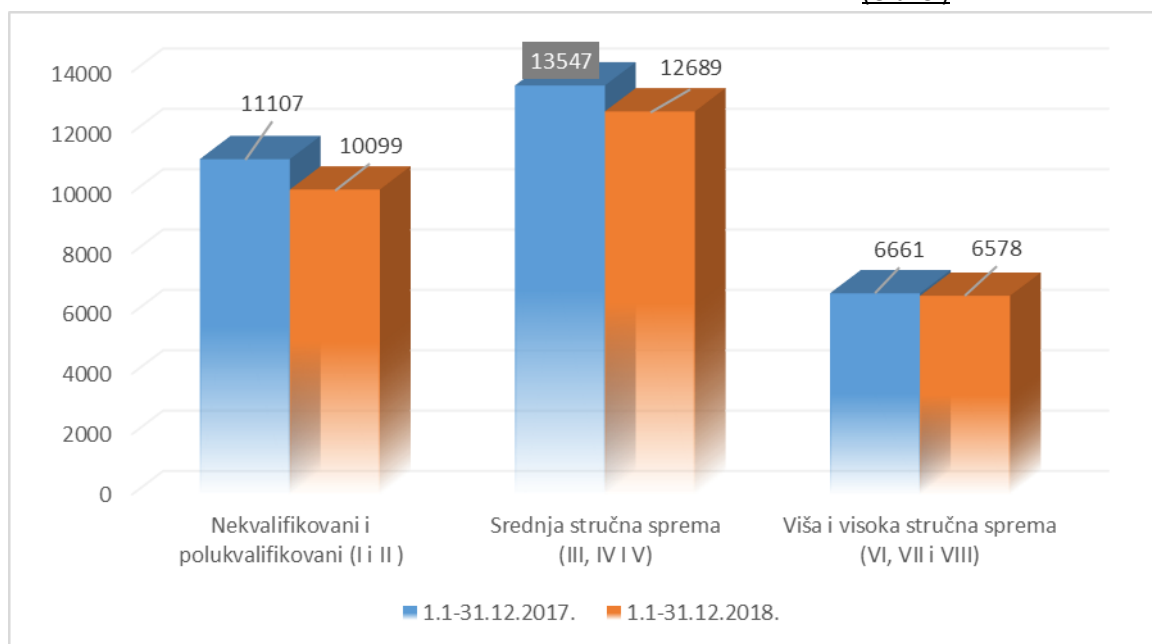
(Tab.6.)

R b	Oglašena slobodna radna mjesta prema kvalifikacionoj strukturi	1.1–31.12.2017.		1.1– 31.12.2018.		Odnosi 4:2	
		Ukupno	%	Ukupn o	%	Nom.raz .	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Nekvalifikovani i polukvalifikovani (I i II)	11107	35.47	10099	34.39	-1008	90.92
2	Srednja stručna sprema (III, IV i V)	13547	43.26	12689	43.21	-858	93.67
3	Viša i visoka stručna sprema (VI, VII i VIII)	6661	21.27	6578	22.40	-83	98.75
4	UKUPNO:	31315	100	29366	100	-1949	93.78

Oglašena slobodna radna mjesta

- u 2017. i 2018. godine -

(Graf.8.)

Najviše slobodnih radnih mjesta je oglašeno za I sss 7.535 ili 25,66%, zatim IV sss 6.580 ili 22,41% i III sss 5.933 ili 20,2%.

Najviše slobodnih radnih mjesta je oglašeno u Podgorici 6.399 ili 21,79%, Budvi 5.234 ili 17,82% i Herceg Novom 4.674 ili 5,92%.

Oglašena slobodna radna mjesta

- prema vrsti radnog mjesta, radnog odnosa i stručnoj spremi –

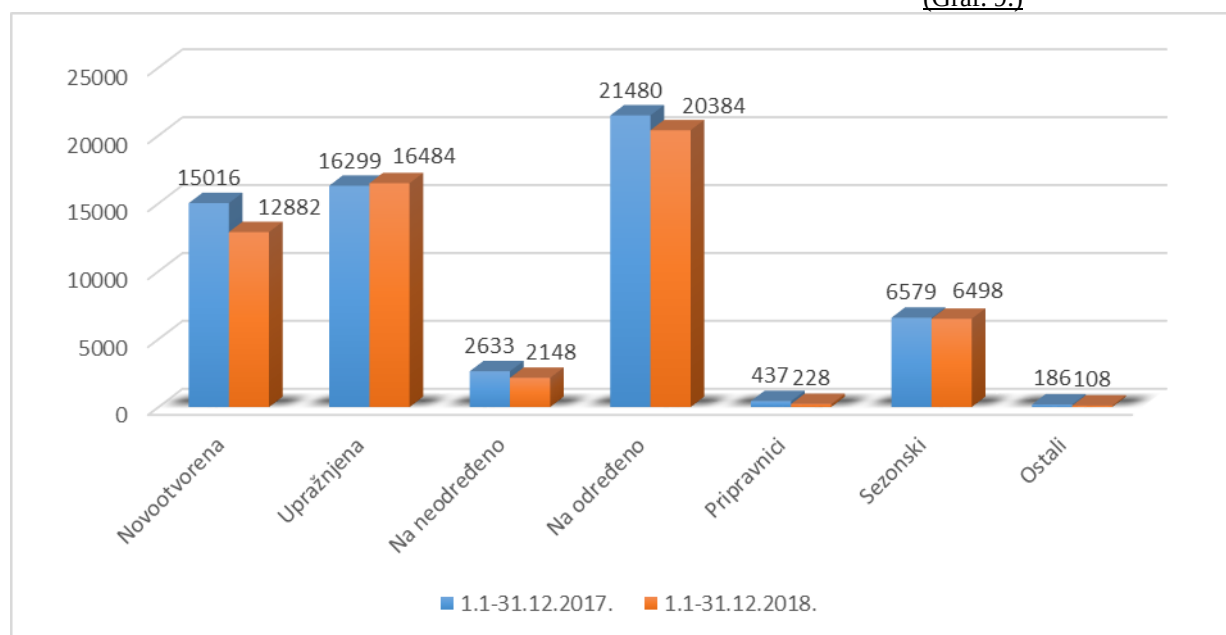
(Tab.7.)

Rb	SSS	Ukupno	Vrsta radnog mjesta		Vrsta radnog odnosa				
			Novo-otvorena	Upražnjena	Na neodređeno	Na određeno	Pripravnici	Sezonski	Ostali
1	I	2	3	4	5	6	7	8	9
1	I	7535	4035	3500	207	5340	0	1945	43
2	II	2564	1241	1323	62	935	0	1553	14
3	III	5933	2914	3019	381	3985	7	1543	17
4	IV	6580	3287	3293	535	4674	113	1239	19
5	V	176	38	138	5	85	0	86	0
6	VI-1	749	177	572	70	634	7	35	3
7	VII-1	5655	1162	4493	868	4581	101	97	8
8	VII-2	83	20	63	14	66	0	0	3
9	VIII	91	8	83	6	84	0	0	1
10	Σ	29366	12882	16484	2148	20384	228	6498	108

Oglašena slobodna radna mjesta

- prema vrsti radnog mjesta i radnog odnosa -

(Graf. 9.)

Oglašena slobodna radna mjesta

- prema djelatnostima -

(Tab.8.)

Rb	Djelatnost	1.1 – 31.12.2017.		1.1 – 31.12.2018.		Odnosi 4:2	
		OSRM	%	OSRM	%	Nom.raz	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	A.Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	711	2.27	296	1.01	-415	41.63
2	B.Rudarstvo	117	0.37	35	0.12	-82	29.91
3	C.Prerađivačka industrija.	1042	3.33	1051	3.58	9	100.86
4	D.Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	84	0.27	44	0.15	-40	52.38
5	E.Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	920	2.94	564	1.92	-356	61.30
6	F.Građevinarstvo	1659	5.30	1789	6.09	130	107.84
7	G.Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	3367	10.75	3297	11.23	-70	97.92
8	H.Saobraćaj i skladištenje	1025	3.27	1356	4.62	331	132.29
9	I.Usluge smještaja i ishrane	6037	19.28	6400	21.79	363	106.01
10	J.Informisanje i komunikacije	338	1.08	289	0.98	-49	85.50
11	K.Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	400	1.28	474	1.61	74	118.50
12	L.Poslovanje nekretninama	572	1.83	540	1.84	-32	94.41
13	M.Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	860	2.75	1054	3.59	194	122.56
14	N.Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5728	18.29	3823	13.02	-1905	66.74
15	O.Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	1756	5.61	1006	3.43	-750	57.29
16	P.Obrazovanje	3661	11.69	4070	13.86	409	111.17
17	Q.Zdravstvena i socijalna zaštita	1392	4.45	1468	5.00	76	105.46
18	R.Umjetnost,zabava i rekreacija	587	1.87	618	2.10	31	105.28
19	S.Ostale uslužne djelatnosti	1059	3.38	1188	4.05	129	112.18
20	T.Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	0	0.00	3	0.01	3	-
21	U. Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	1	0.00	1	0.00	0	100.00
22	UKUPNO CRNA GORA=	31315	100	29366	100	-1949	93.78

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta je u uslugama smještaja i ishrane (6.400 ili 21,79%), zatim u obrazovanju (4.070 ili 13,86%) i administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (3.823 ili 13,02%).

Slobodna radna mjesta

- prema stepenima stručne spreme –

(Tab. 9.)

Rb	Stepen stručne spreme	1.1-31.12.2017.		1.1-31.12.2018.		Odnosi 4:2	
		Ukupno	%	Ukupno	%	Nom.raz.	Indeks
		1	2	3	4	5	6
1	I	8242	26.32	7535	25.66	-707	91.42
2	II	2865	9.15	2564	8.73	-301	89.49
3	III	6182	19.74	5933	20.20	-249	95.97
4	IV	7187	22.95	6580	22.41	-607	91.55
5	V	178	0.57	176	0.60	-2	98.88
6	VI-1	832	2.66	749	2.55	-83	90.02
7	VI-2	1	0.00	0	0.00	-1	0.00
8	VII-1	5600	17.88	5655	19.26	55	100.98
9	VII-2	129	0.41	83	0.28	-46	64.34
10	VIII	99	0.32	91	0.31	-8	91.92
11	Σ	31315	100	29366	100	-1949	93.78

1.11 Zapošljavanje

Prema povratnim informacijama dobijenim od strane Poreske uprave Crne Gore, u 2018. godini, zaposlenje je dobilo 15.360 lica sa evidencije nezaposlenih. Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom stručne spreme – 5.369 ili 34,95%, zatim lica sa VII-1 stepenom stručne spreme 4.900 ili 31,9% i srednjoškolci sa trećim stepenom stručne spreme – 2.442 ili 15,9%.

Pregled zapošljavanja

(Tab. 10.)

Rb	Stepen stručne spreme	1.1-31.12.2018. godine		
		Ukupno	Žene	Muškarci
		1	2	3
1	I	1739	896	843
2	II	256	185	71
3	III	2442	1056	1386
4	IV	5369	2993	2376
5	V	70	13	57
6	VI-1	360	222	138
7	VI-2	4	0	4
8	VII-1	4900	3352	1548
9	VII-2	219	150	69
10	VIII	1	0	1
11	Ukupno:	15360	8867	6493

Najviše zapošljavanja je bilo u Podgorici – 4.080 ili 26,56%, zatim u Budvi 1.699 ili 11,06% i Bijelom Polju – 1.211 ili 7,88%.

Posmatrano prema djelatnostima poslodavaca najviše zapošljavanja je bilo u trgovini na malo i veliko, popravci motornih vozila i motocikala (2.528 ili 16,46%), zatim u obrazovanju (2.495 ili 16,24%) i uslugama smještaja i ishrane (2.177 ili 14,17%).

1.12 Prava za vrijeme nezaposlenosti

Novčana naknada

Nakon prestanka radnog odnosa nezaposleno lice ima pravo, po osnovu osiguranja za slučaj nezaposlenosti, na isplatu novčane naknade pod određenim uslovima.

Uslovi za sticanje prava, ostvarivanje i prestanak, dužina trajanja, visina novčane naknade i ponovno sticanje prava na novčanu naknadu utvrđeni su Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti (»Sl. list Crne Gore«, br.14/10, 45/12, 61/13, 20/15 i 52/16).

Pravo na novčanu naknadu, u smislu ovog zakona, ima osiguranik koji prije prestanka radnog odnosa ima staž osiguranja od najmanje 12 mjeseci neprekidno ili sa prekidima u poslednjih 18 mjeseci, kojem je radni odnos prestao bez njegove saglasnosti ili krivice i ako se prijavi Zavodu i podnese zahtjev u zakonom propisanom roku.

Osnovni kriterijum za utvrđivanje perioda za koje vrijeme nezaposlenom licu nakon prestanka radnog odnosa pripada novčana naknada, je prethodno ostvarena dužina staža osiguranja. Minimalni period za koji se vrši isplata novčane naknade iznosi tri mjeseca (za osiguranike sa stažom osiguranja od jedne do pet godina), a maksimalni 12 mjeseci (za osiguranike sa više od 25 godina staža osiguranja). Izuzetak čini nezaposleno lice, koje ima više od 35 godina staža osiguranja, i nezaposleno lice koje ima više od 25 godina staža osiguranja, a roditelj je lica koje u skladu sa zakonom ostvaruje pravo na ličnu invalidninu, kojima pravo na novčanu naknadu traje do ponovnog zaposlenja, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak tog prava.

Takođe, novčana naknada pripada invalidu II odnosno III kategorije, koji nije korisnik privremene naknade po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju i licu sa invaliditetom, bez obzira na ostvareni staž osiguranja, dok čeka na zaposlenje, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu u skladu sa zakonom.

Novčana naknada, shodno članu 57 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, iznosi 40% minimalne zarade utvrđene zakonom, odnosno 77,20 € (sa doprinosima za penzijsko i invalidsko i zdravstveno osiguranje 96,35€).

Izuzetno, invalidu rada II i III kategorije, saglasno Zakonu o dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti (»Sl.list CG«, br.61/13), počev od 1. januara 2014. godine, pripada pravo na novčanu naknadu u iznosu najniže penzije u Crnoj Gori utvrđene Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, koja je u 2018.godini iznosila 125,63€ (sa doprinosima za penzijsko i invalidsko i zdravstveno osiguranje 156,80 €).

Na iznos isplaćene novčane naknade obračunavaju se i plaćaju doprinosi za zdravstveno i penzijsko – invalidsko osiguranje.

Pregled isplata novčanih naknada u 2017. i 2018. godini

Tabela (12.)

Rb	Mjesec	Broj korisnika		Nominalna razlika	Indeks
		2017.	2018.		
1	Januar	8084	9147	1063	113.15
2	Februar	8303	9255	952	111.47
3	Mart	8586	9257	671	107.82
4	April	8373	9081	708	108.46
5	Maj	8379	9051	672	108.02
6	Jun	8262	9156	894	110.82
7	Jul	8280	9460	1180	114.25
8	Avgust	8696	9862	1166	113.41
9	Septembar	8602	10026	1424	116.55
10	Oktobar	8426	9914	1488	117.66
11	Novembar	8592	10405	1813	121.10
12	Decembar	8481	10526	2045	124.11

U prosjeku, mjesečno je 9.595 nezaposlenih lica koristilo navedeno pravo. Ukupna sredstva izdvojena za novčanu naknadu za 2018. godinu iznose 11.825.903,73 eura.

Novčana pomoć

Saglasno odredbama Pravilnika o načinu ostvarivanja novčane pomoći za nezaposlena lica ("Sl.list CG", br.39/18), koji je stupio na snagu 23.06.2018. godine, nezaposlena lica za vrijeme obrazovanja, osposobljavanja, profesionalne rehabilitacije teže zapošljivih lica i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, ostvaruju pravo na novčanu pomoć.

Novčana pomoć iznosi 15% od mjesečne bruto zarade u Crnoj Gori, ostvarene u prethodnoj godini po zaposlenom, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike, odnosno u 2018.godini 114,75 €.

Pravo na novčanu pomoć za vrijeme obrazovanja, osposobljavanja, profesionalne rehabilitacije teže zapošljivih lica i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti u 2018.godini ostvarilo je 1641 nezaposleno lice. Ukupna sredstva izdvojena za novčanu pomoć za 2018. godinu iznose 273.784,05 Eur.

1.13. Zapošljavanje i rad stranaca

Zapošljavanje i rad stranaca u Crnoj Gori uređen je Zakonom o strancima („Sl.list Crne Gore“, broj 12/2018 od 23.02.2018. godine). Zakonom je dat okvir uvrđivanja broja radnih dozvola za strance, odnosno definisano je da Vlada godišnje utvrđuje broj radnih dozvola za strance – kvote.

Odlukom o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2018. godinu ("Službeni list CG" br. 86/2017 i 56/2018), utvrđen je broj radnih dozvola za strance za 2018. godinu u

ukupnom broju od 23.185. Od ovog broja izdvojeno je 10.000 radnih dozvola koje se mogu dodatno rasporediti od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja, u skladu sa potrebama tržišta rada. Ministarstvo rada je donijelo odluku o raspodjeli 6.218 radnih dozvola za zapošljavanje stranaca. Kvota za zapošljavanje stranaca u 2018. godini je za 27,5% veća od kvote utvrđene za 2017. godinu (23.185 : 18.185).

Prema podacima iz Ministarstva unutrašnjih poslova, kao nadležnog za izdavanje dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, u 2018. godini izdato je 26.327 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca (15.132 u kvoti i 11.195 van kvote) što je za 5.358 ili 25,55% dozvola više u odnosu na 2017. godinu (20.969).

Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti, posmatrano prema vrstama dozvola, 77,82% je izdato za zapošljavanje stranaca (11.776), 18,96% za sezonsko zapošljavanje stranaca (2.869) i 3,22% za pružanje ugovorenih usluga (487).

U utrošenim kvotama za zapošljavanje stranaca u 2018. godini, pretežno učešće (80,23%), imaju četiri grupe zanimanja: građevinarstvo, usluge smještaja i ishrane, trgovina i ostale uslužne djelatnosti.

Utrošenost kvote u odnosu na raspoređenu kvotu u 2018. godini je na nivou 77,99%. Utrošenost kvota prema vrstama dozvola najveća je kod zapošljavanja stranaca – 88,70%, dok su najmanje ukupno utrošene kvote za pružanje ugovorenih usluga – 36,67% (promjenom Zakona o strancima ova vrsta dozvola više na potpada pod kvotni sistem).

Djelatnosti u kojima je najmanja utrošenost kvota u odnosu na raspoređenu kvotu tokom 2018. godine su: djelatnost domaćinstva kao poslodavca - djelatnost domaćinstva koja proizvode robu i usuge za sopstvene potrebe (14,71%), djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela (25%), snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija (43,33%), rudarstvo (60,42%), dok je najviše utrošena u djelatnostima: poslovanje nekretninama (93,68%), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (91,25%), građevinarstvo (88,59%), ostale uslužne djelatnosti (88,51%), finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja (88%).

Na kraju 2018. godine, u odnosu na ukupan broj dozvola ostalo je neiskorišćeno 22,01% raspoređene kvote za izdavanje radnih dozvola za strance.

Djelatnost	Ukupna raspoređena kvota na 31.12.2018.				Utroseno na dan 31.12.2018.godine				% utrosenosti kvote			
	Dozvole za zapošljavanje stranaca	Dozvole za sezonsko zapošljavanje stranaca	Pružanje ugovorenih usluga	Ukupno	Dozvole za zapošljavanje stranaca	Dozvole za sezonsko zapošljavanje stranaca	Pružanje ugovorenih usluga	Ukupno	Dozvole za zapošljavanje stranaca	Dozvole za sezonsko zapošljavanje stranaca	Pružanje ugovorenih usluga	Ukupno
A.Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	208	478	94	780	168	298	48	514	80.77	62.34	51.06	65.90
B.Rudarstvo	30	0	18	48	29	0	0	29	96.67		0.00	60.42
C.Prerađivačka industrija	405	65	25	495	358	23	1	382	88.40	35.38	4.00	77.17
D.Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	149	4	87	240	85	0	19	104	57.05	0.00	21.84	43.33
E.Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	87	13	4	104	86	0	0	86	98.85	0.00	0.00	82.69
F.Građevinarstvo	5355	221	902	6478	5275	99	365	5739	98.51	44.80	40.47	88.59
G.Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	978	221	41	1240	977	101	4	1082	99.90	45.70	9.76	87.26
H.Saobraćaj i skladištenje	403	113	15	531	362	71	7	440	89.83	62.83	46.67	82.86
I.Usluge smještaja i ishrane	2899	3072	39	6010	1915	1938	4	3857	66.06	63.09	10.26	64.18
J.Informisanje i komunikacije	419	52	50	521	375	31	23	429	89.50	59.62	46.00	82.34
K.Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	46	4	0	50	44	0	0	44	95.65	0.00		88.00
L.Poslovanje nekretninama	88	6	1	95	88	1	0	89	100.00	16.67	0.00	93.68
M.Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	321	27	9	357	274	9	4	287	85.36	33.33	44.44	80.39
N.Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	135	17	8	160	139	7	0	146	102.96	41.18	0.00	91.25
O.Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	20	0	0	20	0	0	0	0	0.00			0.00
P.Obrazovanje	64	0	9	73	64	0	0	64	100.00		0.00	87.67
Q.Zdravstvena i socijalna zaštita	169	0	0	169	132	0	0	132	78.11			78.11
R.Umjetnost,zabava i rekreacija	255	83	3	341	194	44	1	239	76.08	53.01	33.33	70.09
S.Ostale uslužne djelatnosti	1211	419	23	1653	1207	245	11	1463	99.67	58.47	47.83	88.51
T.Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	30	4	0	34	3	2	0	5	10.00	50.00		14.71
U.Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	4	0	0	4	1	0	0	1	25.00			25.00
UKUPNO	13276	4799	1328	19403	11776	2869	487	15132	88.70	59.78	36.67	77.99
	Neraspoređena kvota			3782	Dozvole van kvote			11195				
	Ukupno kvota			23185	Ukupno			26327				

2. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020. godina, koja je usvojena krajem 2015. godine, predstavlja osnovni programski okvir za definisanje politike zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa u narednih nekoliko godina.

Strukturno gledano, Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020 sadrži četiri prioriteta koji su usko povezani i sprovođenje svakog pojedinačnog prioriteta u velikoj mjeri zavisi od uspjeha ostalih prioriteta. Strategija se operacionalizuje kroz godišnje Akcione planove.

Shodno odredbama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore donio je Program rada i Izmjenu Programa rada za 2018. godinu kojim su utvrđene mjere i aktivnosti iz Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2018. godinu, koje Zavod sprovodi, kao i finansijski okvir za realizaciju ovih programskih aktivnosti.

Programi su sprovedeni u finansijskim okvirima utvrđenim Programom rada i Izmenom Programa rada Zavoda za 2018. godinu, saglasno zakonskim propisima, a na način i pod uslovima utvrđenim podzakonskim aktima za sprovođenje zakona.

2.1. Stručni tretman nezaposlenih lica

Informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja

Zavod za zapošljavanje je u 2018. godini kontinuirano pružao usluge informisanja tražiocima zaposlenja, poslodavcima, zaposlenim licima, studentima, učenicima i drugim korisnicima ovih usluga. Ove usluge pružane su besplatno, neposrednim kontaktom sa korisnikom usluga, na anonimnom nivou, putem brošura i drugih informativnih materijala, kao i web stranice Zavoda.

Zavod je, u izvještajnom periodu, za sva novoprijavljena nezaposlena lica koja se prvi put prijavljuju na evidenciju nezaposlenih pružio usluge informisanja o pravima i obavezama koje imaju dok se nalaze na evidenciji Zavoda, o tražnji za pojedinim zanimanjima, o strukturi ponude zanimanja, ukazujući im na potrebe tržišta rada za određenim znanjima, vještinama i kompetencijama i značaju njihove aktivne uloge u traženju zaposlenja, odnosno uključivanja u programima aktivne politike zapošljavanja.

Individualno savjetovanje usmjereno na utvrđivanje individualnog plana zapošljavanja

Zavod za zapošljavanje je tokom 2018. godine kontinuirano sprovodio savjetodavne usluge za nezaposlena lica usmjerene na zapošljavanje, povećanje zapošljivosti i rješavanje problema socijalne isključenosti. Za pružanje savjetodavnih usluga nezaposlenim licima korišćen je intervju, kao osnovni metod pružanja usluga u zapošljavanju, kojim se prepoznaju prenosive i druge vještine nezaposlenih lica stečene radom ili obrazovanjem i utvrđuje njihov radni potencijal za zapošljavanje na otvorenom tržištu rada. Istovremeno, intervju je način za utvrđivanje stepena zapošljivosti i izradu planova zapošljavanja nezaposlenih lica.

U izvještajnom periodu sprovedene su savjetodavne usluge za nezaposlena lica, kroz 41.570 intervjua i 349.524 individualnih planova zapošljavanja.

Pregled stručnih tretmana u 2017. i 2018. godini

Tab. (11.)

Stručni tretman nezaposlenih lica	Godina		Nominalna razlika	Indeks
	2017.	2018.		
Intervju	42677	41570	-1107	97.41
Informativni razgovor	7656	11517	3861	150.43
Plan zapošljavanja	109934	349524	239590	317.94
Realizacija plana zapošljavanja	111320	54992	-56328	49.40
Informativno motivacioni seminari	423	522	99	123.40

2.2 Programi obrazovanja i osposobljavanja odraslih

Programi obrazovanja i osposobljavanja obuhvataju aktivnosti kojima se nezaposlenim licima pruža

moгуćnost da inoviraju znanje u okviru istog zanimanja i nivoa obrazovanja, steknu stručne kvalifikacije, odnosno znanja i vještine potrebne za obavljanje poslova u okviru zanimanja, radi povećanja zapošljivosti, odnosno, zapošljavanja ovih lica.

Ciljnu grupu programa čine lica sa neadekvatnim znanjima i vještinama, suficitarnih zanimanja, dugoročno nezaposlena lica, pripadnici RE populacije, korisnici novčane naknade i drugih socijalnih davanja, kao i druga lica pripremljena za uključivanje u ovu mjeru aktivne politike zapošljavanja.

Programi obrazovanja i osposobljavanja odraslih su, u 2018. godini, realizovani za 1.295 nezaposlenih lica, u saradnji sa 47 licenciranih organizatora obrazovanja odraslih. U programe sticanja stručnih kvalifikacija uključena su 554 lica, a u programe sticanja znanja i vještina 741 nezaposleno lice.

Sticanjem stručnih kvalifikacija, učesnici su povećali mogućnost zapošljavanja, prije svega u uslužnim djelatnostima (306 lica), ugostiteljstvu i turizmu (101 lice) i građevinarstvu (98 lica). Programi obrazovanja za učenje engleskog, njemačkog i ruskog jezika realizovani su za 373 lica, učenja rada na računaru za 156, za obuku vozača "B", "C" "D" i "E" kategorije za 202 lica i programi obrazovanja za sticanje preduzetničkih znanja i vještine za 10 lica.

Učešće lica ženskog pola je 52,8%, mladih 38,6% i dugoročno nezaposlenih lica 39,5%. Oko 40 % učesnika ove mjere su lica iz opština Sjevernog regiona.

Posmatrano po nivoima obrazovanja, najviše je učesnika III i IV nivoa - 58%, VII nivoa obrazovanja - 28% i sa završenom osnovnom školom – 14%.

Programi sticanja stručnih kvalifikacija za 42 učesnika, kao i programi sticanja ključnih vještina za 69 učesnika još nijesu završeni. Od ukupnog broja učesnika programa koji su završeni u izvještajnom periodu zaposlena su 63 lica, od kojih su 39 uspješni učesnici programa sticanja stručnih kvalifikacija, a 24 programa sticanja ključnih vještina. Za učesnike za koje programi nijesu završeni, kao i za učesnike koji su program završili u 2018. godini, ocjena značaja programa, praćena kroz broj zaposlenih, vršice se u periodu do šest mjeseci po završetku programa.

Učešće lica koja su uključena u programe obrazovanja i osposobljavanja odraslih u ukupnom broju učesnika programa aktivne politike zapošljavanja u 2018 godini, iznosi 34,6%.

Učešće sredstava utrošenih za realizaciju programa obrazovanja i osposobljavanja odraslih u ukupno utrošenim sredstvima za realizaciju programa aktivne politike zapošljavanja, u izvještajnom periodu, iznosi 16,2%.

Za vrijeme trajanja programa oko 40% učesnika je koristilo pravo na novčanu pomoć. Učešće sredstava utrošenih po ovom osnovu, u ukupno utrošenim sredstvima za ovu namjenu, u izvještajnom periodu, iznosi 63%.

2.3. Javni radovi

Polazeći od programskih zadataka utvrđenih na osnovu potreba i mogućnosti lica otežanog zapošljavanja i potreba korisnika programa od javnog interesa, Zavod za zapošljavanje, i u ovoj godini, u okviru raspoloživih sredstava za ove namjene, realizuje programe javnog rada.

Javni rad se sprovodio u saradnji sa ministarstvima, lokalnim upravama, javnim ustanovama, nevladinim sektorom, poslodavcima i drugim pravnim licima, kroz programe socijalne zaštite,

ekološke, obrazovne kulturne i druge slične programe utemeljene na društveno korisnom i neprofitabilnom radu koji na tržištu ne stvara nelojalnu konkurenciju.

U javnom radu »*Personalni asistent*«, zaposleno je 507 lica, na određeno vrijeme, u trajanju od četiri do šest mjeseci, na pružanju pomoći i podrške za 1.221 lice sa invaliditetom.

U cilju pružanja podrške starim licima u stanju socijalne potrebe, sprovodi se program javnog rada »*Njega starih lica*«. U ovom programu, zaposleno je 117 lica, na određeno vrijeme, u trajanju od četiri do šest mjeseci, na poslovima gerontodomaćina/ice, za 920 korisnika programa.

Kroz *programe zaštite životne sredine, obrazovnih, kulturnih i drugih društveno korisnih programa* angažovano je 639 lica iz evidencije Zavoda na određeno vrijeme u u trajanju od tri do šest mjeseci.

Učešće dugoročno nezaposlenih lica, odnosno lica koja su na evidenciji nezaposlenih duže od šest mjeseci i koja su zbog posljedica prolongirane nezaposlenosti nedovoljno konkurentna na tržištu rada, iznosi 27,68%. Lica ženskog pola, u navedenim programima učestvuju sa 58,93%, dok je učešće mladih do 24 godine života 11,80%, odnosno do 30 godina 28,51%. Posmatrano, prema nivoima obrazovanja učešće lica sa završenom osnovnom školom iznosi 18,12%, sa srednjom školom 61,92%, dok je učešće lica sa visokom školskom spremom 19,95%.

Posmatrano po regionima, najviše uključenih lica je iz opština Sjevernog regiona 59, 27%, zatim iz opština Središnjeg regiona 30,75%, dok je najmanje lica uključeno iz opština Primorskog regiona 9,97%.

Osim navedenih programa, u cilju adekvatne pripreme Crne Gore za turističku sezonu, Zavod za zapošljavanje u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, JP Morskim dobrom, opštinama Glavnim gradom, Prijestonicom i javno komunalnim preduzećima, realizuje Projekat »Neka bude čisto«, u trajanju od četiri mjeseca. Kroz ovaj Projekat zaposlena su 82 nezaposlena lica iz evidencije Zavoda, na poslovima čišćenja i održavanja magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori u dužini od 1.300 km.

Za lica za koja je realizacija programa u toku, kao i za 69,6 % učesnika koji su program završili u toku 2018. godine, ocjena značaja programa praćena kroz broj zaposlenih lica, vršice se u periodu do šest mjeseci po realizaciji programa. Od 936 lica za koje su programi javnog rada završeni, u izvještajnom periodu je zaposleno 41 lice.

Učešće lica uključenih u programe javnog rada u ukupnom broju učesnika aktivne politike zapošljavanja u 2018. godini, iznosi 35,9%.

Učešće sredstava utrošenih za realizaciju javnih radova u ukupno utrošenim sredstvima za realizaciju programa aktivne politike zapošljavanja, u izvještajnom periodu, iznosi 56%.

2.4. Rad sa poslodavcima

Rad sa poslodavcima podrazumijeva kontinuirani proces servisiranja i komunikacije sa ovom ciljnom grupom u cilju podizanja nivoa kvaliteta usluga, a prije svega posredovanja u zapošljavanju licima koja su na evidenciji nezaposlenih. U namjeri da bude kvalitetan servis svojim korisnicima, a u cilju permanentnog unapređenja rada Zavoda, poslodavcima su u područnim jedinicama i biroima rada pružane sljedeće usluge:

- Oglašavanje slobodnih radnih mjesta;
- Posredovanje po osnovu zahtjeva poslodavaca za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta, predselekcija i selekcija kandidata;
- Informisanje i posredovanje kod sezonskog zapošljavanja;
- Kreditiranje otvaranja novih radnih mjesta po osnovu programa stimulisanja preduzetništva;
- Organizovanje programa obuke i obrazovanje za tržište rada;
- Učešće u finansiranju programa javnih radova,
- Ponuda kvalitetne radne snage iz baze tražilaca promjene zaposlenja;
- Informisanje i podrška prilikom zapošljavanja lica sa invaliditetom;
- Posjete poslodavcima;
- Pravna i tehnička pomoć prilikom zasnivanja radnog odnosa, a po potrebi i ustupanje prostora poslodavcima za obavljanje intervjua sa nezaposlenima,
- Tematski sastanci, prezentacije, okrugli stolovi, sajmovi zapošljavanja i aktivnosti informisanja o promjenama i novim zakonskim rješenjima, procedurama iz oblasti rada i zapošljavanja.

Oglašavanje slobodnih radnih mjesta

Po Zakonu o zapošljavanju, poslodavac je dužan da Zavodu, radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada, prijavi slobodno radno mjesto, a Zavod je dužan da slobodno radno mjesto poslodavca oglasi na oglasnoj tabli, internet stranici Zavoda i u medijima.

U 2018. godini poslodavci su Zavodu za zapošljavanje prijavili 29.366 slobodnih radnih mjesta kroz 15.806 prijava o slobodnim radnim mjestima. U odnosu na 2017. godinu prijavljeno je 6,22% manje slobodnih radnih mjesta. Najviše prijavljenih slobodnih radnih mjesta je u sljedećim oblastima: smještaj i ishrana – 6.400 ili 21,79%, obrazovanje – 4.070 ili 13,86%, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti - 3.823 ili 13,02% itd.

Posredovanje u zapošljavanju

Posredovanje u zapošljavanju je usluga Zavoda koja daje mogućnost da se na jednostavan i brz način povežu ponuda i tražnje na tržištu rada. Na osnovu zahtjeva poslodavaca za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta, u biroima rada se organizuju aktivnosti regrutacije, predselekcije i selekcije, kojima se vrši izbor kandidata koji mogu zadovoljiti iskazane potrebe poslodavaca. Potrebe se utvrđuju putem naloga za posredovanje, koji sadrži podatke o zahtjevima radnog mjesta (školska sprema, radno iskustvo, posebna znanja i vještine, karakteristike zaposlenog i dr.). Na osnovu dobijenih informacija, po zadatim kriterijumima, savjetnici za posredovanje iz baze nezaposlenih lica regrutuju odgovarajuće kandidate, koji potom učestvuju u postupku predselekcije i selekcije. Navedeni postupak sa izabranim kandidatima rade savjetnici za rad sa poslodavcima.

Cilj predselekcije je da se, putem grupnih razgovora sa više nezaposlenih lica, ustanovi njihovo iskustvo, kompetencije i motivisanost za rad na odgovarajućem upražnjenom radnom mjestu, kako bi se poslodavcima uputili kandidati koji ispunjavaju tražene uslove.

Selekcije se rade u prisustvu poslodavaca koji, uz pomoć savjetnika za rad sa poslodavcima ili samostalno, obavljaju grupne ili individualne intervjue sa nezaposlenim licima. Na ovaj način se

postizhe pozitivan efekat, jer se na jednom mjestu direktno sučeljavaju ponuda i tražnja, te vrši upoznavanje onih što posao traže i onih koji posao nude.

U izvještajnom periodu, Zavodu za zapošljavanje se obratio 631 poslodavac sa 1.516 prijava za posredovanje, kojima je iskazana potreba za 4.705 izvršilaca. Zavod je posredovao (regrutacija, predselekcije i selekcije) u zapošljavanju za 13.708 lica sa evidencije.

Sezonsko zapošljavanje

Sezonsko zapošljavanje je vid zapošljavanja koji sve značajnije utiče na ublažavanje problema nezaposlenosti, jer se u toku sezone na ovim poslovima godišnje angažuje značajan broj nezaposlenih lica. U izvještajnom periodu, Zavodu za zapošljavanje su se, kroz proces posredovanja, obratili poslodavci sa iskazanim potrebama za zapošljavanje 2.105 sezonskih radnika. Posredovano je za 4.236 kandidata.

U izvještajnom periodu zaposleno je 9.229 sezonskih radnika sa evidencije Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Posjete poslodavcima

Zadatak Zavoda je da kontinuirano njeguje dobre odnose sa poslodavcima jer bez njih, kao ključnih aktera na tržištu rada, nema zapošljavanja. U ovom segmentu smo prepoznali važnost marketinškog koncepta djelovanja i rada, kao sistema savremenog ophođenja prema svojim korisnicima usluga, a sve u cilju kvalitetnog zadovoljavanja njihovih kadrovskih potreba. Zavod za zapošljavanje je potpisnik sporazuma o saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore. Ovim sporazumom su se potpisnici obavezali na kontinuirano praćenje društvenih i privrednih kretanja koja doprinose unapređivanju efikasnosti tržišta rada i konkurentnosti radne snage u cilju poboljšavanja uslova za zadovoljavanje očekivanih potreba za radnom snagom, uticaja na stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta i smanjenja nezaposlenosti.

Veoma važna aktivnost Zavoda u dijelu saradnje sa poslodavcima je i njihov obilazak. Zavodovi mobilni timovi su, u izvještajnom periodu, obišli 599 poslodavaca i u neposrednom kontaktu dobili sve informacije o njihovim potrebama. Dakle, u dijelu njegovanja dobre saradnje sa poslodavcima, akcenat smo stavili na obilazak poslodavaca sa ciljem da identifikujemo njihove kadrovske potrebe, ponudimo im usluge posredovanja i predstavimo programe koje realizujemo i aktuelne subvencije. U fokusu su bila mala i srednja preduzeća, koja najčešće nemaju službe za ljudske resurse, a koja djeluju na prostoru cijele države. Obzirom da su mala i srednja preduzeća definisana kao glavni generator novog zapošljavanja, Zavod za zapošljavanje posebnu pažnju usmjerava upravo prema tim sistemima.

Takođe, prioritet smo dali poslodavcima koji su posljednjih godina zapošljavali najviše stranaca, obzirom da znamo da se gro zapošljavanja obavlja u jeku ljetnje turističke sezone. To je ciljna grupa prema kojoj Zavod ima konkretne aktivnosti: obilazak, anketiranje, upoznavanje poslodavaca sa benefitima ukoliko zaposle domaće radnike (brz i efikasan servis, raspoloživa radna snaga, subvencije, programi itd). Zavodovi mobilni timovi su u periodu predsezone, kroz neposredni kontakt sa poslodavcima, prikupili njihove kadrovske potrebe. Posjećeno je 412 poslodavaca iz turističko-ugostiteljske djelatnosti.

Marketinške aktivnosti

Zavod je aktivno učestvovao i bio suorganizator više sajмова zapošljavanja (Summer Job - u Podgorici, Kotoru i Bijelom Polju, Sajmu turizma u Budvi) gdje smo imali svoje štandove sa pratećim promotivnim materijalom. U

direktnom kontaktu informisali smo poslodavce o stanju na tržištu rada, animirali da zapošljavanju domaću radnu snagu i upoznali sa benefitima koje imaju ukoliko je zaposle.

U izvještajnom periodu, promovisane su aktivnosti na temu sezonskog zapošljavanja i putem medija (elektronskih i štampanih). Takođe, i ove godine smo pripremili brošure za nezaposlene i za poslodavce na temu sezonskog zapošljavanja, te benefita koje dobijaju poslodavci ukoliko zaposle domaću radnu snagu.

2.5. Profesionalna orijentacija

2.5.1. Opšti programi profesionalne orijentacije

Zavod realizuje opšte i posebne programe profesionalne orijentacije. Opšti obuhvataju profesionalno informisanje i profesionalno savjetovanje, a u odnosu na metod rada se dijele na individualne i grupne. Individualni programi profesionalne orijentacije podrazumijevaju u prosjeku dva susreta savjetnika za profesionalnu orijentaciju i korisnika, dok se grupni programi baziraju na radioničarskom tipu rada, gdje korisnici kroz grupne i individualne aktivnosti usvajaju znanja i vještine. Grupni rad uključuje od 7 do 16 učesnika, dok se vremenski okvir pružanja usluga kreće od 45 do 90, odnosno 270 minuta dnevno, zavisno od strukture programa. Opšti programi profesionalne orijentacije podrazumijevaju pružanje usluga profesionalnog informisanja; profesionalnog savjetovanja; psihološke obrade uz primjenu odgovarajuće testovne materije i predselekciju, odnosno selekcije za zapošljavanje ili uključivanje u programe aktivne politike zapošljavanja.

Tabela - Prikaz korisnika usluga opštih programa profesionalne orijentacije u 2018. godini

Programi	Lica koja su koristila usluge profesionalne orijentacije					
	Nezaposleni	Poslodavci	Učenici	Roditelji	Studenti	Lica koja traže promjenu zaposlenja
Prof. informisanje-grupno	1.730	10	3.677	/	334	5
Prof.informisanje-individualno	2.032	176	716	198	262	25
Prof. savjetovanje - grupno	840	/	1.656	/	25	/
Prof.savjetovanje-individualno	2.442	157	540	257	44	25

Tokom 2018. godine, najveći broj lica koristio je uslugu grupnog profesionalnog informisanja (5.756

lica, od kojih se 1.730 lica nalazilo u evidenciji nezaposlenih), a uslugu individualnog profesionalnog informisanja (3.409 lica). Psihološka obrada servisirana je za 1.676 korisnika, a individualno profesionalno isavjetovanje servisirano je za 2.442 nezaposlena lica i 584 lica koja su u procesu školovanja. Grupnim profesionalnim savjetovanjem obuhvaćeno je 2.521 lice. Proces selekcije prošlo je 774 lica.

2.5.2. Posebni programi profesionalne orijentacije

Program »Karijerna orijentacija i tržište rada u osnovnim i srednjim školama«

Program »Karijerna orijentacija i tržište rada u osnovnim i srednjim školama« realizuje Zavod za zapošljavanje i Ministarstvo prosvjete kontinuirano, počev od 2011. godine. Savjetnik za profesionalnu orijentaciju aktivnosti predviđene ovim Programom sprovodi kako u Centru za informisanje i profesionalno savjetovanje, tako i u obrazovnoj ustanovi.

Program je pokrenut u namjeri da se mladima u obrazovnom sistemu koji izlaze na tržište rada i/ili nastavljaju školovanje pruži osnova za podsticanje karijernog razvoja, pravilnog izbora zanimanja, izbora zaposlenja, razvijanje ideje o preduzetništvu i sl., odnosno da se učenicima osnovnih i srednjih škola pruži mogućnost pravovremenog profesionalnog informisanja o segmentima značajnim za izbor zanimanja i karijernog razvoja. Ovaj program se realizuje za učenike osnovnih i srednjih škola koji nastavljaju školovanje i za učenike srednjih stručnih škola koji izlaze na tržište rada.

Tabela - *Korisnici usluga Programa "Karijerna orijentacija i tržište rada u osnovnim i srednjim školama"*

AKTIVNOSTI	Broj posjećenih škola	Broj informisanih učenika
Promocija usluga CIPS-ova u osnovnim školama	61	4.867
Promocija usluga CIPS-ova u srednjim školama	26	2.494

Savjetnici za profesionalnu orijentaciju su informisali 7.361 učenika, o uslugama koje Zavod pruža u Centrima za informisanje i profesionalnu orijentaciju kroz posjete osnovnim i srednjim školama.

Program „Podsticanje karijernog razvoja neposredno zapošljivih nezaposlenih lica”

Program “Podsticanje karijernog razvoja neposredno zapošljivih nezaposlenih lica” namjenjen je licima koja se prvi put prijavljuju na evidenciju Zavoda za zapošljavanje, a u funkciji podsticanja profesionalnog razvoja kandidata za zapošljavanje.

Program se realizuje, kroz radionice, u trajanju od jednog do tri dana. Koncipiran je tako da sažima program usmjeren ka socijalnoj formi, program fokusiran na informisanju, motivisanju i aktivnom traženju zaposlenja. Broj učesnika u izvještavanom periodu prikazan je u tabeli.

Tabela - *Korisnici usluga Programa "Podsticanje karijernog razvoja neposredno zapošljivih"*

OPŠTI PROGRAMI	Broj seminara	Broj učesnika
Program jednodnevne radionice	40	430
Program dvodnevne radionice	9	113
Program trodnevne radionice	1	16
Ukupno	50	559

Program "Podsticanje karijernog razvoja neposredno zapošljivih" prošlo je 559 lica.

Informator o upisu u srednju školu namijenjen svršenim osnovcima štampan je u 8.000 primjeraka i u maju je distribuiran u svim osnovnim školama u Crnog Gori.

Tokom "Podgoričkog sajma knjiga i obrazovanja", savjetodavni intervju o karijeri prošlo je 106 lica, dok je 266 lica informisano o uslugama Zavoda. Ovom prilikom je distribuirano preko 250 flajera o zapošljavanju maturanata i studenata na sezonskim poslovima i preko 400 flajera o uslugama profesionalne orijentacije koje je moguće dobiti u Zavodu.

2.6. Program Stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem

2.7.

Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem sprovodi se u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem ("Sl. list CG", br. 38/2012) i Pravilnikom o načinu objavljivanja javnog poziva, postupku i kriterijumima za stručno osposobljavanje ("Sl. list CG", br.46/2012).

Pravo na stručno osposobljavanje imaju lica sa stečenim visokim obrazovanjem koja nemaju radno iskustvo u određenom nivou obrazovanja i na evidenciji su Zavoda za zapošljavanje. Stručno osposobljavanje korisnika traje devet mjeseci i priznaje se kao radno iskustvo u trajanju od 12 mjeseci i kao uslov za polaganje odgovarajućeg stručnog ispita. Korisnik za vrijeme stručnog osposobljavanja prima novčanu naknadu u neto iznosu od 50% prosječne neto zarade u Crnoj Gori u prthodnoj godini. Sredstva namijenjena za realizaciju programa iznose 8.000.00, eur.

U izvještajnom periodu, program stručnog osposobljavanja sprovodi se za 3.055 lica sa stečenim visokim obrazovanjem (1.458 lica u javnom i 1.597 lica u privatnom sektoru).

Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem organizuje se po šesti put. Poslodavci su iskazali veliko interesovanje za Program, što je rezultiralo oglašavanjem 10.029 slobodnih radnih mjesta za stručno osposobljavanje, od čega 4.030 slobodnih radnih mjesta za javni sektor, a za privatni sektor 5.999 slobodnih radnih mjesta.

Broj visokoškolaca koji su aplicirali za učešće u Programu stručnog osposobljavanja lica sa

stećenim visokim obrazovanjem je 3.241.

Nakon elektronskog povezivanja poslodavaca i korisnika, 2.969 visokoškolaca je dobilo priliku da se stručno osposobljava kod izabranog poslodavca (prvi krug). U drugom krugu još 86 visokoškolaca je dobilo poslodavca. Jedini kriterijum za povezivanje kandidata sa poslodavcima bio je prosječna ocjena u toku studiranja. Poslodavci su najviše tražili kvalifikacije iz oblasti prava, ekonomskih nauka (ekonomija, računovodstvo, finansije i bankarstvo), turizma, elektronike, telekomunikacija i računara, engleskog jezika i književnosti, učiteljskog studija, novinarstva i gradjevinarstva, što je bio slučaj i prethodnih godina.

Posmatrano po regionima, u opštinama Središnjeg regiona, broj korisnika Programa stručnog osposobljavanja je 1.712, odnosno 56%, Sjeverni region 735 korisnika ili 24% dok u opštinama Južnog regiona uključeno je 608 lica ili 20%. Učešće lica ženskog pola u ukupnom broju uključenih lica iznosi 58%.

Tabela -Učesnici programa stručnog osposobljavanja

Biro rada	Broj učesnika u javnom sektoru	Broj učesnika u privatnom sektoru	Ukupno
Andrijevića	16	2	18
Bar	59	109	168
Berane	72	64	136
Bijelo Polje	101	109	210
Budva	37	34	71
Cetinje	55	16	71
Danilovgrad	34	17	51
Gusinje	8	2	10
Herceg Novi	55	60	115
Kolašin	11	8	19
Kotor	38	42	80
Mojkovac	10	8	18
Nikšić	160	88	248
Plav	33	13	46
Pljevlja	47	63	110
Plužine	0	1	1
Petnjica	5	3	8
Podgorica	529	813	1.342
Rožaje	87	53	140
Savnik	5	1	6
Tivat	27	25	52
Ulcinj	64	58	122
Žabljak	5	8	13
UKUPNO	1.458	1.597	3.055

Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem realizovaće se po sedmi put za **2018/2019.godinu**. Javni poziv poslodavcima da uzmu učešća u programu objavljen je 10.09.2018.godine od strane Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, za poslodavce iz privatnog sektora i od strane Uprave za kadrove, za poslodavce iz javnog sektora, u dnevnom listu "Pobjeda", kao i na web stranicama Vlade Crne Gore, Uprave za kadrove i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. I ove godine poslodavci su iskazali veliko interesovanje za Program, što je rezultiralo oglašavanjem 11.005 slobodnih radnih mjesta za stručno osposobljavanje, od čega 4.251 slobodnih radnih mjesta za javni sektor, a za privatni sektor 6.754 slobodnih radnih mjesta. Broj visokoškolaca koji su aplicirali za učešće u Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem je 3.447.

S obzirom na to da 273 lica, nakon prvog kruga povezivanja poslodavaca i korisnika nije dobilo poslodavca, a imajući u vidu da je ostao veliki broj oglašanih slobodnih mjesta, organizovan je i drugi krug prijavljivanja potencijalnih korisnika Programa.

Nakon drugog kruga još 124 visokoškolca su dobila poslodavca. Jedini kriterijum za povezivanje kandidata sa poslodavcima bio je prosječna ocjena u toku studiranja. Svi visokoškolci koji su dobili priliku, njih 3.298, da se stručno osposobljavaju počće 15. januara naredne godine, do kada će biti obavezni da zaključe Ugovor sa poslodavcem.

Poslodavci su kao i do sad najviše tražili kvalifikacije iz oblasti prava, ekonomskih nauka (ekonomija, računovodstvo, finansije i bankarstvo), turizma, elektronike, telekomunikacija i računara, engleskog jezika i književnosti, učiteljskog studija, novinarstva, arhitekture i građevinarstva.

2.7. Profesionalna rehabilitacija

Profesionalna rehabilitacija je proces koji se realizuje sa ciljem osposobljavanja lica sa invaliditetom za socijalnu i radnu integraciju.

Obuhvata mjere i aktivnosti koje omogućavaju da se lica na odgovarajući način pripreme za tržište rada, osposobe za rad, zadrže zaposlenje, u njemu napreduju ili promijene profesionalnu karijeru.

U skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom („Sl. list Crne Gore“, br. 49/08, 73/10, 39/11 i 55/16) profesionalna rehabilitacija obuhvata 14 mjera, i to:

- Mjera 1: Savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja
- Mjera 2: Utvrđivanje preostale radne sposobnosti
- Mjera 3: Pomoć u prihvatanju vlastite invalidnosti i upoznavanje sa mogućnostima uključivanja u osposobljavanje i rad
- Mjera 4: Pomoć u izboru odgovarajućih profesionalnih ciljeva
- Mjera 5: Razvijanje socijalnih spretnosti i vještina
- Mjera 6: Pomoć prilikom traženja odgovarajućeg radnog mjesta
- Mjera 7: Analiza konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom
- Mjera 8: Izrada plana prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja za lica sa invaliditetom
- Mjera 9: Izrada plana potrebne opreme i sredstava za rad za lica sa invaliditetom
- Mjera 10: Osposobljavanje za rad na konkretnom radnom mjestu
- Mjera 11: Praćenje i stručna pomoć prilikom osposobljavanja i obrazovanja
- Mjera 12: Praćenje lica sa invaliditetom na radnom mjestu nakon zaposlenja
- Mjera 13: Evaluacija uspjehnosti procesa rehabilitacije za pojedino lice sa invaliditetom
- Mjera 14: Ocjenjivanje radnih rezultata zaposlenog lica sa invaliditetom

Profesionalna rehabilitacija je kombinacija mjera koje pomažu unaprijeđivanju posredovanja u zapošljavanju lica sa invaliditetom, u skladu sa njihovim mogućnostima i radnim sposobnostima, uz obezbjeđivanje podrške poslodavcima. Licu sa invaliditetom se kroz taj proces daje mogućnost i pruža podrška u identifikaciji sopstvenih mogućnosti.

U mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, u toku 2018. godine, uključeno je 313 lica sa invaliditetom, kod dva izvođača: Multidisciplinarni obrazovni centar »PAMARK« Privatna ustanova iz Podgorice – 150 lica i »ZOPT« DOO iz Podgorice – 163 lica.
Od ukupnog broja uključenih 63,89% su lica ženskog pola (200).

Osim lica sa invaliditetom iz evidencije nezaposlenih Zavoda, u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, u skladu sa zakonom, uključuju se i zaposlena lica sa invaliditetom za koje je poslodavac podnio zahtjev za ostvarivanje prava na subvenciju za bespovratna sredstva za opremanje radnog mjesta zaposlenog lica sa invaliditetom i subvenciju za učešće u finansiranju ličnih troškova pomagača u radu lica sa invaliditetom. Tako se, kroz određene mjere, nakon analize konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom, izrađuje plan prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja i plan potrebne opreme i sredstava za rad za lice sa invaliditetom i utvrđuje potreba za asistentom, tj. pomagačem u radu.

Broj lica sa invaliditetom uključenih u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, po opštinama:

- Bar - 62 lica sa invaliditetom (39 žena ili 62,90%)
- Nikšić – 59 lica sa invaliditetom (37 žena ili 62,71%)
- Pljevlja - 47 lica sa invaliditetom (35 žena ili 74,46 %)
- Berane – 36 lica sa invaliditetom (23 žene ili 63,88%)
- Podgorica - 34 lica sa invaliditetom (23 žena ili 67,64%)
- Bijelo Polje – 30 lica sa invaliditetom (18 žena ili 60%)
- Tivat – 15 lica sa invaliditetom (11 žena ili 73,33%)
- Herceg Novi – 13 lica sa invaliditetom (četiri žene ili 30,76%)
- Kotor – devet lica sa invaliditetom (četiri žene ili 44,44%)
- Mojkovac – četiri lica sa invaliditetom (tri žene ili 75%)
- Golubovci – dva lica (jedna žena)
- Danilovgrad – jedno lice sa invaliditetom ženskog pola
- Budva – jedno lice sa invaliditetom ženskog pola

Proces profesionalne rehabilitacije počinje uključivanjem lica sa invaliditetom u **mjere 1 i 2**, koje se odnose na *savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja* (mjera 1), u okviru koje se prepoznaju smetnje, sposobnosti i potencijali i upoznaje socijalno okruženje uključenog lica i na *utvrđivanje preostale radne sposobnosti* (mjera 2), kao najvažnije mjere profesionalne rehabilitacije, u okviru koje tim stručnjaka kod izvođača profesionalne rehabilitacije (doktor medicine rada, psiholog, tehnolog, radni terapeut i drugi) vrši procjenu svih faktora bitnih za utvrđivanje radne sposobnosti pojedinca (socijalni faktori, zdravstveno stanje, ocjena profesionalnih i obrazovnih faktora, radno funkcionisanje pojedinca). Kao rezultat navedenog procesa, donosi se nalaz o preostaloj radnoj sposobnosti pojedinca, koja treba da omogućiti kvalitetnije posredovanje u zapošljavanju i/ili opredijeli dalje uključivanje u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

U izvještajnom periodu, u mjere 1 i 2, uključena su 254 lica sa invaliditetom (161 žena ili 63,38%).

Broj lica sa invaliditetom uključenih u mjere 1 i 2, po opštinama:

- Bar - 59 lica sa invaliditetom (37 žena ili 62,71%)
- Nikšić – 42 lica sa invaliditetom (31 žena ili 73,80%)
- Berane – 36 lica sa invaliditetom (23 žene ili 63,88%)
- Bijelo Polje – 28 lica sa invaliditetom (16 žena ili 57,14%)
- Podgorica - 25 lica sa invaliditetom (15 žena ili 60%)
- Pljevlja - 19 lica sa invaliditetom (14 žena ili 73,68 %)
- Tivat – 15 lica sa invaliditetom (11 žena ili 73,33%)
- Herceg Novi – 13 lica sa invaliditetom (četiri žene ili 30,76%)
- Kotor – devet lica sa invaliditetom (četiri žene ili 44,44%)
- Mojkovac – četiri lica sa invaliditetom (tri žene ili 75%)
- Golubovci – dva lica sa invaliditetom (jedna žena)
- Danilovgrad – jedno lice sa invaliditetom ženskog pola
- Budva – jedno lice sa invaliditetom ženskog pola

Realizacija **mjera 3, 4, 5** (pomoć u prihvatanju vlastite invalidnosti i upoznavanje sa mogućnostima uključivanja u osposobljavanje i rad; pomoć u izboru odgovarajućih profesionalnih ciljeva i razvijanje socijalnih spretnosti i vještina), za cilj ima produbljivanje motivacije za reintegraciju lica u socijalno i radno okruženje, informisanje, savjetovanje i unapređivanje komunikacije pojedinca sa radnim i širim okruženjem.

U navedene mjere, u izvještajnom periodu, uključeno je 61 lice sa invaliditetom (42 žene ili 68,85%), i to: iz evidencije Biroa rada Nikšić 30 lica (20 žena); Biroa rada Pljevlja devet žena; Biroa rada Herceg Novi devet lica (dvije žene); Biroa rada Tivat pet lica (četiri žene), Biroa rada Podgorica pet žena i Biroa rada Kotor tri lica (dvije žene).

U **mjeru 6** (pomoć prilikom traženja odgovarajućeg radnog mjesta), koja za cilj ima pokušaj da se licu pronađe odgovarajuće radno mjesto, imajući u vidu njegovo obrazovanje, radnu sposobnost, interesovanje, motivaciju i ograničenje, uključeno je 51 lice sa invaliditetom (34 žene ili 66,66%), i to 23 lica (16 žena) iz evidencije Biroa rada Nikšić; osam lica (šest žena) iz evidencije Biroa rada Pljevlja; šest lica (pet žena) iz Biroa rada Podgorica; šest lica (jedna žena) iz Biroa rada Herceg Novi; pet lica (četiri žene) iz evidencije Biroa rada Tivat i tri lica (dvije žene) iz evidencije Biroa rada Kotor.

U **mjere 7, 8 i 9** (analiza konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom; izrada plana prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja za lica sa invaliditetom; izrada plana potrebne opreme i sredstava za rad za lica sa invaliditetom), uključeno je 40 lica sa invaliditetom (20 žena ili 50%), i to 11 lica (dvije žene) iz Podgorice; devet lica (četiri žene) iz Nikšića; šest lica (pet žena) iz Bara; četiri lica (tri žene) iz Mojkovca; četiri lica (dvije žene) iz Berana, po jedno lice ženskog pola iz Bijelog Polja, Budve, Danilovgrada i Golubovaca i po jedno lice muškog pola iz Pljevalja i Tivta. U ove mjere uključuju se zaposlena lica sa invaliditetom, radi ostvarivanja prava njihovih poslodavaca na subvencije za bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje i učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) lica sa invaliditetom.

U **mjeru 10**: osposobljavanje na konkretnom radnom mjestu, u izvještajnom periodu, uključena su dva lica sa invaliditetom iz evidencije Biroa rada Podgorica i Kotor.

U pitanju je mjera profesionalne rehabilitacije koja se realizuje kod poslodavaca i koja ima za cilj da omogući i olakša uvođenje pojedinca u rad, na određenom radnom mjestu, uz program osposobljavanja koji je prilagođen pojedincu, njegovim sposobnostima i mogućnostima. Nakon perioda osposobljavanja, čija dužina zavisi od postignutih ciljeva definisanih u planu osposobljavanja, učesnici zaključuju ugovor o radu sa poslodavcem.

U **mjeru 12**: praćenje lica sa invaliditetom na radnom mjestu nakon zaposlenja, s ciljem pomoći

pojedincu i njegovom radnom okruženju da bude uspješan u obavljanju zadataka, u izvještajnom periodu, uključeno je 11 lica sa invaliditetom (pet žena), i to iz evidencije Biroa rada Nikšić šest lica (dvije žene); Biroa rada Kotor dva lica (jedna žena); Biroa rada Tivat dva lica (jedna žena) i Biroa rada Podgorica jedno lice ženskog pola.

Izvođači profesionalne rehabilitacije su u izvještajnom periodu izvršili evaluaciju uspješnosti procesa rehabilitacije za pojedino lice sa invaliditetom (**mjera 13**) za 20 lica sa invaliditetom (11 žena), i to za 11 lica (sedam žena) iz evidencije Biroa rada Pljevlja; tri lica (dvije žene) iz evidencije Biroa rada Nišić; tri lica (jedna žena) iz evidencije Biroa rada Herceg Novi; dva lica (jedna žena) iz evidencije Biroa rada Tivat i za jedno lice muškog pola iz evidencije Biroa rada Kotor.

Ova mjera važna je jer podstiče izvođače profesionalne rehabilitacije ka usmjerenosti na rezultate, kako u oblasti prepoznavanja potreba, tako i rezultata, u korist pojedinca i poslodavaca. Rezultat ove mjere je detaljna analiza procesa profesionalne rehabilitacije po pojedincu, koja treba da omogući korekcije svih nepravilnosti i nedostataka.

U toku 2018. godine, u radnom odnosu je bilo 106 lica sa invaliditetom, kojima je, kroz proces profesionalne rehabilitacije, u prethodnom periodu, utvrđena preostala radna sposobnost.

2.8. Realizacija programa za RE populaciju

U toku 2018. godine u mjere aktivne politike zapošljavanja su uključena 72 pripadnika populacije Roma i Egipćana (25 žena ili 34,72%):

- U javni rad “Neka bude čisto”, uključeno je 15 lica iz Bara, Podgorice, Herceg Novog i Tivta.
- U sedam lokalnih javnih radova uključeno je 18 lica (sedam žena) u Bijelom Polju, Herceg Novom, Podgorici, Nikšiću, Mojkovcu i Rožajama.
- U programe obrazovanja i osposobljavanja odraslih uključeno je 26 lica (devet žena) i to:
 - U program obrazovanja i osposobljavanja za sticanje stručne kvalifikacije za zanimanje “frizer” uključeno je 21 lice (sedam žena) u Podgorici;
 - U program obrazovanja i osposobljavanja za sticanje stručne kvalifikacije za zanimanje “kozmetičar za njegu lica i tijela” u Podgorici uključena je jedna žena;
 - U program obrazovanja i osposobljavanja za sticanje ključnih vještina - *učenje engleskog jezika (srednji nivo)*, uključena je jedna žena iz Nikšića;
 - U program obrazovanja i osposobljavanja za sticanje ključnih vještina – obuka za vozače C kategorije, uključena su tri lica iz Podgorice.
- U pilot program podrške teže zapošljivim licima u pripremi i aktiviranju na tržištu rada “*Osnaži me i uspješću*” uključeno je 13 lica (devet žena) iz Nikšića, Podgorice, Herceg Novog i Tivta.

U toku 2018. godine, na sezonskim poslovima, zaposlena su 82 lica (48 žena ili 58,53%).

Starosna struktura:

- 15-25 godina starosti: 23 lica (11 žena)
- 26-35 godina starosti: 25 lica (14 žena);
- 36-45 godina starosti: 26 lica (18 žena);
- 46-55 godina starosti: šest lica (četiri žene);

- Preko 55 – dva lica (jedna žena).

Regionalni pregled:

- iz evidencije Područne jedinice Herceg Novi za opštine Herceg Novi, Tivat i Kotor – 30 lica (19 žena);
- iz evidencije Područne jedinice Bar za opštine Bar, Budva i Ulcinj - 19 lica (10 žena);
- iz evidencije Područne jedinice Podgorica za opštine Podgorica, Danilovgrad, Kolašin i Cetinje – 12 lica (pet žena);
- iz evidencije Područne jedinice Nikšić za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik – 11 lica (osam žena);
- iz evidencije Područne jedinice Bijelo Polje za opštine Bijelo Polje i Mojkovac – osam lica (pet žena);
- iz evidencije Područne jedinice Berane za opštine Berane, Andrijevica, Plav, Rožaje, Gusinje i Petnjica – jedno lice muškog pola
- iz evidencije Područne jedinice Pljevlja za opštine Pljevlja i Žabljak – jedno lice ženskog pola.

Saradnik u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u oblasti zapošljavanja

Jedna od mjera za ostvarivanje cilja koji se odnosi na povećanje učešća Roma i Egipćana u programima aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa odredbama Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana, je uvođenje zanimanja saradnik za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u oblasti zapošljavanja (medijator u oblasti zapošljavanja) u sistem. Angažovanje medijatora u oblasti zapošljavanja na terenu, u samoj zajednici, treba da omogući bolju informisanost RE populacije o pravu na rad, o ulozi Zavoda, značaju i načinu prijavljivanja u evidenciju nezaposlenih lica. Zadaci romskog medijatora se, u skladu sa usvojenim standardom zanimanja za navedenu stručnu kvalifikaciju, odnose i na pružanje neposredne pomoći korisnicima prilikom prijavljivanja u evidenciju Zavoda, prilikom uključivanja u programe APZ i druge programe, podsticanje na ažurnost i redovnost prijavljivanja u evidenciju, pružanje neposredne pomoći u procesu traženja slobodnog radnog mjesta, zatim tokom pripreme dokumentacije za prijavljivanje na oglašeno slobodno radno mjesto, itd.

Saradnici u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u oblasti zapošljavanja koji su zaposleni kroz realizaciju projekta koji sprovodi NVO »Help« do kraja 2019. godine, ostvarili su saradnju sa lokalnim biroima rada u Podgorici i Nikšiću. Saradnici će u narednom periodu, dva puta nedjeljno u Podgorici, odnosno, jednom nedjeljno u Nikšiću, boraviti u biroima rada i uz podršku i pomoć mentora iz institucija postepeno se upoznavati sa tehnologijom rada sa nezaposlenim licima.

Informativne sesije

Počev od novembra 2018. godine, u romskim naseljima u Podgorici i Nikšiću, jednom mjesečno će se održavati info sesije na kojima će savjetnici iz biroa rada dodatno informisati romsku i egipćansku populaciju o pravima i obavezama u oblasti zapošljavanja i predstavljati aktivnosti koje sprovodi Zavod u cilju inkluzije te populacije na tržište rada.

2.9. Druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti

2.9.1. Program osposobljavanja i zapošljavanja mladih na poslovima suzbijanja neformalnog poslovanja »Stop sivoj ekonomiji«

Zavod za zapošljavanje u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja, Ministarstvom finansija – Poreskom upravom, Ministarstvom unutrašnjih poslova – Upravom policije i Upravom za inspeksijske poslove, realizovao je Program osposobljavanja i zapošljavanja mladih sa stečenim

visokim obrazovanjem na poslovima sprječavanja neformalnog poslovanja “Stop sivoj ekonomiji”. Ciljevi realizacije ovog programa su podrška mladima u rješavanju problema nezaposlenosti podizanjem njihovih radnih kapaciteta, kao i sprječavanje sive ekonomije na tržištu rada s posebnim akcentom na neformalno poslovanje. Kako neformalno poslovanje kao paralelna aktivnost formalnom-regularnom poslovanju negativno utiče na integraciju mladih na tržištu rada, a time i na njihov socijalno ekonomski status, programskim aktivnostima omogućeno je učesnicima da neposrednim djelovanjem utiču na stvaranje kvalitetnijeg tržišnog ambijenta.

Programom je obuhvaćeno 180 nezaposlenih lica sa stečenim visokim obrazovanjem, do 30 godina života i sa radnim iskustvom u najkraćem trajanju od devet mjeseci, što predstavlja oko 10 % ukupnog broja potencijalnih učesnika ovog programa. Učesnici programa su, u realnoj radnoj sredini, pružali tehničku podršku i pomoć službenim licima Uprave za inspekcijske poslove – 60 učesnika, Uprave policije - 40 i Poreske uprave – 80 učesnika, u suzbijanju neformalnog poslovanja. Radni zadaci učesnika programa utvrđeni operativnim planom osposobljavanja uz rad, sprovedeni su uz kontinuirano mentorstvo, u trajanju od šest mjeseci. U periodu realizacije programa, učesnici su praktično primijenili stečena znanja, ali i usvojili nova saznanja kroz detekciju radnji vezanih za sivu ekonomiju i neposredno po realizaciji programa, dobili potvrdu o osposobljenosti za obavljanje odnosnih poslova.

Učešće lica ženskog pola iznosi 56,7%, dugoročno nezaposlenih 15 %, a učešće lica iz Sjevernog region 48,9%.

Učešće lica obuhvaćenih odnosnim programom u ukupnom broju učesnika mjera aktivne politike zapošljavanja iznosi 4,8 %.

Učešće sredstava utrošenih za realizaciju Programa “Stop sivoj ekonomiji” u ukupno utrošenim sredstvima za realizaciju programa aktivne politike zapošljavanja, u izvještajnom periodu, iznosi 19,5%.

2.9.2 Pilot program podrške teže zapošljivim licima u pripremi i aktiviranju na tržištu rada “Osnaži me i uspješću”

Zavod za zapošljavanje je u 2018. godini u saradnji sa agencijama za zapošljavanje, realizovao Pilot program podrške teže zapošljivim licima u pripremi i aktiviranju na tržištu rada “Osnaži me i uspješću”. Program je kreiran na bazi nacionalnih i evropskih smjernica i preporuka, s ciljem pružanja podrške teže zapošljivim licima, prioritetno ženama bivšim korisnicama naknade po osnovu rođenja troje i više djece i korisnicima materijalnog obezbjeđenja porodice, u pripremi i aktiviranju na tržištu rada.

Programom je obuhvaćeno 925 teže zapošljivih lica, od kojih 538 žena bivših korisnica naknade po osnovu rođenja troje i više djece, 185 korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice i 202 ostala teže zapošljiva nezaposlena lica.

U ukupnom broju učesnika programa lica ženskog pola učestvuju sa 95,7%, starija od 50 godina 37,6%, lica do 30 godina 4,1%, dok učešće dugoročno nezaposlenih lica iznosi 22,2%. Posmatrano po nivoima obrazovanja, najviše je učesnika III i IV nivoa – 57,5%, sa završenom osnovnom školom – 39,8% i VII nivoa obrazovanja – 2,7 %. Oko 48% učesnika ovog programa su lica iz opština

Sjevernog regiona.

Prvi dio programa realizovan je za 925 učesnika u trajanju od jednog mjeseca. Ovaj dio programa imao je za cilj psihosocijalno osnaživanje usmjereno ka jačanju kapaciteta ličnog i profesionalnog razvoja, u procesu boljeg pozicioniranja na tržištu rada. Učesnicima je obezbijeđena podrška kako bi se podigao nivo samopouzdanja, povećala motivacija za zapošljavanje, pomoglo u definisanju profesionalnih ciljeva, povećale radne i socijalne vještine.

Izvođači programa su za 476 učesnika identifikovali prepreke u zapošljavanju i sačinili predloge za njihovo prevazilaženje. Tako su za uključivanje u programe obrazovanja i osposobljavanja predložili 134 učesnika, programe profesionalne rehabilitacije 137, a programe samozapošljavanja 67 učesnika. Pored navedenih, za uključivanje u programe javnog rada predloženo je 38 učesnika, program funkcionalnog opismenjavanja 10, dok je za ostale učesnike prepoznata potreba uključivanja u programe podrške u definisanju profesionalnih ciljeva u dužem trajanju. Tokom trajanja ovog dijela programa devet učesnika je napustilo program.

Izvođači programa su procijenili da 449 učesnika posjeduje znanja i vještine koje ih čine konkurentnim na tržištu rada. Ovim licima je tokom trajanja drugog dijela programa pružana neposredna pomoć u nalaženju zaposlenja, unapređenjem specifičnih vještina potrebnih za traženje posla i uključivanje na tržište rada. U izvještajnom periodu, uz podršku izvođača programa, zaposleno je 39 lica, od kojih 5 i uz finansijsku podršku Zavoda.

Učešće lica obuhvaćenih odnosnim programom u ukupnom broju učesnika mjera aktivne politike zapošljavanja, u izvještajnom periodu iznosi 24,7%.

Učešće sredstava utrošenih za realizaciju ovog programa u ukupno utrošenim sredstvima za realizaciju programa aktivne politike zapošljavanja, u izvještajnom periodu, iznosi 8,3%.

Za vrijeme trajanja prvog dijela programa učesnici su koristili pravo na novčanu pomoć. Učešće sredstava utrošenih po ovom osnovu, u ukupno utrošenim sredstvima za ovu namjenu, u izvještajnom periodu, iznosi 38,6%.

2.10 Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori

Podnijeti zahtjevi za kredit

U 2018. godini podnijeto je 90 zahtjeva za dodjelu kredita, ukupne vrijednosti 554.200,00 €, čijom realizacijom bi se otvorilo 111 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 37 zahtjeva (46,83% podnijetih zahtjeva za kredit od strane nezaposlenih lica) podnijele su nezaposlene žene. Vrijednost njihovih projekata je 200.000,00 € čijom realizacijom je planirano otvaranje 40 novih radnih mjesta.

Posmatrano po opštinama, najviše podnijetih zahtjeva je u: Nikšiću (21 ili 23,33%), Baru (15 ili 16,66%), Bijelom Polju (14 ili 15,55%) i Beranama (11 ili 13,93%).

Regionalne komisije

U posmatranom periodu regionalne komisije su pozitivno ocijenile 90 zahtjeva za kredit u vrijednosti od 554.200,00€, čijim finansiranjem bi se omogućilo zapošljavanje 111 radnika.

Nosioci 37 pozitivno ocijenjenih projekta su nezaposlene žene. Ovim projektima, vrijednosti 200.000,00€, predviđa se otvaranje 40 novih radnih mjesta.

Odobreni krediti

Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, u posmatranom periodu, odobrio je 90 kredita vrijednih 554.200,00 €, čijom realizacijom bi bilo omogućeno otvaranje 58 novih radnih mjesta. Od ovog broja 12 lica je odustalo od kreditnih sredstava jer nisu bili u mogućnosti da obezbijede adekvatna sredstva obezbjeđenja. Vrijednost ovih kredita iznosi 75.000,00€.

Isfinansirani krediti

U 2018. godini isfinansirano je 80 kredita, ukupne vrijednosti 499.200,000 €, namijenjenih otvaranju 100 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 70 isfinansiranih kredita (87,5%) je za nezaposlena lica, 8 kredita (10%) za pravna lica i 2 (2,5%) kredita za preduzetnike.

U navedenom periodu 36 kredita (51,43% od isfinansiranih kredita nezaposlenim licima) je dodijeljeno licima ženskog pola.

Posmatrano prema starosnim grupama, a u odnosu na isfinansirane kredite nezaposlenim licima, 2 kredita dodijeljena su licima do 25 godina života, od 25 – 50 godina života 54 kredita, dok je 14 kredita dodijeljeno licima preko 50 godina života.

Prema nivoima obrazovanja korisnika kredita (nezaposlena lica), 12 lica je sa završenom osnovnom školom, 1 lice je sa II stepenom obrazovanja, 51 lice je sa III i IV nivoom obrazovanja, 1 lice je sa VI nivoom obrazovanja, dok je 5 lica je sa visokom spremom.

Posmatrano po opštinama, najveći broj kredita isfinansiran je u opštinama: Nikšić (18 ili 22,5%), Bijelo Polje (14 ili 17,5%), Berane (11 ili 13,75%), Bar (9 ili 11,25%), Podgorica (8 ili 10%) i Pljevlja (7 ili 8,75%).

Kreditni su odobravani za projekte iz svih djelatnosti, u skladu sa planiranim regionalnim razvojem. Najviše isfinansiranih kredita je iz oblasti poljoprivrede i ribarstva (37 ili 46,25%), trgovine (17 ili 21,25%) zanatstva i ličnih usluga (7 ili 8,75%) i ugostiteljstvo i turizam (6 ili 7,5%). Slijede, industrija i rudarstvo (5 ili 6,25%) i saobraćaj i veze (3 ili 3,75%).

Kontrola upotrebe sredstava

U posmatranom periodu izvršena je 41 kontrola namjenske upotrebe kreditnih sredstava, od kojih je:

- 31 ili 75,61% korisnika u potpunosti namjenski iskoristilo dodijeljena sredstva;
- 7 ili 17,07% korisnika u fazi realizacije dodijeljenih sredstava;
- 3 ili 7,32% korisnika nenamjenski iskoristilo dodijeljena kreditna sredstva i u odnosu na njih je pokrenut postupak prinudne naplate;
- 12 lica je odustalo od kredita.

U 2018. godini 55 korisnika je izvršilo povraćaj odobrenih kreditnih sredstava.

Edukacije i seminari

U 2018. godini 97 lica je prošlo edukacije „Pružanje elementarnih znanja iz oblasti preduzetništva”, od ovog broja 90 lica je podnijelo zahtjev za kredit.

Održano je sedam seminara »Pružanje specijalističke obuke i edukacije iz oblasti poslovnih vještina korisnicima kredita Zavoda za zapošljavanje Crne Gore« sa 130 polaznika.

Rad Komisije za dodjelu kredita

Komisija za dodjelu kredita se u 2018. godini sastajala 10 puta. Na sjednicama su razmatrani zahtjevi za dodjelu kredita i molbe korisnika kredita.

Shodno ovlaštenjima, Komisija je Upravnom odboru Zavoda predložila da se odobri 90 zahtjeva za dodjelu kredita i razmotrila 100 molbi korisnika kredita.

Tabela - Pregled isfinansiranih kredita po djelatnostima

RB	Djelatnost	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (Eur)
1	Industrija i rudarstvo	5	8	40.000
2	Poljoprivreda i ribarstvo	37	38	190.000
3	Šumarstvo			
4	Građevinarstvo	1	3	15.000
5	Saobraćaj i veze	3	3	15.000
6	Trgovina	17	24	119.200
7	Ugostiteljstvo i turizam	6	10	50.000
8	Zanatstvo i lične usluge	8	10	50.000
9	Finans.tehn.i posl. usluge	1	1	5.000
10	Obrazov., nauka, kultura i infor.			
11	Zdravstvena i socijalna zaštita	2	3	15.000
	UKUPNO:	80	100	499.200

Tabela - Isfinansirani krediti po opštinama

	Opština	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Berane	11	18	90.000
2	Andrijevica	1	1	5.000
3	Plav			
4	Rožaje	2	4	20.000
5	Gusinje			
6	Petnjica			
7	Pljevlja	7	11	54.200
8	Žabljak	1	1	5.000

9	Nikšić	18	19	95.000
10	Šavnik	1	1	5.000
11	Plužine			
12	Bijelo Polje	14	14	70.000
13	Mojkovac	1	1	5.000
14	Kolašin	1	1	5.000
15	Cetinje	2	2	10.000
I	Suma	59	73	364.200
16	Podgorica	7	7	35.000
17	Danilovgrad	3	3	15.000
18	Tuzi			
19	Golubovci	1	1	5.000
20	Bar	9	15	75.000
21	Ulcinj			
22	Budva	1	1	5.000
23	Herceg Novi			
24	Tivat			
25	Kotor			
II	Suma	21	27	135.000
	UKUPNO (I+II):	80	100	499.200

Tabela - Pregled isfinansiranih kredita po statusu

Rb	Djelatnost	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (Eur)
I	Nezaposleni	70	80	399.200
	Žene	36	41	205.000
	Muškarci	34	39	194.200
II	Preduzetnici	2	3	15.000
III	Pravna lica	8	17	85.000
	Ukupno (I+II+III):	80	100	499.200

2.11. Saradnja Zavoda za zapošljavanje i centara za socijalni rad tokom 2018. godine

Sporazum između Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i Centara za socijalni rad o procesu socijalne aktivacije radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja usmjeren je ka socijalnoj aktivaciji korisnika MOP-a, s ciljem unapređenja kvaliteta i efikasnosti pružanja usluga Centara za socijalni rad i Područnih jedinica Zavoda ciljnoj grupi Sporazuma. Socijalna aktivacija je nov pristup pomoći socijalno isključenim osobama koji ih, kroz izradu Individualnog plana aktivacije, usmjerava da prihvate programe podrške i na taj način povećaju pristup tržištu rada.

Jedan od ciljeva Sporazuma je unapređenje položaja ranjivih ciljnih grupa nezaposlenih osoba na temelju poboljšanja saradnje centara za socijalni rad i Zavoda na području ponude integrisanih usluga iz oba sistema. Ovaj cilj je realizovan kroz razmjenu planova aktivacije pri čemu su za period od januara do decembra 2018. godine centri za socijalni rad dostavili Zavodu za zapošljavanje 4.319 planova aktivacije, a Zavod je, u dogovorenom roku, dopunio i vratio 3.878 planova aktivacije. Ovim planovima za 1.642 lica planirano je uključivanje u mjere aktivne politike zapošljavanja, i u iste uključeno 482 lica. Mjera posredovanja u zapošljavanju odvija se u kontinuitetu u skladu sa iskazanim potrebama poslodavaca i rezultirala je zapošljavanjem 217 lica.

U cilju poboljšanja protoka informacija i znanja između CSR i ZZZCG dogovorena je blagovremena

razmjena podataka *važnih za procjenu potreba korisnika i pružanje odgovarajuće podrške, unutar i između službi*. Radna grupa za izmjenu Pravilnika o sadržini i obliku individualnog plana aktivacije i načinu sprovođenja mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja završila je posao i usaglasila se oko obrazaca koji će biti pretočen u informatičko rješenje za “dvosmjernu” razmjenu podataka između centara i Zavoda. U toku je postupak za uspostavljanje informatičke razmjene podataka.

2.12. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom

Komisija za profesionalnu rehabilitaciju

U skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore su obrazovane prvostepene i Drugostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju.

Izveštaj o radu prvostepenih komisija

Prvostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju obrazovane su u područnim jedinicama Zavoda u Podgorici, Nikšiću, Pljevljima, Beranama, Bijelom Polju, Herceg Novom i Baru.

Prvostepenu komisiju, u stalnom sastavu čine: doktor specijalista medicine rada (predsjednik), doktor medicine druge specijalnosti i službenik Zavoda koji obavlja poslove profesionalne rehabilitacije. Komisija može, u cilju davanja mišljenja, tražiti dopunu dokumentacije koja se pribavlja od ljekara određene specijalnosti, odnosno stručnog lica odgovarajućeg profila. Ovo u zavisnosti od zdravstvenih i drugih smetnji lica kojem se utvrđuje procenat invaliditeta, preostala radna sposobnost, odnosno mogućnost zaposlenja i uključivanja u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

Stručne i administrativne poslove za potrebe prvostepene komisije obavlja službenik Zavoda.

Utvrđivanje procenta invaliditeta

Komisija za profesionalnu rehabilitaciju utvrđuje procenat invaliditeta sagledavajući medicinske, ali i socijalne i druge kriterijume, kojima se utvrđuju sposobnosti lica sa invaliditetom neophodne za uključivanje na tržište rada, odnosno mogućnost njegovog zapošljavanja. To znači da se invaliditet ne određuje samo u okviru medicinskog modela (oštećenja i bolesti), već u interakciji sa različitim barijerama, koje mogu da spriječe lica sa invaliditetom da efikasno i ravnopravno učestvuje u društvu sa licima bez invaliditeta.

Radi utvrđivanja procenta invaliditeta, Komisiji se može obratiti:

- Nezaposleno lice koje ima status lica sa invaliditetom, ali nema utvrđen procenat invaliditeta, u cilju utvrđivanja visine subvencije zarade kod budućeg poslodavca.

- Nezaposleno lice koje nema status lica sa invaliditetom, u cilju utvrđivanja statusa i procenta invaliditeta, radi utvrđivanja visine subvencije zarade kod budućeg poslodavca.
- Zaposleno lice koje ima zdravstvena i druga ograničenja, a nije mu prije zapošljavanja utvrđen status lica sa invaliditetom (iz člana 6 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom), niti mu je u toku zaposlenja utvrđena invalidnost (u smislu člana 30 stav 2 Zakona o penzijskim i invalidiskom osiguranju), u cilju utvrđivanja statusa, radi uključivanja u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zadržavanja zaposlenja, odnosno napredovanja u njemu.

U 2018. godini, prvostepene komisije su donijele nalaz i mišljenje o utvrđenom procentu invaliditeta za 3.141 lica.

Broj rješenja o utvrđenom procentu invaliditeta, koja su donijeta na osnovu mišljenja komisije za profesionalnu rehabilitaciju, po područnim jedinicama:

- Područna jedinica Berane – 1.557
- Područna jedinica Bijelo Polje - 425
- Područna jedinica Bar - 234
- Područna jedinica Pljevlja – 197
- Područna jedinica Podgorica – 361
- Područna jedinica Nikšić - 270
- Područna jedinica Herceg Novi - 97

Uključivanje lica u programe profesionalne rehabilitacije, utvrđivanje preostale radne sposobnosti i mogućnosti zaposlenja

Na osnovu mišljenja komisije za profesionalnu rehabilitaciju, vrši se uključivanje lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica u programe profesionalne rehabilitacije, kroz koje im se utvrđuje preostala radna sposobnost i nakon toga se usmjeravaju, obučavaju, pripremaju i osposobljavaju za određeni posao.

Priznavanje prava na profesionalnu rehabilitaciju

Komisija za profesionalnu rehabilitaciju, daje mišljenje o potrebi uključivanja u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije kod:

- nezaposlenog lica sa invaliditetom, i to prvenstveno u mjere: 1. savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja i 2. utvrđivanje preostale radne sposobnosti, a kasnije Komisija, po potrebi, daje predlog o uključivanju i u druge mjere i aktivnosti – cilj: procjena radne sposobnosti i ocjena mogućnosti zaposlenja;
- zaposlenog lica sa invaliditetom u odgovarajuće mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije – cilj: zadržavanje zaposlenja, napredovanja ili promjene profesionalne karijere, utvrđivanje visine subvencije zarade;
- teže zapošljivog lica sa evidencije Zavoda, kojem nije utvrđen status lica sa invaliditetom, ali ima potrebu za uključivanjem u profesionalnu rehabilitaciju – cilj: postizanje konkurentnosti na tržištu rada.

U 2018. godini komisije su donijele 441 mišljenja o potrebi uključivanja lica u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije:

Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Bijelo Polje-54

Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Pljevlja – 34

Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Herceg Novi – 65

Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Bar – 103

Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Nikšić - 103
Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Podgorica - 77
Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Berane - 5

Utvrđivanje preostale radne sposobnosti i mogućnosti zaposlenja

Za prethodno navedene kategorije lica, Komisija daje i mišljenje o preostaloj radnoj sposobnosti i mogućnosti zaposlenja. Mišljenja se daju na osnovu izvještaja ovlašćenih izvođača profesionalne rehabilitacije, nakon realizacije potrebnih mjera.

U 2018. godini, prvostepene komisije donijele su mišljenje o preostaloj radnoj sposobnosti za 131 lice:

Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Bijelo Polje – 44
Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Podgorica – 12
Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Nikšić – 12
Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Bar – 41
Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Herceg Novi – 22

U izvještajnom periodu, komisije su donijele ocjene o mogućnosti zaposlenja za 42 lica:

Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Podgorica – 9
Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Nikšić – 3
Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Herceg Novi – 15
Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju Područne jedinice Pljevlja – 15

2.13. Zapošljavanje lica sa invaliditetom

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, propisano je, da se u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore organizuje Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom i da se sredstva Fonda prvenstveno obezbjeđuju iz posebnog doprinosa, koji uplaćuju poslodavci koji nijesu ispunili propisanu kvotu pri zapošljavanju lica sa invaliditetom. Ova sredstva se uplaćuju u Budžet Crne Gore.

Sredstva Fonda, shodno Zakonu mogu se koristiti, za: mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije za nezaposlena i zaposlena lica sa invaliditetom, sufinansiranje posebnih organizacija za zapošljavanje, programe aktivne politike zapošljavanja u kojima učestvuju lica sa invaliditetom, subvencije, finansiranje grant šema i novčane pomoći za učesnike u mjerama profesionalne rehabilitacije.

Od 1. januara 2014. godine, Fond je izdvojen kao posebna budžetska pozicija, u prihodnoj i rashodnoj strani Budžeta Crne Gore, odnosno Budžeta Zavoda za zapošljavanja Crne Gore i za 2018. godinu, za ovaj program je predviđen iznos od 6.000.000,00€.

Za realizaciju programa profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja sa invaliditetom, u 2018. godini utrošeno je 5.923.672,10 Eur i to za:

- programe profesionalne rehabilitacije – 255.781,07 €;
- subvencije zarade – 2.704.966,75 €;
- subvencija (prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada) – 51.352,47 €;

- subvencija (učesće u finansiranju ličnih troškova asistenta u radu) – 141.343,73 €;
- finansiranje grant šema – 2.647.110,54 €;
- novčane pomoći polaznicima programa – 33.665,02 €;
- naknade članovima komisija za profesionalnu rehabilitaciju i Savjeta Fonda – 89.452,52 €.

U skladu sa članom 36 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službeni list CG", br.49/2008, 73/2010 i 39/2011), poslodavac koji zaposli lice sa invaliditetom ima pravo na subvencije koje se odnose na:

- bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje lica sa invaliditetom;
- kreditna sredstva pod povoljnim uslovima za kupovinu mašina, opreme i alata potrebnog za zapošljavanje lica sa invaliditetom;
- učesće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) lica sa invaliditetom;
- subvencije zarade lica sa invaliditetom koje se zaposli.

Subvencije zarade za zaposlena lica sa invaliditetom

Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, u 2018. godini, podnijeto je 789 zahtjeva za priznavanje prava na subvenciju zarade za zapošljavanje lica sa invaliditetom (260 zahtjeva se odnosilo na produžavanje ovog prava).

Od ukupnog broja podnijetih zahtjeva, iz razloga neblagovremenosti odbijena su 3 zahtjeva za ostvarivanja prava na subvenciju zarade za zapošljavanje lica sa invaliditetom, dok je 706 zahtjeva za ostvarivanje prava na ovu vrstu subvencije odobreno u skladu sa odredbama članova 37 i 37a Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

Na dan 31.12.2018. godine, 421 poslodavac ostvaruje pravo na subvenciju zarade za 660 lica sa invaliditetom (muškarci – 344; žene – 316). Na određeno vrijeme zaposlena su 254 lica sa invaliditetom, dok je 406 lica zaposleno na neodređeno vrijeme.

Broj poslodavaca po opštinama:

OPŠTINA	BR. POSLODAVACA
ANDRIJEVICA	3
BAR	35
BERANE	31
BIJELO POLJE	81
BUDVA	6
CETINJE	4
DANILOVGRAD	4
HERCEG NOVI	29
KOLAŠIN	3
KOTOR	9
MOJKOVAC	19
NIKŠIĆ	24
PLJEVLJA	33

PODGORICA	99
PLAV	1
PLUŽINE	1
PETNJICA	5
ROŽAJE	25
ŠAVNIK	2
TIVAT	7
UKUPNO	421

Bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada

U toku 2018. godine, 22 poslodavca podnijela su Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom 24 zahtjeva za ostvarivanje prava na bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada.

Pravo na bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada ostvarila su 22 poslodavca za 24 zaposlena lica sa invaliditetom.

Učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu)

U 2018. godini, 18 poslodavaca podnijelo je 20 zahtjeva za ostvarivanje subvencije – učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) zaposlenom licu sa invaliditetom.

Pravo na ovu subvenciju u 2018. godini ostvarilo je 17 poslodavaca za 19 zaposlenih lica sa invaliditetom (muškarci – 11; žene - 8). Tri lica sa invaliditetom zasnovalo je radni odnos na određeno vrijeme, dok je 16 lica zasnovala radni odnos na neodređeno vrijeme.

Odbijen je jedan zahtjev za ostvarivanje ovog prava.

Na dan 31.12.2018. godine, 47 poslodavaca ostvaruje pravo na subvenciju – učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) za 65 zaposlenih lica sa invaliditetom (muškarci – 42; žene – 23). Sedam lica je zaposleno na određeno vrijeme, dok je 58 lica zaposleno na neodređeno vrijeme.

Finansiranje projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom – grant šema

Član 39 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom propisuje da se sredstva Fonda, između ostalog, mogu koristiti i za finansiranje grant šema.

U skladu sa tim, usvojen je Pravilnik o postupku i metodologiji za finansiranje grant šema ("Sl. list CG", br.28/14 i 16/16) kojim se propisuje da Zavod najmanje jednom godišnje objavljuje javni poziv za finansiranje projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom – grant šema.

Tokom 2018. godine, raspisana su dva javna poziva za finansiranje projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom – grant šema, od 23.01.2018. godine i 31.07.2018. godine.

Odlukama Upravnog odbora Zavoda br. 01-6188 od 27.04.2018. godine i br. 01-18280 od 15.11.2018. godine, a po osnovu gore navedenih javnih poziva, odobreno je finansiranje 56 projekata, ukupne vrijednosti 2.916.239,15 €.

Kroz ove projekte, predviđeno je uključivanje 400 lica sa invaliditetom, od kojih će 310 lica biti zaposleno tokom trajanja projekta, a 125 lica će biti zaposleno nakon završetka projekta u minimalnom

trajanju od šest mjeseci. Realizacija ovih projekata će biti nastavljena i u 2019. godini.

U toku 2018. godine, realizovano su i 54 projekta po javnim pozivima od 21.03.2017. godine i 07.08.2017. godine. U ove projekte uključeno je 428 lica sa invaliditetom, tokom trajanja projekata zaposleno je 268 lica, a nakon završetka projekta zaposleno je 71 lice. Realizacija projekata završena je u oktobru 2018. godine.

2.14. Realizovane aktivnosti u oblasti klasifikacije zanimanja i obrazovanja

U okviru kontinuirane podrške u cilju optimizacije procesa rada u oblasti evidencije, posredovanja, oglašavanja i statističkog izveštavanja, planirane aktivnosti u oblasti klasifikacije obrazovanja i zanimanja u izvještajnom periodu realizovane su u skladu sa definisanim ciljevima:

- Šifarnik zanimanja i stručnih sprema dopunjen je novim zanimanjima/kvalifikacijama u IV, VI, VII i VIII nivou obrazovanja u skladu sa strukturom šifarnika. Javne isprave (diplome i uvjerenja) kojim tražioci zaposlenja u procesu prijavljivanja na evidenciju ZZZCG potvrđuju stečenu kvalifikaciju nivoa obrazovanja su osnov za definisanje šifarskog koda i razvrstavanje kvalifikacija prema grupama zanimanja i pripadajućim područjima rada. Šifarnik se dopunjava i ažurira utvrđenom dinamikom rada, a na osnovu prijema zahtjeva od biroa rada. Pregled Šifarnika omogućen je u elektronskoj verziji u kategoriji Šifarnik (Statistika i izvještavanje).
- Šifarnik posebnih znanja i vještina dopunjen je u kategoriji “Sticanje stručne kvalifikacije” i “Sticanje znanja i vještina, ključnih vještina i kompetencija”. Osnov za definisanje šifarskog koda i razvrstavanje u određene kategorije Šifarnika su javne isprave (sertifikati i potvrde). Šifarnik se dopunjava i ažurira utvrđenom dinamikom rada a na osnovu prijema zahtjeva od biroa rada. Pregled Šifarnika omogućen je u elektronskoj verziji u kategoriji Šifarnik (Statistika i izvještavanje).
- Standardna klasifikacija zanimanja SKZ/08 dopunjena je novim zanimanjima/kvalifikacijama nivoa obrazovanja, odnosno klasifikovana su i šifrirana sva pojedinačna zanimanja u skladu sa strukturom SKZ/08. Osnov za definisanje šifarskog koda i razvrstavanje u određene kategorije Šifarnika su javne isprave (diploma i uvjerenja). Šifarnik se dopunjava i ažurira utvrđenom dinamikom rada, a na osnovu prijema zahtjeva od biroa rada. Pregled Šifarnika omogućen je u elektronskoj verziji u kategoriji Šifarnik (Statistika i izvještavanje).
- U izvještajnom periodu urađeno je inoviranje Standardne klasifikacije zanimanja SKZ/08 u okviru strukture trećeg Roda, a odnosilo se na implementaciju inoviranog šifarskog koda pojedinačnih zanimanja/kvalifikacija u cilju usaglašavanja naziva i šifre sa nivoom obrazovanja na nivou Grupa zanimanja navedene klasifikacije. Ovom izmjenom je obuhvaćeno 256 klasifikacionih jedinica. Ažurirana klasifikacija dostupna je u elektronskoj verziji u kategoriji Šifarnik (Statistika i izvještavanje).

Određeni poslovi u ovoj oblasti realizovani su u saradnji sa Sektorom za informacioni sistem.

U 2019. godini sve aktivnosti će se kontinuirano sprovoditi u cilju daljeg unapređenja funkcionisanja šifarskog sistema i optimizacije u primjeni Šifarnika i Standardne klasifikacije zanimanja

2.15. EURES

Crna Gora (CG) je u procesu pridruživanja Evropskoj uniji (EU). Zavod je u cilju potpune harmonizacije svoje metodologije rada sa metodologijama rada javnih službi za zapošljavanje EU formirao Odsjek za EURES i međunarodno posredovanje.

EURES (**E**uropean **e**mployment **s**ervice) je mreža javnih službi za zapošljavanje zemalja članica

Evropskog ekonomskog prostora koji su u partnerstvu s Evropskom komisijom. U zemlje evropskog ekonomskog prostora spada 28 država članica EU, kao i Norveška, Lihtenštajn, Island i Švajcarska.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je uključen u više pregovaračkih poglavlja u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Poglavlje koje se najviše tiče rada Zavoda i direktno utiče na njegovo funkcionisanje je pregovaračko poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika. Ovo poglavlje je zvanično otvoreno **11. decembra 2017.** godine na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine predstavnici Zavoda su radili na daljem usklađivanju zakonskih i podzakonskih akata sa pravnom tekovinom Evropske unije i ispunjavanju obaveza iz »Programa pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji«. Redovno su rađeni i izvještaji o ispunjavanju obaveza iz prethodno usvojenog »Programa pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji«.

Video konferencija za Poglavlje 2 sa predstavnicima Evropske komisije održana je u aprilu 2018. godine. U radu sastanka sa crnogorske strane su učestvovali predstavnici: Ministarstva rada i socijalnog staranja CG, Misije CG pri EU, Ministarstva zdravlja, Fonda za zdravstveno osiguranje, Komisije za tržište kapitala, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva evropskih poslova i Zavoda za zapošljavanje. Cilj videokonferencije je bio da se detaljnije razmotri način praćenja ispunjavanja završnih mjerila za poglavlje 2.

U okviru projekta »Ka EU pravilima o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti« (koji finansira EU) su organizovane obuke u kojima su, između ostalog učestvovali i predstavnici Zavoda, a čiji je cilj da omogući efikasnu primjenu sistema socijalne sigurnosti kroz jačanje institucionalne i administrativne kapacitete nadležnih organa u Crnoj Gori kako bi se implementirale pravne tekovine EU u polju slobodnog kretanja radnika i koordinirale šeme socijalne sigurnosti nakon pristupa EU. Ove obuke doprinese ispunjavanju obaveza iz Poglavlja 2 i Poglavlja 19 vezano za jačanje administrativnih kapaciteta.

Posredstvom TAIEX-a (Tehnička pomoć i razmjena informacija - instrument jedinice Generalnog direktorata za proširenje EK, čiji je zadatak da osigura pomoć u usklađivanju, primjeni i sprovođenju zakonodavstva EU) je aplicirano za *Ekspertsku misiju* koja se tiče slobodnog kretanja radnika i zapošljavanja u EU i *Studijsku posjetu* radi upoznavanje sa principima funkcionisanja i načinom rada EURES mreže u zemlji članici EU. Ciljevi ekspertske misije i studijske posjete je podrška mobilnosti i slobodnom kretanju radnika i podrška Zavodu za zapošljavanje Crne Gore u implementaciji i promociji EURES mreže u Crnoj Gori. Time se podstiče razvoj novih poslovnih procesa u posredovanju pri zapošljavanju u skladu s EURES mrežom i jačanje kapaciteta zaposlenih za sprovođenje tih poslovnih procesa i ispunjavanje obaveza iz pregovora sa Evropskom unijom.

Zavod za zapošljavanje je otpočeo aktivnosti na saradnji sa javnom službom za zapošljavanje Republike Malte »Jobsplus« u cilju zapošljavanja crnogorskih građana u Republici Malti.

Tokom 2018. godine su pokrenute aktivnosti na proširenju saradnje sa Federalnom agencijom za zapošljavanje SR Njemačke i institucijom u okviru ove agencije koja se bavi zapošljavanjem stranih radnika – Centralnom posredničkom kancelarijom za strane radnike i stručnjake iz inostranstva.

Takođe, sprovode se aktivnosti i na realizaciji saradnje sa javnom službom za zapošljavanje Portugala u cilju zapošljavanja crnogorskih građana u ovoj državi.

Nastavak saradnje sa navedenim službama i realizacija zapošljavanja je planirana za narednu godinu.

Zavod svakodnevno vrši informisanje građanima koji nam se obraćaju lično ili telefonskim putem, a zainteresovani su za zapošljavanje u inostranstvu.

U cilju što kvalitetnijeg i sveobuhvatnijeg informisanja građana Crne Gore o načinima i mogućnostima nalaženja posla u inostranstvu na web prezentaciji Zavoda mogu se naći sve relevantne informacije o mogućnostima i načinima nalaženja posla u inostranstvu, kao i kako se zaštititi prilikom odlaska na rad u inostranstvo.

2.16. Normativno – pravni poslovi

U okviru normativno-pravnih poslova u toku 2018. godine realizovane su sljedeće aktivnosti, koji se odnose, na:

- učešće u izradi Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti;
- učešće u izradi Pravilnika o načinu ostvarivanja novčane pomoći za nezaposlena lica;
- praćenje zakonskih i drugih propisa iz oblasti zapošljavanja;
- obezbjeđivanje jedinstvene primjene propisa u oblasti zapošljavanja i ostvarivanja prava za vrijeme nezaposlenosti nezaposlenosti;
- učešće u pripremi ugovora i sporazuma koje zaključuje Zavod;
- učešće u pripremi predloga odluka i zaključaka Upravnog odbora Zavoda;
- praćenje propisa iz oblasti zapošljavanja i rada stranaca i zaštite građana Crne Gore na radu u inostranstvu;
- vođenje prvostepenog upravnog postupka po zahtjevu za slobodan pristup informacijama;
- učešće u pripremi internih pravila i procedura na osnovu zakona i drugih propisa;
- primjenu međunarodnih sporazuma o socijalnom osiguranju u dijelu osiguranja za slučaj nezaposlenosti;
- postupanje po tužbama i presudama u upravnom sporu;
- izradu uputstava kojima se obezbjeđuje jedinstvena primjena propisa iz oblasti zapošljavanja;
- postupanje po inicijativama, predstavkama i pritužbama.

2. 16.1 Pregled sudskih sporova

Tokom 2018. godine, znatno se povećao broj sudskih sporova. S obzirom da su postupci koji se vode za naplatu kredita trajnog karaktera zbog prirode spora, to se broj predmeta iz tog osnova smanjuje tek isplatom kompletnog duga. Radi se o sporovima koji su sadržani u ranijim izvještajima.

Zaposleni u Zavodu su preko svojih punomoćnika pokrenuli sudske postupke pred Osnovnim sudovima u Crnoj Gori (oko 500 tužbenih zahtjeva). Osnov tužbenih zahtjeva je naknada štete po osnovu rada u komisijama i drugim radnim tijelima. Takođe, nastavljen je postupak iz osnova osiguranja “Lovećen osiguranje” po žalbi pred Višim sudom u Podgorici.

Pred Osnovnim sudovima u Crnoj Gori, pred Višim sudom u Bijelom Polju i Privrednim sudom u Podgorici, po žalbama tužioca ili tuženog iz različitih pravnih osnova se nastavljaju sudski postupci (radni sporovi, sporovi za naplatu kredita, sporovi za nezakonito primanje novčane naknade, pojedinačni sporovi po osnovu privatizacije...).

Broj predmeta iz osnova privatizacije i transformacije se mijenja i bitno je smanjen u odnosu na prethodni period. Ali se broj predmeta iz drugih osnova povećava. U pitanju su pojedinačni sporovi, različitog pravnog osnova, čiji bi činjenični i pravni osnov znatno opteretio izvještaj, jer je njihov broj značajan.

Osnovi tužbenih zahtjeva tokom 2018.godine se bitno ne mijenja osim u broju pokrenutih sporova koji je u stalnom porastu i to najvećim dijelom radni sporovi. Opis svakog pojedinačnog spora bi opteretio izvještaj pa je stanje iz ovog osnova prikazano opisno ne ulazeći u suštinu svakog pojedinačnog postupka.

Takođe povećao se broj predmeta koji se vode pred Upravnim sudom Crne Gore i u pitanju su posebni postupci iz nadležnosti Upravnog suda.

S obzirom da svaki pojedinačni spor zahtijeva prisustvo ročištima u velikom broju to opterećuje pravni sektor koji uspijeva da prati sve pojedinačne postupke.

Kako se radi o postupcima čije trajanje vremenski nije ograničeno to se oni nastavljaju tokom 2019. godine.

2.17. Javne nabavke

Planom javnih Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za 2018. godinu, planirano je sprovođenje 25 postupka javnih nabavki sa procijenjenim budžetom od ukupno 602.350,00 Eur. Od tog iznosa na nabavku roba odnosi se 138.450,00 Eur, 443.900,00 Eur, za nabavku usluga i 20.000,00 Eur za planirane radove.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 42/11, 57/14), Planom javnih nabavki Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za 2018. godinu i odlukama Upravnog odbora Zavoda za zapošljavanje do 26.12.2018. godine pokrenuta su 23 (dvadeset tri) postupka javnih nabavki (otvoreni postupak) i nabavki male vrijednosti, od čega je realizovano (zaključeni su ugovori) za 22 (dvadeset dva) postupka, ugovorene vrijednosti 540.231,75 Eur.

Za nabavku kancelarijskog materijala (otvoreni postupak) pokrenut je postupak zaštite prava žalbom kod Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki.

U otvorenom postupku putem javnog nadmetanja realizovano je 9 (devet) postupka javnih nabavki: usluge marketinga i oglašavanja, usluge emitovanja televizijske emisije, usluge mobilne telefonije, usluge fiksne telefonije, poštanske usluge, usluge održavanja programske opreme (softveri), usluge arhiviranja, nabavka naftnih proizvoda i goriva, nabavka kompjuterske opreme, – ugovorene vrijednosti 372.025,41 Eur.

Kroz postupak nabavke male vrijednosti (procijenjene vrijednosti veće od 5.000 eura) je pokrenuto i realizovano 13 (trinaest) postupaka javnih nabavki i to: nabavka guma za vozila, nabavka priozvoda za čišćenje, nabavka djelova i prateće opreme za kancelarijske uređaje, nabavka kancelarijskog namještaja, nabavka usluga putničkih agencija, usluga osiguranja imovine i lica po partijama, nabavka usluga popravke službenih vozila, nabavka usluga zaštitara, nabavka štamparskih usluga, izvođenje građevinskih radova, nabavka usluga održavanja i popravki po partijama, nabavka usluga programiranja, nabavka usluga čišćenja poslovnih prostorija, ugovorene vrijednosti 168.206,34 Eur.

Realizovane su i nabavke male vrijednosti po profakturi u iznosu od 84.042,67 Eur.

U navedenom periodu vršena je hitna nabavka – izvođenje građevinskih radova, shodno Zakonu o

javnim nabavkama, ukupne vrijednosti 4.961 Eur.

Predmetni postupci javnih nabavki provedeni su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama metodom otvorenog postupka javnih nabavki (javni poziv, javni tender), kroz postupak nabavke male vrijednosti, hitne nabavke i nabavke male vrijednosti po profakturi.

U 22 postupka javnih nabavki, za vrednovanje ponuda je primijenjen kriterijum - najniža ponuđena cijena, a za pružanje usluga mobilne i fiksne telefonije je primijenjen kriterijum ekonomski najpovoljnija ponuda.

2.18. Služba za kadrovske i opšte poslove

Služba za kadrovske i opšte poslove je u izvještajnom periodu obavljala aktivnosti u okviru svojih nadležnosti, propisanih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore i isti se odnose na:

- praćenje i primjenu propisa iz oblasti radnih odnosa;
- pripremanje opštih i pojedinačnih akata kojima se utvrđuju prava, obaveze i odgovornost službenika i namještenika;
- izradu i kontrolu primjene rasporednih rješenja službenika i namještenika Zavoda;
- sprovođenje postupaka u vezi sa zapošljavanjem, ocjenjivanjem, napredovanjem, osposobljavanjem pripravnika za samostalno vršenje poslova;
- vođenje jedinstvene kadrovske evidencije i drugih evidencija iz oblasti rada;
- komunikaciju sa Upravom za kadrove; praćenje primjene propisa vezanih za korišćenje prevoznih sredstava u svojini Crne Gore;
- kancelarijsko poslovanje; upravljenje službenim vozilima; opšte i administrativno-tehničke poslove; obavljanje portirskih, kurirskih poslova, poslove održavanja higijene.

Služba je tokom 2018. godine radila, prije svega, na vođenju postupka zasnivanja, raspoređivanja i prestanka radnog odnosa, formiranju i ažuriranju personalnih dosijea, vođenju kadrovske evidencije, sprovođenju postupka ocjenjivanja, unosu i ažuriranju podataka iz kadrovske evidencije u administrativno-finansijski podsistem informacionog sistema Zavoda, pripremi pojedinačnih akata iz oblasti rada i radnih odnos, pripremi ugovora o djelu, prijavljivanju i odjavljivanju zaposlenih nadležnoj službi, odnosno Poreskoj upravi, izdavanju uvjerenja, izrada rješenja za godišnje odmore, redovno ažuriranje podataka neophodnih za sajt Zavoda, sprovođenje ispitnih postupaka i obavještanje zaposlenih o rezultatima, itd.

Služba je u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list CG", br. 2/18), nakon isteka mandata za 4 pomoćnika direktora Zavoda za zapošljavanje Crne Gore donijela rješenja o prestanku mandata, te rješenja o određivanju vršioca dužnosti pomoćnika direktora Zavoda, do imenovanja, odnosno postavljenja u skladu sa zakonom.

Shodno zakonskoj obavezi, Služba je pripremila Kadrovski plan za 2018. godinu, primjenjujući Metodologiju za izradu kadrovske plan i usklađujući ga sa Zakonom o budžetu za 2018. godinu. Na donijeti Kadrovski plan Zavoda za zapošljavanje Crne Gore je data je saglasnost od strane Ministarstva finansija, u skladu sa Zakonom.

Takođe, Služba je shodno zakonskoj obavezi ocjenjivanja državnih službenika i namještenika za prethodnu godinu, radila na donošenju rješenja o ocjenjivanju državnih službenika i namještenika zaposlenih u ZZZCG za 2017. godinu. Na osnovu Rješenja o ocjenjivanju izvršen je unos podataka svih zaposlenih u program kadrovskog informacionog sistema (KIS).

Tokom tekuće godine donijeta su rješenja o utvrđivanju prava na jubilarnu nagradu zaposlenih koji su stekli ovo pravo shodno odredbama Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa ("Sl.list Crne Gore", br. 18/15).

Shodno Planu optimizacije javne uprave Crne Gore 2018-2020, koji je donešen od strane Vlade Crne Gore, Služba kadrovske i opšte poslove radi na sprovođenju zaključaka i mjera iz Plana optimizacije koje se odnose na Zavod za zapošljavanje Crne Gore.

Služba za kadrovske i opšte poslove učestvuje u izradi Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, koji je u toku.

Tokom 2018. godine Uprava za kadrove je, za potrebe Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, objavila 5 internih oglasa unutar organa, 2 interna oglasa između državnih organa i 9 javnih oglasa, kao i jedan javni konkurs za pomoćnika direktora za Sektor za normativno-pravne poslove i prava iz osiguranja po osnovu nezaposlenosti.

U izvještajnom periodu broj novozaposlenih je 15 na neodređeno vrijeme, dok je za 3 službenika prestao radni odnos, 1 lice je na mirovanju prava iz radnog odnosa, a za 1 lice je u toku postupak utvrđivanja da li je prestanak radnog odnosa ili mirovanja prava iz rada i po osnovu rada

Na dan 25.12.2018. godine, broj zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje je 334.

2.19. Razvoj ljudskih resursa, koordinacija i praćenje procesa rada

2.19.1. Razvoj ljudskih resursa

Stručno usavršavanje zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje

Eksterna organizacija stručnog usavršavanja zaposlenih za sticanje posebnih znanja iz oblasti stranih jezika

U toku 2018. godine Odsjek za razvoj ljudskih resursa je učestvovao u obukama za usavršavanje znanja iz oblasti stranih jezika i organizovanje kurseva stranih jezika za zaposlene.

British Council je u partnerstvu sa Ministarstvom javne uprave i Upravom za kadrove i uz podršku Britanske ambasade Podgorica, pokrenuo projekat „Engleski jezik i profesionalne vještine u javnoj upravi Crne Gore“ u cilju pružanja podrške razvoju potrebnih jezičkih i profesionalnih vještina državnih službenika za postizanje veće efikasnosti, kvaliteta i sigurnosti u komunikaciji sa međunarodnim akterima. U okviru ovog projekta, 15 radnika Zavoda je učestvovalo na testiranju, da bi se utvrdio nivo znanja engleskog jezika kada su u pitanju komponente pisanje i govor. Od toga je 10 zaposlenih pokazalo napredni nivo znanja i učestvovalo u programu obuke.

Eksterna organizacija specifičnog programa obuke

U toku 2018. godine ukupan broj zaposlenih koji su prošli određene programe obuka iznosi 83 lica.

Zainteresovanost za određene programe obuka u 2018. godini iznosi 24% od ukupnog broja zaposlenih. Specifične obuke koje je pohađao najveći broj zaposlenih tematski se odnose na sledeće oblasti:

- Upravni postupak,
- Statistički proces prikupljanja i analize podataka,
- Slobodan pristup informacijama,
- Tajnost podataka,
- Poslovna korespodencija.

U periodu od 1.01.do 31.12.2018.godine zaposleni su bili na sledećim obukama:

Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja (januar-mart)

- Zabrana diskriminacije	1 lice
- Borba protiv korupcije i spreča. sukoba interesa u JU	1 lice
- Motivacija zaposlenih	3 lica
- Od ideje do uspešno realizovanog projekta	4 lica
- Zakon o upravnom postupku	25 lica

Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja (april-jun)

- Integritet u JU i sprovođenje planova integriteta	2 lica
- Zaštita ličnih podataka	3 lica
- Evropski sud za ljudska prava	1 lice
- Postupak izrade akata o unutrašnjoj organizaciji i sistemati.	2 lica
- Etički kodeks	2 lica
- Statistički proces prikupljanja i analize podataka	7 lica
- Slobodan pristup informacijama	3 lica
- Održivi razvoj	1 lice
- Tajnost podataka	7 lica
- Primjena novog Zakona o upravnom postupku	2 lica
(Zakon o upravnom postupku - Slobodan pristup informacijama)	
- Jačanje vješ.rane ident.i upuću.poten.sluča.trgo. ljudima u CG	2 lica

Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja (septe-decembar)

- Slobodan pristup informacijama	5 lica
- Poslovna korespodencija	5 lica
- Zabrana diskriminacije	1 lice
- Pravno tehnička pravila za izradu propisa ...	1 lice
- Zakon o Upravnom postupku	1 lice
- Kadrovsko planiranje	2 lica
- Metodologija praćenja ZUP-a	2 lica

Interna organizacija specifičnog programa obuke

U toku prve polovine 2018. godine Odsjek za razvoj ljudskih resursa učestvovao je u realizacijama internih programa obuka za sticanje posebnih znanja iz oblasti stranih jezika za PJ Podgorica i PJ

Nikšić:

- Program obuka za sticanje posebnih znanja iz oblasti stranih jezika u PJ Podgorica pohađa 7 zaposlenih
- Program obuka za sticanje posebnih znanja iz oblasti stranih jezika u PJ Nikšić pohađa 12 zaposlenih

Izrada strateških dokumenata za unapređenje rada Zavoda

Revidiranje “Predloga modela definisanja strateških elemenata rada Zavoda za zapošljavanje”

U dokumentu je predstavljen predlog modela definisanja strateških elemenata Zavoda za zapošljavanje od strane menadžmenta; predlog modela definisanje mjesta trenutnog stajanja na nivou svih organizacionih jedinica; predlog modela definisanja strateških elemenata na svim organizacionim jedinicama; predlog modela definisanja ciljeva svih organizacionih jedinica; predlog modela definisanja misije, vizije i ciljeva na individualnom nivou (na nivou zaposlenog).

Revidiranje “Predloga modela strateških elemenata rada Zavoda za zapošljavanje” sa akcentom na predlogu modela definisanja ciljeva i radnih zadataka zaposlenih

U skladu sa urgentnim formalno-pravnim obavezama definisanja ciljeva i radnih zadataka za sve zaposlene redefinisana je model “Predloga definisanja strateških elemenata rada Zavoda za zapošljavanje sa akcentom na definisanje ciljeva i radnih zadataka” u saradnji sa kadrovskom službom.

Aktivnosti izrade karijernih kartona zaposlenih

U okviru redovnih aktivnosti Odsjeka za razvoj ljudskih resursa kontinuirano se radilo na formiranju najpodesnijeg modela izrade individualnih karijernih kartona zaposlenih, modela vođenja evidencije o uključenosti zaposlenih u procese izrade strateških dokumenata, o uključenosti zaposlenih u programe, seminare i konferencije određenih tematskih cijelina i sl.

Urađeni su karijerni kartoni zaposlenih pristigli za 2018. godinu.

Proces mapiranja potrebnih obuka na organizacionom i individualnom nivou

Proces mapiranja potrebnih obuka na organizacionom i individualnom nivou realizovao se u skladu sa programom rada i procedurama odseka. Ispitani su svi zaposleni, kao i svi rukovodioci organizacionih jedinica o potrebama za obukama.

Ispitivanje je uključivalo definisanje mekih i specifičnih potrebnih znanja i vještina na individualnom i organizacionom nivou.

Izrada plana programa obuka za 2018. godinu

Izrada programa modela obuka, planiranja i realizacije obuka u Zavodu za zapošljavanje bila je podjeljena u 8 različitih faza. Odsjek za razvoj ljudskih resursa realizovao je ukupno 5 faza. Predlog plana obuka urađen je u skladu sa procedurama i postavljenom finasijskom konstrukcijom, i kao takav upućen na informisanje i saglasnost zainteresovanih strana.

2.19.2. Koordinacija i praćenje procesa rada

Odsjek za koordinaciju i praćenje procesa rada u toku 2018. godine prioritet svojih aktivnosti stavio je na nastavak i potpuno ujednačavanje prakse vezane za prijavu i prestanak vođenja evidencije nezaposlenih lica.

Obzirom, da je 01.01.2018. godine počela da se primjenjuje nova tehnologija rada kod vođenja evidencije o nezaposlenim licima, a koja ima nova suštinska i informatička rješenja, čitava aktivnost bila je obilježena poteškoćama mimo očekivanja.

S toga, po nalogu direktora ZZZ CG, sredinom aprila uslijedio je obilazak svih područnih jedinica od strane Radne grupe, gdje se neposredno vršio uvid u primjenu navedenog Uputstva o vođenju evidencije nezaposlenih lica, te neposredno davanje instrukcija na niz iznesenih pitanja i nejasnoća.

Nakon završenih obilazaka područnih jedinica, evidencija nezaposlenih lica je umnogome sređenija, ali i dalje iziskuje intenzivno praćenje i koordinaciju. Stoga, Radna grupa i dalje u kontinuitetu prati ove aktivnosti.

U pomenutom periodu organizovano je niz sastanaka sa načelnicima Područnih jedinica i njihovim saradnicima, na kojima su analizirane i druge aktivnosti koje je nametala svakodnevna praksa, kao što su:

- Praćenje individualnog plana zapošljavanja,
- Izmjena aplikacije ENL koja zahtijeva stalnu nadogradnju,
- Rješavanje kadrovskih, tehničkih i prostornih zahteva,
- Fizička pristupačnost službama ZZZ CG za lica sa invaliditetom (Berane i Kolašin),
- Primjena Zaključka Vlade Crne Gore da se od 02.04.2018. godine koristi sistem elektronske evidencije radnog vremena. Oprema za ovu namjenu je instalirana, međutim ona još uvijek nije stavljena u funkciji zbog određenih nejasnoća i tumačenja pravne regulative na šta je ukazala Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama,
- Rješavanje predavki upućenih od strane nezaposlenih lica, kao i onih koje su dostavljane od strane zaposlenih u Zavodu,
- Ocjenjivanje zaposlenih u Sektoru i načelnika PJ,
- Anketa svih zaposlenih za potrebe Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Uprave za kadrove o zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima državne uprave,
- Saradnja sa drugim državnim institucijama i NVO sektorom (analize, ankete, upitnici i itd.),
- Krajem novembra započele su aktivnosti po osnovu revizorskog izvještaja Odjeljenja za unutrašnju reviziju Zavoda za zapošljavanje. Metodom slobodnog uzorka sačinjen je revizorski izvještaj poslovanja Područne jedinice Bar sa pripadajućim Biroima rada, koji je rezultirao konkretnim preporukama. U cilju realizacije preporuka koje se sa manjim odstupanjima odnose na sve Područne jedinice i biroe rada, formiran je Radni tim koji će raditi na njihovoj realizaciji.

2.20. Informacioni sistemi

Tehnička infrastruktura

Informacioni sistem Zavoda raspolaže sa ukupno 485 računara (370 stonih i 115 prenosivih računara) i 351-im uređajem za štampu (314 štampača i 37 multifunkcionalnih uređaja). Sve organizacione jedinice Zavoda povezane su u jedinstvenu računarsku mrežu. Prosječna starost računara je 8,2 godine, dok je prosječna starost štampača 8,8 godina.

Održavanje tehničke infrastrukture

U cilju obezbjeđenja potrebnog nivoa bezbjednosti informacionog sistema, urađen je plan redizajna modela uređenja računarske mreže Zavoda, koji podrazumijeva povećanje efektivnosti i efikasnosti upravljanja hardversko-softverskim resursima mreže, kroz autentifikaciju entiteta, autorizaciju i kontrolu pristupa nad resursima, forsiranje sigurnosnih polisa kao i konfiguracionih parametara, udaljenu instalaciju patcheva i softvera na računare u mreži i dr. Svi računari povezani u računarsku mrežu Zavoda su učlanjeni u novu organizacionu strukturu (domen).

Izvršeni su radovi na podizanju tehničke i fizičke bezbjednosti prostora za smještaj serverske opreme, na nivo predviđen Uredbom o mjerama informatičke bezbjednosti.

Održavanje programske opreme

U okviru Informacionog sistema Zavoda egzistira veliki broj programskih aplikacija koje pokrivaju sve segmente poslovnog sistema zapošljavanja. Veliki dio poslova na održavanju implementirane programske opreme u ispravnom stanju i njenom prilagođavanju zakonskim ili organizacionim promjenama, izvodi se u okviru Sektora za informacioni sistem. Održavanje aplikacija kod kojih zahtijevana znanja prevazilaze kapacitete sopstvenog stručnog kadra i ulaze u domen usko specijalističkih je predmet outsourcing-a i povjereno je stručnim firmama. Značajnije aktivnosti na održavanju i nadgradnji postojeće programske opreme su:

- Analiza postojećeg stanja IS i tehničkih specifikacija za nabavku nove IT opreme i novog aplikativnog softvera, u kontekstu obnavljanja IT infrastrukturne osnove i inoviranja softverske platforme (LMIS), s ciljem usklađivanja s EURES zahtjevima u okviru pristupa EU, kroz projekat “Šeme socijalne sigurnosti”, koji se finansira iz EUIF (EU Integration Facility), uz tehničku pomoć eksperta iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ);
- Snimanje, analiza i optimizacija svih upita koji se izvršavaju nad bazom;
- Obezbjedenje tehničkih uslova za rad sistema za evidenciju radnog vremena u okviru računarske mreže Zavoda;
- Priprema tehničko-tehnoloških specifikacija za inovaciju aplikacija „Evidencija slobodnih radnih mjesta” i „Stručno osposobljavanje i prekvalifikacija”;
- Projektovanje, razvoj i implementacija podsistema za automatsko prikupljanje podataka o hardversko-softverskim resursima računarske mreže Zavoda;

- Projektovanje, razvoj i implementacija podsistema za ICT podršku korisnika, koji omogućava bržu i kvalitetniju komunikaciju sa korisnicima IS, ali i precizan uvid u strukturu i statistiku problema u radu IS, kao i uvid u radno angažovanje zaposlenih u sektoru;
- Konverzija aplikacije "Kredit" iz MS Office 97 u MS Office 2007;
- Izrada projektnog zadatka i obezbjeđenje tehničkih pretpostavki za realizaciju web-servisa radne aktivacije nezaposlenih lica korisnika materijalnog obezbjeđenja (od MRSS ka ZZZCG i od ZZZCG ka MRSS);
- Testiranje različitih scenarija virtuelizacije servera i inicijalna priprema za prelazak na virtuelnu serversku platformu, u cilju efikasnijeg iskorišćenja IT resursa i smanjenja operativnog ulaganja u IT.

Ostale aktivnosti

- Stalne promjene u tehnologiji rada Zavoda i pravnoj normativi koja prati njen rad, uslovile su povećanu potrebu za inovacijom i nadgradnjom postojećih programskih rješenja;
- Kontinuiran rad na pripremi i izradi različitih statističkih izvještaja, koji pokrivaju sve poslovne procese sistema zapošljavanja.
- Redovne, svakodnevne, aktivnosti na preventivnom, korektivnom, adaptivnom i perfektivnom održavanju IS-a, izradi sigurnosnih kopija vitalnih dijelova sistema, administraciji email naloga i dr.

2.21. Odnosi sa javnošću i međunarodna saradnja

2.21.1. Medijske i promotivne aktivnosti

Aktivnosti koje su realizovane u 2018. godini:

- Uređivanje i ažuriranje web sajta Zavoda na dnevnoj osnovi;
- Objavljivanje javnih poziva i konkursa za realizaciju pojedinih programa i mjera aktivne politike zapošljavanja;
- dodjele grant šema licima sa invaliditetom;
- Kroz projektnu saradnju sa UNDP-ijem, u septembru, je otvorena redizajnirana Fejsbuk stranica CIPS Crna Gora;
- Zavod je 24. oktobra otvorio Fejsbuk stranicu Zavod za zapošljavanje Crne Gore;
- Redovno obavještavanje nezaposlenih lica, korisnika novčane naknade o terminima isplate;
- Odjeljenje je učestvovalo u tehničkoj pripremi i dizajnu publikacija, brošura: »Povlastice poslodavcima«, »Sezonski poslovi«, »Sezonsko zapošljavanje«, »Mladi, zaradite na ljetovanju«, »Informator za upis u srednju školu«;
- Učešće u pripremi izvještaja i informacija iz djelokruga rada Odjeljenja za PR i međunarodnu saradnju – 6-mjesečno.

Direktor i članovi menadžmenta, u izvještajnom periodu, učestvovali su na skoro 50 okruglih stolova, konferencija, seminara i prezentacija u Crnoj Gori i inostranstvu. Odjeljenje je učestvovalo u obradi prezentacija i pripremi podataka za potrebe zaposlenih, radi učešća na skupovima u zemlji i inostranstvu.

Odjeljenje je u dnevnoj saradnji sa medijima, priprema odgovore na pitanja novinara iz svih

crnogorskih medija. Učestvuje u organizaciji pres konferencija – prema potrebi (1. avgusta održana polugodišnja, a 21. decembra godišnja konferencija za novinare).

Odjeljenje je u dnevnoj komunikaciji između unutrašnjih organizacionih jedinica Zavoda, na osnovu dostavljenih informacija o projektima, aktivnostima, koristeći kanale interne komunikacije radi informisanja zaposlenih u Zavodu.

Krajem januara i početkom februara 2018. godine Zavod je organizovao javnu promociju poziva za dodjelu grant šema licima sa invaliditetom. U svih sedam područnih jedinica održane su info sesije. Povodom potpisivanja ugovora za dodjelu granta, po pozivu od 22. januara, 4. maja, održana je konferencija za novinare. Povodom podjele grant šeme, po drugom pozivu, od 1. avgusta, pres je održan 16. novembra.

Od početka godine do kraja marta Zavod je odradio intenzivnu medijsku kampanju sa IRF-om – edukativne seminare podrške preduzetništvu »Šansa za posao«.

Zavod je aktivno učestvovao i bio suorganizator sajмова zapošljavanja (Summer Job - u Podgorici, Kotoru i Bijelom Polju, gdje smo imali svoje standove sa pratećim promotivnim materijalom (brošure). Događaji su medijski praćeni saopštenjima, konferencijama za štampu, tekstovima, gostovanjima u televizijskim emisijama.

Tokom aprila odrađene su javne promocije selekcija sezonskog zapošljavanja za potrebe hotela: "Budvanska rivijera", "Splendid", "Allure palazzi", "Ruža vjetrova". Na sajtu je postavljena platforma, namijenjena mladima: "Zaradite na ljetovanju!". Time je omogućena elektronska prijava maturanata i studenata za sezonske poslove.

Sprovedeno je niz medijskih aktivnosti povodom predstavljanja Informatora "Kuda nakon osnovne škole". Objavljeno je nekoliko tekstova u štampanim medijima na temu pravilnog izbora zanimanja i pripremljeno više televizijskih gostovanja naših savjetnika za profesionalnu orijentaciju. Tim povodom, 4. maja, organizovana je konferencija za medije.

Od januara do avgusta 2018. pripremljeno je i snimljeno 14 emisija "Pokreni se" emitovanih na TVCG. Od 28. novembra počeo je na, TV Vijesti (najbolja ponuda na tenderu), novi serijal emisije "PutokaZZZ", koja se reprizno emituje dva puta mjesečno. Prikazane su tri emisije.

Od 31. maja napisano je i objavljeno 50 informativnih strana "Zapošljavanje" u Dnevrim novinama, portalima Analitika, CdM, Bankar.

2.21.2. Međunarodna saradnja

Međunarodna saradnja Zavoda se odvijala u skladu sa strateškim opredjeljnjima i programom rada Vlade Crne Gore, ranije preuzetim obavezama vezanim za učešće u međunarodnim projektima, kao i multilateralnim i bilateralnim sporazumima koje je potpisao Zavod.

Delegacija Zavoda je u aprilu učestvovala na Generalnoj skupštini i 11. Svjetskom kongresu Svjetske asocijacije javnih službi za zapošljavanje/WAPES u Marakešu/Maroko. Zavod za zapošljavanje Crne Gore je već 12 godina član WAPES-a. Ova prestižna asocijacija, jedina na svijetu te vrste, broji oko 100 članova javnih službi za zapošljavanje iz cijelog svijeta, koje djeluju u pet regiona. Partneri WAPES-a su: Međunarodna organizacija rada, Međunarodna organizacija za migracije, Svjetska konfederacija poslodavaca, Evropska unija,

Evropska fondacija za obuku, OECD i druge organizacije iz svijeta rada, na evropskom i svjetskom nivou. WAPES je ove godine obilježio 30. godišnjicu postojanja. Direktori nacionalnih javnih službi za zapošljavanje su na Generalnoj skupštini WAPES-a, izabrali su novu upravljačku strukturu: Upravni odbor, blagajnika i internog revizora.

Generalna poruka sa 11. Kongresa pod nazivom »Javne službe za zapošljavanje u kontekstu održivog razvoja i digitalnog doba« je da se službe za zapošljavanje moraju usklađivati s inovativnim trendovima i pratiti potrebe tržišta rada, poboljšati baze podataka i olakšati administrativne procedure. Poručeno je da digitalizacija stvara nove poslove, a time i nova radna mjesta zbog čega je neophodno da javne službe razvijaju ponudu prilagođenih usluga; da se poboljša konekcija između privatnog i državnog sektora, poboljša socijalna zaštita, unaprijedi situacija u oblasti samozapošljavanja kroz smanjenje rizika i povećanje šansi. Javnim službama za zapošljavanje je sugerisano i da ojačaju usluge za nestandardno zapošljavanje, da detaljno analiziraju tržište te da inoviraju modele obuke i obrazovanja, otvorene radionice, kao i platforme za e-učenje. Zavod za zapošljavanje Crne Gore, kao institucija koja se kontinuirano razvija i prilagođava savremenim tokovima života i rada, nastoji da kroz primjenu modernih tehnologija i procesa pruža kvalitetne usluge klijentima na tržištu rada. Razmjena iskustava s kolegama iz svijeta zapošljavanja i rada je od suštinskog je značaja za ispunjenje misije Zavoda.

U Beogradu/Republika Srbija je u septembru održana godišnja konferenciji Centra javnih službi za zapošljavanje država Jugoistočne Evrope/CPESESEC, na kojoj je učestvovala i delegacija Zavoda. Domaćin je bila **Nacionalna služba za zapošljavanje Republike Srbije, predsjedavajuća ovom organizacijom tokom 2018.g.** Na konferenciji su učestvovali predstavnici javnih službi za zapošljavanje deset zemalja članica: Bosne i Hercegovine, Bugarske, Crne Gore, Hrvatske, Mađarske, Makedonije, Rumunije, Slovenije, Srbija i Turske, kao i predstavnici nacionalnih i međunarodnih organizacija. **Tema direktorske konferencije je bila »Promocija mjera aktivne politike zapošljavanja - obuka, stručna obuka i usavršavanje kroz različite obrazovne programe«**, a stručne »Afirmativne mjere i programi namijenjeni poslodavcima«.

Godišnja konferencija CPESSEC-a je bila prilika da se razmijene znanja i iskustva iz tematskih oblasti. Kao zajednički izazovi svih država prepoznati su: rad sa dugoročno nezaposlenim licima, sa mladim ljudima, sa korisnicima socijalne pomoći, ali i saradnja sa poslodavcima. U kontekstu pružanja usluga poslodavcima, uloga javnih službi za zapošljavanje je unapređenje saradnje sa poslodavcima, imajući u vidu da ove aktivnosti mogu značajno doprinijeti postizanju ukupnog strateškog cilja - smanjenja nezaposlenosti i povećanja zaposlenosti. Svijet rada se brzo mijenja i nameće nove zahtjeve koji treba adekvatno i blagovremeno ispuniti. Javne službe za zapošljavanje treba da pomognu poslodavcima da se bolje suoče s promjenljivim tržištem rada i adekvatno planiraju i implementiraju svoje politike ljudskih resursa. S druge strane, javne službe za zapošljavanje treba da šire ponudu mjera aktivne politike zapošljavanja u skladu s potrebama na dinamičnom tržištu rada, kako bi nezaposlena lica bila što spremnija za nove izazove.

Zaključak sa godišnje Konferencije CPESSEC-a je da su visoka stopa nezaposlenosti i migracije radne snage veliki problemi u svim zemljama jugoistočne Evrope, pa i u Crnoj Gori. Učesnici su utvrdili smjernice za dalji rad Centra.

Zavod je učestvovao u redizajniranju internet stranice i izradi Statističkog biltena CPESSEC-a.

Regionalni projekat Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja/ESAP, kojeg realizuje Savjet za regionalnu saradnju zajedno s Međunarodnom organizacijom rada, a finansira Evropska komisija, počeo je s implementacijom u martu 2016. godine i trajaće do marta 2019. godine. Glavni korisnici projekta su ministarstva rada i socijalnog staranja i javne službe za zapošljavanje iz šest država Zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo, Makedonija i Srbija). Kroz realizaciju projektnih aktivnosti, jača regionalna saradnja i institucionalni kapaciteti nacionalnih administracija, organizacija poslodavaca i radnika, što će im omogućiti da razvijaju i djelotvorno implementiraju reforme politike zapošljavanja i socijalne politike na putu proširenja Evropske unije.

U okviru Projekta je tokom 2018. godine održano više međunarodnih događaja na temu rješavanja pitanja diskriminacije, zapošljavanja Roma i ekonomskog jačanja romskih žena; organizovane su radionice razmjene stručnog znanja o zapošljavanju osoba s invaliditetom, o lokalnom partnerstvu u zapošljavanju, o programima pripravnništva, o participativnoj procjeni inkluzije i ekonomskoj aktivnosti registrovanih stranaca, o promociji inkluzivnih rješenja na tržištu rada Zapadnog Balkana.

U Budimpešti/Mađarska je krajem juna održan finalni događaj razmjene stručnog znanja za javne službe za zapošljavanje zemalja Zapadnog Balkana u okviru projekta »Promocija inkluzivnih tržišta rada Zapadnog Balkana«. Program je realizovala Međunarodna organizacije rada u periodu od jula 2017. godine do juna 2018. godine, finansirala Austrijska agencija za razvoj, a inspirisan je evropskim programom međusobnog učenja i razmjenom stručnog znanja. Tokom konferencije je, između ostalog, konstatovano da programi ZZZCG pod nazivom »Osposobljavanje za rad kod poslodavca« i »Stop sivoj ekonomiji« u potpunosti korespondiraju s programima koji se realizuju u zemljama Evropske unije i dobili su veoma dobru ocjenu. Na završnoj konferenciji Projekta su predstavljeni izvještaji i preporuke kreatorima politika u javnim službama zapošljavanja ovih država.

U junu je u Briselu/Belgija održan konsultativni i promotivni događaj pod nazivom »Razvoj zapošljavanja i tržišta rada u zemljama Zapadnog Balkana« kojeg je organizovao Savjet za regionalnu saradnju u okviru ESAP projekta. Konstatovano je da je prethodnih godina stanje u privredi i na tržištu rada Zapadnog Balkana znatno poboljšano, a broj radnih mjesta stalno raste. Pozitivni trend je bio najizraženiji među starijim radnicima i među osobama s visokim obrazovanjem, što ukazuje na značaj kvalifikacija i vještina za zapošljavanje. Komparativna analiza javnih službi zapošljavanja šest država je pokazala da su najjače oblasti djelovanja: održiva aktivacija i upravljanje prelascima između nezaposlenosti i zapošljavanja, oblikovanje operativnih postupaka, odnosi sa poslodavcima i partnerstva. Kao oblasti za poboljšanje istaknuti su: planiranje i implementacija politika koje se baziraju na dokazima, strateško upravljanje učincima i raspodjela resursa. Razmjena iskustava, međusobno učenje i ciljane nacionalne akcije, uz tehničku podršku ESAP projekta, mogu pomoći u rješavanju nekih od ovih izazova. Učesnici konferencije su razgovarali i o načinima kako da se formalizuje neprijavljeni rad, s ciljem da se dubinski istraže direktni i indirektni pristupi i povezane institucionalne strukture koje vode do formalizacije neprijavljenog rada. Države regiona su bile jednoglasne u ocjeni da je ESAP projekat veoma značajan i korisan za unapređenje procesa rada, kao i za poboljšanje kapaciteta javnih službi za zapošljavanje država Zapadnog Balkana u cilju pružanja kvalitetnih usluga klijentima i izrazili očekivanja da se projekat nastavi..

Ove godine je Evropska mreža javnih službi za zapošljavanje (EU PES Network) prvi put uputila poziv javnim službama za zapošljavanje koje nisu članice da učestvuju na događaju kojeg organizuje. Ova organizacija djeluje u okviru Evropske komisije, formirana je 2014. godine, a čine je javne službe za zapošljavanje 28 država članica EU, Norveška, Island i Evropska komisija. Mreža je osnovana s ciljem da se maksimizira efikasnost javnih službi za zapošljavanje, a glavne aktivnosti su upoređivanje uspješnosti javnih službi za zapošljavanje kroz komparativno učenje, identifikaciju dobre prakse bazirane na dokazima i stimulisanje međusobnog učenja, promociju modernizacije i jačanja usluga javnih službi za zapošljavanje; pripremanje inputa za izradu Evropske strategije zapošljavanja i drugo. Početkom juna je u Sofiji/Bugarska održan 9. sastanak Upravnog odbora EU Mreže JSZ. Poziv za učešće su dobile i javne službe za zapošljavanje država korisnica ESAP projekta. Organizatori su imali za cilj da sagledaju iskustva stečena kroz ovaj projekat, a odnose se na komparativno učenje/benchmarking. Konstatovano je da su predstavnici ZZZCG kroz ovu aktivnost pokazali visoki nivo svijesti o važnosti identifikacije glavnih prednosti i slabosti te prepoznavanja prostora za dalje unapređenje. Kroz proces samoprocjene su date ocjene koje su gotovo identične ocjenama eksternih

eksperata o snagama i slabostima ZZZCG. Kao dobre strane su prepoznati kapaciteti Zavoda, procedure Zavoda i područnih jedinica, povezanost s operativnim procesima, što vodi ka uspostavljanju standarda nacionalne službe za zapošljavanje. Slabosti proizilaze iz manjka finansijskih sredstava, što se nadomješta sredstvima iz EU fondova. Tokom sastanka je razgovarano o razvoju tehnologije, kompjuterizaciji i robotici, kao i o njihovom uticaju na tržište rada. Opšti zaključak je da savremeni trendovi u razvoju tehnologije u velikoj mjeri utiču na razvoj novih zanimanja i na prestanak potrebe za pojedinim zanimanjima, a na javnim službama za zapošljavanje je odgovoran zadatak da nađu adekvatan odgovor na ove izazove.

Uključivanje javnih službi za zapošljavanje zemalja Zapadnog Balkana u aktivnosti EU Mreže JSZ je veoma značajno, jer se na taj način i kroz realizaciju ESAP i drugih EU projekta, ove institucije postepeno pripremaju za punopravno članstvo u EU.

U novembru je delegacija Zavoda učestvovala na Konferenciji aktera EU Mreže javnih službi za zapošljavanje na temu »Budućnost rada«. Konferencija na visokom nivou, koja je okupila relevantne aktere na tržištu rada, bila i prilika da se identifikuju oblasti za dalji razvoj, ponude rješenja za pitanja koja proizlaze iz brzih promjena na tržištu rada, kao i za dijeljenje dobre prakse. Javne službe za zapošljavanje, udruženja poslodavaca i obrazovne institucije treba da imaju jače veze i da zajednički djeluju kako bi se smanjile neusaglašenosti potreba tržišta rada i 'proizvoda' obrazovnog sistema. Koncept učenja tokom cijelog života i podsticanje inovacija su neophodni kako bi se na dugi rok održala ponuda i potražnja radne snage. Istovremeno treba poboljšati efikasnost povezivanja prilikom posredovanja u zapošljavanju i time skratiti vrijeme prelaska na drugi posao i traženje zaposlenja. Neophodno je da službe zapošljavanja prate dinamiku razvoja informacionih tehnologija, a time i vještačke inteligencije, da bi se unaprijedili alati za predviđanje kretanja na tržištu rada i kreiranje virtualnih platformi slobodnih radnih mjesta, u cilju nadomještanja gubitaka radnih mjesta uslovljenog procesom automatizacije.

Delegacija Zavoda je u martu boravila u radnoj posjeti Nacionalnoj službi za zapošljavanje Srbije, na poziv ove institucije. Tokom bilateralne posjete predstavnici ovih institucija su razmijenili iskustva iz djelokruga rada i najbolje primjere dobre prakse u oblasti aktivnih mjera zapošljavanja i finansiranja projekata u oblasti profesionalne rehabilitacije. Konstatovano je i da postoji niz aktivnosti i mjera koje bi javne službe za zapošljavanje Crne Gore i Srbije trebale da implementiraju u budućem radu da bi unaprijedili svoju osnovnu djelatnost. Neophodno je kreirati nove mjere aktivne politike zapošljavanja te unaprijediti mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, a sve u cilju povećanja nivoa zapošljivosti i zapošljavanja osoba s invaliditetom.

U junu je delegacija Nacionalne službe za zapošljavanje Republike Srbije boravila u uzvratnoj posjeti Zavodu. Istaknuto je da postoji mnogo razloga za saradnju ne samo dvije službe nego i dvije države, kako na polju ekonomije, privrede i tržišta rada tako i na polju politike i obrazovanja. Konstatovano je da ove dvije institucije imaju iste zadatke i probleme, ali i uspjehe i neuspjehe te da je stanje na tržištu rada gotovo identično. Gosti su upoznati s organizacionom strukturom Zavoda i mjerama aktivne politike zapošljavanja, s posebnim akcentom na programe »Stop sivoj ekonomiji« i »Osnaži me, uspješću«; predstavljene su mjere podrške preduzetništvu i programe samozapošljavanja, kao i set mjera koje se realizuju radi boljeg uključivanja lica sa invaliditetom na tržište rada. Delegacija gostiju je obavila radu posjetu Područnoj jedinici Bar, gdje su ih domaćini upoznali sa specifičnostima lokalnog tržišta rada.

Delegacija Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je boravila u radnoj posjeti Zavodu krajem oktobra ove godine. Istaknuto je da saradnju između ZZZCG i ARZ BiH treba konstantno unapređivati kroz češće susrete i međusobne kontakte. Postoje brojni razlozi za saradnju, jer je sve više interesovanja investitora koji dolaze u Crnu Goru i žele izaći na regionalno tržište. Treba mnogo zajedničkog rada, razmjena informacija i bolja saradnja između dvije službe. Razmjenom dobre prakse i iskustava te iznošenjem problema sa tržišta rada, bolje će se uticati na kreiranje mjera za veće

zapošljavanje. Razgovarano je i o sezonskom zapošljavanju, jer je značajan broj državljana Bosne i Hercegovine angažovan na sezonskim poslovima, uglavnom u turizmu i građevinarstvu. Delegacija ARZ BiH je posjetila i Područnu jedinicu Bar, gdje su ih domaćini upoznali s aktivnostima ove regionalne službe.

U okviru projekta Svjetske banke, *u studijskoj posjeti institucijama Crne Gore i Zavodu je boravila delegacija Kosova*. Cilj posjete međuresorskog tima iz Ministarstva rada i socijalnog staranja i Ministarstva zdravlja Kosova je bio da od Vlade i institucija Crne Gore saznaju informacije o praktičnim aspektima postupaka za podnošenje zahtjeva i ispunjavanje uslova za oslobađanje od plaćanja doprinosa za socijalno i zdravstveno osiguranje, kao i o postavci i funkcionisanju povezanih informacionih sistema. Konstatovano je da je novo zakonsko rješenje, po kome građanima Crne Gore više nije potreban status nezaposlenosti da bi ostvarili pravo na zdravstvenu zaštitu i socijalno davanje, pozitivan primjer reforme socijalne politike, koja je za posljedicu imala smanjenje nezaposlenosti. Predstavnici Zavoda su upoznali goste s Kosova i s metodologijom rada područnih jedinica Zavoda, u svim crnogorskim gradovima kao i načinom korišćenja podataka iz informacionog sistema. U međusobnom dijalogu, razmotrene su mogućnosti za unapređenje saradnje službi za zapošljavanje.

U cilju unapređenja specifičnih stručnih znanja, zaposleni su učestvovali *na stručnim seminarima* na međunarodnom nivou: na 49. simpoziju Saveza računovođa i revizora Srbije, pod nazivom »Implikacije finansijskog izvještavanja i oporezivanja na poslovanje realnog sektora, javnih preduzeća i korisnika budžetskih sredstava«; na 6. Kongresu Controllera Srbije, pod nazivom »Controlling na raskrsnici«, kojeg je organizovao Menadžment Centar Beograd; na savjetovanju »Novine i primena opštih i finansijskih propisa u javnom i u privatnom sektoru«, u organizaciji kompanija Paragraf Lex; na 16. Međunarodnom donatorskom seminaru pod nazivom »Uspješno korišćenje novih fondova međunarodnih donatora & vodič kroz EU javne nabavke »PRAG«, kao i na obuci koju je organizovala Međunarodna organizacija rada, pod nazivom »Instrumenti politika za rješavanje izazova mladih koji nisu u obrazovanju, zapošljavanju ni obuci (NEET) u Centralnoj i Istočnoj Evropi«.

Predstavnici Zavoda su učestvovali u nizu međunarodnih konferencija: »Jačanje socijalne dimenzije u Zapadnom Balkanu i Turskoj - doprinos upravljanja ekonomijom dostojnom radu i životu«, u organizaciji Evropske komisije/Generalni direktorat za zapošljavanje, socijalna pitanja i inkluziju; na Regionalnoj Klinici javnih politika i Ekspertske radionici za promovisanje integrisanog vođenja slučaja u zemljama Zapadnog Balkana, koja se realizuje u okviru projekta pod nazivom »Promocija inkluzivnih rješenja na tržištu rada na Zapadnom Balkanu« (organizator je UNDP u partnerstvu sa Međunarodnom organizacijom rada i uz finansijsku podršku Austrijske agencije za razvoj; na 2. Bečkoj konferenciji o tržištima rada Zapadnog Balkana, koju je organizovala Svjetska banka u saradnji s Ministarstvom finansija Austrije i Bečkim institutom za međunarodne studije; na **Inicijalnom sastanku Alumni Asocijacije za Zapadni Balkan (WBAA), koju je organizovala Evropska komisija/Generalni direktorat za obrazovanje i kulturu;** na Međunarodnoj konferenciji o izradi preporuka za optimizaciju karijernog vođenja i savjetodavnih usluga za učenike s posebnim obrazovnim potrebama kao dijelu projekta »Inkluzivno stručno obrazovanje - karijerna orijentacija i vođenje kao podrška za pristup relevantnom obrazovanju i obuci - I-VET«; na XIV OECD Forumu za praktikante, preduzetnike i socijalne inovatore na temu »Kreiranje održivih radnih mjesta u novom svijetu rada«; na Međunarodnoj konferenciji OECD-a na temu »Oslobađanje transformatorske moći kulture i kreativnosti za lokalni razvoj« koju su organizovali Evropska komisija i UNESCO; na 6. Međunarodnoj konferenciji interesnih grupa Budućnost prioritetne oblasti 9 »Investiranje u ljude i vještine« Dunavskog regiona, koju su organizovali Ministarstvo za rad, socijalna pitanja, zdravlje i zaštitu potrošača i Ministarstvo za obrazovanje, nauku i istraživanja Austrije.

Zavod su tokom godine posjetili i eksperti Svjetske banke, Evropske komisije, Međunarodne organizacije rada, Evropske fondacije za obuku, Savjeta za regionalnu saradnju i drugih.

U izvještajnom periodu je organizovano 15 redovnih i 6 elektronskih sjednica Upravnog odbora Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

2.22. Instrumenti za predpristupnu podršku

2.22.1 Odsjek za izradu EU projekata

1. Operativni program Razvoj ljudskih resursa (2012-2013), Mjera 1.1., grant šema „Mladi, žene i dugotrajno nezaposleni na tržištu rada“

U okviru ove grant šeme sproveden je i krajem 2017. završen projekat „Računovodstvo za bolju budućnost“, koji su u partnerstvu sprovedli Zavod i Institut računovođa i revizora Crne Gore. Nakon što je Zavod početkom 2018. godine, u skladu sa utvrđenim rokovima, dostavio set izvještaja o ovom projektu Ugovaračkoj instituciji (Ministarstvu finansija Crne Gore – CFCU), projekat je odobren i zaključen u operativnom i finansijskom dijelu. Projekat je obuhvatio osposobljavanje lica sa evidencije nezaposlenih za zanimanje Računovodstveni tehničar u skladu sa javno važećim programom obrazovanja i osposobljavanja, pri čemu je gotovo 50% polaznika na kraju projekta našlo zaposlenje u novoosnovanim biznis jedinicama i na otvorenom tržištu rada.

1.1. Operativni program Razvoj ljudskih resursa (2012-2013), Mjera 3.1., grant šema „Implementacija projekata obuke i zapošljavanja za OSI i RE populaciju“

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je 16. februara 2017. godine potpisao ugovor sa Ministarstvom finansija (CFCU-om) za projekat “Korak bliže do zapošljavanja” koji se odnosi na RE populaciju. Time je projekat zvanično počeo da teče od 17. februara 2017. godine i trajao je 12 mjeseci. Završene su obuke za pripadnike Romske i Egipćanske populacije u četiri opštine i to: Podgorica, Bijelo Polje, Berane i Tivat. Kandidati su se obučavali za zanimanja sobara/ice, baštovana/ke, frizera/ke, pomoćnog kuvara/ice i rukovaoca građevinskim mašinama. Na projektu je obučeno 57 pripadnika RE populacije, 55 je sertifikovano, a zaposleno njih 8. Kako je projekat zvanično završen 17.02.2018. godine, Završni izvještaj je predat i odobren od strane Ministarstva finansija – CFCU te je izvršena i finalna uplata po ovom projektu.

1.2. Projekat „Tranzicija iz obrazovanja u svijet rada za studente sa invaliditetom u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori“ (Trans2Work), Erasmus+

Projekat Trans2Work završen je 15.10.2018. godine, a Koordinator projekta poslali su narativni i finansijski izvještaj, kao i prateća dokumentacija. Revizija projekta je u toku i u prvoj polovini 2019. godine projekat će biti i zvanično zaključen. Implementacija ovog trogodišnjeg projekta započela je 15. oktobra 2015. i u njemu je Zavod učestvovao kao jedan od članova konzorcijuma. Konzorcijum se sastojao od 22 člana, a u njegovom sastavu su bili državni i privatni univerziteti, nevladine organizacije osoba sa invaliditetom, javne i privatne službe za zapošljavanje i biznis asocijacije. U Crnoj Gori su, pored Zavoda za zapošljavanje, partneri bili još i Univerzitet Crne Gore – Fakultet za pomorstvo Kotor, Univerzitet Donja Gorica i Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore. Koordinator projekta je Univerzitet Makedonija u Solunu, Grčka. Projekat je finansiran kroz

ERASMUS+ program Evropske Unije.

U okviru planiranih aktivnosti, Zavod je u 2018. godini učestvovao u sljedećem:

- Radionica sa poslodavcima „Zapošljavanje mladih sa invaliditetom – od obrazovanja do tržišta rada“, koja je održana u organizaciji UMHCG u Rektoratu Univerziteta Crne Gore 1. marta 2018. godine, na kojoj su predstavnici Zavoda predstavili internet platformu za povezivanje poslodavaca i studenata, i učestvovali u animaciji poslodavaca;
- Predstavljanje projekta „Trans2Work“ i okrugli sto sa poslodavcima na Sajmu zapošljavanja u organizaciji Zavoda, održanog 22. marta 2018. godine na Jadranskom sajmu u Budvi. Događaju su prisustvovali poslodavci, posjetioci sajma, zaposleni Zavoda i predstavnici Fakulteta za pomorstvo Kotor. Poslodavci kojima je događaj namijenjen prvenstveno su bili iz oblasti turizma, ugostiteljstva, keteringa i proizvodnje hrane i pića.
- Sastanak partnera, članova konzorcijuma na projektu „Trans2Work“, održan u Banja Luci u periodu 29-30. marta 2018. godine. Organizator ovog sastanka bio je Univerzitet u Banjoj Luci. Na sastanku, čiji je osnovni cilj bio upravljanje projektom, obrađeni su radni paketi i očekivani rezultati i proizvodi projekta u prethodnom periodu, dok su predstavnici Zavoda prezentovali svoj rad u prethodnim mjesecima projekta.
- Sastanak partnera, članova konzorcijuma na projektu „Trans2Work“, održan je u Solunu u periodu 09-10. maja 2018. godine, u organizaciji Koordinatora, Univerziteta Makedonija u Solunu, Grčka. Sastanak se sastojao iz dva dijela. Prvi dio ticao se upravljanja projektom, gdje su obrađeni radni paketi i očekivani rezultati i proizvodi projekta u prethodnom periodu, sa posebnim fokusom na finansijskom izvještavanju i pripremi dokumentacije za revizorski izvještaj. Drugi dan sastanka bio je posvećen VI Panhelenskom simpozijumu iz oblasti razvojne psihologije. U dijelu simpozijuma povezanim sa Trans2Work projektom, predstavnici dva univerziteta iz konzorcijuma prezentovali su radove iz ove oblasti, dok su predstavnici Zavoda, kao i ostali partneri, podijelili sopstvena iskustva sa publikom i učesnicima.
- Finalni sastanak partnera, članova konzorcijuma na projektu „Trans2Work“, održan je u Vrnjačkoj Banji u periodu 04-06. septembra 2018. godine, u organizaciji Univerziteta u Kragujevcu, pri čemu je sastanak održan na Fakultetu za menadžment u turizmu u Vrnjačkoj Banji. Ovo je bio završni sastanak na kojem je sumiran trogodišnji projekat i partnerima data uputstva u vezi sa finalnim narativnim i finansijskim izvještavanjem, pratećom dokumentacijom i zahtjevima revizije.
- Višemjesečna animiranja poslodavaca za uključivanje u program mobilnosti studenata sa invaliditetom obavljeno kroz kontaktiranje i pozivanje poslodavaca, uz angažovanje svih područnih jedinica, pri čemu je Zavod promovisao internet platformu i putem svoje internet stranice;
- Program mobilnosti studenata: potpisivanje ugovora sa Univerzitetom u Kragujevcu o prijemu na radnu praksu jednog studenta sa invaliditetom sa Univerziteta u Kragujevcu (posredstvom mentorstva Fakulteta za pomorstvo Kotor). Studentkinja je započela dvomjesečnu radnu praksu u Sektoru za izradu projekata EU i finansijsko upravljanje i kontrolu 15. juna 2018. godine;
- Završna konferencija projekta održana je u Rektoratu Univerziteta Crne Gore 03.10.2018. godine u organizaciji Univerziteta Crne Gore – Fakulteta za pomorstvo iz Kotora, i na njoj je predstavnik Zavoda pred partnerima iz zemlje i inostranstva dao presjek trogodišnjih projektnih aktivnosti iz perspektive doprinosa projekta zapošljavanju osoba sa invaliditetom.

1.3. Prekogranični IPA projekat MNE-KOS “Zajednička akcija za održivo zapošljavanje”

Projekat iz Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo “Zajednička akcija za održivo zapošljavanje”, koji je trajao od februara 2015. godine do avgusta 2017. godine završen je, sa svim uspješno sprovedenim aktivnostima. Sprovodili su ga Zavod za zapošljavanje Crne Gore i Agencija za

promociju zapošljavanja Kosova, sa partnerima NVO “Natura” (Kolašin) i NVO “Jeta” (Peć). U prvoj polovini 2018. godine prihvaćeni su narativni, finansijski i revizorski izvještaji ovog projekta te je i zvanično zaključen.

Kroz ovaj projekat su se između službi za zapošljavanje **ojačala saradnja, razmjenila iskustva i unaprijedili efikasnost i kvalitet usluga zapošljavanja radi boljeg zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa u prekograničnoj regiji**. Kroz projekat je obuku prošlo 60 nezaposlenih – 30 u Crnoj Gori i 30 na Kosovu. Oni su kroz teorijski i praktičan rad na zemljištu naučili kako se pravilno prikupljaju, uzgajaju, skladište i na tržištu plasiraju ljekovito bilje i šumski plodovi. U praktičnom dijelu, aktivnosti su obuhvatile pilotiranje obuke za prikupljanje, proizvodnju, obradu i tržišni plasman ljekovitog bilja i šumskih plodova za 60 nezaposlenih, stvaranje uslova, osnaživanje i samozapošljavanje 20 osposobljenih (10 u Crnoj Gori i 10 na Kosovu), kao i dodjelu bespovratnih sredstava za samozapošljavanje u oblasti prikupljanja, uzgoja i obrade ljekovitog bilja i šumskih plodova za 10 kandidata na Kosovu, odnosno pružanje materijalne podrške iz projekta za samozapošljavanje u oblasti prikupljanja, uzgoja i obrade ljekovitog bilja i šumskih plodova za 10 kandidata u Crnoj Gori.

1.4. EU Programme for Employment and Social Innovation (EaSI) (*Posting of Workers: enhancing administrative cooperation and access to information-EEPOW*)

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u toku 2017. godine, kao jedan od 8 partnera iz 8 zemalja, učestvovao u izradi gore navedenog projektnog prijedloga, koji se odnosi na istraživanje radne snage u zemljama kandidatima, njihovu pripremu za lakšu mobilnost u zemlje članice EU. Ovaj projekat, koji je doprinio većoj koheziji i solidarnosti između zemalja članica EU i zemalja-kandidata za ulazak u EU u zapadnom Balkanu, ocijenjen je pozitivno i njegova implementacija započela je u januaru 2018. godine. Projektni konzorcijum čine: Evropski centar za socijalnu politiku i istraživanje – Koordinator projekta (Austrija), Istraživački centar Slovenačke akademije nauka i umjetnosti (Slovenija), Centra za stručno osposobljavanje (Italija), Centra za socijalna istraživanja u Halu (Njemačka), Ministarstvo rada, zapošljavanja, boračkih i socijalnih pitanja Republike Srbije (Srbija), Zavod za zapošljavanje Crne Gore (Crna Gora), Evropski pokret u Albaniji (Albanija) i PUBLIC (Bivša jugoslovenska republika Makedonija).

Početni sastanak konzorcijuma održan je u periodu 27-28. februara 2018. godine u Beču (Austrija), na kojem su predstavnici projektnog tima iz Zavoda učestvovali u kreiranju plana rada za cjelokupan projekat, u skladu sa svrhom projekta, koja se sastoji u proaktivnom pristupu pitanju angažovanja radnika u prepristupnom periodu putem pružanja pomoći istočnoevropskim zemljama, naročito zemljama kandidatima Albaniji, BJR, Crnoj Gori i Srbiji u sprovođenju Direktive o angažovanju radnika (96/71/EK).

Zavod je 08. maja 2018. godine u Podgorici organizovao prvu projektom predviđenu radionicu na temu angažovanja radne snage u Istočnoj Evropi. Kroz okupljanje glavnih zainteresovanih strana uključenih u ovu temu, na radionici su obrađene sljedeće teme: pravne i političke implikacije, uključujući socijalna prava i prava po osnovu rada; razmjenu informacija među institucijama/organizacijama; tržišta vještina i radne snage; i zdravlje i zaštita na radu. Radionici su prisustvovali predstavnici Koordinatora i konzorcijuma, kao i ključnih aktera iz Crne Gore.

Do kraja 2018. su urađene sve radionice predviđene projektom, te se nakon prve godine implementacije očekuje poziv za prvi presjek dosadašnjih rezultata projekta.

1.5. Sektorski operativni program za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku (2015-2017), Akcija 4.6.1 Unapređenje tržišta rada i povećanje zapošljivosti

Predstavnici Zavoda za zapošljavanje su, zajedno sa predstavnicima Operativne strukture za programiranje EU fondova iz Ministarstva rada i socijalnog staranja Crne Gore, održali niz sastanaka u vezi sa detaljnijim definisanjem specifičnih aktivnosti i davanjem inputa za izradu operativnih identifikacionih obrazaca za Akciju 4.6.1. Zaposleni Sektora za izradu projekata EU su takođe učestvovali u radu na nizu sastanaka i obuka koji su okupljali predstavnike relevantnih tijela (Operativne strukture Ministarstva rada i socijalnog staranja, CFCU, Nacionalnog fonda, kancelarije NIPAC-a, Ministarstva evropskih poslova, itd.) u raznim fazama pregovaračkog procesa vezanog za dodjelu EU sredstava državi Crnoj Gori u oblasti tržišta rada i zapošljavanja, obrazovanja i socijalne politike.

Pored toga, održan je niz sastanaka sa predstavnicima DEU u Podgorici, gdje su zaposleni Sektora za izradu projekata EU i finansijsko upravljanje i kontrolu, Sektora za statistiku, plan i analizu, i Službe za finansijsko-računovodstvene poslove i javne nabavke pružili informacije, prezentirali iskustvo i statistiku Zavoda u srodnoj oblasti dodjele kredita za samozapošljavanje, i generalno dali temeljan doprinos razradi aktivnosti „Grantova za samozapošljavanje“, koja predviđa dodjelu grantova individualnim nezaposlenim licima sa evidencije Zavoda radi pokretanja sopstvenog biznisa i otvaranja novih radnih mjesta. U junu 2018. godine Evropska Komisija je donijela odluku o dodjeli direktnog granta Zavodu za akciju „Grantovi za samozapošljavanje“ u trogodišnjem trajanju. Ova aktivnost obuhvatiće dodjelu minimum 400 grantova pojedinačnim nezaposlenima sa evidencije Zavoda u toku 3 godine, a očekuje se da će do realizacije prvog od 3 poziva doći u prvom dijelu 2019. godine. Zavod je započeo pripreme osoblja u centralnoj službi i područnim jedinicama za administraciju i sprovođenje ovog programa. Predstavnici Zavoda pohađali su niz radionica na kojima su, zajedno sa predstavnicima sektorskih operativnih struktura i nacionalnih tijela za programiranje i ugovaranje EU pomoći i finansiranje iz sredstava EU, uz pomoć stranih eksperata razrađivane procedure ugovaranja i implementacije u okviru IPA II programa. Ove radionice su bile posebno korisne u dijelu informacija koje se odnose na podjelu odgovornosti jedinica za implementaciju projekata i korisničkih institucija.

Za potrebe razvoja Programa grantova za samozapošljavanje (iz Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku (2015-2017 – IPA II program), za zaposlene Zavoda su organizovani posebni sastanci sa stranim ekspertom radi što boljeg planiranja Ugovora o direktnom grantu, koji je kao procedura sasvim nov, kako za Zavod, tako i za ostale nacionalne institucije uključene u njegovo ugovaranje i sprovođenje. U skladu sa procedurom sprovođenja Ugovora o direktnom grantu, početkom 2019. godine Ugovaračka institucija uputiće Zavodu poziv za dostavljanje predloga projekta za „Grantove za samozapošljavanje“.

1.6. Akcioni dokument za sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike (IPA 2020)

U drugoj polovini 2018. godine započeto je planiranje sektorske IPA podrške Crnoj Gori za oblasti obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike, pod nazivom IPA 2020. U svrhu ovog planiranja

obrazovana je Radna grupa za sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike čiji su članovi zaposleni Sektora za izradu projekata EU i finansijsko upravljanje i kontrolu. Oni su učestvovali u radu Radne grupe koja je, uz pomoć eksperata iz Tehničke pomoći, u dosadašnjem radu definisala osnovne ciljeve i indikatore iz ove tri oblasti koji su osnov za izradu Akcionog dokumenta za sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike (IPA 2020). U oblasti zapošljavanja Akcioni dokument će se fokusirati na unapređenje zapošljavanja ljudskih resursa i smanjenje nesklada između ponude koju proizvodi svijet obrazovanja i potreba tržišta rada, uz poseban naglasak na povećanje mobilnosti radne snage, aktivaciju i sprovođenje aktivnih mjera za tržište rada. Inovativan pristup ovog Akcionog dokumenta karakteriše sinergija i isprepletenost intervencija iz sve tri oblasti (zapošljavanja, obrazovanja i socijalne politike), pri čemu se nastoje planirati ishodi koji će obezbijediti istovremeno rezultate i poboljšanje situacije u sva tri sektora.

1.7. IPA Program prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo (2014-2020)

U okviru pripremних aktivnosti za pokretanje drugog Poziva za dostavljanje predloga, Zajednički tehnički sekretarijat, u saradnji sa Operativnim strukturama Crne Gore i Kosova (Kancelarije za evropske integracije Crne Gore, Ministarstva finansija Crne Gore – Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava pomoći EU (CFCU) i Ministarstva za lokalnu upravu Republike Kosova), organizovao je trodnevnu radionicu (30. oktobar – 1. novembar 2018.g.) na temu „Upravljanje projektnim ciklusom“, kao dio IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo (2014-2020). Predstavnici Sektora pohađali su u Beranama radionicu, kao i Info dan za traženje partnera (2. novembar 2018. godine), koji je uslijedio odmah nakon radionice. Cilj obuke bio je razvoj kapaciteta potencijalnih aplikanata za pripremu projektnih predloga, dok je Info dan poslužio za susrete među potencijalnim partnerima, razmjenu projektnih ideja, umrežavanje i kreiranje partnerstava za prijavljivanje na Poziv.

2.22.2. Odsjek za finansijsko upravljanje i kontrolu

U Odsjeku za finansijsko upravljanje i kontrolu, u periodu od 1.1.2018. godine do 31.12.2018 . godine sprovedene su sljedeće aktivnosti:

1. Praćenje i izvještavanje o sprovođenju Plana integriteta (Zakon o državnim službenicima i namještenicima Sl. list CG br. 39/11, 50/11 i 66/12)

Plan integriteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore je usvojen 15.4.2016. godine, a zasniva se na identifikaciji mogućih rizičnih oblasti i rizičnih radnih mjesta kao i utvrđivanje vrste rizika koje mogu narušiti integritet Zavoda. Obaveza Odsjeka je redovno praćenje sprovođenja predloženih mjera i njihovog učinka putem podnošenja Izvještaja o sprovođenju Plana integriteta i njegovog dostavljanja Agenciji za antikorupciju. Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta je dostavljen Agenciji za antikorupciju 1.6.2018. godine.

2. Izrada Plana integriteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za naredni dvogodišnji period

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima propisano je da državni organ donosi Plan integriteta koji sadrži mjere kojima se sprečavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj korupcije, u skladu sa smjernicama organa uprave nadležnog za antikorupcijske poslove.

Imajući u vidu da je prethodni Plan usvojen 2016. godine, Odsjek za finansijsko upravljanje i kontrolu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore započeo je izradu Plana integriteta za naredni period od dvije godine.

Dana 05.12.2018. godine započela je izrada Plana integriteta za naredni period od dvije godine i tim povodom formirana je Radna grupa. Tim povodom izvršen je veći broj pripremnih aktivnosti kako bi se uspješno rukovodilo procesom izrade plana i drugim aktivnostima od značaja za Odsjek:

- Izmjena i dopuna postojećeg Upitnika za izradu Plana integriteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, sa naglaskom na uvažavanje preporuka Agencije za sprječavanje korupcije;
- Priprema prezentacije i metodologije izrade Plana integriteta;
- Priprema radnih zadataka za članove Radne grupe za izradu Plana integriteta.

3. Kontinuirano praćenje postojećih procedura objedinjenih u Knjizi procedura Centralne službe ZZZCG

Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrole definisali su obavezu Zavoda da uspostavi sistem finansijskog upravljanja i kontrole. Iz tog razloga je urađena Knjiga procedura Centralne službe koja dodatno povećava djelotvornost rada, umanjuje rizike i doprinosi postizanju ključnih ciljeva. Ona pruža jasne smjernice za djelovanje, obezbjeđuje jasnu podjelu dužnosti i odgovornosti i propisuje jasne rokove. S tim u vezi Odsjek za finansijsko upravljanje i kontrolu u saradnji sa Odsjekom za Internu reviziju kontinuirano prati sprovođenje i primjenu postojećih procedura i daje preporuke (kroz Izvještaje internih revizija) za njihove izmjene i prilagođavanje procesima rada u Zavodu. U izvještajnom periodu su započete izmijenjene i dopune dvije procedure Sektora za poslove zapošljavanje: »Sprovođenje aktivne mjere Obrazovanje i osposobljavanje odraslih« i »Sprovođenje aktivne mjere Javni rad«.

4. Izrada Knjige procedura područnih jedinica i pripadajućih biroa

U skladu sa Uputstvom za izradu i opis internih pravila i procedura, donijetom od strane Ministarstva finansija Crne Gore, tim koji čine zaposleni Sektora za izradu projekata EU i finansijsko upravljanje i kontrolu izradili su Knjigu procedura PJ i pripadajućih Biroa. Knjiga sadrži 27 procedura.

5. Kontinuirano praćenje postojećih procedura objedinjenih u Knjizi procedura Područnih jedinica sa pripadajućim biroima rada

Prema Zakonu o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i Pravilniku o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrole, Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u obavezi da razvija i sprovodi sistem finansijskog upravljanja i kontrole. Kako se veliki broj poslova Zavoda za zapošljavanje nije mogao regulisati zakonskim propisima i podzakonskom regulativom, u junu 2018. godine usvojena je Knjiga procedura Područnih jedinica sa pripadajućim biroima. Knjigom procedura Područnih jedinica sa pripadajućim biroima pojačano je delegiranje odgovornosti, odnosno jasnije su definisane dužnosti i odgovornosti koje se delegiraju zaposlenima sa ciljem potpune informisanosti zaposlenih o zahtjevima njihovih radnih mjesta. Kako su pojedine procedure zasnovane na zakonskoj i podzakonskoj regulativi, Odsjek za finansijsko upravljanje i kontrolu kontinuirano prati sprovođenje i primjenu postojećih procedura i daje preporuke kako bi se

inicirale izmjene i dopune procedura radi usaglašavanja.

Nakon usvajanja, Knjiga procedura se primjenjuje u svim Područnim jedinicama sa pripadajućim biroima rada, što je omogućilo jednoobrazan rad u svim oblastima. Kako bi se u narednom periodu obezbijedila potpuna jednoobraznost, pravilnost i efikasnost pri izvršavanju poslova, Odsjek za FMC kontinuirano, na zahtjev službenika Područnih jedinica i pripadajućih biroa rada, pruža detaljna pisana i/ili usmena pojašnjenja procedura rada. Tokom komunikacije službenici se redovno upućuju na mogućnost iniciranja izmjena i dopuna procedura rada. Od usvajanja Knjige procedura za Područne jedinice sa pripadajućim biroima rada u ovom dijelu bilo je više pisanih i usmenih zahtjeva od strane službenika iz Područnih jedinica i pripadajućih biroa. Svi zahtjevi su uspješno realizovani, što je omogućilo očuvanje zakonitosti i efikasnosti rada Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

6. Popunjavanje Upitnika za procjenu efikasnosti i efektivnosti Plana integriteta za potrebe Agencije za sprječavanje korupcije

Zakonom o sprječavanju korupcije ("Sl. list Crne Gore", br. 53/2014) u članu 76 predviđeno je da organi vlasti svake druge godine procjenjuju efikasnost i efektivnost Plana integriteta. U tom cilju Agencija za sprječavanje korupcije dostavila je Upitnik za procjenu efikasnosti i efektivnosti Plana integriteta. Ispunjavanje Upitnika za procjenu efikasnosti i efektivnosti Plana integriteta obavlja se predviđenom dinamikom i u skladu sa interno postavljenim rokovima. U ispunjavanju Upitnika, Odsjek za finansijsko upravljanje i kontrolu uključio je rukovodioce svih sektora Zavoda za zapošljavanje kako bi se obezbijedila tačnosti i preciznost relevantnih podataka. Preko 90% pitanja iz Upitnika je odgovoreno, a u narednom periodu biće završen kako bi blagovremeno bio proslijeđen Agenciji za sprječavanje korupcije Crne Gore.

7. Redovne aktivnosti iz oblasti privatizacije

Što se tiče aktivnosti iz oblasti privatizacije, koje su takođe u djelokrugu Odsjeka, obavlja se redovna komunikacija sa preduzećima u kojima je Zavod jedan od akcionara a to su: AD «Ulcinjska rivijera» Ulcinj, AD »Marina« Bar, AD »Barska plovidba« Bar, 13 jul »Plantaže« AD Podgorica, AD »Montepranzo Bokaproduct« Tivat, AD »Luka Kotor« Kotor, AD »Budvanska rivijera« Budva, AD »Mašinopromet-rezervni djelovi« Podgorica. Održane su Skupštine akcionara i izabrani predstavnici u odborima direktora u onim društvima gdje je Zavod imao to pravo u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

2.23. Plan, analiza i statistika

2.23.1. Plan i analiza

Odsjek za plan i analizu, uz aktivno učešće odsjeka za statistiku, realizuje aktivnosti i poslove koji se odnose na: analizu stanja i trendova na tržištu rada, mogućnosti i razvoj zapošljavanja, praćenje i analize uticaja makro ekonomskih i demografskih kretanja na tržište rada, pripremu informacija za potrebe nadležnih organa iz djelokruga rada Zavoda, pripremu informacija za potrebe nadležnih organa iz djelokruga rada Sektora, pripremu informacija za potrebe sredstava javnog informisanja i dr.

Sektor je u 2018. godini, u saradnji sa ostalim organizacionim jedinicama Zavoda, pripremio polugodišnji Izvještaj o radu, kao I kvartalne izvještaje o stanju i kretanjima na tržištu rada.

U prvom kvartalu 2018. godine pripremljen je Program rada Zavoda za 2018. godinu. Programom rada utvrđene su mjere i aktivnosti iz Nacionalnog akcionog plana zapošljavanja koje u 2018. godini sprovodi Zavod.

U 2018. godini urađena je Analiza ponude, tražnje i zapošljavanja na tržištu rada u Crnoj Gori u 2017. godini. Ova Analiza urađena je na osnovu zahtjeva Ministarstva prosvjete, kao jedne od analitičko-faktografskih osnova za predstojeće dimenzioniranje upisnih kvota za školsku/studijsku 2018/2019. godinu. Analizom se sagledava obim i struktura ponude, prijavljivanje na evidenciju nezaposlenih raznih profila obrazovanja iz školskog sistema i sa tržišta rada, obim i struktura tražnje i obim i struktura zapošljavanja.

Analiziranje odnosa ponude, tražnje i zapošljavanja rađeno je na makro, regionalnom i mikro nivou, kao i na nivou kvalifikacija, grupa zanimanja i zanimanja.

Pored toga u više navrata su rađene analize stanja i kretanja na tržištu rada u cilju cjelovitog sagledavanja tržišta rada i praćenja trendova. Urađena je Analiza stanja i kretanja na tržištu rada za potrebe PER-a, tokom septembra i oktobra pripremljen je analitički materijal, kao osnove utvrđivanja kvota za rad i zapošljavanje stranaca u 2018. godini, kao i analiza Zapošljavanje i rad stranaca u Crnoj Gori. U kontinuitetu je praćeno stanje i kretanja na tržištu rada kao i projekcije trendova. Uz aktivno učešće ostalih organizacionih jedinica Zavoda i Ministarstva rada i socijalnog staranja pripremljen je material za Akcioni plan razvoja i zapošljavanja ljudskih resursa za 2019. godinu.

2.23.2. Statistika

Odsjek za statistiku je tokom 2018. godine realizovao aktivnosti i poslove koji se odnose na:

- pripremu sadržaja statističkih izvještaja na osnovu evidencija;
- koncipiranje izvještaja (nedjeljni, mjesečni, kvartalni, polugodišnji, godišnji itd.) koji se odnose na tržište rada;
- pripremu metodologija i uputstava za uvođenje novih ili inoviranje postojećih izvještaja;
- usaglašavanje statističkih izvještaja na osnovu kojih se utvrđuju pojedini indikatori na tržištu rada, sa izvještajima Eurostata, MOR-a;
- ostvarivanje saradnje sa institucijama koje se bave statističkim izvještavanjem, kao i sa institucijama koje uređuju oblast statistike;
- praćenje propisa koji se odnose na oblast statistike tržišta rada;
- pripremaju se izvještaji za potrebe Odsjeka za plan i analizu u cilju pripreme informacija za potrebe nadležnih organa iz djelokruga rada Zavoda, iz djelokruga rada sektora i za sredstva javnog informisanja.

Takođe, Odsjek za statistiku priprema podatke za izradu statističkog biltena Centara javnih službi za zapošljavanje Jugoistočne Evrope.

Redovna aktivnost Odsjeka za statistiku je priprema metodologija i uputstava za vođenje evidencije o licima koja traže zaposlenje, kao i organizacija i koordiniranje rada na poslovima evidencije lica koja traže zaposlenje.

PRILOG**Nezaposleni**
– po opštinama i polu –*(Tab. 13.)*

	Opština	31.12.2017.			31.12.2018.			Nominala razlika			Index		
		Σ	Žene	Muš	Σ	Žene	Muš	Σ (5-2)	Žene (6-3)	Muš (7-4)	Σ (5:2)	Žene (6:3)	Muš (7:4)
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Andrijevisa	1044	548	496	877	458	419	-167	-90	-77	84.00	83.58	84.48
2	Berane	6444	3632	2812	4519	2518	2001	-1925	-1114	-811	70.13	69.33	71.16
3	Petnjica	-	-	-	987	553	434	-	-	-	-	-	-
4	BE+PT	644	3632	2812	6383	3529	2854	5739	-103	42	991.15	97.16	101.49
5	Budva	1021	672	349	801	504	297	-220	-168	-52	78.45	75.00	85.10
6	Bijelo Polje	5026	2776	2250	3992	2315	1677	-1034	-461	-573	79.43	83.39	74.53
7	Bar	2863	1832	1031	2270	1418	852	-593	-414	-179	79.29	77.40	82.64
8	Cetinje	1347	739	608	1074	576	498	-273	-163	-110	79.73	77.94	81.91
9	Danilovgrad	1457	895	562	982	607	375	-475	-288	-187	67.40	67.82	66.73
10	H. Novi	1323	765	558	842	508	334	-481	-257	-224	63.64	66.41	59.86
11	Kolašin	819	409	410	801	410	391	-18	1	-19	97.80	100.24	95.37
12	Kotor	650	378	272	532	298	234	-118	-80	-38	81.85	78.84	86.03
13	Mojkovac	878	494	384	618	353	265	-260	-141	-119	70.39	71.46	69.01
14	Nikšić	5254	3267	1987	4202	2628	1574	-1052	-639	-413	79.98	80.44	79.21
15	Podgorica	11732	7241	4491	7304	4418	2886	-4428	-2823	-1605	62.26	61.01	64.26
16	Tuzi	-	-	-	914	517	397	-	-	-	-	-	-
17	Golubovci	-	-	-	676	401	275	-	-	-	-	-	-
18	PG+TZ+GO	11732	7241	4491	8894	5336	3558	-2838	-1905	-933	75.81	73.69	79.23
19	Plav	2201	1222	979	1727	947	780	-474	-275	-199	78.46	77.50	79.67
20	Gusinje	-	-	-	600	329	271	-	-	-	-	-	-
21	PL+GS	2201	1222	979	2327	1276	1051	126	54	72	105.72	104.42	107.35

22	Pijevlja	2649	1512	1137	2274	1310	964	-375	-202	-173	85.84	86.64	84.78
23	Plužine	214	111	103	177	89	88	-37	-22	-15	82.71	80.18	85.44
24	Rožaje	3720	2091	1629	3153	1612	1541	-567	-479	-88	84.76	77.09	94.60
25	Šavnik	116	46	70	86	36	50	-30	-10	-20	74.14	78.26	71.43
26	Tivat	784	457	327	576	350	226	-208	-107	-101	73.47	76.59	69.11
27	Ulcinj	1514	852	662	1281	738	543	-233	-114	-119	84.61	86.62	82.02
28	Žabljak	206	96	110	113	51	62	-93	-45	-48	54.85	53.13	56.36
29	Crna Gora	51262	30035	21227	41378	23944	17434	-9884	-6091	-3793	80.72	79.72	82.13

Nezaposleni po biroima rada i stepenima stručne spreme (Tab. 14.)

Rb	PJ/ biro rada	Σ	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž
1	Podgorica	7304	4418	2024	1140	267	171	975	511	1799	1181	49	10	90	63	2	1	2040	1306	55	33	3	2
2	Golubovci	676	401	162	99	34	14	147	77	238	154	8	0	3	3	0	0	82	53	2	1	0	0
3	Tuzi	914	517	456	258	17	7	95	40	208	121	1	0	3	1	0	0	129	85	5	5	0	0
4	Cetinje	1074	576	313	147	40	24	150	65	335	198	2	1	10	4	0	0	217	134	7	3	0	0
5	Danilovgrad	982	607	244	151	33	25	226	116	330	221	3	0	7	4	0	0	133	85	6	5	0	0
6	Kolašin	801	410	270	149	28	23	169	68	215	106	7	1	11	3	0	0	99	60	2	0	0	0
7	PJ PODGORICA	11751	6929	3469	1944	419	264	1762	877	3125	1981	70	12	124	78	2	1	2700	1723	77	47	3	2
8	Berane	4519	2518	1423	828	138	99	998	517	1467	813	4	2	67	30	0	0	418	227	4	2	0	0
9	Petnjica	987	553	700	440	29	14	119	27	115	58	2	1	2	0	0	0	20	13	0	0	0	0
10	Andrijevisa	877	458	338	192	14	4	216	92	245	136	0	0	4	2	0	0	59	32	1	0	0	0
11	Plav	1727	947	869	564	14	3	275	99	405	208	8	2	13	5	0	0	135	65	7	1	1	0
12	Gusinja	600	329	312	208	1	0	84	29	132	70	1	0	4	1	0	0	62	19	4	2	0	0
13	Rožaje	3153	1612	1737	1057	27	5	644	212	341	163	2	0	25	12	1	0	362	156	13	6	1	1
14	PJ BERANE	11863	6417	5379	3289	223	125	2336	976	2705	1448	17	5	115	50	1	0	1056	512	29	11	2	1
15	Herceg Novi	842	508	83	46	56	23	165	84	228	162	5	1	37	19	0	0	253	163	15	10	0	0
16	Kotor	532	298	47	23	21	12	95	34	109	55	2	1	34	12	0	0	217	157	6	4	1	0
17	Tivat	576	350	91	47	27	14	99	47	158	105	10	0	16	10	1	1	166	123	7	3	1	0
18	PJ H. NOVI	1950	1156	221	116	104	49	359	165	495	322	17	2	87	41	1	1	636	443	28	17	2	0
19	Nikšić	4202	2628	500	302	165	107	883	461	1313	875	12	1	66	50	1	1	1210	792	49	37	3	2
20	Šavnik	86	36	12	8	4	2	17	3	29	9	0	0	0	0	0	0	23	13	1	1	0	0
21	Plužine	177	89	27	11	1	0	53	24	62	36	2	0	3	2	0	0	29	16	0	0	0	0
22	PJ NIKŠIĆ	4465	2753	539	321	170	109	953	488	1404	920	14	1	69	52	1	1	1262	821	50	38	3	2
23	Pljevlja	2274	1310	486	274	89	52	546	258	748	492	11	1	34	18	2	0	346	205	12	10	0	0
24	Žabljak	113	51	11	4	2	2	15	3	49	25	1	0	1	0	0	0	34	17	0	0	0	0
25	PJ PLJEVLJA	2387	1361	497	278	91	54	561	261	797	517	12	1	35	18	2	0	380	222	12	10	0	0
26	Bijelo Polje	3992	2315	1195	715	172	107	945	473	1002	638	24	3	52	20	0	0	586	349	15	10	1	0
27	Mojkovac	618	353	162	101	26	17	206	91	137	94	0	0	6	0	0	0	79	50	2	0	0	0
28	PJ B. POLJE	4610	2668	1357	816	198	124	1151	564	1139	732	24	3	58	20	0	0	665	399	17	10	1	0
29	Bar	2270	1418	577	357	86	51	387	189	602	411	12	1	56	35	0	0	529	361	21	13	0	0
30	Budva	801	504	118	72	26	19	127	81	253	163	3	1	30	18	0	0	233	144	10	6	1	0
31	Ulcinj	1281	738	406	249	42	19	223	96	240	158	9	2	18	8	0	0	301	183	39	22	3	1
32	PJ BAR	4352	2660	1101	678	154	89	737	366	1095	732	24	4	104	61	0	0	1063	688	70	41	4	1

33	UKUPNO CG	41378	23944	12563	7442	1359	814	7859	3697	10760	6652	178	28	592	320	7	3	7762	4808	283	174	15	6
----	-----------	-------	-------	-------	------	------	-----	------	------	-------	------	-----	----	-----	-----	---	---	------	------	-----	-----	----	---

Nezaposleni

- po opštinama, stepenima stručne spreme i polu –

(Tab.15.)

Opština	Σ	Ž	I	I ž	II	II ž	III	III ž	IV	IV ž	V	V ž	VI-1	VI-1ž	VI-2	VI-2ž	VII-1	VII-1ž	VII-2	VII-2ž	VIII	VIIIž
Andrijevića	877	458	338	192	14	4	216	92	245	136	0	0	4	2	0	0	59	32	1	0	0	0
Berane	4519	2518	1423	828	138	99	998	517	1467	813	4	2	67	30	0	0	418	227	4	2	0	0
Budva	801	504	118	72	26	19	127	81	253	163	3	1	30	18	0	0	233	144	10	6	1	0
Bijelo Polje	3992	2315	1195	715	172	107	945	473	1002	638	24	3	52	20	0	0	586	349	15	10	1	0
Bar	2270	1418	577	357	86	51	387	189	602	411	12	1	56	35	0	0	529	361	21	13	0	0
Cetinje	1074	576	313	147	40	24	150	65	335	198	2	1	10	4	0	0	217	134	7	3	0	0
Danilovgrad	982	607	244	151	33	25	226	116	330	221	3	0	7	4	0	0	133	85	6	5	0	0
Golubovci	676	401	162	99	34	14	147	77	238	154	8	0	3	3	0	0	82	53	2	1	0	0
Gusinje	600	329	312	208	1	0	84	29	132	70	1	0	4	1	0	0	62	19	4	2	0	0
H. Novi	842	508	83	46	56	23	165	84	228	162	5	1	37	19	0	0	253	163	15	10	0	0
Kolašin	801	410	270	149	28	23	169	68	215	106	7	1	11	3	0	0	99	60	2	0	0	0
Kotor	532	298	47	23	21	12	95	34	109	55	2	1	34	12	0	0	217	157	6	4	1	0
Mojkovac	618	353	162	101	26	17	206	91	137	94	0	0	6	0	0	0	79	50	2	0	0	0
Nikšić	4202	2628	500	302	165	107	883	461	1313	875	12	1	66	50	1	1	1210	792	49	37	3	2
Podgorica	7304	4418	2024	1140	267	171	975	511	1799	1181	49	10	90	63	2	1	2040	1306	55	33	3	2
Plav	1727	947	869	564	14	3	275	99	405	208	8	2	13	5	0	0	135	65	7	1	1	0
Petnjica	987	553	700	440	29	14	119	27	115	58	2	1	2	0	0	0	20	13	0	0	0	0
Pljevlja	2274	1310	486	274	89	52	546	258	748	492	11	1	34	18	2	0	346	205	12	10	0	0
Plužine	177	89	27	11	1	0	53	24	62	36	2	0	3	2	0	0	29	16	0	0	0	0
Rožaje	3153	1612	1737	1057	27	5	644	212	341	163	2	0	25	12	1	0	362	156	13	6	1	1
Šavnik	86	36	12	8	4	2	17	3	29	9	0	0	0	0	0	0	23	13	1	1	0	0
Tivat	576	350	91	47	27	14	99	47	158	105	10	0	16	10	1	1	166	123	7	3	1	0
Tuzi	914	517	456	258	17	7	95	40	208	121	1	0	3	1	0	0	129	85	5	5	0	0
Ulcinj	1281	738	406	249	42	19	223	96	240	158	9	2	18	8	0	0	301	183	39	22	3	1
Žabljak	113	51	11	4	2	2	15	3	49	25	1	0	1	0	0	0	34	17	0	0	0	0
UKUPNO	41378	23944	12563	7442	1359	814	7859	3697	10760	6652	178	28	592	320	7	3	7762	4808	283	174	15	6

Nezaposleni po opštinama, nivoima i podnivoima obrazovanja¹ i polu

(Tab. 16.)

		Nivo	I										II		III		IV			
		Podnivo															IV-1		IV-2	
Biro rada	Ukupno	žena	111	111ž	112	112ž	113	113ž	114	114ž	121	121ž	201	201ž	301	301ž	411	411ž	421	421ž
Andrijevića	877	458	14	13	2	1	7	3	9	3	306	172	14	4	216	92	245	136	0	0
Berane	4519	2518	182	119	5	3	28	18	13	6	1195	682	138	99	998	517	1467	813	3	1
Budva	801	504	41	28	0	0	1	0	1	1	75	43	26	19	127	81	253	163	3	1
Bijelo Polje	3992	2315	125	72	10	3	56	42	40	20	964	578	172	107	945	473	1002	638	17	2
Bar	2270	1418	101	55	6	5	33	29	28	20	409	248	86	51	387	189	602	411	10	1
Cetinje	1074	576	6	5	0	0	11	3	5	1	291	138	40	24	150	65	335	198	2	1
Danilovgrad	982	607	26	18	1	1	2	2	3	3	212	127	33	25	226	116	330	221	2	0
Golubovci	676	401	18	11	0	0	3	1	3	2	138	85	34	14	147	77	238	154	6	0
Gusinje	600	329	52	38	3	2	21	14	6	3	230	151	1	0	84	29	132	70	1	0
H. Novi	842	508	14	9	0	0	3	2	3	1	63	34	56	23	165	84	228	162	5	1
Kolašin	801	410	2	2	1	0	6	2	6	4	255	141	28	23	169	68	215	106	6	1
Kotor	532	298	14	7	1	1	4	1	2	0	26	14	21	12	95	34	109	55	1	0
Mojkovac	618	353	16	14	0	0	5	3	2	2	139	82	26	17	206	91	137	94	0	0
Nikšić	4202	2628	54	33	3	0	7	6	3	2	433	261	165	107	883	461	1313	875	8	0
Podgorica	7304	4418	503	294	50	15	99	66	87	48	1285	717	267	171	975	511	1799	1181	36	6
Plav	1727	947	140	109	15	7	108	82	69	43	537	323	14	3	275	99	405	208	6	2
Petnjica	987	553	86	58	6	6	40	33	11	6	557	337	29	14	119	27	115	58	1	1
Pljevlja	2274	1310	38	27	3	2	20	12	11	8	414	225	89	52	546	258	748	492	8	0
Plužine	177	89	8	5	0	0	0	0	0	0	19	6	1	0	53	24	62	36	2	0
Rožaje	3153	1612	163	134	13	5	225	202	58	40	1278	676	27	5	644	212	341	163	2	0
Šavnik	86	36	0	0	0	0	1	1	1	1	10	6	4	2	17	3	29	9	0	0
Tivat	576	350	19	12	4	1	8	4	15	8	45	22	27	14	99	47	158	105	10	0
Tuzi	914	517	65	38	5	2	26	21	26	14	334	183	17	7	95	40	208	121	1	0
Ulcinj	1281	738	43	26	11	8	41	26	43	20	268	169	42	19	223	96	240	158	5	1

¹ Nivoi i podnivoi obrazovanja u skladu sa Nacionalnim okvirom kvalifikacija: 111 Podnivo I1 - Bez školske spremlje, 112 Podnivo I1 -Završeno 1-3 razreda, 113 Podnivo I1 - Završeno 4 razreda, 114 Podnivo I1 -Završeno 5-7 razreda, 121 Podnivo I2 -Završena osnovna škola, 201 Nivo II, 301 Nivo III, 411 Podnivo IV1 - stepen 40, 421 Podnivo IV1 - stepen 50, 501 Nivo V - stepen 61, 502 Nivo V - stepen 62, 503 Nivo V - stepen 50, 601 Nivo VI - Bachelori 3 godine (180 ECTS), 711 Podnivo VII1 - Bolonja (240 ECTS), 712 Podnivo VII1 - stepen 71, 713 Podnivo VII1 - Bolonja (240 i 180+60 ECTS), 721 Podnivo VII2 - stepen 72, 722 Podnivo VII2 - Bolonja (Master magisti), 801 Nivo VIII

Žabljak	113	51	0	0	0	0	0	0	0	0	11	4	2	2	15	3	49	25	1	0
UKUPNO	41378	23944	1730	1127	139	62	755	573	445	256	9494	5424	1359	814	7859	3697	10760	6652	136	18

Nivo	V						VI		VII										VIII	
Podnivo									VII-1					VII-2						
Biro rada	501	501ž	502	502ž	503	503ž	601	601ž	711	711ž	712	712ž	713	713ž	721	721ž	722	722ž	801	801ž
Andrijevića	4	2	0	0	0	0	25	13	9	4	14	6	11	9	0	0	1	0	0	0
Berane	67	30	0	0	1	1	143	68	45	28	144	76	85	54	0	0	4	2	0	0
Budva	30	18	0	0	0	0	67	34	14	10	108	68	44	32	5	3	5	3	1	0
Bijelo Polje	52	20	0	0	7	1	214	126	73	44	148	73	150	105	9	8	6	2	1	0
Bar	56	35	0	0	2	0	265	182	32	22	122	74	110	83	8	5	13	8	0	0
Cetinje	10	4	0	0	0	0	97	52	18	6	36	25	66	51	3	2	4	1	0	0
Danilovgrad	7	4	0	0	1	0	56	34	5	4	34	19	38	28	3	2	3	3	0	0
Golubovci	3	3	0	0	2	0	39	26	6	3	17	10	20	14	2	1	0	0	0	0
Gusinje	4	1	0	0	0	0	27	9	2	1	29	7	4	2	3	1	1	1	0	0
H. Novi	37	19	0	0	0	0	128	80	10	9	86	54	29	20	13	9	2	1	0	0
Kolašin	11	3	0	0	1	0	47	23	9	7	21	13	22	17	1	0	1	0	0	0
Kotor	34	12	0	0	1	1	109	76	11	9	58	38	38	33	3	1	3	3	1	0
Mojkovac	6	0	0	0	0	0	22	15	11	7	22	11	24	17	0	0	2	0	0	0
Nikšić	66	50	1	1	4	1	354	191	104	78	336	222	416	301	31	22	18	15	3	2
Podgorica	90	63	2	1	13	4	892	535	203	138	507	330	438	303	46	28	9	5	3	2
Plav	13	5	0	0	2	0	57	26	16	10	44	17	18	12	5	0	2	1	1	0
Petnjica	2	0	0	0	1	0	5	4	7	6	6	2	2	1	0	0	0	0	0	0
Pljevlja	34	18	2	0	3	1	130	77	39	28	95	53	81	46	8	7	4	3	0	0
Plužine	3	2	0	0	0	0	12	5	1	1	4	3	12	7	0	0	0	0	0	0
Rožaje	25	12	1	0	0	0	109	47	28	10	184	76	41	23	5	3	8	3	1	1
Šavnik	0	0	0	0	0	0	9	4	2	1	2	1	10	7	1	1	0	0	0	0
Tivat	16	10	1	1	0	0	73	49	8	6	50	38	35	30	3	1	4	2	1	0
Tuzi	3	1	0	0	0	0	69	45	19	13	16	10	25	17	0	0	5	5	0	0
Ulcinj	18	8	0	0	4	1	191	109	18	15	58	34	34	25	7	4	32	18	3	1
Žabljak	1	0	0	0	0	0	19	12	2	0	8	3	5	2	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	592	320	7	3	42	10	3159	1842	692	460	2149	1263	1758	1239	156	98	127	76	15	6

Nezaposleni prema opštinama, polu i dužini traženja zaposlenja

(Tab. 17.)

Rb	Opština	Dužina traženja zaposlenja															
		Ukupno	ž	Do6m	ž	Preko 6do9m	ž	Preko 9do12m	ž	Preko 1do3g	ž	Preko 3do5g	ž	Preko 5do8g	ž	Preko8g	ž
1	Andrijevića	877	458	124	67	21	8	39	16	542	308	57	26	53	20	41	13
2	Bar	2270	1418	817	544	130	83	169	107	758	496	294	158	45	17	57	13
3	Berane	4519	2518	871	472	141	67	151	72	2805	1702	304	137	107	35	140	33
4	B. Polje	3992	2315	1109	627	200	122	264	161	1628	1079	338	167	166	81	287	78
5	Budva	801	504	344	207	38	23	37	27	287	199	49	31	16	10	30	7
6	Cetinje	1074	576	341	196	55	35	36	17	303	201	109	57	54	27	176	43
7	Danilovgrad	982	607	351	210	40	22	47	27	338	241	115	71	35	12	56	24
8	Golubocvi	676	401	167	98	42	24	32	17	309	220	73	32	10	4	43	6
9	Gusinje	600	329	161	74	60	33	49	33	277	169	37	15	7	3	9	2
10	H. Novi	842	508	437	295	34	23	32	22	216	128	53	21	24	14	46	5
11	Kolašin	801	410	245	110	38	18	74	39	290	173	50	26	38	21	66	23
12	Kotor	532	298	311	192	27	18	24	10	85	47	22	10	11	7	52	14
13	Mojkovac	618	353	126	76	34	20	37	22	286	187	34	16	25	8	76	24
14	Nikšić	4202	2628	1263	734	206	133	250	146	1550	1098	530	314	227	138	176	65
15	Petnjica	987	553	170	91	51	37	34	17	649	383	63	22	3	1	17	2
16	Plav	1727	947	323	159	125	58	106	70	982	612	126	40	14	3	51	5
17	Pljevlja	2274	1310	730	394	151	95	166	115	613	433	278	147	83	41	253	85
18	Plužine	177	89	53	23	13	9	15	7	74	38	17	8	2	1	3	3
19	Podgorica	7304	4418	2808	1647	403	258	415	255	2479	1719	529	300	186	89	484	150
20	Rožaje	3153	1612	716	389	203	126	159	92	1628	873	321	98	36	19	90	15
21	Šavnik	86	36	28	13	7	5	9	4	29	11	5	1	5	1	3	1
22	Tivat	576	350	235	144	22	18	27	17	182	128	49	24	22	10	39	9
23	Tuzi	914	517	244	141	46	29	61	36	435	275	87	32	10	2	31	2
24	Ulcinj	1281	738	514	300	78	41	70	53	368	235	122	66	55	27	74	16

25	Žabljak	113	51	40	16	7	3	5	3	28	19	9	4	9	4	15	2
26	Ukupno	41378	23944	12528	7219	2172	1308	2308	1385	17141	10974	3671	1823	1243	595	2315	640

Nezaposleni

- prema dužini traženja zaposlenja, polu i stepenima stručne spreme -

(Tab. 18.)

Vrijeme	Ukupno	Žene	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI1	Ž	VI2	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž
Do 6 mjeseci	12528	7219	2277	1327	207	137	1632	772	3063	1801	59	15	152	82	3	0	4988	2996	142	88	5	1
Preko 6 do 9 mjeseci	2172	1308	664	416	63	38	394	190	653	409	4	0	31	17	1	0	339	223	22	14	1	1
Preko 9 do 12 mjes	2308	1385	728	439	60	39	442	236	673	421	5	0	32	15	0	0	348	224	19	11	1	0
Preko 1 do 3 godine	17141	10974	7010	4571	607	446	3535	1939	4436	3018	41	9	224	134	1	1	1221	816	62	37	4	3
Preko 3 do 5 godina	3671	1823	1125	505	113	47	863	320	974	579	15	0	67	36	2	2	491	320	21	14	0	0
Preko 5 do 8 godina	1243	595	200	80	41	16	294	100	362	190	11	2	39	21	0	0	277	177	15	8	4	1
Preko 8 godina	2315	640	559	104	268	91	699	140	599	234	43	2	47	15	0	0	98	52	2	2	0	0
UKUPNO	41378	23944	12563	7442	1359	814	7859	3697	10760	6652	178	28	592	320	7	3	7762	4808	283	174	15	6

Nezaposleni

- prema godinama starosti i dužini traženja zaposlenja -

(Tab. 19.)

Godine starosti	Ukupno	UkupnoZ	do6m	Ž	6do9m	Ž	9do12m	Ž	1do3g	Ž	3do5g	Ž	5do8g	Ž	preko8g	Ž
Do 18 godina	118	56	69	33	10	7	5	2	34	14	0	0	0	0	0	0
Preko 18 do 25 godina	5244	2990	3591	2037	266	149	220	129	984	577	166	88	17	10	0	0
Preko 25 do 30 godina	5074	3023	2547	1423	331	209	298	185	1317	869	405	252	139	69	37	16
Preko 30 do 40 godina	9062	5543	2684	1558	517	324	598	377	3573	2360	1165	646	324	189	201	89
Preko 40 do 50 godina	9182	5576	1911	1199	477	297	565	346	4592	3003	1024	456	296	142	317	133
Preko 50 godina	12698	6756	1726	969	571	322	622	346	6641	4151	911	381	467	185	1760	402
Ukupno	41378	23944	12528	7219	2172	1308	2308	1385	17141	10974	3671	1823	1243	595	2315	640

Nezaposleni
– prema opštinama i godinama starosti –

(Tab. 20.)

Rb	Opština	Godine starosti													
		Ukupno	ž	Do18g	ž	Preko18 do25g	ž	Preko25 do30g	ž	Preko30 do40g	ž	Preko40 do50g	ž	Preko 50g	ž
1	Andrijevića	877	458	1	0	61	34	75	38	144	84	216	120	380	182
2	Berane	4519	2518	11	5	416	199	389	224	791	442	1073	660	1839	988
3	Budva	801	504	4	3	79	44	110	69	179	120	166	115	263	153
4	Bijelo Polje	3992	2315	3	1	522	302	406	258	803	494	936	604	1322	656
5	Bar	2270	1418	1	1	265	167	316	208	560	378	462	287	666	377
6	Cetinje	1074	576	0	0	119	74	129	75	246	145	180	99	400	183
7	Danilovgrad	982	607	3	2	125	68	139	90	236	150	208	131	271	166
8	Golubovci	676	401	0	0	140	71	85	55	137	98	129	85	185	92
9	Gusinje	600	329	2	2	69	38	75	32	121	54	146	95	187	108
10	H. Novi	842	508	1	1	129	79	104	71	177	123	144	90	287	144
11	Kolašin	801	410	1	0	90	46	74	43	158	80	187	96	291	145
12	Kotor	532	298	0	0	95	67	93	58	119	67	83	49	142	57
13	Mojkovac	618	353	0	0	65	37	42	25	104	65	127	71	280	155
14	Nikšić	4202	2628	9	5	548	313	613	379	1108	743	1009	674	915	514
15	Podgorica	7304	4418	53	19	1222	728	1108	666	1757	1142	1530	986	1634	877
16	Plav	1727	947	6	4	219	124	205	108	368	195	369	212	560	304
17	Petnjica	987	553	1	1	83	53	68	41	181	100	270	141	384	217
18	Pljevlja	2274	1310	1	1	266	133	257	136	506	295	497	309	747	436
19	Plužine	177	89	1	0	27	15	28	14	30	15	38	26	53	19
20	Rožaje	3153	1612	9	7	257	130	287	126	630	290	857	405	1113	654

21	Šavnik	86	36	1	1	26	10	17	9	13	8	9	4	20	4
22	Tivat	576	350	4	1	73	45	94	63	138	97	95	59	172	85
23	Tuzi	914	517	1	0	154	98	114	77	223	148	209	110	213	84
24	Ulcinj	1281	738	5	2	180	109	231	152	312	199	219	139	334	137
25	Žabljak	113	51	0	0	14	6	15	6	21	11	23	9	40	19
26	UKUPNO	41378	23944	118	56	5244	2990	5074	3023	9062	5543	9182	5576	12698	6756

Nezaposleni

- prema godinama starosti, polu i stepenima stručne spreme -

(Tab. 21.)

SSS	Ukupno	Žene	<18	Ž	18-25	Ž	25-30	Ž	30-35	Ž	35-40	Ž	40-45	Ž	45-50	Ž	50-55	Ž	55-60	Ž	>60	Ž
I	12563	7442	116	55	703	449	678	435	1023	619	1499	883	1792	1094	1695	1001	1750	1015	1759	940	1548	951
II	1359	814	0	0	44	14	32	13	74	41	151	89	195	125	230	141	265	172	232	146	136	73
III	7859	3697	2	1	427	185	490	241	823	405	1109	592	1025	520	1152	590	1224	618	984	405	623	140
IV	10760	6652	0	0	1711	865	1301	811	1037	686	1020	712	1149	790	1176	812	1391	910	1478	860	497	206
V	178	28	0	0	40	11	9	2	3	1	8	2	6	2	17	0	23	5	35	4	37	1
VI-1	592	320	0	0	3	2	3	1	42	24	80	57	77	52	69	46	107	59	131	57	80	22
VI-2	7	3	0	0	0	0	2	0	0	0	3	2	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0
VII-1	7762	4808	0	0	2276	1436	2447	1448	1392	903	693	459	372	255	203	139	142	73	154	81	83	14
VII-2	283	174	0	0	40	28	111	71	78	49	23	16	10	5	7	1	6	1	6	2	2	1
VIII	15	6	0	0	0	0	1	1	3	3	1	0	3	0	3	2	1	0	2	0	1	0
Σ	41378	23944	118	56	5244	2990	5074	3023	4475	2731	4587	2812	4629	2843	4553	2733	4909	2853	4781	2495	3008	1408

Nezaposleni

– prema dužini radnog staža, polu i stepenima stručne spreme –

(Tab. 22.)

SSS	Σ	Ž	Bez staža	Ž	Sa stažom	Ž	Do 1	Ž	Preko 1 do 2	Ž	Preko 2 do 3	Ž	Preko 3 do 5	Ž	Preko 5 do 10	Ž	Preko 10 do 20	Ž	Preko 20 do 30	Ž	Preko 30	Ž
I	12563	7442	7527	5223	5036	2219	1297	705	530	256	326	160	463	224	713	341	806	298	770	209	131	26
II	1359	814	474	292	885	522	201	141	90	56	68	50	88	59	141	81	154	79	120	45	23	11
III	7859	3697	2259	1205	5600	2492	1025	528	535	269	395	211	599	321	925	461	997	377	891	257	233	68
IV	10760	6652	3156	1933	7604	4719	1669	1023	858	558	513	370	821	578	1196	817	1314	815	963	428	270	130
V	178	28	42	10	136	18	17	4	6	2	4	1	2	1	9	2	16	1	65	7	17	0
VI-1	592	320	77	48	515	272	48	29	50	28	36	23	51	35	87	51	114	58	90	37	39	11
VI-2	7	3	1	0	6	3	1	0	3	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0
VII-1	7762	4808	3481	2027	4281	2781	1666	1077	780	517	407	283	472	329	488	331	289	178	128	51	51	15
VII-2	283	174	107	62	176	112	64	45	31	17	25	19	21	14	19	11	11	4	3	0	2	2
VIII	15	6	4	3	11	3	2	0	0	0	1	1	0	0	1	1	6	1	0	0	1	0
Σ	41378	23944	17128	10803	24250	13141	5990	3552	2883	1704	1775	1118	2518	1562	3579	2096	3707	1811	3031	1035	767	263

Nezaposleni prema opštinama, polu i dužini radnog staža

(Tab. 23.)

BIRO RADA	Ukupno	ž	Bez staža	ž	Sa stažom	ž	Dužina radnog staža															
							Do 1 g	ž	Preko 1do2g	ž	Preko 2do3g	ž	Preko 3do5g	ž	Preko 5do10g	ž	Preko 10do20g	ž	Preko 20do30g	ž	Preko 30g	ž
Andrijevića	877	458	386	250	491	208	129	59	61	34	28	20	48	23	82	34	87	26	50	11	6	1
Berane	4519	2518	2083	1366	2436	1152	582	323	287	146	188	109	268	153	401	188	457	172	223	58	30	3
Budva	801	504	168	107	633	397	111	71	58	36	43	31	67	50	94	60	119	75	94	52	47	22
Bijelo Polje	3991	2314	1602	1079	2389	1235	538	310	284	163	185	111	264	145	371	220	349	163	345	115	53	8
Bar	2270	1418	642	401	1628	1017	426	283	210	143	116	82	172	130	238	161	177	104	166	68	123	46
Cetinje	1074	576	214	121	860	455	129	72	58	35	47	33	63	37	111	67	136	74	288	126	28	11
Danilovgrad	982	607	311	222	671	385	164	105	79	50	44	30	71	42	136	73	106	58	56	23	15	4
Golubovci	676	401	294	184	382	217	105	72	53	37	22	13	40	26	55	35	45	21	54	12	8	1
Gusinje	599	328	451	262	148	66	53	18	23	14	10	6	9	3	20	14	16	7	15	4	2	0
H. Novi	842	508	152	85	690	423	122	83	70	50	43	29	62	41	93	65	105	67	114	48	81	40
Kolašin	801	410	284	175	517	235	84	44	41	19	33	15	50	27	80	45	121	53	86	27	22	5
Kotor	532	298	216	131	316	167	49	27	28	20	23	14	24	14	51	31	44	24	75	30	22	7
Mojkovac	618	353	202	139	416	214	75	40	53	32	31	17	43	25	74	44	93	42	37	7	10	7
Nikšić	4202	2628	1189	798	3013	1830	779	507	393	254	252	177	334	217	443	281	408	228	325	131	79	35
Podgorica	7305	4419	3158	1934	4147	2485	1082	672	468	299	308	210	440	304	604	402	633	398	503	160	109	40
Plav	1728	948	1235	738	493	210	134	65	61	32	28	12	44	22	79	43	76	28	62	8	9	0
Petnjica	987	553	730	470	257	83	71	23	48	15	17	7	33	10	38	18	37	8	12	2	1	0
Pljevlja	2274	1310	643	433	1631	877	461	270	230	147	136	82	200	133	208	115	255	96	124	31	17	3
Plužine	177	89	42	22	135	67	21	11	20	11	12	9	6	3	16	6	16	7	37	15	7	5
Rožaje	3153	1612	1953	1164	1200	448	319	135	144	50	80	34	110	51	152	59	239	67	142	50	14	2
Šavnik	86	36	32	9	54	27	24	18	4	3	0	0	8	3	2	0	9	2	7	1	0	0
Tivat	576	350	116	73	460	277	102	65	55	36	39	29	47	30	74	50	55	37	73	25	15	5
Tuzi	914	517	640	397	274	120	83	42	40	18	21	9	29	19	47	18	29	11	23	3	2	0
Ulcinj	1281	738	359	235	922	503	326	227	106	55	66	37	82	54	97	60	79	33	103	22	63	15
Žabljak	113	51	26	8	87	43	21	10	9	5	3	2	4	0	13	7	16	10	17	6	4	3
UKUPNO	41378	23944	17128	10803	24250	13141	5990	3552	2883	1704	1775	1118	2518	1562	3579	2096	3707	1811	3031	1035	767	263

Nezaposleni prema grupama zanimanja i stepenima obrazovanja

(Tab. 24.)

Grupa zanimanja	Ukupno	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	Ž
01 Proizvođači bilja	468	252	2	0	7	3	43	24	230	120	0	0	7	3	0	0	178	102	1	0	0	0
02 Stočari i živinari	71	40	0	0	0	0	2	2	31	17	0	0	1	0	0	0	37	21	0	0	0	0
04 Veterinari	89	41	0	0	0	0	0	0	88	41	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
05 Prerađivači hrane i pića	345	228	0	0	28	8	96	58	175	128	0	0	6	4	0	0	37	29	3	1	0	0
09 Šumari	151	40	3	2	0	0	12	0	120	33	0	0	2	2	0	0	14	3	0	0	0	0
10 Prerađivači i obrađivači drveta	371	145	0	0	34	11	190	54	145	80	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
13 Geolozi	14	9	0	0	0	0	0	0	7	5	0	0	0	0	0	0	7	4	0	0	0	0
14 Zanimanja eksploatacije nafte i zemnog gasa	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
15 Rudari i oplemenjivači ruda	85	33	0	0	3	0	29	1	50	32	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0
16 Metalurzi	136	71	0	0	1	0	55	27	54	34	0	0	8	1	0	0	17	9	1	0	0	0
18 Obradivači metala	964	105	0	0	66	1	755	76	53	13	31	0	20	2	0	0	38	13	1	0	0	0
19 Monteri i instalateri u mašinstvu	191	3	0	0	17	0	165	0	3	3	3	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0
20 Mašinski konstruktori i projektanti	493	165	0	0	0	0	4	2	454	156	0	0	8	1	0	0	25	5	2	1	0	0
21 Mašinski tehnolozi	324	88	0	0	0	0	0	0	311	85	3	1	4	1	0	0	6	1	0	0	0	0
22 Mehaničari i mašinisti	1342	72	0	0	72	0	1071	47	177	24	22	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24 Elektroenergetičari	680	96	1	0	5	0	251	6	335	64	9	0	2	1	0	0	76	25	1	0	0	0
25 Elektromehaničari	504	39	0	0	7	1	380	14	105	24	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26 Elektroničari	185	48	0	0	1	0	18	1	141	40	5	0	2	0	0	0	17	7	0	0	1	0
27 Zanimanja telekomunikacija	145	62	0	0	0	0	13	4	118	54	6	1	6	3	0	0	2	0	0	0	0	0
28 Zanimanja računarske tehnike	432	159	0	0	0	0	0	0	238	105	0	0	12	5	0	0	182	49	0	0	0	0
31 Hemičari	482	424	0	0	2	2	54	51	385	335	0	0	3	3	0	0	36	31	2	2	0	0
32 Gumari i plastičari	6	5	0	0	1	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33 Proizvođači keramike i građevinskog materijala	4	2	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0

34 Staklari	4	2	0	0	2	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35 Papirničari	36	28	0	0	0	0	4	2	32	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36 Grafičari	93	59	0	0	3	1	18	11	63	40	2	2	1	0	0	0	6	5	0	0	0
39 Tekstilci	213	193	0	0	4	4	120	108	82	75	2	2	3	2	0	0	2	2	0	0	0
40 Proizvođači odjeće	983	915	0	0	292	267	577	542	111	104	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0
41 Kožari i krznari	89	54	0	0	0	0	60	35	24	17	0	0	5	2	0	0	0	0	0	0	0
42 Obućari i kožni galanteristi	231	146	2	0	38	1	176	135	13	8	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0
45 Komunalci	7	7	6	6	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
46 Tapetari	12	4	0	0	2	0	9	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
47 Farbari i lakireri	31	0	0	0	8	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50 Geodeti	58	33	0	0	0	0	0	0	53	30	0	0	0	0	0	0	5	3	0	0	0
51 Arhitekti i urbanisti	203	104	0	0	0	0	0	0	64	29	0	0	0	0	0	0	128	69	11	6	0
52 Građevinari	503	175	0	0	62	0	126	28	189	91	2	0	7	3	0	0	117	53	0	0	0
53 Zanimanja završnih građevinskih radova	44	1	0	0	5	0	39	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56 Zanimanja drumskog saobraćaja	664	113	3	0	47	0	117	5	343	79	6	1	4	0	0	0	142	28	2	0	0
57 Željezničari	39	6	0	0	3	1	3	0	30	3	0	0	1	1	0	0	2	1	0	0	0
58 Brodari	364	132	0	0	1	0	0	0	79	6	0	0	37	3	2	2	240	120	5	1	0
59 Vazduhoplovci	3	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0
60 Zanimanja PTT saobraćaja	117	80	0	0	0	0	30	24	81	56	2	0	1	0	0	0	3	0	0	0	0
61 Zanimanja pretovarnih usluga, unutrašnjeg transporta i prevoza žičarama	32	11	0	0	2	0	5	1	23	9	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0
64 Trgovci	2662	2087	0	0	104	73	1605	1292	883	686	7	2	30	16	0	0	32	17	1	1	0
65 Zanimanja ugostiteljstva i turizma	2725	1613	1	0	143	82	1169	562	994	672	8	2	64	42	2	0	336	248	8	5	0
66 Menadžeri i organizatori	910	519	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	12	0	0	826	472	57	35	2
67 Ekonomisti	2558	1763	0	0	0	0	2	2	1244	990	3	3	141	81	0	0	1123	660	41	26	4
68 Pravnici	1133	727	0	0	0	0	0	0	167	122	0	0	32	16	0	0	918	580	16	9	0
69 Informatičari i statističari	97	48	0	0	0	0	0	0	41	33	0	0	8	5	0	0	47	10	1	0	0
70 Kadrovska zanimanja	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0

71 Administratori	499	462	0	0	249	245	163	157	87	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
72 Zanimanja odbrane, bezbjednosti i zaštite	380	182	0	0	23	0	0	0	13	2	42	10	2	1	0	0	297	167	3	2	0	0
75 Vaspitači i nastavnici društveno-humanističke oblasti	1282	1032	0	0	0	0	0	0	123	95	0	0	81	67	0	0	1058	854	19	15	1	1
76 Nastavnici prirodno-matematičke struke	84	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	10	0	0	66	32	3	3	0	0
77 Nastavnici tehničko-tehnološke struke	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	2	0	0	0	2	1	0	0	0	0
82 Društveno-humanistička zanimanja	1832	1262	0	0	0	0	0	0	1209	800	0	0	0	0	0	0	568	420	51	41	4	1
83 Prirodno-matematička zanimanja	612	397	0	0	0	0	0	0	360	238	0	0	0	0	0	0	231	145	18	11	3	3
85 Likovni umjetnici i dizajneri	156	103	0	0	0	0	0	0	30	23	0	0	0	0	0	0	125	80	1	0	0	0
86 Scenski umjetnici, muzičari i književnici	99	71	0	0	0	0	0	0	45	33	0	0	0	0	0	0	53	37	1	1	0	0
87 Zanimanja javnog informisanja	104	81	0	0	0	0	0	0	34	32	0	0	0	0	0	0	68	48	2	1	0	0
88 Ostala zanimanja kulture, umjetnosti i informisanja	451	383	0	0	0	0	0	0	270	230	0	0	0	0	0	0	181	153	0	0	0	0
90 Medicinari	835	652	0	0	0	0	0	0	539	431	0	0	21	19	1	0	268	198	6	4	0	0
91 Stomatolozi	144	92	0	0	0	0	0	0	81	55	0	0	2	2	0	0	59	35	2	0	0	0
92 Farmaceuti	164	145	1	1	0	0	0	0	132	117	0	0	0	0	0	0	25	22	6	5	0	0
93 Zanimanja socijalne zaštite	28	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7	0	0	20	16	1	1	0	0
94 Zanimanja fizičke kulture	90	23	0	0	0	0	0	0	5	4	0	0	6	2	0	0	69	15	10	2	0	0
95 Sportisti	62	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	8	0	1	1	48	8	4	0	0	0
96 Zanimanja ličnih usluga	609	543	0	0	126	113	464	413	16	15	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
98 Vjerska zanimanja	21	10	0	0	0	0	0	0	8	5	0	0	0	0	0	0	12	5	1	0	0	0
99 Neraspoređeni	12621	7478	12544	7433	0	0	4	2	67	41	1	0	3	1	0	0	0	0	2	1	0	0
UKUPNO:	41378	23944	12563	7442	1359	814	7859	3697	10760	6652	178	28	592	320	7	3	7762	4808	283	174	15	6

Lica sa invaliditetom - Po opštinama i stepenima stručne spreme (Tab. 25.)

Rb	PJ/ biro rada	Σ	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž
1	Podgorica	524	262	145	75	112	53	129	59	114	68	7	1	2	0	0	0	15	6	0	0	0	0
2	Golubovci	62	25	13	8	14	4	21	5	14	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Tuzi	49	18	24	8	4	1	12	5	7	3	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0
4	Cetinje	52	26	28	12	6	2	7	4	9	6	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0
5	Danilovgrad	79	50	23	13	10	8	24	12	22	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Kolašin	47	25	17	7	6	4	11	4	11	9	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	PJ PODGORICA	813	406	250	123	152	72	204	89	177	111	8	2	3	0	0	0	19	9	0	0	0	0
8	Berane	2179	1161	846	474	90	59	539	253	630	346	1	0	35	15	0	0	38	14	0	0	0	0
9	Petnjica	378	222	316	201	14	7	33	7	15	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Andrijevica	450	231	226	135	10	2	98	36	109	56	0	0	3	1	0	0	4	1	0	0	0	0
11	Plav	419	238	248	167	7	1	70	27	84	39	3	1	2	0	0	0	5	3	0	0	0	0
12	Gusinje	83	51	61	42	1	0	8	3	10	6	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0
13	Rožaje	1103	689	739	533	22	4	229	89	97	56	1	0	8	5	0	0	7	2	0	0	0	0
14	PJ BERANE	4612	2592	2436	1552	144	73	977	415	945	510	5	1	49	21	0	0	56	20	0	0	0	0
15	Herceg Novi	137	58	22	10	26	7	44	15	32	22	0	0	5	2	0	0	8	2	0	0	0	0
16	Kotor	59	22	12	4	8	2	20	9	12	4	0	0	5	1	0	0	2	2	0	0	0	0
17	Tivat	66	34	19	10	8	4	11	5	21	9	0	0	2	2	0	0	5	4	0	0	0	0
18	PJ H. NOVI	262	114	53	24	42	13	75	29	65	35	0	0	12	5	0	0	15	8	0	0	0	0
19	Nikšić	432	260	99	63	48	27	129	68	127	86	2	0	2	0	0	0	23	14	2	2	0	0
20	Šavnik	13	2	3	1	1	0	6	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Plužine	28	11	10	3	1	0	9	5	7	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	PJ NIKŠIĆ	473	273	112	67	50	27	144	73	137	90	3	0	2	0	0	0	23	14	2	2	0	0
23	Pljevlja	609	336	243	121	56	26	161	91	135	92	4	0	3	1	0	0	7	5	0	0	0	0
24	Žabljak	20	10	8	4	1	1	3	0	8	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	PJ PLJEVLJA	629	346	251	125	57	27	164	91	143	97	4	0	3	1	0	0	7	5	0	0	0	0
26	Bijelo Polje	711	361	308	171	77	37	182	76	125	71	5	1	8	3	0	0	6	2	0	0	0	0
27	Mojkovac	228	110	82	45	15	7	88	32	40	25	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0
28	PJ B. POLJE	939	471	390	216	92	44	270	108	165	96	5	1	8	3	0	0	9	3	0	0	0	0
29	Bar	364	211	141	87	29	15	81	40	92	57	1	0	8	3	0	0	12	9	0	0	0	0
30	Budva	78	49	21	9	8	6	25	17	20	15	0	0	2	1	0	0	2	1	0	0	0	0
31	Ulcinj	52	15	20	5	9	4	12	3	9	3	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
32	PJ BAR	494	275	182	101	46	25	118	60	121	75	1	0	10	4	0	0	16	10	0	0	0	0

33	UKUPNO CG	8222	4477	3674	2208	583	281	1952	865	1753	1014	26	4	87	34	0	0	145	69	2	2	0	0
----	-----------	------	------	------	------	-----	-----	------	-----	------	------	----	---	----	----	---	---	-----	----	---	---	---	---

Lica sa invaliditetom – prema vrstama statusa² (Tab. 26)

Rb	PJ/ biro rada	Σ	Ž	21	21Ž	22	22Ž	23	23Ž	25V	25Ž	26	26Ž	61	61Ž	62	62Ž	63	63Ž	64	64Ž
1	Podgorica	530	265	4	0	2	0	116	47	2	1	179	78	0	0	10	6	7	4	210	129
2	Golubovci	62	25	0	0	0	0	12	3	0	0	18	5	0	0	0	0	1	0	31	17
3	Tuzi	49	18	0	0	0	0	3	1	1	0	13	3	0	0	2	1	0	0	30	13
4	Cetinje	53	27	1	0	0	0	12	8	0	0	11	3	0	0	1	1	0	0	28	15
5	Danilovgrad	79	50	0	0	0	0	25	18	0	0	14	9	0	0	0	0	2	0	38	23
6	Kolašin	47	25	0	0	0	0	21	12	0	0	6	5	0	0	0	0	0	0	20	8
7	PJ PODGORICA	820	410	5	0	2	0	189	89	3	1	241	103	0	0	13	8	10	4	357	205
8	Berane	2179	1161	0	0	0	0	90	22	0	0	45	18	0	0	2	1	8	5	2034	1115
9	Petnjica	378	222	0	0	0	0	9	2	0	0	7	1	0	0	0	0	0	0	362	219
10	Andrijevica	450	231	0	0	1	0	6	1	0	0	7	2	0	0	0	0	0	0	436	228
11	Plav	419	238	0	0	0	0	2	1	0	0	15	2	0	0	0	0	2	2	400	233
12	Gusinje	83	51	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	81	50
13	Rožaje	1104	689	1	0	0	0	41	5	1	0	33	9	0	0	0	0	1	1	1027	674
14	PJ BERANE	4613	2592	1	0	1	0	148	31	1	0	108	33	0	0	2	1	12	8	4340	2519
15	Herceg Novi	137	58	0	0	0	0	16	2	0	0	14	4	0	0	1	0	0	0	106	52
16	Kotor	60	22	0	0	0	0	9	3	0	0	13	7	0	0	0	0	1	0	37	12
17	Tivat	71	35	1	0	0	0	5	0	0	0	7	1	0	0	0	0	0	0	58	34
18	PJ H. NOVI	268	115	1	0	0	0	30	5	0	0	34	12	0	0	1	0	1	0	201	98
19	Nikšić	432	260	2	0	2	0	71	22	0	0	30	18	0	0	9	4	10	4	308	212
20	Šavnik	13	2	0	0	0	0	4	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	6	2
21	Plužine	29	12	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	26	10
22	PJ NIKŠIĆ	474	274	2	0	2	0	77	23	0	0	33	18	0	0	9	4	11	5	340	224
23	Pljevlja	621	343	0	0	1	0	147	36	0	0	39	18	0	0	0	0	0	0	434	289
24	Žabljak	20	10	0	0	0	0	4	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	14	9
25	PJ PLJEVLJA	641	353	0	0	1	0	151	36	0	0	41	19	0	0	0	0	0	0	448	298
26	Bijelo Polje	715	362	1	0	0	0	74	39	0	0	66	30	0	0	0	0	2	1	572	292
27	Mojkovac	236	114	0	0	1	0	63	19	1	1	9	5	0	0	1	0	3	2	158	87
28	PJ B. POLJE	951	476	1	0	1	0	137	58	1	1	75	35	0	0	1	0	5	3	730	379

² Lica sa invaliditetom po vrstama invaliditeta 21 - RVI ratni vojni invalid, 22 - MVI mimodopski vojni invalid, 23 - Invalid rada II i III kategorije (IR), 25 - CIR civilni invalid rata, 26 - KO kategorisana omladina, 61 - Korisnik djelimične invalidske penzije (KDIP), 62 - Lice sa posebnim obrazovnim potrebama – inkluzivno obrazovanje, 63 - Lice sa posebnim obrazovnim potrebama – specijalizovane škole, 64 - Lice sa invaliditetom po rješenju komisije za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda. Pojedina lica su kategorisana po dva osnova – vrste invaliditeta i u tabeli su prikazani oba puta

29	Bar	365	212	2	1	1	0	27	10	1	0	31	9	0	0	5	1	1	1	297	190
30	Budva	78	49	1	0	0	0	2	0	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0	72	47
31	Ulcinj	52	15	0	0	0	0	4	1	1	0	14	4	0	0	0	0	0	0	33	10
32	PJ BAR	495	276	3	1	1	0	33	11	2	0	48	15	0	0	5	1	1	1	402	247
33	UKUPNO CG	8262	4496	13	1	8	0	765	253	7	2	580	235	0	0	31	14	40	21	6818	3970

Lica sa invaliditetom po rješenju komisija za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda – prema stepenu invalidnosti (Tab. 27)

Rb	PJ/ biro rada	Σ	Ž	20-49% Laki invaliditet	Ž	50-79% Umjereni invaliditet	Ž	80-100% Teški invaliditet	Ž
1	Podgorica	210	129	102	65	81	49	27	15
2	Golubovci	31	17	13	8	9	6	9	3
3	Tuzi	30	13	14	6	6	2	10	5
4	Cetinje	28	15	18	11	8	3	2	1
5	Danilovgrad	38	23	18	11	14	9	6	3
6	Kolašin	20	8	15	8	4	0	1	0
7	PJ PODGORICA	357	205	180	109	122	69	55	27
8	Berane	2034	1115	1492	807	408	220	134	88
9	Petnjica	362	219	283	169	54	38	25	12
10	Andrijevisa	436	228	306	154	98	58	32	16
11	Plav	400	233	256	148	104	60	40	25
12	Gusinje	81	50	55	37	17	9	9	4
13	Rožaje	1027	674	689	480	235	146	103	48
14	PJ BERANE	4340	2519	3081	1795	916	531	343	193
15	Herceg Novi	106	52	60	36	40	12	6	4
16	Kotor	37	12	18	6	15	5	4	1
17	Tivat	58	34	29	21	28	12	1	1
18	PJ H. NOVI	201	98	107	63	83	29	11	6
19	Nikšić	308	212	88	68	214	140	6	4
20	Šavnik	6	2	2	1	4	1	0	0
21	Plužine	26	10	8	4	18	6	0	0
22	PJ NIKŠIĆ	340	224	98	73	236	147	6	4
23	Pljevlja	434	289	231	165	141	87	62	37
24	Žabljak	14	9	10	7	3	1	1	1
25	PJ PLJEVLJA	448	298	241	172	144	88	63	38
26	Bijelo Polje	572	292	339	186	202	95	31	11

27	Mojkovac	158	87	84	45	56	34	18	8
28	PJ B. POLJE	730	379	423	231	258	129	49	19
29	Bar	297	190	164	101	99	72	34	17
30	Budva	72	47	38	27	24	13	10	7
31	Ulcinj	33	10	14	5	14	5	5	0
32	PJ BAR	402	247	216	133	137	90	49	24
33	UKUPNO CG	6818	3970	4346	2576	1896	1083	576	311

Lica sa invaliditetom po godinama starosti (Tab. 28)

Rb	Opština	Godine starosti													
		Ukupno	ž	Do18g	ž	Preko18 do25g	ž	Preko25 do30g	ž	Preko30 do40g	ž	Preko40 do50g	ž	Preko 50g	ž
1	Andrijevica	450	231	0	0	7	4	10	2	38	19	113	63	282	143
2	Berane	2179	1161	1	0	51	26	50	24	209	99	531	295	1337	717
3	Budva	78	49	0	0	1	1	2	2	8	5	25	19	42	22
4	Bijelo Polje	711	361	1	0	15	7	17	7	68	36	164	101	446	210
5	Bar	364	211	0	0	17	8	18	4	47	19	94	61	188	119
6	Cetinje	52	26	0	0	2	1	4	2	6	3	11	5	29	15
7	Danilovgrad	79	50	0	0	5	2	5	3	12	8	10	7	47	30
8	Golubovci	62	25	0	0	7	0	6	2	11	6	14	7	24	10
9	Gusinje	83	51	0	0	3	1	3	1	4	2	19	15	54	32
10	H. Novi	137	58	0	0	8	2	6	2	25	9	35	14	63	31
11	Kolašin	47	25	0	0	0	0	0	0	2	1	11	3	34	21
12	Kotor	59	22	0	0	4	1	6	3	14	1	16	9	19	8
13	Mojkovac	228	110	0	0	7	3	8	6	19	10	45	18	149	73
14	Nikšić	432	260	0	0	17	8	20	8	60	36	129	88	206	120
15	Podgorica	524	262	1	0	40	18	33	17	93	46	117	61	240	120
16	Plav	419	238	0	0	10	4	10	5	44	19	87	48	268	162
17	Petnjica	378	222	0	0	2	1	7	3	23	14	89	58	257	146
18	Pljevlja	609	336	0	0	8	5	15	4	62	33	128	80	396	214

19	Plužine	28	11	0	0	1	1	2	1	1	1	6	4	18	4
20	Rožaje	1103	689	0	0	19	8	29	11	117	68	249	151	689	451
21	Šavnik	13	2	0	0	2	1	1	0	1	0	1	0	8	1
22	Tivat	66	34	0	0	5	1	9	4	4	2	11	6	37	21
23	Tuzi	49	18	0	0	6	3	2	0	7	2	10	4	24	9
24	Ulcinj	52	15	0	0	3	0	4	0	12	5	10	3	23	7
25	Žabljak	20	10	0	0	0	0	1	0	1	1	8	6	10	3
26	UKUPNO	8222	4477	3	0	240	106	268	111	888	445	1933	1126	4890	2689

Novoprijavljeni po opštinama, polu i stepenima obrazovanja³
– za period 1. januar – 31. decembar 2018. godine –

(Tab. 29.)

Opština	Σ	Ž	I	I ž	II	II ž	III	II lž	IV	IV ž	V	Vž	VI-1	VI-1 ž	VI-2	VI-2 ž	VII-1	VII-1 ž	VII-2	VII-2 ž	VIII	VIII ž
Andrijevisa	286	142	76	37	3	2	58	27	90	44	0	0	2	0	0	0	56	32	1	0	0	0
Berane	2155	1093	555	317	23	17	319	138	757	345	4	3	32	11	0	0	461	260	4	2	0	0
Budva	769	489	79	49	13	9	103	67	281	179	4	1	24	14	1	1	253	162	11	7	0	0
Bijelo Polje	2743	1564	557	312	63	46	498	241	846	489	15	3	22	9	0	0	720	448	21	16	1	0
Bar	1994	1254	414	257	54	37	282	151	549	345	6	2	47	33	0	0	622	417	20	12	0	0
Cetinje	723	414	137	68	20	15	77	40	227	129	0	0	5	3	0	0	249	156	8	3	0	0
Danilovgrad	877	497	169	98	12	9	178	88	313	175	4	0	6	4	0	0	189	118	6	5	0	0
Golubovci	994	575	247	141	39	18	208	110	372	223	8	0	6	5	0	0	111	76	3	2	0	0
Gusinje	719	398	360	239	3	0	99	36	161	89	1	0	7	2	0	0	82	30	6	2	0	0
H. Novi	868	552	79	44	44	28	146	78	215	149	2	0	40	27	0	0	329	217	13	9	0	0
Kolašin	570	264	144	66	13	9	119	40	156	67	7	0	10	3	0	0	120	78	1	1	0	0
Kotor	665	425	55	34	11	9	82	35	185	108	1	1	26	10	0	0	297	222	7	6	1	0
Mojkovac	404	219	50	27	6	5	114	45	106	56	2	1	6	2	0	0	116	81	4	2	0	0
Nikšić	3097	1804	334	190	54	30	537	254	949	547	13	1	42	30	0	0	1120	717	47	35	1	0

³ Izvještaj prikazuje sva novoprijavljena lica, pa i ona kada nezaposleno lice prelazi iz jednog u drugi biro rada

Podgorica	7970	4716	1650	871	129	94	862	458	2423	1435	28	6	105	73	2	0	2688	1724	79	52	4	3
Plav	1081	587	420	271	8	3	165	61	300	159	2	1	9	6	0	0	169	83	7	3	1	0
Petnjica	1144	623	775	485	30	14	145	31	155	72	2	1	2	0	0	0	35	20	0	0	0	0
Pljevlja	1847	1026	291	173	38	26	375	156	639	369	5	1	31	16	2	0	450	274	16	11	0	0
Plužine	135	68	18	14	2	1	33	10	47	23	0	0	1	0	0	0	34	20	0	0	0	0
Rožaje	2106	1107	903	557	4	0	321	131	408	201	5	1	19	9	1	0	427	199	17	8	1	1
Šavnik	76	34	9	4	2	2	12	3	33	13	0	0	1	0	0	0	19	12	0	0	0	0
Tivat	618	365	108	57	18	11	81	38	202	116	4	0	10	6	1	0	185	133	8	4	1	0
Tuzi	1180	666	555	316	21	9	124	50	292	165	2	0	3	1	0	0	174	117	9	8	0	0
Ulcinj	885	506	231	146	14	5	128	55	159	101	3	1	11	5	0	0	303	172	36	21	0	0
Žabljak	128	46	17	4	0	0	15	1	52	20	2	0	4	3	0	0	38	18	0	0	0	0
UKUPNO	34034	19434	8233	4777	624	399	5081	2344	9917	5619	120	23	471	272	7	1	9247	5786	324	209	10	4

Novoprijavljeni

- prema stepenima stručne spreme – (Tab.30.)

	Ukupno	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	Ž
Prvi put, nema zapošljavanja	4242	2119	790	416	8	1	230	95	1258	531	27	8	12	6	2	1	1878	1036	36	25	1	0
Prvi put, ima zapošljavanja	1544	827	194	82	6	3	125	47	501	257	10	2	30	12	0	0	671	420	6	4	1	0
Nije prvi put, nema zapošljavanja	9510	5849	4172	2823	151	102	1159	578	1999	1120	12	3	41	25	2	0	1901	1155	71	42	2	1
Nije prvi put, ima zapošljavanja	18738	10639	3077	1456	459	293	3567	1624	6159	3711	71	10	388	229	3	0	4797	3175	211	138	6	3
UKUPNO:	34034	19434	8233	4777	624	399	5081	2344	9917	5619	120	23	471	272	7	1	9247	5786	324	209	10	4

Novoprijavljeni⁴

- prema razlogu prestanka radnog odnosa –

(Tab. 31.)

Razlog prestanka radnog odnosa	Σ	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	ž
01 Izrečena mera prestanka radnog odnosa zbog povrede radnih dužnosti i obaveza	46	14	13	3	3	3	11	2	12	2	0	0	0	0	0	0	7	4	0	0	0	0
02 Pismena izjava zaposlenog da želi da raskine radni odnos (otkaz ugovora o radu)	575	315	140	64	16	8	119	55	169	113	3	0	7	3	0	0	115	70	6	2	0	0
03 Zaključivanje sporazuma s poslodavcem o prestanku radnog odnosa	918	537	131	53	27	19	168	81	349	225	5	1	13	10	0	0	213	139	11	9	1	0
04 Dopunski rad kod drugog poslodavca bez saglasnosti poslodavca kod koga je zaposleni u radnom odnosu sa punim radnim vremenom	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
05 Ako zaposleni ne pokaže potrebna znanja i sposobnosti, a nema radnog mesta na koje može biti raspoređen	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06 Ako zaposleni ne ostvaruje odgovarajuće rezultate rada, a nema radnog mesta na koje može biti raspoređen	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
07 Ako zaposleni na probnom radu nije postigao odgovarajuće rezultate rada	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
08 Pripravnik nije položio stručni ispit	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
09 Neopravdani izostanak s posla 5 radnih dana uzastopno	5	1	3	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Neopravdani izostanak s posla 7 radnih dana sa prekidima u toku 3 meseca	8	1	5	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
12 Ako su pri zasnivanju radnog odnosa precutani ili dati neistiniti podaci značajni za zasnivanje radnog odnosa	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 Odbijanje raspoređivanja na drugo radno mesto na koje je zaposleni raspoređen zbog potreba procesa rada	5	2	1	1	0	0	1	0	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

⁴ Izveštaj prikazuje sva novoprijavljena lica, osim lica koja prelaze iz jednog u drugi biro rada

14 Odbijanje raspoređivanja iz jednog u drugo mesto rada, kod istog poslodavca	2	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
16 Odbijanje raspoređivanja na drugo radno mesto, pošto je utvrđeno da zaposleni ne ostvaruje odgovarajuće rezultate rada	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19 Odbijanje zaposlenog za čijim je radom prestala potreba da zasnuje radni odnos na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom kod drugog poslodavca (preuzimanje)	2	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Odbijanje zaposlenog za čijim je radom prestala potreba da se radno angažuje na obavljanju poslova koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti	4	3	0	0	0	0	2	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Isplaćena jednokratna novčana naknada zaposlenom za čijim je radom prestala potreba	43	25	15	8	2	1	11	6	11	9	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0
23 Isplaćena otpremnina zaposlenom za čijim je radom prestala potreba	725	362	160	55	22	14	171	64	238	142	9	0	31	16	0	0	90	70	4	1	0	0
28 Ako zaposleni odsustvuje sa rada duže od 6 meseci zbog izdržavanja kazne zatvora	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30 Isteka rada na određeno vreme u svojstvu pripravnika	100	49	0	0	0	0	10	3	28	12	0	0	4	2	0	0	56	32	2	0	0	0
31 Stecaj preduzeca	454	228	141	63	17	10	116	54	142	79	1	0	6	3	0	0	30	18	1	1	0	0
32 Likvidacija preduzeca	103	55	14	7	6	4	18	8	41	25	0	0	5	3	0	0	18	8	1	0	0	0
33 Prestanak rada poslodavca	171	93	36	15	6	1	48	21	56	37	0	0	3	3	0	0	22	16	0	0	0	0
34 Ako se zaposleni ne vrati na rad u roku od 30 dana od dana povratka sa rada iz inostranstva, vojske ili po prestanku funkcije	4	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
35 Istek rada na određeno vreme	10399	5949	1782	910	255	166	1960	941	3359	2049	38	7	170	85	4	0	2724	1722	102	67	5	2
36 Istek radnog angažovanja nezaposlenog lica	234	132	41	20	6	3	39	22	76	44	1	0	1	1	0	0	70	42	0	0	0	0
37 Zbog premeštaja bratnog druga u skladu sa posebnim propisima	3	3	0	0	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38 Zbog zdravstvenog stanja zaposlenog ili članova njegove porodice	3	1	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40 Zbog prestanka rada ostvarenog po drugom osnovu	15	10	3	2	0	0	2	2	4	3	0	0	0	0	0	0	6	3	0	0	0	0
42 Ostali razlozi utvrđeni zakonom ili	691	367	182	85	18	8	142	66	201	121	2	0	9	6	0	0	132	79	5	2	0	0

kolektivnim ugovorom																						
UKUPNO 1. sa stažom	14518	8154	2673	1288	380	238	2825	1331	4697	2866	60	8	250	132	4	0	3490	2206	133	83	6	2
UKUPNO 2. bez staža	18614	10740	5186	3253	229	153	2142	960	4958	2601	58	15	215	136	3	1	5634	3497	185	122	4	2
UKUPNO SVEGA=	33132	18894	7859	4541	609	391	4967	2291	9655	5467	118	23	465	268	7	1	9124	5703	318	205	10	4

Novoprijavljeni

– prema starosnim grupama –

(Tab. 32.)

	Starosna grupa	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Do 18 godina	151	149	0	2	0	0	0	0	0	0	0
2	Žena	85	84	0	1	0	0	0	0	0	0	0
3	Od 18 do 25 godina	7144	1018	16	583	2827	38	5	1	2609	46	1
4	Žena	3805	564	4	239	1306	10	3	0	1646	33	0
5	Preko 25 do 30 godina	6413	681	19	526	1795	16	7	2	3241	125	1
6	Žena	3674	387	11	235	1008	6	2	0	1938	86	1
7	Preko 30 do 35 godina	4481	759	37	756	1059	4	48	0	1722	95	1
8	Žena	2618	433	25	333	620	0	27	0	1118	61	1
9	Preko 35 do 40 godina	3613	966	80	765	881	11	105	1	780	23	1
10	Žena	2163	546	57	369	571	4	69	0	531	15	1
11	Preko 40 do 45 godina	3136	1057	92	691	848	6	79	0	347	14	2
12	Žena	1882	623	68	343	546	1	54	0	239	8	0
13	Preko 45 do 50 godina	2776	1004	111	638	783	10	50	1	171	8	0
14	Žena	1679	591	71	332	529	0	33	1	120	2	0
15	Preko 50 do 55 godina	2535	906	120	556	752	16	74	0	105	5	1
16	Žena	1501	545	69	290	494	2	45	0	55	0	1
17	Preko 55 do 60 godina	1878	762	91	289	554	8	61	0	110	1	2
18	Žena	1007	440	60	106	324	0	25	0	52	0	0
19	Preko 60 godina	1005	557	43	161	156	9	36	2	39	1	1

20	Žena	480	328	26	43	69	0	10	0	4	0	0
21	UKUPNO	33132	7859	609	4967	9655	118	465	7	9124	318	10
22	UKUPNO Žena	18894	4541	391	2291	5467	23	268	1	5703	205	4

Oglašena slobodna radna mjesta
– po opštinama –

(Tab. 33.)

Rb	Opština	1.1 – 31.12.2017. g.		1.1 – 31.12.2018. g.		Nom. razlika (5-3)	Indeks (5:3)
		Broj prijava o SRM	Broj SRM	Broj prijava o SRM	Broj SRM		
	1	2	3	4	5	6	7
1	Andrijevica	53	79	61	96	17	121.52
2	Bar	975	2022	1015	2059	37	101.83
3	Berane	363	572	351	554	-18	96.85
4	Bijelo Polje	609	1018	493	826	-192	81.14
5	Budva	1844	5714	1673	5234	-480	91.60
6	Cetinje	349	486	319	459	-27	94.44
7	Danilovgrad	291	609	284	579	-30	95.07
8	Herceg Novi	2726	5113	2898	4674	-439	91.41
9	Kolašin	190	283	225	341	58	120.49
10	Kotor	1101	1607	1045	1793	186	111.57
11	Mojkovac	108	141	112	181	40	128.37
12	Nikšić	747	1411	700	1122	-289	79.52
13	Plav	164	219	215	321	102	146.58
14	Pljavlja	648	1111	491	961	-150	86.50
15	Plužine	65	68	58	59	-9	86.76
16	Podgorica	4225	6909	3952	6399	-510	92.62
17	Rožaje	323	453	274	397	-56	87.64
18	Šavnik	31	48	31	39	-9	81.25
19	Tivat	1074	1846	993	1928	82	104.44
20	Ulcinj	485	1256	399	966	-290	76.91
21	Žabljak	210	350	217	378	28	108.00
22	Crna Gora	16581	31315	15806	29366	-1949	93.78

Oglašena slobodna radna mjesta
- po opštinama i stepenima obrazovanja -

(Tab. 34.)

_Opština	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI1	VI2	VII1	VII2	VIII
Andrijevisa	96	34	4	4	5	0	3	0	45	1	0
Bar	2059	408	199	567	554	7	87	0	234	3	0
Berane	554	111	0	89	122	1	11	0	219	1	0
Bijelo Polje	826	183	9	198	141	9	41	0	243	2	0
Budva	5234	2527	557	799	859	65	75	0	342	5	5
Cetinje	459	120	1	40	104	0	3	0	183	6	2
Danilovgrad	579	193	31	165	97	0	19	0	73	1	0
Herceg Novi	4674	704	1358	1300	753	36	85	0	402	32	4
Kolašin	341	99	6	54	57	2	44	0	79	0	0
Kotor	1793	344	79	558	389	1	38	0	369	3	12
Mojkovac	181	37	0	9	64	0	5	0	66	0	0
Nikšić	1122	161	9	352	255	3	48	0	270	5	19
Plav	321	72	2	23	49	2	17	0	156	0	0
Pljavija	961	313	2	208	132	11	76	0	218	1	0
Plužine	59	11	0	2	1	0	0	0	45	0	0
Podgorica	6399	1246	63	878	1936	2	87	0	2117	22	48
Rožaje	397	63	3	31	102	1	39	0	158	0	0
Šavnik	39	9	0	0	2	0	11	0	17	0	0
Tivat	1928	416	161	394	643	29	37	0	247	1	0
Ulcinj	966	341	80	197	204	7	16	0	120	0	1
Žabljak	378	143	0	65	111	0	7	0	52	0	0
Crna Gora	29366	7535	2564	5933	6580	176	749	0	5655	83	91

Oglašena slobodna radna mjesta
- po opštinama i nivoima i podnivoima obrazovanja -

(Tab.35.)

	Nivo	I					II	III	IV		V			VI	VII					VIII
	Podnivo	I-1				I-2			IV-1	IV-2					VII-1			VII-2		
Opština	Ukupno	111	112	113	114	121	201	301	411	421	501	502	503	601	711	712	713	721	722	801
Andrijevića	96	0	0	0	0	34	4	4	5	0	3	0	0	4	0	41	0	1	0	0
Bar	2059	44	0	32	4	328	199	567	554	7	87	0	0	3	2	221	8	3	0	0
Berane	554	0	0	0	0	111	0	89	122	1	11	0	0	7	0	203	9	1	0	0
Bijelo Polje	826	1	0	0	0	182	9	198	141	9	41	0	0	2	1	233	7	2	0	0
Budva	5234	2341	0	0	0	186	557	799	859	65	75	0	0	4	6	325	7	1	4	5
Cetinje	459	5	0	0	0	115	1	40	104	0	3	0	0	0	0	165	18	4	2	2
Danilovgrad	579	147	0	0	0	46	31	165	97	0	19	0	0	2	3	67	1	1	0	0
Herceg Novi	4674	133	0	0	0	571	1358	1300	753	36	85	0	0	41	4	344	13	30	2	4
Kolašin	341	11	0	0	0	88	6	54	57	2	44	0	0	0	0	76	3	0	0	0
Kotor	1793	36	0	0	0	308	79	558	389	1	38	0	0	1	0	360	8	3	0	12
Mojkovac	181	4	0	0	0	33	0	9	64	0	5	0	0	2	0	58	6	0	0	0
Nikšić	1122	69	0	0	0	92	9	352	255	3	48	0	0	8	4	255	3	5	0	19
Plav	321	67	0	0	0	5	2	23	49	2	17	0	0	6	0	149	1	0	0	0
Pljavljā	961	15	0	0	0	298	2	208	132	11	76	0	0	7	0	198	13	1	0	0
Plužine	59	4	0	0	0	7	0	2	1	0	0	0	0	0	0	44	1	0	0	0
Podgorica	6399	16	0	0	0	1230	63	878	1936	2	87	0	0	155	65	1785	112	19	3	48
Rožaje	397	16	0	0	0	47	3	31	102	1	39	0	0	3	4	134	17	0	0	0
Šavnik	39	9	0	0	0	0	0	0	2	0	11	0	0	0	0	17	0	0	0	0
Tivat	1928	239	0	0	0	177	161	394	643	29	37	0	0	2	0	244	1	1	0	0
Ulcinj	966	38	0	0	0	303	80	197	204	7	16	0	0	11	0	93	16	0	0	1
Žabljak	378	0	0	0	0	143	0	65	111	0	7	0	0	0	0	51	1	0	0	0
Crna Gora	29366	3195	0	32	4	4304	2564	5933	6580	176	749	0	0	258	89	5063	245	72	11	91

Oglašena slobodna radna mjesta

– po djelatnostima i vrsti radnog odnosa –

(Tab. 36.)

Djelatnost	Ukupno:	Novootvoreno	Upraznjeno	Neodređeno	Određeno	Pripravnik	Pripravnik volontar	Dopunski rad	Privremeni poslovi	Sezonski poslovi	Privrem. radno ang.	Invalidi
A.Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	296	70	226	8	71	0	0	0	0	217	0	0
B.Rudarstvo	35	3	32	11	22	2	0	0	0	0	0	0
C.Prerađivačka industrija	1051	438	613	155	831	0	0	0	0	60	0	5
D.Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	44	5	39	2	40	2	0	0	0	0	0	0
E.Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	564	187	377	89	384	15	0	0	12	64	0	0
F.Građevinarstvo	1789	1054	735	77	1533	19	0	2	0	158	0	0
G.Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	3297	1782	1515	229	2386	12	0	5	0	659	0	6
H.Saobraćaj i skladištenje	1356	339	1017	88	900	72	0	2	11	282	1	0
I.Usluge smještaja i ishrane	6400	3018	3382	170	2303	1	0	22	1	3903	0	0
J.Informisanje i komunikacije	289	120	169	66	210	6	0	1	1	5	0	0
K.Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	474	76	398	64	406	4	0	0	0	0	0	0
L.Poslovanje nekretninama	540	138	402	21	323	0	0	1	0	195	0	0
M.Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	1054	633	421	124	815	32	0	0	0	81	0	2
N.Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3823	3147	676	55	3211	4	0	0	0	546	1	6
O.Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	1006	135	871	560	408	38	0	0	0	0	0	0
P.Obrazovanje	4070	304	3766	133	3930	3	0	4	0	0	0	0
Q.Zdravstvena i socijalna zaštita	1468	196	1272	208	990	14	4	0	0	251	0	1
R.Umjetnost,zabava i rekreacija	618	317	301	49	536	2	0	0	0	29	2	0
S.Ostale uslužne djelatnosti	1188	919	269	38	1084	2	0	0	5	46	11	2
T.Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	3	1	2	1	0	0	0	0	0	2	0	0
U.Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO CRNA GORA=	29366	12882	16484	2148	20384	228	4	37	30	6498	15	22

Zapošljavanje prema opštinama i stopenima stručne spreme
- prema prispjelim podacima Poreske uprave, lica sa evidencije Zavoda -

(Tab. 37.)

Opština	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI1	Ž	VI2	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž	Ukupno	Žene
ANDRIJEVICA	19	7	0	0	38	14	42	15	0	0	1	0	0	0	27	18	1	0	0	0	128	54
BAR	146	91	22	16	155	90	307	185	6	2	33	21	0	0	281	199	12	8	1	0	963	612
BERANE	78	42	6	5	129	64	321	164	0	0	9	5	0	0	193	128	3	1	0	0	739	409
BIJELO POLJE	158	73	21	13	229	101	384	242	9	2	22	10	0	0	379	251	9	6	0	0	1211	698
BUDVA	223	122	29	27	321	156	734	414	7	2	27	15	1	0	342	225	15	9	0	0	1699	970
CETINJE	45	21	8	7	23	15	78	50	0	0	5	4	0	0	97	67	5	4	0	0	261	168
DANILOVGRAD	43	24	1	1	67	34	92	46	1	0	8	5	0	0	71	58	2	2	0	0	285	170
GUSINJE	14	8	0	0	8	1	18	9	0	0	1	0	0	0	27	19	1	0	0	0	69	37
HERCEG NOVI	60	37	41	29	152	67	212	129	1	0	37	27	0	0	206	142	11	8	0	0	720	439
KOLAŠIN	47	19	6	4	53	16	105	42	1	0	5	3	0	0	59	42	0	0	0	0	276	126
KOTOR	31	19	5	4	67	28	162	92	3	0	11	5	0	0	178	112	7	6	0	0	464	266
MOJKOVAC	22	16	4	4	60	29	72	41	2	0	4	3	0	0	68	55	2	0	0	0	234	148
NIKŠIĆ	52	30	14	9	187	71	400	225	6	0	29	25	0	0	474	342	14	11	0	0	1176	713
PETNJICA	17	11	0	0	6	1	20	6	0	0	1	1	0	0	25	12	0	0	0	0	69	31
PLAV	18	9	1	0	20	3	74	36	3	3	3	1	0	0	59	32	6	5	0	0	184	89
PLJEVLJA	88	43	15	9	163	48	332	181	2	0	22	16	0	0	198	125	12	8	0	0	832	430
PLUŽINE	5	4	0	0	18	8	24	10	0	0	3	3	0	0	21	14	0	0	0	0	71	39
PODGORICA	369	177	59	43	438	198	1409	791	16	2	89	55	1	0	1622	1159	77	52	0	0	4080	2477
ROŽAJE	94	37	1	0	96	33	150	84	2	2	17	9	1	0	206	120	18	14	0	0	585	299
ŠAVNIK	5	2	0	0	5	1	15	7	0	0	2	0	0	0	14	9	1	1	0	0	42	20
TIVAT	81	34	12	9	94	33	221	110	9	0	20	9	0	0	178	122	4	3	0	0	619	320
ULCINJ	115	67	11	5	90	42	151	93	0	0	10	4	1	0	150	90	18	11	0	0	546	312
ŽABLJAK	9	3	0	0	23	3	46	21	2	0	1	1	0	0	25	11	1	1	0	0	107	40
Ukupno	1739	896	256	185	2442	1056	5369	2993	70	13	360	222	4	0	4900	3352	219	150	1	0	15360	8867

Zapošljavanje prema opštinama i nivoima kvalifikacija
 - prema prispjelim podacima Poreske uprave, lica sa evidencije Zavoda - (Tab. 38.)

		Nivo	I										II		III		IV			
		Podnivo															IV-1		IV-2	
Biro rada	Ukupno	žene	111	111ž	112	112ž	113	113ž	114	114ž	121	121ž	201	201ž	301	301ž	411	411ž	421	421ž
ANDRIJEVICA	128	54	2	2	0	0	0	0	0	0	17	5	0	0	38	14	42	15	0	0
BAR	963	612	25	11	3	2	1	1	5	3	112	74	22	16	155	90	307	185	5	2
BERANE	739	409	6	2	0	0	2	0	1	0	69	40	6	5	129	64	321	164	0	0
BIJELO POLJE	1211	698	18	5	0	0	2	1	7	3	131	64	21	13	229	101	384	242	9	2
BUDVA	1699	970	56	25	1	0	6	2	1	0	159	95	29	27	321	156	734	414	5	2
CETINJE	261	168	3	1	1	1	3	2	3	0	35	17	8	7	23	15	78	50	0	0
DANILOVGRAD	285	170	9	3	0	0	1	1	0	0	33	20	1	1	67	34	92	46	1	0
GUSINJE	69	37	5	2	0	0	0	0	0	0	9	6	0	0	8	1	18	9	0	0
HERCEG NOVI	720	439	10	5	2	2	1	1	0	0	47	29	41	29	152	67	212	129	1	0
KOLAŠIN	276	126	0	0	0	0	2	0	0	0	45	19	6	4	53	16	105	42	1	0
KOTOR	464	266	7	5	0	0	2	1	1	1	21	12	5	4	67	28	162	92	2	0
MOJKOVAC	234	148	4	2	0	0	0	0	2	2	16	12	4	4	60	29	72	41	2	0
NIKŠIĆ	1176	713	2	2	0	0	0	0	1	0	49	28	14	9	187	71	400	225	6	0
PETNJICA	69	31	0	0	0	0	0	0	1	0	16	11	0	0	6	1	20	6	0	0
PLAV	184	89	4	1	0	0	1	1	1	0	12	7	1	0	20	3	74	36	3	3
PLJEVLJA	832	430	11	2	0	0	1	0	2	2	74	39	15	9	163	48	332	181	1	0
PLUŽINE	71	39	3	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	18	8	24	10	0	0
PODGORICA	4080	2477	58	17	5	0	10	7	9	3	287	150	59	43	438	198	1409	791	15	2
ROŽAJE	585	299	12	5	1	0	5	3	2	1	74	28	1	0	96	33	150	84	2	2
ŠAVNIK	42	20	0	0	0	0	0	0	0	0	5	2	0	0	5	1	15	7	0	0
TIVAT	619	320	22	7	2	1	0	0	2	0	55	26	12	9	94	33	221	110	9	0
ULCINJ	546	312	8	6	2	1	16	9	10	2	79	49	11	5	90	42	151	93	0	0
ŽABLJAK	107	40	0	0	0	0	0	0	0	0	9	3	0	0	23	3	46	21	2	0
UKUPNO	15360	8867	265	105	17	7	53	29	48	17	1356	738	256	185	2442	1056	5369	2993	64	13

Nivo	V						VI		VII										VIII	
Podnivo									VII-1						VII-2					
Biro rada	501	501ž	502	502ž	503	503ž	601	601ž	711	711ž	712	712ž	713	713ž	721	721ž	722	722ž	801	801ž
ANDRIJEVICA	1	0	0	0	0	0	4	1	8	7	8	3	7	7	1	0	0	0	0	0
BAR	33	21	0	0	1	0	86	52	29	19	78	59	88	69	7	4	5	4	1	0
BERANE	9	5	0	0	0	0	30	18	29	22	83	56	51	32	1	0	2	1	0	0
BIJELO POLJE	22	10	0	0	0	0	56	32	79	70	125	72	119	77	4	2	5	4	0	0
BUDVA	27	15	1	0	2	0	92	47	29	20	104	72	117	86	7	3	8	6	0	0
CETINJE	5	4	0	0	0	0	27	19	7	4	22	16	41	28	2	1	3	3	0	0
DANILOVGRAD	8	5	0	0	0	0	14	10	11	9	23	22	23	17	0	0	2	2	0	0
GUSINJE	1	0	0	0	0	0	5	3	2	2	13	8	7	6	0	0	1	0	0	0
HERCEG NOVI	37	27	0	0	0	0	60	41	8	5	95	69	43	27	9	6	2	2	0	0
KOLAŠIN	5	3	0	0	0	0	9	6	2	1	26	19	22	16	0	0	0	0	0	0
KOTOR	11	5	0	0	1	0	45	25	18	13	61	39	54	35	5	4	2	2	0	0
MOJKOVAC	4	3	0	0	0	0	9	6	13	13	17	14	29	22	1	0	1	0	0	0
NIKŠIĆ	29	25	0	0	0	0	58	33	44	38	192	142	180	129	11	8	3	3	0	0
PETNJICA	1	1	0	0	0	0	0	0	5	3	13	6	7	3	0	0	0	0	0	0
PLAV	3	1	0	0	0	0	12	5	8	7	28	14	11	6	3	2	3	3	0	0
PLJEVLJA	22	16	0	0	1	0	31	17	22	18	71	45	74	45	5	3	7	5	0	0
PLUŽINE	3	3	0	0	0	0	4	3	3	2	9	7	5	2	0	0	0	0	0	0
PODGORICA	89	55	1	0	1	0	347	227	196	152	462	326	617	454	47	31	30	21	0	0
ROŽAJE	17	9	1	0	0	0	35	17	17	9	122	76	32	18	8	4	10	10	0	0
ŠAVNIK	2	0	0	0	0	0	0	0	7	4	4	3	3	2	0	0	1	1	0	0
TIVAT	20	9	0	0	0	0	58	36	15	13	56	40	49	33	1	1	3	2	0	0
ULCINJ	10	4	1	0	0	0	74	35	13	10	35	24	28	21	2	1	16	10	0	0
ŽABLJAK	1	1	0	0	0	0	3	1	1	0	6	2	15	8	1	1	0	0	0	0
UKUPNO	360	222	4	0	6	0	1059	634	566	441	1653	1134	1622	1143	115	71	104	79	1	0

Pregled zapošljavanja prema djelatnostima poslodavaca

(Tab. 39.)

Djelatnost	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI1	Ž	VI2	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž	SUM	Ž
A . Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	23	12	4	2	35	10	30	15	1	0	2	1	0	0	22	8	0	0	0	0	117	48
B . Rudarstvo	3	0	0	0	18	0	17	1	0	0	1	0	0	0	9	3	2	0	0	0	50	4
C . Prerađivačka industrija	152	75	11	9	213	77	333	158	3	0	15	9	0	0	72	39	1	1	0	0	800	368
D . Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	0	0	0	0	5	0	4	0	0	0	1	0	0	0	7	2	1	0	0	0	18	2
E . Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	134	9	9	5	79	11	117	34	0	0	7	0	1	0	38	17	7	2	0	0	392	78
F . Građevinarstvo	91	22	13	6	106	17	175	34	5	0	13	3	0	0	88	43	1	0	0	0	492	125
G . Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	254	148	48	36	465	275	1144	777	11	3	51	36	0	0	529	390	26	18	0	0	2528	1683
H . Saobraćaj i skladištenje	73	21	9	2	147	24	274	77	7	0	19	8	0	0	115	57	2	2	1	0	647	191
I . Usluge smještaja i ishrane	412	285	51	41	462	223	842	422	5	1	34	14	2	0	353	198	16	8	0	0	2177	1192
J . Informisanje i komunikacije	6	2	1	1	4	1	36	14	0	0	2	1	0	0	82	52	6	1	0	0	137	72
K . Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	1	1	0	0	4	1	17	11	0	0	5	4	0	0	47	28	3	0	0	0	77	45
L . Poslovanje nekretninama	21	7	2	1	14	3	36	17	1	0	1	1	0	0	32	17	1	1	0	0	108	47
M . Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	27	9	1	1	57	14	101	50	3	1	16	8	0	0	229	157	9	6	0	0	443	246
N . Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	196	75	25	17	293	87	658	284	15	2	26	8	0	0	550	307	19	11	0	0	1782	791
O . Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	16	11	2	1	44	18	169	69	3	0	15	6	1	0	395	227	30	17	0	0	675	349
P . Obrazovanje	107	88	22	20	153	109	391	314	8	4	103	86	0	0	1653	1323	58	52	0	0	2495	1996
Q . Zdravstvena i socijalna zaštita	30	26	16	13	61	41	313	265	2	2	15	15	0	0	285	229	16	13	0	0	738	604
R . Umjetnost,zabava i rekreacija	39	13	8	3	83	38	181	83	2	0	8	4	0	0	122	66	9	8	0	0	452	215
S . Ostale uslužne djelatnosti	154	92	33	26	195	104	522	361	4	0	25	17	0	0	269	186	11	9	0	0	1213	795
T . Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	0	0	0	0	4	3	9	7	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	15	12

U . Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	2	0	0	0	0	4	4
Ukupno Crna Gora	1739	896	256	185	2442	1056	5369	2993	70	13	360	222	4	0	4900	3352	219	150	1	0	15360	8867

**Pregled broja ispata novčanih naknada
po opštinama i mjesecima**

(Tab. 40.)

Rb	Opština	Mjesec, 2018. godine												Prosječan broj korisnika
		Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktober	Novembar	Decembar	
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Andrijevica	363	368	361	370	376	379	381	402	418	419	458	476	398
2	Budva	210	210	219	213	196	182	176	171	183	175	190	194	193
3	Cetinje	319	313	303	285	277	267	262	262	256	252	279	288	280
4	Danilovgrad	105	106	111	114	105	108	120	116	120	114	120	126	114
5	Kolašin	76	79	95	88	92	84	74	78	76	76	80	96	83
6	Kotor	185	189	182	165	158	157	158	177	181	160	161	154	169
7	Mojkovac	161	163	156	157	163	166	170	182	190	168	168	162	167
8	Bar	545	561	587	565	573	586	588	595	582	577	596	580	578
9	Berane	1948	2009	2038	1997	2049	2116	2139	1999	2039	2133	2174	2195	2070
10	Petnjica	-	-	-	-	-	-	-	278	285	315	367	375	135
11	Bijelo Polje	821	837	826	791	781	768	795	851	851	803	895	903	827
12	Herceg Novi	445	404	386	366	344	324	322	330	317	310	339	325	351
13	Nikšić	625	662	659	664	639	624	730	770	774	712	725	733	693
14	Pljevlja	481	510	524	516	489	528	541	592	589	568	597	589	544
15	Podgorica	1185	1172	1149	1130	1114	1133	1230	1096	1124	1043	1043	1023	1120
16	Golubovci	-	-	-	-	-	-	-	105	108	109	111	98	44
17	Tuzi	-	-	-	-	-	-	-	70	70	66	69	73	29
18	Plav	406	414	408	414	422	437	450	395	409	420	429	454	422
19	Gusinje	-	-	-	-	-	-	-	13	77	70	73	87	27
20	Plužine	41	45	42	41	43	37	42	43	44	39	39	40	41
21	Rožaje	826	835	838	832	824	871	907	951	967	1018	1095	1156	927
22	Šavnik	13	10	11	13	13	15	13	13	12	12	12	13	13
23	Tivat	188	171	168	161	159	141	141	154	148	148	157	162	158
24	Ulcinj	170	169	166	168	201	203	193	189	177	179	202	195	184

25	Žabljak	34	28	28	31	33	30	28	30	29	28	26	29	30
26	UKUPNO	9147	9255	9257	9081	9051	9156	9460	9862	10026	9914	10405	1056	9595

Pregled isplata novčanih naknada u 2018. godini

(Tab. 41.)

Rb	Mjesec	Redovna - 40% minimalne zarade		Najniža penzija		Ukupno	
		Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto
	1	4	5	6	7	8	9
1	Januar	8379	1061816.25	768	138153.75	9147	1199970.00
2	Februar	8488	844950.20	767	119164.70	9255	964114.90
3	Mart	8539	825949.16	718	111020.17	9257	936969.33
4	April	8393	80993.59	688	106736.88	9081	916640.47
5	Maj	8388	805596.62	663	102488.32	9051	908084.94
6	Jun	8525	818135.59	631	97428.16	9156	915563.75
7	Jul	8849	851761.10	611	94737.79	9460	946498.89
8	Avgust	9270	897969.19	592	91994.20	9862	989963.39
9	Septembar	9457	874023.57	569	88669.09	10026	962692.66
10	Oktobar	9364	910993.56	550	85316.71	9914	996310.27
11	Novembar	9875	951670.58	530	82601.87	10405	1034272.45
12	Decembar	10007	973530.02	519	81292.66	10526	1054822.68

Stručni tretman nezaposlenih lica

(Tab. 42.)

	Biro rada	Interviju	Informativni razgovor	Plan zapošljavanja	Realizacija plana zapošljavanja	Informativno motivacioni seminari
Rb	1	2	3	4	5	6
1	Andrijevića	249	3	8256	83	0
2	Berane	2020	623	41858	4870	143
3	Budva	698	253	5811	314	0
4	Bijelo Polje	3369	1694	33309	1546	153
5	Bar	2260	1404	17750	2049	6
6	Cetinje	842	135	8134	492	9
7	Danilovgrad	689	467	6215	3455	0
8	Golubovci	508	909	6406	177	3
9	Gusinje	41	12	1149	0	0
10	H. Novi	738	549	6716	541	111
11	Kolašin	211	60	5024	301	0
12	Kotor	478	171	3494	2160	18
13	Mojkovac	396	91	4246	583	0
14	Nikšić	7620	955	28077	4125	0
15	Podgorica	8072	399	49033	1401	64
16	Plav	167	94	17774	12	0
17	Petnjica	163	119	5558	1312	0
18	Pljevlja	1836	758	16216	2571	0
19	Plužine	11	10	1441	147	0
20	Rožaje	9191	1425	63701	26934	13
21	Šavnik	58	1	447	56	0
22	Tivat	450	241	4680	744	0
23	Tuzi	562	486	5890	219	2
24	Ulcinj	820	614	7352	381	0

25	Žabljak	121	44	987	519	0
26	UKUPNO	41570	11517	349524	54992	522

**Pregled broja ispata novčanih naknada
po opštinama i mjesecima**

(Tab. 43.)

Rb	Opština	Mjesec, 2018. godine												Prosječan broj korisnika
		Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgut	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Andrijevica	363	368	361	370	376	379	381	402	418	419	458	476	398
2	Budva	210	210	219	213	196	182	176	171	183	175	190	194	193
3	Cetinje	319	313	303	285	277	267	262	262	256	252	279	288	280
4	Danilovgrad	105	106	111	114	105	108	120	116	120	114	120	126	114
5	Kolašin	76	79	95	88	92	84	74	78	76	76	80	96	83
6	Kotor	185	189	182	165	158	157	158	177	181	160	161	154	169

7	Mojkovac	161	163	156	157	163	166	170	182	190	168	168	162	167
8	Bar	545	561	587	565	573	586	588	595	582	577	596	580	578
9	Berane	1948	2009	2038	1997	2049	2116	2139	1999	2039	2133	2174	2195	2070
10	Petnjica	-	-	-	-	-	-	-	278	285	315	367	375	135
11	Bijelo Polje	821	837	826	791	781	768	795	851	851	803	895	903	827
12	Herceg Novi	445	404	386	366	344	324	322	330	317	310	339	325	351
13	Nikšić	625	662	659	664	639	624	730	770	774	712	725	733	693
14	Pljevlja	481	510	524	516	489	528	541	592	589	568	597	589	544
15	Podgorica	1185	1172	1149	1130	1114	1133	1230	1096	1124	1043	1043	1023	1120
16	Golubovci	-	-	-	-	-	-	-	105	108	109	111	98	44
17	Tuzi	-	-	-	-	-	-	-	70	70	66	69	73	29
18	Plav	406	414	408	414	422	437	450	395	409	420	429	454	422
19	Gusinje	-	-	-	-	-	-	-	13	77	70	73	87	27
20	Plužine	41	45	42	41	43	37	42	43	44	39	39	40	41
21	Rožaje	826	835	838	832	824	871	907	951	967	1018	1095	1156	927
22	Šavnik	13	10	11	13	13	15	13	13	12	12	12	13	13
23	Tivat	188	171	168	161	159	141	141	154	148	148	157	162	158
24	Ulcinj	170	169	166	168	201	203	193	189	177	179	202	195	184
25	Žabljak	34	28	28	31	33	30	28	30	29	28	26	29	30
26	UKUPNO	9147	9255	9257	9081	9051	9156	9460	9862	10026	9914	10405	1056	9595

**Pregled isplata
novčanih naknada u 2018. godini**

(Tab. 44.)

R b	Mjesec	Redovna - 40% minimalne zarade		Najniža penzija		Ukupno	
		Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto
		4	5	6	7	8	9
1	Januar	8379	1061816.25	768	138153.75	9147	1199970.00
2	Februar	8488	844950.20	767	119164.70	9255	964114.90

3	Mart	8539	825949.16	718	111020.17	9257	936969.33
4	April	8393	80993.59	688	106736.88	9081	916640.47
5	Maj	8388	805596.62	663	102488.32	9051	908084.94
6	Jun	8525	818135.59	631	97428.16	9156	915563.75
7	Jul	8849	851761.10	611	94737.79	9460	946498.89
8	Avgust	9270	897969.19	592	91994.20	9862	989963.39
9	Septembar	9457	874023.57	569	88669.09	10026	962692.66
10	Oktobar	9364	910993.56	550	85316.71	9914	996310.27
11	Novembar	9875	951670.58	530	82601.87	10405	1034272.45
12	Decembar	10007	973530.02	519	81292.66	10526	1054822.68

**IZVJEŠTAJ O RADU
ZA 2018.GODINU**

Podgorica, februar 2019.godine

SADRŽAJ:

I UVOD

II CILJEVI

III PRAVNI OKVIR

IV ORGANI UPRAVLJANJA AGENCIJE

V BROJ PODNIJETIH PREDLOGA U 2018.GODINI

VI STRANE U POSTUPKU

VII PREDMET PREGLEDA SPORA

VIII OBUKE I SEMINARI

IX UČEŠĆE PREDSTAVNIKA AGENCIJE U MEDIJIMA

X AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2018. GODINI

XI PLANIRANE AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2019.GODINI

XII ZAKLJUČAK

I UVOD

Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, kao posebna organizacija sa svojstvom pravnog lica, osnovana je radi obavljanja stručnih poslova koji se odnose na mirno rješavanje kolektivnih i individualnih radnih sporova, Odlukom Vlade Crne Gore („Sl.list CG“, br.69/08), a shodno odredbama Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova („Sl.list CG“, br.16/07).

Imajući u vidu da su radni odnosi, kao najvažniji društveni odnosi, izloženi brojnim izazovima, Crna Gora, kao punopravni član Međunarodne organizacije rada (MOR), prihvatila je **Tripartizam, kao jedno od načela na kome počiva Međunarodna organizacija rada, koje podrazumijeva da se svi odnosi u oblasti rada kreiraju u zajedništvu tri relevantna partnera: Vlade, sindikata i poslodavaca**, pa u skladu sa navedenim načelom osnovana je Agencija za mirno rješavanje kolektivnih i individualnih radnih sporova.

Agencija kao rezultat pozitivnog razvoja socijalnog dijaloga u Crnoj Gori, osnovana je uz stručnu i ekspertsku pomoć Međunarodne organizacije rada (MOR), Podregionalne kancelarije za centralnu i istočnu Evropu, sa sjedištem u Budimpešti, uz finansijsku pomoć Austrijske razvojne agencije (ADA), i predstavlja još jedan pravni mehanizam ostvarivanja demokratije, kojim se omogućava poštovanje prava zaposlenih i poslodavaca u pravnom sistemu Crne Gore.

Agencija, kao specijalizovana - nezavisna institucionalna služba za vansudsko, odnosno alternativno rješavanje radnih sporova, stručnim i efikasnim rješavanjem kolektivnih i individualnih radnih sporova (rok-30 dana), stvara uslove za uspješno poslovanje i unapređenje poslovnog ambijenta u Crnoj Gori i doprinosi da Crna Gora i na ovaj način bude prepoznata kao država sa zavidnim nivoom vladavine prava, kako sa aspekta države, tako i sa aspekta ostvarivanja ljudskih prava.

Od samog početka svog rada, Agencija je posvećena i usmjerena na razvijanje i podsticanje primjene alternativnog, odnosno mirnog rješavanja radnih sporova (kroz informisanje javnosti, medijske nastupe, izradu i distribuciju promotivnih materijala, organizovanje seminara, okruglih stolova, izgradnju metodologije za stvaranje baze o kvantitativnim podacima o vrstama i efikasnosti postupaka mirnog rješavanja radnih sporova, izradu elektronske baze podataka, itd), **s posebnim akcentom na sprovođenje posebnih specijalizovanih obuka za miritelje i arbitre, kao aktera u postupku mirnog rješavanja radnih sporova.**

Iskustvo zemalja sa dugom tradicijom u alternativnom rješavanju radnih sporova je pokazalo da, zbog karaktera radnih sporova (koji su regulisani ne samo radnim pravom, već i kolektivnim ugovorima, a koji uključuju sindikate i radnike i/ili organizacije poslodavaca), njihovo djelotvorno rješavanje zahtijeva dubinsko poznavanje i razumijevanje sistema radnog zakonodavstva i realnosti na radnim mjestima u javnim i privatnim sektorima, visok stepen specijalizovanih znanja miritelja i arbitara vezano za pitanje radnog prava, kao i njihovu dugogodišnju vezu i umrežavanje sa radničkim i poslodavačkim organizacijama. Standardi i nadzorna tijela MOR-a su u brojnim situacijama isticali ključnu ulogu socijalnih partnera kao direktnih korisnika u izradi, implementaciji i praćenju sistema za rješavanje radnih sporova.

Sve više se od agencija koje finansira država, a koje pružaju besplatne usluge u postupcima alternativnog rješavanja radnih sporova, traži da se razviju i jačaju mehanizmi i usluge koji utiču na radne odnose, kako na radnom mjestu, tako i na društvu u cijelini. Takođe, takve agencije razvijaju kapacitete za prenošenje znanja i vještina potrebnih za vođenje djelotvornih produktivnih radnih odnosa. **Slično tome, zbog svog neutralnog položaja činjenice da im se vjeruje, kao i posebne stručnosti u oblasti rješavanja radnih sporova, ove institucije su posebno dobro pozicionirane da sprovode istraživanja, da doprinose obrazovnim programima uključujući kontinuirano usavršavanje miritelja i arbitara, kao i da prenose dobre prakse u rješavanju radnih sporova. Isto tako agencije pružaju informacije radnicima i poslodavcima ne samo u vezi sa rješavanjem sporova, podstičući poštovanja propisa i sprečavajući sporove**

koji mogu nastati prilikom primjene radnog zakonodavstva. Ove informacije mogu biti naročito korisne za mala i srednja preduzeća i za zaposlene koji nijesu članovi reprezentativnih organizacija, kao i za stručnjake za kadrovska pitanja/ljudske resurse i predstavnike sindikata, u javnom i privatnom sektoru.

U cilju djelotvornijeg korišćenja mirnog rješavanja radnih sporova, kao mehanizma kojim se doprinosi minimiziranju negativnih efekata i posljedica radnih sporova, koji neminovno utiču na očuvanje socijalnog mira, a u cilju stvaranja uravnoteženih odnosa između sudskog postupka i alternativnog rješavanja radnih sporova, u saradnji sa socijalnim partnerima i uz koordiniranu saradnju sa visokim predstavnicima MOR-a, donijeto je više izmjena važećeg Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova (Sl. list br.16/07, 53/11, 11/15, 42/15 i 55/16). U toku 2018. godine shodno Programu rada Vlade, a u saradnji sa socijalnim partnerima u trećem kvartalu donijet je Nacrt novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, koji se nalazi u proceduri. Takođe je pripremljen predlog Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji Agencije, shodno odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima ("Sl.list CG", br.2/18), koji je u primjeni od 1. jula 2018. godine.

II CILJEVI

Imajući vidu navedene razloge osnivanja Agencije, kao i činjenicu da su radni sporovi, kao neizbježan dio radnih odnosa, od posebnog značaja za društvo u cjelini, osnovni ciljevi postavljeni pred Agencijom su:

- **brzo i efikasno rješavanje radnih sporova,**
- **rasterećenje sudova,**
- **besplatan, pravičan i dostupan način rešavanja radnih sporova,**
- **ostvarivanje prava u radno-pravnim sporovima u razumnom roku,**
- **pojednostavljenje i ubrzavanje sudskog postupka,**
- **smanjenje broja štrajkova,**
- **harmonizacija odnosa socijalnih partnera,**
- **uticaj na reforme radnog zakonodavstva, kao preduslov socijalne pravde.**

III PRAVNI OKVIR

Osnovni zakoni na kojima se zasniva rad Agencije za mirno rješavanje radnih sporova su:

1. Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova
2. Zakon o radu
3. Zakon o zabrani zlostavljanja na radu
4. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju
5. Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje
6. Zakon o zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore
7. Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti
8. Zakon o strancima
9. Zakon o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu
10. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom
11. Zakon o volonterskom radu
12. Zakon o zaštiti i zdravlju na radu

13. Zakon o zdravstvenom osiguranju
14. Zakon o reprezentativnosti sindikata
15. Zakon o štrajku
16. Zakon o inspekciji rada
17. Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti
18. Zakon o državnoj upravi
19. Zakon o državnim službenicima i namještenicima
20. Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika
21. Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru
22. Zakon o javnim nabavkama
23. Zakon o obligacionim odnosima
24. Zakon o opštem upravnom postupku
25. Zakon o parničnom postupku
26. Zakon o Policiji
27. Zakon o privrednim društvima
28. Zakon o slobodnom pristupu informacijama
29. Zakon o sprečavanju sukoba interesa
30. Zakon o stečaju
31. Zakon o sudovima
32. Zakon o tajnosti podataka
33. Zakon o upravnom sporu
34. Zakon o vanparničnom postupku
35. Zakon o Vojsci CG
36. Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku
37. Zakon o komunalnim djelatnostima
38. Zakon o željeznici
39. Zakon o elektronskim komunikacijama

Pored Opšteg kolektivnog ugovora ("Sl. list CG", br. 14/2014 i 40/2018), koji u članu 68, stav 4, predviđa da će se kolektivni sporovi koji nastanu u vezi sa izmjenama i dopunama istog, odnosno zaključivanja novog kolektivnog ugovora, rješavati pred Agencijom. Slična rješenja sadržana su i u većini granskih kolektivnih ugovora.

Primjena navedenih zakona, podzakonskih akata, lex special zakona, kolektivnih ugovora na svim nivoima i pojedinačni ugovori o radu, sadrže pravni osnov za mirno rješavanje kolektivnih i individualnih radnih sporova, u postupcima pred Agencijom.

IV ORGANI UPRAVLJANJA AGENCIJE

Upravni odbor Agencije ima tripartitni sastav i čine ga: predstavnik Vlade - koga predlaže ministarstvo nadležno za poslove rada; predstavnik reprezentativne organizacije sindikata - koga sporazumom predlaže Unija slobodnih sindikata Crne Gore i Savez sindikata Crne Gore i predstavnik reprezentativnog udruženja poslodavaca - koga predlaže Unija poslodavaca Crne Gore. Članove Upravnog odbora imenuje Vlada Crne Gore, na predlog socijalnih partnera.

Direktora Agencije za mirno rješavanje radnih sporova imenuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove rada, uz prethodno pribavljeno mišljenje Socijalnog savjeta Crne Gore.

Nadležnosti Upravnog odbora:

- donosi statut Agencije uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove rada i druge akte u skladu sa zakonom;
- usvaja program obuke za miritelje i arbitre, kao i način njegovog sprovođenja;
- daje inicijativu za donošenje i izmjenu zakona i drugih akata kojima se uređuje funkcionisanje i rad Agencije i vođenje postupka iz njene nadležnosti;
- usvaja predlog zahtjeva za obezbeđenje budžetskih sredstava Agencije za narednu fiskalnu godinu;
- usvaja godišnji izvještaj o radu Agencije;
- usvaja predlog godišnjeg izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije;
- obrazuje stručne komisije i radna tijela Agencije;
- donosi akt za nagradu za rad i naknadu troškova miritelja i arbitara;
- usvaja plan javnih nabavki;
- odlučuje o drugim pitanjima u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima Agencije.

Nadležnosti direktora Agencije:

- vodi i organizuje poslovanje Agencije i odgovoran je za zakonitost rada, zastupa i predstavlja Agenciju;
- predlaže akte u skladu sa zakonom i statutom Agencije - Upravnom odboru, izvršava odluke Upravnog odbora i preduzima mjere za njihovo sprovođenje;
- odlučuje o ostvarivanju prava, obaveza i odgovornosti iz rada i po osnovu rada zaposlenih, u skladu sa zakonom;
- ostvaruje saradnju sa nacionalnim i međunarodnim subjektima, radi ostvarivanja poslova iz svoje nadležnosti, u skladu sa zakonom i statutom Agencije;
- vrši i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i drugim aktima Agencije.

V BROJ PODNIJETIH PREDLOGA U 2018 GODINI

U periodu **od 01.01. do 31.12.2018.godine**, Agenciji je **podnijeto 3.450 Predloga** za mirno rješavanje radnih sporova.

Riješeno predmeta

Od ukupnog broja podnijetih predloga 3.450, riješeno je **3.041** predloga, odnosno **88,14%**, i to:

- **586** sporazumom između strana u sporu - predlog osnovan;
- **2.438 obustavljeno** (druga strana u sporu nije prihvatila postupak mirnog rješavanja spora ili se nije izjasnila u zakonom propisanom i naknadno ostavljenom roku, kao i zbog povlačenja predloga prije otvaranja glavne rasprave);
- **16 odbijeno** - postupak je već bio okončan pravosnažnom sudskom presudom ili zbog nenadležnosti.

Predmeti u toku

- **409 predloga** – su u cjelini procesuirani i biće okončani u 2019.godini, odnosno u toku je postupak arbitraže.

Napomena:

- **Od 2.438 obustavljenih predloga, za 1.816 predloga nije pokrenut postupak pred nadležnim sudom**, s obzirom da je Agencija u saznanju, da podnosioci predloga u zakonom utvrđenom roku (od donošenja rješenja arbitra), nijesu podnijeli tužbu nadležnom sudu. Navedeno je bilo moguće utvrditi, s obzirom da je riječ o istoj vrsti spora, dok za procesuiranje drugih predloga koji su obustavljeni, ne posjedujemo podatke s obzirom da nadležni sudovi evidencije ne vode po vrsti predmeta spora.
- **Broj predmeta u 2018.godini je za 59,56% veći u odnosu na predhodnu godinu.**
- **U vezi sa podnijetim predlozima pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova do izrade ovog Izvještaja (28.02.2019.godine) u Agenciji je podnijeto preko 300 predloga, što predstavlja najveći broj Predloga u navedenom periodu od osnivanja Agencije.**

VI STRANE U POSTUPKU

Predloge za mirno rješavanje radnih sporova pred Agencijom u toku 2018.godine, podnijeli su: zaposleni, samoinicijativno, preko svojih punomoćnika ili ovlašćenih predstavnika, pojedinačno ili zajednički sa poslodavcem, zatim lica kojima je prestao radni odnos ili penzioneri za potraživanja nastala za vrijeme radnog odnosa, kako u javnom, tako i u privatnom sektoru.

VII PREGLED PREDMETA SPORA

Radni sporovi u 2018.godini, u postupcima mirnog rješavanja radnih sporova, pred agencijom odnose se, na:

- *neisplacena ili manje isplacena naknada zarade,*
- *ostvarivanje prava na uplatu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, radi ostvarivanja prava na penziju, kao i drugih prava utvrđenih zakonom i podzakonskim aktima,*
- *naknada štete za neiskorišćeni godišnji odmor,*
- *neisplaćena otpremnina prilikom odlaska u penziju,*
- *neisplaćena naknada za prekovremeni rad,*
- *neisplaćena naknada za rad noću,*
- *neisplaćena naknada za rad u dane državnih i vjerskih praznika,*
- *neisplaćena naknada za odvojeni život,*
- *nezakoniti raspored na drugo radno mjesto,*
- *uskraćena prava na beneficirani radni staž,*
- *isplata razlike zarade po osnovu nivoa obrazovanja – koeficijenta,*
- *naknada štete zbog manje isplaćene zarade za vrijeme obavljanja pripravnčkog staža,*

- isplata zakonske zatezne kamate od dospelosti pa do isplate naknade za troškove prevoza na rad i sa rada, koja je isplaćena po rešenjima Agencije za period 01.03.2010. do i sa 30.06.2014. godine.,
- isplata zakonske zatezne kamate na rješenja Agencije donijeta shodno Sporazumu o izmirivanju potraživanja po osnovu manje isplaćenog toplog obroka i regresa za 2010. godinu.
- druga prava koja proizilaze iz rada i po osnovu rada.

VIII OBUKE I SEMINARI

Agencija je, shodno članu 11 Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, samostalno, kao i u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada - Podregionalnom kancelarijom za centralnu i istočnu Evropu sa sjedištem u Budimpešti, Ministarstvom rada i socijalnog staranja i kancelarijom MOR-a u Crnoj Gori, **organizovala obuke** arbitara, odnosno miritelja i **učestvovala** na seminarima, okruglim stolovima, radionicama u Crnoj Gori i van njenih granica.

- **Agencija je učestvovala na Regionalnoj godišnjoj konferenciji mreža Agencija za mirno rješavanje radnih sporova u organizaciji Međunarodne organizacije rada uz podršku Generalnog direktorata za zapošljavanje, socijalna pitanja i inkluziju Evropske komisije. Na konferenciji su prisustvovali predstavnici organa nadležnih za postupak mirnog rješavanja radnih sporova zemalja: Bugarske, Rumunije, Bosne i Hercegovine, Republike Makedonije, kao i predstavnici i eksperti Međunarodne organizacije rada, Federalne službe za posredovanje i mirjenje Sjedinjenih Američkih Država i projekta "Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja" (ESAP).**

Tokom rada, raspravljalo se o iskustvima u radu nacionalnih Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, o efikasnijemu uključivanju posredivanja, odnosno medijacije u rješavanju radnih sporova, sa ciljem usklađivanja prakse i manjeg opterećenja sudova.

Predstavljena je i ESAP baza studija slučajeva zemalja učesnica konferencije u cilju razmjene iskustava, vještina i dobrih praktičnih rješenja, u oblasti mirnog rješavanja individualnih i kolektivnih radnih sporova.

- **Međunarodna organizacija rada, Podregionalna kancelarija za centralnu i istočnu Evropu sa sjedištem u Budimpešti, u saradnji sa Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, organizovala je obuku/seminar na temu "Jačanje znanja i vještina miritelja u Crnoj Gori".** Navedenoj obuci prisustvovali su i aktivno učestvovali predstavnici MOR-a, direktori Agencije za mirno rešavanje radnih sporova Republike Srbije i Agencije za mirno rješavanje radnih sporova - Banja Luke, kao i miritelji/arbitri Agencije za mirno rješavanje radnih sporova Crne Gore.
- **U organizaciji Uprave za kadrove, predstavnici Agencije su prisustvovali seminarima na teme: „Javne nabavke“, „Značaj i prednost elektronskih servisa“, „Zakon o opštem upravnom postupku“, „Od ideje do uspješno realizovanog projekta“, „Poslovna korespondencija“, „Okvir kompetencija“, „Kadrovsko planiranje“, „Zabrana diskriminacije“, „Analiza procjene propisa“, „Evropski sud za ljudska prava“, „Zaštita ličnih podataka“, „Motivacija podataka“, „Izrada kadrovskog plana“, „Centralna kadrovska evidencija“, „Integritet u javnoj upravi i sprovođenju planova integriteta“. U organizaciji Ministarstva finansija i Uprave za kadrove,**

predstavnicima Agencije prisustvovali su obuci na temu: „Priprema godišnjeg izvještaja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrola”.

- Predstavnicima Agencije učestvovali su na seminaru koji je organizovala Agencija za sprečavanje korupcije u saradnji sa Upravom za kadrove, na temu „izrada Plana integriteta za 2018.godinu, kao i u Trećem projekatu obuka računovođa u javnom sektoru - PACT”, koji organizuje Ministarstvo finansija u saradnji sa Centrom za izvrsnost u finansijama iz Ljubljane i Instituta CIPF iz Velike Britanije. Navedena obuka započeta je u septembru mjesecu 2018.godine i nastavlja se u 2019.godini.
- Mreža za ljudske resurse koja je formirana u okviru Uprave za kadrove, organizovala je obuku, na temu „Primjena novog Zakona o državnim službenicima i namještenicima i Zakona o lokalnoj samoupravi” i istoj su prisustvovali predstavnici Agencije.

IX UČEŠĆE PREDSTAVNIKA AGENCIJE U MEDIJIMA

- Informacije u vezi sa funkcionisanjem i radom Agencije, objavljene su u dnevnim listovima „Vijesti“, „Pobjeda“, Dnevnim novinama“ i na portalima „Vijesti“, „RTCG“, „Analitika“ i „CDM“.
- Predstavnik Agencije, učestvovao je u emisijama javnog servisa RTCG, kao i na lokalnim radio stanicama u Crnoj Gori.
- Takođe, članovi Upravnog odbora Agencije, predstavnici socijalnih partnera, kao i miritelji, odnosno arbitri, kroz izjave date u vršenju svojih redovnih radnih obaveza, putem štampanih i elektronskih medija, dali su pun doprinos promovisanju, odnosno upoznavanju šire javnosti sa radom i prednostima mirnog rješavanja radnih sporova.
- Agencija, radi veće transparentnosti u svom radu, a u okviru datih nadležnosti, sve više doprinosi svojoj transparentnosti, što se ogleda u činjenici, **da svoju internet stranicu svakodnevno unapređuje, odnosno ažurira**, čime se doprinosi i na ovaj način uspostavljanju boljih odnosa sa javnošću, strankama i daje jasan prikaz pokretanja, vođenja i mirnog rješavanja radnih sporova.

Napomena:

Zaposleni u Agenciji, svakodnevno ostvaruju kontakt sa građanima Crne Gore, kako neposredno u prostorijama Agencije, tako i elektronskim putem i telefonom.

X AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2018. GODINI

Aktivnosti agencije u 2018.godini- cilj unapredjenje rada stručne službe Agencije i ostvarivanje jedinstvene prakse u vansudskom rješavanju radnih sporova.

- **Agencija je nastavila uspješnu saradnju sa Međunarodnom organizacijom rada(MOR)** kroz specijalizovane obuke za miritelje i arbitre, kao i prilikom pružanja stručne pomoći za izradu Nacrta novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova i kroz dalje unapređenje Memoranduma o razumijevanju za saradnju na prevenciji i rješavanju radnih sporova. **Navedeni Memorandum ima svrhu unapređenje, stručno usavršavanje arbitara i miritelja, kroz saradnju među agencijama, a u cilju razmjene informacija, dokumentacija i publikacija koja se odnose na prevenciju i rješavanje radnih sporova, bilateralno ili multilateralno angažovanje na izgradnji kapaciteta, podizanja svijesti i aktivnostima obuke o pitanjima koja se odnose na prevenciju i rješavanje radnih sporova, kao i razmjena znanja, dobre prakse, iskustva stručnjaka u relevantnim predmetima.**
- **Agencija je takodje u toku 2018.godine ostvarila veoma uspješnu saradnju sa Međunarodnom organizacijom rada, prije svega radi unapređenja postojećeg Vodiča za profesionalno mirenje u cilju njegovog unapređivanja pravnim, ekonomskim i društvenim promjena sadašnjeg vremena.**
- **Predstavnici Agencije** aktivno su učestvovali u radnoj grupi za izradu novog **Zakona o radu.**
- **Agencija je prilikom razmatranja Nacrta Zakona o socijalnom savjetu predložila da postupak za sprovođenja izbora i razrješavanja miritelja i arbitara, koji su angažovani u Agenciji, sprovodi Socijalni savjet Crne Gore ili nadležno ministarstvo. Navedeni predlog u skladu je sa smjernicama i preporukama MOR-a.**

Polazeći od karaktera same institucije i načela na kojim se zasniva rad Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, propisani zakonom, a prije svega načela nepristrasnosti i nezavisnosti, predlog Agencije bi trebalo prihvatiti. Navedenim predlogom otklonile bi se sve sumnje i predrasude koje Agencija prepoznala u svom dosadašnjem radu, a koje se odnose na način i postupak izbor arbitara i miritelja, kao aktera odlučivanja u postupku mirnog rješavanja radnih sporova pred Agencijom. Usvajanjem predloga, prema mišljenju Agencije, postakao bi se prvi plan osnovni cilj Agencije, tj. brzo, efikasno i ekonomično rješavanje individualnih i kolektivnih radnih sporova čime bi se doprinijelo još većem povjerenju zaposlenih i poslodavaca kao strana u postupku mirnog rješavanja radnih sporova, u rad Agencije i postupajućih arbitara.

U prilog naprijed navedenom ide i činjenica, da je u uporednom Zakonodavstvu zemalja u regionu izbor miritelja i arbitara utvrđen upravo kroz institut socijalnog savjeta, kao tripartitnog radnog tijela ili u nadležnosti ministarstva u ovoj oblasti.

- **Predstavnici Agencije nastavili su dalju kontinuiranu saradnju sa predstavnicima organa uprave, koji imaju najveći broj radno-pravnih sporova.**
- **Upravni odbor i Stručni savjet, imali su veći broj sjednica, koje se odnose na efikasnije i ekonomičnije funkcionisanje i rad Agencije i ostvarivanje jedinstvene prakse u vansudskom rješavanju radnih sporova, s obzirom da je novi Zakon o državnim službenicima i namještenicima i novi Zakon o lokalnoj samoupravi, koji je u primjeni od prvog jula 2018. godine, kao i Nacrtom Zakona o radu propisana obaveznost mirnog rješavanja nastalog radnog spora pred Agencijom, prijed sudskog postupka.**
- **Predstavnik Agencije kao član radne grupe i izradi novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova predložio je da se arbitar/miritelj zadužuju sa**

predmetima, po redosledu iz Imenika miritelja i arbitara, a ne na osnovu izbora stranaka, što je bio slučaj u prethodnom periodu.

- **Upravni odbor Agencije, u skladu sa svojim nadležnostima, utvrđenim odredbama Zakona o štrajku („Sl.list CG“, br.11/15), obrazovao je Arbitražno vijeće radi utvrđivanja minimuma procesa rada za prevoz putnika u vazdušnom saobraćaju; Arbitražno vijeće radi utvrđivanja minimuma procesa rada za djelatnost koja se odnosi na proizvodnju i distribuciju osnovnih prehrambenih proizvoda; Arbitražno vijeće radi utvrđivanja minimuma procesa rada u djelatnosti socijalne i dječije zaštite; Arbitražno vijeće radi utvrđivanja minimuma procesa rada za djelatnost informativni programi javnog radiodifuznog servisa.**

XI PLANIRANE AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2019.GODINI

Imajući u vidu hitnost, specifičnost, socijalnu dimenziju radnih sporova, praksu, broj podnijetih Predloga, novu zakonsku regulativu u ovoj oblasti, a u cilju bržeg (rok od 30 dana), efikasnijeg, ekonomičnijeg i funkcionalnijeg vođenja postupka, planirane aktivnosti Agencije se odnose na:

- **dalje stručno usavršavanje miritelja i arbitara** kroz obuke, seminare, radionice, okrugle stolove, kao i studijske posjete zemljama sa visokim nivoom uspješnosti u vansudskom rješavanju radnih sporova;
- **nastavak kontinuirane saradnje sa MOR-om**, u ovoj oblasti, kao i u vezi sa nastavkom rada na **unapređenju postojećeg Priručnika za profesionalno mirenje**. U svijetu radnih odnosa i njegovog prilagođavanja pravnim, ekonomskim i društvenim promjenama sadašnjeg vremena/studije slučaja.
- **nastavak saradnje sa MOR-a u realizaciji ciljeva postavljenih Memorandumom o razumijevanju za saradnju na prevenciji i rješavanju radnih sporova.**
- **edukaciju zaposlenih i poslodavaca i njihovih ovlašćenih predstavnika**, u javnom i pravatnom sektoru o mogućnostima i prednostima mirnog rješavanja radnih sporova.
- **donošenje Pravilnika o naknadama i nagradama** za rad miritelja i arbitara shodno predloženom i usvojenom Budžetu za 2019. godinu .

Napomena:

Shodno upustvu za pripremanje budžeta potrošačkih jedinca za narednu fiskalnu godinu, iznos sredstava za obuke i naknade miritelja/arbitara planiran je kao u Predlogu budžeta kao za 2018.godinu, bez obzira na činjenicu što je Zakon o državnim službenicima i namještenicima i Zakon o lokalnoj samoupravi u primjeni, a očekuje se donošenje novog Zakona o radu, kojim je propisano da su zaposleni državni službenici i namještenici dužni da ostvarivanje prava na naknadu štete po osnovu rada, rješavaju pred Agencijom prije sudskog postupka.

Imajući u vidu navedena zakonska rješenja, praksu Agencije, a uvažavajući navedeno Upustvo Ministarstva finansija, Agencija je pošla od pretpostavke, da će umanjjenjem naknada odnosno nagrada za rad, za miritelje i arbitre od 50 do 70%, zavisno od vrste donijetog rješenja, stvoriti uslov da sa predloženim - odobrenim iznosom sredstava,

izvršiti isplatu naknada arbitrima/miriteljima, za veći broj opravdano očekivanih predloga u odnosu na prethodni period.

- intenziviranje organizovanja redovnih sastanaka sa predstavnicima organa protiv kojih se vodi najveći broj radnih sporova, kao i sa predstavnicima reprezentativnih sindikata i predstavnika poslodavaca na svim nivoima, kako bi se pravovremeno analizirali radni sporovi i našao najefikasniji način njihovog rješavanja;*
- jačanje kampanje socijalnih partnera o mogućnosti unošenja klauzule obaveznog pristupanja mirnom rješavanju radnih sporova, u postupku zaključivanja, izmjena i dopuna kolektivnih ugovora, kao i mogućnosti angažovanja miritelja u postupku pregovaranja.*
- usavršavanje elektronske baze podataka o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova, što će dovesti do blagovremene komunikacije Agencije i arbitara i miritelja, kao i drugih lica, koji imaju pravo na blagovremeno informisanje, koje je Agencija dužna da im pruži po Zakonu o slobodnom pristupu informacija.*
- nastavak promotivnih aktivnosti i jačanje medijske kampanje o prednostima i postupku mirnog rješavanja radnih sporova, kao i korišćenje drugih metoda u istom cilju*

XII ZAKLJUČAK

Imajući u vidu broj podnijetih predloga, može se konstatovati, da je broj predloga u 2018.godini, veći u odnosu na prethodnu godinu za 59,56%. Kao razlog navedenog, praksa Agencije ukazuje, prije svega na adekvatnu primjenu Zakona o državnim službenicima i namještenicima i Zakona o lokalnoj samoupravi, kojim je između ostalog propisano, da zaposleni na državnom i lokalnom nivou su dužni da ostvarivanje prava na naknadu štete po osnovu rada, rješavaju pred Agencijom, prije pokretanja sudskog postupka, kao i da novčana potraživanja iz rada i po osnovu rada zastarijevaju, što nije bio slučaj u ranijim zakonskim rješenjima.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, a u cilju jačanja mirnog rješavanja radnih sporova, kao mehanizama za alternativno rješavanje istih, neophodno je što hitnije donošenje novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, radi adekvatnije primjene navedenih zakona, čija primjena nesporno dovodi do povećanja broja radno pravnih sporova pred Agencijom. Imajući u vidu da su radni sporovi neodvojivi dio radnih odnosa, koncept novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, koji je u proceduri, na sveobuhvatan i nov način uređuje postupak i procedure mirnog rješavanja radnih sporova, definiciju pojma miritelja/arbitra, stranaka, način izbora i uslove za miritelja/arbitra, kao i druga pitanja od značaja za rad i funkcionisanje Agencije. Navedeni koncept Zakona ima za cilj otklanjanje nejasnoća i nedoumica u tumačenju normi, koje se odnose na alternativno rješavanje radnih sporova, sadržanih u rješenjima drugih zakona, a sve u cilju postizanja efikasnog i ekonomičnog rješavanja radno-pravnih sporova u interesu obje strane u postupku.

S obzirom da je od osnivanja Agencije do danas podnijeto preko 35.000 predloga za mirno rješavanje radnih sporova, može se zaključiti da je Agencija stekla povjerenje građana Crne

Gore i prepoznata je, kao još jedan efikasan, ekonomičan i dostupan pravni mehanizam zaštite zaposlenih i poslodavaca u pravnom sistemu Crne Gore. Takođe se sa pravom može očekivati povećanje broja predmeta u narednom periodu, uzimajući u obzir rješenja sadržana u predloženim i donijetim sistemskim zakonima. Isto tako ukazujemo, da za smanjenje troškova u radno-pravnim sporovima, pored normativnog uređenja, moguće je samo uz veću odgovornost ovašćenih lica, kao strana u postupku i uz finansijsku disciplinu predstavnika organa, službi i ustanova, kod kojih su podnosioci predloga zaposleni, na način da nastali troškovi padaju na teret budžetskih korisnika, kod kojih je nastala obaveza isplaćivanja potraživanja po navedenom osnovu, a ne na teret Budžeta Crne Gore.

NAPOMENA:

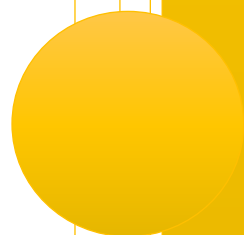
U vezi sa podnijetim predlozima pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova do izrade ovog Izvještaja (28.02.2019.godine) u Agenciji je podnijeto preko 300 predloga, što predstavlja najveći broj Predloga u navedenom periodu, od osnivanja Agencije.

DIREKTORICA
Zdenka Burzan, s.r.

CRNA GORA

Fond rada

SADRŽAJ

<i>I Uvod</i>	2
<i>II Organi upravljanja Fondom</i>	3
<i>III Aktivnosti Fonda rada</i>	4
1. Pregled predatih i riješenih zahtjeva	5
1.1 Predati i riješeni zahtjevi za isplatu potraživanja (ZFR1)	5
1.2. Predati i riješeni zahtjevi za isplatu potraživanja (ZFR2)	11
1.3. Predati i riješeni zahtjevi za isplatu potraživanja (ZFR3)	17
2. Isplata potraživanja	22
2.1 Isplata potraživanja ZFR 1	22
2.2 Isplata potraživanja ZFR 2	22
2.3. Isplata potraživanja ZFR 3	26
3. Finansijski pokazatelji	28
3.1. Primici	28
3.2. Izdaci Fonda rada	29
3.3. Neizmirene obaveze	34
3.4. Javne nabavke	33
IV Pregled sudskih sporova	36
<i>V Druge aktivnosti</i>	38
<i>VI Zaključak</i>	40

I Uvod

Fond rada je osnovan je radi zaštite prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba, odnosno za isplatu potraživanja zaposlenih, koji je na dan pokretanja stečajnog postupka bio u radnom odnosu kod poslodavaca, ako potraživanja nijesu isplaćena ili su djelimično isplaćena po posebnom zakonu.

Misija Fonda je pružanje zaštite licima kojima je radni odnos prestao usljed stečaja, isplata potraživanja u skladu sa zakonom, a ključni cilj ažurna, precizna i tačna obrada zahtjeva za isplatu potraživanja i postizanje redovnosti isplate po rješenjima.

Postupak za ostvarivanje prava kod Fonda rada pokreće se zahtjevom, a utvrđivanje prava i isplata potraživanja podnosiocima zahtjeva vrši se kroz sprovođenje upravnog postupka, u skladu sa zakonom o upravnom postupku.

Aktivnosti Fonda rada, u izvještajnom periodu, bile su usmjerene prije svega, na rješavanju po zahtjevima za isplatu potraživanja i isplati utvrđenih potraživanja po donijetim rješenjima, zatim posvećenosti u postizanju najvišeg nivoa zadovoljstva stranaka, uz puni doprinos zaposlenih u ostvarenju misije Fonda, podržavanju i podsticanju timskog rada i ličnog razvoja, radi postizanja visokog nivoa stručnosti, te obavljanje zadatih poslova u skladu sa zakonom, poštujući stranke sa kojima se komunicira na otvoren, ljubazan, pažljiv i brižan način.

Fond, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Fonda rada, obavlja poslove preko organizacionih jedinica i to: Sektora za praćenje sprovođenja propisa iz oblasti Fonda rada i prvostepeni upravni postupak i Službe za opšte poslove i finansije.

U Fondu rada je sistematizovano 13 radnih mjesta, popunjeno je 12 radnih mjesta, uključujući i direktora i to: 8 VSS, 1 VŠ i 3 službenika sa SSS.

II Organi upravljanja Fondom

Shodno Zakonu i Statutu, Fondom upravlja Upravni odbor koji ima devet članova, četiri predstavnika Vlade Crne Gore, dva predstavnika sindikata na nacionalnom nivou registrovana kod ministarstva nadležnog za poslove rada, dva predstavnika reprezentativnog udruženja poslodavca osnovanog za teritoriju Crne Gore i jednog predstavnika iz reda zaposlenih u Fondu. Novi Upravni odbor imenovala je Vlada Crne Gore na sjednici od 5. aprila 2018. godine, rješenjem broj 07-1911/4. Upravni odbor je izabrao novog predsjednika Aleksu Marojevića.

Radom Fonda rukovodi direktor. Rješenjem Vlade Crne Gore broj 07-5374/3 od 15. novembra 2018. godine, imenovan je dosadašnji direktor Kemal Đečević, na period od četiri godine.

Upravni odbor je u 2018. godini, na 7 sjednica donio 43 odluke, koje se, pored redovnog razmatranja zahtjeva za isplatu potraživanja kod Fonda rada, odnose na razmatranje i usvajanje svih godišnjih planskih akta Fonda rada, a to je Finansijski plan Fonda rada za 2018. godinu, Plan javnih nabavki za 2018. godinu, Izvještaj o javnim nabavkama za 2017. godinu, Završni račun Fonda za 2017. godinu, Izvještaj o poslovanju Fonda za 2017. godinu, Izvještaj o popisu imovine za 2017.godinu i Polugodišnji izvještaj o radu Fonda.

Radom Fonda rukovodi direktor, koga imenuje Vlada Crne Gore, na period od četiri godine. Direktor obavlja poslove u skladu sa zakonom i Statutom Fonda.

Upravni odbor je u 2018. godini, na 7 sjednica, donio 43 odluke, koje se, pored redovnog razmatranja zahtjeva za isplatu potraživanja kod Fonda rada, odnose na razmatranje i usvajanje svih godišnjih planskih akta Fonda rada, a to su: Finansijski plan Fonda rada za 2019. godinu, Plan javnih nabavki za 2018. godinu, Izvještaj o javnim nabavkama za 2018. godinu, Završni račun Fonda za 2017. godinu, Izvještaj o poslovanju Fonda za 2017. godinu, Izvještaj o popisu imovine za 2017. godinu, Polugodišnji izvještaj o radu Fonda za period od 01.01. do 30.06.2018. godine.

III Aktivnosti Fonda rada

Sektor za praćenje sprovođenja propisa iz oblasti Fonda rada i prvostepeni upravni postupak

Fond rada, u okviru Sektora za praćenje sprovođenja propisa iz oblasti Fonda rada i prvostepeni upravni postupak, vrši poslove koji se odnose na praćenje svih obaveza Fonda u pitanjima sprovođenja Zakona o Fondu rada, ažurno praćenje zakonske, podzakonske i interne regulative u ostvarivanju nadležnosti iz djelokruga rada Fonda, iniciranja potrebnih izmjena i dopuna eksternih i internih propisa od uticaja za rad Fonda, pripremu pravnih dokumenata o podnijetim zahtjevima radi odlučivanja na Upravnom odboru Fonda rada, pripremu pojedinačnih akata u realizaciji odluka Upravnog odbora, zastupanje pred državnim i pravosudnim organima u pitanjima zaštite pravnih interesa Fonda rada, saradnju sa organima i institucijama.

Rad na pravnoj analizi sadržaja potpunosti i osnovanosti podnijetih zahtjeva i vođenje prvostepenog upravnog postupka po zahtjevima stranaka za isplatu potraživanja po osnovu prestanka radnog odnosa kod poslodavca usljed stečaja, je prioritetan zadatak ovog sektora. Shodno odredbama Zakona o Fondu rada, Fond vrši isplatu potraživanja propisanih odredbama Zakona o radu (čl.98) pa zaposleni ima pravo na isplatu: 1) zarade i naknade zarade za vrijeme odsustvovanja sa rada zbog privremene spriječenosti za rad, po propisima o zdravstvenom osiguranju koju je bio dužan da isplati poslodavac u skladu sa ovim zakonom, za svaki mjesec koji nije isplaćen za period od šest mjeseci prije otvaranja stečaja; 2) naknade štete za neiskorišćeni godišnji odmor usled krivice poslodavca, za kalendarsku godinu u kojoj je pokrenut stečajni postupak, ako je to pravo imao prije pokretanja stečajnog postupka; 3) otpremnine zbog odlaska u penziju u kalendarskoj godini u kojoj je pokrenut stečajni postupak, ako je pravo na penziju ostvario prije pokretanja stečajnog postupka; 4) naknade štete na osnovu odluke suda donijete u kalendarskoj godini u kojoj je pokrenut stečajni postupak, zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja, ako je ta odluka postala pravosnažna prije pokretanja stečajnog postupka. Zarada i naknada zarade isplaćuje se u visini minimalne zarade, odnosno naknada štete za neiskorišćeni godišnji odmor, otpremnina zbog odlaska u penziju isplaćuje se u visini dvije minimalne neto zarade u Crnoj Gori, a naknada štete zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja isplaćuje se u visini naknade utvrđene odlukom nadležnog suda. Zaposleni ima pravo na uplatu doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje na isplaćene zarade iz sredstava Fonda rada, u skladu sa propisima o obaveznom penzijskom i invalidskom osiguranju.

Takođe, Fond rada vrši uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, licima čiji je radni odnos prestao usljed stečaja, za godine radnog staža koje nedostaju za sticanje uslova za penziju, za koji period im poslodavac nije vršio uplatu tog doprinosa. Ovo pravo mogu ostavriti lica koja su do podnošenja zahtjeva pred Fondom rada stekla jedan od zakonom predviđenih uslova za ostvarivanje prava na penziju, pri čemu osnovicu za uplatu doprinosa čini minimalna zarada u Crnoj Gori, koja je utvrđena prije podnošenja zahtjeva Fondu rada (čl.99a).

Dalje, Fond vrši i isplatu potraživanja licima kojima je radni odnos prestao usljed stečaja ili tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena do stupanja na snagu Zakona o radu, tj. do 23.08.2008. godine (čl.23 Zakona o Fondu rada), kojima se potraživanja isplaćuju u iznosu od 1926,00 €, čija je visina propisana Odlukom o kriterijumima i načinu isplate potraživanja kod Fonda rada ("Sl. list CG" 28/10).

1.1 Pregled predatih i riješenih zahtjeva

1.1. Predati i riješeni zahtjevi za isplatu potraživanja (član 98. Zakona o radu)

Fondu rada, u toku 2018. godine, predato je 108 zahtjeva za isplatu potraživanja (ZFR1) po članu 98. Zakona o radu, od kojih se većina odnosi na zarade i naknade zarada, kao i na uplatu doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, na isplaćene zarade iz sredstava Fonda rada u skladu sa propisima o obaveznom penzijskom i invalidskom osiguranju.

Tabela 1.

Predati zahtjevi (ZFR1) po opštinama sjedišta poslodavca

OPŠTINA	Predati zahtjevi ZFR1 od 01.01.2018-31.12.2018
BAR	1
BERANE	9
BIJELO POLJE	37
DANILOVGRAD	5
NIKŠIĆ	52
PODGORICA	46
ROŽAJE	1
CETINJE	1
GUSINJE	3
HERCEG NOVI	2
TIVAT	1
UKUPNO	108

Tabela 2.

Predati zahtjevi (ZFR1) po opštinama sjedišta poslodavca, od osnivanja Fonda rada zaključno sa 31.12.2018. godine

OPŠTINA	Predati zahtjevi ZFR1 od 2010-31.12.2018
BAR	1
BIJELO POLJE	145
BERANE	11
BUDVA	1
CETINJE	13
DANILOVGRAD	14
HERCEG NOVI	114
KOLAŠIN	1
MOJKOVAC	5
NIKŠIĆ	256
PLJEVLJA	3
PLUŽINE	76
PODGORICA	310
ROŽAJE	2
GUSINJE	3
TIVAT	1
UKUPNO	956

Tabela 3.

Predati zahtjevi (ZFR1) po opštinama sjedišta poslodavca, od osnivanja Fonda rada zaključno sa 31.12.2018. godine

GODINA PREDAJE	Predati zahtjevi ZFR1 do 31.12.2018
2010 GODINA	24
2011 GODINA	28
2012 GODINA	2
2013 GODINA	26
2014 GODINA	135
2015 GODINA	238
2016 GODINA	292
2017 GODINA	103
2018 GODINA	108
UKUPNO	956

U toku 2018. godine Fond rada je riješio 242 zahtjeva, od kojih je 190 zahtjeva usvojeno, 17 zahtjeva je odbijeno, 34 zahtjeva je odbačeno, dok je za 1 zahtjev obustavljen postupak. U izvještajnom periodu odbijeno je 17 zahtjeva za isplatu potraživanja, većinom iz razloga što podnosiocima zahtjeva radni odnos nije prestao uvođenjem stečaja kod poslodavaca, te ne ispunjavaju uslove za isplatu tih potraživanja iz sredstava Fonda rada.

Tabela 4.

Riješeni zahtjevi (ZFR1) po opštinama sjedišta poslodavca od 01.01.2018-31.12.2018

Opština/Status	USVOJEN ZAHTJEV	ODBIJEN ZAHTJEV	ODBAČEN ZAHTJEV	OBUSTAVLJEN POSTUPAK	UKUPNO
Berane	4				4
Bijelo Polje	8	11	12		31
Danilovgrad	2				2
Herceg Novi	17		2	1	20
Mojkovac	1				1
Nikšić	53	2	19		74
Podgorica	104	3	1		108
Bar	1				1
Kolašin		1			1
UKUPNO	190	17	34	1	242

Na kraju izvještajnog peioda od ukupno predatih 956 zahtjeva, riješeno je 634 zahtjeva, od kojih je 277 zahtjeva usvojeno, 303 zahtjeva odbijeno, 34 zahtjeva su odbačena, za 8 zahtjeva je obustavljen postupak, dok je za 8 zahtjeva prekinut postupak zbog rješavanja prethodnog pitanja.

Tabela 5 - Riješeni zahtjevi ZFR1 po opštinama na kraju izvještajnog perioda

Opštine/ Status	USVOJEN ZAHTJEV	ODBIJEN ZAHTJEV	ODBAČEN ZAHTJEV	OBUSTAVLJEN POSTUPAK	PREKID POSTUPKA	UKUPNO
Berane	5					5
Bijelo Polje	14	29	13			56
Budva			1			1
Cetinje		11		1		12
Herceg Novi	39	65	2	4		110
Mojkovac	4					4
Nikšić	61	30	19	2	2	114
Plužine	43	31	1	1		76
Podgorica	108	136	2		6	246
Bar	1					1
Danilovgrad	2					2
Kolašin		1				1
Ukupno	277	303	38	8	8	634

Tabela 6

Riješeni zahtjevi ZFR1 po godinama na kraju izvještajnog perioda

GODINA	Usvojen zahjev	Zahtjev odbijen	Odbačen zahtjev	Obustavljen postupak	Prekid postupka	UKUPNO
2014 godina		40		1	8	49
2015 godina		114		3		117
2016 godina		3				3
2017 godina	87	129	4	3		223
2018 godina	190	17	34	1		242
UKUPNO	277	303	38	8	8	634

Na kraju izvještajnog perioda za obradu je preostalo 322 zahtjeva i isti su u postupku obrade i pribavljanja neophodne dokumentacije, u cilju pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja i donošenja odluke u skladu sa zakonom.

Šematski prikaz predatih u odnosu na riješene zahtjeve (ZFR1), na dan 31.12.2018. godine

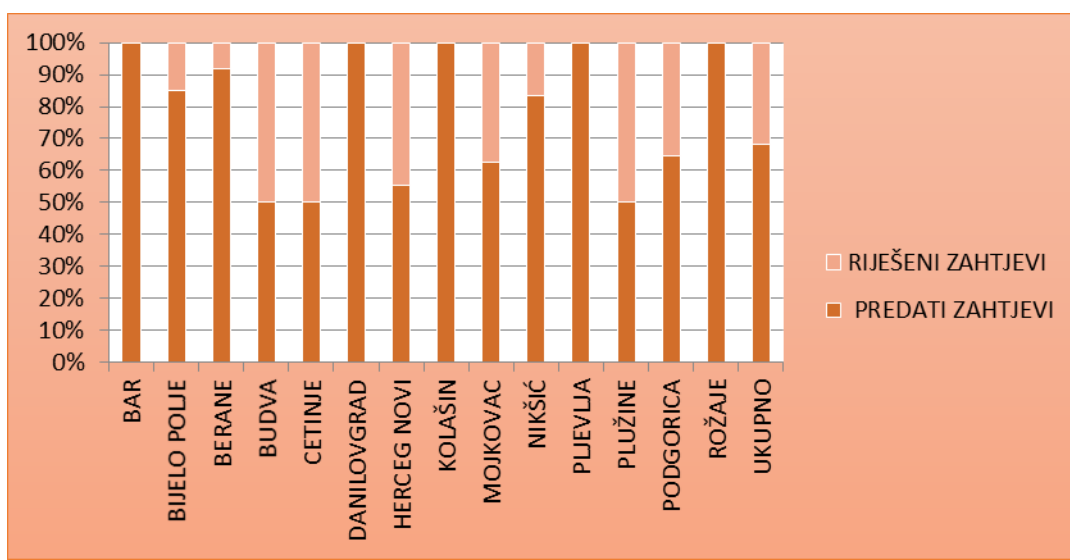
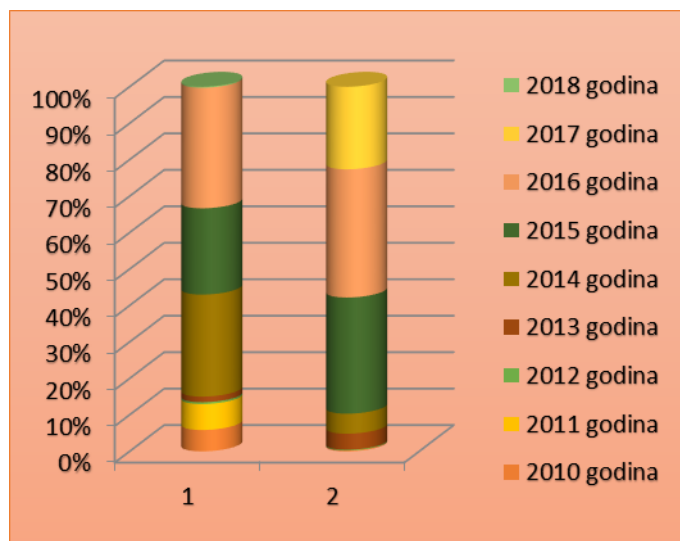

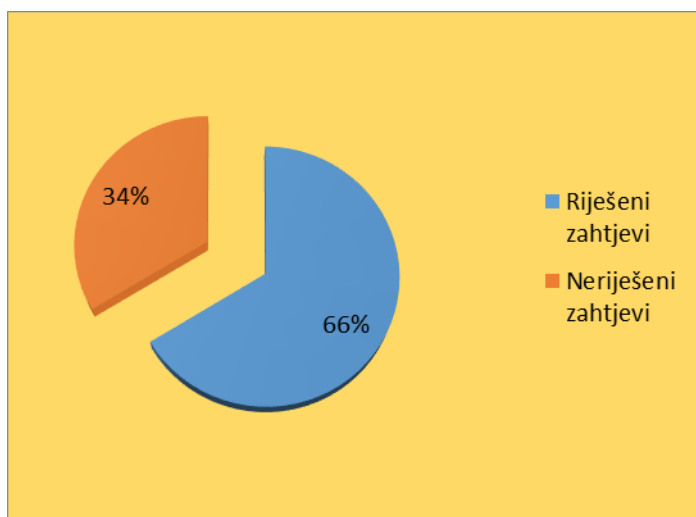
Tabela 7.

Pregled predatih i riješenih zahtjeva od osnivanja Fonda rada

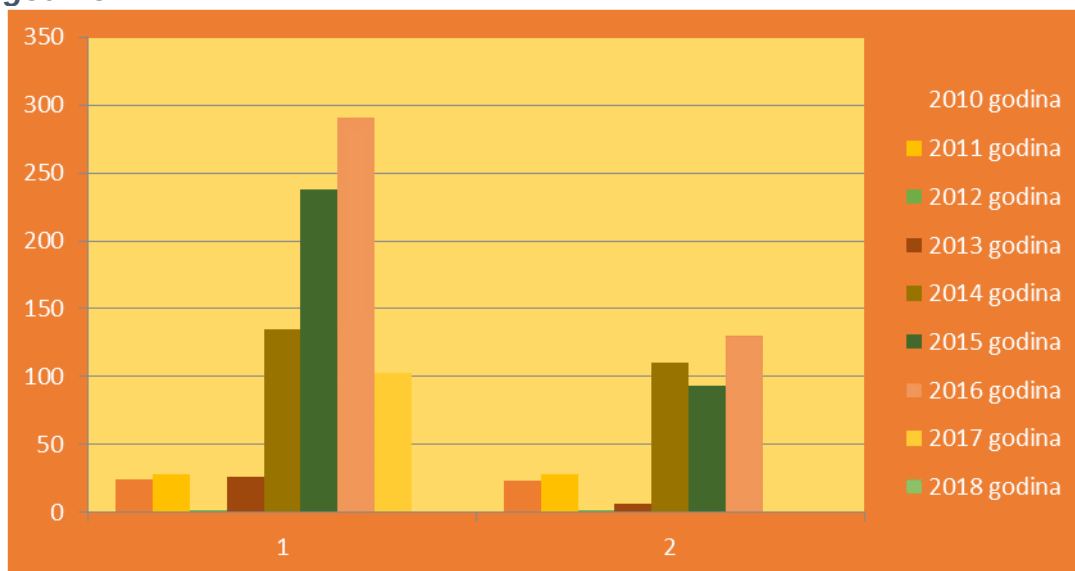
Godina predaje zahtjeva	Predati zahtjevi	Riješeni zahtjevi	Neriješeni zahtjevi
2010 godina	24	23	1
2011 godina	28	28	
2012 godina	2	2	1
2013 godina	26	6	20
2014 godina	135	110	25
2015 godina	238	93	145
2016 godina	292	130	161
2017 godina	103		103
2018 godina	108	242	134
UKUPNO	956	634	322

Šematski prikaz riješenih u odnosu na neriješene zahtjeve (ZFR1), na dan 31.12.2018. godine

Šematski prikaz riješenih u odnosu na predate zahtjeve (ZFR1) na dan 31.12.2018. godine

Iz naprijed navedenog se može uvidjeti da je u 2018. godini predato 5 % više zahtjeva nego u toku 2017. godine. Dodjelom sredstava u Budžetu za isplatu sredstava na garantovane zarade na godišnjem nivou iznos od 350.000,00 € stvoreni su uslovi za rješavanje zahtjeva kojim se ostvaruje pravo na isplatu na osnovu člana 98. Zakona o radu.

U izvještajnom periodu Fond je vršio isplatu za rješenja koja su donijeta u 2018. godini i uspostavio redovnost u isplati, na način da se donijeta rješenja isplate u Zakonom predviđenom roku. U narednom periodu će se intenzivirati aktivnosti na rješavanju preostalog broja neriješenih zahtjeva iz ove kategorije.

1.2 Predati i riješeni zahtjevi za isplatu potraživanja (član 23. Zakona o Fondu rada) (ZFR2)

Fondu rada, u periodu od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine predato je 14 zahtjeva koji se odnose na potraživanja iz člana 23. Zakona o Fondu rada (u daljem tekstu ZFR2). Rok za podnošenje ovih zahtjeva, shodno Zakonu o Fondu rada, istekao je 08.01.2011. godine. Zahtjevi koji su podnijeti u izvještajnom periodu su neblagovremeni.

Tabela 8.

Predati zahtjevi ZFR 2 po opštinama sjedišta poslodavca od 01.01.-31.12.2018. godine

OPŠTINE	UKUPNO
Berane	3
Herceg Novi	4
Mojkovac	3
Pljevlja	2
Podgorica	1
Rožaje	1
UKUPNO	14

U izvještajnom periodu riješeno je 488 zahtjeva čiji su podnosioci lica kojima je radni odnos prestao do stupanja na snagu Zakona o radu, tj. do 23. avgusta 2008. godine, od kojih je 421 zahtjev usvojen, 46 zahtjeva je odbijeno, 17 zahtjeva je odbačeno, dok je za 4 zahtjeva obustavljen postupak.

Za usvojene zahtjeve (421) stručna služba Fonda rada je u postupku utvrdila da ispunjavaju uslove za isplatu potraživanja u smislu člana 23. Zakona o Fondu rada, po utvrđenim kriterijumima iz Odluke o kriterijumima i načinu isplate potraživanja kod Fonda rada, te su donijeta rješenja za isplatu u visini od po 1926,00 €.

Odbijeni su zahtjevi (46), većinom iz razloga što su podnosioci lica koja su u prethodnom periodu isplaćena potraživanja od strane države ili poslodavca, lica isplaćena od strane poslodavca po osnovu prestanka radnog odnosa zbog tehnoeekonomskih promjena po propisima koji su važili u momentu prestanka radnog odnosa podnosioca, zatim podnosioci kojima je radni odnos prestao po sporazumu između zaposlenog i poslodavca. U ukupnom broju odbijenih zahtjeva značajan broj zahtjeva su podnijela lica koja su u prethodnom periodu isplaćena od strane države (SSCG ili Ministarstva rada i socijalnog staranja), kao i lica kojima je izvršen dokup staža da bi ostvarili pravo na starosnu penziju, a kojim je radni odnos prestao u periodu od 1990. do 2003. godine.

Zahtjevi koji su odbačeni (17), odnose se na zahtjeve za isplatu potraživanja u smislu člana 23 Zakona o Fondu rada, za koje je stručna služba utvrdila da su predati nakon zakonom propisanog roka, te su odbačeni kao neblagovremeni, kao i zahtjevi u kojima stranke u postupku nijesu dostavile potpunu dokumentaciju, pa ni po pozivu za dopunu dokumentacije u ostavljenom roku, te se po istima ne može postupiti.

Obustavljen je postupak za 4 zahtjeva, iz razloga što su podnosioci pisanom izjavom odustali od zahtjeva ili zbog smrti stranke, a nije bilo zainteresovanih lica da nastave postupak po zahtjevu.

Tabela 9.

Riješeni zahtjevi ZFR2

Način rješavanja	Zahtjev usvojen	Zahtjevi odbijeni	Odbačeni zahtjevi	Obustavljeni postupci	Prekid postupka	Ukupno
Broj predmeta	421	46	17	4		488

Šematski prikaz riješenih zahtjeva s obzirom na način rješavanja u 2018. godini (%)

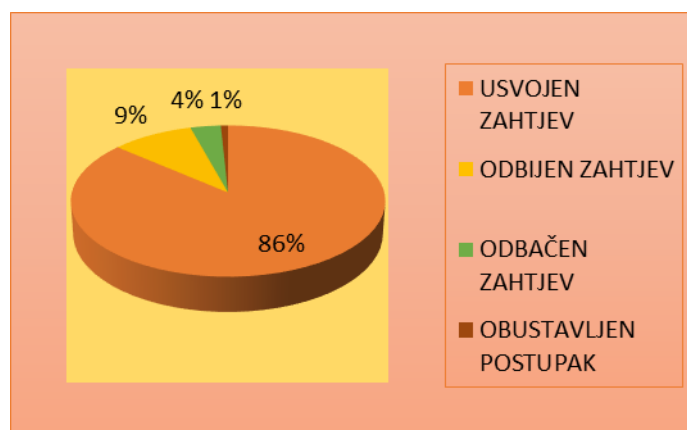
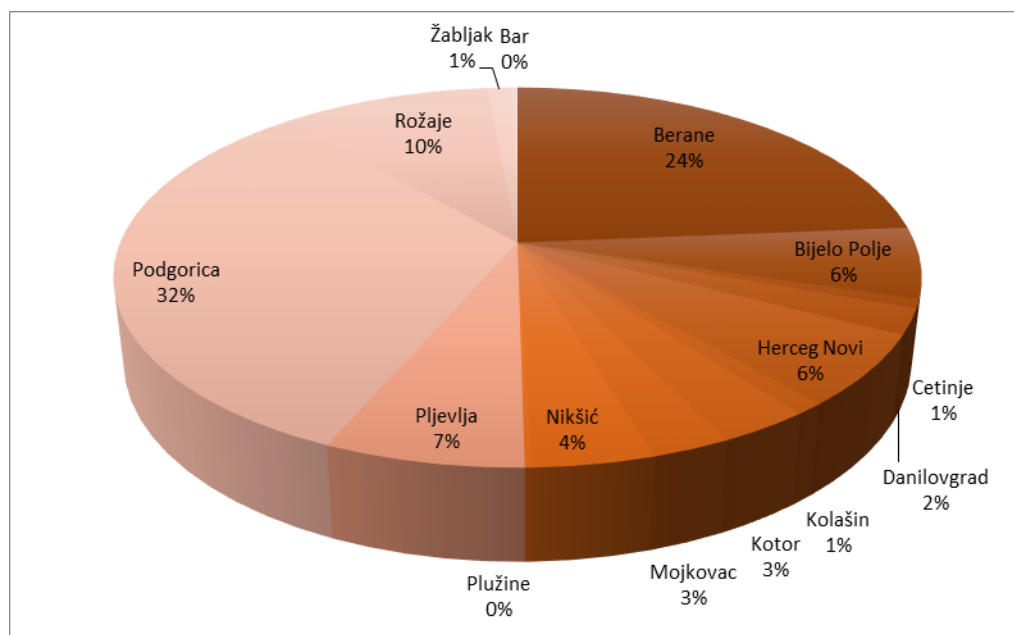

Tabela br.10

Prikaz riješenih zahtjeva (ZFR2) u izvještajnom periodu po opštinama sjedišta poslodavca

Opštine/ Status	Usvojen zahtjev	Odbijen zahtjev	Odbačen zahtjev	Obustavljen postupak	Ukupno
Berane	98	5			103
Bijelo Polje	25	8	6	1	40
Cetinje	3	4			7
Danilovgrad	9	2			11
Herceg Novi	25	1			26
Kolašin	4				4
Kotor	13	4			17
Mojkovac	11	2	1	1	15
Nikšić	17	4	3		24
Plužine	1				1
Pljevlja	28	6	2	2	38
Podgorica	133	7	3		143
Rožaje	41	1	1		43
Žabljak	5	2			7
Bar	1				1
Andrijevica	4				4
Plav	3		1		4
Ukupno	421	46	17	4	488

Šematski prikaz obrađenih zahtjeva po opštinama sjedišta poslodavca (%)

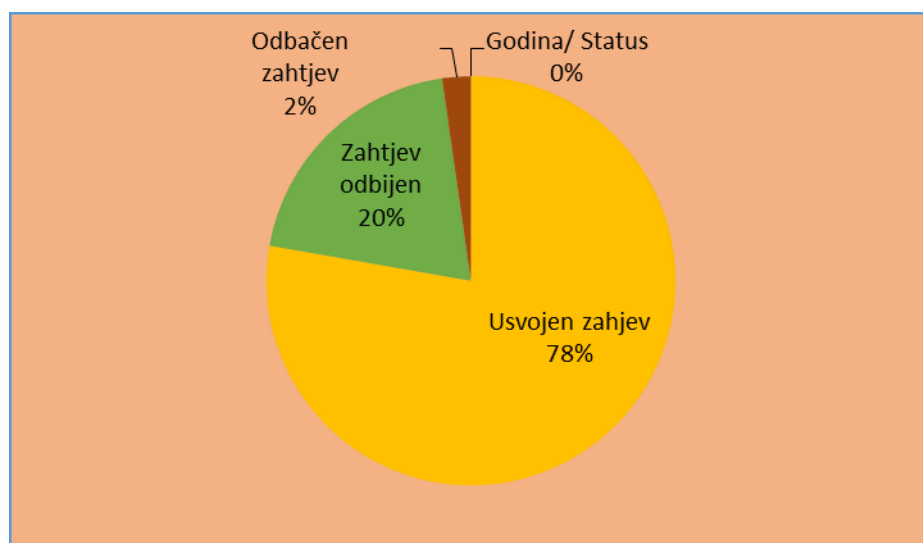

Imajući u vidu broj podnijetih zahtjeva za isplatu potraživanja po članu 23 Zakona o Fondu rada (ZFR2), zaključno sa 31.12.2018. godine riješeno je 19.227 zahtjeva (ZFR2), od kojih je 14.848 zahtjeva usvojeno, 3.818 zahtjeva je odbijeno, 431 zahtjev je odbačen, dok je za 130 zahtjeva obustavljen postupak.

Tabela br.11
Prikaz riješenih zahtjeva (ZFR2) po godinama

Godina/ Status	Usvojen zahjev	Zahtjev odbijen	Odbačen zahtjev	Obustavljen postupak	UKUPNO
2010 godina	1614	256	3		1873
2011 godina	1943	1117	140	10	3210
2012 godina	5007	41	1	6	5055
2013 godina	2658	178	70	9	2915
2014 godina	809	537	74	20	1440
2015 godina	1072	704	13	30	1819
2016 godina	858	745	34	48	1685
2017 godina	466	194	79	3	742
2018 godina	421	46	17	4	488
UKUPNO	14848	3818	431	130	19227

Od osnivanja Fonda rada, zaključno sa 31.12.2018. godine, riješeno je 91% zahtjeva za isplatu potraživanja licima kojima je radni odnos prestao usljed stečaja ili tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena, do stupanja na snagu Zakona o radu, tj. do 23.08.2008. godine (čl.23 Zakona o Fondu). U ukupnom broju riješenih zahtjeva 78% zahtjeva je usvojeno, 20% zahtjeva je odbijeno, 2% zahtjeva je odbačeno, dok je za manje od 1% obustavljen postupak.

Šematski prikaz obrađenih zahtjeva zaključno sa 31.12.2018. godine

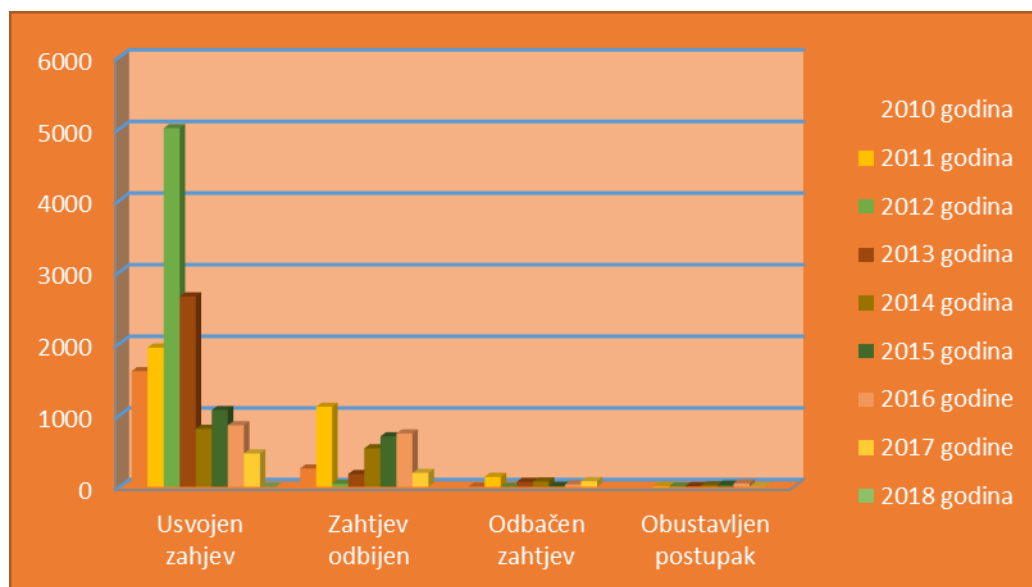

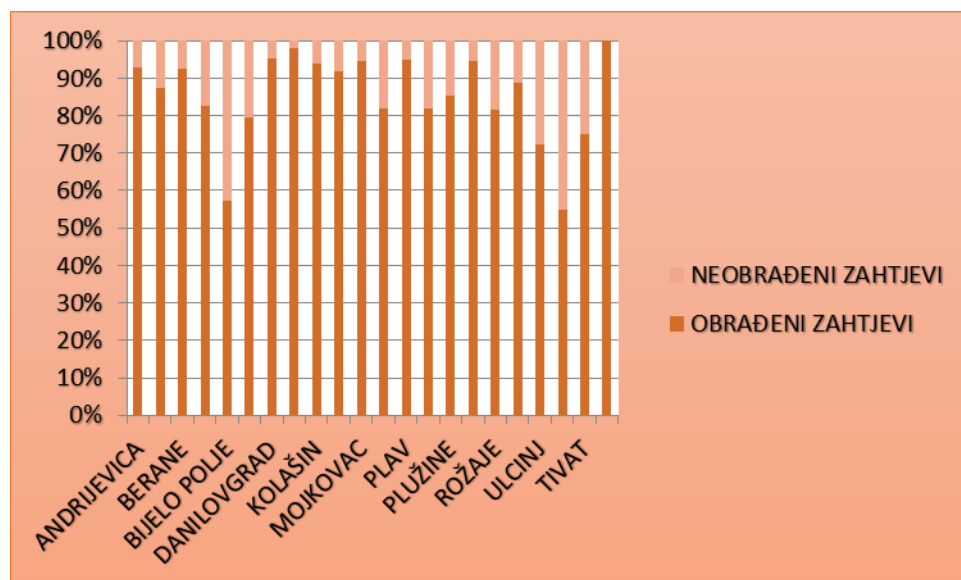
Tabela 13

Riješeni zahtjevi ZFR2 od početka rada Fonda po opštinama sjedišta poslodavca, zaključno sa 31.12.2018. godine

Opština	Obrađeni zahtjevi u periodu od 2010-2018. godine					
	Usvojen zahtjev	Odbijen zahtjev	Odbačen zahtjev	Obustavljen postupak	Prekid postupka	Ukupno
Andrijevica	143	9	2			158
Bar	56	204	5	1		267
Berane	2141	344	125	22		2735
Bijelo Polje	1138	1626	105	49		2958
Budva		4				4
Cetinje	307	40	0	0		354
Danilovgrad	646	20	7	1		685
Herceg Novi	973	35	7	1		1042
Kolašin	278	125	4	1		412
Kotor	839	9	5	1		871
Mojkovac	847	37	12	2		913
Nikšić	707	224	16	3		974
Plav	453	13	3	0		473
Plužine	6	2				9
Pljevlja	1364	166	63	7		1638
Podgorica	3870	697	34	24		4768

<i>Rožaje</i>	475	132	14	9		673
<i>Šavnik</i>	8					8
<i>Ulcinj</i>	124	9	2	1		136
<i>Žabljak</i>	51	73	10	4		145
<i>Tivat</i>	1	2				3
<i>Beograd</i>		1				1
<i>Ukupno</i>	14848	3818	431	130	0	19227

Šematski prikaz predatih i riješenih zahtjeva, zaključno sa 31.12.2018. godine

Od osnivanja Fonda rada, zaključno sa 31.12.2018. godine, ponovljen je postupak po službenoj dužnosti i poništeno je 19 rješenja kojima je zahtjev usvojen, a nakon naknadno pribavljenih dokaza utvrđeno da su isplaćeni u periodu prije osnivanja Fonda rada.

Na kraju izvještajnog perioda za obradu je preostalo 2.445 zahtjeva po članu 23. Zakona o Fondu rada (ZFR2).

1.3. Predati i riješeni zahtjevi za uplatu doprinosa PIO (član 99a Zakona o radu) (ZFR3)

Zakonom o radu, u članu 99a, propisano je da licu čiji je radni odnos prestao usled stečaja, doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, za godine staža koje mu nedostaju za sticanje uslova za penziju, za koji period mu poslodavac nije vršio uplatu tog doprinosa, uplaćuje Fond rada. Pravo na uplatu može ostvariti lice koje je, do podnošenja zahtjeva (u daljem tekstu ZFR3) za ostvarivanje prava pred Fondom rada, steklo jedan od zakonskih uslova za ostvarivanje prava na penziju.

2.1.3 Predati i riješeni zahtjevi za uplatu doprinosa PIO (član 99a Zakona o radu-ZFR3)

U izvještajnom periodu podnijeto je 16 zahtjeva za uplatu doprinosa PIO iz člana 99a Zakona o radu, od kojih je 9 riješeno u izvještajnom periodu.

Fondu rada, u periodu od stupanja na snagu izmjena Zakona o radu od 01.08.2014. godine, pa zaključno sa 31.12.2018. godine, predato je ukupno 122 zahtjeva za uplatu doprinosa PIO iz člana 99a Zakona o radu.

Pregled predatih zahtjeva ZFR3 po mjestu sjedišta poslodavaca od 01.08.2014.- 31.12.2018. godine

Tabela br.9.

<i>Opština</i>	<i>Ukupno predati zahtjevi</i>
<i>Bar</i>	<i>10</i>
<i>Bijelo Polje</i>	<i>4</i>
<i>Budva</i>	<i>1</i>
<i>Cetinje</i>	<i>12</i>
<i>Danilovgrad</i>	<i>2</i>
<i>Herceg Novi</i>	<i>9</i>
<i>Nikšić</i>	<i>46</i>
<i>Plužine</i>	<i>1</i>
<i>Pljevlja</i>	<i>3</i>
<i>Podgorica</i>	<i>25</i>
<i>Rožaje</i>	<i>1</i>
<i>Ulcinj</i>	<i>5</i>
<i>Mojkovac</i>	<i>1</i>
<i>Šavnik</i>	<i>1</i>
<i>Beograd</i>	<i>1</i>
UKUPNO	122

U izvještajnom periodu od 01.01.2018. godine do 31.12.2018. godine, riješeno je 9 zahtjeva od kojih su 3 osnovana, 2 zahtjeva neosnovana, a 4 odbijena kao nepotpuni. Na kraju izvještajnog perioda ima 9 neriješenih zahtjeva predatih za ostvarivanje prava po osnovu člana 99a Zakona o radu (uplata doprinosa PIO).

Riješeni zahtjevi ZFR3 s obzirom na način rješavanja, od stupanja na snagu izmjena Zakona o radu, od 01.08.2014.godine pa zaključno sa 31.12.2018. godine

U dosadašnjem radu, zaključno sa 31.12.2018. godine, Fond rada je obradio 113 zahtjeva ZFR3, od kojih je 20 zahtjeva usvojeno, 79 zahtjeva je odbijeno, 5 zahtjeva je odbačeno, za 4 zahtjeva je obustavljen postupak, 4 zahtjeva su odbijena kao nepotpuni, dok je za 1 zahtjev prekinut postupak do rešavanja prethodnog pitanja.

Riješeni zahtjevi ZFR3 na kraju izvještajnog perioda
Tabela br.10.

Godina obrade	Usvojen zahtjev	Zahtjev odbijen	Odbačen zahtjev	Obustavljen postupak	Prekid postupka	Odbijen nepotpun	Ukupno
2018 Godina	3	2				4	9
UKUPNO	3	2				4	9

Riješeni zahtjevi ZFR3 po opštinama sjedišta poslodavaca na kraju izvještajnog perioda.
Tabela br.11.

Opštine/ status	Obradeni zahtjevi po opštinama od 01.01-31.12.2018. godine						
	Usv. zaht.	Odb. zaht.	Odbač . zaht.	Obust. postup.	Prek post .	Odbijen nepotpun	Ukupno
Bar	1						1
Beograd						1	1
Bijelo Polje	1						1
Cetinje		1					1
Podgorica		1				1	2
Šavnik	1						1
Herceg Novi						1	1
Ulcinj						1	1
Ukupno	3	2				4	9

Riješeni zahtjevi ZFR3 s obzirom na način rješavanja, od stupanja na snagu izmjena Zakona o radu od 01.08.2014. godine pa zaključno sa 31.12.2018. godine

U dosadašnjem radu, zaključno sa 31.12.2018. godine, Fond rada je obradio 113 zahtjeva ZFR3, od kojih je 20 zahtjeva usvojeno, 79 zahtjeva je odbijeno, 5 zahtjeva je odbačeno, za 4 zahtjeva je obustavljen postupak, 4 zahtjeva su odbijena kao nepotpuni, dok je za 1 zahtjev prekinut postupak do rešavanja prethodnog pitanja.

U 2014. godini riješeno je 19 zahtjeva ZFR3, od kojih je 2 zahtjeva usvojeno, 17 zahtjeva je odbijeno.

U 2015. godini riješeno je 66 zahtjeva ZFR3, od kojih je 11 zahtjeva usvojeno, 51 zahtjev odbijen, 13 zahtjeva je odbačeno, za 3 zahtjeva je obustavljen postupak.

U 2016. godini, riješeno je 17 zahtjeva ZFR3, od kojih je 4 zahtjeva usvojeno, 8 zahtjeva je odbijeno, 3 zahtjeva je odbačeno, za 1 zahtjev obustavljen postupak, dok je u 1 zahtjev izvršen prekid postupka.

U 2017. godini riješena su 2 zahtjeva, od kojih je 1 zahtjev odbijen, dok je 1 zahtjev odbačen.

U 2018. godini riješeno je 9 zahtjeva, od kojih je 3 zahtjeva usvojeno, 2 zahtjeva su odbijena, dok su 4 zahtjeva odbijena kao nepotpuni.

Tabelarni prikaz riješenih zahtjeva ZFR3, s obzirom na način rješavanja od 01.08.2014. godine pa zaključno sa 31.12.2018. godine

Tabela br.14

Godina obrade	Usvojen zahtjev	Zahtjev odbijen	Odbačen zahtjev	Obustavljen postupak	Prekid postupka	Odbijen nepotpun	UKUPNO
2014 godina	2	17					19
2015 godina	11	51	1	3			66
2016 godina	4	8	3	1	1		17
2017 godina		1	1				2
2018 godina	3	2				4	9
UKUPNO	20	79	5	4	1	4	113

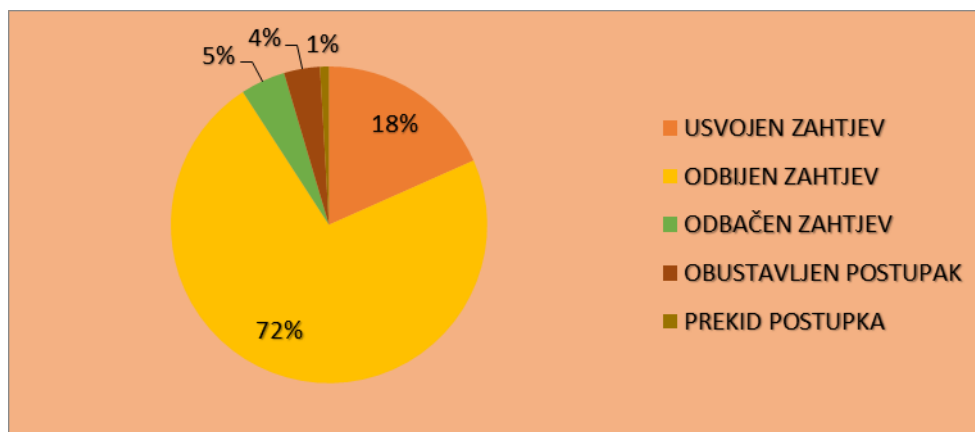

Tabela br. 15

Tabelarni prikaz riješenih zahtjeva ZFR3 po opštinama, s obzirom na način rješavanja od 01.08.2014. godine pa zaključno sa 31.12.2018. godine

Opštine/ Status	Obrađeni zahtjevi po opštinama 2010-2018.						Ukupno
	Usvojen zahtjev	Odbijen zahtjev	Odbačen zahtjev	Obustav. postupak	Prekid postupka	Odbijen nepotpun	
Bar		8					9
Bijelo Polje	1	2		1			4
Budva		1					1
Cetinje	1	7	2				10
Danilovgrad		2					2
Herceg Novi	2	4	1	1		1	9
Nikšić	12	30	1	1	1		45
Plužine		1					1
Pljevlja		3					3
Podgorica	2	17	1			1	21
Rožaje				1			1
Ulcinj		4				1	5
Beograd						1	1
UKUPNO	20	79	5	4	1	4	113

Shodno naprijed navedenom, evidentno je da je najveći broj podnijetih zahtjeva za uplatu doprinosa bio u 2015. godini.

2. Isplata potraživanja

Budžetom za 2018. godinu opredijeljena su sredstva za isplatu potraživanja u iznosu od 1.801.900,00 €. Na isplatu potraživanja na osnovu člana 23 Zakona o Fondu rada ZFR2 na godišnjem nivou odnosi se iznos od 1.251.900,00 €, na isplatu sredstava za garantovane zarade na godišnjem nivou iznos od 350.000,00 €, na ostalo (porez i doprinosi i povezivanje staža) na godišnjem nivou iznos od 200.000,00 €. Tokom izvještajnog perioda vršena je isplata potraživanja po rješenjima (član 23. Zakona o Fondu rada) i isplata po rješenjima donijetim za potraživanja (ZFR1) po članu 98. Zakona o radu.

2.1. Isplata potraživanja (ZFR1)

Fond rada je u periodu od 01.01.2018. godine do 31.12.2018. godine donio 190 rješenja, kojima se usvajaju zahtjevi za isplatu potraživanja (ZFR1) po članu 98. Zakona o radu.

U izvještajnom periodu izvršena je isplata za 190 pozitivnih rješenja (8 iz 2018. godine), od kojih se na isplatu zarada odnosi 239.551,38 €, dok je za uplatu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje isplata izvršena u iznosu od 53.457,72 €.

Na dan 31.12.2018. godine nema neisplaćenih rješenja.

2.2. Isplata potraživanja (ZFR2)

Na dan 01.01.2018. godine, Fond rad je ušao sa 80 neisplaćenih rješenja, za čiju isplatu je bilo potrebno 154.080,00 €.

U izvještajnom periodu, izvršena je isplata u iznosu od 943.740,00 € za 490 rješenja, licima kojima je radni odnos prestao usljed stečaja ili usljed tehnoloških, ekonomskih ili restrukturalnih promjena (član 23. Zakona o Fondu rada).

Tabela br.16

Isplate u izvještajnom periodu po opštinama sjedišta poslodavca

Opština	Isplaćena rješenja
Andrijevica	4
Bar	1
Berane	116
Bijelo Polje	29
Cetinje	5
Danilovgrad	15
Herceg Novi	25
Kolašin	4
Kotor	15
Mojkovac	13
Nikšić	17
Plav	3
Pljevlja	47
Plužine	1
Podgorica	144
Rožaje	46
Žabljak	5
UKUPNO	490

Isplata potraživanja ZFR2, od osnivanja Fonda rada, zaključno sa 31.12.2018. godine

U 2010. godini izvršena je isplata za 478 rješenja u ukupnom iznosu od 920.628,00 €.

U 2011. godini izvršena je isplata za 1290 rješenja u iznosu od 2.484.135,00€ (1289 rješenja u iznosu od 1926,00 € i razlika do punog iznosa u iznosu od 1521,00 €)

U 2012. godini izvršena je isplata za 4.219 rješenja u iznosu od 8.125.390,00 €, od kojih je 3.115 rješenja isplaćeno iz sredstava obezbijedenih emisijom obveznica, a preostalih 1104 rješenja u iznosu od 2.125.900,00 € je isplaćeno iz sredstava opredijeljenih budžetom Fondu rada. (4218 rješenja je isplaćeno u iznosu od 1926,00 €, a za jedno rješenje je izvršena isplata u iznosu od 1.522,00 €, dok je iznos od 404,00 € isplaćen iz sredstava u 2013. godini).

U 2013. godini izvršena je isplata za 702 rješenja u iznosu od 1.352.456 € (i to za 702 rješenja u iznosu od 1926,00 €, kao i 404,00 € po rješenju iz 2012. godine).

U 2014. godini izvršena je isplata za 2.238 rješenja u ukupnom iznosu od 4.310.388,00 € (i to 1.919 rješenja u iznosu od 3.695.994,00 € po rješenjima iz 2012. godine, 313 rješenja u ukupnom iznosu od 602.838,00 € iz 2013. godine i 6 rješenja iz 2014. godine u iznosu od 11.556,00 €).

U 2015. godini izvršena je isplata za 1.189 rješenja, u ukupnom iznosu od 2.290.014,00 € od kojih je 1.160 rješenja donijeto u 2013. godini koja su isplaćena u iznosu od 2.234.160,00 €, a 24 rješenja su donijeta u 2014. godini, koja su isplaćena u iznosu od 46.224,00 € i 5 rješenja donijetih u 2015. godini koja su isplaćena u iznosu od 9630,00 €.

U 2016. godini, izvršena je isplata 6.055.344,00 € za 3.144 pozitivnih rješenja u ukupnom iznosu od 6.055.344,00 €, od čega 1.121 rješenje donijeto u 2013. godini (2.159.046,00 €), 775 rješenja donijetih u 2014.godini (1.492.650,00 €), 1057 rješenja donijetih u 2015. godini (2.035.782,00 €) i 191 rješenje donijeto u 2016. godini (367.866,00€).

U 2017. godini izvršena je isplata u iznosu od 2.076.228,00 € za 1078 pozitivnih rješenja.

U izvještajnom periodu (01.01.2018.-31.12.2018.godine), izvršena je isplata u iznosu od 943.740,00 €, za 490 pozitivnih rješenja.

Isplate po rješenjima ZFR2 po godinama zaključno sa 31.12.2018. godine
Tabela br.17

Godina	Broj isplaćenih rješenja	Iznos uplate	Isplaćeno iz sredstava Fonda	Obveznice
2010 godina	478	920.628,00 €	920.628,00 €	
2011 godina	1290	2.484.135,00 €	2.484.135,00 €	
2012 godine	4219	8.125.390,00 €	2.125.900,00 €	5.999.490,00 €
2013 godine	702	1.352.456,00 €	1.352.456,00 €	
2014 godine	2238	4.310.388,00 €	4.310.388,00 €	
2015 godine	1189	2.290.014,00 €	2.290.014,00 €	
2016 godine	3144	6.055.344,00 €	6.055.344,00 €	
2017 godine	1078	2.076.228,00 €	2.076.228,00 €	
2018 godine	490	943.740,00 €	943.740,00 €	
Ukupno	14828	28.558.323,00 €	28.558.323,00 €	5.999.490,00 €

Od osnivanja Fonda rada, zaključno sa 31.12.2018. godine, izvršena je isplata za 14.828 rješenja u ukupnom iznosu od 28.558.323,00 €.

Tabelarni prikaz isplate potraživanja po rješenjima od osnivanja Fonda rada zaključno sa 30.06.2018. godine po opštinama
Tabela br.18.

Opština	Ukupno isplaćeni po godinama									UKUPNO
	2010 godine	2011 godine	2012 godine	2013 godine	2014 godine	2015 godine	2016. godine	2017. godine	2018. godine	
ANDRIJEVICA	23	47	44	3	18	3	3	2	4	147
BAR	1	12	10	1	8	3	18	3	1	57
BERANE	51	87	707	68	349	169	484	206	116	2237
BIJELO POLJE	61	114	490	64	160	21	178	45	29	1162
BUDVA										
CETINJE	36	58	64	26	44	7	28	53	5	321
DANILOVGRAD	40	94	178	24	134	44	94	30	15	653
HERCEG NOVI	1	37	101	31	121	72	312	298	25	998
KOLAŠIN	2	17	74	13	69	59	26	17	4	281
KOTOR	1	31	49	11	154	69	487	34	15	851
MOJKOVAC	71	90	406	44	62	57	70	44	13	857
NIKŠIĆ	28	68	191	81	107	112	106	14	17	724
PLAV	54	63	128	9	58	112	26	2	3	455
PLUŽINE		1	5						1	7
PLJEVLJA	1	114	199	67	227	113	502	117	47	1387
PODGORICA	84	358	1458	226	570	313	677	158	144	3988
ROŽAJE	17	54	84	28	109	23	101	52	46	514
ŠAVNIK					7	1				8
ULCINJ		24	18	4	41	9	27	1		124
ŽABLJAK	7	21	13	2		2	4	2	5	56
TIVAT							1			1
UKUPNO	478	1290	4219	702	2238	1189	3144	1078	489	14828

Od osnivanja Fonda rada ukupno je usvojeno 14.837 zahtjeva, od čega je isplata zaključno sa 31.12.2018. godine izvršena za 14.828 zahtjeva. Za isplatu, na dan 31.12.2018. godine, preostalo je 9 rješenja, za čiju isplatu je potrebno 17.334,00 €, od čega obaveze iz prethodnog perioda (2014., 2015. i 2017. godina) iznose 5.778,00 € (odnosno 3 rješenja, za koje se čeka okončanje ostavinskog postupka jer su podnosioci zahtjeva lica koja su preminula), obaveze po rješenjima iz 2018. godine iznose 11.556,00 € (odnosno 6 rješenja, od kojih se za 5 čeka okončanje ostavinskog postupka jer su podnosioci zahtjeva lica koja su preminula, dok se za jedno lice čeka ostvarenje kontakt zbog promjene adrese i ugašenog tekućeg računa).

2.3. Isplata potraživanja (ZFR3)

U izvještajnom periodu Fond rada je, po osnovu 3 pozitivno riješena zahtjeva, izvršio uplatu doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje, za godine staža koje nedostaju za sticanje uslova za penziju.

Od stupanja na snagu Izmjena i dopuna Zakona o radu (čl. 99a), shodno kojim doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje za godine staža koje nedostaju za sticanje uslova za penziju, a za period koji im poslodavac nije izvršio uplatu vrši Fond rada, tj. od 01.08.2014. godine, pa zaključno sa 31.12.2018. godine, Fond rada izvršio je uplatu za 37 rješenja u iznosu od 34.070,04 € i to: u toku 2014. godine izvršio uplatu za 2 rješenja u iznosu od 1.443,31 €, u toku 2015. godine izvršena je uplata za 11 pozitivno riješenih zahtjeva u ukupnom iznosu od 10.145,86 €, u 2016. godini izvršena je isplata za 4 rješenja u iznosu od 3.578,28 €, u toku 2017. godine izvršena isplata za 17 rješenja u iznosu od 15.167,45 €, dok je u 2018. godini izvršena isplata za 3 rješenja u iznosu od 3.735,14 €.

Tabela izvršenih isplata po godinama zaključno sa 31.12.2018 godini (ZFR3)

Tabela br.15

Godina	Broj isplaćenih rješenja	Iznos uplate
2014 godine	2	1,443.31 €
2015 godine	11	10,145.86 €
2016 godine	4	3,578.28 €
2017 godine	17	15,167.45 €
2018 godine	3	3,735,14 €
UKUPNO	37	34,070,04 €

Tabela izvršenih isplata po opštinama sjedišta poslodavca, zaključno sa 31.12.2018. godine (ZFR3)

Tabela br.16

Opština	Isplaćena rješenja	
	Broj rješenja	Iznos
Bar	1	899,14
Bijelo Polje	1	1,045,00
Cetinje	1	1,506.61 €
Herceg Novi	2	1,798.42 €
Nikšić	12	10,170.33 €
Podgorica	2	1,692.09 €
Šavnik	1	1,791,00
UKUPNO	20	18,902.59 €

Na dan 31.12.2018. godine nema neizmirenih obaveza.

Služba za opšte poslove i finansije

U okviru Službe za opšte poslove i finansije vrše se poslovi finasijske obrade zahtjeva za isplatu sredstava saglasno donijetim rješenjima za isplatu potraživanja kod Fonda, ekonomska analitika održivosti izvora finansiranja u odnosu na podnijete zahtjeve i blagovremeno iniciranje preduzimanja potrebnih mjera, izradu opštih akata Fonda, pripremu i objedinjavanje programa, planova rada i izvještaja o radu Fonda, priprema pojedinačnih akata o ostvarivanju prava iz radnih odnosa zaposlenih, priprema akata za obračun zarada, naknada i drugih primanja zaposlenih, priprema i zaključivanje ugovora sa fizičkim i pravnim licima, vođenje personalne evidencije, druge organizacione, pravne, materijalno finansijske poslove, a posebno pripremu i izvršenje predračuna sredstava izradu finansijskog plana, blagovremeno i namjensko korišćenje sredstava za namjene predviđene budžetom i finansijskim planom, vođenje poslovnih knjiga, izradu periodičnih obračuna i završnih računa, izradu finansijskih iskaza i dostavljanje Državnom trezoru, blagajničko poslovanje, knjigovodstvene poslove, ovjeravanje tačnosti i punovažnosti plaćanja državnim novcem, javne nabavke, kancelarijsko poslovanje, odnosi sa javnošću i druge poslove u skladu sa propisima.

3. Finansijski pokazatelji

3.1. Primici

Sredstva za rad Fonda, shodno Zakonu o Fondu rada, obezbjeđuju se iz:

- ❖ Budžeta Crne Gore;
- ❖ Doprinosa u visini od 0,20% na teret poslodavca koji obveznik osiguranja od nezaposlenosti obračunava na osnovicu koja se odnosi na taj doprinos, u skladu sa posebnim zakonom;
- ❖ Sredstava EU fondova;
- ❖ Donacija, poklona i
- ❖ drugih izvora u skladu sa Zakonom.

Shodno Zakonu o budžetu, prihodi Fonda rada iz budžeta Crne Gore, čine opšte prihode, a doprinos Fondu rada je namjenski prihod Fonda.

Sredstva EU fondova i donacija obezbjeđuju se za finansiranje određenih projekata i koriste se prema utvrđenoj namjeni. Fond rada će nastojati da uspostavi kontakte sa donatorima radi obezbjeđenja sredstava.

U periodu januar - decembar 2018. godine po osnovu doprinosa Fondu rada uplaćeno je 2.688.422,19€, i to:

R.br	Mjesec	Iznos
1	Januar	95.763,86
2	Februar	192.266,43
3	Mart	223.110,25
4	April	204.405,23
5	Maj	205.089,48
6	Jun	223.017,41
7	Jul	229.904,12
8	Avgust	241.339,70
9	Septembar	215.169,14
10	Oktobar	240.513,55
11	Novembar	235.074,20
12	Decembar	382.768,82

Fondu rada je, Budžetom za 2018. godinu, za rješavanje tehnoloških viškova opredijeljeno ukupno 1.801.900,00 €, od čega se: na otpremnine za tehnološke viškove odnosi 1.251.900,00 €, na isplatu garantovanih zarada 350.000,00 € i na ostalo - isplata doprinosa za povezivanje staža 200.000,00 €. Sa pozicije 4222 otpremnine za tehnološke viškove, rebalansom je preusmjereno 50.000,00 €, kao i sa pozicije 4221 garantovane zarade, takođe

50.000,00 € na tekuću Budžetsku rezervu. Za otpremnine za tehnološke viškove ukupno je isplaćeno 949.598,00 €. Kako je za tri lica, kojima je isplaćen iznos od po 1.926,00 €, ugašen račun u poslovnoj banci, to je u dogovoru sa bankama izvršen povraćaj sredstava na račun Budžeta, tako da je ukupno isplaćeno 943.740 € ili 490 pozitivno riješena zahtjeva.

Za garantovane zarade ukupno je isplaćeno 239.551,38 €, a za ostalo-porez i doprinose na zarade 57.210,86 €.

3.2. Izdaci Fonda rada

Za finansiranje djelatnosti Fonda rada, za 2018. godinu, planirana su sredstva u iznosu od 278.431,20 €.

Za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca, planirana su sredstva na godišnjem nivou u iznosu od 174.509,32 €. Tokom godine nije bilo preusmjeravanja na teret ovih pozicija.

Zahtijevana potrošnja, u izvještajnom periodu, iznosila je 154.078,78 €, od čega je plaćeno 154.078,78 €.

Struktura uplaćenih fiskaliteta je sledeća:

1) Neto zarade	84.776,75 €
2) Porez na zarade	15.228,08 €
3) Doprinos na teret zaposlenog	37.745,53 €
4) Doprinos na teret poslodavca	14.044,11 €
5) Opštinski prirez	2.284,31 €

Važno je naglasiti da su u planirane i plaćene poreze, doprinose i opštinski prirez uključeni, pored poreza, doprinosa i prireza na zarade zaposlenih, porezi, doprinosi i prirezi na ostala lična primanja, odnosno na naknade za rad članovima Upravnog odbora. Ovo iz razloga što se izmjenama propisa u ovoj oblasti, koja su stupila na snagu u januaru 2010. godine, sva lična primanja oporezuju.

Tabelarni prikaz bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca:

Ekon. klasifik.	Opis	Planirano Budžetom za 2018. godinu	Promjene tokom 2018. godine		Tekući bužet za 2018.	Zahtije vana potrošnja za 2018.	Plaćeno u 2018.
			Rebalans	Preusmjerenje			
4111	Neto zarade	96.436,28			96.436,28	84.776,75	84.776,75
4112	Porez na zarade	17.438,56			17.438,56	15.228,08	15.228,08
4113	Doprinosi na teret zaposlenog	41.408,68			41.408,68	37.745,53	37.745,53
4114	Doprinosi na teret poslodavca	16.714,36			16.714,36	14.044,11	14.044,11
4115	Opštinski prirez	2.511,32			2.511,32	2.284,31	2.284,31
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	174.509,32			174.509,32	154.078,78	154.078,78

Ostala lična primanja planirana su na godišnjem nivou od 30.000,00 €. Tokom godine preusmjereno je na ovoj poziciji 1.000,00 €.

Plaćena sredstva za ostala lična primanja u iznosu od 30.280,04 € odnose se uglavnom na naknade po osnovu članstva u Upravnom odboru i 2.400,00 € uplata sindikatu Fonda rada.

Tabelarni prikaz planiranih preusmjeravanja, zahtijevane potrošnje i plaćenih ostalih ličnih primanja:

Ekon. klasif.	Opis	Planirano Budžetom za 2018.	Promjene tokom 2018 godine		Tekući bužet za 2018.	Zahtijeva na potrošnja za 2018.	Plaćeno u 2018
			Rebalans	Preusmje ravanje			
4127	Ostale naknade	30.000,00		+1.000,00	31.000,00	30.280,04	29.893,54
412	Ostala lična primanja	30.000,00		+1.000,00	31.000,00	30.280,04	29.893,54

Rashodi za materijal planirani su na godišnjem nivou u iznosu od 11.350,00 €.

Za ove namjene utrošena su sredstva u iznosu od 11.234,61 € i to:

- ❖ Rashodi za materijal u iznosu od 7.242,00 € i
- ❖ Rashodi za gorivo u iznosu od 3.992,61 €.

Tabelarni prikaz planiranih, preusmjeravanja, zahtijevane potrošnje i plaćenih rashoda za material

Ekon. Klasifik	Opis	Planirano Budžetom za 2018.	Promjene tokom 2018 godine		Tekući bužet za 2018.	Zahtijevana potrošnja za 2018.	Plaćeno u 2018.
			Rebalans	Preusmje ravanje			
4131	Rashodi za materijal	7.550,00			7.350,00	7,242,00	7.242,00
4132	Rashodi za gorivo	4.000,00			4.000,00	3.992,61	3.992,61
413	Rashodi za material I usluge	11.350,00			11.350,00	11.234,61	11.234,61

Rashodi za usluge planirani su na godišnjem nivou od 22.420,00 €.

Za ove namjene su utrošena sredstva u iznosu od 17.665,08 € i to:

- ❖ Rashodi za službena putovanja u iznosu od 5.679,22 €;
- ❖ Rashodi za reprezentaciju u iznosu od 1.727,10 €;
- ❖ Komunikacione usluge u iznosu od 9.534,21 €;
- ❖ Usluge stručnog usavršavanja u iznosu od 225,40 € i
- ❖ Ostale usluge u iznosu od 499,15 €.

Tabelarni prikaz planiranih preusmjeravanja, zahtijevane potrošnje i plaćenih rashoda za usluge:

Ekonom. Klasifik.	Opis	Planirano Budžetom za 2018.	Preusmjereno		Tekući bužet za 2018.	Zahtijevana potrošnja za 2018.	Plaćeno u 2018.
			+	-			
4141	Rashodi za službena putovanja	5.000,00,	1.000,00		6.000,00	5.679,22	5.679,22
4142	Rashodi za reprezentaciju	1.000,00	1.000,00		2.000,00	1.727,10	1.727,10
4143	Komunikacione usluge	14.000,00			14.000,00	9.534,21	9.534,21
4147	Konsultantske usluge	950,00			950,00	0,00	0,00
4148	Usluge stručnog usavršavanja	970,00			970,00	225,40	225,40
4149	Ostale usluge	500,00			500,00	499,15	499,15
414	Rashodi za usluge	22.420,00	2.000,00		22.420,00	17.665,08	17.665,08

Renta - zakup objekta, izdaci za ove namjene su planirane u iznosu od 22.000,00 €. Za ove namjene nije bilo utroška sredstava. Rebalansom je preusmjeren iznos od 10.000,00 € na račun Budžetske rezerve.

Ostali izdaci planirani su na godišnjem nivou od 15.151,00 €. Tokom godine je na ovaj izdatak preusmjeren iznos od 4.500,00 € za izradu softvera, radi skeniranja dokumentacije.

Za ove namjene su utrošena sredstva u iznosu od 17.746,24 € i to:

- ❖ Izdaci po osnovu isplate po ugovoru o djelu u iznosu od 3.646,11 €;
- ❖ Izdaci za izradu i održavanje softvera u iznosu od 11.029,85 €;
- ❖ Osiguranje u iznosu od 360,00 € i
- ❖ Ostalo u iznosu od 2.710,28 €.

Tabelarni prikaz planiranih preusmjeravanja, zahtijevane potrošnje i isplaćenih rashoda za ostale izdatke

Ekon. Klasifik.	Opis	Planirano Budžetom za 2018.	Preusmjereno		Tekući bužet za 2018.	Zahtijevana potrošnja za 2018.	Plaćeno u 2018.
			+	-			
4191	Izdaci po osnovu isplate po ugovoru o djelu	4.200,00			4.200,00	3.646,11	3.646,11
4192	Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka	500,00			500,00	0,00	0,00
4193	Izrada i održavanje softvera	7.000,00	4.500,00		11.500,00	11.029,85	11.029,85
4194	Osiguranje	451,00			451,00	360,00	360,00
4199	Ostalo	3.000,00			3.830,00	2.710,28	2.710,28
419	Rashodi za material i usluge	15.1501,00	4.500,00		19.651,00	17.746,24	17.746,24

Ostalo - Rashodi za Ostalo planirani su na godišnjem nivou u ukupnom iznosu od 200.000,00 €. Sa ove pozicije izvršeno je preusmjeravanje sredstava u iznosu od 7.500,00 €. Zahtijevana potrošnja za 2018. godinu iznosila je 57.210,86 € i isplaćeno je 57.210,86 €.

Tabelarni prikaz planiranih preusmjeravanja, zahtijevane potrošnje i isplaćenih rashoda za ove izdatke

Ekon. Klasifik.	Opis	Planirano Budžetom za 2018.	Promjene tokom godine		Tekući bužet za 2018.	Zahtijevana potrošnja za 2018.	Plaćeno u 2018.
			Rebalans	Preusmje ravanje			
4225	Izdaci po osnovu isplate za ostalo	200.000,00		7.500,00	192.500,00	57.210,86	57.210,86
422	Rashodi za ostalo	200.000,00		7.500,00	192.500,00	57.210,86	57.210,86

Kapitalni izdaci planirani su na godišnjem nivou u iznosu od 3.000,00 €. Zahtijevana potrošnja za 2018. godinu iznosi 2.232,90 €, a isplaćeno je 2.232,90 €.

Otplata dugova planirana na godišnjem nivou 1,00 €. Zahtijevana potrošnja za 2018. godinu iznosi 4.349,92 € i isplaćeno je 4.349,92 €. Isplate su izvršene iz sredstava Budžeta, a odnose se na troškove sudskih izvršenja.

3.3. Neizmirene obaveze

Na dan 31.12.2018. godine Fond rada ima 21.513,65 € neizmirenih obaveza, od čega se na obaveze po osnovu neisplaćenih pozitivno rješениh zahtjeva iz 2018 i ostalih godina, za otpremnine za tehnološke viškove, odnosi 17.334,00€, dok se preostalih 4.179,65 € odnosi na obaveze povjeriocima, iznos od 1.768,28 € za koje su računi dostavljeni nakon 31.12.2018. godine, a iznos od 2.411,37 € na neizmireni porez i doprinose.

U narednoj tabeli dajemo pregled planiranih sredstava za 2018. godinu, izvršeni rebalans i preusmjeravanja tokom godine, tekući budžet, zahtijevana potrošnja, kao i izvršena plaćanja za period 01.01.-31.12.2018. godine:

3.4 Javne nabavke

Planom javnih nabavki Fonda rada za 2018.godinu, planirana su sredstva za javne nabavke u iznosu od 71.251,00 €, od čega 14.350 € za nabavku robe i 56.901,00 € za nabavku usluga.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama („Sl.list CG“, br. 42/11, 57/14), Planom javnih nabavki Fonda rada za 2018. godinu i odlukama direktora Fonda rada, pokrenuti su sledeći postupci nabavki male vrijednosti za:

- *nabavku naftnih proizvoda i goriva*
- *nabavku dnevne štampe*
- *nabavku poštanskih usluga*
- *nabavka kancelarijskog materijala*
- *nabavka usluga rezervacija karata i hotelskog smještaja*
- *fiksne telefonije*
- *osiguranje lica*
- *izrade i održavanja softvera*
- *katalog propisa.*

U toku 2018. godine, Fond rada je sproveo jedan postupak javne nabavke na osnovu okvirnog sporazuma broj 01-516/1-17 od 16.06.2017. godine. Sproveden je otvoreni postupak i sklopljen ugovor za pružanje usluga mobilne telefonije.

Postupci javnih nabavki i nabavki malih vrijednosti su sprovedeni u skladu sa zakonom i planom javnih nabavki za 2018. godinu.

IV PREGLED SUDSKIH SPOROVA

4. Pregled sudskih sporova

U izvještajnom periodu rešavano je devet predmeta po tužbama tužioca, iz ranijeg perioda (po tužbama iz 2017. godine). U izvještajnom periodu Osnovni sudovi su rešavali po pokrenute tri tužbe Fonda rada, zbog sticanja bez osnova, iz razloga što je naknadnom provjerom utvrđeno da su ta lica isplaćena u periodu prije osnivanja Fonda rada, a nijesu postupili po zahtjevu za povraćaj nezakonito isplaćenih sredstava.

4.1. Sporovi po tužbama za isplatu potraživanja po pravosnažnim rješenjima Fonda rada

- ❖ *U postupku pred Osnovnim sudovima, u ovom izvještajnom periodu, po tužbama zbog isplate po pravosnažnim rješenjima Fonda rada, riješeno je osam tužbi. Od navedenog broja, u četiri predmeta, tužba se odbacuje jer u zakonskom roku nije iskorišteno pravo na žalbu ili pravo na pokretanje upravnog spora i potvrđeno je od strane Višeg suda. U jednom predmetu sud je donio rješenje kojim se tužba odbacuje kao nedopuštena i nije iskorišteno pravo žalbe. U jednom predmetu, presudom Osnovnog suda u Bijelom Polju, usvojen je tužbeni zahtjev zbog nejednakog postupanja, odnosno neisplaćene naknade zbog prestanka radnog odnosa usled stečaja i žalba je odbačena kao neblagovremena. U jednom predmetu kod Osnovnog suda Rožaje, usvojen je tužbeni zahtjev na ime pretrpljene štete zbog diskriminatorskog odnosa i u toku je postupak po žalbi Fonda rada pred Višim sudom. U jednom predmetu kod Osnovnog suda Pljevlja, odbijen je tužbeni zahtjev zbog nejednakog postupanja i u toku je postupak po žalbi tužioca pred Višim sudom od strane tuženog.*

4.2. Sporovi po tužbi zbog sticanja bez osnova, tužilac Fond rada

- ❖ *Fond rada, u ovom izvještajnom periodu, nije podnosio tužbe zbog sticanja bez osnova. U jednom predmetu, zbog neprisustvovanja na ročištu, sud donosi rješenje koji se kaže da se smatra da je povučena tužba. Fond rada ponovo pokreće postupak tužbom protiv istog lica. U tri predmeta postupak je završen odbijanjem tužbenog zahtjeva i u toku je postupak po žalbi pred Višim sudom, na presudu Osnovnog suda u Beranama.*

4.3. Postupci za prinudnu naplatu preko javnih izvršitelja

- ❖ *Postupak prinudne naplate u dva predmeta i to: po pravosnažnoj i izvršnoj presudi od 05.06.2012. godine (tužba zbog sticanja bez osnova P.4237/11 od 13.10.2011. godine), je u toku, dok u predmetu, po pravosnažnoj i izvršnoj presudi od 10.02.2012. godine (tužba zbog sticanja bez osnova P.919/11 od 14.10.2011. godine), postupak izvršenja nije moguće sprovesti jer dužnik nije zaposlen, ne posjeduje pokretnu i nepokretnu imovinu. Kako izvršni dužnik prema podacima od Poreske uprave, Uprave za nekretnine i MUP-a, nema nepokretnosti – u spisima predmeta dokaz uvjerenje o posjedu dostavljeno Fondu rada od nadležnog organa, nije vlasnik motornog vozila – dokaz akt MUP-a PJ Bijelo Polje i nije zaposlen, odnosno prijavljen je kao nezaposleno lice – dokaz od nadležnog poreskog organa u spisima predmeta, javnom izvršitelju upućen je Predlog za dozvolu izvršenja popisom,*

procjenom i prodajom pokretnih stvari. Javni izvršitelj je obavijestio ovaj organ da izvršni dužnik nije u posjedu stvari koje mogu biti predmet izvršenja. Postupak će se nastaviti.

V. DRUGE AKTIVNOSTI FONDA RADA

Aktivnosti na sprovođenju zakona

Aktivnosti Fond rada, u izvještajnom periodu, osim aktivnosti vezanih za prijem i obradu zahtjeva iz nadležnosti ovog organa, bile su usmjerene, između ostalog, na pripremi prijedloga novog Zakona o Fondu rada, zatim druge pravne poslove, na sprovođenju zakona iz oblasti Fonda rada, kao i na praćenje i analiziranje zakonskih propisa iz te oblasti, praćenje propisa iz oblasti javnih nabavki i učešće u sprovođenju postupka javnih nabavki, vođenje prvostepenog upravnog postupka po zahtjevu za slobodan pristup informacijama, aktivnosti na ažuriranju i izradi procedura u skladu sa zakonom, kao i provođenje zakonom propisanih obaveza, a koje se odnose na sledeće:

Fond rada je, shodno obavezi propisanoj članom 148 i 149 Zakona o državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list CG", br.39/11, 50/11, 66/12 i 34/14), sačinio Kadrovski plan za 2018. godinu, koji je pripremljen u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, Metodologijom za izradu kadrovskog plana i Predlogom Budžeta za 2018. godinu. Na Kadrovski plan za 2018. godinu, Ministarstvo finansija dalo je saglasnost aktom br.01-11/1-18 od 11.01.2018. godine. Saglasno obavezi propisanoj članom 153. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, redovno se ažuriraju podaci u Centralnu kadrovsku evidenciju (CKE), unosom podataka svih zaposlenih u program kadrovskog informacionog sistema i ažuriraju pomenute baze podataka za sve zaposlene koji se odnose na sljedeće kategorije informacija: unošenje rješenja o ocjenjivanju rada svih zaposlenih u Fondu rada za 2018. godinu, unošenje rješenja o zasnivanju radnog odnosa i rješenja o zaradi za novozaposlene, rješenja o godišnjem odmoru.

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, uvedena je obaveza donošenja planova integriteta za sve državne organe, u skladu sa smjernicama organa uprave nadležnog za antikorupcijske poslove (član 68 Zakona). Fond je u skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije, koji se primjenjuje od 01.01.2016. godine, kao i Pravilnikom za izradu i sprovođenje plana integriteta ("Sl. list Crne Gore", br.78/15 od 31.12.2015. godine), odredio menadžera integriteta, formirao radnu grupu za izradu Plana integriteta za 2018. godinu, sa zadatkom da pripremi program izrade plana integriteta, prikupi dokumentaciju i analizira

potrebnu dokumentaciju koja se odnosi na funkcionisanje Fonda rada, a koja predstavlja osnov za procjenu rizika i izradu plana integriteta. Na Plan integriteta Fonda rada, direktor je dao saglasnost, a nakon toga isti je dostavljen Agenciji za sprječavanje korupcije u zakonom propisanom roku.

Shodno Zakonu o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl. list CG“, broj: 73/08, 20/11 i 30/12), ažurira se uredno Knjiga procedura, koja čini set internih pravila i procedura, radi pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog korišćenja budžetom odobrenih sredstava Fondu rada. Procedurama su pojašnjeni radni procesi korak po korak, te na taj način precizno definisane obaveze i odgovornosti zaposlenih.

Shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama („Sl. list CG“, br. 44 /12), Fondu rada je podnijen 1 zahtjev za slobodan pristup informacijama i isti je odbijen. Na rješenje Fonda rada nije podnijeta žalba.

Shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima čija je primjena počela 01.07.2018. godine, ustanovljen je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Fonda rada, kojom je utvrđena organizacija u cilju efikasnijeg i efektivnijeg ostvarivanja procesa rada u Fondu, prema kojoj se poslovi organizuju u okviru jednog sektora, Sektora za praćenje sprovođenja propisa iz oblasti Fonda rada i prvostepeni upravni postupak i jedne službe, Službe za opšte poslove i finansije. Imajući u vidu Plan optimizacije javne uprave Crne Gore 2018-2020. godina, u Fondu rada je smanjen broj izvršilaca za 1, radno mjesto Načelnika Službe za opšte poslove i finansije, odnosno umjesto dosadašnjih 14 sistematizovana su radna mjesta za 13 izvršilaca. Obzirom na vrstu poslova koji se obavljaju u Fondu i nadležnosti Fonda, te da su radna mjesta iz sistematizacije popunjena 90 %, smanjen je broj izvršilaca za 7%.

Obuka službenika

U cilju unapređenja kvaliteta rada i podsticanja profesionalnog razvoja zaposlenih u izvještajnom periodu službenici su pohađali obuke u skladu sa programom obuka Uprave za kadrove, a koje se odnose na opšti upravni postupak, Plan integriteta, kadrovsko planiranje, procjenu rizika, javne nabavke, kancelarijsko poslovanje, budžetsko planiranje i sl. Službenici koji obavljaju poslove u Sektoru za praćenje sprovođenja propisa iz oblasti Fonda rada i prvostepeni upravni postupak, aktivno su učestvovali na pomenutim obukama, a posebno na temu primjene novog zakona o opštem upravnom postupku.

Javnost rada Fonda i saradnja sa drugim državnim organima

Javnost se o radu Fonda obavještava preko sredstava javnog informisanja, intervjuima,

saopštenjima za javnost, učešćem u emisijama, kao i redovnim davanjem izvještaja na sajtu Fonda rada <http://www.fondrada.gov.me>, na kojem se objavljuju podaci o izvršenim isplatama na kraju svakog mjeseca, izvještaji o radu Fonda, rješenja po zahtjevu za slobodan pristup informacijama i sl. Fond rada, od osnivanja ima redovnu komunikaciju sa drugim državnim organima i institucijama, posebno sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Ministarstvom finansija, a značajnu saradnju Fond je ostvario sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore i Fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i Privrednim sudom Crne Gore. U izvještajnom periodu stručna služba je sačinila 194 odgovora na pitanja građana i predstavke državnih organa.

VI ZAKLJUČAK

U toku 2018. godine, Fond rada je riješio ukupno 739 zahtjeva, od kojih 242 zahtjeva za isplatu potraživanja propisanih odredbama Zakona o radu (čl.98), 488 zahtjeva, koji se odnose na zahtjeve za isplatu potraživanja lica kojima je radni odnos prestao usljed otvaranja stečajnog postupka kod poslodavca ili usljed tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjene (čl.23. Zakona o Fondu rada) i 9 zahtjeva koji se odnose na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, licima čiji je radni odnos prestao usljed stečaja za godine radnog staža koje nedostaju za sticanje uslova za penziju, za koji period im poslodavac nije vršio uplatu tog doprinisa), na potraživanja po osnovu (čl. 99a Zakona o radu). U ovom izvještajnom periodu, nastavljeno je rešavanjem zahtjeva iz kategorije ZFR1, po kojima je donijeto 190 pozitivnih rješenja, rješavanje zahtjeva iz kategorije ZFR2, po kojima je donijeto 421 pozitivno rješenje i iz kategorije ZFR3, po kojima je donijeto 3 pozitivna rješenja.

U ukupnom broju riješenih zahtjeva, 65 zahtjeva je odbijeno, koji ne ispunjavaju uslove za isplatu potraživanja kod Fonda rada, a čije rješavanje je prilično složeno iz razloga što je shodno Zakonu o opštem upravnom postupku, obavezno učešće stranke u postupku, a što kroz saslušanje stranaka, usporava i postupak obrade zahtjeva.

Takođe, nastavljeno je prikupljanje podataka za obradu podnijetih zahtjeva za isplatu potraživanja po čl.98, posebno za potraživanja iz stečajnog postupka iz ranijeg perioda, koji predstavljaju opterećenje stručnoj službi zbog otežane komunikacija sa stečajnim upravicima, a koji su u obavezi da dostave podatke o isplatama u toku stečajnog postupka.

Bitno je istaći da je Fond rada uspostavio redovnost u isplati rješenja. Po riješenim zahtjevima ZFR1 i ZFR3 nema neizmirenih obaveza, dok su kod ZFR2 ostale neizmirene obaveze za 9 riješenih zahtjev, 8 iz razloga čekanja okončanja ostavinskog postupka jer su

podnosioci zahtjeva lica koja su preminula, dok se za jedno lice čeka ostvarenje kontakta zbog promjene adrese i ugašenog tekućeg računa. Isplata po ovim rješenjima će se realizovati iz sredstava opredijeljenih budžetom u 2019. godini. Sagledavajući navedene podatke, postignuta je ažurnost u isplati potraživanja i ispunjena osnovna misija Fonda.

DIREKTOR

Kemal Đečević,s.r.

IZVJEŠTAJ O RADU
FONDA PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA
CRNE GORE
ZA 2018. GODINU

Podgorica, januar 2019. godine

1. S A D R Ž A J

1.	S A D R Ž A J	267
I.	UVODNE NAPOMENE	269
II.	ORGANI I RADNA TIJELA FONDA PIO	271
1.	UPRAVNI ODBOR	271
2.	KOMISIJA ZA SISTEM.....	273
III.	STRUČNA SLUŽBA FONDA.....	274
1.	SEKTOR ZA SPROVOĐENJE PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA.....	274
1.1	Odsjek za obradu podataka matične evidencije.....	274
1.2	Prvostepeni upravni postupak	277
1.3	Domaće osiguranje.....	277
1.4	Odsjek za sprovođenje inostranog osiguranja	283
1.5	Riješeni zahtjev na nivou područnih jedinica i odsjeka za sprovođenje ino osiguranja po pravnim osnovama.....	285
2.	SEKTOR ZA MEDICINSKO VJEŠTAČENJE IZ OBLASTI PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA	287
3.	SEKTOR ZA OBRAČUN, ISPLATU PRAVA I RAČUNOVODSTVENE POSLOVE IZ OBLASTI PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA	288
3.1	Odsjek za obračun i isplatu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja	290
3.2	Odsjek za računovodstvene poslove u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.....	292
3.3	Odsjek za statistiku i analize.....	295
3.4	Služba za finansijske poslove	295
4.	SEKTOR ZA NORMATIVNO-PRAVNE POSLOVE, POSLOVE PRUŽANJA STRUČNE POMOĆI ORGANIZACIJAMA PENZIONERA I LJUDSKE RESURSE	298
4.1	ODSJEK ZA NORMATIVNO-PRAVNE POSLOVE, POSLOVE PRUŽANJA STRUČNE POMOĆI ORGANIZACIJAMA PENZIONERA	298
4.2	ODSJEK ZA LJUDSKE RESURSE	304
4.3	SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE.....	307

5.	SEKTOR ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI U POSTUPKU OSTVARIVANJA PRAVA IZ PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA I UNUTRAŠNJU REVIZIJU	310
5.1	Odsjek za unutrašnju reviziju	310
6.	SEKTOR ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	317
6.1	Odsjek za projektovanje, razvoj i održavanje aplikativnog softvera.....	317
6.2	Odsjek za sistemski softver i obradu.....	319
6.3	Odsjek za vođenje elektronske evidencije	320
7.	SLUŽBA ZA POSLOVE ORGANA UPRAVLJANJA I ODNOSI S JAVNOŠĆU.....	322
	PREGLED SKRAĆENICA.....	327
	PREGLED OBRAZACA.....	327

I. UVODNE NAPOMENE

Sistem penzijskog i invalidskog osiguranja, kao integralni dio sistema socijalnog osiguranja, predstavlja važan faktor za postizanje i održavanje ekonomske i socijalne stabilnosti svakog društva. Pomenuti sistem uspostavljen je prvenstveno u javnom interesu, a ispoljava se kroz primarni interes Države da se osiguranicima obezbijedi socijalna i materijalna sigurnost za vrijeme i u slučaju kada svojim radom više nijesu u mogućnosti da ostvaruju potreban dohodak.

Usvajanjem Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u septembru 2003. godine i njegovom primjenom od 1. januara 2004. godine, izvršeno je restrukturiranje obaveznog osiguranja po osnovu tekućeg finansiranja (generacijske solidarnosti ili prvi stub) i stvorene normativne pretpostavke za uvođenje obaveznog osiguranja po osnovu kapitalizovane štednje osiguranika (drugi stub) i dobrovoljnog osiguranja (treći stub).

Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja shodno Zakonu o PIO, ostvaruju se u Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore. Fond ima svojstvo pravnog lica sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim Zakonom o PIO i Statutom Fonda, a osnovan je sa ciljem obezbjeđenja ostvarivanja prava svih osiguranika iz obaveznog penzijskog osiguranja, koje se zasniva na generacijskoj solidarnosti.

Fondom, prema Zakonu i Statutu Fonda, upravlja Upravni odbor koji je sastavljen od sedam članova, koje imenuje i razrješava Vlada. Članovi Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine. Fondom rukovodi direktor, imenovan od strane Vlade Crne Gore, na period od četiri godine. Stručne i druge poslove u cilju vršenja nesmetanog, racionalnog i uspješnog obavljanja poslova iz nadležnosti Fonda obavlja jedinstvena Stručna služba Fonda, koju čine Centralna služba sa sjedištem u Podgorici i devet područnih jedinica.

U okviru Fonda PIO Crne Gore, o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom nacionalnih propisa rješava područna jedinica na čijem području je osiguranik bio poslednji put osiguran. Područne jedinice Fonda PIO Crne Gore nalaze se u: Baru, Beranama, Bijelom Polju, Kotoru, Nikšiću, Pljevljima, Podgorici, Herceg Novom i na Cetinju.

Fond rješava i o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih sporazuma, vršeći poslove iz svoje nadležnosti.

Izvještaj o radu Fonda PIO Crne Gore za 2018. godinu daje pregled aktivnosti organa upravljanja i jedinstvene Stručne službe Fonda, realizovanih tokom posmatranog perioda.

Aktivnosti Fonda u izvještajnom periodu dominantno su bile posvećene efikasnom, kvalitetnom i pravovremenom rješavanju o pravima iz PIO, odnosno postupanju po

zahtjevima i donošenju rješenja kojima se odlučuje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Takođe, aktivnosti su se odnosile i na obezbjeđivanje redovnosti i blagovremenosti isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Nastavljeno je i sa sprovođenjem organizacionih reformi jedinstvene Stručne službe, u cilju unapređenja efikasnosti rada institucije.

Kontinuirano je vršeno unapređenje kvaliteta obavljanja stručnih, administrativnih, pravnih, ekonomskih i drugih poslova Fonda, što je rezultiralo daljim podizanjem nivoa pruženih usluga osiguranicima i korisnicima prava iz PIO i istovremeno doprinijelo unapređenju penzionog sistema Crne Gore.

Izveštajni period karakterisao je nastavak intenziviranih aktivnosti u dijelu rješavanja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih propisa, kroz unaprjeđenje saradnje sa penzionim fondovima država nastalih na teritoriji bivše SFRJ, sa kojima se ostvaruje najveći broj kontakata u vezi podnijetih zahtjeva za ostvarivanje prava. Daljim podizanjem nivoa saradnje fondova iz regiona kroz redovne susrete i rješavanje otvorenih pitanja iz domena nadležnosti ovih institucija, stvoreni su preduslovi za povećanje ažurnosti u prikupljanju dokaza o potvrdi perioda osiguranja. Sprovedene su intenzivne aktivnosti na usaglašavanju i naplati preostalih obaveza država ugovornica, koje proizilaze iz potpisanih sporazuma o socijalnom osiguranju. Na planu međunarodne saradnje, Fond je učestvovao u susretima penzionih fondova država nastalih na teritoriji bivše SFRJ, koji se održavaju svake godine, u pravcu unapređenja međusobne saradnje i obezbjeđenja preduslova za dalje podizanje kvaliteta usluga osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a u izveštajnoj godini domaćin susreta bio je Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Srbije. Osnovna tema ovog događaja bila je "Naplata potraživanja po osnovu neosnovane isplate penzija, posebno od dužnika sa prebivalištem u inostranstvu".

U toku 2018. godine, kao i do sada smo imali dobru saradnju i značajne rezultate kroz organizovanje savjetodavnih dana u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja kao najbolji vid komunikacije s korisnicima i osiguranicima koji imaju staž u dvije države i koji po osnovu tog staža ostvaruju ili će tek ostvariti prava iz PIO. Savjetodavni dani su organizovani sa Republikom Srbijom koji su održani u mjesecu oktobru ove godine u Podgorici i Bijelom Polju sa ciljem da se omogući svim zainteresovanim građanima bolja dostupnost da u neposrednoj komunikaciji sa savjetodavcima oba Fonda dobiju tražene informacije u vezi ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Ostvarena je komunikacija, preko našeg diplomatsko konzularnog predstavništva u Njemačkoj, sa građanima koji žive u toj državi a imaju staž osiguranja ostvaren u Crnoj Gori, gdje je bilo značajno interesovanje naših građana u pogledu ostvarivanja prava na penziju.

Posebna pažnja posvećena je i medicinskom vještačenju gdje se vrši ocjena gubitka radne sposobnosti i nesposobnosti za samostalan život i rad gdje smo ostvarili značajne rezultate angažovanjem doktora, eminentnih stručnjaka iz KBC.

U dijelu postupka preračuna između Crne Gore i Republike Srbije, održana su dva radna sastanka sa predstavnicima Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Srbije (prvi u Podgorici krajem maja, a drugi u Beogradu krajem novembra 2018. godine) i izvršeno usaglašavanje međusobnih obaveza i potraživanja po osnovu odštetnih zahtjeva, sa stanjem na dan 31.10.2018. godine za 111 korisnika, gdje je postupak preračuna pokrenut od strane Fonda PIO Crne Gore i za 224 korisnika, gdje je postupak preračuna pokrenut od strane Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Srbije, a u cilju okončanja postupaka preračuna.

U cilju unaprjeđenja međunarodne bilateralne saradnje u oblasti socijalnog osiguranja, održani su sljedeći sastanci:

- u Podgorici je 2. i 3. oktobra održan sastanak na nivou organa za vezu Crne Gore i Republike Srbije, vezano za primjenu Sporazuma o socijalnom osiguranju između dvije države,

- u Zagrebu je 27. i 28. novembra 2018. godine održan sastanak na nivou organa za vezu Crne Gore i Republike Hrvatske.

Fond PIO Crne Gore je učestvovao u aktivnostima koje su se odnosile na Izmjene i dopune Zakona o PIO.

Sve aktivnosti Fonda u izvještajnom periodu, sprovedene su na principima otvorenosti i transparentnosti. Informisanje javnosti o aktivnostima Fonda vršeno je preko štampanih i elektronskih medija i internet stranice Fonda.

Izvještajnu godinu karakteriše nastavak prakse finansiranja socijalno-humanitarne potrošnje penzionera, a dio sredstava je opredijeljen i za dodjelu jednokratne pomoći, nabavku zimmice pod povoljnijim uslovima, sufinansiranje stambene izgradnje za socijalno najugroženije korisnike penzije i opremanje i renoviranje klubova penzionera.

Nastavljena je praksa organizacije odmora i oporavka u odmaralištu u Ulcinju, te u odmaralištu i hotelu „Gorske oči“ na Žabljaku.

Tokom 2018. godine, uspješno su izvršene planirane obaveze jedinstvene Stručne službe Fonda i organa upravljanja, u skladu sa zadatim rokovima.

II. ORGANI I RADNA TIJELA FONDA PIO

1. UPRAVNI ODBOR

Upravni odbor je organ upravljanja Fondom. Rad Upravnog odbora zasnovan je na odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Statuta Fonda i drugih opštih akata Fonda. Upravni odbor broji sedam članova koje imenuje i razrješava Vlada Crne Gore, i to: jedan član se imenuje na predlog reprezentativne sindikalne organizacije, jedan član na predlog reprezentativnog udruženja poslodavaca, jedan član na predlog Saveza udruženja penzionera Crne Gore i četiri člana na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove penzijskog i invalidskog osiguranja. Članovi

Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine.

Upravni odbor Fonda u izvještajnom periodu održao je 6 sjednica. Na sjednicama doneseno je 45 odluka i utvrđena dva predloga odluka, od kojih se po značaju izdvajaju sljedeće:

- Odluka o usklađivanju vrijednosti penzija za jedan lični bod od 1. januara 2018. godine;
- Odluka o usklađivanju penzija i novčanih naknada od 1. januara 2018. godine;
- Odluka o usklađivanju osnova za određivanje novčane naknade za tjelesno oštećenje od 1. januara 2018. godine;
- Odluka o usklađivanju nominalnog iznosa najniže penzije od 1. januara 2018. godine;
- Odluka o usvajanju Plana javnih nabavki za 2018. godinu;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o radu Fonda PIO Crne Gore za 2017. godinu;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o izvršenom popisu sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2017. godine;
- Odluka o otpisu osnovnih sredstava;
- Odluka o otpisu sitnog inventara;
- Odluka o isknjižavanju potraživanja;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o izvršenom popisu obaveza i potraživanja, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o finansijskom poslovanju Fonda PIO Crne Gore za 2017. godinu;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o radu i finansijskom poslovanju DOO „PIO“ Ulcinj za 2017. godinu;
- Odluka o rasporedu dobiti po Izvještaju o finansijskom poslovanju DOO „PIO“ Ulcinj za 2017. godinu;
- Odluka o sukcesivnom prenosu sredstava DOO „PIO“ Ulcinj;
- Odluka o razrješenju članova Odbora direktora DOO „PIO“ Ulcinj;
- Odluka o imenovanju članova Odbora direktora DOO „PIO“ Ulcinj;
- Odluka o imenovanju Izvršnog direktora DOO „PIO“ Ulcinj;
- Odluka o usvajanju Nacrta Budžeta Fonda PIO za 2019. godinu;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o finansijskom poslovanju Fonda PIO za period januar-jun 2018. godine;
- Odluka o odobravanju sredstava Savezu udruženja penzionera Crne Gore za rješavanje socijalno-humanitarnih potreba;
- Odluka o odobravanju sredstava Savezu udruženja penzionera Crne Gore za realizaciju Programa održavanja sportsko-rekreativnih aktivnosti;
- Odluka o odobravanju sredstava Savezu udruženja penzionera Crne Gore za rješavanje stambenih potreba penzionera;
- Odluka o odobravanju sredstava Savezu udruženja penzionera Crne Gore za rad klubova penzionera;

- odluke o odobravanju sredstava udruženjima penzionera za finansiranje izgradnje stambenih objekata za potrebe penzionera Cetinja, Nikšića i Bara;
- odluke o pomoći udruženjima penzionera.

Upravni odbor usvojio je:

- Program rada Fonda PIO Crne Gore za 2019. godinu.

Upravni odbor nastavio je sprovođenje poslovne politike koja podrazumijeva praćenje izvršenja budžeta, koje vodi redovnom servisiranju zakonskih obaveza iz djelokruga rada ove Institucije.

Takođe, u mjeri mogućeg opredjeljivana su sredstva na ime pomoći Savezu udruženja penzionera i opštinskim udruženjima, na planu socijalno-humanitarne pomoći, kao i poboljšanja uslova za rad istih.

2. KOMISIJA ZA SISTEM

Komisija za sistem penzijskog i invalidskog osiguranja je stalno radno tijelo Fonda, koje razmatra i priprema akta iz nadležnosti Upravnog odbora, predviđena Statutom Fonda. Komisija za sistem PIO broji pet članova, koje imenuje i razrješava Upravni odbor Fonda, na predlog Direktora Fonda. Članovi Komisije imenuju se na period od četiri godine.

Komisija za sistem na svojim sjednicama razmatra i daje stručna mišljenja u vezi cjelokupnog materijala koji se priprema za Upravni odbor u cilju kvalitetnijeg donošenja odluka. Članovi Komisije su prepoznati stručnjaci iz svojih oblasti, što implicira temeljan pristup svim predmetnim materijalima, koji se u formi predloga delegiraju na odlučivanje prema Upravnom odboru.

Komisija za sistem održala je pet sjednica u izvještajnom periodu.

III. STRUČNA SLUŽBA FONDA

1. SEKTOR ZA SPROVOĐENJE PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

Tokom izvještajne 2018.godine, u Sektoru za sprovođenje penzijskog i invalidskog osiguranja obuhvaćen je rad sljedećih odsjeka i jedinica:

- Odsjek za obradu podataka matične evidencije
- Područne jedinice
- Odsjek za sprovođenje inostranog osiguranja

1.1 Odsjek za obradu podataka matične evidencije

U ovom izvještajnom periodu, uneseno je u bazu matične evidencije aktivnih osiguranika ukupno 446.952 prijava podataka, što je u odnosu na isti period prošle godine kada je unijeto 451.835, manje za 1.08 % prijava podataka za matičnu evidenciju i to:

OBRAZAC	BROJ
M-1	57.228
M-2	106.219
M-3	61.445
M-4	197.295
M-5	2
M-6	65
M-7/PS	450
M-8	11.605
M-12	2.095
ROD-1	6.696
ROD-P	1.050
M-SI	431
MIN	43
ROD-0	2.328

U matičnoj evidenciji aktivnih osiguranika u okviru područnih jedinica u ovom izvještajnom periodu vršeni su sljedeći poslovi:

- Provjera tačnosti podataka sa prijava za matičnu evidenciju koje se odnose na period od 1970. do 31.12.2018. godine, zbog kompletiranja penzijskih predmeta u vezi izračuna najpovoljnijeg ličnog koeficijenta i iznosa penzije, u slučajevima u kojima je odlučivano o pravu na penziju, kao i u postupku redovne provjere tačnosti, dostavljenih prijava podataka;
- Vršeno je dokompletiranje baze podataka aktivnih osiguranika nedostajućim podacima, kao i ispravka netačnih podataka.

- U vršenju kontrole tačnosti podataka ukoliko su podaci netačni i nepotpuni odnosno nepravilno registrovani, sačinjavaju se službene zabilješke i na zakonom propisan način preduzimane su potrebne radnje za izmjenu ili dokompletiranje istih, a za slučaj nepostojanja ili nekompletnosti dokumentacije, odnosno javnih isprava, sačinjavan je zapisnik o izvršenoj kontroli, kojim je konstatovano zatečeno stanje.
- Urađeno je kompletiranje predmeta, po zahtjevima poslodavaca, za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem. Komisija je zapisnikom kod pet poslodavaca utvrdila radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.
- Pružana je stručna pomoć, kao i svakodnevni prijem stranaka, postupano po zamolnicama, po zahtjevima za štampanjem podataka o utvrđenom stažu osiguranja i ostvarenim zaradama, kao i po zahtjevima državnih organa, institucija, drugih organizacionih jedinica Fonda, kao i organa i fondova ržava iz okruženja.
- Obraćanje Arhivu grada u vezi pribavljanja dokumentacije, a u cilju ažuriranja podataka o stažu osiguranja i ostvarenim zaradama, ukoliko matična evidencija Fonda PIO i poslodavac ne posjeduju podatke, već istima raspolaže Arhiv grada;
- Kontrola uplate doprinosa za lica koja obavljaju samostalnu, odnosno preduzetničku djelatnost, kao i kontrola uplate doprinosa za njihove radnike (zaposlene), zaključno sa 31.12.1991.godine.

U Odsjeku za obradu podataka matične evidencije, vršeni su sjledeći poslovi:

- Saradnja sa Fondom zdravstva, po pitanju zdravstvenog osiguranja penzionera;
- Kontrola dokumentacije koja se odnosi na doprinose po Rješenjima Agencije za mirno rješavanje radnih sporova;
- Kontrola dokumentacije koja se odnosi na doprinose za PIO, shodno Zaključku Vlade Crne Gore br.08-264 od 26.02.2015.godine i Instrukciji za postupanje, propisane od strane Ministarstva finansija i Ministarstva rada i socijalnog staranja;
- Pripremanje odgovora na pristigle zahtjeve državnih i drugih organa, kao i zainteresovanih staranaka, iz nadležnosti Sektora za sprovođenje osiguranja;
- Priprema obavještenja, koja se dostavljaju područnim jedinicama, a povodom izmjene propisa, od uticaja na rad istih, kao i priprema neophodnih uputstava za rad područnih jedinica i Odsjeka za sprovođenje INO osiguranja.
- Izvještaj-spisak korisnika porodičnih penzija- za udovice / udovce, a koji se nalaze u radnom odnosu (osim ako obavljaju poslove po osnovu ugovora o djelu, odnosno poslove po osnovu autorskog ugovora, kao i poslove po osnovu drugih ugovora, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu, a nijesu osigurani po drugom osnovu;
- Izvještaj-spisak korisnika porodične penzije –djece nesposobne za samostalan život i rad i invalidne djece, koja se nalaze u radnom odnosu;

- Izvještaj-spisak korisnika invalidskih penzija, koji se nalaze u radnom odnosu i korisnika djelimičnih invalidskih penzija, koji se nalaze u radnom odnosu više od jedne četvrtine radnog vremena;
- Izvještaj- spisak korisnika porodične penzije(udovca/udovice, djeca nesposobna za samostalan život i rad i invalidna djeca) koja se nalaze u osiguranju -osnovom osiguranja 164,
- Izvještaj-spisak korisnika privremene naknade koji se nalaze u radnom odnosu.

Na osnovu Zakona o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa, uspostavljen je i vodi se Centralni registar obveznika poreza na dohodak fizičkih lica, obveznika doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, osiguranika obaveznog socijalnog osiguranja, kao i sistem izvještavanja i zaštite podataka centralnog registra. Upis u ovaj registar vrši se podnošenjem jedinstvene prijave, za registraciju poreskih obveznika, obveznika doprinosa i osiguranika, nadležnom poreskom organu počev od 01.03.2010. godine. Na osnovu Protokola o razmjeni podataka između korisnika sistema Centralnog registra osiguranika i obveznika (CROO), za period od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine ukupno je ažurirano prijava podataka 223.355.

TABELA SA PODACIMA KOJE AŽURIRAMO IZ PORESKE UPRAVE

PROFIL	M-1	M-2	M-3	M-4	M-SI	MIN	ROD-1	ROD-P	ROD-O	UK
FOND PIO	55.943	97.755	59.724	0	0	0	6.600	1.042	2.291	223,355
U K U P N O:	55.943	97.755	59.724	0	0	0	6.600	1.042	2.291	223.355

PREGLED OBRAZACA PO PODRUČNIM JEDINICAMA

	Fond PIO	Podgorica	Bijelo Polje	Berane	Pljevlja	Kotor	Cetinje	Nikšić	Bar	Herceg Novi	Ukupno
M-1	0	373	92	165	127	173	10	178	68	99	1.285
M-2	2	2.166	712	949	905	1.218	118	1.181	756	457	8.464
M-3	1	490	131	234	190	239	9	219	109	99	1.721
M-4	19.288	62.492	11.013	10.186	9.062	23.903	4.652	23.471	19.030	14.198	197.295
M-8	0	3.650	1.384	561	2.099	1.471	160	552	818	910	11.605
M-12	0	977	14	11	35	572	92	128	137	129	2.095
M-SI	0	75	41	59	178	20	13	41	0	4	431
M7/PS	0	39	45	54	106	78	5	61	15	47	450
M-5	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
M-6	0	0	20	0	14	9	17	0	5	0	65

M10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MIN	0	23	2	4	1	1	2	9	1	0	43
ROD-1	19	19	3	2	4	17	2	16	8	6	96
ROD-P	1	2	0	0	2	1	1	0	1	0	8
ROD-0	3	15	0	9	4	4	0	0	1	1	37
Ukupno	19.254	70.321	13.457	12.234	12.727	27.706	5.083	25.856	20.949	15.950	223.597

Sektoru za informacione tehnologije, dostavljeni su sljedeći programski zahtjevi radi dopune ili korekcije postojećeg softvera:

- shodno Zakonu o upravnom postupku, koji je u primjeni od 01.07.2017.godine, uvedene su promjene u postojećim šifarnicima kancelarijskog poslovanja;
- saglasno Pravilniku o sadržaju godišnjeg izvještaja o postupanju u upravnim stvarima i bližem sadržaju i načinu vođenja evidencije o postupanju u upravnim stvarima („Sl.list CG“, br.82/2017), koji je donijelo Ministarstvo javne uprave,, uvedene su nove šifre u kancelarijskom poslovanju , ustrojena evidencija o postupanju u upravnim stvarima koje se vode u elektronskoj formi i uveden brojčani (statistički) prikaz godišnjeg izvještaja, a sve u cilju primjene odredaba Pravilnika u prvostepenom upravnom postupku.
- nalog za ažuriranje usklađenog penzijskog osnova boraca NOR -a prije 09.09.1943.godine za januar 2018.godine;
- zahtjev za dopunu kontrole unosa u bazu podataka najviše osnovice za plaćanje doprinosa za PIO za 2017. godinu, na postojeći identifikacioni podatak JMB;
- saradnja sa Sektorom za IT, u cilju prilagođavanja programa, usljed promjena zakonske regulative, koja se odnosi na penzijsko osiguranje i obračun i naplatu doprinosa, kao i dostavljanje odgovarajućih naloga u tom smislu;
- zahtjev za ažuriranje i skeniranje kolektivnih prijava podataka za utvrđivanje staža osiguranja i osnovice osiguranja koje služe za utvrđivanje godišnjeg ličnog koeficijenta i visine uplaćenog doprinosa;
- dostavljeni su nalozi sa odgovarajućim uputstvima za listanje izvještaja po zahtjevima područnih jedinica Fonda PIO i drugih institucija.

1.2 Prvostepeni upravni postupak

Prvostepeni upravni postupak koji se vodi u Fondu PIO obuhvata prvostepeni postupak u domaćem osiguranju i postupak primjenom međunarodnih sporazuma o socijalnom osiguranju – inostrano osiguranje.

1.3 Domaće osiguranje

U izvještajnom periodu, prvostepeni upravni postupak je rješavao po zahtjevima za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, u domaćem osiguranju. U toku godine podneseno je 18.009 novih zahtjeva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a iz prethodne godine je preneseno 1.467 zahtjeva, tako da je u 2018. godini, ukupno za rješavanje bilo 19.476 zahtjeva. Od navedenog broja riješeno je 18.628 zahtjeva ili 95,64%, od čega 84,98% u zakonskom roku od 30 dana. Na kraju

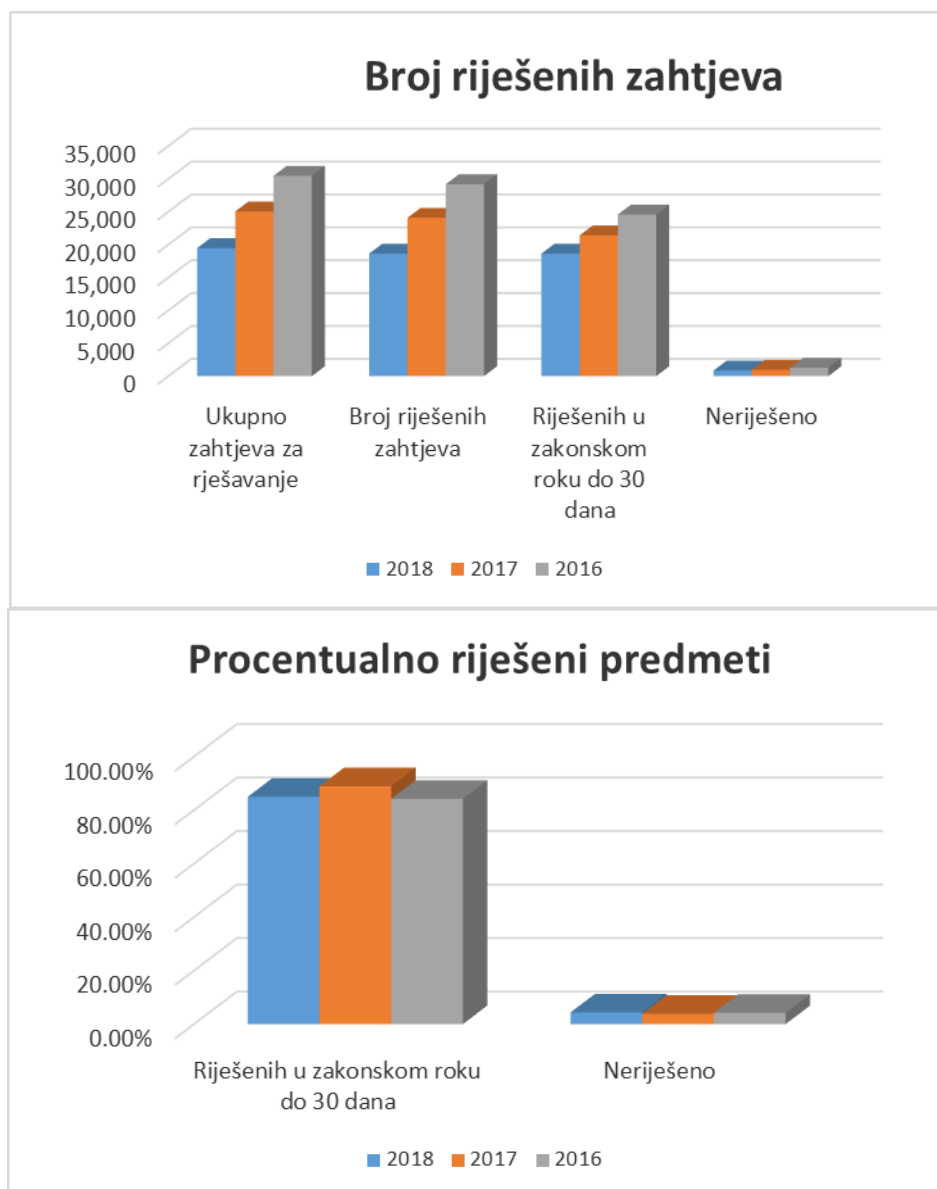
izvještajnog perioda ostalo je 848 ili 4,35% zahtjeva.

Poređenja radi, u 2017. godini je bilo 25.055 zahtjeva za rješavanje u prvostepenom postupku. Po ovim zahtjevima donijeta su 24.086 prvostepena rješenja, od čega 88,91% u zakonskom roku od 30 dana. Na kraju 2017.godine ostalo je 969 ili 3,87% neriješenih zahtjeva.

U 2016. godini je bilo 30.478 zahtjeva za rješavanje u prvostepenom postupku. Po ovim zahtjevima donijeta su 29.196 prvostepena rješenja, od čega 84,21% u zakonskom roku od 30 dana. Na kraju 2016.godine ostalo je 1.282 ili 4,21% neriješenih zahtjeva.

Smanjenje procenta ažurnosti, odnosno rješavanje po zahtjevima u zakonskom roku u 2018. godini rezultat je činjenice što su, u 2016. i 2017.godini PIO u primjeni Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti (obustava isplate penzije po zahtjevima za 4.761 korisnika, što je 19,36% od broja rješenja koja su donijeta u zakonskom roku) i Zakona o izvršenju odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine (donošenje rješenja o uspostavi penzije za 4.667, što je 21,79% od broja rješenja koja su donijeta u zakonskom roku) rješenja donošena u skraćenom postupku, bez sprovođenja ispitnog postupka, odnosno učešća stranke u postupku jer se uspostavljala isplata već utvrđenog prava na penziju, dok je u 2018.godini, bilo manje zahtjeva po kojima se moglo rješavati u skraćenom postupku, što znači da su se prije donošenja rješenja morale provoditi sve radnje propisane ZUP-om, što utiče na vrijeme trajanja postupka a samim tim i na ažurnost. Međutim, u velikom broju slučajeva pored učešća stranke u toku postupka bilo je potrebno, prije donošenja rješenja, pozvati stranku radi izjašnjenja o rezultatima ispitnog postupka. Ova radnja se obavezno sprovodi čak i u slučajevima kada se donosi odbijajuće rješenje. Primjera radi kada Prvostepena invalidska Komisija uvrđi da kod podnosioca zahtjeva ne postoji potpuni gubitak radne sposobnosti, donosilac rješenja stranku mora pozvati i upoznati je da će njen zahtjev biti odbijen i zapisnički konstatovati njeno izjašnjenje što podrazumijeva dodatno angažovanje i produžetak vremena za donošenje rješenja.

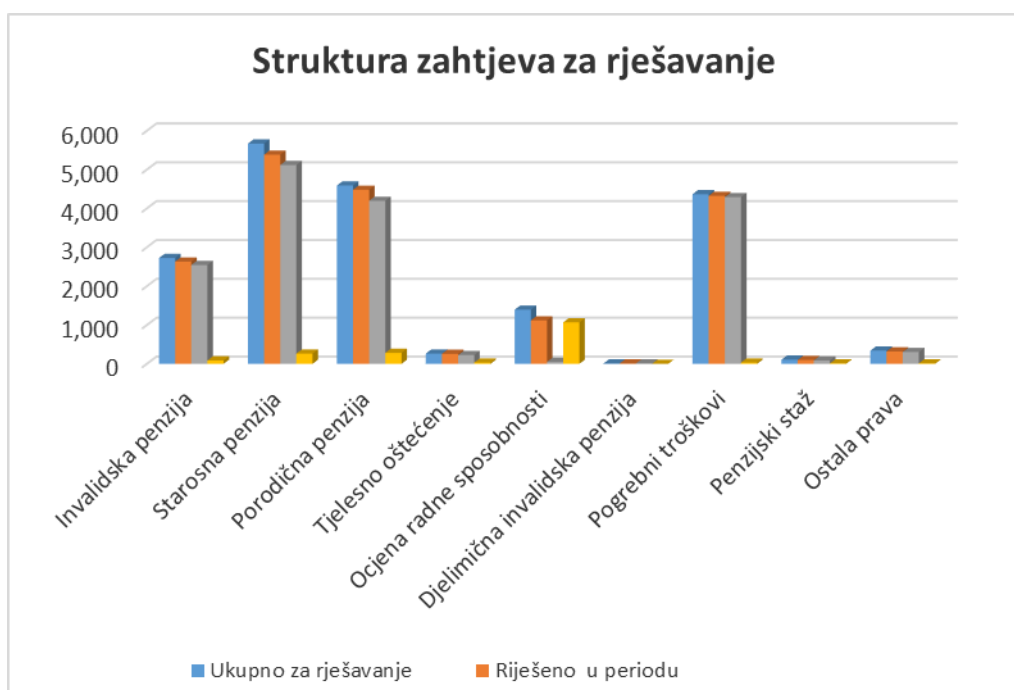
Godina	Ukupno zahtjeva za rješavanje	Broj riješenih zahtjeva	Riješenih u zakonskom roku do 30 dana		Neriješeno	
2018	19.476	18.628	15.831	84.98%	848	4,35%
2017	25.055	24.086	21.416	88,91%	969	3,87%
2016	30.478	29.196	24.587	84,21%	1.282	4,21%

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su podaci o strukturi zahtjeva za rješavanje u 2018. godini, po vrstama prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja

Vrsta prava	Ukupno za rješavanje	Riješeno u periodu	RIJEŠENO		Procenat neriješenih u odnosu na ukupno	Procenat riješenih do prvog mjeseca
			Pozitivno	Negativno		
Invalidska penzija	2.725	2.633	2.544	89	3,38%	67,34%
Starosna penzija	5.671	5.383	5.118	265	5,08%	90,08%
Porodična penzija	4.591	4.480	4.197	283	2,42%	94,15%
Tjelesno oštećenje	264	258	226	32	2,27%	88,76%

Ocjena radne sposobnosti- nije utvrđen gubitak radne sposobnosti	1.395	1.120	52	1.068	19,71%	4,82%
Djelimična invalidska penzija	11	11	11	0	0,00%	63,64%
Pogrebni troškovi	4.367	4.325	4.291	34	0,96%	99,56%
Penzijski staž	110	98	86	12	10,91%	89,80%
Ostala prava	342	320	306	14	6,43%	95,94%
U K U P N O	19.476	18.628	16.831	1.797	4,35%	84,98%

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su podaci o trajanju postupka u rješavanju podnijetih zahtjeva u 2018. godini, po vrstama prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Penzije	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseci	Od 3 do 6 mjeseci	Preko 6 mjeseci
Starosne	4.849	481	41	12
Invalidske	1.773	677	176	7
Djelimične invalidske	7	3	1	0
Porodične	4.218	218	40	4
Pogrebni troškovi	4.306	19	0	0
Tjelesno oštećenje	229	17	12	0

Ocjena radne sposobnosti- nije utvrđen gubitak radne sposobnosti	54	836	229	1
Penzijski staž	88	7	3	0
Ostala prava iz PIO	307	11	1	1
Ukupno	15.831	2.269	503	25

U zakonskom roku, do 30 dana riješeno je 84,98% od ukupnog broja riješenih zahtjeva, u periodu od 1 do 3 mjeseca riješeno je 12,18%, u periodu od 3 mjeseca do 6 mjeseci 2,70%, dok je u periodu preko 6 mjeseci, riješeno je 0,13% zahtjeva.

Pored već predhodno navedenih razloga, trajanje postupka u rješavanju podnijetih zahtjeva, u velikom broju slučajeva, uslovljeno je potrebom za kompletiranje baze podataka aktivnih osiguranika sa nedostajućim podacima, kontrolom tačnosti unijetih podataka u bazu podataka aktivnih osiguranika i potrebom da se sačine službene zabilješke u tim slučajevima, kako bi se na propisan način sprovele sve potrebne radnje. Takođe, određeni broj osiguranika je ostvario staž kod poslodavaca koji su u postupku stečaja ili likvidacije, što značajno otežava postupak utvrđivanja staža osiguranja.

RJEŠAVANJE U PRVOSTEPENOM POSTUPKU PO PODRUČNIM JEDINICAMA U POREĐENJU SA 2017. GODINOM PO VRSTAMA PRAVA

Područna jedinica	Ukupno zahtjeva za rješavanje		Broj riješenih zahtjeva		Procenat neriješenih		Procenat ažurnosti do 30 dana	
	2017.g	2018.g	2017.g	2018.g	2017.g	2018.g	2017.g	2018.g
Invalidska penzija	3.365	2.725	3.258	2.633	3,18%	3,38%	80,45%	67,34%
Starosna penzija	9.250	5.671	8.960	5.383	3,14%	5,08%	93,21%	90,08%
Porodična penzija	5.655	4.591	5.525	4.480	2,30%	2,42%	94,10%	94,15%
Tjelesno oštećenje	246	264	234	258	4,88%	2,27%	88,89%	88,76%
Ocjena radne sposobnosti - nije utvrđen gubitak radne sposobnosti	1.495	1.395	1.146	1.120	23,34%	19,71%	18,85%	4,82%
Djelimična invalidska penzija	5	11	4	11	20,00%	0,00%	75,00%	63,64%
Pogrebni troškovi	4.384	4.367	4.323	4.325	1,39%	0,96%	99,33%	99,56%
Penzijski staž	178	110	174	98	2,25%	10,91%	56,90%	89,80%
Ostala prava	478	342	462	320	3,35%	6,43%	91,77%	95,94%
Ukupno	25.055	19.476	24.086	18.628	3,87%	4,35%	88,91%	84,98%

RJEŠAVANJE U PRVOSTEPENOM POSTUPKU U TOKU 2018. GODINE PO PODRUČNIM JEDINICAMA

Područna jedinica	Ukupno zahtjeva za rješavanje	Broj riješenih zahtjeva	Pozitivno riješeno	Negativno riješeno	Procenat neriješenih od ukupnih	Procenat ažurnosti do 30 dana
Bar	1.713	1.640	1.529	111	4,26%	82,74%
Bijelo Polje	1.511	1.470	1.339	131	2,71%	88,30%
Berane	1.777	1.733	1613	120	2,48%	89,56%
Kotor	1.755	1.675	1.588	87	4,56%	85,97%
Nikšić	2.815	2.729	2.413	316	3,06%	85,60%
Pljevlja	1.331	1.261	1.168	93	5,26%	91,04%
Podgorica	6.711	6.299	5.515	784	6,14%	81,03%
Herceg Novi	979	962	913	49	1,74%	89,29%
Cetinje	884	859	753	106	2,83%	85,80%
Ukupno	19.476	18.628	16.831	1.797	4,35%	84,98%

Procenat ažurnosti, odnosno rješavanje podnijetih zahtjeva u zakonom predviđenom roku na nivou svih područnih jedinica iznosi 84,98%, što je za 3,93% manje u odnosu na predhodnu godinu.

RJEŠAVANJE U PRVOSTEPENOM POSTUPKU PO PODRUČNIM JEDINICAMA U POREĐENJU SA 2017. GODINOM

Područna jedinica	Ukupno zahtjeva za rješavanje		Broj riješenih zahtjeva		Procenat neriješenih		Procenat ažurnosti do 30 dana	
	2017.g	2018.g	2017.g	2018.g	2017.g	2018.g	2017.g	2018.g
Bar	2.063	1.713	1.982	1.640	3,93%	4,26%	86,53%	82,74%
Bijelo Polje	2.174	1.511	2.121	1.470	2,44%	2,71%	94,34%	88,30%
Berane	2.281	1.777	2.226	1.733	2,41%	2,48%	93,80%	89,56%
Kotor	2.037	1.755	1.908	1.675	6,33%	4,56%	91,19%	85,97%
Nikšić	3.811	2.815	3.701	2.729	2,89%	3,06%	90,14%	85,60%
Pljevlja	1.681	1.331	1.611	1.261	4,16%	5,26%	91,25%	91,04%
Podgorica	8.621	6.711	8.206	6.299	4,81%	6,14%	84,29%	81,03%
Herceg Novi	1.181	979	1.153	962	2,37%	1,74%	90,98%	89,29%
Cetinje	1.206	884	1.178	859	2,32%	2,83%	93,38%	85,80%
Ukupno	25.055	19.476	29.196	24.086	3,87%	4,35%	88,91%	84,98%

TRAJANJE POSTUPKA U RJEŠAVANJU PODNIJETIH ZAHTJEVA U 2018. GODINI PO PODRUČNIM JEDINICAMA:

Područna jedinica	Do jednog mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Preko 6 mjeseci
Bar	1.357	207	69	7
Bijelo Polje	1.298	136	36	0
Berane	1.552	138	43	0
Kotor	1.440	156	77	2
Nikšić	2.336	307	81	5
Pljevlja	1.148	83	30	0
Podgorica	5.104	1.084	100	11
Herceg Novi	859	62	41	0
Cetinje	737	96	26	0
Ukupno	15.831	2.269	503	25

U izvještajnom periodu u područnim jedinicama obavljane su i druge aktivnosti:

- obrađeno je 5.857 zahtjeva (zamolnica) za kompletiranje podataka o stažu osiguranja i zaradama po zahtjevu Odsjeka za sprovođenje inostranog osiguranja, kao i po zahtjevima područnih jedinica sa teritorije drugih opština za osiguranike sa njihovog područja,
- ovjereno je 39.491 rješenja o administrativnim zabranama,
- izdato je 19.511 uvjerenja po zahtjevima osiguranika i korisnika, (da su/ nijesu korisnici penzija, da nijesu korisnici tuđe njege i pomoći, uvjerenja o visini penzije, uvjerenja o unijetim podacima o stažu i zaradama u bazu podataka Fonda PIO itd.)
- preko 63.300 izlistanih izvještaja iz baze Fonda PIO Crne Gore po zahtjevu osiguranika i korisnika.

1.4 Odsjek za sprovođenje inostranog osiguranja

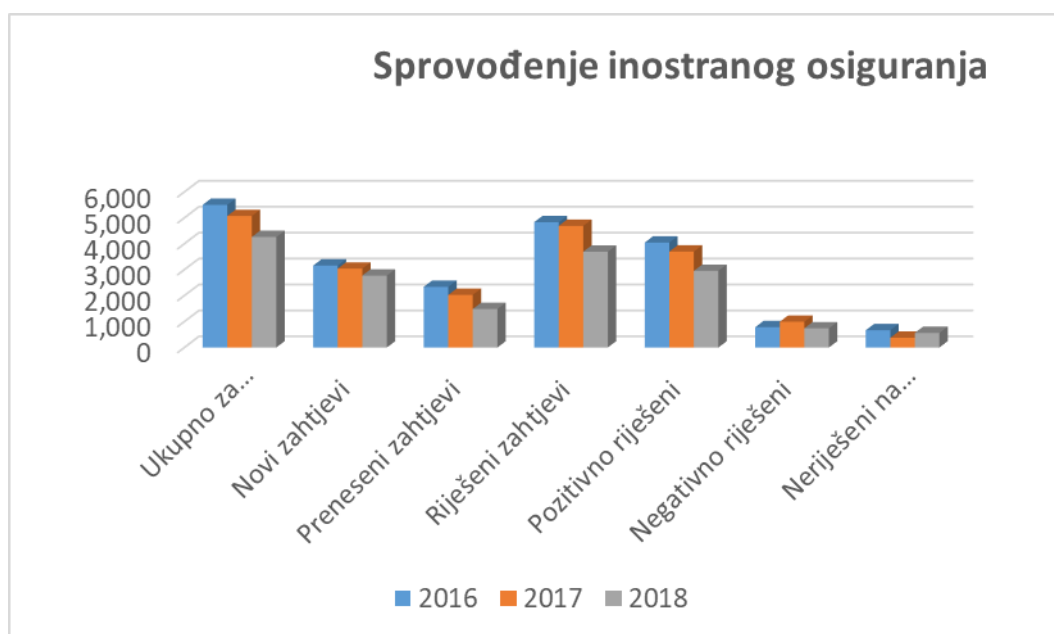
U Odsjeku za sprovođenje inostranog osiguranja, u toku 2018. godine, ukupan broj zahtjeva za rješavanje bio je 4.262, od čega 2.775 novih zahtjeva i 1.487 prenesenih zahtjeva iz prethodne godine. Od ukupnog broja zahtjeva za rješavanje, pozitivno je riješeno 2.956 zahtjeva, dok je negativno riješenih 740. Neriješenih na kraju perioda je 566 ili 13,28, dok je procenat riješenih zahtjeva u zakonskom roku iznosio 78,63%.

U izvještajnom periodu obrađeno je ukupno 2.438 zamolnica u čiji broj ne ulaze zamolnice iz prethodnih godina koje su često aktivne jer inostrani nosilac osiguranja traži dodatne informacije i obavještenja u vezi istih.

Takođe, zaposleni u ovom odsjeku preduzimaju stalne urgencije preko inostranog nosioca osiguranja, pisanim putem, u cilju efikasnijeg okončanja postupka i putem telefona i elektronske pošte.

	2016	2017	2018
Ukupno za rješavanje	5.501	5.072	4.262

Novi zahtjevi	3.161	3.042	2.775
Preneseni zahtjevi	2.340	2.030	1.487
Riješeni zahtjevi	4.833	4.693	3.696
Pozitivno riješeni	4.047	3.699	2.956
Negativno riješeni	786	994	740
Neriješeni na kraju perioda	668	379	566
	12,14%	7,47%	13,28%
Procenat ažurnosti do 30 dana	74,49%	82,51%	78,63%

U Odsjeku za sprovođenje inostranog osiguranja procenat riješenih zahtjeva u zakonskom roku od 30 dana u 2017.godini iznosi 78,63%.

Potrebno je napomenuti da ovaj Odsjek rješava po zahtjevima u skladu sa međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju i to sa: Austrijom, Belgijom, Bugarskom, Velikom Britanijom, Danskom, Italijom, Mađarskom, Luksemburgom, Njemačkom, Norveškom, Poljskom, Francuskom, Slovačkom, Švedskom, Švajcarskom, Holandijom, Češkom, Turskom. Takođe se obavljaju poslovi u vezi primjene Sporazuma o potvrđivanju perioda osiguranja za ostvarivanje prava na penziju sa Kosovom. Od bivših republika SFRJ, primjenjuju se sporazumi potpisani sa Makedonijom, Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom, Srbijom i Slovenijom, što predstavlja veliku specifičnost u radu ovog odsjeka i nemogućnost brzog završetka postupka zbog čekanja odgovara od inostranog nosioca osiguranja, a koji se odnosi na podatke koji su bitni za okončanje postupka. Stoga se ne može ispoštovati zakonski rok od 30 dana za donošenje rješenja u upravnom postupku.

1.5 Riješeni zahtjev na nivou područnih jedinica i odsjeka za sprovođenje ino osiguranja po pravnim osnovama

OPŠTI PREGLED RADA FONDA PIO PO PRAVNIM OSNOVIMA (tip podneska - zahtjev, vrsta postupka - postupak po zahtjevu)

1/1

TRAJANJE POSTUPKA U PERIODU OD 01.01.2018 DO 31.12.2018

Šifra pravnog osnova	Riješeno u periodu	RIJEŠENO		Procenat riješenih do 1 mjes.	TRAJANJE POSTUPKA						Broj zaključaka
		POZ.	NEG.		Do 1 mjes.	1-2 mjes.	2-3 mjes.	3-6 mjes.	6-12 mjes.	Preko 12 mjes.	
101 - OSIGURANIK KOD KOGA NASTANE GUBITAK RADN	19	18	1	73.68	14	4	1	0	0	0	0
102 - OSIGURANIK KOD KOGA NASTANE GUBITAK RADN	1145	1125	20	85.24	976	68	59	37	4	1	1
202 - Član 17 stav 2	1173	1136	37	87.98	1032	101	20	15	3	2	0
207 - KORISNIKU PENZIJE KOJI ISPUNJAVA USLOVE IZ ČL	6	6	0	50.00	3	1	1	0	1	0	0
208 - KORISNIKU KOJI JE PRAVO OSTVARIO PO POS.USLO	0	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0	0
217 - OSIGURANIK STIČE PRAVO NA STAROSNU PENZIJU	22	16	6	90.91	20	1	0	1	0	0	0
218 - OSIGURANIK STIČE PRAVO NA PRIJEVREMENU STA	1187	1163	24	84.67	1005	117	34	23	7	1	0
219 - ČLAN 197d	1300	1258	42	86.62	1126	103	33	26	12	0	3
220 - ČLAN 198a	648	621	27	83.33	540	64	30	8	6	0	0
222 - ČLAN 197i	36	35	1	88.89	32	4	0	0	0	0	0
224 - Član 197k	4	4	0	100.00	4	0	0	0	0	0	0
225 - Član 109b Zakona o izmjenama i dopunama Zakona u dnu	16	16	0	81.25	13	3	0	0	0	0	0
226 - Član 52b Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agencij	0	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0	0
227 - Član 52c Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agencij	0	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0	0
228 - Član 197L	48	43	5	95.83	46	1	0	1	0	0	0
301 - POROD-ČL.42.ST.1.T.1UMRLOG OSIG.KOJI JE NAVRS.	754	745	9	92.44	697	37	11	5	3	1	0
302 - POROD-ČL.42.ST.1.T.2PORODICE UMRLOG KORISNIK	808	803	5	95.54	772	22	8	5	0	1	0
309 - PORODIČNA-ČLAN 49A RODITELJA,PO 2.ROD.20%ZA	9	8	1	88.89	8	1	0	0	0	0	0
401 - VISINA NOVČANE NAKNADE ZA TJELESNO OSTECE	11	11	0	100.00	11	0	0	0	0	0	0
501 - ČLAN 57 STAV 1 I 2 - U SLUCAJU SMRTI KORISNIKA	4556	4554	2	99.50	4533	17	3	1	2	0	0
OSTALO - NOVI PROPISI	1041	1029	12	87.22	908	104	19	10	0	0	0
OSTALO - STARI PROPISI	2020	2002	18	96.49	1949	49	13	7	0	2	0
OSTALO - NOVI PROPISI (bez šifre pravnog osnova)	4906	2603	2303	50.02	2454	818	1106	506	15	7	42
OSTALO - STARI PROPISI (bez šifre pravnog osnova)	2615	2591	24	99.20	2594	11	6	3	0	1	2
U K U P N O	22324	19787	2537	83.93	18737	1526	1344	648	53	16	48

Šifra pravnog osnova	
101 čl.37 st 1 tač.1	osiguranik kod koga nastane gubitak radne sposobnosti iz čl.30. ovog Zakona stiče pravo na inv.penziju ako je invalidnost prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću bez obzira na dužinu penzijskog staža
102 čl.17 st.1 čl.197 st.2	osiguranik kod koga nastane gubitak radne sposobnosti iz čl.30 ovog Zakona stiče pravo na inv.penziju ako je invalidnost prouzrokovana povredom van rada ili bolešću i ako je stekao uslov za stic.prava iz čl.17 st 1 čl.197 st.2(staž trećinu radnog vijeka)
202 čl.17 stav 2	osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navrš 40 godina staža osiguranja
207 čl.112st.1 i čl.215 st.1	korisnik starosne penzije koji ispunjava uslove iz čl.112 st.1 ovog Zakona, za ponovno određivanje penzije ,a kome je visina prava određena po propisima koji su važili do dana primjene ovog Zakona, radi ponovnog određivanja penzije(prethodno se svodi na lični bod korisnika)
208 čl 112 stav 1 i čl.215 st.6	korisniku koji je pravo ostvario po pos.uslovima ,povoljnijim od opštih uslova ,koji su se primjenjivali prije početka primjene ovog Zakona ,koji ispunjava uslove iz čl.112 st.1 ovog Zakona ,određuje se penzija pod uslovima propisanim ovim Zakonom
217 čl 17 stav 3	30 godina staža osiguranja od čega najmanje 20 godina efektivno" beneficirani"- rudari
218 čl 17 a	prijevremena starosna penzija
219 čl.197 đ	izuzetno od odredbe čl 17 st.1 ovog zakona,pravo na starosnu penziju osiguranik stiče kad navrš 15 godina penzijskog staža i to u 2015.godini 65 godina i četiri mjeseca života(muškarac), odnosno 60 godina i šest mjeseci života(žena)
220 čl.198 a	izuzetno od odredbe čl 17 st.2 ovog zakona osiguranik žena stiče pravo na starosnu penziju kad navrš u 2015.godini 55 godina i šest mjeseci života i 35 godina i šest mjeseci staža osiguranja
222 čl 197 i	najmanje 20 g staža osiguranja, bez obzira na godine starosti- roditelji invalidne djece
224 čl 197 k	30 godina staža osiguranja, ukoliko je radni odnos prestao u sektoru metaloprerađivačke industrije zbog uvođenja stečaja, a u tom procesu nije isplaćena otpremnina (od 08 , 01.08.215. do 15.03.2015.)
225 čl 109 b Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima	Prestanak radnog odnosa do 01.aprila 2015.g. Ukoliko do 31.januara 2015.g. Navrš 40 g. Života i 20 g. staža osiguranja od kojih najmanje 10 g. efektivno provedenih na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (od 13.01.2015.g. do 01.07.2015.g.)
226 čl 52 b Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ANB	Službenik ANB koji zaključno sa 30.aprilom 2015.g. navrš 50 g. života i 25 godina staža osiguranja, od kojih najmanje 15 g. efektivno provedenih na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem prestaje radni odnos najkasnije 1. maja 2015.g. (od 07.03.2015.g. do 01.07.2015.g.)
227 čl 52 c Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ANB	Službenik ANB kome na lični zahtjev radni odnos prestane do 1. maja 2015.g. ukoliko zaključno sa 30.aprilom 2014.g. navrš 50 g. života i 20 godina staža osiguranja, od kojih najmanje 10 g. efektivno provedenih na poslovima u agenciji na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (od 07.03.2015.g. do 01.07.2015.g.)
228 čl 197 L	osiguranik kome je u privrednom društvu u kojem je država imala vlasnički udio, prestao radni odnos zbog uvođenja stečaja stiče pravo sa navrš 30 godina staža osiguranja(muškarac) odnosno 25 godina staža osiguranja(žena). (od 18.03.2015.g.-01.07.2015.g.)
301 čl.42 st.1 tač.1	pravo na porodičnu penziju mogu ostvariti članovi porodice umrlog osiguranika koji je navrš 40 g. života i 20 godina staža osiguranja ili najmanje deset godina penzijskog staža ili ispunio uslove za starosnu ili invalidsku penziju
302 čl 42 st.1 tačka 2	pravo na porodičnu penziju mogu ostvariti članovi porodice umrlog korisnika starosne ili invalidske penzije
309 čl 49 a	djeci bez oba roditelja,pored porodične penzije po jednom roditelju,pripada i porodična penzija po drugom roditelju i to za jedno dijete 20%, za dva djeteta 40%, za tri djeteta 60%,a za četvoro ili više djece 100% starosne ili invalidske penzije iz člana 47 stav ovog zakona
401 čl 56	visina novčane naknade za tjelesno oštećenje određuje se po članu 56 Zakona o PIO
501 čl 57 STAV 1 i 2	u slučaju smrti korisnika penzije licu koje izmiri troškove sahrane pripada naknada pogrebnih troškova u visini 3 prosječne penzije u državi isplaćene u mjesecu prije smrti

U izvještajnom periodu na nivou područnih jedinica i Odsjeka za sprovođenje INO osiguranja pokrenuta su 1.983 postupka po službenoj dužnosti i 201 postupaka prenijetih iz predhodne godine, tako da ih je ukupno bilo 2.184. Od ovog broja okončan je 2.221 postupak, dok je ostalo neokončanih 60 postupka.

Postupci po službenoj dužnosti pokrenuti su u slučajevima prestanka prava na porodičnu penziju po sili zakona, obustava isplate porodične penzije zbog nedostavljanja potvrde o školovanju, uspostavljanja prava na isplatu porodične penzije, prestanka prava na tuđu pomoć i njegu i tjelesno oštećenje usled smrti korisnika prava, rješenje o prestanku prava radi ostvarivanja prava na povoljniju penziju i u drugim slučajevima kad to nalažu pravila postupka.

2. SEKTOR ZA MEDICINSKO VJEŠTAČENJE IZ OBLASTI PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

U toku 2018. godine Sektor za medicinsko vještačenje je na osnovu Pravilnika o obrazovanju i načinu rada prvostepene invalidske komisije u prvostepenom postupku za ostvarivanje prava osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja, riješio 2.991 zahtjeva za vještačenje. Broj pristiglih zahtjeva je 3.172, od čega je 181 zahtjev preneseno u 2019. godinu. Jedan broj zahtjeva se redovno prenosi u narednu godinu, zbog specifičnosti procedure zakazivanja vještačenja.

Od riješenih 2.991 zahtjeva za ocjenu radne sposobnosti je bilo 2.788 zahtjeva, a za ocjenu tjelesnog oštećenja 34 i nesposobnosti za samostalan život i rad 169. PGRS – Potpuni gubitak radne sposobnosti je utvrđen kod 744 osiguranika ili 26,68 %. DGRS- Djelimični gubitak radne sposobnosti je utvrđen kod 4 osiguranika ili 0,14 %.

Na osnovu međunarodnih sporazuma o socijalnom osiguranju, invalidske penzije, INO penzije je ostvarilo 199 osiguranika ili 7,13 %.

Kontrolni pregledi koji su prema pravilniku obavezni u roku od tri godine od datuma nastanka PGRS izvršeni su kod 196 osiguranika ili 7,03 %, i kod svih potvrđen PGRS.

Liječenje nije bilo završeno je kod 874 osiguranika ili 31,35 %.

Bez kategorije je bilo 80 osiguranika ili 2,87 %.

Vraćeno je 256 osiguranika ili 9,18 %, tj. vještačenje nije izvršeno zbog neodazivanja osiguranika na pregled ili odustajanja osiguranika od zahtjeva ili neposjedovanja kompletne medicinske dokumentacije.

Tjelesno oštećenje je vještačeno u 34 zahtjeva. Pozitivno je riješeno 14 zahtjeva ili 41,18 %, a odbijeno je 20 zahtjeva ili 58,82 %.

Nesposobnost za samostalni život i rad je vještačena u 169 zahtjeva. Pozitivno su riješena 105 ili 62,13 % zahtjeva, a odbijeno je 64 zahtjeva ili 37,86 %.

Struktura osiguranika kod kojih je utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti prema polu, životnoj dobi i godinama staža:

Sa PGRS više je bilo muških osiguranika, tj. 492 ili 64,12%, a osiguranica ženskog pola je bilo 252 ili 33,88%.

Prema životnom dobu najviše je bilo PGRS kod osiguranika u dobi od 50-60 godina starosti i to: muških 393 ili 52,90% a kod ženskih 214 ili 28,83%.

Prema godinama radnog staža najviše je bilo PGRS sa stažom od 30-40 godina i to: kod muških osiguranika 343 ili 46,21%, a kod ženskih osiguranica PGRS je najviše zastupljen kod osiguranica sa 20-30 godina radnog staža i to: kod 178 ili 23,92%.

Uzroci invalidnosti kod osiguranika kod kojih je utvrđen PGRS su bolesti srca i krvnih sudova i to: kod 172 osiguranika ili 27,56%, maligna oboljenja kod 160 ili 25,94% i duševni poremećaji i poremećaji ponašanja kod 121 ili 19,62 % osiguranika. Potom slijede bolesti koštanog mišićnog sistema, bolesti nervnog sistema, bolesti žlijezda sa unutrašnjim lučenjem, povrede, trovanja itd.

3. SEKTOR ZA OBRAČUN, ISPLATU PRAVA I RAČUNOVODSTVENE POSLOVE IZ OBLASTI PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

Poslovi iz nadležnosti Sektora za obračun i isplatu prava i računovodstvene poslove iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja obavljaju se u četiri organizacione jedinice i to:

- odsjeku za obračun i isplatu prava
- odsjeku za računovodstvo
- odsjeku za statistiku
- službi za finansijske poslove, koja je organizovana kao posebna organizaciona jedinica, ali je ovlašćenjem direktora Fonda rukovođenje, koordiniranje i organizovanje rada u Službi prenešena u nadležnost ovog Sektora.

U Sektoru za obračun i isplatu prava i računovodstvene poslove iz oblasti PIO blagovremeno su izvršavani svi poslovi, u dijelu tekućih aktivnosti koje se odnose na: spovođenje rješenja i zaključaka u dijelu obračuna i isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u nacionalnom i međunarodnom osiguranju, sprovođenje obračuna i obrada za isplatu odštetnih zahtjeva po preračunatim penzijama shodno međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju, kontrolu pojedinačnih obračuna po rješenjima u nacionalnom i međunarodnom osiguranju, praćenje svih finansijskih transakcija o primicima i izdacima preko Izvještaja iz Trezora, njihova knjigovodstvena evidencija, izradu nacrtu budžeta Fonda u skladu sa smjernicama Ministarstva finansija; izradu kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvještaja i njihovo dostavljanje nadležnim organima i institucijama, priprema podataka za isplatu prava iz PIO, obračun i isplatu zarada, naknada i ostalih primanja po osnovu zaposlenja; vođenje računa i raspolaganje gotovinom u blagajni, obradu i dostavljanje zahtjeva za plaćanje u skladu sa Uputstvom o radu Državnog trezora, unapređenje i sprovođenje sistema finansijskog upravljanja i kontrola u Fondu, izradu i dostavljanje kvartalnih i godišnjih izvještaja o uspostavljanju sistema finansijskih kontrola u Fondu; ažuriranje postojećih uputstava i procedura za definisane poslovne procese u Fondu, pripremanje raznih izvještaja sa statističkim podacima za potrebe analize i sagledavanje ovog segmenta javne potrošnje.

Takođe, u ovom Sektoru, u izvještajnom periodu, obavljali su se poslovi vezani za javne nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, čija je primjena obavezujuća za sve korisnike sredstava Budžeta Crne Gore. Naime, Fond PIO je u propisanom roku sačinio Plan javnih nabavki za 2018. godinu, koji je usvojio Upravni odbor Fonda. Planom javnih nabavki utvrđeni su pojedinačni predmeti javnih nabavki, opis javne nabavke u skladu sa Jedinstvenim rječnikom javnih nabavki propisanim od strane EK, procijenjena vrijednost, vrsta postupka koji će se sprovoditi, okvirno vrijeme sprovođenja postupka i izvor sredstava po pojedinim predmetima javne nabavke.

Ministarsvo finansija je dalo saglasnost na Plan javnih nabavki (akt broj 03-878/1 od 23.01.2018. godine), što podrazumijeva da su Budžetom za 2018. godinu obezbijedena sredstva po svim vrstama nabavki, na osnovu čega su se stvorili zakonski uslovi za pokretanje postupka javnih nabavki. Procijenjena vrijednost javnih nabavki za 2018. godinu iznosila je 773.000,00€.

Na osnovu Plana javnih nabavki, u cilju nesmetanog odvijanja procesa rada, kao i kvalitetnog i blagovremenog obavljanja funkcija Fonda, sprovedeno je 20 postupaka javnih nabavki za nabavku roba i usluga i izvođenja radova., i to: sedam otvorenih postupaka, 11 nabavki male vrijednosti i dva pregovaračka postupka bez prethodnog objebljivanja poziva za javno nadmetanje. Vrste postupka javne nabavke određene su u skladu sa zakonskim rješenjima prema procijenjenoj vrijednosti javne nabavke. Za sprovođenje pregovaračkog postupka bez prethodnog objebljivanja poziva za javno nadmetanje dobijena je prethodna saglasnost nadležnog organa uprave za poslove javnih nabavki.

Za 17 pojedinačnih postupaka javne nabavke pripremljen je niz pojedinačnih akata u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, to: odluka o pokretanju postupka javne, urađena je tenderska dokumentacija, zapisnici o javnom otvaranju ponuda i zapisnici o pregledu ocjeni i vrednovanju ponuda, na osnovu kojih su donešena rješenja o izboru najpovoljnijeg ponuđača. Sa izabranim ponuđačima potpisani su ugovori nakon čega je izvršena nabavka roba, usluga i izvođenje radova. Tri otvorena postupka javne nabavke za nabavku roba i usluga postupak je još uvijek u toku.

U okviru ovog Sektora, shodno članu 32 Zakona o javnim nabavkama, sprovedena su četiti otvorena postupka javnih nabavki u ime i za račun DOO „PIO“ Ulcinj, za 2018.godinu.

U toku 2018. godine Državna revizorka institucija je, u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, u sklopu revizije Završnog računa Budžeta Crne Gore, izvršila reviziju finansijskih izvještaja Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore za 2017. godinu. Revizijom su obuhvaćeni izvori finansiranja, izdaci Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja po osnovu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, javne nabavke, obaveze i potraživanja, kao i imovina Fonda.

Ni u jednom od navedenih segmenata, koji su bili predmet revizije, nisu utvrđene nepravilnosti. Date su određene preporuke koje se odnose na način povraćaja po osnovu neisplaćenih penzija, odnosno da se povraćaj neisplaćenih penzija usmjerava na Glavni račun državnog Trezora umjesto na uplatni račun Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja. Ova preporuka je realizovana u saradnji sa Ministarstvom Finansija. U 2018. godini, ovaj Sektor je značajan dio svojih aktivnosti usmjerio na saradnju sa ostalim sektorima u okviru Fonda, kao i državnim i drugim organima i institucijama radi

blagovremenog obavljanja poslova iz svojih nadležnosti.

3.1 Odsjek za obračun i isplatu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja

Odsjek za obračun i isplatu prava prati i sprovodi propise iz: oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja u dijelu obračuna i isplate prava iz PIO, oblasti upravnog postupka u dijelu obračuna i isplate prava i oblasti obezbjeđenja i izvršenja. Nadalje, vrši sprovođenje rješenja i zaključaka u dijelu obračuna i isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u nacionalnom i međunarodnom osiguranju; kontrolu pojedinačnih obračuna po rješenjima u nacionalnom i međunarodnom osiguranju; sprovođenje obračuna za refundaciju sredstava invalidima rada II kategorije po zahtjevima poslodavaca; sprovođenje obračuna i obrada za isplatu odštetnih zahtjeva po preračunatim penzijama shodno međunarodnom sporazumu o socijalnom osiguranju; vođenje evidencija o uplatama i isplatama po odštetnim zahtjevima shodno međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju; sprovođenje administrativnih, sudskih i drugih zabrana; unos članarine; unosi, promjene i brisanje tekućih računa; izdavanje potvrda, uvjerenja i izvoda iz baze podataka korisnika prava o primanjima i kreditnim zaduženjima penzionera za (sticanje državljanstva, ostvarivanje tuđe njege i pomoći kod Centra za socijalni rad, jednokratne novčane pomoći, ovjera zdravstvene knjižice, odmor i rekreaciju preko Saveza udruženja penzionera, subvencije za plaćanje računa za utrošenu električnu energiju, izdavanje vize ,na lični zahtjev itd.); izrada mjesečnih, kvartalnih i godišnjih izvještaja u vezi isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja; izdavanje potvrda o životu za korisnike prava koji žive na teritoriji Crne Gore a pravo iz PIO ostvaruju u drugim državama po međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju; sprovođenje potvrda o životu za korisnike prava iz PIO koji žive van teritorije Crne Gore a pravo ostvaruju po međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju; vođenje službenih evidencija. Tokom izvještajnog perioda Fond PIO Crne Gore je obezbijedio sredstva za isplatu - **130.240** (stotridesethiljadadvjestačetrdeset) korisnika prava (civilni i vojni sa prebivalištem u Crnoj Gori i inostranstvu) i to:

Civilni korisnici prava

Vrsta prava	Broj korisnika
Starosne penzije	63.987
Srazmjerne starosne penzije	1
Invalidske penzije	20.504
Djelimične invalidske penzije	21
Porodične penzije	27.929
Srazmjerne porodične penzije	1
Porodične penzije po drugom roditelju	103
Tuđa njega i pomoć	14

Tjelesno oštećenje	49
Privremena naknada invalida III kategorije	554
Dodatak za spomenicu	18
UKUPNO	118.171

Vojni korisnici prava

Vrsta prava	Broj korisnika
Starosne penzije	925
Invalidske penzije	369
Porodične penzije	834
Tjelesno oštećenje	49
Tuđa njega i pomoć	14
Porodična penzija po drugom roditelju	2
UKUPNO	2.193

Za vojne korisnike prava koji žive na teritoriji druge države vršena je isplata za **77** korisnika: Makedonija 4 (starosna 2 i porodična penzionera 2), Bosna i Hercegovina 9 (4 invalidska, 2 starosna i 3 porodičnih), Hrvatska 14 (6 starosnih, 2 invalidska i 6 porodičnih), Srbija 48 (4 invalidska, 29 starosnih i 15 porodičnih) i Slovenija 2 (1 starosni i 1 porodični penzioner).

Odsjek za obračun i isplatu prava za 2018. godinu vršilo je obračun i isplatu prava za **9.799** civilna korisnika koji žive u inostranstvu (van teritorije Crne Gore) i to:

- Makedonija 294 korisnika (23 invalidskih, 189 starosnih, 79 porodičnih, 2 srazmjernih starosnih i 1 TO);
- Bosna i Hercegovina 2.016 korisnika (226 invalidskih, 1.201 starosnih, 585 porodičnih, 1 privremena naknada-invalid III kat. 1 TO i 1 djelimična invalidska penzija);
- Hrvatska 1.305 korisnika (118 invalidskih, 818 starosnih, 345 porodičnih, 5 srazmjernih starosnih, 15 TO, 4 TNJiP);
- Srbija 5.791 korisnika (682 invalidskih, 4.123 starosnih, 910 porodičnih, 49 TO, 3 dodatak za spomenicu, 23 TNJiP i 1 porodična penzija po drugom roditelju) i
- Slovenija 262 korisnika (32 invalidskih, 199 starosnih i 31 porodičnih);
- Austrija 20 (11 starosnih, 7 invalidskih i 2 porodična);
- Češka 10 (8 starosna, 2 invalidska);
- Italija 4 starosna;
- Njemačka 70 (55 starosnih, 7 porodičnih i 8 invalidska),
- Francuska 6 starosnih,
- Slovačka 3 starosna,
- Švajcarska 3 starosna,
- Holandija 6 starosnih,

- Luksemburg 6 (1 starosni, 5 invalidskih),
- Belgija 1starosna i
- Mađarska 1 starosni.

Za izvještajni period pristiglo je i obrađeno u Odsjeku 19.993 rješenja i zaključaka od Područnih jedinica i Odsjeka za inostrano osiguranje.

U djelokrug rada Odsjeka spada i sprovođenje administrativnih zabrana, razni oblici kredita kod Poslovnih banaka i mikrokreditnih institucija u svojstvu korisnika kredita ili žiranta, krediti na odloženo plaćanje (registracija automobila, kupovina paketa suhomesnatih proizvoda, svinjske polutke, jagnjad, tehnička roba, odmor i rekreacija, itd), rješenja o izvršenju od strane sudova. U izvještajnom periodu Odsjeku je dostavljeno 4.123 administrativnih zabrana od strane Poslovnih banaka i MFI (ručno unešenih), obustava po raznim osnovama 30.178 (ručno unešenih) i 80.008 (unešenih failom), 19.220 potvrda, zahtjeva, promjena tekućih računa, obavještenja, molbi itd. i 2.356 potvrda za invalide rada.

Broj penzionera za koje postoje razne vrste obustava za jedan ili više kreditnih zaduženja za decembar mjesec 2018. godine je 61.671 (57.327 administrativnih zabrana i 3.351 sudskih zabrana - civilnih i 956 administrativnih zabrana i 37 sudskih zabrana - vojnih korisnika), ne računajući obustave po osnovu osiguranja kod ZOIL „Lovćen“, članarine Savezu udruženja penzionera (civilni i vojni) i solidarna stambena izgradnja, porezi, osiguranje, alimentacije.

Takođe, je prema bivšim državama SFRJ (Bosna i Hercegovina, Makedonija, Hrvatska, Srbija i Slovenija) blagovremeno vršio dostavu obrazaca potvrda o životu i tekućih računa u cilju zakonite isplate penzija korisnika prava Fonda PIO Crne Gore sa prebivalištem van teritorije Crne Gore.

Blagovremeno je vršena, shodno Zakonu, priprema i razmjena podataka u vezi odštetnih zahtjeva bivših Republika SFRJ. Shodno zahtjevima korisnika vršena je ovjera potvrda o životu za lica koja su sa prebivalištem u Crnoj Gori a primaju penziju iz Fonda druge države.

3.2 Odsjek za računovodstvene poslove u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja

U Odsjeku za računovodstvene poslove, kao i u prethodnom periodu, sve aktivnosti su obavljane u skladu sa propisima i uputstvima koji se odnose na računovodstvene politike državnih fondova. Naime, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja vodi poslovne knjige u skladu sa:

- Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Službeni list RCG“, br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2018. god („Službeni list CG“, br. 90/17, 17/18 i 55/18)
- Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet CG i budžete opština („Službeni list RCG“, br. 72/16)

- Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta i vanbudžetskih fondova i jedinica lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 23/14), a u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima;
- Uputstvom o radu Državnog trezora („Službeni list CG“, br.53/14 i 72/15));
- Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popis stvari u državnoj imovini („Službeni list CG“, br. 13/10);
- Zakon o državnoj imovini Crne Gore(Službeni list CG, br.21/09 I 40/11);
- Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari (Službeni list CG, br.47/11);
- Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika (Službeni list RCG, br.32/03).

U skladu sa navedenim propisima postavljen je sistem budžetskog računovodstva i okvir finansijskog izvještavanja. Fond PIO je blagovremeno obezbijedio da se primici i izdaci, obaveze, kao i potraživanja, stanje imovine i dr. u poslovnim knjigama evidentiraju po klasi, grupi i sintetici u skladu sa navedenim Pravilnikom. Evidentiranje poslovnih događaja temelji se na zakonskim propisima i računovodstvenim standardima primjenom gotovinskog načela u evidentiranju primitaka i izdataka, kao i primjenom modifikovanog načela u evidentiranju imovine, obaveza i potraživanja.

Sistem vođenja budžetskog računovodstva i izvještavanja daju pouzdanu osnovu za upravljanje budžetom i postizanje finansijske odgovornosti u donošenju odluka i poslovnih politika. S toga su u Fondu osigurane kontrole zakonitog trošenja u svakoj fazi njihovog nastanka i trošenja.

U izvještajnom periodu u ovom Odsjeku obavljani su poslovi koji se odnose na:

- praćenje i kontrolu finansijskih promjena Fonda uz primjenu važećih materijalno-finansijskih propisa, kontnog plana i drugih akata;
- vođenje poslovnih knjiga – Glavne knjige Fonda i pomoćnih evidencija (osnovna sredstva, materijal i sitan inventar, analitike poslovnih partnera – kupaca i dobavljača) utvrđenih zakonom i podzakonskim aktima koji regulišu ovu oblast;
- kontrolu ispravnosti, tačnosti i zakonitosti knjigovodstvenih isprava na kojima se zasniva knjigovodstvena evidencija Fonda;
- evidentiranje prihoda po osnovu doprinosa za PIO po vrstama doprinosa na bazi izjave primaoca koje svakodnevno dostavlja Ministarstvo finansija - Direktorat Državnog trezora;
- evidentiranje prihoda po međunarodnim sporazumima i ostalih prihoda Fonda na osnovu izvještaja dostavljenih od strane poslovne banke i Ministarstva finansija – Direktorat Državnog trezora;
- evidentiranje obračuna prava iz PIO iz nacionalnog i međunarodnog socijalnog osiguranja, na osnovu rekapitulara o obračunatim vrstama prava iz PIO;

- evidentiranje isplaćenih prava iz PIO u nacionalnom i međunarodnom osiguranju na osnovu izvještaja dobijenih od Državnog trezora i poslovne banke za plaćanja prema inostranstvu ;
- obračun i evidentiranje doprinosa na penzije po stopama propisanim Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje;
- evidentiranje promjena na osnovnim sredstvima, sitnom inventaru i potrošnom materijalu i obračun amortizacije;
- obradu i evidentiranje ostalih plaćanja koji proizilaze iz rada Fonda (zarada zaposlenih na bazi izvršenih obračuna, faktura za materijalne troškove Fonda, odluka Upravnog odbora Fonda i dr. materijalno – finansijskih dokumenata);
- kontinuirano usaglašavanje stanja sa dobavljačima Fonda i dostavljanje izvoda otvorenih stavki na godišnjem nivou;
- pripremu podataka za izradu polugodišnjih i godišnjih izvještaja o finansijskom poslovanju radi dostavljanja nadležnim organima i institucijama;
- izradu izvještaja o neizmirenim obavezama Fonda na kvartalnom i godišnjem nivou, a po zahtjevu Ministarstva finansija i u kraćim vremenskim intervalima;

Pored redovnih aktivnosti koje se odvijaju u Odsjeku za računovodstvene poslove u oblasti PIO u toku 2018. godine, tokom revizije Finansijskih izvještaja Fonda PIO, u sklopu revizije Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2017. godinu, službenici ovog Odsjeka su bili angažovani na pripremi podataka i stavljanju na uvid dokumentacije vezane za izvore finansiranja i izdatke Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja koji su evidentirani u Glavnoj knjizi i analitičkim evidencijama Fonda, po zahtjevima ovašćenih revizora Državne revizorske institucije.

U okviru revizije izvora finansiranja obuhvaćena je revizija prihoda po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, po svim vrstama doprinosa, koji su evidentirani na bazi „izjave primaoca“ koju dostavlja Ministarstvo finansija-Državni trezor, ostalih izvornih prihoda koji se evidentiraju na bazi izvoda sa evidencionih računa i usaglašenost podataka sa Glavnom knjigom Trezora.

Revizijom izadataka Fonda obuhvaćeni su svi izdaci koji se odnose na isplatu prava u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja . Državni revizori su izvršili neposredni uvid u zahtjeve za plaćanje, na osnovu kojih su u Glavnoj knjizi Fonda izdaci evidentirani.

Predmet revizije su bile i obaveze i potraživanja, kao i imovina Fonda. Ovlašćenim revizorima stavljeni su na uvid analitičke kartice obaveza i potraživanja, kao i Elaborat o popisu sredstava i izvora sredstava sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, i Izvještaj o popisu obaveza i potraživanja na dan 31.12.2017. godine.

Cjelokupna dokumentacija koja je stavljena na uvid je skenirana i dostavljena u elektronskoj formi.

3.3 Odsjek za statistiku i analize

U ovom Odsjeku aktivnost je usmjerena na izradu statističkih izvještaja iz oblasti obračuna i isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

U izvještajnom periodu, u ovom odsjeku, obavljale su se sledeće aktivnosti:

- vršena je obrada statističkih podataka mjesečno po izvršenim isplatama iz penzijsko-invalidskog osiguranja radi analiziranja podataka o kretanju broja penzionera po vrstama prava i strukturi;
- pripremani su statistički podaci o osiguranicima i na mjesečnoj osnovi o korisnicima prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja po raznim kriterijumima - starosnoj i polnoj strukturi, visini penzija, opštinama, godinama korišćenja prava i dr;
- pripremani su statistički izvještaji koji su na mjesečnom i godišnjem nivou objavljivani na sajtu Fonda PIO;
- pripremani su statistički podaci za potrebe Monstata, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva finansija, štampane i elektronske medije, Saveza udruženja penzionera Crne Gore, lokalnih penzionerskih udruženja i dr.

3.4 Služba za finansijske poslove

U Službi za finansijske poslove, tokom 2018. godine su se obavljali poslovi koji se mogu sistematizovati na sljedeći način:

- priprema i izrada Izvještaja o finansijskom poslovanju Fonda za 2017. godinu;
- izrada kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvještaja u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja Budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Službeni list CG“ br. 23/14) na propisanim obrascima:
 - Izvještaj o novčanim tokovima (Obrazac III),
 - Izvještaj o neizmirenim obavezama (Obrazac V),
 - Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine (Obrazac 8)
 - Izvještaj o načinu utroška tekuće budžetske reserve (Obrazac 9) i dostavljanje istih nadležnim organima i institucijama;
- izrada Izvještaja o finansijskom poslovanju za period januar – jun 2018. godine i dostavljanje istog organima upravljanja Fonda na razmatranje i usvajanje;
- izrada i dostavljanje Izvještaja o realizaciji programskog budžeta za 2017. godinu Ministarstvu finansija – Državnom trezoru;

- izrada i dostavljanje polugodišnjeg i godišnjeg Izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskih kontrola za 2017. godinu Ministarstvu finansija;
- izrada dnevnih i mjesečnih izvještaja i analiza o izvršenju budžeta po budžetskim pozicijama za potrebe menadžmenta;
- na osnovu Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Službeni list CG“ br. 20/14 , 56/14 ,4/18 i 55/18) i Smjernica makroekonomske i fiskalne politike za period od 2018-2021. godine, kao i na osnovu egzaknih podataka o kretanju primitaka i izdataka u Fondu sačinjen je Nacrta Budžeta Fonda PIO za 2019.godinu, koji je nakon usvajanja na organima upravljanja dostavljen Ministratsvu finansija na dalju zakonsku proceduru;
- kontinuirano praćenje naplate doprinosa za penzijsko I invalidsko osiguranje i sastavljanje mjesečnih i kvartalnih izvještaja o naplaćenim doprinosima iz penzijskog I invalidskog osiguranja po vrstama doprinosa;
- na osnovu internih prosedura u nadležnosti ove Službe je obrada finansijske dokumentacije za isplatu penzija i drugih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i dostavljanje zahtjeva za odobravanje potrošnje prema ekonomskoj klasifikaciji, od strane Ministarstva finansija, na mjesečnom nivou radi isplate penzija u predviđenim terminima;
- U skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora („Službeni list CG“ br. 53/14 i 72/15) pripremaju se i dostavljaju zahtjevi za plaćanje izdataka Fonda PIO Ministarstvu finansija-Državnom trezoru razvrstani po ekonomskoj klasifikaciji:
 - prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja,
 - zarade i ostala ličnih primanja,
 - materijalni i druge vrste troškova.

U toku 2018.godine Državnom trezoru je dostavljeno 5.563 zahtjeva za plaćanje na propisanim obrascima sa ukupno 12.150 stavki –promjena po vrstama troškova. Zahtjevi su dostavljani na bazi vjerodostojne finansijske dokumentacije (računi, obračun zarada i ostalih ličnih primanja i obračun prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja) u skladu sa mjesečnom dinamikom potrošnje budžetskih sredstava;

- izrada Izvještaja o radu Službe za finansije , koji je sastavni dio Izvještaja o radu Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja za 2017 godinu;
- priprema i dostavljanje naloga poslovnoj banci, na propisanom obrascu, za plaćanje penzija u inostranstvu.Isplata se vrši prema instrukcijama za plaćanje dostavljenim od strane korisnika prava ili korespodenskih banaka u državama u kojima se vrši isplata. Tokom godine isplate su vršene po uspostavljenoj dinamici mjesečno i kvartalno.Tokom 2018.godine pripremljen je za isplatu 382 obrazac za isplatu penzija u inostranstvu;

- mjesečni obračuni zarada i drugih ličnih primanja: zarade zaposlenih, naknade zarade zaposlenih, naknade članovima Upravnog odbora i Komisije za sistem, novčane pomoći za slučaj smrti člana uže porodice i otpremnine za penziju, unos administrativnih zabrana dostavljenih od strane poslovnih banaka i drugih obustava po osnovu robnih kredita i rješenja o izvršenju. Tokom 2018. godine broj kreditora na mjesečnom nivou je 50. Svakom kreditoru se mjesečno dostavljaju spiskovi korisnika kredita sa iznosom obustavljene rate, tako da je u toku izvještajnog perioda dostavljeno 600 spiskova. Na osnovu mjesečnih obračuna zarada i drugih ličnih primanja dostavljaju se podaci o obračunatim i isplaćenim zaradama i drugim ličnim primanjima na propisanim obrascima Poreskoj upravi - IOPPD obrazac, Monstatu obrazac RAD1 i dr.;
- u 2018. godini, u zakonom propisanom roku, urađeni su i dostavljeni su obrasci M4-Prijava podataka o stažu osiguranja, zaradi i naknadi zarade, kao i osnovici osiguranja za zaposlene u Fondu za 2017. godinu;
- vođenje blagajničkog poslovanja u skladu sa Uputstvom o radu državnog Trezora i drugim propisima koji regulišu ovu oblast, odnosno svaka isplata iz blagajne izvršena je u skladu sa propisima i evidentirana je na blagajničkom dnevniku, koji je evidentiran u Glavnoj knjizi Fonda;
- procjena fer vrijednosti akcija iz portfelja Fonda u skladu sa Uputstvom o načinu i postupku naknadne procjene vrijednosti hartija od vrijednosti (akcija) i sačinjavanje Izvještaja o naknadnom vrednovanju finansijskih sredstava – hartija od vrijednosti (akcija) u portfelju Fonda PIO, za 2017.god.
- Na osnovu preporuke državne revizorske institucije i za potrebe menadžmenta sačinjena je detaljna Informacija o potraživanjima za stambene kredite penzionera na osnovu čega je uspostavljena analitička evidencija po korisnicima stambenih kredita.

Službenici Službe za finansijske poslove su bili angažovani tokom revizije Finansijskih izvještaja Fonda PIO, koja je izvršena od strane DRI u sklopu revizije Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2017. godinu. Revizijom su, između ostalog, bile obuhvaćene i isplate penzijskih primanja te je u tom smislu bilo potrebno pripremiti i dostaviti na uvid traženu dokumentaciju i podatke iz nadležnosti ove Službe.

Tokom 2018.godine, Fond PIO je u saradnji sa ostalim subjektima koji učestvuju u procesu privatizaciji (državnim fondovima i drugim vlasnicima državnog kapitala) permanentno razmatrao pitanja iz oblasti privatizacije i to: analiza izvještaja angažovanih revizora u vezi realizacije ugovora o kupoprodaji akcija, praćenje i kontrola ispunjenja obaveza kupaca iz privatizacionih ugovora, aktivnosti u vezi zaključivanja aneksa ugovora o kupoprodaji akcija, status raspisanih tendera za društva u kojima participiraju vlasnici državnog kapitala, učešće u radu Skupština akcionara privrednih društava iz portfelja Fonda, praćenje kretanja tražnje za akcijama, prodaja imovine društava u stečaju, analiza sudskih sporova i dr.

4. SEKTOR ZA NORMATIVNO-PRAVNE POSLOVE, POSLOVE PRUŽANJA STRUČNE POMOĆI ORGANIZACIJAMA PENZIONERA I LJUDSKE RESURSE

Sektor za normativno-pravne poslove, poslove pružanja stručne pomoći organizacijama penzionera i ljudske resurse čine dvije organizacione jedinice:

- odsjek za normativno - pravne poslove i poslove pružanja stručne pomoći organizacijama penzionera i
- odsjek za ljudske resurse.

4.1 ODSJEK ZA NORMATIVNO-PRAVNE POSLOVE, POSLOVE PRUŽANJA STRUČNE POMOĆI ORGANIZACIJAMA PENZIONERA

Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u nadležnosti ovog Odsjeka nalaze se poslovi koji se odnose na:

- pripremu predloga opštih i drugih akata koje donose Upravni odbor Fonda i direktora Fonda;
- sistemsko praćenje i analiza zakonskih i drugih propisa;
- priprema i kontrola ugovora i sporazuma koje zaključuje Fond;
- pravno zastupanje Fonda i njegovih organa pred nadležnim sudovima i drugim organima;
- pružanje stručne pomoći, logistike i podrške u radu Savezu udruženja penzionera Crne Gore i opštinskih udruženja penzionera.

U ovom izvještaju stavljen je akcenat na djelokrug rada iz oblasti poslova pravnog zastupanja, prvenstveno na tužbene zahtjeve koji proističu iz nekoliko različitih pravnih osnova, a koji zahtijevaju stručno i drugo angažovanje u pripremanju odgovora na tužbe, zastupanju na već zakazanim ročištima, u pripremanju neophodnih redovnih ili vanrednih pravnih sredstava, zavisno od uspješnosti u sporovima, u kojima se Fond PIO pojavljuje u svojstvu tuženog, uz osvrt na predmete koji potiču iz ranijih godina, a koji iz raznih razloga još uvijek nijesu pravosnažno okončani.

Obzirom na činjenicu da je u periodu od 01.01-31.12.2018.godine u rad primljeno 88 novih predmeta, pored desetina predmeta koji potiču iz ranijih godina, pojedinačno prikazivanje svakog predmeta, sa različitim ili sličnim pravnim osnovama samo bi opteretilo ovaj izvještaj, a radi se sledećim postupcima:

- isplate duga zbog manje isplaćene razlike penzije izmedju konačnog iznosa prava i iznosa po ranijem rješenju za period od 15.08.2007-31.12.2010.godine i 01.01.2011.godine pa do dana izrade nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke,

zbog neusklađivanja penzija 2×10% vojnim penzionerima, shodno Odlukama Upravnog odbora Fonda PIO od 01.12.2007.godine i 01.12.2008.godine

U ovim predmetima tužioci su vojni penzioneri ,čiju je isplatu penzija Fond PIO preuzeo od Ministarstva finansija počev od 15.08.2007.godine. Stupanjem na snagu odredbe člana 215.v.Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PIO (“Sl.List RCG“br.47/07), donijeta su pojedinačna rješenja za sve korisnike prava koji su imali prebivalište na teritoriji Crne Gore. Na tužilačkoj strani se pojavljuje na stotine korisnika prava, koji su pokrenli sporove pred prvostepenim sudovima, radi nakande materijalne štete tj.isplate razlike penzije po osnovu člana 12. Zakona o obeštećenju korisnika prava iz PIO („Sl.list CG“ br.40/08). Navedenim članom propisano je da se vanredno usklađenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja vrši od 01.12.2007.godine za 10 % i od 01.12.2008.godine za 10 %. Članom 1.Zakona o dopuni Zakona o obeštećenju korisnika prava iz pio („Sl.list CG“ br.78/10 od 29.12.2010.godine) propisano je da se članu 12.Zakona o obeštećenju korisnika prava iz pio dodaje novi stav koji predviđa da se korisnicima prava kojima se ta prava obezbjeđuju u skladu sa članom 215.v.Zakona o PIO, vanredna usklađenja prava iz pio iz stava 1.smatraju akontacijom na ime usklađenja koja su tim korisnicima pripadala po Zakonu o vojsci Jugoslavije za period od 01.avgusta 2005.godine do 15.avgusta 2007.godine. S obzirom da su u upravnom postupku vojnim penzionerima, u skladu sa članom 32.Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PIO, izvršena usklađenja penzije sa svim povećanjima koja su ovoj kategoriji penzionera pripadala po vojnim propisima koji su bili na snazi do 15.08.2007.godine, zatim je tako dobijeni iznos penzije preračunat u EUR prema zvaničnom kursu koji je važio na dan 15.08.2007.godine i isplaćena nastala razlika penzije u dvije rate sa pripadajućom kamatom od 2 % na godišnjem nivou, istima ne pripadaju i vanredna usklađenja (2×10%) shodno članu 1.Zakona o dopuni Zakona o obeštećenju korisnika prava iz pio („Sl.list CG“ br.78/10 od 29.12.2010.godine). Po navedenom pravnom osnovu, u toku su sudski postupci pred osnovnim sudovima u Podgorici,Cetinju,Nikšiću, a u većini njih sud je radi ekonomičnosti i smanjivanja troškova postupka ,po predlogu tuženog, donio rješenja o zastoju u postupku do pravosnažnosti jednog od njih. S obzirom, na presudu Vrhovnog suda Rev.br.584/16 koja je donjeta u po reviziji izjavljenoj od strane Fonda PIO, kao tuženog, u predmetu tužioca vojnog penzionera Šljivančanin Radisava, kao i na pravosnažne presude: Osnovnog suda u Podgorici u predmetu P.br.7245/15 od 27.03.2017.godine i predmetu P.br.1048/18 od 09.07.2018.gidine, Osnovnog suda u Danilovgradu u predmetu P.br.348/16 od 17.02.2017.godine, Osnovnog suda u Herceg Novog u predmetu P.br.837/16 od 09.10.2017.godine, u kojima je odbijen tužbeni zahtjev za nakandu štete na ime manje isplaćene penzije zbog neisplaćivanja vanrednih usklađenja 2×10%, u desetinama predmeta koji su po istom pravnom i činjeničnom osnovu bili u toku pred redovnim sudovima tužici-vojni penzioneri su povukli tužbe.

-isplata razlike penzije zbog neusklađivanja penzije vojnim penzionerima prema Odluci Upravnog odbora Fonda PIO br.64/2007 koja je donijeta dana

20.07.2007.godine, a koja se odnosi na uskladjivanja penzija i novačanih davanja od 01.07.2007.godine za 11,89 %.

Uskladjenje po predmetnoj Odluci pripada od 01.jula 2007.godine, a osnov za uskladjenje čini iznos penzije, odnosno novčane naknade za jun 2007.godine. Fond je stava da vojnim penzionerima ne pripada uskladjenje po ovom osnovu, s obzirom da se isto odnosi na penzionere koji su u vrijeme donošenja, kao i primjene ove Odluke, već bili u penzionom sistemu kao civilni penzioneri . Vojni penzioneri su na osnovu člana 32.Zakona o izmjenama i dopuna Zakona o PIO, već ostvarili pravo na uskladjenje penzija po vojnim propisima koji su bili na snazi do 15.08.2007.godine, iz kog razloga se penzija ne može na isti datum uskladiti po dva osnova i primjenom odluka dva različita organa, jer je istim na dan 01.07.2007.godine penzija uskladjena za 3,3 % (prema Odluci o vrijednosti boda koji se primjenjuje za isplatu i obračun vojnih penzija“Sl.list“ br.14/2007 kada je vrijednost boda povećana sa 8,74 dinara na 9,02 dinara).

- naknada materijalne štete, koja se ogleda u razlici izmedju isplaćenih penzija, i penzija koje su trebale biti isplaćene primjenom odredbe čl.245.Zakona o Vojsci Jugoslavije, zbog neuskldjivanja penzije vojnim penzionerima sa 0,5 %

Pomenuti Zakon je bio u primjeni na teritoriji Države Crne Gore sve do 15.08.2007.godine kada je stupio na snagu Zakon o Vojsci Crne Gore („Sl.list RCG“, broj 47/07) koji u članu 199. propisuje da danom stupanju na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o Vojsci Jugoslavije (“Sl.list SRJ“, br.43/94, 28/94, 44/99, 3/02 i 37/02 i „Sl.list SCG“, br.7/05 i 44/05).

Istovremeno, sa stupanjem na snagu Zakona o Vojsci Crne Gore, 15.08.2007.godine stupio je na snagu i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Sl.list RCG“, br.47/10),pa je na osnovu člana 215.v. Fond preuzeo od Ministarstava finansija CG isplatu penzija vojnim penzinerima, na koji način su oni i uvedeni u penzijski sistem Crne Gore.

U izvještajnom periodu po navedenom osnovu pokrenuta su tri postupka pred redovnim sudom koji nisu pravosnažno okončani, i u kojima je Fond stava da vojnim penzionerima ne pripada uskladjenje od 0,5 % od penzijskog osnova na godišnjem novou, koje propisuje Zakon o Vojsci Jugoslavije, s obzirom da isti više nije na prvoj snazi.

-naknada materijalne štete zbog obustava dijala penzije u iznosu većem od ½ ukupnog iznosa penzije

U izvještajnom perodu vodjeno je nekoliko postupaka po tužbama korisnika prava na penziju, kao tužioca, koji su petitumom tužbenog zahtjeva, tražili povraćaj iznosa koji

su im obustavljeni na osnovu rješenja o izvršenju javnih izvršitelja, administrativnih zabrana i potvrda na osnovu kojih su korisnici prava, sada tužioci, kupovali raznu robu na rate ili su im pružane usluge, a obustave od penzija su im zahvatile više od ½ iznosa penzije, smatrajući da je takvim postupanjem Fonda PIO povrijeđena odredba člana 103.Zakona o izvršenju i obezbjedjenju, koji to ograničava.

Napominjemo da su osnovni sudovi u Beranama i Bijelom Polju donijeli četiri presude u kojima su usvojili tužbeni zahtjevi, s tim da iste još uvijek nijesu pravosnažne jer Viši sud u Bijelom Polju još nije donio presude po uložnim žalbama od strane Fonda PIO.

-naknada materijalne štete zbog manje utvrđenog iznosa pripadajuće penzije, za dio penzijskog staža koji nije ušao u osnov zbog neplaćanja doprionosa za pio

Jedan broj bivših zaposlenih u Fondu, u statusu penzionera, podnio je tužbe Osnovnom sudu u Podgorici radi naknade štete zbog manje isplaćene penzije, pozivajući se na pravosnažnu presudu Osnovnog suda u Podgorici P.br.4621/14 od 26.06.2015.godine kojom je usvojen tužbeni zahtjev tužilaca (sadašnjih i bivših zaposlenih Fonda) i obavezan Fond da istima isplati dosudjene iznose na ime manje isplaćene zarade za period od 01.01.2011.godine do 31.12.2012.godine. Tužioci smatraju da prikom obračuna penzije Fond PIO nije uzeo u obzir prosjek zarada koje je morao da uzme u obzir, shodno članu 19.Zakona o PIO, već je penzije obračunavao na način što je uzeo u obzir prosjek zarada u manjem bruto iznosu od onog što su tužioci ostvarili i koja zarada im je priznata navedenom presudom (P.br.4621/14 od 26.06.2015.godine). Sud je u pravosnažnoj presudi u predmetu P.br.6360/17 od 17.04.2018.godine zauzeo pravni stav da je tužiocu osnovan zahtjev za naknadu štete, pa tuženi očekuje da će i u drugim predmetima po istom pravnom i činjeničnom osnovu, koji su još uvijek u toku, sudovi zauzeti isti pravni stav, imajući u vidu navedenu pravosnažnu presudu.

-naknada materijalne štete zbog neplaćanja troškova prevoza zaposlenima za dolazak na posao i odlazak sa posla, shodno odredbama Kolektivnog ugovora

Jedan broj bivših i sadašnjih zaposlenih tužio je Fond radi naknade troškova prevoza, shodno članu 38.stav 1.u vezi sa članom 36. ranije važećeg Kolektivnog ugovora Fonda. S obzirom, da je u predmetu po istom pravnom i činjeničnom osnovu Osnovni sud u Nikšiću donio pravosnažnu presudu P.br.1317/15 od 24.11.2016.godine, kojom je odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan, Fond je istakao prigovor pravosnažno presudjene stvari, na osnovu kojeg je sud donio pravosnažno rješenja P.br.1577/18 od 07.05.2018.godine, kojim je odbacio tužbu u pomenutom predmetu, pa tuženi očekuje da sud i u drugim predmetima po istom pravnom i činjeničnom osnovu donese presude kojima će odbaciti podnijete tužbe.

-utvrđenja ništovosti administrativne zabrane, izjave za žiranta i ugovora o

kreditu, kao i postupaka radi izdavanja privremenih mjera zabrane postupanja po administrativnim zabranama, i naknade materijalne štete.

Po pravilu, u predmetima po ovom pravnom osnovu, u toku postupka pred prvostepenim sudom, na predlog tužioca izvodi se vještačenje od strane vještaka grafološke struke, od čijeg nalaza i mišljenja prevashodno zavisi osnovanost tužbenog zahtjeva i samim tim ishod spora. Vrijednost spora, ako nije precizirana, obično biva predmet novog tužbenog zahtjeva, ukoliko se pravosnažnom presudom utvrdi ništavost sporne kreditne dokumentacije.

- poništenje rješenja Fond PIO PJ Cetinje kojima su odbijeni zahtjevi za davanje uputstva za popunjavanje obrazaca M-4 za pojedine bivše zaposlene AD “Elektroindustrija Obod” u stečaju, kao i zahtjev za uvid u dokumentaciju istog i njenu kontrolu od strane Fonda.

Načelniku PJ Cetinje podneseni su pomenuti zahtjevi sa pratećom dokumentacijom od strane punomoćnika stečajnog upravnika AD, „Elektroindustrija Obod“ u stečaju, koje je načelnik istom vratio uz obrazloženje da mu je prilikom razgovora ukazao na sve nedostatke vraćene dokumentacije, koji od strane punomoćnika nijesu otklonjeni više od godinu dana, već je sa istim nastavljeno. Na postupanja načelnika punomoćnik je uložio žalbe, koje su rješenjima Fonda odbijene kao neosnovane, pa je isti radi poništenja ovih rješenja, podnio tužbe Upravnom sudu, koji, nakon dostavljenih odgovora, još uvijek nije zakazao rasprave.

- Utvrdjenje ništavosti zaključenih ugovora o djelu i transformacija u ugovore o radu na neodredjeno vrijeme, naknada materijalne štete zbog neostvarivanja prava iz radnog odnosa, naknada nematerijalne štete zbog mobinga, zlostavljanja i diskriminacije na radu, kao i naknada materijalne štete zbog neiskorišćenog godišnjeg odmora

Pred Osnovnim sudom u Podgorici podnesena je jedna tužba od strane lica koji je u Fondu angažovano po osnovu ugovora o djelu, radi utvrdjenja ništavosti i zasnivanja radnog odnosa na neodredjeno vrijeme, kao i naknade materijalne štete zbog neostvarivanja prava iz radnog odnosa, dok je pred Osnovnim sudom u Nikšiću pokrenut postupak po tužbi bivše zaposlene koja je PJ Nikšić bila angažovana po osnovu ugovora o djelu, radi naknade materijalne i nematerijalne štete, mobinga, zlostavljanja i diskriminacije na radu, koji postupci su i dalje u toku.

Takodje, podnesena je i jedna tužba radi naknade materijalne štete zbog neiskorišćenog godišnjeg odmora.

- podnesena je jedna krivična prijava protiv N.N. lica zbog neosnovane isplate penzije u dužem vremenskom periodu, po kojoj krivičnoj prijavi je postupak u

toku.

-predlozi tužioca za ponavljanje pravosnažno okončanih postupaka

Pred Privrednim sudom u Podgorici od strane više tužilaca podneseno je ukupno sedam predloga za ponavljanje postupaka koji su ranije okončani pravosnažnom presudom P.br.573/2006 od 27.11.2007.godine. Tužioci traže ponavljanje postupka i saslušanje advokata za kojeg tvrde da mu nisu dali punomoćje za zastupanje u pomenutom predmetu.

Pred Upravom za Nekretnine u Bijelom Polju i Komisijom za povraćaj i obeštećenje u izvještajnom periodu vodjeno je nekoliko postupaka po zahtjevima više lica sa teritorije Opštine Bijelo Polje, za povraćaj poljoprivrednog zemljišta iz društvene svojine, koje im je bilo rješenjem komisije za Arondaciju iz 1962 godine pripojeno posjedu zemljoradničke zadruge u Bijelom Polju, a za koje zemljiše je sada podnosiocima zahtjeva za povraćaj, bilo dato u naknadu drugo zemljište od posjeda te zadruge, odnosno za razliku vrijednosti u zemljištu naknada u novcu, gdje se Fond pojavljuje kao sranka u postupku. Većina tih postupaka je još u toku bilo u postupku po žalbi pred Ministarstvom Finansija kao drugostepenim organom, ili u postupku po tužbi pred Upravnim sudom Crne Gore, u predmetima gdje je žalba odbijena.

Pored navedenog broja novih predmeta, u radu ovog Odsjeka se nalaze se predmeti, koji su iz raznih razloga, prenijeti iz ranijih godina, i isti se zbog prekida postupka, ukidanja presuda ili postupaka po žalbama i revizijama vode i po nekoliko godina, **(u kom smislu bi posebno trebalo pomenuti predmete gdje je pravni osnov za utuženje raspodjela stanova i kredita korisnicima prava iz pio, kao i neki predmeti iz privatizacije),** dok u određenom broju predmeta treba pokrenuti ili je u toku postupak prinudne naplate potraživanja.

U većini naznačenih predmeta, kako zbog kompleksnosti spora, kao i pravila parničnog postupka, prvostepeni postupak još nije okončan, u ne malom broju slučajeva Viši sud još nije donio presudu po žalbi, iz kojih razloga neki od ovih predmeta još nijesu pravosnažno okončani.

Osim predmeta u kojima se Fond pojavljuje kao tužena strana, u izvještajnom periodu Fond je u 66 predmeta podnio opomena pred utuženje, dok je 8 predmeta podnio tužbe (ukupne vrijednosti sporova: 112.366,31 €) radi povraćaja neosnovano isplaćenih i primljenih iznosa penzija ili nekog dugog pripadajućeg prava tzv. sticanja bez osnova, od kog broja su, na osnovu opomena, vanskudskih i sudskih poravnanja ili presuda u izvještajnom periodu preplaćena lica uplatila ili su prihvatila da im se, u određenom vremenskom periodu, od penzije odbija iznos od oko 88.685,30 eura.

Imajući u vidu zauzeti stav i sudsku praksu u predmetima u po ovom pravnom osnovu Fond namirenje svojih potraživanja ostvaruje i vanskudskim putem - zaključenjem sporazuma sa strankom o uslovima i načinu otplate duga. Ukoliko, stranka ne pokaže spremnost za dogovorno rješenje, pokreće se postupak pred nadležnim Osnovnim

sudom (u zavisnosti od mjesta prebivališta ili boravišta tuženih), koji se u većini slučajeva okončava donošenjem presude u korist Fonda. Nakon sticanja pravosnažnosti i izvršnosti presude, Fond, sada kao izvršni povjerilac, pokreće postupak prinudne naplate svojih potraživanja, pod uslovom da tuženi u prekluzivnom roku dobrovoljno ne izvrše svoju obavezu iz presude, u kom postupku se izvršenje sprovodi na ličnim sredstvima izvršnog dužnika-bilo penziji ili zaradi, ili u krajnjem popisom i prodajom pokretnih stvari izvršnog dužnika.

4.2 ODSJEK ZA LJUDSKE RESURSE

Odsjek za ljudske resurse je u izvještajnom periodu obavljao aktivnosti u okviru svojih nadležnosti, propisanih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta zaposlenih u Stručnoj službi Fonda PIO.

U Odsjeku za ljudske resurse vrše se poslovi koji se odnose na:

- praćenje propisa iz oblasti državnih službenika i namještenika i propisa iz oblasti rada Fonda PIO;
- uspostavljanje i pružanje podrške procedurama zapošljavanja novih kadrova i sprovođenje postupaka prijema novozaposlenih u saradnji sa Upravom za kadrove;
- obučavanje i razvoj ljudskih resursa;
- ocjenjivanje kadra;
- koordinaciju obuke i razvoj programa stalnog profesionalnog usavršavanja kadrova;
- vođenje evidencije o realizovanim seminarima i obukama;
- izradu i praćenje realizacije Plana integriteta;
- vođenje evidencije o poklonima;
- praćenje primjene Etičkog kodeksa zaposlenih;
- saradnju sa državnim organima, organima lokalne samouprave, NVO i drugim pravnim licima i druge poslove iz djelokruga rada ovog odsjeka.

Odsjek za ljudske resurse obavljao je poslove koji se odnose, prije svega, na unapređenje ljudskih resursa, pripremu i donošenje rješenja o pravima iz radnog odnosa, pripremu i donošenje rješenja o ocjenjivanju rada, pokretanje postupaka za popunu radnih mjesta, pripremu ugovora o djelu, ugovora o privremenim i povremenim poslovima, prijavljivanje i odjavljivanje zaposlenih nadležnoj službi, odnosno Poreskoj upravi, utvrđivanje i održavanje kadrovske evidencije zaposlenih, izdavanje uvjerenja, ažuriranje personalnih dosijea itd.

Posebno je potrebno istaći učešće ovlašćenih službenika u radu Mreže za upravljanje ljudskim resursima Crne Gore, gdje se u procesu reforme službeničkog sistema stvorila

spotreba za osnivanjem jedne ovakve Mreže koja će pomoći širenju informacija iz oblasti službenickog sistema i jačanju kapaciteta službenika zaduženih za ljudske resurse da implementiraju standarde i procedure iz oblasti upravljanja ljudskim resursima. Oblasti koje su predmet interesovanja za rad Mreže su: zapošljavanje i selekcija, probni rad i mentorstvo, ocjenjivanje radnog učinka, napredovanje, nagrađivanje, obuka i razvoj, interno tržište rada i kadrovsko planiranje, centralna kadrovska evidencija, etički kodeks, integritet, konflikt interesa, disciplinska odgovornost, prestanak radnog odnosa, kao i druge oblasti.

Shodno zakonskoj obavezi, Odsjek je pristupio izradi Kadrovskeg plana za 2019. godinu. Kadrovski plan Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore pripremljen je u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima („Sl. list Crne Gore“, br. 02/18), Metodologijom za izradu kadrovskeg plana kao i budžetom za 2019. godinu. Isti se donosi u cilju upravljanja kadrovima i obuhvata jedinstvene standarde za upravljanje ljudskim resursima. Kadrovski plan se sastoji od zbirnih i pojedinačnih podataka o zaposlenima u Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, kao i od podataka koji se odnose na nova zapošljavanja u godini za koju se kadrovski plan donosi. Tabela prikaz kadrovskeg plana obuhvata:

- broj državnih službenika i namještenika po svakom radnom mjestu, odnosno zvanju, koji su u radnom odnosu na neodređeno i određeno vrijeme,
- broj potrebnih državnih službenika i namještenika, po svakom radnom mjestu, odnosno zvanju, u godini za koju se donosi kadrovski plan,
- broj pripravnika, po nivou kvalifikacije obrazovanja i vrsti stručne spreme, kao i broju potrebnih pripravnika,
- broj službenika koji će ispuniti uslov za penziju, taj broj iznosi 4,
- druge podatke od značaja za kadrovsko planiranje.

Broj zaposlenih u Fondu na dan 31.12.2018.godine:

Broj službenika neodređeno/određeno		Broj pripravnika	UKUPNO
202	6	2	210

Od 208 zaposlenih, njih 6 je zaposleno na određeno vrijeme, dok 202 službenika i namještenika imaju rješenje na neodređeno vrijeme.

U Fondu su radi obavljanja pripravničkog staža u toku 2018.godine bila zaposlena 2 pripravnika sa visokim obrazovanjem (Ekonomski fakultet) u Odsjeku za obracun i isplatu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja- Sektor za obračun, isplatu prava i računovodstvene poslove iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.

U izvještajnom periodu donijeto je jedno rješenje o prestanku radnog odnosa

zbog ispunjenja uslova za starosnu penziju službenika.

U toku 2018.godine u Fondu je zaposleno 5 službenika i namještenika na neodređeno vrijeme.

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima uvedena je i obaveza donošenja planova integriteta za sve državne organe, u skladu sa smjernicama organa uprave nadležnog za antikorupcijske poslove- Agencije za sprečavanje korupcije. Plan integriteta je interni antikorupcijski dokument u kome je sadržan skup mjera pravne i praktične prirode kojima se sprečavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj različitih oblika koruptivnog ponašanja u okviru organa kao cjeline, pojedinih organizacionih jedinica i pojedinačnih radnih mjesta, a koji nastaje kao rezultat samoprocjene izloženosti organa rizicima za nastanak i razvoj korupcije, nezakonitog lobiranja i sukoba interesa kao i izloženosti etički i profesionalno neprihvatljivim postupcima.

Krajem 2018.godine urađjen je predlog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, koji je u redovnoj proceduri prema Vladi Crne Gore.

Pored navedenog, Odsjek vrši blagovremeno ažuriranje svih podataka koji se unose u Centralnu kadrovsku evidenciju kroz program KIS-a. Centralna kadrovska evidencija obuhvata podatke o državnim službenicima i namještenicima, i to: ime, prezime, jedinstveni matični broj kao i druge podatke od značaja za upravljanje kadrovima.

Odsjek za ljudske resurse tokom godine je aktivno učestvovao na seminarima i obukama organizovanim od strane Uprave za kadrove, a koji se prije svega tiču jačanja vještina zaposlenih u oblasti upravljanja ljudskim resursima, strateškog planiranja, upravljanja ljudskim resursima, liderstva, vođenja intervjua kao i jačanja kapaciteta za kadrovsko planiranje zaposlenih.

U cilju stručnog osposobljavanja tri lica angažovana na poslovima portira uspješno su završila program osposobljavanja za zanimanje zaštitara lica i imovine u skladu sa Pravilnikom o osposobljavanju zaštitara lica i imovine propisanim od Ministarstva unutrašnjih poslova.

Odsjek je uporedo sa aktivnostima koje su naprijed navedene obavio i ostale radne zadatke, koji između ostalog podrazumijevaju svakodnevnu komunikaciju sa drugim organima državne uprave, prije svega sa Upravom za kadrove i Komisijom za žalbe.

4.3 SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE

U Službi za opšte poslove, shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Fondu, vrše se poslovi koji se odnose na:

- vođenje opštih, administrativnih i tehničkih poslova;
- praćenje propisa iz oblasti službeničkih odnosa i izrade akata o ostvarivanju prava iz radnih odnosa zaposlenih;
- vođenje personalne evidencije;
- pripremu i dostavljanje izvještaja o prisutnosti na radu, za obračun zarada i naknada;
- pripremu akata za obračun zarada, naknada i drugih primanja zaposlenih;
- primjenu propisa iz oblasti zaštite na radu;
- pravilno čuvanje i upotrebu pečata; primanje, klasifikaciju, raspoređivanje i otpremanje pošte; štampanje i fotokopiranje;
- umnožavanje materijala, arhiviranje i čuvanje dokumentacije; obezbjeđenje čuvanja i tekućeg održavanje na objektima Fonda;
- obavljanje portirskih poslova i poslova telefonske centrale, prevoza i pružanja pojedinih ugostiteljskih usluga za potrebe Fonda;
- čišćenje i obezbjeđivanje održavanja higijene u poslovnim prostorijama Fonda i druge poslove za potrebe Fonda.

U toku izvještajnog perioda, u arhivi Fonda, vršeno je: neposredno primanje podnesaka, akata i drugih pošiljki, primanje pošte preko poštanske službe, otvaranje i pregled pošiljki, razvrstavanje i raspoređivanje akata, evidentiranje istih u djelovodnik, interna dostava i otpremanje akata putem poštanske službe kao i putem dostavljača.

U toku 2018. godine arhiva Fonda je zaprimila ukupno 37 078 podnesaka i drugih akata. Od toga 10 136 administrativnih zabrana, sudskih rješenja o izvršenju, odnosno rješenja o izvršenju dostavljenih od strane javnih izvršitelja. Kroz djelovodnu knjigu „Obračun i isplata prava“ zavedeno je ukupno 19 220 podnesaka, akata i drugih pošiljki od čega 588 zahtjeva za tuđu njegu i pomoć.

Kroz „Opšti djelovodnik“ zavedeno je ukupno 4 813 akata, a koji se prije svega odnose kako na saradnju Fonda sa drugim državnim organima, tako i na komunikaciju sa raznim pravnim i fizičkim licima. Ukupan broj zavedenih sudskih predmeta, odnosno tužbi i opomena pred utuženje iznosi 1 509. U 2018. godini zavedeno je ukupno 1 382 računa i putnih naloga.

Opšti djelovodnik	Obračun i isplata prava	Administrativne i sudske zabrane	Sudski djelovodnik	Računi i putni nalozi
4 813	19 220	10 136	1 509	1 382

Za otpremanje pošte u 2018. godini utrošeno je ukupno 40 500 € sa frankerice, za potrebe Centralne službe, Sektora za medicinsko vještačenje, Odsjeka za inostrano osiguranje i Područne jedinice Podgorica.

Takođe, treba napomenuti da se u okviru segmenta djelovanja Službe za opšte poslove saglasno sprovedenom projektu elektronske arhive i integracije sa UCM-om Fonda svi poslovi iz navedenog opsega funkcionisanja, uprkos smanjenom kadrovskom kapacitetu, blagovremeno i ažurno izvršavaju.

Vođenje evidencija iz oblasti ekonomata je u potpunosti usaglašeno sa stanjem u materijalnom knjigovodstvu. Područne jedinice i drugi organizacioni djelovi Fonda redovno i blagovremeno su po specifikacijama snadbjevani kancelarijskim i drugim sitnim inventarom. Pored navedenog, zaposleni u Službi za opšte poslove redovno su pružali tehničku podršku svim organizacionim jedinicama.

Poslovi portirske službe (prema mjesečnom utvrđenom rasporedu rada), kao i rad višeg namještenika-ugostitelja obavljani su ustaljenom dinamikom i obimom, o čemu je vođena propisana evidencija.

U ovom izvještajnom periodu vođena je i evidencija o troškovima servisiranja, redovnom održavanju, tehničkom pregledu i pranju vozila Fonda, kao i dnevna evidencija rasporeda vozača na radnim zadacima.

Takođe, u skladu sa zakonskim propisima iz oblasti zaštite na radu, redovno je vršena kontrola aparata i sredstava protivpožarne zaštite, kao i hidrantske mreže u Centralnoj zgradi Fonda i u Područnoj jedinici Podgorica.

U izvještajnom periodu, Služba za opšte poslove se, kada je to iziskivala potreba, starala oko servisiranja i redovnog funkcionisanja sistema protivprovalne alarmne signalizacije u Centralnoj zgradi Fonda PIO, sistema video nadzora, pokretne rampe na ulazu, fotokopir aparata i dr.

Takođe, za potrebe rada područnih jedinica i Centralne službe, vršene su sitnije nabavke i intervencije u cilju omogućavanja optimalnih uslova za rad. U saradnji sa JU „Službeni list RCG“ vršena je redovna isporuka utvrđenog broja primjeraka i s tim u vezi korićenje istih.

Saglasno Upustvu o evidenciji prisutnosti na radu zaposlenih u Fondu kojim se uređuju procedure vođenja evidencije prisutnosti na radu, sistem izvještavanja, preciziraju ovlašćeni službeniciu sistemu razmjene podataka, rokovi za izradu izvještaja, kao i druge aktivnosti koje se odnose na izvještavanje i vođenje evidencija prisutnosti na radu zaposlenih u stručnoj službi Fonda PIO Crne Gore, i u skladu sa uvedenim

video nadzorom i sistemom upotrebe elektronske kartice zaposlenih prilikom svakog ulaska i izlaska iz objekta Fonda, tokom ovog perioda, vršena je kontrola prisutnosti na radu zaposlenih. Izvještaji se rade na sedmičnom nivou po zbrajanju podataka unose se zbirni pokazatelji u konačne izvještaje, koji se rade svakog 20. u tekućem mjesecu za period od 21. prethodnog mjeseca. Posebna softverska aplikacija generiše statističke izvještaje o prisutnosti na dnevnom, sedmičnom i mjesečnom nivou: po organizacionim cjelinama, zaposlenima i tipovima prolaska (službeno/privatno) i izvještaje o radnom vremenu: dolascima i odlascima zaposlenog sa brojem sati. Načelnik Službe za opšte poslove sačinjava dnevni, sedmični i mjesečni izvještaj o prisutnosti na radu zaposlenih. Dnevni i sedmični izvještaji se dostavljaju Direktor Fonda na uvid, dok se mjesečni izvještaji dostavljaju pomoćnicima direktora na paraf, prije njegovog upoznavanja sa istim, najkasnije do 23. u tekućem mjesecu.

5. SEKTOR ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI U POSTUPKU OSTVARIVANJA PRAVA IZ PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA I UNUTRAŠNJU REVIZIJU

Sektor za pružanje pravne pomoći u postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i unutrašnju reviziju čine dvije organizacione jedinice i to:

- Odsjek za unutrašnju reviziju
- Odsjek za pružanje pravne pomoći u postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja

5.1 Odsjek za unutrašnju reviziju

Djelokrug i način rada Odsjeka za unutrašnju reviziju, uloga i zadaci unutrašnje revizije, prava i odgovornosti rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i revizora definisani su Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Sl. List Crne Gore", br.73/08, 20/11, 30/12, 34/14) koji je bio na snazi do 01.12.2018. godine, kao i novim Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl.list Crne Gore" br.75/18 godine),Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Stručne službe Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja i Priručnikom za rad unutrašnjih revizora u javnom sektoru Crne Gore (decembar 2017. godine).

Povelja unutrašnje revizije (broj 01-2540 od 16.09.2016.godine) je interni akt Fonda PIO kojom se uređuju svrha i misija unutrašnje revizije , djelokrug rada, nezavisnost i objektivnost, priroda izvještavanja, ovlašćenja i odgovornost jedinice za unutrašnju reviziju, osiguranje kvaliteta, kao i saradnja sa Direktoratom za centralnu harmonizaciju Ministarstva finansija i Državnom revizorskom institucijom. Povelju je pripremio rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, a odobrio rukovodilac subjekta.

CILJEVI I OBIM

Misija interne revizije je da poboljša i zaštiti vrijednosti organizacije pružajući uvjeravanje , savjete i uvid , na bazi rizika i objektivnosti.

Primarna uloga unutrašnje revizije je da obezbijedi nezavisno objektivno uvjeravanje rukovodiocu subjekta o tome da li je u subjektu uspostavljen adekvatan sistem finansijskog upravljanja i kontrola koji obezbeđuje dobro upravljanje rizicima.

Usluge uvjeravanja se odnose na obavljanje angažmana unutrašnje revizije. One uključuju ocjenu dokaza od strane unutrašnjeg revizora sa ciljem formiranja objektivnog mišljenja ili zaključaka o organizaciji , operaciji, funkciji, procesu, sistemu ili drugom pitanju. Usluge uvjeravanja o upravljanju subjektom, upravljanju rizikom i unutrašnjim

kontrolama moraju biti obuhvaćene pojedinačnim revizijama o kojima su sačinjeni revizorski izvještaji, a isti sadrže mišljenja revizora. Prirodu i obuhvat uvjeravanja određuje unutrašnji revizor.

Cilj unutrašnje revizije je dodavanje vrijednosti i unaprijeđenje poslovanja subjekta, kao alata u rukama upravljačke strukture koja treba da doda vrijednost identifikovanjem novih mogućnosti za ostvarivanje ciljeva subjekta, za unapređenje poslovanja i za smanjivanje izloženosti riziku, kako kroz uvjeravanje tako i kroz konsultanske usluge.

Unutrašnja revizija ima ulogu da ocijeni: sistem unutrašnjih finansijskih kontrola, efikasnost i efektivnost djelovanja svakog poslovnog sistema, primjene politika i procedura. Izvještava rukovodioca subjekta o nalazima i daje preporuke u kojima predlaže način za unapređenje sistema.

Unutrašnja revizija je obrazovana radi nezavisne i nepristrasne ocjene poslovanja u svim segmentima poslovanja Stručne službe Fonda. U skladu sa djelatnošću Fonda Odsjek za unutrašnju reviziju doprinosi ukupnim poslovnim rezultatima putem pružanja kvalitetnih revizorskih usluga i savjetodavnih usluga, kao i konsultantskih usluga za zadatke inicirane od strane rukovodioca subjekta sa ciljem poboljšanja procesa upravljanja rizikom, a sve u pravcu unapređenja opšte politike poslovanja Fonda i obezbjeđenja efikasnog ostvarivanja prava osiguranika i korisnika, kao i pružanje stručne pomoći. Unutrašnja revizija u Fondu kontinuirano se upoznaje sa planovima rada i poslovanjem Fonda, internim aktima, nalogima direktora i svim ostalim dokumentima koji se tiču djelatnosti Fonda, kao i kroz učešće rukovodioca unutrašnje revizije na redovnim sastancima rukovodstva.

Kadrovska popunjenost Odsjeka za unutrašnju reviziju:

- sistematizovan broj: 4
- popunjeni broj: 2

U 2018. godini, Odsjek za unutrašnju reviziju obavio je četiri (godišnjim planom) predviđene revizije, peta je u procesu , i dvije ad hoc revizije po nalogu rukovodioca subjekta.

Način i postupak sprovođenja revizija

Sprovođenje revizija u organizacionim jedinicama vršeno je u skladu sa Priručnikom za rad unutrašnjih revizora u javnom sektoru Crne Gore.

U postupku obavljanja svake revizije pojedinačno vršena je revizija poslovnih procesa koji se obavljaju u organizacionoj jedinici koja je predmet revizije. Svaka pojedinačna revizija pokrenuta je Nalogom za reviziju u skladu sa čim je sačinjeno Obavještenje i dostavljeno Subjektu revizije, nakod čega se obavlja preliminarno istraživanje kao i priprema Plana i Programa rada revizije i konačno uvodni sastanak sa rukovodiocem subjekta revizije. Potom se kod svake pojedinačne revizije pristupilo prikupljanju informacija nakon čega su se iste analizirale i ocjenjivale. Saopštavanje rezultata o svakoj pojedinačnoj reviziji prikazano je kroz sačinjeni konačni izvještaj koji se dostavlja rukovodiocu subjekta i drugim subjektima za koje proizilaze obaveze iz revizorskog izvještaja.

Godišnjim planom Odsjeka za unutrašnju reviziju za 2018. godinu predviđeno je pet redovnih revizija i ad hoc revizija po nalogu rukovodioca.

Predviđene revizije za 2018. godinu:

1. Evidencija o prisutnosti na radu (revizija sistema)
2. Realizacija rješenja doastavljenih na isplatu (revizija sistema)
3. Kancelarijsko poslovanje u postupku ostvarivanja prava iz PIO (revizija sistema)
4. Postupanje po zahtjevima, ulaganje i skeniranje dostavnica (revizija sistema)
5. Evidencija faktura prema dobavljačima (revizija sistema)
6. Ad hoc revizija po nalogu rukovodioca

Sprovedene revizije u 2018. godini:

1. Evidencija o prisutnosti na radu (revizija sistema)
2. Realizacija rješenja doastavljenih na isplatu (revizija sistema)
3. Kancelarijsko poslovanje u postupku ostvarivanja prava iz PIO (revizija sistema)
4. Postupanje po zahtjevima, ulaganje i skeniranje dostavnica (revizija sistema)
5. Revizija porodične penzije u preplati (ad hoc revizija)
6. Revizija procesa postupanja po zahtjevima iz domena nadležnosti Prvostepene invalidske komisije (ad hoc revizija)

Revizija Evidencija faktura prema dobavljačima predviđena godišnjim planom je u procesu.

Revizija:

Evidencija o prisutnosti na radu

Revizija je sprovedena prema metodologiji Priručnika za rad unutrašnjih revizora u javnom sektoru Crne Gore (izdat decembra 2017. godine), koju je propisalo Ministarstvo finansija Crne Gore.

Revizija Evidencija prisutnosti na radu je obavljena u period od 25.01.2018. do 20.03.2018. godine, a u cilju ocjene unutrašnjih kontrola u ovoj oblasti.

Revizija je obuhvatila kontrolu procesa evidencije radnog vremena zaposlenih, sistem izvještavanja o prisustvu radnika po organizacionim jedinicama, sistem izvještavanja o prisustvu na radu po područnim jedinicama Fonda.

Revizija u Službi za opšte poslove obavljena je na osnovu uvida u dokumentaciju koja se odnosi na dnevno i mjesečno izvještavanje o prisutnosti na radu u Centralnoj službi Fonda PIO , uvida u elektronsku kontrolu pristupa koja podrazumjeva automatski unos podataka o radnom vremenu, kada se zaposleni prijavi ili odjavi na uređaju za evidenciju, kao i dnevnih spiskova koje sačinjava zaposleni na portirnici, što podrazumijeva vizuelnu kontrolu svih ulazaka – izlazaka za vrijeme redovnog i van radnog vremena.

Pregledom pomenute dokumentacije i na osnovu intervjua sa učesnicima procesa sprovođenja revizije, utvrđeno je da unutrašnje kontrole funkcionišu, ali su u određenim oblastima potrebna poboljšanja u dijelu sačinjavanja tipskih obrazaca zahtijeva za izdavanje nove ID kartice kao i izvještavanja o prisutnosti na radu od strane područnih jedinica u skladu sa uputstvom kojim je to definisano, a sve u cilju bolje efikasnosti procesa poslovanja u oblasti koja je predmet revizije, pa su u tom smislu i date određene preporuke.

Revizija :

Realizacija rješenja dostavljenih na isplatu

Revizija “Realizacija rješenja dostavljenih na isplatu” obavljena je u skladu sa Priručnikom za rad unutrašnjih revizora u javnom sektoru Crne Gore, u period od 03.09.2018. do 30.09.2018. godine. Cilj sprovođenja revizije realizacije rješenja dostavljenih na isplatu Odsjeku za obračun i isplatu prava bio je da se utvrdi adekvatnost i efektivnost unutrašnjih kontrola koje se odnose na ovaj proces.

Revizija je obuhvatila proces fizičke i elektronske distribucije zaprimanja rješenja dostavljenih na isplatu od strane područnih jedinica i Odsjeka za inostrano osiguranje Odsjeku za obračun i isplatu prava, postupanje po rješenjima iz upravnog postupka tj. unos i kontrolu unijetih stavki iz rješenja kojima su utvrđena prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i imaju za posledicu finansijska davanja.

Revizija u Odsjeku za obračun i isplatu prava obavljena je na osnovu uvida u elektronske spiskove korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja tj. spiskove korisnika koji su ostvarili neko pravo iz upravnog postupka u periodu postupka revizije kao i neposredne kontrole obrađenih rješenja dostavljenih ovom Odsjeku na isplatu odabranih metodom slučajnog izbora (izbor nije unaprijed određen).

Pregledom pomenute dokumentacije i na osnovu intervjua sa učesnicima procesa sprovođenja revizije , Odsjek za unutrašnju reviziju utvrdio je da unutrašnje kontrole funkcionišu, ali su u određenim oblastima potrebna poboljšanja u smislu postupanja u skladu sa procedurama predviđenim za ovaj segment poslovanja kao i unaprijeđenja sistema koji se odnosi na realizaciju rješenja , pa su u tom dijelu date i određene preporuke.

Revizija :

Kancelarijsko poslovanje u postupku ostvarivanja prava iz PIO

Revizija je obuhvatila sve relevantne sisteme koje je bilo neophodno razmotriti kako bi se ostvario cilj revizije tj. utvrdio nivo efikasnosti i efektivnosti unutrašnjih kontrola u ovoj oblasti. Revizija je obavljena u periodu od 01.11.2018. do 30.11.2018. godine.

Revizija sistema Kancelarijsko poslovanje u postupku ostvarivanja prava iz PIO obavljena je na osnovu prikupljanja informacija dobijenih putem intervjua obavljenih sa učesnicima procesa, tj. zaposlenima u ovoj oblasti, a iste podržavaju zaključke i preporuke date u izvještaju. Primjenjivana je i tehnika posmatranja koja se odnosi na praćenje postupka obavljanja aktivnosti u oblasti koja je predmet revizije i zaposlenih pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti kojim ih je rukovodstvo zadužilo, zatim uvida u dosjee tj. svu relevantnu dokumentaciju koja prati tok aktivnosti arhivskog poslovanja u postupku ostvarivanja prava iz PIO.

Revizija je obuhvatila proces prijema i zavođenja podnesaka i izdavanja potvrda o prijemu istih, skeniranje zahtjeva za ostvarivanje prava iz PIO sa svom pratećom dokumentacijom i donijetih upravnih akata, skeniranje i ulaganje dostavnica u dosjee kao i postupanje u skladu sa novim šiframa za kancelarijsko poslovanje shodno zakonu o Upravnom postupku.

Revizija je obavljena u tri područne jedinice ovog organa (Podgorica, Bar, Berane) i Odsjeku za sprovođenje inostranog osiguranja. Na osnovu intervjua obavljenih sa učesnicima procesa koji je bio predmet revizije, kao i na osnovu uvida u revidirane dosjee (odabrane metodom slučajnog izbora) utvrđeno je da unutrašnje kontrole funkcionišu, ali su u određenim oblastima potrebna poboljšanja u smislu skeniranja kompletne dokumentacije, neizostavnog izdavanja potvrda o prijemu zahtjeva, kako bi se povećala efikasnost poslovanja u ovoj oblasti, pa su u tom dijelu date i određene preporuke.

Revizija :

Postupanje po zahtjevima, ulaganje i skeniranje dostavnica

Revizija je obavljena u cilju utvrđivanja adekvatnosti i efektivnosti unutrašnjih kontrola u okviru procesa postupanja po zahtjevima za ostvarivanje prava iz PIO od strane područnih jedinica (revizijom obuhvaćene Podgorica, Bar, Berane) i Odsjeka za sprovođenje inostranog osiguranja. Revizija je obavljena u period od 01.11.2018. do 30.11.2018. godine.

Revizija je obuhvatila sistem postupanja Područnih jedinica (Podgorica, Bar, Berane) i Odsjeka za sprovođenje inostranog osiguranja po zahtjevima za ostvarivanje

prava iz PIO, u za to zakonom predviđenom roku, a od momenta prijema zahtjeva od stranke do otpreme rješenja , te skeniranje i ulaganje dostavnica u dosjee .

Revizija sistema Postupanje po zahtjevima za ostvarivanje prava iz PIO od strane područnih jedinica i Odsjeka za inostrano osiguranje, skeniranje i ulaganje dostavnica obavljena je na osnovu neposrednog uvida u elektronsku bazu podataka, fizički dostavljenih dosjeka metodom slučajno odabranog uzorka (uzorak nije unaprijed određen), metodom intervjuisanja , te empirijskih podataka posredstvom iskaza .

Neposrednim pregledom dokumentacije i na osnovu intervjua sa učesnicima procesa sprovođenja revizije , utvrđeno je da unutrašnje kontrole funkcionišu, ali su u određenim oblastima potrebna poboljšanja u dijelu blagovremenog postupanja po zahtjevima, obaveznog skeniranja svih ulaznih i izlaznih akata u cilju bolje efikasnosti procesa poslovanja, pa su u tom smislu i date određene preporuke .

Dalje, Odsjek za unutrašnju reviziju je sproveo i dvije revizije po nalogu rukovodioca subjekta :

1. Revizija porodične penzije u preplati

Neposrednim uvidom u dosije, skeniranu dokumentaciju porodične penzije u preplati kao i na osnovu obavljenih usmenih razgovora sa zaposlenima u Odsjeku za obračun i isplatu prava Odsjek za internu reviziju utvrdio je da je isplata porodične penzije koja je bila predmet revizije vršena po rješenju 5, rješenju o prestanku prava. Rješenjem broj 7 ponovo je uspostavljeno parvo na porodičnu penziju i isto realizovano u bazi kancelarijskog poslovanja na starom sistemu ne i u isplati, dakle isplata nije nastavljena po rješenju broj 7, već je samo aktivirana isplata po poslednjem rješenju. Područna jedinica Podgorica je donijela rješenje kojim je korisniku porodične penzije u preplati prestalo parvo na istu, a Odsjek za normativno-pravne poslove pokrenuo je postupak za naknadu štete pričinjene Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore.

2. Revizija postupanje po zahtjevima iz domena nadležnosti Prvostepene invalidske komisije

Revizija postupanja po zahtjevima iz domena nadležnosti Prvostepene invalidske komisije je obavljena u periodu od 11.06.2018. do 05.07.2018. godine, čiji proces uključuje izradu i dokumentovanje plana revizije, obavještenje subjekta revizije o istoj i pokretanja Naloga za reviziju, zatim obavljanje intervjua sa subjektom revizije i razgovora o bitnim pitanjima revizije sa zaposlenima kao i prikupljanje dokumentacije koja prati cijeli tok aktivnosti poslovanja u ovoj oblasti, i sačinjavanje konačnog izvještaja o procesu postupanja po zahtjevima iz domena nadležnosti Prvostepene invalidske komisije .

Reviziji procesa postupanja po zahtjevima iz domena nadležnosti Prvostepene invalidske komisije pristupilo se u cilju ocjene unutrašnjih kontrola u ovoj oblasti.

Revizija je obuhvatila proces prijema podnesaka i zavođenje istih od strane područnih jedinica i Odsjeka za inostrano osiguranje, proces zaduživanja na relaciji arhivar – načelnik – referent u postupku – arhivar, elektronsko zaduživanje Prvostepene invalidske komisije sa predmetima kao i distribucija predmeta od strane područnih jedinica i Odsjeka za Inostrano osiguranje do Prvostepene invalidske komisije kao i neposredan i elektronski prijem predmeta kod Prvostepene invalidske komisije, zakazivanje predmeta i povraćaj istih Prvostepenom organu nakon vještačenja, neposredni i elektronski prijem od strane Prvostepenog organa.

Pregledom pomenute dokumentacije i na osnovu intervju sa učesnicima procesa sprovođenja revizije , utvrđeno je da unutrašnje kontrole funkcionišu, ali su u određenim oblastima potrebna poboljšanja u smislu sačinjavanja pisane procedure po kojoj bi se postupalo prilikom cjelokupnog procesa postupanja po zahtjevima iz domena nadležnosti Prvostepene invalidske komisije, da područne jedinice sa terena dva puta sedmično šalju poštom dosjee za ocjenu radne sposobnosti, kao i da arhivar Prvostepene invalidske komisije dosjee elektronski prihvata odmah po njihovom prispjeću, sve to u cilju bolje efikasnosti procesa poslovanja, pa su u tom smislu date određene preporuke .

U cilju kontinuiranog profesionalnog usavršavanja ovlašćenih unutrašnjih revizora tokom 2018. godine revizori su pohađali seminare u organizaciji Ministarstva finansija i Udruženja unutrašnjih revizora .

6. SEKTOR ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

U sektoru za Informacione tehnologije obavljaju se poslovi eksploatacije aplikativnog softvera upravljanje i održavanje mrežno-komunikacione, serverske infrastrukture, obezbjeđenja podataka, sistemskog softvera, upravljanje elektronskom arhivom, održavanje periferne računarske opreme itd. IT sistem je baziran na troslojnoj arhitekturi koja za osnovu ima Oracle platformu (Oracle 11g RAC).

Organizaciono sektor je podijeljen na tri odsjeka:

- Odsjek za projektovanje, razvoj i održavanje aplikativnog softvera
- Odsjek za sistemski softver i obradu
- Odsjek za vođenje elektronske evidencije

6.1 *Odsjek za projektovanje, razvoj i održavanje aplikativnog softvera*

U odsjeku su se vršile redovne aktivnosti koje se odnose na održavanje i doradu softverskog rješenja koje se koristi u Fondu PIO. IT sistem u Fondu PIO u potpunosti je prilagođen i pruža potpunu podršku poslovnim procesima u Fondu PIO. Tokom 2018 godine radile se se aktivnosti na održavanju softvera za podsisteme:

- Poslovno aplikativnog softvera i
- Tzv „core” aplikacija sa modulima:
 - Aktivni osiguranici
 - Matična evidencija penzionera (novi i stari zakoni)
 - Kancelarijsko poslovanje
 - Isplata prava
 - Razmjena xml poruka sa sistemom u Poreskoj upravi
 - Razmjena xml poruka sa Centralnim Registrom Stanovnika

Od aktivnosti koje se odnose na održavanje i prilagođavanje navedenih modula izdvajamo:

- Sređivanje matičnih podataka aktivnih osiguranika njihovim uparivanjem sa podacima koji se nalaze u Centralnom registru stanovništva
- Sređivanje matičnih podataka penzionera njihovim uparivanjem sa Centralnim registrom stanovnika
- Analiza i prečišćavanje podataka o penzionerima kod kojih je upit iz CRSa vratio upunjen datum smrti.
- Aktivnosti na prečišćavanju podataka, pogotovo kod porodičnih penzija, prilikom akcije zamjene i dopune nedostajućih matičnih brojeva.
- Izrada novih izvještaja po zahtjevima

- Dorada kontrola po zahtjevima korisnika
- Uparivanje podataka sa starog sistema
- Kreiranje i gašenje korisničkih naloga po zahtjevu
- elektronska obrada izuzetnih slučajeva,
- ažuriranje parametarskih tabela radi automatizacije izračuna visine prava, testiranje,
- Podrška u radu krajnjim korisnicima
- Obrade obračuna penzija
- Automatsko formiranje obustava
- Slanje elektronskih fajlova za isplatu bankama
- Korigovanje forma za unos potvrda o zivotu
- Korigovanje forma i izvjestaji o odstetnim zahtjevima – omogucena evidencija placanja kompenzacijom
- Formirani novi parametrizovani statisticki izvjestaji ESSPROS – statistika kao i statisticki izvjestaji za potrebe Ministarstva rada, u svrhu analize potrebne za izradu novog zakona o PIO
- Redovno slanje elektronske prijave novih korisnika prava iz PIO ka registru obveznika i osiguranika u Poreskoj upravi
- Elektronska obrada M4 obrazaca koja obuhvata kontrolu podataka dobijenih od obveznika uplate doprinosa, davanje instrukcija u cilju otklanjanja postojećih grešaka, štampanje kolektivnih prijava i ažuriranje baze podacima sa ovjerenih i potpisanih kolektivnih M4 prijava.
- Izmjene u vezi novog ZUP-a- prilagođavanje podataka na formama, u tabelama, izrada izvještaja, uvođenje novih evidencija za Prvostepeni i Drugostepeni upravni postupak
- Aktivnosti u vezi zahtjeva Radne grupe za izmjenu Zakona o PIO:
 - Selekcija podataka za uzorak za testiranje, priprema i obrada podataka, testni izračun visine penzija na odabranom uzorku, uporedna analiza podataka u vezi sa različitim načinima izračuna penzija -najpovoljniji lični koeficijent se računa za različit broj godina, za uzastopnih 15,20,25,30,35, 40 godina, formiranje fajlova u formatu pogodnom za dalju analizu i procjenu uticaja na budžet.
 - Testni izračun visine prava koji se od postojećeg načina izračuna razlikuje po tome što godine za izračun najpovoljnijeg ličnog koeficijenta nijesu/ne moraju biti uzastopne kalendarske godine već bilo koje, selekcija podataka za uzorak za testiranje, obrada i priprema podataka, uporedna analiza podataka za izračun za različit broj godina za NLK na osnovu urađenih formula za izračun.
 - Specificiranje procedure za eliminisanje najnepovoljnijih ličnih koeficijenata
- Specifikacija izrade novih procedura, formi ,izvještaja, njihovo testiranje u postojećem IS, obuka korisnika i analiza dobijenih podataka

- Aktivnosti u vezi automatizacije predloženog izračuna visine prava nakon eliminacije ¼ najnepovoljnijih perioda osiguranja. Analiza zahtjeva, specifikacija za izradu novih formi, tabela, procedura i izvještaja, testiranje urađenog i priprema za uvezivanje u postojeće module za izračun visine prava.
- Analiza i priprema podataka u vezi izmjena/prilagođavanja postojećeg načina izračuna visine prava u vezi sa Čl. 200 Zakona o PIO (broj godina za izračun NLK do 2018. i nakon nje). Nakon dostavljanje tumačenja Sektora za sprovođenje osiguranja potrebno je izmijeniti postojeću procedure za izračun NLK, tabele vezane za izračun, podatke na formama za izračun visine prava, na izvještajima za štampanje p-prijava, sva automatska rješenja vezana za izračun visine prava.
- Uparivanja po potraživanjima Fond-a PIO CG i od Fond-a PIO CG po odštetnim zahtjevima sa fondovima Srbije i Hrvatske

6.2 Odsjek za sistemski softver i obradu

Standardne aktivnosti koje su realizovane tokom 2018 godine u odsjeku su:

- Održavanje mrežno-komunikacione infrastrukture (mrežni uređaji i protokoli)
- Održavanje serverske infrastrukture (bazni, aplikativni, mail serveri...)
- Održavanje radnih stanica i perifernih uređaja
- Održavanje sistemskog softvera na serverima i radnim stanicama (linux, windows)
- Briga o sigurnosti sistema
- Održavanje antivirus zaštite
- Sprovođenje backup procedura
- Održavanje baze podataka
- Održavanje IP telefonije
- Održavanje sistema za prevenciju upada u računarsku mrežu Fonda
- Održavanje LAN konekcija ka mreži državnih organa i Poreskoj upravi
- Održavanje WAN konekcija ka Područnim jedinicama
- Uspostavljanje sigurnog načina razmjene podataka (kriptovanjem) prema ino bankama u Sloveniji i Hrvatskoj i prema Fondu PIO Slovenije
- Zamjena diskova, koji su otkazali uslijed starosti, na serverskoj infrastrukturi
- Redovni i vanredni obilasci područnih jedinica i servisiranje opreme
- Razmjena kriptovanih podataka sa Fondovima PIO iz regiona
- Razmjena podataka (kriptovanjem) prema ino bankama u Sloveniji i Hrvatskoj i prema Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije;
- Razmjena podatka ka Ministarstvu rda i socijalnog staranja za potrebe projekta Socijalni karton (web servis sa digitalnim certifikatima);
- Prelazak na napredniju verziju centralizavonog antivirusnog sistema na svim radnim stanicama;
- Prelazak na napredniju softversku verziju aktivnih mrežnih uređaja;
- Instalacija novo nabavljene računarske opreme (šampači, skeneri, kompjuteri);

- Rad na IT strategiji Fonda PIO.

Kao rezultat rada navodimo da je sistem tokom 2018 godine, uprkos njegovoj starosti, bio raspoloživ 100% vremena, tj nije bilo situacija da je sistem oboren usljed djelovanja kvarova, virusa ili nekog drugog uzroka. Sve mjesečne obrade penzija su izvršene u predviđenim rokovima te nije bilo zakašnjenja po pitanju mjesečnih isplata penzija.

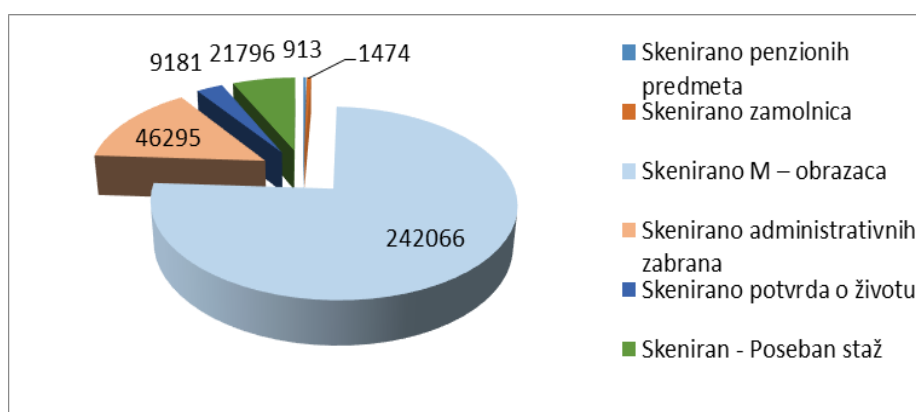
6.3 Odsjek za vođenje elektronske evidencije

U odsjeku su se radili standardni poslovi koji se odnose na digitalizovanje i pohranjivanje dokumenata. Za potrebe Odsjeka za sprovođenje inostranog osiguranja, skeniranje predmeta i zamolnica dat je prioritet, tako da je ostvarena dnevna ažurnost u njihovoj obradi. Svi penzioni predmeti su kroz aplikaciju prethodno potvrđeni, fizički obrađeni i posle skeniranja razduženi. Zamolnice, su takođe prošle fizičku obradu i nakon skeniranja su uz propratni akt vraćeni INO osiguranju. Redovni poslovi se se odnosili ina skeniranje administrativnih zabrana, svih vrsta M obrazaca, predmeta i rekonstrukciju predmeta na zahtjev korisnika. Takođe vršene su pretrage i pronalaženje određenog broja M-obrazaca u skladu sa zahtjevima nadležnih državnih organa.

U odsjeku su odrađeni sledeći poslovi:

• Skenirano penzionih predmeta	913
• Skenirano zamolnica	1474
• Skenirano M – obrazaca	242066
• Skeniran - poseban staž	21796
• Skenirano potvrda o životu	9181
• Skenirano administrativnih zabrana	46295

Prema zahtjevima područnih odjeljena odrađene su rekonstrukcije penzionih predmeta koji su mikrofilmovani ili skenirani: **36**

Za potrebe Odsjeka za sprovođenje inostranog osiguranja, skeniranje penzionih

predmeta i zamolnica počelo je ponovo u julu ove godine.. Skenirano je 913 penzionih predmeta i 1474 zamolnica. Svi penzioni predmeti su kroz aplikaciju prethodno potvrđeni, fizički obrađeni i posle skeniranja razduženi i sa propratnim aktom vraćeni INO osiguranju . Skeniranju predmeta i zamolnica dat je prioritet , tako da je ostvarena dnevna ažurnost u njihovoj obradi.

Za potrebe Odsjeka za obradu podataka matične evidencije skenirano je 242066 M obrazaca. i Poseban staž - prijave podataka matične evidencije o osugaranicima koje se odnose na period do 1970.godine., 21796 obrazaca.

U procesu skeniranja M-obrazaca naišlo se na jedan broj obrzaca koji nije mogao biti skeniran Upitima kroz aplikaciju izvršena je kontrola obrazaca koji nisu mogli biti skenirani , oni su vraćni Matičnoj evidenciji 5905, uz napomenu zašto nisu mogli biti skenirani. Vršena je i osnovna kontrola skeniranih M obrazaca.

Za potrebe Odsjeka za obračun i isplatu iz PIO odrađeno je skeniranje 30977 dokumenata. Vodio se računa o ažurnosti , da mjesečno skeniranje bude završeno do isplate penzija i na taj način obezbjedi brz pristup i pregled potrebnih dokumenata.

7. SLUŽBA ZA POSLOVE ORGANA UPRAVLJANJA I ODNOS S JAVNOŠĆU

Poslovi iz nadležnosti Službe za poslove organa upravljanja i odnose s javnošću, izvršavani tokom izvještajnog perioda, obuhvataju:

- protokolarne poslove za potrebe organa Fonda,
- pripremu odgovora na predstavke,
- odnos s medijima
- ažuriranje sadržaja sajta Fonda,
- rješavanje o pravima podnosioca zahtjeva za slobodan pristup informacijama,
- pripremu biltena, letaka i drugih informativnih materijala i publikacija.

Tokom izvještajne godine organizovan je niz sastanaka sa predstavnicima ministarstva i drugih državnih institucija, lokalnih samouprava i pravnih lica čija djelatnost ima direktnog značaja za rad Fonda. Organizaciju sastanaka pratila je priprema materijala i izrada akata iz nadležnosti rada Službe.

Takođe, u službi su vršeni poslovi korespodencije i pripreme brojnih materijala za potrebe organa upravljanja.

Poslovi iz domena odnosa sa javnošću, realizovani u izvještajnom periodu, obuhvataju poslove odnosa sa štampanim i elektronskim medijima, pripremu informacija i saopštenja, te komunikaciju sa osiguranicima i korisnicima prava preko internet stranice Fonda. Interno informisanje vršeno je preko oglasnih tabli u poslovnim prostorijama Fonda i direktnom dostavom akata.

Sajt Fonda redovno je ažuriran i usklađivan sa promjenama u poslovanju. Rezultat se ogleda u nastavku trenda porasta broja posjetilaca sajta koji koriste mogućnosti direktne komunikacije sa Stručnom službom, najviše kroz rubriku „Pitanja i odgovori“.

Saradnja sa novinarima medijskih kuća održavana je na profesionalnom nivou, uz poštovanje ugovorenih rokova i obezbjeđivanje kvalitetnih informacija, što je svakako doprinijelo ugledu i rejtingu ove institucije.

Tokom izvještajne godine, Fondu PIO Crne Gore je podnešeno 66 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama („Sl.list CG“ br.44/12,30/17). Navedenim zahtjevima tražen je pristup za 80 informacija, a rješenja su donijeta u zakonom propisanom roku.

Služba obavlja i poslove zaštite podataka o ličnosti, koji obuhvataju:

- vođenje evidencije podataka o zbirkama ličnih podataka i sporvođenje procedura za njihovo uspostavljanje i vršenje izmjena,
- pripremu obavještenja o obradi i izmjena ličnih podataka, na lični zahtjev stranke,
- saradnju sa Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, u domenu nadležnosti i
- periodično sporvođenje kontrole primjene *Procedure za izdavanje službenih dokumenata sa podacima o osiguranicima i korisnicima prava iz PIO.*

Pored navedenih poslova, u okviru Službe vršeni su poslovi koordinatora za rodnu ravnopravnost, nadležnog za saradnju sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava u ovoj oblasti.

Broj	Zahtjev	Podnosilac	Odobren	Odbijen	Žalba	Rješenje po rješenju drugostepenog organa	Upravni sud- tužba
1	01-71	Udruženje penz.Herceg N.		da			
2	04-91	Vujović Vjera	da				
3	01-152	OTP DEBT COLL.	da				
4	01-198	Fond rada		da			
5	01-420	Adv.Jelica Ćorović		da			
6	01-437	vještak Rakočević P.		da			
7	01-494	adv,Nada Krajnović		da			
8	01-506	Terzić Vera		da	da	žalba neosnovana	
9	01-520	vještak Varajić Jovan		da			
10	01-530	VDT	da				
11	01-531	VDT	da				
12	01-662	OTP DEBT COLL.	da				
13	01-670	HODŽIĆ HAMZO	da				
14	01-686	GRDINIĆ VESELIN	da				
15	01-720	Partija inv.,penz.,i restit.CG	da				
16	01-732	NVO MANS		da			
17	01-741	Savez slijepih CG	da				
18	01-751	Organizacija KOD	da				
19	01-862	Opština Berane	da				
20	01-873	OTP DEBT COLL.	da				
21	01-956	GRDINIĆ VESELIN	da				
22	01-1000	Minist.vanjskih poslova	da				
23	01-1049	AD Lutrija CG	da				
24	01-1007	adv.Mirko Mićunović		da			
25	01-1082	dnevni list "Sloboda narodu"	da				
26	01-1085	OTP DEBT COLL.	da				
27	01-1174	sudski vj. Peković Darko	da				

28	01-1246	Osn sud.u Nk	da				
29	01-1261	Radnička partija		da			
30	01-1298	Osn. sud u Pg	da				
31	01-1350	OTP DEBT COLL.	da				
32	01-1202	Organizacija KOD		da	da	žalba usvojena- inf.dost.	
33	01-1405	AOD Durutović i Boljević	da				
34	01-1467	Organizacija KOD	da				
35	01-1468	sudski vj. Peković Darko	da				
36	01-1542	sudski vj. Peković Darko	da				
37	01-1548	OTP DEBT COLL.	da				
38	01-1550	Udruženje penz.Podg.		da			
39	01-1537	Opština Bijelo Polje	da				
40	01-1597	Dragojević Veselinka	da				
41	01-1601	NVO MANS		da			
42	01-1666	Kadić Milisav	da				
43	01-1736	Rajković Borislav	da				
44	01-1825	adv.kancelarija Velimirović		da			
45	01-1869	AD Polipak		da			
46	01-1876	OTP DEBT COLL.	da				
47	01-1942	Udruženje mladih sa hend.	da				
48	01-1943	Osn sud u nk	da				
49	01-1950	sud.vještak Varajić Jovan	da				
50	01-1996	Marković Vukašin		da			
51	01-2011	Addiko banka		da			
52	01-2035	OTP DEBT COLL.	da				
53	01-2054	Opština Tivat		da			
54	01-2270	OTP DEBT COLL.	da				
55	01-2486	suds vještak Rakočević P.	da				
56	01-2513	Institut altermativa	da				
57	01-2537	Centar za građansko obraz.	da				

58	01-2560	Opština Kotor	da				
59	01-2591	sud.vještak Kurpejović Safe	da				
60	01-2641	VDT	da				
61	01-2642	VDT	da				
62	01-2643	VDT	da				
63	01-2879	Adv.Nada Krajnović	da				
64	01-3000	Bulatović Vukoman	da				
65	01-3026	Zeković Mirloslav		da			
66	01-3087	Vujović Vjera	da				
67							

PREGLED SKRAĆENICA

TO	Tjelesno oštećenje
TNjP	Tuđa njega i pomoć
PGRS	Potpuni gubitak radne sposobnosti
DGRS	Djelimičan gubitak radne sposobnosti
JMB	Jedinstveni matični broj
UTS-NTS	Uvećani troškovi stanovanja - Naknada za troškove stanovanja
MFI	Mikrofinancijske institucije
NVO	Nevladina organizacija
CRS	Centralni registar stanovništva

PREGLED OBRAZACA

M-1	Prijava na osiguranje
M-2	Odjava osiguranja
M-3	Prijava promjena u toku osiguranja
M-4	Prijava podataka za utvrđivanje staža osiguranja, zarade, naknade zarade, odnosno osnovice osiguranja i visine uplaćenog doprinosa
M-5	Podaci o ličnom dohotku ostvarenom primanjem naknade i ličnom dohotku po osnovu zdravstvene zaštite
M-6	Podaci o stažu osiguranja i zarade ostvarene primanjem novčane naknade po osnovu invalidnosti
M7/PS	Prijava podataka o utvrđenom penzijskom stažu
M-8	Prijava promjene podataka za utvrđivanje staža osiguranja, zarade, naknade zarade, odnosno osnovice osiguranja i visine uplaćenog doprinosa
M-12	Prijava podataka o zaradi, naknadi, odnosno osnovici osiguranja i visini uplaćenog doprinosa
M-SI	Prijava za utvrđivanje staža osiguranja za korisnike djelimične invalidske penzije iz čl. 194, stav 1, tačka 1 i 2 Zakona o PIO
MIN	Prijava podataka o osiguranicima sa preostalom radnom sposobnošću i opasnošću od nastanka invalidnosti
ROD-1	Prijava podataka o obvezniku plaćanja doprinosa
ROD-P	Prijava početka poslovanja obveznika plaćanja doprinosa
ROD-O	Odjava obveznika plaćanja doprinosa

INSTITUT ZA RAZVOJ I ISTRAŽIVANJA U OBLASTI ZAŠTITE NA RADU

PODGORICA

Cetinjski put b.b., Podgorica, Tel.: 020/265-279; 020/265-550; Fax.: 020/265-269; www.institutrz.com; office@iti.co.me

Broj: 01-173

Datum: 11.02.2019.godine

**Ministarstvo rada i socijalnog staranja
-Za Sekretara Elmedina Rovčanina**

IZVJEŠTAJ O RADU

I-DIO

INSTITUT ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ U OBLASTI ZAŠTITE NA RADU nije imao direktnih zaduženja za realizaciju

**PRIORITETNIH OBAVEZE IZ PROGRAMA RADA VLADE CRNE GORE
(NORMATIVNI DIO I TEMATSKI DIO),**

kao ni za realizaciju

OSTALIH OBAVEZE

definisanih u PROGRAMU RADA MINISTARSTVA RADA I SOCIJALNOG STARANJA ZA 2018. godinu.

II-DIO

Realizovani zadaci INSTITUTA odnosili su se na **stručne poslove zaštite i zdravlja na radu**, shodno rješenju Ministarstva rada i socijalnog staranja br. 170-76/16-4 od 02.09.2016.godine:

1. Izradu akta o procjeni rizika, sa predlogom mjera za njihovo otklanjanje:
- 13 Poslodavaca, cca 200 radnih mjesta;
2. Periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija i sredstava i opreme lične zaštite na radu: cca 500;
3. Ispitivanje uslova radne sredine: fizičkih štetnosti (buka), hemijskih štetnosti (prašina osim kamene prašine, kristobalita, talka i prašine u obliku vlakana, neorganski gasovi i pare i organski gasovi i pare osim materija koje zahtijevaju posebne analitičke tehnike), osvjetljenost i mikroklima: cca 15;
4. Reviziju (ocjenu) tehničke dokumentacije sa aspekta primijenjenosti mjera zaštite, tehničkih propisa i standarda, radi utvrđivanja obezbijeđenosti zaštite zaposlenih u objektima za koje je urađena tehnička dokumentacija, za procese rada koji će se obavljati u njima: cca 50;
5. Osposobljavanje i provjeru osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih: 36 Poslodavaca, cca 580 zaposlenih;

6. Ostali poslovi iz člana 40 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu (broj ugovora sa privrednim subjektima za koje obavljamo stručne poslove zaštite i zdravlja na radu u skladu sa Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. list Crne Gore", br. 34/14 i 44/18): **cca 43.**

Ukupan broj realizovanih poslova obuhvaćenih sistematizacijom je: **cca 659.**

Poslovi su završeni za brojna pravna lica u svim oblastima djelatnosti, državne organe, organe državne uprave, odnosno jedinice lokalne samouprave na teritoriji Crne Gore. Posebno naglašavamo da je aktivnost vaspitanja i obrazovanja u oblasti zaštite i zdravlja na radu implementirana kao sastavni dio opšteg i profesionalnog osposobljavanja zaposlenih.

Veliki broj zadataka Instituta, u skladu sa registrovanom djelatnošću i stručnom osposobljenošću, odnosi se na:

1. Tehničke preglede objekata: **cca 95;**
2. Izradu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu: **cca 80;**
3. Nadzori nad izgradnjom objekata: **7;**
4. Izradu planova upravljanja otpadom: **4;**
5. Izradu elaborata o minimalno – tehničkim uslovima: **cca 300;**
6. Izradu i kontrola tehničke dokumentacije: **cca 120;**
7. Izrada Strateških procjena: **cca 15;**
8. Sve druge usluge iz oblasti zaštite na radu i životne sredine.

Ukupan broj realizovanih poslova iz ovih oblasti je: **cca 621.**

Kao i u slučaju zaštite i zdravlja na radu, ovi poslovi su realizovani za brojna pravna lica u svim oblastima djelatnosti, državne organe, organe državne uprave, odnosno jedinicama lokalne samouprave na teritoriji Crne Gore.

Veći poslovi su objavljeni kao reference na sajtu Instituta <http://www.institutrz.com/>.

III-DIO

Poslovanje INSTITUTA u 2018. godini bilo je uspješno, tako da je ostvaren pozitivan bilans. U skladu sa Statutom Instituta analizu i usvajanje poslovanja vrši Upravni odbor Instituta na posebnoj sjednici. Odluke o izvještaju za poslovanje (Popis i Godišnji obračun), u skladu sa zakonom, usvajaju se do kraja marta mjeseca.

DIREKTOR

mr Branimir Čulentić, dipl.inž.maš.